

දෙවැනි කොටස

දෙවැනි කොටස

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ගිණුම් හා කටයුතු

පිටුව

1. ගිණුම්කරණ සහ මූල්‍ය	1
2. බැංකු අධීක්ෂණ	53
3. බැංකු විදු පියෙස (බැංකු කටයුතු අධ්‍යයන කේන්ද්‍රය)	56
4. සංනිවේදන	57
5. ව්‍යවහාර මුදල්	59
6. දේශීය කටයුතු	61
7. ආර්ථික පර්යේෂණ	65
8. සේවක අර්ථසාධක අරමුදල	67
9. විනිමය පාලන	72
10. මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය	75
11. මූල්‍ය ස්ථායීතා අධ්‍යයන	76
12. අධිපති ලේකම්	77
13. මානව සම්පත් කළමනාකරණය	78
14. තොරතුරු තාක්ෂණ	84
15. ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු	86
16. කළමනාකාරිත්ව විගණන	89
17. ගෙවීම් හා පියවීම්	90
18. ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන සහ නිරීක්ෂණ	93
19. පරිශ්‍ර	94
20. පළාත් කාර්යාල මෙහෙයුම් කටයුතු	94
21. රාජ්‍ය ණය	95
22. ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන	99
23. ලේකම්	104
24. ආරක්ෂක සේවා	104
25. සංඛ්‍යාන	105
26. බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ	108
27. සුභසාධන	112

I. ගිණුම්කරණ සහ මූල්‍ය

මුදල් මණ්ඩල උපදෙශාත්මක විගණන කමිටු වාර්තාව.

මුදල් මණ්ඩලය විසින් පත්කරන ලද විගණන කමිටුව, සාමාජිකයන් තිදෙනෙකුගෙන් සමන්විතවේ. මුදල් මණ්ඩලයේ පත්කළ සාමාජික එන්.ඒ. උමගිලිය මහතා (විගණන කමිටු සභාපති), එම්.ආර්. මිනුලාර් මහතා (කේ.පී.එම්.ජී.ෆෝඩ්, රෝඩ්ස්, තෝර්ටන් සහ සමාගමේ හවුල්කරු) සහ ඒ.එම්.ජේ. පැට්ටි මහත්මිය (එස්.ජේ.එම්.එස්.ආශ්‍රිතයේ හවුල්කරු) කමිටු සාමාජිකයන් ලෙස කටයුතු කළ අතර සහකාර අධිපති ආචාර්ය ඩබ්.එම්. හේමචන්ද්‍ර මහතා විසින් 2011 වර්ෂය තුළ කමිටුවේ ලේකම් වශයෙන් කටයුතු කරන ලදී.

2011 මුදල් වර්ෂය තුළ කමිටුව සභාවාර 8 ක් පැවැත්වූ අතර, පහත දැක්වෙන කාර්යයන් ක්‍රියාවට නංවා තිබේ.

- විගණකයන් විසින් අත්සන් කිරීමට ප්‍රථම 2011 වර්ෂය සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කෙටුම්පත් කළ අවසාන ගිණුම් නැවත සමාලෝචනයට ලක්කිරීම සහ සමහර හෙළිදරව් කිරීම් පිළිබඳ එකඟත්වය පළ කිරීම.
- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 2010 මූල්‍ය වර්ෂය සඳහා වූ ගිණුම් සම්බන්ධයෙන් බාහිර විගණකවරුන් (අර්නස්ට් සහ යංග් ආයතනය) ඔවුන්ගේ අන්තර් ගැටලු පත්‍රයෙන් සහ කළමනාකාරිත්ව ලිපියෙන් අවධානයට ලක්කර තිබූ කරුණු පිළිබඳව පසු විපරම් කිරීම.
- අන්තර් ගැටලු පත්‍රයෙන් සහ කළමනාකාරිත්ව ලිපියෙන් අවධානයට යොමු කර තිබූ කරුණු පිළිබඳව පහත සඳහන් නිර්දේශ ඉදිරිපත් කරන ලදී.
  - කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අනිවාර්ය ණය සැපයුම් අවශ්‍යතා සපුරා නොමැති බැංකු විසින් ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රතිමූල්‍ය අරමුදලට දායකවීමේ ක්‍රමය යටතේ පවත්නා ක්‍රියාකාරකම් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අවසාන ගිණුම් හි භාර සහ භාරකාරත්ව ක්‍රියාකාරකම් යටතේ හෙළිදරව් කිරීම සහ ඒ සඳහා වූ මෙහෙයුම් උපදෙස් යටතේ සපයන ලද කොන්දේසි විධිමත් කිරීම.
  - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ වගකීමක් ලෙස වාර්තා කිරීම සඳහා අදාළ බලපත්‍රලාභී බැංකුවලින් පොලිය ද ඇතුළත්ව ගෙවිය යුතු අත්හරින ලද දේපළ පිළිබඳ විස්තර සෑම මූල්‍ය වර්ෂයක් අවසානයේදීම ලබාගැනීම.
  - ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ ක්‍රමය සඳහා මාරුකරන ලද අරමුදල් ගිණුම්ගත කිරීම.
  - ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පරිපාලනය කරනු ලබන සියලුම ණය යෝජනා ක්‍රම සම්බන්ධයෙන් ණය යෝජනා ක්‍රමයේ ස්වභාවය, සම්මුතියට පැමිණි එකිනෙක පාර්ශ්වයන්ගේ හිමිකම් හා බැඳීම්, බදුකරණය පිළිබඳ ගමාර්ථ, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පවරාගන්නා ලද ඇපවීම්

- හා ආරක්ෂණයන් සහ අනෙකුත් විශේෂිත ලක්ෂණ ආදී කරුණු ඇතුළත් කර ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ භාර හා භාරකාරිත්ව ක්‍රියාකාරකම් හෙළිදරව් කිරීමේ සටහන විස්තරාත්මක කිරීම.
- ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ කටයුතු උදෙසා ණයටගත් සුරැකුම්පත්වලින් එම කාර්යය සඳහා යොදානොගත් සුරැකුම්පත්වල වෙළෙඳපොළ වටිනාකම සුරැකුම්පත් ණයට ගැනීමේ අසම්භාව්‍ය වගකීමක් ලෙස සටහන් කිරීම.
- පශ්චාත් සේවා ප්‍රතිලාභ ආයු ගණනය කරන ලද වටිනාකම් මත වාර්තා කිරීම.
- ව්‍යවහාර මුදල් සංහරණය කිරීම සඳහා වූ ස්වයංක්‍රීය නොවූ ක්‍රියාදාමයට අදාළ පාලන ක්‍රම පිළිපැදීම.
- විෂම කාලපරිච්ඡේද සහිතව මිල දී ගෙන ඇති සුරැකුම්පත් සඳහා අදාළ පොලිය ගණනය කිරීම සඳහා සහ එම ගණනය කිරීම් හා ස්වයංක්‍රීය ගණනය කිරීම් අතර ඇති ප්‍රමාණාත්මක වෙනස්කම් වෙනුවෙන් ගැලපුම් කිරීම උදෙසා ක්‍රියාපටිපාටියක් සකස් කිරීම.
- භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් කළමනාකරණ පද්ධතිය අනුව රන්වලින් දක්වා ඇති සුරැකුම්පත් ශේෂය සහ පොදු ලෙජර පද්ධතිය අනුව එම ශේෂය අතර පැවති රුපියල් මිලියන 25 ක අනුකූලනය නොකරන ලද වෙනස නිවැරදි කිරීම සහ එහි නිවැරදි නොකළ හැකි ශේෂයක් වේ නම් ගිණුම් වාර්තාවලින් ලියා හැරීම.
- ව්‍යවහාර මුදල් හැසිරවීම් කළමනාකරණ පද්ධතිය සම්බන්ධයෙන් විශේෂීත ලේඛන ක්‍රමයක් පවත්වා ගැනීම සහ ආසියානු නිෂ්කාශන ආයතනය සම්බන්ධ පද්ධතිය තුළ පද්ධති වෙනස්කම් අවශ්‍යතා ආකෘති පවත්වා ගැනීම සඳහා නිසි පියවර ගැනීම.
- 2010 වර්ෂය සඳහා වූ විගණනයේදී සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන් හඳුනාගැනීම සහ රජයෙන් අයවිය යුතු රුපියල් බිලියන 2.3 ක ශේෂය සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන් සම්බන්ධ සටහනට ඇතුළත් කිරීම සඳහා අර්නස්ට් සහ යංග් ආයතනය සමග එකඟ වීම.
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන් හඳුනාගැනීම සඳහා ලිඛිත ප්‍රතිපත්තියක් පිළියෙළ කිරීම සඳහා ප්‍රධාන ගණකාධිකාරීතුමාට උපදෙස් ලබාදීම.
- ලොයිඩ්ස් ගොඩනැගිල්ල සහ සවරින් රෙසිඩන්ස් දේපළ, දේපළ පිරිසිදු හා උපකරණ යටතේ සටහන් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කළමනාකාරිත්වය විසින් දක්වන ලද මූල්‍යකාරණයන් පිළිබඳ සමාලෝචනය සහ එකඟතාවයට පැමිණීම.

- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විවිධ දෙපාර්තමේන්තුවලින් පරිපාලනය කරනු ලබන විවිධ අරමුදල් ආශ්‍රිත මූල්‍යමය බලපෑම් වාර්තාකිරීමේ පරිපූර්ණත්වය පිළිබඳ සමාලෝචනය කිරීම
- ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ භාවිතවන සියලු තාක්ෂණික පද්ධතීන්වල ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ කාලීන සමාලෝචන පැවැත්වීමට නිර්දේශ කිරීම සහ බැංකුව තුළ භාවිත වන මෘදුකාංග සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සකසන ලද පසු විපරම් සමාලෝචන වාර්තාවේ නිර්දේශ සටහන් කිරීම.
- විවෘත තත්ත්ව (Open Position) ගනුදෙනු වෙළෙඳපොළ අගයකිරීම, රන්වලින් දක්වා ඇති ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය සුරැකුම් ගිණුම්ගත කිරීම, නිවාරණය කිරීමේ පිරිවැය ඉදිරිපත් කිරීම, විදේශ මූල්‍ය ගනුදෙනු ගැලපීමේ පදනම වෙනස්කිරීම, ස්ථාවර ආදායම් මූල්‍ය සුරැකුම් මත වූ අධිමිල/ අවමිල ක්‍රමක්ෂය කිරීම, සෝමාවතිය ප්‍රදේශයේ ඉදිකළ ගොඩනැගිලි ප්‍රාග්ධනයනය සහ නිව්යෝර්ක් හි මිලටගත් ගොඩනැගිලි ගිණුම්ගත කිරීම යන ගිණුම්කරණ ගැටලු අර්ථසඵ සහ යංග් ආයතනය සමග සාකච්ඡා කිරීම සහ එකඟ වීම.
- විගණන යෝජනා සඳහා පිළිතුරු සැපයීම සහ ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සියලුම විගණනලාභීන්ට කාලරාමුවක් දැනුම්දීම සහ ක්‍රියාකාරීත්වයේ ප්‍රගති සමාලෝචනය විගණන කමිටුව වෙත දැන්වීම සඳහා කළමනාකරණ විගණන දෙපාර්තමේන්තු අධ්‍යක්ෂතුමාට උපදෙස් ලබාදීම.
- කොළොම්බස් උපදේශක සේවා ආයතනය සහ මැලේසියානු අභ්‍යන්තර විගණන ආයතනය (IIA) එක්ව කළමනාකරණ විගණන දෙපාර්තමේන්තුව සම්බන්ධව පිළියෙළ කරන ලද ගුණාත්මක තක්සේරුකරණ සංශෝධන වාර්තාවේ නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය පිළිබඳ විමර්ශනය කිරීම.
- කළමනාකරණ විගණන දෙපාර්තමේන්තු අධ්‍යක්ෂ විසින් කාර්තුමය ප්‍රකාශය සම්බන්ධයෙන් නිකුත් කරන ලද වාර්තා පිළිබඳව නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම.
- කළමනාකරණ විගණන දෙපාර්තමේන්තු අධ්‍යක්ෂ විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන ප්‍රගති වාර්තා, ඔහුගේ නිරීක්ෂණයන්වල අවදානම් මට්ටම් සහිතව ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා උපදෙස් ලබාදීම.
- කළමනාකරණ විගණන දෙපාර්තමේන්තු අධ්‍යක්ෂ විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද 2011-2014 කාලපරිච්ඡේදය සඳහා වූ උපායමාර්ගික විගණන සැලැස්ම සහ 2011 වර්ෂය සඳහා මෙහෙයුම් විගණන සැලැස්ම අනුමත කිරීම.
- 2011 වර්ෂය සඳහා බාහිර විගණකයන් පත්කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ ප්‍රගතිය විමර්ශනය කිරීම.
- අර්ථසඵ සහ යංග් ආයතනයේ 2011 වර්ෂය සඳහා වූ විගණන සැලැස්ම සමාලෝචනය කිරීම.

කළමනාකාරීත්ව ප්‍රකාශය

ස්වකීය අරමුණුවලට අදාළව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ගිණුම්කටයුතු භාවය සහ මූල්‍ය කාර්යසාධනය.

ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල්, මූල්‍ය සහ ගෙවීම් පද්ධති පරිපාලනය, අධීක්ෂණය සහ නියාමනය කිරීම සඳහා වගකිවයුතු අධිකාරිය ලෙස මහ බැංකුව මූල්‍ය නීති පනත යටතේ ස්ථාපිත කරන ලදී. එම පනතේ විධිවිධාන පරිදි ප්‍රධාන පරමාර්ථයන් වන ආර්ථික සහ මිල ස්ථායීතාවය හා මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාවය සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ වගකීම බැංකුව වෙත පැවරී ඇත.

එබැවින්, මහ බැංකුවේ ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ එකී මෙහෙයුම් වල සාර්ථකත්වය වන්නේ එම ප්‍රධාන පරමාර්ථයන් කරා ළඟාවීම සඳහා වන ප්‍රතිපත්ති හා මෙහෙයුම් වල සඵලතාවය විනා, එහි ලාභදායීත්වය නොවන්නේය. මහ බැංකුව, වෙනත් පුද්ගලික හෝ රාජ්‍ය ආයතනවලින් වෙන් කොට හඳුනා ගැනෙන, මූලික ලක්ෂණය නම් මෙම ව්‍යවස්ථාපිත පරමාර්ථයන් වන්නේය. පොලී අනුපාතය සහ විදේශ විනිමය අනුපාතය කෙරෙහි බලපාන මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගයන් මගින් ලාභ ජනනය කිරීමේ අද්විතීය හැකියාවක් මහබැංකුව සතු බැවින්, එය ලාභදායීත්ව ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කළේ නම්, ලාභ ජනනය වන අතර ප්‍රධාන පරමාර්ථ නොසලකා හැරීමක් වනු ඇත. එබැවින් මහ බැංකුවේ ආර්ථික හා මිල ස්ථායීතා මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා පරමාර්ථයන්, ලාභදායීතා

අරමුණු වලින් වියුක්ත කළයුතු අතර එය හුදෙක් ආනුශාංගික අරමුණක් වියයුතු වන්නේය.

මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති මෙහෙයුම්, විනිමය අනුපාත කළමනාකරණය, මුදල් තෝට්ටු නිකුතුව ආදිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රතිඵල, උපලබ්ධි වටිනාකම් මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි අදාළ ගිණුම්කරණ සහ වාර්තාකරණ ප්‍රමිතයන්ට අනුකූලව සටහන් කරන අතර, මෙය සමස්ත රාජ්‍ය ගිණුම්කරණ කටයුතුභාවයෙන් කොටසක් සාක්ෂාත් කර ගැනීමක් ලෙස මූල්‍ය ගිණුම්කරණ කටයුතුභාවය සඳහා පදනම සපයනු ලබන අතර, මෙම ප්‍රකාශනයන්හි වාර්තා කර ඇති මූල්‍ය කාර්යසාධනය සහ අවබෝධ කර ගැනීම එම පසුතලයේ පිහිටා කළයුතුය.

මූල්‍ය නීති පනතේ 42 හා 43 වගන්ති ප්‍රකාර විගණකාධිපති විසින් කරනු ලබන බාහිර විගණනයකට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව භාජනය වේ. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිතයන්ට අනුකූල බවට සහතික වීම සඳහා ජාත්‍යන්තර විගණක ප්‍රමිතයන්ට අනුකූලව විගණනයක් කිරීම සඳහා අර්ථසඵ සහ යංග් වරලත් ගණකාධිකාරීවරුන්ගේ සේවය විගණකාධිපතිතුමා විසින් ලබාගෙන ඇත.

විගණකාධිපති දෙපාර්තමේන්තුව
கணக்காய்வாளர் தலைமை அபிபதி திணைக்களம்
AUDITOR GENERAL'S DEPARTMENT

මගේ අංකය
எனது இல
My No.

30/03/2011

ඔබේ අංකය
உமது இல
Your No.

දිනය
திகதி
Date

2012 මාර්තු 21 දින

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මුදල් හිඟ පනතේ (422 අධිකාරිය) 42 (2) වගන්තිය ප්‍රකාර විගණකාධිපති වාර්තාව

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශේෂ පත්‍රය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ආදායම් ප්‍රකාශනය, සවිස්තරාත්මක ආදායම් ප්‍රකාශනය, ගිණිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති සහ අනෙකුත් පැහැදිලි කිරීමේ තොරතුරු වල සාරාංශයකින් සමන්විත 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 13(1) වගන්තිය සහ මුදල් හිඟ පනතේ (422 අධිකාරිය) 42 (2) වගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 (1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරන ප්‍රමිතීන්වලට අනුකූලවීම පිළිබඳව වූ විගණනය මා විසින් පත් කරන ලද ප්‍රසිද්ධ වෘත්තීයෙහි නියැලී වරලත් ගණකාධිකාරී සමාගමක් විසින් සිදු කරන ලදී.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරන ප්‍රමිති වලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරවූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍ය යැයි කළමනාකරණය විසින් තීරණය කරනු ලබන අභ්‍යන්තර පාලනය කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

1.3 විගණකගේ වගකීම

මාගේ විගණනය මත පදනම්ව මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීම මාගේ වගකීම වේ. මා විසින් ජාත්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිති වලට අනුකූලව මාගේ විගණනය සිදු කරන ලදී. ආචාර ධර්මවල අවශ්‍යතාවන්ට මම අනුකූලවන බවට සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරවන්නේද යන්න පිළිබඳ සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීම පිණිස විගණනය සැලසුම්කර ක්‍රියාත්මක කරන බවට මෙම ප්‍රමිති අපේක්ෂා කරයි.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන අගයන් සහ හෙළිදරව් කිරීම් වලට උපකාරී වන විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම පිණිස පරිපාටි ක්‍රියාත්මක කිරීම විගණනයට ඇතුළත් වේ. තෝරාගත් පරිපාටීන්, වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ අවදානම් තක්සේරු කිරීම ද ඇතුළත් විගණකගේ විනිශ්චය මත පදනම් වේ. එම අවදානම් තක්සේරු කිරීම් වලදී, අවස්ථාවේවිචිත උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම්කිරීම පිණිස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට සහ සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමට අදාළ වන්නා වූ අභ්‍යන්තර පාලනය විගණක සැලකිල්ලට ගන්නා නමුත් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි. කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය හා යොදාගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය ඇගයීම මෙන්ම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත්කිරීම පිළිබඳ ඇගයීම ද විගණනයට ඇතුළත් වේ. විගණනයේ විෂය පථය සහ ප්‍රමාණය තීරණය කිරීම සඳහා 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 13 වගන්තියේ (3) සහ (4) උපවගන්ති වලින් විගණකාධිපති වෙත අභිමතානුසාරී බලතල පැවරේ.

මාගේ විගණන මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන

2.1 මතය

2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා එහි මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරන ප්‍රමිති වලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

එච්.ඒ.එස්.සමරවීර
විගණකාධිපති.

නිදහස් වතුරගුය,
කොළඹ 07, ශ්‍රී ලංකාව
දුරකථනය
தொலைபேசி } 2691151
Telephone

கந்திரி சதுக்கம்,
கொழும்பு 07, இலங்கை
ෆැක්ස් අංකය
பக்ஸ் இல } 2697451
Fax No.

INDEPENDENCE SQUARE,
COLOMBO 07, SRI LANKA
ඉලෙක්ට්‍රොනික් තැපෑල
- Gmail } oaggov@sltnet.lk
E-mail

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
දෙසැම්බර් 31 වැනි දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය

	සටහන	2011 රු. 000	2010 රු. 000
වත්කම්			
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්			
මුදල් සහ මුදල් සමානාත්		303,538,372	189,664,726
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	5	2,794,334	-
මුදල් වත්කම්			
- ලාභ හෝ අලාභ මත සාධාරණ මිලට ඇති සුරැකුම්පත්	6	92,856,165	183,729,813
- විකුණුම් සඳහා වූ ආයෝජන	6	270,664,801	346,935,603
බෙදා වෙන් නොකරන ලද රන් ගේෂය		13,150,196	1,886,602
අනිකුත් විදේශීය ලැබිය යුතු මුදල්		19,375,161	8,534,829
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	7	73,090,517	71,199,269
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		775,469,546	801,950,842
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්			
ආයෝජන කළමි - ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්		183,885,564	20,497,816
රජයට දෙන ලද අත්තිකාරම්	8	94,743,013	77,878,823
අනිකුත් ආයතනවලට දෙන ලද ණය	9	2,313,533	2,459,846
අනිකුත් දේශීය ලැබිය යුතු මුදල්		2,924,028	3,274,892
මූල්‍ය සහ අනිකුත් ආයතනවල ආයෝජන	10	41,211	41,236
අනිකුත් වත්කම්		4,695,913	3,701,186
මුළු දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		288,603,262	107,853,799
මුළු මූල්‍ය වත්කම්		1,064,072,808	909,804,641
විදේශීය මූල්‍ය නොවන වත්කම්			
රන්වලින් දක්වා ඇති සුරැකුම්පත්		43,819,156	52,120,605
දේශීය මූල්‍ය නොවන වත්කම්			
නොගය	11	2,484,681	2,814,784
විවිධ වත්කම්		1,980,518	1,741,512
දේපල පිරිසහ සහ උපකරණ	12	9,996,697	9,344,340
අස්පාශය වත්කම්	13	13,723	17,753
විශ්‍රාම වැටුප් සහ අනෙකුත් පශ්චාත් සේවා ප්‍රතිලාභ සැලසුම්	40	991,571	869,700
මුළු මූල්‍ය නොවන වත්කම්		59,286,346	66,908,694
මුළු වත්කම්		1,123,359,154	976,713,335
බැරකම් සහ ගිණිකරු ප්‍රාග්ධනය			
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්			
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතනවලට ගෙවිය යුතු මුදල්	14	937,712	3,127,136
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	5	1,041,597	-
ආසියානු නිශ්කාෂණ ආයතනයට ගෙවිය යුතු මුදල්	15	90,032,085	65,044,407
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ බැරකම්	16	328,772,419	275,420,837
අනිකුත් විදේශීය ගෙවිය යුතු මුදල්	17	58,621,764	5,014,191
මුළු විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්		479,405,577	348,606,571
දේශීය මූල්‍ය බැරකම්			
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන විසින් තැන්පතු	18	146,269,185	104,853,445
රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතන ගේෂයන්	19	1,799,030	3,088,659
ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් ගිණිකුම් යටතේ විකුණන ලද සුරැකුම්පත්	20	14,089,000	113,454,891
සේවක සුභ සාධන යෝජනා ක්‍රමවල ගේෂයන්	21	904,478	977,154
අනිකුත් ගෙවිය යුතු මුදල්	22	28,041,215	27,779,723
මුළු දේශීය මූල්‍ය බැරකම්		191,102,908	250,153,872
මුළු මූල්‍ය බැරකම්		670,508,485	598,760,443
අනිකුත් බැරකම්			
සංසරණයෙහි පවතින මුදල්	23	293,233,361	255,652,217
විලම්භිත ප්‍රදාන	24	3,468	4,605
විවිධ බැරකම් සහ උපවිනයන්	25	884,048	74,381
මුළු අනිකුත් බැරකම්		294,120,877	255,731,203
මුළු බැරකම්		964,629,362	854,491,646
ගිණිකම් ප්‍රාග්ධනය			
ප්‍රාග්ධන අරමුදල		25,000,000	25,000,000
සංචිත		133,729,792	97,221,689
මුළු ගිණිකම් ප්‍රාග්ධනය		158,729,792	122,221,689
මුළු බැරකම් සහ ගිණිකම් ප්‍රාග්ධනය		1,123,359,154	976,713,335

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශනය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අධිපති සහ ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී විසින් 2012 පෙබරවාරි 24 වැනි දින මුදල් මණ්ඩලය වෙනුවෙන්, නිකුත් කිරීම සඳහා අනුමත කරන ලදී.

අජිත් කුමාර

අජිත් නිවාඩි කබිරාල් - අධිපති
 ජීවු අංක 08 සිට 52 දක්වා ඇති ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හා සටහන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල කොටසක් වේ.
 එම්. අයි. සුරියානි - ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
2011 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් කාලපරිච්ඡේදය සඳහා
ආදායම් ප්‍රකාශනය

	සටහන	2011 <u>රු. 000</u>	2010 <u>රු. 000</u>
මෙහෙයුම් ආදායම			
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම් ආශ්‍රිත ආදායම			
පොලී ආදායම	28	14,435,116	10,841,880
උපලබ්ධි නොවූ ප්‍රත්‍යාගණනයන්ගෙන් වාසිය / (පාඩුව)		4,884,031	(3,484,968)
මිල වෙනස්වීම්වලින් උපලබ්ධි වාසිය / (පාඩුව)		33,113,886	27,643,286
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්වලින් මුළු ආදායම		52,433,033	35,000,198
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම් ආශ්‍රිත වියදම්			
පොලී වියදම	29	(3,910,831)	(3,881,159)
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම් ආශ්‍රිත මුළු වියදම		(3,910,831)	(3,881,159)
ශුද්ධ විදේශ විනිමය ප්‍රත්‍යාගණන වාසිය / (පාඩුව)		3,576,999	(8,659,222)
විදේශීය මූල්‍ය ආයෝජන ආදායම / (පාඩුව)		52,099,201	22,459,817
දේශීය මූල්‍ය වත්කම් ආශ්‍රිත ආදායම			
පොලී ආදායම	28	4,768,769	5,904,437
පොලී වියදම	29	(4,541,973)	(10,123,663)
දේශීය මූල්‍ය වත්කම් ආශ්‍රිත මුළු ආදායම		226,796	4,219,226
අනිකුත් ආදායම්	30	669,399	825,681
මුළු ශුද්ධ මෙහෙයුම් ආදායම / (පාඩුව)		52,995,396	19,066,272
මෙහෙයුම් වියදම් :			
සේවක මණ්ඩල වියදම් :	31		
- වැටුප් සහ චේතන		(2,274,045)	(2,224,931)
- නිශ්චිත ආයක සැලසුම් පිරිවැය		(334,593)	(305,487)
- පශ්චාත් සේවක නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ සැලසුම් අතිරේක පිරිවැය		358,609	262,190
		<u>(2,250,029)</u>	<u>(2,268,228)</u>
ක්ෂයවීම් සහ ක්‍රමක්ෂය		(314,063)	(278,453)
තොග පිරිවැය		(1,707,443)	(1,621,189)
පරිපාලන වියදම්	32	(1,227,710)	(1,155,182)
බොල් හා අඩමාණ ණය සහ විවිධ කපා හැරීම්		(64,352)	(1,108,000)
මුළු මෙහෙයුම් පිරිවැය		<u>(5,563,597)</u>	<u>(6,431,052)</u>
ආදායම් බඳු වලට පෙර ලාභය / (පාඩුව)		47,431,799	12,635,220
ආදායම් බද්ද	33	(601,593)	(891,267)
වර්ෂය සඳහා ශුද්ධ ලාභය / (පාඩුව)		46,830,206	11,743,953

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
2011 දෙසැම්බර් 31 න් අවසන් වූ කාලපරිච්ඡේදය සඳහා
විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශනය

	2011 <u>රු. 000</u>	2010 <u>රු. 000</u>
වර්ෂය සඳහා ශුද්ධ ලාභය/පාඩුව	46,830,206	11,743,953
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම		
විකුණුම් සුරැකුම්පත් සඳහා වූ ශුද්ධ සාධාරණ වටිනාකම ලාභ/(පාඩුව)	11,677,923	(5,889,977)
මුළු විස්තීරණ ආදායම	<u>58,508,129</u>	<u>(5,853,976)</u>

පිටු අංක 08 සිට 52 දක්වා ඇති ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හා සටහන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල කොටසක් වේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
2011 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් කාලපරිච්ඡේදය සඳහා
ස්කන්ධ ප්‍රාග්ධනයේ වෙනස්වීම් ප්‍රකාශනය

	අයක ප්‍රාග්ධනය	ප්‍රාග්ධන ලෙස විසර්ජනය කළ සංචිතය	ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතය	අනිකුත් සංචිතය (සටහන 26)	සමුච්චිත ලාභ	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු.000	රු. 000
2010 ජනවාරි 01 දිනට	15,000	24,985,000	2,706,067	77,462,952	26,530,787	131,699,806
ශුද්ධ ලාභය / (අලාභය)	-	-	-	-	11,743,953	11,743,953
තත්කාලීන දළ පියවුම් පද්ධතිය						
සඳහා වූ නිධන් අරමුදලට පැවරීම	-	-	-	107,559	(107,559)	-
පොදු සංචිතයට පැවරීම	-	-	-	700,975	(700,975)	-
වෙළඳපල අගයකිරීමේ සංචිතයට පැවරීම	-	-	-	(4,177,107)	4,177,107	-
ශුද්ධ විදේශ විනිමය ප්‍රත්‍යාගණන ලාභය මාරුකිරීම	-	-	-	(8,659,222)	8,659,222	-
ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. විශේෂ සංචිතවලට මාරු කිරීම	-	-	-	206,998	(206,998)	-
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම්	-	-	-	(5,889,977)	-	(5,889,977)
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සේවාදායක සභා විශ්‍රාම ආපද						
සහන අරමුදලට අරමුදල් මාරු කිරීම	-	-	-	-	(439)	(439)
ලාභය රජයට පැවරීම - 2009	-	-	-	-	(5,000,000)	(5,000,000)
ලාභය රජයට පැවරීම - 2010	-	-	-	-	(10,000,000)	(10,000,000)
ස්වේච්ඡා තැන්පතු ආරක්ෂණ ක්‍රමය යටතේ ආයෝජනය කළ						
අරමුදල් ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු ආරක්ෂණ ක්‍රමයට මාරු කිරීම	-	-	-	(331,653)	-	(331,653)
පළාත් ණය ක්‍රමයට අරමුදල් මාරු කිරීම	-	-	-	2,900,000	(2,900,000)	-
2011 ජනවාරි 01 දිනට	15,000	24,985,000	2,706,067	62,320,525	32,195,098	122,221,689
ශුද්ධ ලාභය / (අලාභය)	-	-	-	-	46,830,206	46,830,206
තත්කාලීන දළ පියවුම් පද්ධතිය						
සඳහා වූ නිධන් අරමුදලට පැවරීම	-	-	-	113,381	(113,381)	-
පොදු සංචිතයට පැවරීම	-	-	-	6,573,559	(6,573,559)	-
වෙළඳපල අගයකිරීමේ සංචිතයට පැවරීම	-	-	-	(3,484,968)	3,484,968	-
ශුද්ධ විදේශ විනිමය ප්‍රත්‍යාගණන ලාභය මාරුකිරීම	-	-	-	3,576,999	(3,576,999)	-
ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. විශේෂ සංචිතවලට මාරු කිරීම	-	-	-	113,561	(113,561)	-
මධ්‍යකාලීන හා දිගුකාලීන සංචිතයට පැවරීම	-	-	-	2,000,000	(2,000,000)	-
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම්	-	-	-	11,677,923	-	11,677,923
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සේවාදායක සභා විශ්‍රාම ආපද						
සහන අරමුදලට අරමුදල් මාරු කිරීම	-	-	-	-	(27)	(27)
ලාභය රජයට පැවරීම - 2010	-	-	-	-	(5,000,000)	(5,000,000)
ලාභය රජයට පැවරීම - 2011	-	-	-	-	(17,000,000)	(17,000,000)
2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට	15,000	24,985,000	2,706,067	82,890,980	48,132,745	158,729,792

පිටු අංක 08 සිට 52 දක්වා ඇති ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හා සටහන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල කොටසක් වේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

2011 දෙසැම්බර් 31 දිනේ අවසන් කාලපරිච්ඡේදය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය

	සටහන	2011 රු. 000	2010 රු. 000
මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්වලින් මුදල් ප්‍රවාහය			
ප්‍රභවය			
ලැබුණු පොලිය - විදේශීය මුදල්		15,845,624	8,444,272
ලැබුණු පොලිය - දේශීය මුදල් - අනිකුත්		473,847	401,620
ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණ, වෙළෙඳ සහ SWAP ආදායම්		33,113,886	27,643,286
උපලබ්ධි වූ විනිමය වාසිය / (පාඩුව)		(10,121,791)	(2,150,718)
ලැබුණු අනිකුත් ආදායම්		668,262	657,674
		<u>39,979,828</u>	<u>34,996,134</u>
විය පැහැදීම			
ගෙවන ලද පොලිය - විදේශීය මුදල්		3,885,126	3,695,818
ගෙවන ලද පොලිය - දේශීය මුදල්		4,404,445	10,481,347
සේවකයින්ට ගෙවීම්		2,350,760	2,818,927
සැපයුම්කරුවන්ට ගෙවීම්		1,940,048	4,954,522
ගෙවන ලද ආදායම් බදු		607,900	884,633
		<u>13,188,279</u>	<u>22,835,247</u>
මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්වලින් ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය	34	<u>26,791,549</u>	<u>12,160,887</u>
ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම්වලින් මුදල් ප්‍රවාහය			
ප්‍රභවය :			
අනිකුත් දේශීය මූල්‍ය වත්කම්වල ශුද්ධ වැඩිවීම / අඩුවීම		(757,436)	(81,150)
අනිකුත් ආයතනවලට ප්‍රදානය කළ ණය සහ අත්තිකාරම් - ප්‍රාග්ධන අයකරගැනීම්		745,632	791,118
මූල්‍ය සහ අනිකුත් ආයතනවල ආයෝජන අපහරණය / මුදහැරීම		24	2,619
දේපල, පිරිසහ සහ උපකරණ විකිණීම්		124	4,332
මූල්‍ය සහ අනිකුත් ආයතනවල ආයෝජන ආශ්‍රිත ආදායම්		4,124	11,695
ප්‍රතිවිකුණුම් ගිවිසුම් යටතේ මිලට ගත් සුරැකුම්පත්වල ශුද්ධ වැඩිවීම		(99,365,891)	29,432,245
		<u>(99,373,423)</u>	<u>30,160,859</u>
විය පැහැදීම			
විදේශ මුදල් සුරැකුම්පත්වල ශුද්ධ වැඩිවීම / (අඩුවීම)		(181,397,956)	183,338,571
අනිකුත් විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්වල ශුද්ධ වැඩිවීම / (අඩුවීම)		190,664	(1,800,539)
අනිකුත් විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්වල ශුද්ධ වැඩිවීම / (අඩුවීම)		(87,450,517)	(26,948,525)
අනිකුත් දේශීය තැන්පතු සහ ගෙවිය යුතු මුදල්වල ශුද්ධ වැඩිවීම / (අඩුවීම)		1,312	(2,861)
ප්‍රදානයන් අඩුකළ, දේපල, පිරිසහ සහ උපකරණ මිලට ගැනීම්		961,494	280,027
රන් නොගෙයේ ශුද්ධ වැඩිවීම / (අඩුවීම)		8,663,832	(29,680,126)
අනෙකුත් ආයතන වෙත ලබා දුන් ණයපත් අත්තිකාරම්		599,318	1,954,823
තැන්පතු ආරක්ෂණ අරමුදල් වත්කම් ගිණුමට මාරු කිරීම්		-	331,653
		<u>(258,431,853)</u>	<u>127,473,023</u>
ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම්වලින් ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය		<u>159,058,430</u>	<u>(97,312,164)</u>
මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්වලින් මුදල් ප්‍රවාහය			
ප්‍රභවය :			
සංසරණ මුදල් නිකුතුව		(335,393,178)	(260,277,179)
සංසරණ මුදල් ආපසු ගැනීම්		372,974,278	298,499,562
සංසරණ මුදල් ශුද්ධ නිකුතුව		<u>37,581,100</u>	<u>38,222,383</u>
අඩුකිරීම් :			
රජයේ ගනුදෙනු ආශ්‍රිත සංසරණ මුදල් ශුද්ධ නිකුතුව / (ආපසු ගැනීම්)	35	177,259,097	(25,210,557)
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන ගනුදෙනු ආශ්‍රිත සංසරණ මුදල් ශුද්ධ නිකුතුව / (ආපසු ගැනීම්)	36	(41,477,740)	(18,866,241)
සංසරණ මුදල් ශුද්ධ නිකුතුව / (ආපසු ගැනීම්)		135,781,357	(44,076,798)
සංසරණ මුදල් ශුද්ධ වැඩිවීම		(98,200,257)	82,299,181
විය පැහැදීම :			
විදේශීය මුදල් කාලීන බැරකම් ආපසු ගෙවීම්		(46,114,023)	(67,310,167)
අනිකුත් අරමුදල් සඳහා ගෙවීම්		27	439
අතිරික්තය රජයට ගෙවීම්		22,000,000	15,000,000
		<u>(24,113,996)</u>	<u>(52,309,728)</u>
මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්වලින් ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය		<u>(74,086,261)</u>	<u>134,608,909</u>
මුදල් සහ මුදල් සමානයන්ගේ ශුද්ධ වැඩිවීම		111,763,718	49,457,632
මුදල් සහ මුදල් සමානයන් මත වන විනිමය අනුපාතයන් බලපෑම		2,109,928	(7,664,063)
වර්ෂය ආරම්භයේ දී මුදල් සහ මුදල් සමානයන්		189,664,726	147,871,157
දෙසැම්බර් 31 දිනට ශුද්ධ මුදල් සහ මුදල් සමානයන්	37	<u>303,538,372</u>	<u>189,664,726</u>
පිටු අංක 08 සිට 52 දක්වා ඇති ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති හා සටහන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල කොටසක් වේ.			

2011 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් කාලපරිච්ඡේදය සඳහා මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ කොටසක් ලෙස කියවිය යුතු සටහන

I. වාර්තා කිරීමේ ඒකකය සහ ව්‍යවස්ථාපිත පදනම

ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල්, මූල්‍ය සහ ගෙවීම් පද්ධති පරිපාලනය, අධීක්ෂණය සහ නියාමනය කිරීම සඳහා වගකිවයුතු අධිකාරිය ලෙස 1949 අංක 58 දරන මූල්‍ය නීති පනත (සංශෝධිත පරිදි) යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව (“බැංකුව” හෝ “ශ්‍රී.ලං.ම.බැ.”) ආයතනයක් ලෙස ස්ථාපිත කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව නිත්‍යව ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජය තුළ පිහිටුවා ඇති අතර, කොළඹ 01, ජනාධිපති මාවතේ අංක 30 දරන ස්ථානයේ පිහිටා ඇත.

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්, මුදල් මණ්ඩලය වෙනුවෙන් නිකුත් කිරීම සඳහා, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අධිපති සහ ප්‍රධාන ගණකාධිකාරී විසින් 2012 පෙබරවාරි 24 වැනි දින අනුමත කරන ලදී.

2. ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති

2.1 පිළියෙල කිරීමේ පදනම

පහත සඳහන් නිශ්චිත ගණකාධිකරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් හඳුන්වා දී ඇති පරිදි සාධාරණ වටිනාකමට අගය කරන ලද ඉඩම්, ගොඩනැගිලි, සහ ඇතැම් මූල්‍ය වත්කම් හැර, ඓතිහාසික පිරිවැය පදනම ව මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් පිළියෙල කරන ලදී.

වාර්තා කිරීමේ ආකෘතිය

බැංකුව විසින් මූල්‍ය වත්කම් සහ මූල්‍ය බැරකම් ද ඒවාට අදාළ ආදායම් සහ වියදම් මාර්ග ද විදේශීය මුදල් සහ දේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම් ලෙස වෙන්කොට ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ. මූල්‍ය තත්‍වය පිළිබඳ ප්‍රකාශයේ වත්කම් සහ බැරකම් ඉදිරිපත් කිරීමේ දී පුළුල් වශයෙන් එක් එක් වර්ගය යටතේ ද්‍රවශීලතාවයේ පිළිවෙලට දක්වා ඇත. මෙම වාර්තාකරණ ප්‍රවේශය මගින්, අංක 4 දරන සටහනෙහි විස්තරාත්මකව දක්වා ඇති බැංකුවේ ක්‍රියාකාරකම් උචිතව වාර්තා කෙරෙන බව බැංකුවේ අදහස වේ.

අනුකූලතා ප්‍රකාශනය

2011 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වන වර්ෂය සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිති (ජා.මු.වා.ප්‍ර.) ප්‍රකාර පිළියෙල කර තිබේ. මුදල් නීති පනත අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති අතර විගණකාධිපති විසින් විගණනය කර නීතිමය අවශ්‍යතා මත ගැසට් කර ඇත. ජා.මු.වා.ප්‍ර. වල සමහර අවශ්‍යතා මත ගැසට් කරනු ලැබූ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල, ඒවායෙහි වර්ගීකරණය සහ එම නිසා අගයන් මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමග වෙනස් විය හැකිය.

වාර්තා කිරීමේ මුදල් ඒකකය

වෙනත් අන්දමකට දක්වා නොමැති නම්, සියළුම සංඛ්‍යා ආසන්නතම ශ්‍රී ලංකා රුපියල් දහස් වලින් දැක්වේ.

2.2 වැදගත් ගිණුම් නිශ්චයන් සහ ඇස්තමේන්තු

ගිණුම් ප්‍රතිපත්ති අදාළ කිරීමේ දී බැංකුව විසින් ඇස්තමේන්තුවලට අමතරව පහත දැක්වෙන නිශ්චයන් කර ඇති අතර, මෙම ගිණුම් ප්‍රකාශනයන්හි අගය හඳුනා ගැනීම මත ඒවා සැලකිය යුතු අන්දමින් බලපා ඇත.

විකිණීමට ඇති ආයෝජන භාහිරකරණය

සැලකිය යුතු ලෙස සහ අඛණ්ඩව සාධාරණ අගය එහි පිරිවැයට වඩා පහළට යනවිට, විකිණීම සඳහා ඇති ආයෝජන අගය භාහිර වී ඇති බව බැංකුව තීරණය කරයි. සැලකිය යුතු බව හා අඛණ්ඩව යන කරුණු තීරණය කිරීමේ දී නිශ්චය කිරීමක් අවශ්‍ය වේ.

විශ්‍රාම වැටුප් සහ අනිකුත් පස්වත් සේවා ප්‍රතිලාභ සැලසුම්

නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ සැලසුම්වල පිරිවැය, ආයුගණන ඇගයීම් මත තීරණය කරනු ලැබේ. ආයුගණන ඇගයීමක දී වට්ටම් අනුපාත, වත්කම්වල අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ අනුපාත, අනාගත වත්දි ගෙවීම් වැඩිවීම්, මරණ අනුපාතය සහ විශ්‍රාම වැටුප්වල අනාගත වැඩිවීම් පිළිබඳ උපකල්පනයන් සිදුකරනු ලැබේ. මෙම සැලසුම් වල දිගුකාලීන ස්වභාවය හේතුවෙන් එවැනි ඇස්තමේන්තු සැලකිය යුතු ලෙස අවිනිශ්චිතතාවයකට භාජනය වේ. භාවිතා කරන ලද උපකල්පන සටහන් අංක 40 හි දැක්වේ.

2.3 ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තින් වෙනස්වීම හා අනාවරණය කිරීම්

පහත දැක්වා ඇති 2011 ජනවාරි 1 වන දිනට බලාත්මක වන නව හා සංශෝධිත ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිති අර්ථ නිරූපණය (ජා. මු. වා. ප.) භාවිතා කරන ගිණුම් ප්‍රතිපත්ති පසුගිය වසරේ භාවිතා කළ ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් වෙනසක් නොපෙන්වයි.

ජාත්‍යන්තර ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති (ජා. ගි. ප්‍ර.) 24 සම්බන්ධිත පාර්ශව සමග ගනුදෙනු අනාවරණය (සංශෝධිත)

සම්බන්ධිත පාර්ශව අර්ථනිරූපණය කරමින් ජාත්‍යන්තර ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති මණ්ඩලය (IASB) ජා. ගි. ප්‍ර. ම. ජා. ගි. ප්‍ර 24ට සංශෝධනයක් නිකුත් කර ඇත. නව අර්ථනිරූපණය සම්බන්ධිත පාර්ශව සම්බන්ධතා පිළිබඳ සමමිතික දර්ශනයන් අවධාරණය කරන අතර පුද්ගලයන් හා ප්‍රධාන කළමණාකාර කාර්ය මණ්ඩල සාමාජිකයන් ආයතනික සම්බන්ධතා කෙරෙහි බලපානු ලබන ආකාරය පැහැදිලි කරයි. මීට අමතරව එම සංශෝධන වාර්තාකරණ ආයතනය සඳහා රජය හා රජය පාලනය කරන, සමූහ පාලිත හෝ රජයේ සැලකිය යුතු බලපෑමක් බලපවත්වන ආයතන සඳහා නිදහස් කිරීම් හඳුන්වා දෙයි. බැංකුව මෙම සංශෝධනය මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනාවරණය කිරීම් සඳහා අදාළ කරගෙන තිබේ.

ජා. මු. වා. ප්‍ර. වැඩිදියුණු කිරීම්

නොගැළපීම් හා වචන යෙදූ අන්දම පැහැදිලි කිරීම මූලික අරමුණින් ජා. ගි. ප්‍ර. ම. (IASB) 2010 මැයි මස තම ප්‍රමිත සඳහා තුන්වන සංශෝධන නිකුත් කරලිය. මෙම එකිනෙක

ප්‍රමිත සඳහා වෙනම සංක්‍රමිත නියෝග තිබේ. පහත දැක්වෙන සංශෝධන අදාළ කරගැනීම තුළින් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති වෙනස්වන අතර එය බැංකුවේ මූල්‍ය තත්ත්වය හෝ කාර්ය සාධනය කෙරෙහි බලපානු ලැබේ.

ජා. මු. වා. ප්‍ර. 7 මූල්‍ය උපකරණ - අනාවරණය කිරීම :

මෙම සංශෝධන මගින් රඳවාගත් ඇප සඳහා වූ අනාවරණය කිරීම අඩුකිරීම සහ ප්‍රමාණාත්මක තොරතුරු, ගුණාත්මක තොරතුරු මගින් අනාවරණය කිරීම වැඩිදියුණු කිරීම බලාපොරොත්තු වේ.

ජා. ගි. ප්‍ර. 1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් වීම :

ස්කන්ධ ප්‍රාග්ධනයේ වෙනස්වීම් ප්‍රකාශනය හෝ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සඳහා සටහන් ලෙස අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම මෙහි එකිනෙක කොටස් විශ්ලේෂණය කරමින් ආයතනයකට ඉදිරිපත් කිරීමට හැකිබව සංශෝධනය පැහැදිලි කරයි.

පහත දක්වා ඇති ප්‍රමිත සඳහා ජා. මු. වා. ප්‍ර. න්ගේ වැඩිවර්ධනයක් ලෙස පැනනගින්නා වූ සංශෝධන තුළින් බැංකුවේ ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති, මූල්‍ය තත්ත්වය හෝ කාර්ය සාධනය කෙරෙහි බලපොරොත්තු ලැබේ.

- ජා. මු. වා. ප්‍ර. 3 ව්‍යාපාර ඒකාබද්ධකරණය (ජා. මු. වා. ප්‍ර. 3 අදාළ කර ගැනීමට පෙර ව්‍යාපාර ඒකාබද්ධකරණය තුළින් ඇතිවන අසම්භාව්‍ය ප්‍රතිඡායාව (2008 සංශෝධන))

- ජා. මු. වා. ප්‍ර. 3 ව්‍යාපාර ඒකාබද්ධකරණය (හිලව් නොකල සහ ස්වේච්ඡාවෙන් හිලව්කල කොටස් පදනම් ගෙවීම් ප්‍රධාන)

- ජා. ගි. ප්‍ර. 27 ඒකාබද්ධ සහ වෙන්ව සැකසූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන

- ජා. ගි. ප්‍ර. 34 අතුරු මූල්‍ය ප්‍රකාශන

පහත දක්වා ඇති අර්ථනිරූපණ සහ සංශෝදන සඳහා අර්ථනිරූපණ තුළින් බැංකුවේ ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති, මූල්‍ය තත්ත්වය හෝ කාර්යසාධනය කෙරෙහි බලපෑමක් නැත.

- ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරණ අර්ථනිරූපණ කමිටු 13 (IFRIC13) ගනුදෙනුකරු ලැදියා වැඩසටහනක් (බැර ප්‍රධානත්ති සාධාරණ අගය තීරණය කිරීම)

- ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරණ අර්ථනිරූපණ කමිටු 19 (IFRIC 19) මූල්‍ය වගකීම් ස්කන්ධ උපකරණ සම නිර්වාපනය (Extinguishing)

2.4 ප්‍රකාශිත කර ඇති නමුත් මේ වන තෙක් බල සහිත නොවූ ප්‍රමිතීන්, අර්ථ නිරූපණයන් සහ සංශෝධනයන්

ප්‍රකාශිත නමුත් බැංකු මූල්‍ය වාර්තා ප්‍රකාශයට පත් කරන දිනය වන තෙක් බල සහිත නොවූ ප්‍රතිත්තින් පහත පරිදි වේ. මෙම ප්‍රමිතීන් සහ අර්ථ නිරූපණයන් අනාගත දිනක දී අදාළ වන බවට බැංකු බලාපොරොත්තු වේ. මෙම ප්‍රමිතීන් බල සහිත වූ විට ඒවා අදාළ කරගැනීමට බැංකුව අපේක්ෂා කරයි.

ජා. ගි. ප්‍ර. 1 - මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම - අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම් (අ. වි. ආ.) ප්‍රකාශනයේ අයිතමයන් ඉදිරිපත් කිරීම.

අ. වි. ආ. ප්‍රකාශනයේ ඉදිරිපත් කරන ලද අයිතමයන් සමූහනය කිරීම.

ජා. ගි. ප්‍ර. 1 හි සංශෝධනයන් මගින් වෙනස්කර ඇත. කිසිදිනක නැවත වර්ගකිරීමට ලක් නොවන අයිතමයන්, අනාගත අවස්ථාවක දී (උදාහරණ ලෙස ඉවත්කිරීමක දී හෝ පියවීමකදී) ලාභ හෝ අලාභ ප්‍රකාශනයට නැවත වර්ගකිරීමට (හෝ ප්‍රතිවක්‍රීකරණය කිරීමට) ලක්විය හැකි අයිතමයන්ගෙන් වෙන් කර ඉදිරිපත් කල යුතුවේ. මෙම සංශෝධනයන් ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා පමණක් බලපාන අතර බැංකුවේ මූල්‍ය තත්ත්වයට සහ කාර්ය සාධනය සඳහා බලපෑමක් මෙමගින් ඇති නොකරයි. මෙම සංශෝධන 2012 ජූලි 01 දින හෝ ඊට පෙර ආරම්භ වන වාර්ෂික කාලපරිච්ඡේදයන් සඳහා බලපවත්වනු ලබයි.

ජා. ගි. ප්‍ර. 19 - සේවක ප්‍රතිලාභ (සංශෝධන)

IASB ආයතනය ජා. ගි. ප්‍ර. 19 සඳහා බොහෝ සංශෝධනයන් ඉදිරිපත් කර ඇත. මෙම සංශෝධනයන් සරල පැහැදිලිකිරීම් සහ වෙනත් වචනයෙන් කිවීමේ සිට පරාස (corrido) යාන්ත්‍රණය ඉවත්කිරීම සහ සැලසුම්කල වත්කම් වල අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ සංකල්පය වැනි ප්‍රධානතම වෙනස්කිරීම් දක්වා පරාසයක පැතිර පවතී. ඉතිරි සංශෝධනයන්ගේ සම්පූර්ණ බලපෑම, බැංකුව විසින් වර්තමානයේ තක්සේරු කරමින් පවතී. මෙම සංශෝධන 2013 ජනවාරි 01 දින හෝ එදිනින් පසුව ආරම්භවන වාර්ෂික කාලපරිච්ඡේදයන් සඳහා බලපවත්වනු ලබයි.

ජා. මු. වා. ප්‍ර. 7 මූල්‍ය මෙවලම් : හෙළිදරව් කිරීම් - වත්කම් තවදුරටත් හඳුනා නොගැනීම (Derecognition) සඳහා වැඩිදියුණු කරන ලද හෙළිදරව් කිරීමේ අවශ්‍යතාවයන්.

මාරුකරන ලද නමුත් තවදුරටත් හඳුනා නොගැනීමට ලක් වූ මූල්‍ය වත්කම් පිළිබඳව, බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරිහරණය කරන්නන්ට හඳුනා නොගැනීමට ලක් නොවූ වත්කම් සහ ඒවාට අනුයාත වගකීම් අතර ඇති සම්බන්ධය තේරුම් ගැනීමට හැකිවන පරිදි, අතිරේක හෙළිදරව්කිරීමේ අවශ්‍යතාවක් මෙම සංශෝධන මගින් ඇතිකරයි. මීට අමතරව මෙම සංශෝධනයන් මගින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන පරිහරණය කරන්නන්ට සම්බන්ධිත අවධානමෙහි ස්වභාවය සහ මෙම තවදුරටත් හඳුනා නොගැනීමට ලක් වූ වත්කම් වලට ආයතනයෙහි ඇති අධිශ්ච බැඳීම අගය කිරීමට හැකි පරිදි, අතිරේක හෙළිදරව්කිරීමේ අවශ්‍යතාවන් පෙන්නුම් කරයි. මෙම සංශෝධන 2011 ජූලි 01 දින හෝ ඉන්පසුව ආරම්භ වන වාර්ෂික කාලපරිච්ඡේදයන්වල සිට බලපවත්වනු ලබයි. මෙම සංශෝධනයන් ඉදිරිපත්කිරීම සඳහා පමණක් බලපාන අතර බැංකුවේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ කාර්යසාධනය සඳහා බලපෑමක් මෙමගින් ඇති නොකරයි.

ජා. මු. වා. ප්‍ර. 9 මූල්‍ය මෙවලම් : වර්ගීකරණය සහ මිණුම් කිරීම.

ජා. ගි. ප්‍ර. 39 ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම සම්බන්ධව IASB ආයතනයෙහි පළමු අදියරෙහි වැඩ, ජා. මු. වා. ප්‍ර. 9 (නිකුත් කර ඇති) පිළිබිඹු කරන අතර ජා. ගි. ප්‍ර. 39 හි නිර්වචනය කර ඇති පරිදි මූල්‍ය වත්කම් හා වගකීම් වර්ගීකරණය සහ මිණුම්කිරීම සඳහා මෙය අදාළ වේ. මෙම සංශෝධන 2015 ජනවාරි 01 වන දින හෝ පසුව ආරම්භවන වාර්ෂික කාලපරිච්ඡේද වල සිට බලපවත්වනු ලබයි. පසු අදියරයන්හි, හානිකරණය සහ ඉදිරි රැකුම් ගිණුම්කරණය (Hedge Accounting), මණ්ඩලය විසින්

සලකාබලනු ලබයි. මෙම ව්‍යාපෘතියෙහි සම්පූර්ණත්වය තවමත් කෙරෙමින් පවතියි. මෙම ජා. මු. වා. ප්‍ර. 9 හි පළමු අදියර ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් බැංකුවෙහි මූල්‍ය වත්කම් වර්ගීකරණය සහ මිනුම්කිරීමට ප්‍රධාන වශයෙන් බලපෑමක් ඇතිකරනු ලබයි. බැංකුව විසින් මෙම ජා. මු. වා. ප්‍ර. 9 ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් වන බලපෑම වර්තමානයේදී අගය කරමින් සිටී. කෙසේ වෙතත් මෙය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් වන බලපෑම ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන දිනයට දරනු ලබන වත්කම් මත යැපෙන අතර එම බලපෑම දැන් ප්‍රමාණය කිරීම ප්‍රායෝගිකව කල නොහැක.

ජා. මු. වා. ප්‍ර. 13 සාධාරණ අගය මිණුම්කිරීම.

සියලුම සාධාරණ අගය මිණුම්කිරීම් සඳහා ඒකක මාර්ගෝපදේශකන්ව මූලාශ්‍රයක් මෙම ජා. මු. වා. ප්‍ර. 13 මගින් ප්‍රතිස්ථාපිත කරනු ලබයි.

ජා. මු. වා. ප්‍ර. මගින් සාධාරණ අගය අවශ්‍ය සහ අනුමත කරන අවස්ථාවලදී එය මිනුම්කරන්නේ කෙසේද යන්න පිළිබඳ මගපෙන්වීමක් මෙමගින් සපයන අතර, කුමන අවස්ථාවකදී ආයතනයක් විසින් සාධාරණ අගය යොදාගතයුතුද යන්න පිළිබඳ වෙනස්වීම් ජා. මු. වා. ප්‍ර. 13 මගින් සිදුනොකරයි.

මෙම ප්‍රමිතය මගින් මූල්‍ය තත්ත්වයට සහ කාර්යසාධනයට වන බලපෑම බැංකුව විසින් වර්තමානයේදී ඇගයුම්කරමින් සිටියි. මෙම සංශෝධන 2013 ජනවාරි 1 දින හෝ පසුව ආරම්භවන වාර්ෂික කාලපරිච්ඡේදයන් සිට බලපැවැත්වනු ලබයි.

3. වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති සාරාංශය

3.1 විදේශීය මුදල් පරිවර්තනය

බැංකුවේ කෘත්‍යාත්මක සහ ඉදිරිපත් කිරීමේ මුදල් ඒකකය ශ්‍රී ලංකා රුපියල වේ. විදේශීය මුදල්වලින් වන ගනුදෙනු, එකී ගනුදෙනු සිදුවන දිනයේ දී පවතින විනිමය අනුපාතික ප්‍රකාර කෘත්‍යාත්මක මුදල් වටිනාකමට සටහන් කරනු ලැබේ. විදේශීය මුදල්වලින් වූ මූල්‍ය වත්කම් සහ බැරකම්, ශේෂ පත්‍ර දිනට පවතින විනිමය අනුපාතිකයන් ප්‍රකාර නැවත පරිවර්තනය කරනු ලැබේ. වෙනස්කම් සියල්ල ආදායම් ප්‍රකාශනයට ගනු ලැබේ. වටිනාකම් නැවත පරිවර්තනය කිරීමේ දී, ප්‍රධාන ව්‍යවහාර මුදල්වලට වූ පහත දැක්වෙන ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ විනිමය අනුපාතයන් භාවිතා කරන ලදී.

	2011 රු.	2010 රු.
ඕස්ට්‍රේලියානු ඩොලර් 1	115.5813	112.8836
කැනේඩියානු ඩොලර් 1	111.5750	110.9031
යුරෝ 1	147.4225	147.5619
ජපන් යෙන් 1	1.4669	1.3611
විශේෂ ගැනුම් හිමිකම් (වි.ගැ.හි.) 1	174.4479	170.837
ස්ටර්ලින් පවුම් 1	175.4479	171.4113
ඇමරිකා එක්සත් ජනපද ඩොලර් 1	113.9013	110.953
චීන යුවාන් (අක්වෙරළ)	17.9457	-

මූල්‍ය නොවන අයිතමයන් ඒවා සිදුවන දින තිබූ විදේශීය මුදල් පරිවර්තනයට අනුව ඓතිහාසික අගයට පොත්වලට සටහන් කර ඇත.

3.2 මූල්‍ය වත්කම් සහ බැරකම්

බැංකුව, මූල්‍ය වත්කම් සහ බැරකම් සහ ආශ්‍රිත ආදායම් හා වියදම් මාර්ගයන් ඉදිරිපත් කරනු ලබන්නේ විදේශීය මුදල් සහ දේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම් වෙන්කොට හඳුනා දැක්වීමෙන්ය. විදේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රධාන වශයෙන් උද්ගත වන්නේ බැංකුවේ විදේශීය සංචිත කළමනාකරන කාර්යයන්ගෙන්ය. මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම, මුදල් නිකුතු සහ බැංකු කටයුතුවලට ආශ්‍රිත වත්කම් සහ බැරකම් දේශීය මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්වලින් පිළිබිඹු වේ.

මෙම ක්‍රියාකාරකම් වෙන් වෙන්ව වාර්තා කිරීම මගින්, බැංකුවේ මූල්‍ය තත්ත්වය මූල්‍ය කාර්ය සාධනය සහ අවදානම් ආකෘතිය වඩා යෝග්‍ය අයුරින් ඉදිරිපත් කිරීම අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. විදේශීය සහ දේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම් ඒකාබද්ධව වාර්තා කිරීමෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි දැනුවත් කිරීමේ අගය දුර්වල වන බව බැංකුව විසින් සලකනු ලැබේ.

සියළු මූල්‍ය වත්කම්, මූලිකව පිරිවැය මත හඳුනාගනු ලබන අතර ආයෝජනයට අදාළ අත්පත් කර ගැනීමේ වියදම් ද ඇතුළුව, ඉදිරිපත් වන ප්‍රතිස්ථාපිත සාධාරණ වටිනාකම පිරිවැයට ඇතුළත් වේ. මෙම මූලික හඳුනා ගැනීමෙන් අනතුරුව මිනුම් පදනම්, පහත විස්තර කරනු ලැබේ. සාමාන්‍යයෙන් මිලට ගනු ලබන සහ විකුණනු ලබන සියළු මූල්‍ය වත්කම් වෙළෙඳාම් දිනයේ දී හඳුනාගනු ලැබේ. මෙලෙස මිලට ගනු ලබන සහ විකුණන මූල්‍ය වත්කම් වූ කලි සාමාන්‍ය රෙගුලාසි මගින් හෝ වෙළෙඳපොළේ පවත්නා සම්ප්‍රදාය මගින් නියමිත කාල රාමුව තුළ දී හාරදින යුතු මිලට ගනු ලැබූ හෝ විකුණනු ලැබූ මූල්‍ය වත්කම් වන්නේය.

ලාභය හෝ පාඩුව මත සාධාරණ අගයට ඇති සුරැකුම්පත්

වෙළෙඳාම සඳහා ගැනෙන මූල්‍ය වත්කම්, ලාභය හෝ පාඩුව මත සාධාරණ අගයට ඇති වත්කම් යටතේ වර්ග කර ඇතුළත් කර ඇත. මෙම සුරැකුම්පත් අනතුරුව ප්‍රකාශිත වෙළෙඳපොළ මිල ප්‍රකාර අගය කරනු ලැබේ. වෙළෙඳපොළ අගයෙහි වෙනස්වීම, මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනයෙහි සුරැකුම්පත් යටතේ වටිනාකම් වැඩිවීමක් හෝ අඩුවීමක් ලෙස හඳුනා ගන්නා අතර එයින් උද්ගත වන වාසිය/අවාසිය ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි හඳුනාගනු ඇත.

සුරැකුම්පත්වලදුරටත් අයිතිව පවතින්නේ නම් අදාළ වාසිය/අවාසිය උපලබ්ධි නොවූ මිල ප්‍රත්‍යාගණනයෙන් වාසිය/අවාසිය ලෙස වාර්තා කරනු ලැබේ. සුරැකුම්පත් විකිණීම මගින් වාසියක් හෝ අවාසියක් උද්ගත වන්නේ නම්, එය මිල වෙනස්වීමේ උපලබ්ධි වාසිය/අවාසිය ලෙස වාර්තා කරනු ලැබේ.

අලෙවිය සඳහා ඇති විදේශ විනිමය සුරැකුම්පත්

වෙළෙඳාම සඳහා ගැනෙන විදේශ විනිමය සුරැකුම්පත් පසුව වෙළෙඳපොළ මිල අනුව අගය කරනු ලැබේ. වෙළෙඳපොළ අගයෙහි වෙනස්වීම, මූල්‍ය තත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශයේ විකිණීමට ඇති සුරැකුම්පත්වල වටිනාකම වැඩිවීම හෝ අඩුවීම වශයෙන් හඳුන්වනු ලැබේ.

වෙළෙඳාම සඳහා ගැනෙන විදේශීය මුදල් සුරැකුම්පත්වල වෙළෙඳපොළ අගය වෙනස්වීමෙන් උද්ගතවන වාසිය හෝ අවාසිය, එම ආයෝජන විකුණා, ප්‍රතිග්‍රහණය කර හෝ වෙනත් අයුරකින් අපහරණය කරන තෙක් හෝ එම ආයෝජනය දුබල බවට නිරීක්ෂණය කරන තෙක් හෝ හිමිකරු ප්‍රාග්ධනයේ වෙන ම සංරචකයන් (මූල්‍ය තත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශයේ වෙනත් සංචිත ලෙස දක්වා ඇති) ලෙස හඳුන්වනු ලබන අතර, එවැනි අවස්ථාවක් උද්ගතවීමේ දී හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය ලෙස මුලින් වාර්තා කළ වාසිය හෝ අවාසිය ආදායමට එකතු කරනු ලැබේ.

මූල්‍ය ව්‍යුත්පන්න ලියවිලි

මූල්‍ය ව්‍යුත්පන්න ලියවිලි පිළිබඳව බැංකුවේ සම්බන්ධතාවය ප්‍රධාන වශයෙන් ඉදිරි විදේශ විනිමය කොන්ත්‍රාත්වලට අදාළ වේ. එවැනි ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය ලියවිලි සාධාරණ වටිනාකමින් ප්‍රකාශනය. ඒවා සමාන පරිණත නියමයන් සහිත කොන්ත්‍රාත්වලට අදාළව පවත්නා ඉදිරි විනිමය අනුපාතයන්ට යොමු කරමින් ගණනය කර ඇත. ලාභ හෝ පාඩු තත්වයේ පවතින මිල ගිවිසගත් ලියවිලි තිබේ නම්, ශේෂ පත්‍රයෙහි විදේශීය මුදල් වෙළෙඳාම හෝ විකිණීමට තිබෙන සුරැකුම්පත් ශේෂය යටතේ වාර්තා කරනු ලැබේ.

ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ ශේෂයන් (IMF)

බැංකුව විසින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (ජා.මු.අ.) සමග කරනු ලබන ගනුදෙනු ශ්‍රී ලංකා රජයේ නියෝජිතයෙකු ලෙස නොව, තම බලතල ප්‍රකාර සිදුකරනු ලැබේ. බැංකුව විසින් ජා.මු.අ. සමග සිදුකෙරෙන සියළු ගනුදෙනු එම පදනම මත මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි ඇතුළත් කර ඇත.

ජා.මු.අ. සමග වූ පංගුව වත්කමක් වශයෙන් බැංකුව විසින් සටහන් කර ඇති අතර, එම පංගුව සඳහා ජා.මු.අ. වෙත ගෙවිය යුතු මුදල බැංකුවේ බැරකමක් ලෙස සටහන් කර ඇත. ජා.මු.අ. විසින් වෙන් කරන ලද සමුච්චිත වි.ගැ.හි ප්‍රමාණය බැරකමක් ලෙස සලකනු ලැබේ. ජා.මු.අ. විසින් ශේෂ පත්‍ර දිනට ප්‍රකාශයට පත්කරන ලද විනිමය අනුපාතිකයන් අනුව ජා.මු.අ. වත්කම් සහ බැරකම් ප්‍රත්‍යාගණනයෙන් උද්ගත වන විනිමය ලාභ හෝ පාඩු ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි හඳුනාගනු ලැබේ.

ජා.මු.අ. සමග වූ ශේෂයන්ට අදාළ සියළුම ගාස්තු සහ පොලිය එසැනින් ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි සටහන් කරනු ලැබේ.

මුදල් සහ මුදල් සමානයන්

විදේශීය බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතනයන්හි ඇති මුදල් සහ කෙටිකාලීන තැන්පතු මුදල් සහ මුදල් සමානයන්ට අයත් වේ.

දේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම්වල අංගයක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ඇතැම් ආදායම් ඉපයීම් ද ඇතැම් වියදම් දැරීම ද සිදුකරන නමුත්, එමගින් මුදල් වලනයක් සිදු නොවේ. එම ක්‍රියාකාරකම්වලින් ඇතැම් වත්කම් සහ බැරකම් ද උද්ගත වන අතර එයට ප්‍රධාන වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා රජය සමග සහ දේශීය බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන සමග ගනුදෙනු අදාළ වේ. ශ්‍රී ලංකා රජය සමග වන ගනුදෙනුවලට මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති කාරකයක් ලෙස රජය විසින් නිකුත් කරනු ලබන භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල දායක නොවූ කොටසක් සහ රජය විසින් නිකුත් කරනු ලබන බැඳුම්කර අයත් වේ. එවැනි මිලට

ගැනීම්, අපහරණයන් හෝ ඒ මත පොලිය හුදෙක් පොත් සටහන් වශයෙන් පමණක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තාවල සටහන් කරනු ලැබේ. මේවා මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි සටහන් 35 සහ සටහන් 36 යටතේ වෙන් වෙන්ව හෙළිදරව් කර ඇත.

මූල්‍ය නීති පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාර, ව්‍යවස්ථාපිත අධිකාරිය වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මහජනයා වෙත මුදල් නිකුත් කරනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරනු ලබන මුදල්, දරන්නා වෙනුවෙන් බැංකුව මත හිමිකමක් පවතී. මෙය බැංකුවට බැරකමක් වන අතර දරන්නාට අතැති මුදල් වේ. සංසරණ මුදල්වල වලනය, මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයෙන් ඉදිරිපත් කරන අතර, මහ බැංකු අතර පවත්නා පරිචය ප්‍රකාර, මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්වල කොටසක් ලෙස ඇතුළත් කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මුදල්/ගෙවීම් නියෝග ක්‍රියාවලිය මගින් තෝට්ටු සහ කාසි හෝ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මත නිකුත් කරන චෙක්පත් මගින් ලබාගන්නා භාණ්ඩ සහ සේවා සඳහා සැපයුම්කරුවන් සහ සේවකයින් වන විවිධ අණ ලද්දන් වෙත මුදල් ගෙවනු ලැබේ. ඒවා සංසරණ මුදල් බැරකමට හෝ වාණිජ බැංකු සමග වන ශේෂයන්ට හෝ එකතු කරනු ලැබේ. එවැනි කටයුතු සඳහා වූ මුදල් භාවිතා කිරීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙන් පිටතට යන මුදල් ප්‍රවාහයට අයත් වේ.

මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයෙහි, මුදල් සහ මුදල් සමානයන්ට මුදල්/මුදල් විධානයන්ගේ ශුද්ධ ගලායාම් හා ඉහත විස්තර කරන ලද මුදල් සහ මුදල් සමානයන් ද අඩංගු වේ.

ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් ගනුදෙනු

ප්‍රතිමිලදී ගැනීම සඳහා ගිවිසුම් යටතේ විකුණනු ලබන සුරැකුම්පත්, වත්කම් ලෙස අඛණ්ඩව ශේෂ පත්‍රයෙහි සටහන් කරනු ලැබේ. ප්‍රතිමිලදී ගැනීම සඳහා වූ වගකීම් (ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් මත විකුණන ලද සුරැකුම්පත්) බැරකමක් ලෙස හෙළිදරව් කරනු ලැබේ. ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් ගනුදෙනුවල විකුණුම් සහ ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ මිල සහ ප්‍රතිවර්තන මිලදී ගැනීමේ ගනුදෙනුවල මිලදී ගැනීමේ මිල සහ විකුණුම් මිල අතර, වෙනස පිළිවෙලින් වියදමක් සහ ආදායමක් වන අතර එය ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි හඳුනාගනු ලැබේ.

ප්‍රතිවිකුණුම් ගිවිසුම් මත රඳවාගෙන ඇති සුරැකුම්පත් (නැවත විකිණීම සඳහා වූ ගිවිසුම් මත මිලදීගත් සුරැකුම්) වත්කම් ලෙස ශේෂ පත්‍රයෙහි සටහන් කරනු ලැබේ. ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ සහ ප්‍රතිවිකුණුම් ගනුදෙනු නිසා උපචිත ආදායමක් හෝ උපචිත වියදමක් උද්ගත වූයේ නම්, එය ද ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ සහ ප්‍රතිවිකුණුම් ගනුදෙනු වටිනාකම සමග වාර්තා කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සුරැකුම්පත්

වෙළෙඳපොළේ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවය අන්තර්ග්‍රහණය කර ගැනීම සඳහා මුදල් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මකවීම් යටතේ බැංකුව විසින් කලින් කලට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සුරැකුම්පත් නිකුත් කරනු ලබයි.

නිකුත් කරනු ලබන සුරැකුම්පත් වගකීමක් ලෙස වාර්තා කරයි. මුහුණත අගය සහ නිකුතු මිල අතර වෙනස ආදායම් ප්‍රකාශනයේ වියදමක් ලෙස වාර්තා කරනු ලබයි.

ආයෝජන කළම - ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්

බැංකුවේ ආයෝජන කළම, ශ්‍රී ලංකා රජයෙන් මිලට ගන්නා ලද භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ බැඳුම්කරවලින් සමන්විත වේ. ඒවායින් බැංකුව විසින් ශ්‍රී ලංකා රජයට සපයන ලද ණය නියෝජනය කෙරෙන බැවින්, එම කළම ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට සටහන් කරනු ලැබේ.

රජයට දෙන ලද අත්තිකාරම්

1949 අංක 58 දරන මුදල් නීති පනතේ (සංශෝධිත පරිදි) 89 වගන්තිය යටතේ ශ්‍රී ලංකා රජය වෙත සෘජුව දෙන ලද තාවකාලික අත්තිකාරම්වලින්, රජයට දෙන ලද අත්තිකාරම් නියෝජනය වේ.

අනිකුත් ආයතනවලට දෙන ලද ණය

අනිකුත් ආයතනවලට දෙන ලද ණය ආරම්භයේ දී ප්‍රදානය කළ මුදලින් අයකරගත නොහැකි ප්‍රමාණයක් සඳහා වූ මුදල් අඩුකර, හඳුනාගෙන දක්වා ඇත. අයකරගත යුතු සියළු මුදල් බැංකුවට අයකරගත නොහැකි බවට නිශ්චිත සාක්ෂි තිබේ නම්, ඒ සඳහා (ණය අඩාලවීම) අඩමාන ණය ප්‍රතිපාදනයන් සලසනු ලැබේ. එම ප්‍රතිපාදනයේ ප්‍රමාණය ධාරණ මුදල් සහ ඇස්තමේන්තු හා අයකරගත හැකි මුදල අතර වෙනස වේ. බොල් ණය හඳුනාගත් අවස්ථාවේ දී කපාහරිනු ලැබේ.

සේවක ණය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සේවකයන් සහනදායී පොලී අනුපාතයක් යටතේ ණය පහසුකම් සඳහා හිමිකම් කියනු ලැබේ. මෙම ණය ජාත්‍යන්තර ගිණුම් ප්‍රමිත අංක 39 ට අනුව වට්ටම් කළ මුදල් ප්‍රවාහ ක්‍රමය භාවිතා කරමින් සාධාරණ අගයට ගණනය කරනු ලැබේ.

වට්ටම් අනුපාතය

ඇමෙරිකානු එක්සත් ජනපද ඩොලර් ඉලක්ක කරගත් දිගුකාලීන උද්ධමනය පදනම් කොට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සම්පාදනය කරන ලදී. වාණිජ පොලී නිර්දේශිත අනුපාතය (CIRR) වාණිජ පොලී නිර්දේශිත අනුපාතය සඳහා සියයට 1 අවදානම් අධිකයක් ද එකතු කරමින් වට්ටම් අනුපාතය ලෙස භාවිතා කළ අතර එය ණයවල කාලපරිච්ඡේදය සමග වෙනස් වේ.

මෙම ණය සහණදායී පොලී අනුපාතයන් යටතේ ලබාදීම නිසා බැංකුව විසින් දරන ලද වියදම වාර්තා කිරීමට සේවක ණයවල වර්ෂ ආරම්භක දිනට සහ වර්ෂ අවසාන දිනට වර්තමාන අගයන්ගේ වෙනස වාර්ෂිකව ක්‍රමක්ෂය කරන අතර බැංකුව විසින් මෙම ණය වෙළෙඳපොළ අනුපාතයන්ට දෙනු ලැබුවේ නම් බැංකුව විසින් උපයනු ලබන ආදායම වාර්තා කිරීමට සමාන අගයක් අනෙකුත් ආදායම් ලෙස වාර්තා කරයි.

සාධාරණ අගයකරණය ගණනය සඳහා යොදා ගනු ලැබූ උපකල්පනයන්

- 2008 වර්ෂයේ සිට ලබාදුන් සේවක ණය සලකා බලන ලදී.

- සේවක ණය ලබාදුන් දිනය ලෙස ජනවාරි 01 දින සලකන ලදී.
- මෙම ණය සඳහා කිසිදු ආකාරයක ගැලපීමක් හෝ පියවීමක් සිදු වී නොමැත.
- කාලපරිච්ඡේදය පුරාම සේවක නිවාස ණය වාරිකයෙහි ප්‍රාග්ධන හා පොලී කොටස ස්ථායී ව පවතී.

සුරැකුම්පත් ණයට දීම සහ ණයට ගැනීම

බැංකුව විසින් එහි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාකාරීත්ව අවශ්‍යතා සඳහා ප්‍රධාන සංස්ථාපිත ආයෝජකයින් වෙතින් රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් ණයට ගැනීම සිදු කරයි. මෙම ණයට ගත් සුරැකුම්පත්, බැංකුව විසින් ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ක්‍රියාකාරීත්වය මත වෙළෙඳපොළ තුළ පවතින අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවය අවශෝෂණය කර ගැනීමට යොදා ගනී.

සුරැකුම්පත් ණයට ගැනීම යනු නැවත බාරදීම අතපසු වන විටක දී, සුරැකුම්පත් නැවත භාරදීම, එකඟ වූ ගාස්තු ගෙවීම සහ වෙළෙඳපොළ වටිනාකම මත වත්දී ගෙවීම (බැංකුවේ රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ සහභාගිවන්නන්ට දැනුම් දී ඇති වෙළෙඳපොළ මිල) සඳහා වන කොන්දේසි විරහිත ඇපවීමකි. ණයට ගත් සුරැකුම්පත් වෙළෙඳපොළ වටිනාකමින් කිසියම් අවස්ථාවක දී ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා යොදා නොගත් සුරැකුම්පත් අසම්භව්‍ය වගකීම් ලෙස වාර්තා කරනු ලැබේ. අදාළ ගාස්තු ගෙවීම උපවින පදනම මත වර්තාකරණු ලබයි.

මූල්‍ය වත්කම් භානිකරණය

කිසියම් මූල්‍ය වත්කමක් භානිකරණය වී ඇත්දැයි බැංකුව විසින් මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශන දිනයන්හි දී තක්සේරු කරනු ලැබේ.

ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට ධාරණය කළ වත්කම්

ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට ධාරණය කළ ණයක් හෝ ලැබිය යුතු මුදලක් භානිකරණය වී ඇති බවට සාධාරණ සාක්ෂි ඇත්නම්, එම අලාභය ගණනය කරනු ලබන්නේ වත්කමේ ධාරණ අගය සහ ඇස්තමේන්තු කළ අනාගත මුදල් ප්‍රවාහයන්ගේ (මෙතෙක් දරා නොමැති අනාගත ණය අලාභ හැර) වත්කමේ මුල් සඵල පොලී අනුපාතයන් වට්ටම් කළ අගයන් අතර වෙනසය. වත්කමක ධාරණ අගය සෘජුව හෝ දීමනා ගිණුමක් මගින් හෝ අඩුකරනු ලැබේ. පාඩු වූ ප්‍රමාණය ආදායම් ප්‍රකාශයෙහි හඳුනාගනු ලැබේ.

බැංකුව ප්‍රථමයෙන් තනිව වැදගත් හා තනිව හා සාමූහිකව නොවැදගත් මූල්‍ය වත්කම් භානිකරණය වී ඇති බවට සාධාරණ සාක්ෂි තිබේදැයි විමර්ෂණය කරනු ලබයි. එසේ වැදගත් හෝ නොවැදගත් තනිව විමර්ෂණය කළ මූල්‍ය වත්කමක් භානිකරණය වී ඇති බවට සාධාරණ සාක්ෂි නොමැති යැයි තීරණය කළහොත් එම මූල්‍ය වත්කම සමාන ණය අවදානමක් ඇති මූල්‍ය වත්කම්වලට ඇතුළත් කර එම වත්කම් භානිකරණය සඳහා සාමූහිකව විමර්ෂණය කරනු ලැබේ. තනිව භානිකරණ පාඩු සඳහා තක්සේරු වටිනාකමට අදාළව භානිකරණ පාඩු පවතී නම් හෝ ඒ බව අඛණ්ඩව හඳුනාගෙන තිබේ නම් ඒවා සාමූහික තක්සේරුවකට ඇතුළත් කරනු නොලැබේ.

පසුකාලයේ දී හානිකරණ අලාභයේ අගය අඩුවන්නේ නම් සහ හානිකරණය හඳුනාගැනීමෙන් පසු සිදු වූ සිදුවීමකට විෂයානුබද්ධව අදාළ කර ගතහැකි නම් කලින් හඳුනාගත් හානිකරණ අලාභය ආපසු ගලපයි. පසුකාලයක දී ආපසු ගලපන ලද ඕනෑම හානිකරණ අලාභයක් ආපසු ගලපන ලද දිනට වත්කමේ ධාරණ අගය එහි ක්‍රමක්‍ෂය පිරිවැය නොඉක්මවන ප්‍රමාණයක් දක්වා ආදායම් ප්‍රකාශයේ හඳුනාගනු ලැබේ.

විකිණීමට ඇති ආයෝජන

විකිණීමට ඇති වත්කමක් හානිකරණය වී ඇත්නම් එහි පිරිවැය (මූලික ගෙවීම් සහ ක්‍රමක්ෂය අතර ශුද්ධ අගය) හා එහි වර්තමාන සාධාරණ අගය, මීට පෙර ලාභය හෝ අලාභය යටතේ හඳුනාගත් හානිකරණ අලාභයක් වේ නම් එය අඩුකර හිමිකරු ප්‍රාග්ධනයෙන් ආදායම් ප්‍රකාශනයට මාරුකරනු ලැබේ. විකිණීමට ඇති ලියවිලි ලෙස වර්ගකර ඇති හිමිකම් ප්‍රාග්ධන ලියවිලි නැවත ගැලපීම ලාභය සඳහා හඳුනාගන්නේ නැත. ණය ලියවිලිවල හානිකරණ අලාභ, ලියවිල්ලෙහි සාධාරණ අගයෙහි වැඩිවීම, හානිකරණ පාඩුව හඳුනා ගැනීමට පසුව වූ සිද්ධියකට අදාළ වන බවට නිශ්චිත සාක්ෂි තිබේ නම් පමණක්, එය ලාභ හෝ පාඩු හරහා නැවත ගැලපිය හැකිය.

විදේශීය මුදල් කාලීන බැරකම්

විදේශීය මුදල් කාලීන බැරකම්, බැරකම්වල ක්‍රමක්ෂය පිරිවැයට පසුව වාර්තා කරනු ලැබේ. මෙම බැරකම්වල අගය වෙනස්වීම කාලීන බැරකම්වල වැඩිවීමක් හෝ අඩුවීමක් ලෙස ශේෂ පත්‍රයෙහි දක්වනු ලැබේ. විදේශීය මුදල් කාලීන බැරකම්වල වෙනස්වීම් වලින් උද්ගතවන වාසි සහ අවාසි වහාම අදායම් ප්‍රකාශනයෙහි වියදමක් ලෙස හඳුනාගනු ලැබේ. බැරකමේ අයිතිය තවදුරටත් පවතී නම් වාසිය හෝ අවාසිය උපලබ්ධි නොවූ මිල ප්‍රත්‍යාගණනයෙන් වාසිය/(අවාසිය) ලෙස වාර්තා කරනු ලැබේ. වාසිය හෝ අවාසිය උපලබ්ධි වූ (බැරකම ආපසු ගෙවීම් මගින්) අවස්ථාවන්හිදී එය මිල වෙනස්වීම්වලින් උපලබ්ධි වූ වාසිය/(අවාසිය) ලෙස වාර්තා කරනු ලැබේ.

මූල්‍ය ඇපකර

මූල්‍ය වාර්තාවලදී, මූල්‍ය ඇපකර මූලික වශයෙන් සාධාරණ අගය මත අනෙකුත් ගෙවිය යුතු දෑ යටතේ හඳුනාගනු ලැබේ. ආරම්භක හඳුනා ගැනීමෙන් අනතුරුව එක් එක් ඇපකරය යටතේ බැංකුවේ වගකීම ගණනය කිරීම, ඇපකරය හේතුවෙන් උද්ගතවන මූල්‍ය බැඳීම් බේරුම් කිරීම සඳහා වන හොඳම ඇස්තමේන්තුව ප්‍රකාර සිදුකරනු ලැබේ.

වෙනත් මූල්‍ය වත්කම් සහ බැරකම්

මුදල්, තැන්පතු සහ කෙටිකාලීන අත්තිකාරම් වශයෙන් වූ දේශීය සහ විදේශීය මුදල් වෙළෙඳ දිනයේ දී හඳුනාගනු ලැබේ.

3.3 අනිකුත් වත්කම් සහ බැරකම්

රන්

ජාත්‍යන්තර සංවිනයේ සංයුතිය මුදල් නීති පනතේ 67(1) වගන්තිය ප්‍රකාරව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින්, රන් මෙම සංවිනයේ කොටසක් ලෙස දැරිය හැක. එම නිසා ශ්‍රී ලංකා

මහ බැංකුව විසින් ජාත්‍යන්තර සංවිනයේ කොටසක් ලෙස දැරා සිටි වෙන් කරන ලද හා වෙන් නොකරන ලද රන්වල අගය 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට රුපියල් බිලියන 56.9 කි. සාමාන්‍යයෙන් වෙන් කරන ලද රන් මූල්‍ය වත්කමක් ලෙස නොසලකන අතර වෙන් නොකරන ලද රන් මූල්‍ය වත්කමක් ලෙස සලකනු ලැබේ. ඒ අනුව වෙන් කරන ලද රන් විදේශ විනිමය මූල්‍ය නොවන වත්කම් යටතේ ද වෙන් නොකරන ලද රන් විදේශ විනිමය මූල්‍ය වත්කම් යටතේ ද වාර්තා කරනු ලැබේ. කෙසේ වුවද රන් සාධාරණ අගයට අගය කොට ලාභය හෝ අලාභය ආදායම් ප්‍රකාශයට මාරු කරනු ලැබේ. රන්වලින් උපලබ්ධි නොවූ ලාභය හෝ අලාභය ලාභාලාභ විසර්ජනයට පෙර අදාළ සංවිත ගිණුමට මාරු කරනු ලැබේ.

තොග

තොග, පිරිවැය හෝ උපලබ්ධි වටිනාකම් වන දෙකෙන් අඩු ප්‍රමාණය මත දක්වා ඇත. බර තබන ලද සාමාන්‍ය පිරිවැය පදනම්ව පිරිවැය නිශ්චය කරනු ලැබේ. සෙමින් වැයවන තොග සඳහා වෙන් කිරීමක් සලසා ඇත.

දේපල, පිරිසහ සහ උපකරණ

දේපල, පිරිසහ සහ උපකරණ එදිනෙදා සේවා වියදම් හැර, සමුච්චිත ක්ෂයවීම් සහ සමුච්චිත හානිකරණ වටිනාකම අඩුකළ පිරිවැයට දක්වනු ලැබේ. එකී දේපල, පිරිසහ සහ උපකරණවල කොටස් ආදේශ කිරීමේ පිරිවැය එය දරන අවස්ථාවේදී හඳුනා ගැනීම සඳහා වූ නිර්ණායකයන් සපුරන ලද්දේ නම්, එකී වියදම් ද එවැනි පිරිවැයට ඇතුළත් වනු ඇත.

ගොඩනැගිලි සඳහා වූ ක්ෂය සහ ප්‍රත්‍යාගණන දිනයට පසුව අඩුකළ හානිකරණ පාඩු අඩුකර, ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි ගණනය කර ඇත.

සින්තක්කර ඉඩම් හැර, වත්කම්වල පහත සඳහන් ඇස්තමේන්තු කළ ජීවකාලය තුළ සරළ මාර්ග ක්‍රමය අනුව ක්ෂය ගණනය කරනු ලැබේ.

වත්කම් වර්ගය	ජීවකාලය
සින්තක්කර ඉඩම්වල පිහිටි ගොඩනැගිලි කල්බදු ඉඩම්වල පිහිටි ගොඩනැගිලි පිරිසහ සහ පිරිසහ කොටස්	වර්ෂ 50 ක් තුළ
ලී බඩු සහ උපකරණ	වර්ෂ 20 ක් තුළ
මෝටර් රථ	වර්ෂ 10 ක් තුළ
පරිගණක දෘඩාංග	වර්ෂ 5 ක් තුළ
වෙනත්	වර්ෂ 4 ක් තුළ
	වර්ෂ 3 ක් තුළ

ධාරණ අගයක් අයකරවාගත නොහැකි බවට සිද්ධීන් හෝ අවස්ථානුකූල වෙනස්කම් හෝ මගින් පෙන්නුම් කරන විටක යන්ත්‍ර හා උපකරණවල සාධාරණ අගය හානිකරණය සඳහා සමාලෝචනය කළ යුතුය. පළමුව පිරිවැය මත හඳුනා ගැනීමෙන් අනතුරුව ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි ප්‍රත්‍යාගණනය කළ වටිනාකම පවත්වා ගෙන යනු ලබන අතර, එය වූ කලී

පසුකාලීන සමුච්චිත ක්ෂය සහ සමුච්චිත හානිකරණ අලාභ අඩුකළ සාධාරණ අගය වේ.

ප්‍රත්‍යාගණනය කළ වත්කම්වල සාධාරණ අගය, ඒවායේ ධාරණ අගයෙන් විශාල ලෙස වෙනස්වීම මගහරවා ගැනීමට නිරතුරුව අගය කිරීම් කරනු ලැබේ.

ප්‍රත්‍යාගණන අතිරික්ත ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතයට බැරකර, ශේෂ පත්‍රයේ හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය යටතේ දක්වනු ලැබේ. කෙසේ වුවද මිට පෙර එම වත්කමෙහි හඳුනාගත් ප්‍රත්‍යාගණන අඩුවීමක් ප්‍රතිවර්තනය කරනු ලබන ප්‍රමාණයට එම ප්‍රත්‍යාගණන වැඩිවීම, ආදායමක් ලෙස හඳුනාගෙන ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි දක්වනු ලැබේ. ප්‍රත්‍යාගණන අඩුවීම ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි හඳුනාගනු ලැබේ. කෙසේ වුවද, ප්‍රත්‍යාගණන අඩුවීමක්, එම වත්කම සම්බන්ධයෙන්ම වූ පෙර ප්‍රත්‍යාගණන අතිරික්තයක් නිෂ්ප්‍රභා කරන්නේ නම්, එම ප්‍රත්‍යාගණන අඩුවීම් ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතයේ ඇති අතිරික්තය සමග ගලපනු ලැබේ. වත්කමක් අපහරණයේ දී, කිසියම් වත්කමකට සම්බන්ධ ප්‍රත්‍යාගණන අතිරික්තයක් වෙනොත් එය රඳවාගත් ඉපැයීම්වලට මාරු කරනු ලැබේ. කිසියම් වත්කමක් ඉවත් කිරීමෙන් භාවිතා කිරීමෙන් හෝ ඉවත්කිරීමේ අනාගත ප්‍රතිලාභ ලැබීමේ අපේක්ෂාවක් නොමැතිනම් එය දේපල, පිරිසහ සහ උපකරණ ලෙස හඳුනා ගනු නොලැබේ. එවැනි අවස්ථාවක උද්ගත වන ලාභ හා අලාභ (ඉවත් කිරීමෙන් ලබන ශුද්ධ මුදල සහ ධාරණ අගය අතර වෙනස) එම වර්ෂයේ දී ම ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි හඳුනාගනු ලැබේ. වත්කමෙහි අවශේෂ වටිනාකම, ජීවකාලය සහ ක්‍රමයන් සමාලෝචනයට භාජනය කරනු ලබන අතර අවශ්‍ය වේ නම් නිරතුරුව ගැලපීම් කරනු ලැබේ.

අස්පෘශ්‍ය වත්කම්

පරිගණක දෘඩාංගවල සංරචකයන් නොවන පරිගණක මෘදුකාංග අස්පෘශ්‍ය වත්කම් ලෙස දක්වා පිරිවැයට හඳුනාගනු ලැබේ. මූලික හඳුනා ගැනීමෙන් අනතුරුව මෙම අස්පෘශ්‍ය වත්කම්, වර්ෂ 4 ක ජීවකාලයක් පදනම් කළ සමුච්චිත ක්‍රමක්ෂය අඩුකළ ධාරණ අගයකට පවත්වා ගෙන යනු ලැබේ.

ලැබිය යුතු ගිණුම්

ලැබිය යුතු ගිණුම්, නිශ්චිත සාක්ෂි මත අඩමාන ණය සඳහා වෙන්කිරීම් පිළිබඳ පසුව අපේක්ෂිත උපලබ්ධි වටිනාකම මත දක්වනු ලැබේ.

විවිධ වත්කම්

අනෙකුත් විවිධ වත්කම් අපේක්ෂිත උපලබ්ධි වටිනාකමට පවත්වාගෙන යනු ලැබේ.

මූල්‍ය නොවන වත්කම් හානිකරණය

කිසියම් මූල්‍ය නොවන වත්කමක් හානිකරණයට භාජනය වීමේ සලකුණු දක්වන්නේ නම් හෝ පවත්නා සිද්ධීන් හෝ වෙනත් තත්ත්වයක් හේතුවෙන් ධාරණ අගය හානි වියහැකි බව පෙන්වනු කරන්නේ නම් බැංකුව විසින් ඒවා එක් එක් වාර්තා කිරීමේ දිනයේ දී සමාලෝචනය කරනු ලැබේ. එවැනි සලකුණක් පවතී නම්, බැංකුව විසින් වත්කමෙන් අයකර ගත

හැකි මුදල් ප්‍රමාණය ඇස්තමේන්තු කරනු ලැබේ. වත්කමක ධාරණ අගය අයකරගත හැකි මුදල් ප්‍රමාණය ඉක්මවන්නේ නම් වත්කම හානිකරණය වූ ලෙස සලකා, අයකර ගත හැකි වටිනාකමට ගිණුම් තබනු ලැබේ.

ප්‍රතිපාදන

අතීත සිදුවීමක ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් බැංකුවට වර්තමාන වගකීමක් (නෛතික හෝ සම්මුතියකින්) ඇතිවීමට දී වගකීම බේරුම් කිරීම සඳහා ආර්ථික වාසි ඇතුළු සම්පත් ගලායාමක් අවශ්‍යවීමත්, එම වගකීම පිළිබඳ විශ්වසනීය ඇස්තමේන්තුවක් පිළියෙල කිරීමට හැකිවීම මත ප්‍රතිපාදන හඳුනාගනු ලැබේ. ප්‍රතිපාදනයක් ප්‍රතිපූර්ණය කිරීමට බැංකුව අපේක්ෂා කරන්නේ නම්, එම ප්‍රතිපූර්ණය නිසැකවම තහවුරු වන්නා වූ අවස්ථාවලදී, එය වෙන ම වත්කමක් ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ.

සංසරණයේ පවතින මුදල්

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරනු ලබන මුදල් ඒවා දරන්නන්ට බැංකුව මත හිමිකමක් පවතී. සංසරණයේ පවතින මුදල් සඳහා බැරකම, ඒවායේ මුහුණත වටිනාකම මත මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශයේ සටහන් කරනු ලැබේ.

විශ්‍රාම වැටුප් සහ අනිකුත් පශ්චාත් සේවක ප්‍රතිලාභ යෝජනාක්‍රම

බැංකුව විසින් මෙහෙයවනු ලබන විශ්‍රාම වැටුප් සහ අනිකුත් පශ්චාත් සේවක ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රම 40 වැනි සටහනෙහි හෙළිදරව් කර ඇත.

නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රම

බැංකුව විසින් විශ්‍රාම වැටුප්, වැන්දඹු සහ අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප්, වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප්, විශ්‍රාම පාරිතෝෂිත සහ විශ්‍රාම සේවක වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යන යෝජනාක්‍රම පවත්වා ගෙන යනු ලබයි. ඉන් වෙන් වෙන්ව පරිපාලනය කරනු ලබන පළමු යෝජනා ක්‍රම 3 ට බැංකුව සහ සුදුසුකම් ලත් ප්‍රතිලාභීන් විසින් දායක මුදල් ගෙවනු ලැබේ. නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ යෝජනාක්‍රම යටතේ ප්‍රතිලාභ ගෙවීමේ පිරිවැය, පුරෝකථනය කළ ඒකීය බැර ආයුගණන ක්‍රමයක් මත එක් එක් යෝජනා ක්‍රමයට වෙන් වෙන් වශයෙන් තීරණය කරනු ලැබේ. ආයුගණන අගය කිරීම් වර්ෂ තුනකට වරක් බැගින් සිදු කරනු ලැබේ.

විශ්‍රාම සේවා වියදම්, ප්‍රතිලාභ හා අත්පත් කරගන්නා තෙක් සාමාන්‍ය කාල සීමාව තුළ සරල මාර්ග ක්‍රමය ප්‍රකාර වියදම් ලෙස හඳුනාගනු ලැබේ. ප්‍රතිලාභ, හඳුන්වා දුන් අවස්ථාවේ ම එය අත්පත් කරගෙන තිබේ නම් හෝ වෙනස් වී ඇත්නම් හෝ විශ්‍රාම සේවා වියදම එසැණින් ම හඳුනාගනු ලැබේ.

අනුභූති ගැලපීම් සහ ආයුගණන උපකල්පනයන් වෙනස්වීම් මත උද්ගත ආයුගණන ලාභ සහ පාඩු නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ වගකීමේ සහ සැලසුමේ වත්කම්වල සාධාරණ අගය හෝ වැඩි සංඛ්‍යාව සියයට 10 ඉක්මවන අවස්ථාවල දී ආයුගණන ආදායම් හෝ වියදම් ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ. එකී ලාභ හෝ අලාභ, මෙම යෝජනා ක්‍රම සඳහා සහභාගිවන සේවකයන්ගේ අපේක්ෂිත ඉදිරි වැඩ කරන කාලය මත ආයුගණන ලාභ හා අලාභ ක්ෂණිකව හඳුනා ගැනීමට පහසු වන ලෙස විධිමත් ක්‍රමයක් ප්‍රකාර සටහන් කරනු ලැබේ.

හිඟ්විත දායක යෝජනා ක්‍රම

අදාළ ව්‍යවස්ථා සහ රෙගුලාසි ප්‍රකාර සේවකයින්ට සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ දායකත්වය සහ සේවා නියුක්තයන්ගේ භාර අරමුදලේ දායකත්වයට හිමිකමක් ලැබේ. බැංකුව විසින් සේවකයින්ගේ දළ පාරිශ්‍රමිකයෙන් සියයට 24 ක් සහ සියයට 3 ක් පිළිවෙලින් සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට සහ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ භාර අරමුදලට දායක වශයෙන් ගෙවනු ලැබේ. මෙම අරමුදලේ නිශ්චිත දායක සැලසුම් ලෙස වෙනම ම පරිපාලනය කරනු ලැබේ.

ප්‍රදානයන්

සාධාරණ වටිනාකමට හඳුනාගෙන ඇති ප්‍රදානයන්, ඒවා ලබා ගැනීම සඳහා පමුණුවා ඇති කොන්දේසිවලට අනුකූලවීමට ඇති ඉඩකඩ පිළිබඳ සාධාරණ තහවුරුවක් ඇතිවීම ඒවා හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය යටතේ දක්වනු ලැබේ. ප්‍රදානයන් වියදම් විෂයකට අදාළ වන අවස්ථාවක දී වියදමට සරිලන කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ ක්‍රමානුකූල පදනමක් මත එය ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි සටහන් කරනු ලැබේ. ප්‍රදානයක් වත්කමට අදාළ වන අවස්ථාවක දී එහි සාධාරණ අගය රජයේ විලම්භිත ප්‍රදාන ගිණුමකට බැරකර, එම වත්කමේ ක්ෂය ප්‍රතිපත්තියට අනුකූල වූ ක්‍රමානුකූල පදනමක් මත එහි අපේක්ෂිත ප්‍රයෝජනවත් ආයුකාලය තුළ ආදායම් ප්‍රකාශනයට මුදාහරිනු ලැබේ.

සේවක මණ්ඩල වියදම්

සේවක මණ්ඩල වියදම්වලට, මුළු කාර්ය මණ්ඩල ප්‍රතිලාභවල පූර්ණ පිරිවැය ඇතුළත් ය. වර්ෂය අවසානයේ දී ගෙවිය යුතු වැටුප් සහ සම්බන්ධිත වියදම් අනිකුත් දේශීයව ගෙවිය යුතු ශේෂයන් යටතේ දක්වනු ලැබේ.

ක්‍රියාත්මක කල්බදු

බැංකුව කල්බදු ගැනුම්කරු වන අවස්ථාවන්හි දී, කල්බදු ගත් වත්කම්වලින් අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ පදනම් කරගෙන, ක්‍රියාත්මක කල්බදු සඳහා ගෙවිය යුතු කුලිය එය බල පවත්නා කාල පරිච්ඡේදය තුළ ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි සටහන් කරනු ලැබේ.

ආදායම් බදු

1949 අංක 58 දරන මුදල් නීති පනතේ 118 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාර බැංකුවේ ආදායම, ආදායම් බද්දෙන් නිදහස් වේ.

ආදායම සහ වියදම

බැංකුව වෙත ආර්ථික ප්‍රතිඵල ගලාප්තවී හැකියාව සහ ආදායම නිසැකව ම මිනුම් කළ හැකි ප්‍රමාණය අනුව ආදායම් ගිණුම්ගත කරනු ලැබේ. දරන ලද පිරිවැය සහ උපයන ලද නිශ්චිත ආදායම අතර සෘජු සම්බන්ධතාවය පදනම් කරගෙන ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි වියදම් සටහන් කරනු ලැබේ. ව්‍යාපාරය පවත්වාගෙන යාම සහ දේපල, පිරිසිදු, උපකරණ කාර්යක්ෂමව පවත්වා ගැනීම සඳහා දරන ලද සියළුම වියදම්, වර්ෂය සඳහා ප්‍රතිඵල ගණනය කිරීම පිණිස ආදායමට එරෙහිව සටහන් කර ඇත.

ආදායම් වියදම් හැඳින්වීමට පෙර පහත දැක්වෙන ගිණුම්ගත කිරීමේ උපමානයන් ද සපුරාලිය යුතුය.

පොලිය

පොලිය ලැබීම පිළිබඳ සැකයක් නොමැති නම්, මිලට ගැනීමේ සත්‍ය මිල පදනමව සඵල ඵලදායීත්ව ක්‍රමයට උපවිත පදනම මත පොලී ආදායම සහ වියදම, ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි සටහන් කරනු ලැබේ. ස්ථාවර ආදායම් ආයෝජන සහ සුරැකුම්පත් මත උපයන කුපන් සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ අනිකුත් වට්ටම් සහ අධිමිල පොලී ආදායමට ඇතුළත් ය. ණය අයකර ගැනීම සැක සහිත අවස්ථාවල දී පොලී ආදායම අත්හිටුවන අතර, ඒවා ලැබෙනතුරු පොලී ආදායමෙන් බැහැර කරනු ලැබේ.

ලාභාංශ

ලාභාංශ ආදායම කොටස්හිමියා වෙත ලැබීමේ අයිතිය තහවුරු වූ විට හඳුනාගනු ලැබේ.

විවිධ

විවිධ ආදායම් සහ වියදම් උපවිත පදනම මත හඳුනාගනු ලැබේ. දේපල, පිරිසිදු සහ උපකරණ අපහරණයේ දී උද්ගතවන ආදායම් ස්වභාවයේ ශුද්ධ ලාභ හෝ පාඩු, වත්කම් ධාරණ අගය සහ විකුණුම් වියදම් අපහරණයෙන් ලද වියදම් අඩුකොට ආදායම් ප්‍රකාශනයෙහි ගිණුම්ගත කර ඇත. ප්‍රධාන ලාභ උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම්වලට අනුෂාංගික ක්‍රියාකාරකම්වලින් උද්ගතවන සහ සමාන ගනුදෙනු සමූහයකින් උද්ගතවන එතරම් වැදගත් නොවන ලාභ සහ පාඩු එකතුකොට ශුද්ධ පදනම මත වාර්තාකර ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනයෙන් බාහිර විෂයයන් ඇතුළු අසම්භාව්‍යයන් සහ බැඳීම්

ශේෂ පත්‍රයෙහි බාහිර විෂයයන් නියෝජනය කෙරෙන ණය ගැතිකම් සහතිකවීම්, ඉදිරි විදේශ විනිමය ගනුදෙනු සහ අනිකුත් බැඳීම් සියල්ල ශේෂ පත්‍රයෙන් බාහිර විෂයයන් ලෙස හඳුනාගෙන අදාළ ශීර්ෂ යටතේ දක්වා ඇත. අවශ්‍යවන අවස්ථාවන්හිදී මෙම ප්‍රමාණ වඩාත් උචිත ඇස්තමේන්තු අනුව මිනුම් කර ඇත.

4. ක්‍රියාකාරකම්වල ස්වභාවය සහ විෂය පථය

1949 අංක 58 දරන මුදල් නීති පනත (සංශෝධිත පරිදි) යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය මණ්ඩලය විසින් ප්‍රතිපත්ති පියවර නිශ්චය කිරීමට අමතරව මහ බැංකුවේ බලතල, යුතුකම් සහ කර්තව්‍යයන් පැවැරෙන අතර, බැංකුවේ කළමනාකාරිත්වය, මෙහෙයුම් සහ පරිපාලනය සඳහා පොදුවේ වගකිවයුතු වන්නේය. බැංකුව විසින් මූලිකව ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල්, මූල්‍ය සහ ගෙවීම් පද්ධති පරිපාලනය, අධීක්ෂණය සහ නියාමනය සඳහා පොදුවේ වගකිවයුතු අතර රජයේ මූල්‍ය නියෝජිත ලෙස ද කටයුතු කරනු ලැබේ. බැංකුවේ ක්‍රියාකාරකම්වලට ප්‍රධාන වශයෙන් පහත සඳහන් දෑ ඇතුළත් ය.

- මුදල් සහ විනිමය අනුපාත ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- මුදල් නිකුත් කිරීම.
- මූල්‍ය පද්ධතියෙහි නිදහස් තරගකාරිත්වය සහ ස්ථායීතාවය සැලසීම.
- සුදුසුකම්ලත් මූල්‍ය ආයතනවලට බලපත්‍ර ලබාදීම සහ අධීක්ෂණය.

- අන්තර් බැංකු බේරුම් කිරීමේ පද්ධතිය සංවිධානය හා කළමනාකරණය සහ ගෙවීම් පද්ධතියෙහි නිසි ක්‍රියාකාරීත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- විවිධ පහසුකම් යටතේ රජයට, බැංකුවලට සහ මූල්‍ය ආයතනවලට ණය සහ අත්තිකාරම් සැපයීම.
- රජය සහ රජය වෙනුවෙන් ක්‍රියාකරන නියෝජිත ආයතන සමග නියමිත විධිවිධාන යටතේ සුරක්ෂිතාගාරයක් ලෙස ක්‍රියාකිරීම.

ශ්‍රී ලංකාවේ ඵලදායී සම්පත් සංවර්ධනය, දිරි ගැන්වීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අදහසින් යුතුව එහි පරමාර්ථය වන ආර්ථික, මිල සහ මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාව සපුරාගැනීම සඳහා පවත්වා ගෙනයන ක්‍රියාකාරකම්, විදේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම් සහ දේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම් ලෙස පුළුල්ව වෙන්කර දැක්විය හැකිය. මෙම ක්‍රියාකාරකම්වල ප්‍රතිඵල ආදායම් ප්‍රකාශනයට අදාළව මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් වේ.

විදේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම්

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් එහි විදේශීය සංචිත කළමනාකරණය යටතේ පවත්වාගෙන යනු ලබන විදේශීය මුදල් වත්කම්වලින් විදේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රධාන වශයෙන් ජනිත වේ. විදේශීය සංචිත කළමනාකරණ කළඹ, විදේශීය මුදල් මැදිහත්වීමේ කාර්යයන් සඳහා වූ විදේශීය මුදල් වත්කම් සහ වෙළෙඳ කටයුතු සඳහා වූ අනිකුත් විදේශීය මුදල් වත්කම්වලින් සමන්විත වේ.

විදේශීය මුදල් වත්කම් විවිධ මුදල්වලින් පවත්වනු ලැබේ. එයින් වැඩි ප්‍රමාණයක් ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද ඩොලර්, ඔස්ට්‍රේලියානු ඩොලර්, යුරෝ, බ්‍රිතාන්‍ය පවුම්, ජපන් යෙන්, නවසීලන්ත ඩොලර් සහ චීන යුවාන් (අක්වෙරළ) වලින් හඳුන්වා ඇත.

මෙම විදේශීය මුදල් කළඹ තුළ වූ මූල්‍ය ලියවිලි ප්‍රධාන වශයෙන් සෙසවරි සුරැකුම්පත් ප්‍රතිවර්තන මිලදී ගැනීමේ ගනුදෙනු යටතේ දරනු ලබන සුරැකුම් හෝ අනිකුත් මහ බැංකු, වාණිජ බැංකු හා අනිකුත් භාරකාර ආයතන වෙත වූ ශේෂයන්ගෙන් සමන්විත වේ.

විදේශීය වෙළෙඳපොළේ මෙහෙයුම්වලින් උද්ගත වන්නා වූ විදේශීය මුදල් වත්කම් සහ බැරකම් ද, කලින් කලට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දරනු ලැබේ.

දේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම්

දේශීය මුදල් ක්‍රියාකාරකම් පහත සඳහන් පරිදි උද්ගත වේ.

- (i) ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණ මෙහෙයුම්: බැංකු පද්ධතියට අරමුදල් අත්තිකාරම් දීමෙන් හෝ බැංකු පද්ධතියෙන් අරමුදල් ආපසු ගැනීමෙන් රජයට හෝ මූල්‍ය වෙළෙඳපොළට දෛනිකව සිදුවන ශුද්ධ ගලායාම් හිලවී කරනු ලැබේ. මෙම කටයුතු බොහොමයක් දෛනික වෙළෙඳපොළ මෙහෙයුම් මගින් සිදුකරනු ලැබේ.
- (ii) සංසරණයෙහි පවත්නා මුදල් නියෝජනය කෙරෙන බැරකමට ආධාරකව ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත් වලින් සමන්විත ආයෝජන කළඹක් පවතිනු ලැබේ. බැංකුවේ ප්‍රතිපත්තිය වන්නේ මෙම ආයෝජන වෙළඳාම සඳහා නොව මුදල් මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා පමණක් පවත්වා ගැනීමයි.

භාර සහ භාරකාරත්ව ක්‍රියාකාරකම්

භාරකාර සහ පරිපාලන විධිවිධාන යටතේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පරිපාලනය කරනු ලබන මුදල්, බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් ගෙන් අන්තර්ගත කොටසක් නොවන බැවින් ඒවා මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශනයෙහි ඇතුළත් කර නොමැත.

5. ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ

පහත දැක්වා ඇති වගුව මගින් ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණයන්හි සාධාරණ අගයන් එහි කාල්පනික අගයන් සමග වත්කම් හෝ බැරකම් වශයෙන් වාර්තා කර ඇත. දළ අගයන් වශයෙන් වාර්තා කර ඇති කාල්පනික අගයන් ලෙස හඳුනා ගනුයේ ව්‍යුත්පන්නයට පාදක වූ වත්කමේ නිර්දේශ අනුපාතයේ හෝ දර්ශකයේ අගය වන අතර ව්‍යුත්පන්න උපකරණයන්ගේ අගයන්හි සිදුවන වෙනස්වීම් මිනුම් කිරීමේ පදනම ද වේ. කාලපරිච්ඡේදයේ අවසාන දිනට හිඟව පවතින ගනුදෙනුවල පරිමාව කාල්පනික අගයන්ගෙන් නිරූපණය වන අතර එමගින් වෙළඳපල අවධානම හෝ ණය අවධානම නොහැඟ වේ.

	වත්කම්	බැරකම්	කාල්පනික	වත්කම්	බැරකම්	කාල්පනික
	2011 රු. 000	2011 රු. 000	අගය 2011 රු. 000	2010 රු. 000	2010 රු. 000	අගය 2010 රු. 000
මුදල් හුවමාරු Currency SWAPS	2,794,334	1,041,597	310,813,574	-	-	-

ස්වල්ප වශයෙන් වටිනාකම මාරු කිරීම හෝ වටිනාකම මාරු කිරීමකින් තොරව, අනොන්‍ය ප්‍රතිඥා හුවමාරු කිරීම මගින් පමණක් ව්‍යුත්පන්න උපකරණයන්ගේ ආරම්භය සිදු වේ. කෙසේ වුවත් නිතර ඉහළ තෝලන මට්ටමක් ඇති මෙම උපකරණ වංචල උපකරණයන් වේ. ව්‍යුත්පන්න ගිවිසුමක ගැබ් ව ඇති වත්කමක වටිනාකම, අනුපාතය හෝ දර්ශකයක සිදුවන්නා වූ සුළු සංවලනයක් මගින් බැංකුවේ ලාභය හෝ අලාභය කෙරෙහි සැලකිය යුතු මට්ටමේ බලපෑමක් සිදු කරයි.

අත්පිට ව්‍යුත්පන්න උපකරණයක් මගින් විවෘත තත්ත්වයන් සංවෘත කිරීම සඳහා හුවමාරු වෙළඳපොළක් නොමැතිවීම හා සම්බන්ධ අවදානමක් බැංකුව වෙත ඇතිකරනු ලැබේ. බැංකුවේ වෙළඳපොළ අවධානම කළමණාකරණය කිරීමේ කාර්යයේ කොටසක් ලෙස බැංකුව විසින් ව්‍යුත්පන්න ගිවිසුම් තුළින් පැනනගින්නා වූ අනාවරණයවීම් පරීක්ෂා කරයි.

හුවමාරුකරණය (SWAPS)

පොලී අනුපාත, විදේශ මුදල් අනුපාත හෝ ප්‍රාග්ධන දර්ශක වැනි විශේෂ දර්ශකයන්ගේ වෙනස්වීම් හා සම්බන්ධ කාල්පනික අගයන් කාල පදනම මත ගෙවීම් ප්‍රවාහයන් හුවමාරු කර ගැනීම සඳහා පාර්ශවයන් දෙකක් අතර ඇතිකර ගන්නා ගිවිසුමකි.

6. මූල්‍ය වත්කම්

	2011 රු. 000	2010 රු. 000
ලාභ/අලාභ මත සාධාරණ		
වටිනාකමට ඇති සුරැකුම්පත්	92,856,165	183,729,813
විකිණීම සඳහා ඇති ආයෝජන	270,664,801	346,935,603
මුළු මූල්‍ය වත්කම්	363,520,966	530,665,416

7. ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්

	2011	2010
	<u>රු. 000</u>	<u>රු. 000</u>
විශේෂ ගැනුම් හිමිකම් දැරීම	502,112	273,070
ජා.මු.අ. පංගුව	72,290,845	70,624,016
ජා.මු.අ. තැන්පතුව	137,934	134,753
කලින් ගෙවූ බැඳීම් ගාස්තුව	159,626	167,430
මුළු ජා.මු.අ. සම්බන්ධ මුළු වත්කම්	<u>73,090,517</u>	<u>71,199,269</u>

විශේෂ ගැනුම් හිමිකම් දැරීම

විශේෂ ගැනුම් හිමිකම් (වි.ගැ.හි.) දැරීම වූ කලී ජා.මු.අ. සාමාජිකයන් හට බාධාවකින් තොරව පාවිච්චි කළ හැකි මුදල් වර්ග සඳහා පවතින විභවය හිමිකමකි. එනම්, වි.ගැ.හි. දරන්නන් විසින් එම මුදල් සඳහා වි.ගැ.හි. හුවමාරු කරගත හැකිවීමයි. එකී සාමාජිකයන් එම මුදල් වි.ගැ.හි. දැරීමට සහ පිළිගැනීමට බැඳී සිටීම සහ වි.ගැ.හි. පද්ධතියේ මෙහෙයුම්වලට අදාලව විවිධ වගකීම්වලට ගරු කිරීමට බැඳී සිටීම නිසා සංචිත වත්කමක් ලෙස වි.ගැ.හි. වල ඇති විශේෂත්වය ඇති වේ. ආබාධිත පාවිච්චි කළ හැකි මුදල් මත වි.ගැ.හි. වල පවතින හිමිකම දෙයාකාරයකින් ගරු කිරීම ජා.මු.අ. විසින් තහවුරු කරනු ලැබේ. එනම්, දුර්වල විදේශීය තත්ත්වයන්හි පවතින සාමාජිකයන්ගෙන් වි.හැ.හි. මිලට ගැනීම සඳහා බලවත් විදේශීය තත්ත්වයන් පවත්නා සාමාජිකයන් නම් කිරීම මගින් සහ කළමනාකරණය කළ වෙළෙඳපොළක් තුළ සාමාජිකයන් අතර, ස්වේච්ඡා හුවමාරු කිරීම මගින් ය. අදාළ මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශයේ දිනයේ දී බැංකුව විසින් දරන ලද මුළු ප්‍රමාණය ඉහත සංඛ්‍යාවන්ගෙන් දැක්වේ.

ජා.මු.අ. පංගුව

ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (ජා.මු.අ.) වූ කලී සාමාජික රටවල් 187 කින් සමන්විත ජාත්‍යන්තර සංවිධානයකි. ජාත්‍යන්තර මුදල් සහයෝගිතාවය, විනිමය ස්ථායීතාවන් සහ විධිමත් විනිමය සැලසුම් ප්‍රවර්ධනය කිරීමටත්, ආර්ථික වර්ධනය සහ රැකියා තත්ත්වය ඉහළ මට්ටමකට ගෙනඒම අභිවර්ධනය කිරීමටත් ගෙවුම් ශේෂ ගැලපීම් පහසු කරලීම සඳහා රටවලට තාවකාලික ආධාර සැපයීමටත් එය පිහිටුවන ලදී. ජා.මු.අ. මූලික ප්‍රභවය වන්නේ ප්‍රාග්ධන දායකය නොහොත් පංගුය. ජා.මු.අ. සම්පත් එහි සාමාජික රටවලින් ලැබේ. පුළුල් වශයෙන් රටක ආර්ථික තත්ත්වය, ඒ හා සමාන රටවල පංගු ද ගණනයට ගෙන එක් එක් රටෙහි දායකය නොහොත් පංගුව නිශ්චය කරනු ලැබේ. ජා.මු.අ. අරමුදලට බැඳෙන අවස්ථාවේ දී රටක් විසින් එයට අදාළ පංගුවෙන් සියයට 25 ක් පුළුල්ව පිළිගත් විදේශීය මුදල්වලින් ගෙවිය යුතු අතර, ඉතිරි සියයට 75 ස්වකීය මුදල්වලින් ගෙවිය යුතු වේ.

යම් සාමාජිකයකුගේ පංගුවෙන්, ජා.මු.අ. සමග වන මූල්‍ය සහ සංවිධානාත්මක සම්බන්ධතාවය පිළිබඳ මූලික අංගයන් නිරූපනය වන අතර, මේවා ද ඇතුළත් ය.

දායකය - ජා.මු.අ. වෙත සාමාජිකයකුගේ දායකය සාමාජිකයාගේ පංගුවට සමාන වේ. එමගින් සාමාජිකයා විසින් ජා.මු.අ. වෙත ලබාදීමට බැඳී ඇති උපරිම මූල්‍ය සම්පත් ප්‍රමාණය නිශ්චය කරනු ලැබේ. සාමාජිකයකු විසින් දායකය සම්පූර්ණයෙන් ම ගෙවිය යුතු අතර, සියයට 25 ක් ජා.මු.අ. විසින් නියම කරනු ලබන සංචිත වත්කම්වලින් (වි.ගැ.හි. හෝ පාවිච්චි කළ හැකි මුදල්) ගෙවිය යුතුය. ඉතිරි ප්‍රමාණය සාමාජිකයාගේ මුදල්වලින් ගෙවිය යුතුය.

ඡන්දය දීමේ බලතල - ජා.මු.අ. තීරණවලදී සාමාජිකයාගේ ඡන්දය දීමේ බලතල පංගුව මගින් නිර්වචනය වේ. එක් එක් ජා.මු.අ. සාමාජිකයාට මූලික ඡන්ද 250 ක් ද පංගුවෙහි සෑම වි.ගැ.හි. මිලියන 0.1 ක් සඳහා එක් අතිරේක ඡන්දයක් බැගින් ද හිමි වේ.

මූල්‍යකරණය පිවිසීම - සාමාජිකයෙකුට ලබාගත හැකි මූල්‍ය පහසුකම්වලින් (පිවිසීමේ සීමා) සාමාජිකයාගේ පංගුව පදනම් වේ. සම්පස්ථ සහ ව්‍යාප්ත කළ සැලසුම් ප්‍රකාර සාමාජිකයෙකුට ප්‍රවර්තනය වාර්ෂිකව පංගුවෙන් සියයට 100 ක් ද සමුච්චිත වශයෙන් සියයට 300 ක් ද දක්වා ණය ලබාගත හැකිය. අසාමාන්‍ය අවස්ථාවකදී සහ නිශ්චිත ගැටළු විසඳා ගැනීම සඳහා ප්‍රවේශය මීට වැඩිවිය හැකිය.

වි.ගැ.හි. වෙන්කිරීම් - සාමාජිකයන්ගේ පංගුවලට සමානුපාතිකව ඔවුන්ගේ වි.ගැ.හි. වෙන්කිරීම් ප්‍රමාණය නියම කරනු ලැබේ.

එබැවින් වි.ගැ.හි. පංගුව වත්කමක් වේ. බැංකු විසින් ජා.මු.අ. සමග සිදුකරනු ලබන ගනුදෙනු ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුවේ නියෝජිතයකු වශයෙන් නොව, තම බලතල අනුව සිදුකරන බැවින් ජා.මු.අ. පංගුව බැංකුවේ වත්කමක් ලෙස එහි මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි දක්වයි. ජා.මු.අ. පංගුව සඳහා ගෙවිය යුතු මුදල් ප්‍රමාණය 16 වැනි සටහනේ පංගු බැරකම ශීර්ෂය යටතේ දක්වා ඇත.

PRGF - HIPC භාර ගිණුම

දැඩි දිළිඳු භාවයට පත්ව සිටින රටවල් වෙනුවෙන් දිළිඳුකම අඩුකරලීමේ පහසුකම (PRGF-HIPC – Poverty Reduction Growth Facility for the Heavily Indebted Poor Countries) වෙනුවෙන් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සමග ශ්‍රී ලංකාව පවත්වාගෙන යනු ලබන (පරිපාලිත - Administrated) විශේෂ විලම්භිත ගිණුමක් (Special Contingant Account) SCA 2. 2000 අප්‍රේල් 21 දින වි.ගැ.හි. මිලියන 0.789 ක් පැවැරීමෙන් අරඹන ලදී. මෙම ගිණුම අරඹන ලද්දේ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙහි මග පෙන්වීම මත SCA 2 ගිණුම වසා දැමීමට තීරණය කිරීමේ දී SCA 2 ගිණුමෙහි පැවැති ශේෂය මාරු කිරීමෙනි.

මෙම ගිණුමෙහි ශේෂයන් ඇති රටවලින් ජා.මු.අ. පහත දැක්වෙන ඉල්ලීම් කරන ලදී. උක්ත ගිණුමෙහි සඳහන් ශේෂයන් (PRGF-HIPC) භාර ගිණුම වෙත ප්‍රතිපාදන කිරීම කළ යුත්තේ එකවර දෙනු ලබන පැවැරුමක් ලෙසින් හෝ සහනාධාරයක් ලෙසිනි. මෙය PRGF-HIPC ණය වෙනුවෙන් සපයා දිය යුතුය.

ඒ අනුව SCA 2 ගිණුමේ ශේෂය PRGF-HIPC භාර ගිණුම වෙත පවරා දීමට ශ්‍රී ලංකා රජය එකඟ විය. මෙය පවරා දෙනු ලබන්නේ එකවර මුදාහරිනු ලබන සහනාධාරයක් ලෙසින් නොව (act as an out right grant) 2018 වසර දක්වා බල පැවැත්වෙන පොලී රහිත තැන්පතු වක් වශයෙනි.

8. රජයට දෙන ලද අත්තිකාරම්

	2011	2010
	<u>රු. 000</u>	<u>රු. 000</u>
වක්‍රීය ණය	94,743,013	77,878,823
රජයට දෙන ලද මුළු අත්තිකාරම්	<u>94,743,013</u>	<u>77,878,823</u>

1949 අංක 58 දරන මුදල් නීති පනතේ (සංශෝධිත පරිදි) 89 වැනි වගන්ති ප්‍රකාර දෙන ලද සෑම අත්තිකාරමක් මාස හයකට නොවැඩි කාලයකින් ආපසු ගෙවන්නේ නම් සහ ඕනෑම අවස්ථාවකදී පරිශේෂව තිබෙන එම අත්තිකාරම් ප්‍රමාණය අත්තිකාරම් දෙනු ලබන වර්ෂයේ ශ්‍රී ලංකා රජයේ ඇස්තමේන්තුගත ආදායමින් සියයට 10 ක් නොඉක්මවන්නේ නම්, ඒකාබද්ධ අරමුදලින් දැරීම සඳහා අනුමාන වියදම් මූල්‍යයනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා රජයට (ශ්‍රීලං) සෘජු තත්කාලීන අත්තිකාරම් දීමට මහ බැංකුවට හැකිය. බැංකුව විසින් එසේ දෙන ලද අත්තිකාරම් ඉහත ශේෂයෙන් දැක්වේ.

9. අනිකුත් ආයතනවලට දෙන ලද ණය

	2011	2010
	<u>රු. 000</u>	<u>රු. 000</u>
පාඩු ලබන මූල්‍ය ආයතන වලට ප්‍රදානය කළ ණය හා අත්තිකාරම් අනෙකුත් මුදල		
- අනෙකුත්	-	1,936,494
මධ්‍යකාලීන හා දිගුකාලීන ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ලැබිය යුතු		
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්	41,644	43,781
- අනෙකුත්	668	728
සුසහන සුනාමි යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ලැබිය යුතු මුදල්		
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්	314,388	513,788
- අනෙකුත්	129,472	214,058
ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ලැබිය යුතු දෑ		
- සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්	1,854,663	1,714,793
ලැබිය යුතු පොළීය	-	4,217,766
අඩුකළා	-	(4,217,766)
අත්හිට වූ පොළීය	-	(4,217,766)
අඩමාන ලැබිය යුතු මුදල් සඳහා වෙන්කිරීම	(27,302)	(1,963,796)
ඉද්ධ ලැබිය යුතු මුදල	<u>2,313,533</u>	<u>2,459,846</u>

අඩමාන ලැබිය යුතු මුදල් සඳහා වෙන්කිරීමේ වලනය මෙසේය.

	2011	2010
	<u>රු. 000</u>	<u>රු. 000</u>
අත්හිට වූ පොළීය	1,963,796	2,131,342
අඩමාන ණය සඳහා වෙන්කිරීම	(1,936,494)	(167,546)
ඉද්ධ ලැබිය යුතු මුදල	<u>27,302</u>	<u>1,963,796</u>

2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට පොලිය හඳුනානොගත් අක්‍රීය ණයවල එකතුව රුපියල් මිලියන ශුන්‍ය ක් විය. (2010 දී රුපියල් මිලියන 1,936,494).

ශ්‍රී. ල. මහ බැංකුව විසින් පාඩු ලබන මූල්‍ය ආයතන වලට ප්‍රදානය කළ ණය මුදලින් හිඟ ශේෂය ලියා හැරීම.

ශ්‍රී. ල. මහ බැංකුව විසින් පාඩු ලබන මූල්‍ය ආයතන වලට ප්‍රදානය කරන ලද ණය හා අත්තිකාරම් හි හිඟ ශේෂය වූ රු. මි. 1936.494 සහ ලැබිය යුතු ණය පොළී රු. මිලියන 4,217.766 ක් ලියා හැරීම සඳහා 2011 මාර්තු 31 දින මුදල් මණ්ඩලය විසින් අනුමැතිය පල කරන ලදී. ඒ අනුව ඒ හා සම්බන්ධ අඩමාන ණය ප්‍රතිපාදනයන්ද, අවිනිශ්චිත පොලියද සමාන ප්‍රමාණයකින් අඩු කරන ලදී.

10. මූල්‍ය සහ අනිකුත් ආයතන වල ආයෝජන

- (i) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් වාණිජ, කාර්මික හෝ වෙනත් ආයතනයක සෘජු සම්බන්ධකම් ඇතිවන පරිදි වෙළෙඳ හෝ වෙනත් කටයුතුවල නිරතවීම හෝ සාමාන්‍ය ව්‍යාපාරික කටයුතුවලදී වෙනත් බැංකුවල කොටස් මිලදී ගැනීම හෝ 1949 අංක 58 දරන මුදල් නීති පනත (සංශෝධිත) ප්‍රකාර නිශ්චිත වශයෙන් තහනම් කරනු ලැබේ. කෙසේ වුවද, මුදල් මණ්ඩලයේ මතය පරිදි බැංකු සහ මූල්‍ය අංශයේ මානව සම්පත් සහ තාක්ෂණික සංවර්ධනය දියුණුව සහ ප්‍රවර්ධනය සඳහා හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වාණිජ බැංකුවල ගනුදෙනු නිශ්කාෂණය කිරීම පහසු කිරීම සඳහා පිහිටුවන ලද සමාගමක කොටස් අත්පත්කර දැරීමට පනත මගින් බලතල පවරා තිබේ.
- (ii) ඉහත සඳහන් අවශ්‍යතාවයන් පදනම්ව බැංකුව විසින් ශේෂ පත්‍ර දිනට පහත සඳහන් ආයෝජන දරනු ලැබේ.

ආයෝජනය කළ සමාගම	ව්‍යාපාර කටයුතු	දරන ප්‍රතිශතය	
		2011	2010
සීමාසහිත ලංකා ක්ලියර් (පුද්ගලික) සමාගම	ස්වයංක්‍රීය වෙක්පත් නිශ්කාෂණය	19.66	19.66
සීමාසහිත ෆිච් රේටිංස් ලංකා සමාගම	ණය ශ්‍රේණි කිරීම	10.00	10.00
ලංකා ගයනාන්තල් සර්විස් බ්‍රෝකර් ලිමිටඩ්	ස්වයංක්‍රීය අරමුදල් හුවමාරුව	7.50	7.50
සීමාසහිත ශ්‍රී ලංකා ණය තොරතුරු කාර්යාලය	ණය තොරතුරු සම්පාදනය	19.68	19.76

(iii) අදාළ ආයතනවල වූ ආයෝජනයන්ගේ ධාරණ වටිනාකම මෙසේය.	2011		2010		II. තොග			
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000		
සීමාසහිත ශ්‍රී ලංකා ණය තොරතුරු කාර්යාංශය	5,961	5,986	සංසරණයේ ඇති නෝට්ටු	1,895,335	1,476,072	සංසරණයේ ඇති කාසි	427,137	513,981
සීමාසහිත ලංකා ක්ලියර් (පුද්ගලික) සමාගම	29,500	29,500	මාර්ගස්ථ නෝට්ටු	51,564	668,170	මාර්ගස්ථ කාසි	98,963	144,914
සීමාසහිත ෆිච් රේටිංස් ලංකා සමාගම	3,500	3,500	අඩුකළා : සෙමින් වලනය වන විෂයයන් සඳහා වෙන්කිරීම්	(25,000)	(25,000)		2,472,999	2,803,137
ලංකා ෆයිනැන්ෂල් සර්විස් බියුරෝ ලිමිටඩ්	2,250	2,250	ලිපි ද්‍රව්‍ය සහ විවිධ තොග	36,682	36,647		2,447,999	2,778,137
මූල්‍ය සහ අනිකුත් ආයතන වල මුළු ආයෝජනය	41,211	41,236	පිරිවැය හෝ ශුද්ධ උපලබ්ධි වටිනාකම යන දෙකෙන් අඩු වටිනාකමට මුළු තොගය	2,484,681	2,814,784			

12. දේපල පිරිසහ සහ උපකරණ

පිරිවැය	ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි		පිරිසහ සහ පිරිසහ උපකරණ		ලී බඩු සහ උපකරණ		මෝටර් වාහන		පරිගණක		අනිකුත් කියවීම් නොනිම් උපකරණ		එකතුව එකතුව 2011 2010	
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
සම්පූර්ණ ක්ෂය අඩුකර ජනවාරි 01 දිනට අගය	8,534,843	1,067,926	668,687	279,627	670,310	39,546	199,340	11,460,279	11,193,439					
එකතු කිරීම	214,538	32,695	64,264	41,144	42,885	7,931	844,033	1,247,490	446,551					
නැවත වර්ග කිරීම			-	8		(8)								
අපහරණයන් මාරු කිරීම			(114)	(1,137)		(50)	(4)	(291,629)	(292,934)	(179,711)				
සම්පූර්ණ ක්ෂය අඩුකර දෙසැම්බර් 31 දිනට අගය	8,749,381	1,100,507	731,822	320,771	713,137	47,473	751,744	12,414,835	11,460,279					
ක්ෂය ජනවාරි 01 දිනට	377,126	426,560	477,474	195,820	611,372	27,587	-	2,115,939	1,850,492					
වර්ෂය සඳහා ක්ෂය	132,049	53,802	48,159	39,118	29,377	875	-	303,380	269,499					
අපහරණයන්	-	(58)	(1,073)	-	(50)	-	-	(1,181)	(4,052)					
දෙසැ 31 දිනට අගය	509,175	480,304	524,560	234,938	640,699	28,462	-	2,418,138	2,115,939					
ශුද්ධ පොත් අගය	8,240,206	620,203	207,262	85,833	72,438	19,011	751,744	9,996,697	9,344,340					

ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි සඳහා පොත් වටිනාකම, සාධාරණ වටිනාකම අනුව සටහන් කරනු ලැබේ. ඉතා ආසන්නම ස්වාධීන තක්සේරුව 2007 දෙසැම්බර් 31 දිනට වරලත් තක්සේරුවකු වන පී.බී. කච්චලගෙදර මහතා විසින් සිදු කරන ලද අතර 2007 දෙසැම්බර් 31 දින වාර්තා ගත කර තිබුණි.

ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි සංයුතිය පහත සඳහන් පරිදිය.

	ධාරණ වටිනාකම	
	2011 රු. 000	2010 රු. 000
සිත්තක්කර ඉඩම්	2,943,278	2,939,202
සිත්තක්කර ඉඩම්වල ගොඩනැගිලි	5,229,793	5,138,725
කල්බදු ඉඩම්වල ගොඩනැගිලි	67,135	79,791
	<u>8,240,206</u>	<u>8,157,718</u>

ප්‍රත්‍යාගණනය කළ ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි, මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි ක්ෂය අඩුකළ පිරිවැයට දැක්වුයේ නම් ඒවායේ ධාරණ වටිනාකම රුපියල් මිලියන 6,609.183 ක් වේ. (2010 දී රුපියල් මිලියන 6,944.193 කි).

2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කරන ලද වත්කම්වල පිරිවැය රුපියල් මිලියන 1,847.819 (2010 රුපියල් මිලියන 1,475.265).

2011 වර්ෂය තුළ බැංකුව විසින් මිල දී ගත්, දේපළ පිරියත හා උපකරණ සහ අස්පාශ්‍ය වත්කම් සඳහා මුදලින් ගෙවූ වටිනාකම රුපියල් මිලියන 961.507 (2010 - රුපියල් මිලියන 280.027).

13. අස්පාශ්‍ය වත්කම්

	2011 රු. 000	2010 රු. 000
පරිගණක මෘදුකාංග පිරිවැය -		
ජනවාරි 01 දිනට	590,097	580,794
එකතුකිරීම්	5,634	9,303
දෙසැම්බර් 31 දිනට	<u>595,731</u>	<u>590,097</u>
ක්‍රමක්ෂය සහ හානිකරණය -		
ජනවාරි 01 දිනට	572,344	564,411
වර්ෂය සඳහා ක්‍රමක්ෂය ගාස්තුව	9,664	7,933
දෙසැම්බර් 31 දිනට	<u>582,008</u>	<u>572,344</u>
ශුද්ධ පොත් වටිනාකම -		
ජනවාරි 01 දිනට	17,753	16,383
දෙසැම්බර් 31 දිනට	<u>13,723</u>	<u>17,753</u>

14. බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතනයන්ට ගෙවිය යුතු මුදල්

	2011 රු. 000	2010 රු. 000
විදේශීය බැංකුවලට ගෙවිය යුතු මුදල්	387,250	2,598,637
අනිකුත් විදේශීය ආයතනයන්ට ගෙවිය යුතු මුදල්	550,462	528,499
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතනයන්ට ගෙවිය යුතු මුළු මුදල්	<u>937,712</u>	<u>3,127,136</u>

15. ආසියානු නිශ්කාණ සංගමයට ගෙවිය යුතු මුදල්

	2011 රු. 000	2010 රු. 000
වර්ෂය අවසානයට ගෙවිය යුතු මුදල	90,032,085	65,044,407
	<u>90,032,085</u>	<u>65,044,407</u>

සහභාගිවන රටවල මහ බැංකු අතර ගෙවීම් බේරුම් කිරීමේ ආයතනයක් වශයෙන් ආසියානු සහ පැසිෆික් කලාපයේ ආර්ථික සහ සාමාජික කටයුතු කොමිසමේ අනුග්‍රහය යටතේ ආසියානු නිශ්කාණ සංගමය (ආ.නි.ස.) 1974 වර්ෂයේ දී පිහිටුවන ලදී. ශ්‍රී ලංකාව එක් සහභාගිවන්නකි. බංගලාදේශය, ඉරාන ඉස්ලාම් සමූහාණ්ඩුව, නේපාලය, පකිස්ථානය, ඉන්දියාව, භූතානය සහ මියන්මාරය එහි අනිකුත් සහභාගි රටවල් වේ. මෙය සහභාගි වන රටවල් අතර ප්‍රවර්තන ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනු බහුපාර්ශ්වීය පදනමක් මත බේරුම් කිරීම සඳහා වූ නිශ්කාණ ක්‍රමයකි. එක් එක් මාසය අවසානයේ දී පවත්නා ශුද්ධ තත්ත්වය මාස දෙකක ණය කාල පරිච්ඡේදයකින් පසුව බේරුම් කිරීම හෝ ලබාගැනීම සිදුකරනු ලැබේ. ශුද්ධ ණයගැතියන් විසින් සියයට 0.00 ක සිට 0.20 ක් දක්වා වූ පොලියක් අමෙරිකා එක්සත් ජනපද ඩොලර් සඳහා ද (2010 දී එය සියයට 0.18 ක් සහ 0.21 ක් විය) යුරෝ සඳහා සියයට 0.06 ක සිට 1.11 දක්වා වූ පොලියක් (2010 - සියයට 0.28 සහ සියයට 0.44) මෙම පහසුකම් සඳහා ගෙවනු ලැබේ. එය බේරුම් කිරීමේ දිනයන් අතර ශුද්ධ ණය හිමියන්ගේ දෛනික පරිශේෂ ශේෂයන්ට මාරු කරනු ලැබේ. ඉහත ශේෂයන්ගෙන් අදාළ මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශයේ දිනට ආ.නි.ස. වෙත ගෙවිය යුතු ප්‍රමාණය නියෝජනය වේ.

16. ජා.ම.අ. සම්බන්ධ බැරකම්

	2011 රු. 000	2010 රු. 000
පොලිය දරන ණය - ප්‍රවර්තන නොවන	189,229,942	144,098,362
පොලිය දරන ණය - ප්‍රවර්තන වි.ගැ.හි. වෙන්කිරීම්	6,463,246	1,311,686
ජා.ම.අ. වෙත ගෙවිය යුතු අනිකුත් මුදල්	69,153,731	67,559,235
ජා.ම.අ. වෙත	40,510,385	38,802,123
පංගු බැරකම්	23,415,115	23,649,431
	<u>139,542,477</u>	<u>131,322,475</u>
ජා.ම.අ. සම්බන්ධ මුළු බැරකම්	<u>328,772,419</u>	<u>275,420,837</u>

පොලිය දරන ණයවලට, ජා.මු.අ. සමග වූ දුගීබව අඩුකරලීමේ සහ ආර්ථික වර්ධන පහසුකම සහ වැඩිකරන ලද ව්‍යුහාත්මක ගැලපුම් පහසුකම් මෙන්ම හදිසි ආධාර පහසුකම් ද ඇතුළත් වේ.

දිළිඳුකම අඩුකිරීමේ සහ ආර්ථික වර්ධන පහසුකම (PRGF)

මෙම පහසුකම, අඩු ආදායම් ලබන සාමාජිකයන්ට ජා.මු.අ. විසින් සපයනු ලබන දිගුකාලීන මූල්‍යකරණ පහසුකමකි. මෙම පහසුකම, මීට ඉහත දී වැඩි දියුණු කළ ව්‍යුහගත ගැලපීම් පහසුකම ලෙස හඳුන්වන ලදී. දුගීබව අඩුකර තිරසාර පදනමක් මත වැඩි වර්ධනයක් ප්‍රවර්ධනය කිරීම මගින් උසස් ජීවන තත්ත්වයක් කරා පිවිසීම මෙම වැඩසටහනේ ඉලක්කය වේ. මෙම පහසුකම යටතේ අය කරන පොලී අනුපාතය වර්ෂයකට සියයට 0.5 ක් වේ. මෙය යටතේ ජා.මු.අ. විසින් ප්‍රදානය කරනු ලබන ණය ආපසු ගෙවීමේ කාල පරිච්ඡේදය උපරිම වශයෙන් වර්ෂ 10 කි.

දීර්ඝ කරන ලද අරමුදල් පහසුකම (EFF)

මෙය, සාර්ව ආර්ථික අසංතුලනය සහ ව්‍යුහගත ගැටළු මගින් උද්ගත වන ගෙවුම් ශේෂ අපහසුතාවන් මැඩ පැවැත්වීම සඳහා මධ්‍යකාලීන වැඩසටහන්වලට ආධාර කෙරෙන මූල්‍ය පහසුකමකි. මෙය වැඩිදියුණු කළ ව්‍යුහගත ගැලපීම් පහසුකම්වල ව්‍යාප්තියකි. මේ යටතේ ණය සඳහා අය කෙරෙන පොලී අනුපාතය වර්ෂයකට සියයට 0.5 කි. ජා.මු.අ. විසින් මේ යටතේ ලබාගත් ණය ආපසු ගෙවීමට සලසා ඇති කාල පරිච්ඡේදය වර්ෂ 4 1/2 ක අනුග්‍රහ කාල පරිච්ඡේදයක් සහිත වර්ෂ 10 කි.

සමීපස්ථ ණය පහසුකම

මාස 20 ක මෙම ණය පහසුකම ශ්‍රී ලංකාවට ලබාදීම සඳහා 2009 ජූලි 04 වන දින පැවති ජා. මු. අරමුදලේ විධායක කමිටු රැස්වීමේදී තීරණය කරන ලද අතර එය වි.ගැ.හි. බිලියන 1.65 ක් එනම් ඇ.ඩො. බිලියන 2.6 ප්‍රමාණය වේ. මෙය ශ්‍රී ලංකාවේ ගෙවුම් ශේෂ කටයුතු වලට සහය දීම සඳහා සපයන ලද අතර මුළු පහසුකම ජා.මු.අ. පංගුව මෙන් සියයට 400 ප්‍රතිශතයකට සමාන වේ. මුළු ණය පහසුකමෙන් වි.ගැ.හි. මිලියන 413.4 ක් එනම් ඇ.ඩො. මිලියන 651 ප්‍රමාණයක් වාරික දෙකක් ලෙස 2009 ජූලි 24 හා 2009 නොවැම්බර් 06 දිනවල ලංකාවට ලැබිණි.

වි.ගැ.හි. මිලියන 275.6 එනම් ඇ.ඩො. මිලියන 408 ප්‍රමාණයක තවත් වාරික දෙකක් 2010 ජූනි 28 දින ලංකාවට හිමි විය.

පසුව පස්වන හා හයවන වාරික පිලිවෙලින් 2010 සැප්තැම්බර් 24 දින හා 2011 පෙබරවාරි 3 දින ලංකාවට ලැබුණු අතර එම ණය ප්‍රමාණය වි.ගැ.හි මිලියන 275.6 එනම් ඇ.ඩො. මිලියන 429 වේ.

සත්වන වාරිකය වශයෙන් වි.ගැ.හි මිලියන 137.8 එනම් ඇ.ඩො. මිලියන 218 ප්‍රමාණයක් 2011 අප්‍රේල් 24 දින ලංකාවට හිමි විය. ඉතිරි ණය ප්‍රමාණය රටේ ආර්ථික කාර්ය සාධක විමර්ශනය නිම කිරීමෙන් පසු ඒ මත පදනම්ව ලංකාවට සපයනු ඇත.

මෙම ණය මුදල ආපසු ගෙවීම සඳහා වර්ෂ 4 ක කාල සීමාවක් හිමි වන අතර එය 2012 ඔක්තෝබර් මසින් ආරම්භ වේ.

මෙම ණය පහසුකම සඳහා අයකරන පොලී අනුපාතය, සේවා ගාස්තු හා ස්ථාවර අනුපාතය යන කොටස් දෙකකින් සමන්විතය. සේවා ගාස්තුව, විශේෂ ගැනුම් හිමිකම් අනුපාතයට යටත්ව සතිපතා ගණනය කරනු ලැබේ. ස්ථාවර අනුපාතය, නියමිත ණය මුදලින්, ගෙවිය යුතු ණය මුදල සියයට 300 ක් දක්වා වර්ෂයකට 1% කි. නියමිත ණය මුදලින් සියයට 300 ඉක්මවන විට වර්ෂයකට 2% ක් වූ අමතර ගාස්තුවක් අයබදු ලෙස ගෙවිය යුතුය.

සමීපස්ථ ණය පහසුකමේ ප්‍රධාන අරමුණු

- රටේ ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩපිළිවෙලට සහය වීම.
- යුධමය තත්වයට පසු ප්‍රතිසංස්කරණ සහ සහන සැලසීමේ ව්‍යායාමයන් සඳහා ප්‍රමාණවත් සම්පත් ඇතිබව තහවුරු කරන අතරතුර රටේ මූල්‍ය තත්වය ශක්තිමත් කිරීම.
- ලංකාවේ දේශීය මූල්‍ය පද්ධතිය ශක්තිමත් කිරීම හා විදේශ සංචිත නැවත පිහිටුවීමේ අභිප්‍රාය.
- යුධ වාතාවරණයට පසුව සිදුකරන ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු සඳහා ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවගේ මූල්‍ය සහයෝගය ලබාගැනීමට පාලකයන්ට සහය වන ශක්තිමත් සාර්ව ආර්ථික පදනමක් ඇතිකිරීම.
- වර්තමාන නීතිරීති රාමුව හා බැංකු සුපරීක්ෂණය වැඩිදියුණු කිරීම තුළින් බැංකු ක්‍රමය ශක්තිමත් කිරීම.

පොලී දරන ණය සඳහා මාස 12 කට පෙර සහ පසු බේරුම් කිරීම අපේක්ෂිත මුදල් පහත සඳහන් පරිදි වේ.

	බලපවතින පොලී අනුපාතික %	පරිභන	2011	2010
			රු.000	රු. 000
ප්‍රවර්තන				
දීර්ඝ කරන ලද - හදිසි අරමුදල් පහසුකම			602,424	-
දිළිඳුකම අඩුකිරීමේ ආර්ථික වර්ධන පහසුකම 2	0.5		1,342,644	1,311,686
සමීපස්ථ ණය පහසුකම			4,518,178	-
			6,463,246	1,311,686
ප්‍රවර්තන නොවන				
සමීපස්ථ ණය පහසුකම (SBA)		2016	188,257,408	141,248,032
දිළිඳුකම අඩුකිරීමේ හා ආර්ථික වර්ධන පහසුකම 2	0.5	2013	671,322	1,967,530
දීර්ඝ කරන ලද අරමුදල් පහසුකම	1.11	2013	301,212	882,800
			189,229,942	144,098,362
පොලී දරන මුළු ණය මුදල			195,693,188	145,410,048

විශේෂ ගැනීම් හිමිකම් වෙන් කිරීම (වි.ගැ.හි.)

වි.ගැ.හි. යනු පවත්නා සංචිත වත්කම්වලට පරිපූරණයන් වශයෙන් දිගුකාලීන ගෝලීය අවශ්‍යතාවයන් සපුරාලීම සඳහා ජා.මු.අ. විසින් පිහිටුවන ලද සංචිත වත්කමකි. සාමාජික රටවලට ඒවායේ ජා.මු.අ. පංගු ප්‍රකාර වි.ගැ.හි. වෙන්කිරීම සිදු කරයි. ජා.මු.අ. වි.ගැ.හි. දෙපාර්තමේන්තුවට (ජා.මු.අ. තුළ පිහිටි ගිණුම් ඒකකයකි) සහභාගී වන රටවලට පමණක් වි.ගැ.හි. වෙන් කළ හැකිය. ජා.මු.අ. සතු රන්, විදේශ විනිමය සහ සංචිත තත්වයන්ට පරිපූරක වශයෙන් ජා.මු.අ. විසින් වි.ගැ.හි. බිහි කරන ලදී. බැංකුව විසින් ශ්‍රී ලංකා රජය වෙනුවෙන් අත්සන් කරන ලද ගිවිසුමේ සඳහන්

ඇතැම් කොන්දේසි ප්‍රකාර, ජා.මු.අ. විසින් සාමාජිකයන්ට ඔවුන්ගේ ජා.මු.අ. පංගු ප්‍රමාණය අනුව වි.ගැ.හි. වෙන් කළ හැකි වන්නේය. ජා.මු.අ. විසින් වි.ගැ.හි. වෙන්කිරීම මගින් එක් එක් සාමාජිකයාට පිරිවැය රහිත වත්කමක් උද්ගත වන අතර ඒ සඳහා පොලී ඉපැයීමක් හෝ ගෙවීමක් සිදු නොවේ. වි.ගැ.හි. අවලංගු කිරීමට ද ගිවිසුමේ කොන්දේසිවලින් විධිවිධාන සලසා තිබෙන නමුත් මෙතෙක් එම විධිවිධාන ක්‍රියාත්මක කර නොමැත. වි.ගැ.හි. වෙන් කිරීම් වැඩි වීමෙන්, 7 වැනි සටහනේ විස්තර කර ඇති පරිදි වි.ගැ.හි. දැරීම වැඩි වේ. එහි ශුද්ධ වෙන්කිරීමට සමාන මුදල් සහ එය වි.ගැ.හි. දෙපාර්තමේන්තුවේ කටයුතුවලට සහභාගිවීමේ හේතුවෙන් ජා.මු.අ., වි.ගැ.හි. දෙපාර්තමේන්තුව අවසන් කළ හෝ ඇවර කළ අවස්ථාවේ දී ගෙවිය යුතු අනිකුත් යම් මුදලක් වෙනත් ඒවා ජා.මු.අ. වෙත ගෙවීමට සාමාජිකයන් බැඳී සිටී.

ජා.මු.අ. වෙත ගෙවිය යුතු අනිකුත් මුදල්

මෙහෙයුම් සහ පරිපාලන ගනුදෙනු වෙනුවෙන් බැංකුව ජා.මු.අ. වෙත ගෙවිය යුතු ප්‍රමාණය මෙයින් දැක්වේ.

පංගු බැරකම

අංක 7 දරන සටහනේ විස්තර කර ඇති ජා.මු.අ. පංගුව සඳහා ගෙවිය යුතු මුදල පංගු බැරකම ශීර්ෂය යටතේ දක්වා ඇත.

17. අනෙකුත් විදේශීය ගෙවිය යුතු මුදල්

	2011 රු. 000	2010 රු. 000
අනෙකුත් විදේශීය බැරකම	2,414,801	2,240,366
චීන සංවර්ධන බැංකු අරමුදල	2,847,532	2,773,825
එස්කෝරුව ගිවිසුම (Escrow Agreement) යටතේ චීන සංවර්ධන බැංකුවට ගෙවිය යුතු ප්‍රමාණය.	53,359,431	-
මුළු අනෙකුත් විදේශීය ගෙවිය යුතු මුදල්	58,621,764	5,014,191

චීන සංවර්ධන බැංකු ණය මුදල

ආයතන දෙකෙහිම මූල්‍ය හා ආර්ථික සහයෝගීතාවය වැඩිදියුණු කිරීමේ අරමුණින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව හා චීන සංවර්ධන බැංකුව, 2009 ජූලි මස 25 වන දින ගිවිසුමකට එළඹුණි. මෙම ගිවිසුම යටතේ චීන සංවර්ධන බැංකුව ශ්‍රී ලංකාවට ඇ.ඩො. මිලියන 25 ක් දක්වා සමස්ථ ණය පහසුකමක් ලබා දීමට කටයුතු කළ අතර, ශ්‍රී ලංකා මහබැංකුව රටේ මූල්‍ය ස්ථාවරත්වය පවත්වා ගැනීම, වෙළෙඳපල ද්‍රවශීලතාවය ඉහළ නැංවීම, කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය ඉහළ නැංවීම සහ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය ඉහළ නැංවීමේ අරමුණු සඳහා මෙම පහසුකම භාවිතා කරයි.

පොලිය ගණනය කිරීම සඳහා සය මාසික ඇ.ඩො. ලන්ඩන් අන්තර් බැංකු පිරිනැවුම් අනුපාතයට එකතු වූ සියයට 4ක අනුපාතයක් උපයෝගී කර ගනියි.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මෙම ණය පහසුකම අවසාන කල්පිරුණු දිනයේදී එනම් මෙම පහසුකම ප්‍රයෝජනයට ගත් දිනය වූ 2009 අගෝස්තු 14 දිනෙන් මාස 36 කට පසු එළඹෙන දිනයේ දී සම්පූර්ණයෙන්ම ආපසු ගෙවිය යුතු වේ.

එස්කෝරුව ගිවිසුම (Escrow Agreement) යටතේ චීන සංවර්ධන බැංකුවට ගෙවිය යුතු ප්‍රමාණය.

ඇ.ඩො. මිලියන 500 ණය පහසුකමක් ලබා ගැනීම සඳහා 2011 මාර්තු 31 දින ශ්‍රී.ල. රජය හා චීන සංවර්ධන බැංකුව අතර පහසුකම් එකඟතාවක් සඳහා අත්සන් තබන ලදී. එම එකඟතාව අනුව ලැබෙන ණය තැන්පත් කිරීමේ හුදු අරමුණ ඇතුළු එස්කෝරු නියෝජිතයා වශයෙන් කටයුතු කරන ශ්‍රී.ල. මහ බැංකුවේ එස්කෝරු ගිණුමක් විවෘතකරන ලදී. එකී ගිවිසුම ප්‍රකාරව ණයහිමියා හා ණය ගැනුම්කරු යන දෙපාර්ශවයම එම එස්කෝරු ගිණුම හවුලේ බල පවත්වනු ලබයි.

මෙම ණය පහසුකම් යටතේ ඇ.ඩො. මිලියන 326 මුදලක් ප්‍රථම වාරිකය ලෙස 2011 ජූනි 29 දින ලංකාවට ලැබුණු අතර දෙවන වාරිකය වූ ඇ.ඩො. මිලියන 174 ප්‍රමාණය 2011 ඔක්තෝබර් 28 දින ලංකාවට ලැබුණි.

වැය අනුමත විඥාපනය එස්කෝරු නියෝජිතයා වෙත එවීම මගින් ණයහිමියා විසින් එස්කෝරු ගිණුමේ ඇති මුදල් වැය ඉල්ලුම් පත්‍රයේ සඳහන් ගිණුම් වෙත වැය කිරීම සඳහා උපදෙස් ලබාදේ.

ඒ අනුව 2011 ඔක්තෝබර් 18 දින ඇ.ඩො.මි. 1.768 ප්‍රමාණයක් මේ යටතේ ප්‍රථමයෙන් බෙදා හරින ලදී.

18. බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතනයන් විසින් තැන්පත් කිරීම්

තත්කාලීන දළ පියවුම් ක්‍රමය යටතේ (RTGS) සහභාගිවන්නන් වන බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු, ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් සහ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල යන ආයතනවලට පොලී රහිත, සම්පූර්ණයෙන් ම සුදාකුම් සහිත දිනක් තුළ සපයනු ලබන ද්‍රවශීල පහසුකම් යටතේ අවශ්‍ය අරමුදල් ලබාගැනීමේ හැකියාව ඇත. එම දිනක් තුළ සපයනු ලබන ද්‍රවශීල පහසුකම යටතේ, ලබාගත් අත්තිකාරම් විකුණුම් කළ හැකි රජයේ සුදාකුම්පත් තැන්පත් (ඔඩපන) කළ යුතුයි. මෙම පහසුකම යටතේ ලබාගත් අත්තිකාරම්, විකුණුම් කළ හැකි රජයේ සුදාකුම්පත්වලට එරෙහිව ලබාගත් අත්තිකාරම් නියෝජනය කරනු ලබන අතර දෙවර්ෂය අවසානයේ දී ශුන්‍ය වටිනාකමක් දැක්විය.

	2011 රු. 000	2010 රු. 000
බැංකුව විසින් තැන්පත් කිරීම්		
- සම්බන්ධිත පාර්ශවයන්	75,337,875	55,282,083
- අනිකුත්	70,925,920	49,563,846
	146,263,795	104,845,929
මූල්‍ය ආයතන විසින් තැන්පත් කිරීම්		
- සම්බන්ධිත පාර්ශවයන්	117	368
- අනිකුත්	5,273	7,148
	5,390	7,516
බැංකු සහ අනිකුත් මූල්‍ය ආයතන විසින් කරන ලද මුළු තැන්පතු	146,269,185	104,853,445

19. රජයේ සහ රජයේ ඒකක සමග වූ ශේෂයන්

	2011 රු. 000	2010 රු. 000
රජයේ තැන්පතු	342,906	2,252,713
රජයේ නියෝජිතයන් සහ අරමුදල්	1,456,124	835,946
	<u>1,799,030</u>	<u>3,088,659</u>

20. නැවත මිලදී ගැනීමේ එකඟතාවය මත අලෙවි කළ සුරැකුම්පත්

	2011 රු. 000	2010 රු. 000
රජයේ තැන්පතු	14,089,000	18,400,000
මහ බැංකු සුරැකුම්පත්	-	95,054,891
	<u>14,089,000</u>	<u>113,454,891</u>

21. සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම් සමග වූ ශේෂයන්

බැංකුව විසින්, බැංකුවේ සාමාන්‍ය කාර්යයන් ලෙස එහි සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම්වල බැංකුකරු ලෙස ක්‍රියාකරනු ලැබේ. වෙනම පරිපාලනය කරන සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම්වල බැරට රඳවා ගෙන ඇති මුදල් ප්‍රමාණයන් මෙසේය.

	2011 රු. 000	2010 රු. 000
සේවක අර්ථසාධක අරමුදල	4,396	1,190
සේවක විශ්‍රාම යෝජනා ක්‍රමය	(481,216)	(479,902)
වැන්දඹු සහ වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු අරමුදල	723,969	698,177
විශ්‍රාම පාරිතෝෂිකය වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු	10,007	15,761
වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු	647,322	741,928
අනිකුත් තැන්පතු මුළු ප්‍රමාණය	<u>904,478</u>	<u>977,154</u>

22. අනෙකුත් ගෙවිය යුතු මුදල්

අනෙකුත් ගෙවිය යුතු දෑ තුළ ඇතුළත් රුපියල් මිලියන 1,434.625 (2010-1,175.758) ක මුදල 2009 අංක 5 දරණ බැංකු පනත - බලපත්‍රලාභී බැංකුවල අත්හරින ලද දේපල හඳුනාගැනීම්, වාර්තා කිරීම්, මාරු කිරීම් හා පවත්වාගෙන යෑම් අනුව බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු හා මූල්‍ය ආයතන වල අත්හරින ලද දේපල එකතු කිරීම් සම්බන්ධවයි. අත්හරින ලද දේපල වලට හිමිකම් පාන අවස්ථාවකදී බැංකුව තැම්පතු මුදල හා එයට අදාළ පොලිය ගෙවීමට වගකීමෙන් බැඳේ. එම නිසා මුළු තැම්පතු මුදල හා බරතැබූ සාමාන්‍ය

භාණ්ඩාගාර බිල්පත් පොලී අනුපාතය අනුව ගණනය කරන ලද පොලිය බැංකුවෙහි වගකීමක් ලෙස වාර්තා කරයි.

හුවමාරු පහසුකම (SWAP facility) වෙනුවෙන් වෙනත් මහ බැංකුවක් විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන තැන්පත්වත් අනෙකුත් ගෙවිය යුතු මුදල් හි අන්තර්ගත වන අතර එය රු. මිලියන 23,142 (2010 - රු.මි. 23,433) වේ.

23. සංසරණයේ ඇති මුදල්

ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් නිකුත් කිරීමේ එකම බලධාරියා වශයෙන් බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව නීතියෙන් වලංගු මුදල් නිකුත් කිරීම සිදු කරනු ලැබේ. අදාළ මූල්‍ය ප්‍රකාශන දිනට නිකුත්කර සංසරණයේ තිබූ මුදල් ප්‍රමාණයන් පහත සඳහන් පරිදි විය.

	2011 රු. 000	2010 රු. 000
වර්ගය		
කාසි		
සහ 1	3,631	3,631
සහ 2	5,702	5,702
සහ 5	23,245	23,245
සහ 10	39,209	39,212
සහ 25	121,267	121,120
සහ 50	185,505	185,633
රුපියල් 1	660,639	613,826
රුපියල් 2	920,287	863,079
රුපියල් 5	2,776,439	2,624,778
රුපියල් 10	848,538	645,699
අනිකුත් අනුස්මරණ කාසි	568,403	549,496
	<u>6,152,865</u>	<u>5,675,421</u>
	2011	2010
	රු. 000	රු. 000
නෝට්ටු		
රුපියල් 1	4,981	4,981
රුපියල් 2	26,698	26,699
රුපියල් 5	37,201	37,206
රුපියල් 10	1,821,370	1,856,521
රුපියල් 20	3,012,681	2,603,008
රුපියල් 50	3,688,011	3,568,411
රුපියල් 100	14,317,220	13,333,012
රුපියල් 200	165,719	210,389
රුපියල් 500	21,390,779	19,683,291
රුපියල් 1,000	105,362,876	109,381,997
රුපියල් 2,000	105,717,340	99,271,281
රුපියල් 5,000	31,535,620	0
	<u>287,080,496</u>	<u>249,976,796</u>
සංසරණයේ ඇති මුළු මුදල් ප්‍රමාණය	<u>293,233,361</u>	<u>255,652,217</u>

24. විලම්භිත ප්‍රදානයන්

	2011 රු. 000	2010 රු. 000
ජනවාරි 01 වන දිනට	4,605	567
ප්‍රදානයන් ලැබීම	-	4,500
වර්ෂයතුළ ක්‍රමක්ෂය	(1,137)	(462)
දෙසැම්බර් 31 දිනට	<u>3,468</u>	<u>4,605</u>

විලම්භිත ආදායම, අදාළ වත්කමේ ක්ෂය ප්‍රතිපත්තියට උචිත වන ආකාරයට අදාළ කාලච්ඡේදයට ක්‍රමක්ෂය කරන ලදී.

25. විවිධ බැරකම් හා උපවිනයන්

ශ්‍රී.ල.ම.බැ. විසින් ඇ.ඩො. මිලියන 6.56 වූ ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර යටතේ රජය විසින් ලබාගත් ණය මුදලක් ආපසු පියවීම වෙනුවෙන් නියෝජ්‍ය භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ ගිණුමෙන් අය කර ගන්නා ලද රු. මි. 747. 262 (2010 - ඉන්‍යායි) ප්‍රමාණයක් විවිධ බැරකම් හා උපවිනයන්හි ඇතුළත් වේ.

2011 දෙසැම්බර් 30 දින සිදු කරන ලද මෙම ණය ආපසු ගෙවීම ප්‍රමාද දෝෂයක් හේතුවෙන් ආපසු හරවා එවන ලද අතර එය නැවතත් 2012 ජනවාරි 03 දින ආපසු ගෙවන ලදී. එසේ හෙයින් නියෝජ්‍ය භාණ්ඩාගාර ලේකම්ගේ ගිණුමෙන් අය කර ගන්නා ලද එම මුදල 2011 දෙසැ. 31 වන විට බැංකුවේ බැරකමක් වේ.

26. හිමිකරු ප්‍රාග්ධනය

හිමිකරු ප්‍රාග්ධන විෂයයන්ගේ ස්වභාවය

ප්‍රාග්ධන අරමුදල්

දායක ප්‍රාග්ධනය : මුදල් නීති පනතේ 6 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාර බැංකුවේ ප්‍රාග්ධනය, ප්‍රාග්ධන ගිණුමෙන් පෙන්නුම් කරයි.

ප්‍රාග්ධනය ලෙස විසර්ජනය කළ සංචිත - MB/F/22/12/2008 දරන මුදල් නීති මණ්ඩල තීරණය පරිදි 2008 වර්ෂයේ පොදු සංචිතයෙන් රුපියල් මිලියන 24,985 ක් මාරු කිරීම මගින් මෙම සංචිතය සකසා ඇත.

රඳවාගත් ඉපැයීම්වලට අමතරව, සංචිත පහත සඳහන් දේ වලින් සමන්විත වේ.

ජාත්‍යන්තර ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතය (ජාප්‍රස) - ජාත්‍යන්තර ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතය වූ කලී මුදල් නීති පනතේ 41 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාර පිහිටුවන ලද සංචිතයකි. මෙම වගන්තිය ප්‍රකාර රන් සහ විදේශ මුදල්වලින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ වත්කම් සහ බැරකම් ප්‍රත්‍යාගණනයෙන් උපලබ්ධි නොවූ ලාභ හෝ පාඩු බැංකුවේ ශුද්ධ ලාභය ගණනය කිරීම සඳහා සැලකිල්ලට නොගත යුතු අතර, ඒ වෙනුවට එම ලාභ හෝ පාඩු ජාත්‍යන්තර ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතයට මාරු කළ යුතුය.

වෙළඳපල අගය කිරීමේ සංචිතය හා අනෙකුත් සංචිත

ජාත්‍යන්තර වෙළඳපල තුළ සිදුවන අහිතකර වලන ප්‍රතිවිපාකයන් හි ප්‍රතිපලය ලෙසද ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වත්කම් වල වෙළඳපල මිල ගණන් හි සිදුවන අහිතකර වෙනස් වීම් වලට මුහුණ දීමේ පරමාර්ථයෙන් ජාත්‍යන්තර වත්කම් වල වෙළඳපලවල් අතර ඇති වන මිල ඇගයීමේ ලාභ හෝ අලාභ මාරු කිරීම සඳහා 2003 ජනවාරි 30 දින ලබා දුන් මුදල් මණ්ඩල තීරණයට අනුව වෙළඳපල අගය කිරීමේ සංචිතය පිහිටුවන ලදී.

මුදල් මණ්ඩලය විසින් මෙම සංචිතය ශ්‍රී.ල.ම.බැ. දළ විදේශ සංචිත වලින් සියයට දහයක ප්‍රමාණයක් දක්වා ගොඩනැගීමට තීරණය කරන ලදී.

පොදු සංචිතය, ගොඩනැගිලි සංචිතය හා ණය ඇපකාර සංචිතයන් අනෙකුත් සංචිතයන් තුළ ඇතුළත් වේ. මුදල් මණ්ඩලය විසින් රඳවාගත් ලාභයන්ගෙන් වෙන්කළ ප්‍රමාණයන්ගෙන් පොදු සංචිතය සමන්විත වේ.

ශ්‍රී.ල. මහ බැංකුවේ විශේෂ සංචිත

විශ්‍රාමිකයන්ගේ වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ අරමුදල හා පාරිතෝෂික අරමුදල ඇති මුදල් ආයෝජනයෙන් ලද ආදායම්. ශ්‍රී.ල. මහ බැංකුවේ විශේෂ සංචිත වල අන්තර්ගත වේ.

විකිණීම සඳහා තිබෙන සුදැකුම්පත්වල ශුද්ධ සාධාරණ අගය/(අලාභය) විකිණීමට තිබෙන ලෙස නම් කර ඇති සුදැකුම්පත් ප්‍රත්‍යාගණනයෙන් 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා උපලබ්ධි නොවූ ලාභ සහ පාඩු මෙම සංචිතයට මාරු කරන ලදී.

තත්කාලීන දළ පියවුම් නිධන් අරමුදල - තත්කාලීන දළ පියවුම් පද්ධතිය සඳහා සහභාගිවන්නන්ගේ අයකිරීම්වලින් මෙම අරමුදල් ගොඩනගා ඇත. මෙම අරමුදල ශ්‍රී ලංකා රජයේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ බැඳුම්කරවල ආයෝජන සඳහා සීමාකර ඇත.

විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ සංචිතය - මෙම සංචිතය 2007 වර්ෂයේ ලාභයෙන් රුපියල් බිලියන 3 ක් මාරු කිරීමෙන් ආරම්භ කරන ලද අතර, බැංකුවේ ආදායම් ඉපැයීමේ වන උච්ඡාවචනයන් හමුවේ විශ්‍රාම අරමුදලේ වන හිඟතාවයන් සඳහා මෙය යොදාගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

තාක්ෂණික අභිවර්ධන සංචිතය - මෙම සංචිතය 2007 වර්ෂයේ ලාභයෙන් ගොඩනගා ඇති අතර මහ බැංකුවේ දැනට භාවිතා කරන පොදු ලෙජර පද්ධතිය, තත්කාලීන ගෙවුම් පියවුම් පද්ධතිය, භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් කළමනාකරණ පද්ධතිය හෝ නිර්ලේඛනගත සුදැකුම්පත් පියවීම් ක්‍රමය යන පද්ධතීන්වල සිදු කළ යුතු වැඩි දියුණු කිරීම් සඳහා අවශ්‍ය අරමුදල් සැපයීම සඳහා මෙය යොදා ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

කලාපීය සංවර්ධන ණය යෝජනා ක්‍රමය - 2010 වර්ෂය තුළ බැංකුවේ ලාභවලින් රුපියල් බිලියන 2.9 ක අරමුදලක් ගොඩනගා, එමගින් කලාපවල මධ්‍ය හා දිගුකාලීන සංවර්ධන අරමුණු සඳහා, ප්‍රතිමූල්‍ය ණය යෝජනා ක්‍රමයක් ආරම්භ කරන ලදී. එම ණය ප්‍රදානයන් ලංකා බැංකුව හා මහජන බැංකුව හරහා සිදුවිය.

අනිකුත් සංචිතවල වලනය පහත සඳහන් පරිදි විය.

	මධ්‍ය සහ දිගු කාලීන ණය සංචිත	වෙළෙඳපල අගයකිරීමේ හා අනෙකුත් සංචිත	ශ්‍රී.ලං.ම.බැ නිශ්චිත සංචිත	තත් කාලීන දළ පියවුම් නිධන් අරමුදල (RTGS)	ජාත්‍යන්තර ප්‍රත්‍යාග ණය සංචිතය (IRR)	විකිණීම සඳහා තිබෙන සුදැකුම්-පත්වල ශුද්ධ/සාධාරණ අගය/ (අලාභය)	විශ්‍රාම අරමුදල් සංචිතය	තාක්ෂණික අභිවර්ධන සංචිතය	පළාත් සංවර්ධන ණය	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2011 ජනවාරි 01 දිනට	9,425,000	13,092,442	618,337	405,466	38,834,492	(6,955,212)	3,000,000	1,000,000	2,900,000	62,320,525
තත්කාලීන දළ පියවුම් සංචිතයට මාරුකිරීම්				113,381						113,381
වෙදාප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමයට මාරු කිරීම.			107,927							107,927
විශ්‍රාම පාරිභෝගික අරමුදලට මාරු කිරීම.			5,634							5,634
ලාභය පොදු සංචිතයට හා ගොඩනැගිලි සංචිතයට මාරුකිරීම		6,573,559								6,573,559
වෙළෙඳපොළ අගය කිරීමේ සංචිතයට		(3,484,968)								(3,484,968)
විදේශ විනිමය ප්‍රත්‍යාග ණය ශුද්ධ වාසිය මාරුකිරීම					3,576,999					3,576,999
විකිණීමට ඇති සුදැකුම්පත්වල හා රත් තොගයේ ශුද්ධ සාධාරණ අගය/(පාඩුව)						11,677,923				11,677,923
මධ්‍ය සහ දිගු කාලීන ණය සංචිතයට මාරුකිරීම	2,000,000									2,000,000
2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට	<u>11,425,000</u>	<u>16,181,033</u>	<u>731,898</u>	<u>518,847</u>	<u>42,411,491</u>	<u>4,722,711</u>	<u>3,000,000</u>	<u>1,000,000</u>	<u>2,900,000</u>	<u>82,890,980</u>

27. ශුද්ධ ලාභ මාරු කිරීම

1949 අංක 58 දරන මුදල් නීති පනතේ (සංශෝධිත පරිදි) 39 (ඇ) වගන්තිය ප්‍රකාර, නිශ්චය කරන ලද ශුද්ධ ලාභ, මුදල් නීති පනතේ 38 වැනි වගන්තිය ප්‍රකාර අවශ්‍ය පරිදි සංචිතවලට විසර්ජනය කිරීමෙන් අනතුරුව රජයට ගෙවිය යුතුය. බැංකුව විසින් මෙම කාලය තුළ 2010 වර්ෂයේ ලාභයෙන් රුපියල් බිලියන 5 ක් සහ 2011 වර්ෂයේ ලාභයෙන් රුපියල් බිලියන 17 ක් රජයට මාරු කරන ලදී.

29. මූල්‍ය බැරකම් මත පොලී වියදම

	2011 රු. '000	2010 රු. '000
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම් මත වූ පොලී වියදම		
ආසියානු නිශ්කාණ සංගමයට ගෙවිය යුතු මුදල	22,339	49,318
ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සම්බන්ධ වගකීම්	3,123,782	1,700,366
ශුද්ධ හුවමාරු පිරිවැය (Net SWAP cost)	620,598	1,971,544
වෙනත් විදේශ ගෙවිය යුතු මුදල්	144,112	159,931
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම් මත වූ සම්පූර්ණ පොලී වියදම	3,910,831	3,881,159

28. මූල්‍ය වත්කම්වලින් පොලී ආදායම

	2011 රු. 000	2010 රු. 000
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්වලින් ඉපැයූ පොලී ආදායම		
මුදල් හා මුදල් සමානයන් මූල්‍ය වත්කම්	1,681,786	1,827,313
ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සම්බන්ධ වත්කම්	20,131	13,360
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්වලින් ඉපැයූ මුළු පොලී ආදායම	1,681,786	1,827,313
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්වලින් ඉපැයූ පොලී ආදායම	14,435,116	10,841,880
ආයෝජන කළඹ - ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුදැකුම්පත්	4,280,118	5,517,540
අනිකුත් ණය සහ අන්තිකාරම්	488,651	386,897
දේශීය මූල්‍ය වත්කම් වලින් ඉපැයූ මුළු ශුද්ධ පොලී ආදායම	4,768,769	5,904,437
මුළු මූල්‍ය වත්කම්වලින් ඉපැයූ සම්පූර්ණ මුළු පොලී ආදායම	<u>19,203,885</u>	<u>16,746,317</u>

29. මූල්‍ය බැරකම් මත පොලී වියදම

	2011 රු. '000	2010 රු. '000
දේශීය මූල්‍ය බැරකම් මත වූ පොලී වියදම		
ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම මත අලෙවිකරණ ලද සුදැකුම්පත්	1,592,397	2,069,217
අලෙවිකරණ ලද බැඳුම්කර ණයට ගත් බැඳුම්කර වෙනුවෙන් ගෙවූ ගාස්තු	105,483	58,736
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු සුදැකුම්පත්	42,073	6,625,983
අන්තර්ල දේපල	156,810	-
දේශීය මූල්‍ය බැරකම් මත වූ සම්පූර්ණ පොලී වියදම	4,541,973	10,123,663
මූල්‍ය බැරකම් මත වූ සම්පූර්ණ පොලී වියදම	<u>8,452,804</u>	<u>14,004,822</u>

බැංකුව වෙනත් රටක මහ බැංකුවක් සමග අමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 200 ක් සඳහා එළඹ ඇත. ඒ සඳහා වූ රුපියල් මිලියන 727.245 (2010 රුපියල් මිලියන 794.486) ක් SWAP පිරිවැය තුළ අන්තර්ගතව ඇත.

30. අනිකුත් ආදායම්			33. ආදායම් බදු		
	2011	2010			
	රු. 000	රු. 000			
ලාභාංශ ආදායම			2007 අංක 10 ආදායම් බදු (සංශෝධිත) පනතට අනුව ලාභාංශ සහ පොලී ආදායම් ගෙවීමේ හෝ බැර කිරීමේ අවස්ථාවේ දී සියයට 10 ක රඳවා ගැනීමේ බද්දකට යටත් වේ. රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා සාමාන්‍ය බර තබන ලද ඉපැයීම් අනුපාතය මත පොලිය සඳහා රඳවා ගැනීමේ බද්ද නියමිත කල්පිරීමේ කාල වකවානුව ඇතිව ප්‍රාථමික වෙන්දේසිය පදනම් විය.		
අනිකුත්	12,534	7,582	වර්ෂය තුළ දී රුපියල් මිලියන 4,280.118 (2010 රුපියල් මිලියන 5,517.540) ක පොලී ආදායම හා ලාභාංශ ආදායම වන රුපියල් මිලියන 12.534 (2010 රුපියල් මිලියන 7.582) ක ආදායම මත රඳවා ගැනීමේ බදු ලෙස රුපියල් මිලියන 481.593 (2010 රුපියල් මිලියන 795.779) ක වියදමක් දරා ඇත. ඊට අමතරව 2010 වර්ෂය තුළ රුපියල් මිලියන 120 (2010 දී රුපියල් මිලියන 95.489) ක ආර්ථික සේවා ගාස්තුවක් ගෙවා ඇත.		
දේපල, පිරිසත සහ උපකරණ					
අපහරණයෙන් ලාභය	116	3,402			
මූල්‍ය සහ අනිකුත් ආයතනවල ආයෝජන අපහරණයෙන් උද්ගත වූ ලාභය	541	39,304			
විලම්භිත ප්‍රදානය ක්‍රමඝෂය වීම	1,137	462			
විවිධ ආදායම්	655,071	774,931			
සම්පූර්ණ අනිකුත් ආදායම	<u>669,399</u>	<u>825,681</u>			
31. සේවක මණ්ඩල වියදම්			34. මෙහෙයුම් ලාභය මෙහෙයුම් මුදල් ප්‍රවාහය සමග සැසඳීම		
	2011	2010		2011	2010
	රු. 000	රු. 000		රු. 000	රු. 000
සේවයෝජක විසින් ගෙවන ලද උපයන්විට ගෙවීම් බදු ඇතුළුව			මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්වලින්		
වේතන සහ වැටුප්	2,274,045	2,224,931	වාර්තා කෙරුණු ශුද්ධ ලාභය	46,830,206	11,743,953
නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ සැලසුම් පිරිවැය	334,593	305,487	මුදල් නොවන විෂයයන්		
පශ්චාත් සේවක නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ සැලසුම් පිරිවැය	(358,609)	(262,190)	එකතුකළා / (අඩුකළා)		
මුළු සේවක මණ්ඩල වියදම්	<u>2,250,029</u>	<u>2,268,228</u>	ක්ෂයවීම්	314,063	278,453
			ලැබුණු පොලිය		
			- දේශීය මුදල් - ආයෝජන කළඹ	(4,280,118)	(5,517,540)
			බොල් ණය ලැබීම්		(167,545)
			බොල් ණය සහ වෙනත් විවිධ කපා හැරීම්	64,352	1, 108,000
			උපලබ්ධි නොවූ දළ විදේශ		
			විනිමය (ලාභය) / පාඩුව	(13,698,790)	6,508,504
			අනෙකුත් වෙන් කිරීම්	246, 201	323,525
			විලම්භිත ප්‍රදාන	(1,137)	(462)
			එකතුකළා / (අඩුකළා) අනිකුත්		
			කාරක ප්‍රාග්ධන විෂයයන්ගේ වලනය		
			තොගවල (වැඩිවීම) / අඩුවීම	330,103	(657,585)
			ලැබිය යුතු පොලිය		
			(වැඩිවීම) / අඩුවීම	1,391,580	(2,394,579)
			විවිධ බැරකම්වල		
			වැඩිවීම / (අඩුවීම)	584,346	14,120
			ගෙවිය යුතු පොලිය		
			වැඩිවීම / (අඩුවීම)	6,422	(172,344)
			අනෙකුත් ලැබීම්		
			වැඩිවීම / (අඩුවීම)	(115,773)	(2,402,277)
			එකතුකළා / (අඩුකළා) ආයෝජන සහ		
			මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්		
			ආයෝජන වලින් ලද ආදායම	4,125	11,695
			ශුද්ධ උපලබ්ධි නොවූ		
			වෙළෙඳපොළ අගය වෙනස්වීම	(4,884,031)	3,484,968
			මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්වලින්		
			ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය	<u>26,791,549</u>	<u>12,160,887</u>
<p>ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයට එදිරිව Deutsche Bank AG විසින් පවරන ලද ඉදිරි රැකුම් (Hedging) නඩුව වෙනුවෙන් එය බෙරුම්කරණය ක්‍රියාටීපාවිය සඳහා පෙනී සිටින විදේශ නීතිඥයින් සඳහා ගෙවන ලද නෛතික ගාස්තු වූ රු. මිලියන 324.370 විවිධ වියදම්හි අන්තර්ගත වේ.</p>					

35. රජයේ ගනුදෙනු මත සංසරණ මුදල් නිකුතු/(ආපසු ගැනීම්)	2011	2010	36. බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතනයන්ගේ ගනුදෙනු මත සංසරණ මුදල් ශුද්ධ නිකුතු/(ආපසු ගැනීම්)	2011	2010
	රු. 000	රු. 000		රු. 000	රු. 000
ආයෝජන කළඹ සඳහා ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත් මිලදී ගැනීම	160,658,139	(21,279,060)	බැංකු හා මූල්‍ය ආයතනයන්ගේ තැන්පතු (වැඩිවීම) / අඩුවීම	(41,477,740)	(18,866,241)
ලැබුණු පොලිය - දේශීය මුදල් - ආයෝජන කළඹ	(1,550,509)	(7,191,222)		(41,477,740)	(18,866,241)
ශ්‍රී ලංකා රජයට දෙන ලද ණය සහ අත්තිකාරම්			37. පියවීම් මුදල් සහ මුදල් සමානයන්	2011	2010
වැඩිවීම / (අඩුවීම)	16,864,190	3,998,323	විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්	රු. 000	රු. 000
රජය සහ රජයේ ඒකක සමග ශේෂ (වැඩිවීම) / අඩුවීම	1,287,277	(738,598)	අනිකුත් විදේශීය බැංකු සමග මුදල් ශේෂ	303,538,372	189,664,726
	<u>177,259,097</u>	<u>(25,210,557)</u>	අවසාන මුදල් සහ මුදල් සමානයන්	<u>303,538,372</u>	<u>189,664,726</u>

38. අරමුදල්කරණයේ සංකේන්ද්‍රණය වීම

වර්ෂ අවසානයට බැංකුවේ අරමුදල්කරණයේ සැලකිය යුතු සංකේන්ද්‍රණය වීම පහත සඳහන් පරිදි ය.

	2011 එකතුව	ශ්‍රී ලංකා රජය	ශ්‍රී ලංකා මහජනයා	ශ්‍රී ලංකා වාණිජ බැංකු	අධි ජාතික මූල්‍ය ආයතන	අනිකුත්
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට විදේශීය මුදල් බැරකම්						
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතනවලට						
ගෙවිය යුතු මුදල්	937,712	-	-	-	411,840	525,872
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	1,041,597	-	-	212,575	12,096	816,926
ආසියානු නිශ්කාෂණ සංගමයට						
ගෙවිය යුතු මුදල්	90,032,085	-	-	-	-	90,032,085
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ බැරකම්	328,772,419	-	-	-	328,772,419	-
අනිකුත් විදේශීය ගෙවිය යුතු මුදල්	58,621,764	-	-	1,995,232	414,478	56,212,054
මුළු විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්	479,405,577	-	-	2,207,807	329,610,833	147,586,937
දේශීය මූල්‍ය බැරකම්						
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතනයන්ගේ තැන්පතු	146,269,185	-	-	146,263,795	-	5,390
රජය සහ රජයේ ඒකක සමග ශේෂ ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් ගිවිසුම් මත	1,799,030	1,797,934	1,096	-	-	-
විකුණු සුරැකුම්පත්	14,089,000	-	-	13,850,000	-	239,000
සේවක ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමයන්හි ශේෂයන්	904,478	-	-	-	-	904,478
අනෙකුත් ගෙවිය යුතු මුදල්	28,041,215	15,582	-	182,000	-	27,843,633
මුළු දේශීය මූල්‍ය බැරකම්	191,102,908	1,813,516	1,096	160,295,795	-	28,992,501
මුළු මූල්‍ය බැරකම්	670,508,485	1,813,516	1,096	162,503,602	329,610,833	176,579,438
අනිකුත් බැරකම්						
සංසරණයේ ඇති මුදල්	293,233,361	-	293,233,361	-	-	-
විලම්භිත ප්‍රදානයන්	3,468	-	-	-	-	3,468
විවිධ බැරකම් සමග උපවිනයන්	884,048	25,031	-	-	-	859,017
මුළු අනිකුත් බැරකම්	294,120,877	25,031	293,233,361	-	-	862,485
මුළු බැරකම්	964,629,362	1,838,547	293,234,457	162,503,602	329,610,833	177,441,923

2010 දෙසැම්බර් 31 දිනට සංසන්දනාත්මක සංඛ්‍යා පහත සඳහන් විය.

	2010 එකතුව	ශ්‍රී ලංකා රජය	ශ්‍රී ලංකා මහජනයා	ශ්‍රී ලංකා වාණිජ බැංකු	අධි ජාතික මූල්‍ය ආයතන	අනිකුත්
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
2010 දෙසැම්බර් 31 දිනට විදේශීය මුදල් බැරකම්						
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතනවලට						
ගෙවිය යුතු මුදල්	3,127,136	-	-	-	387,905	2,739,231
ආසියානු නිශ්කාණ සංගමයට						
ගෙවිය යුතු මුදල්	65,044,407	-	-	-	65,044,407	-
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ බැරකම්	275,420,837	-	-	-	275,420,837	-
අනිකුත් විදේශීය ගෙවිය යුතු මුදල්	5,014,191	-	-	1,883,191	3,131,000	-
මුළු විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්	348,606,571	-	-	1,883,191	343,984,149	2,739,231
දේශීය මූල්‍ය බැරකම්						
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතනයන්ගේ තැන්පතු	104,853,445	-	-	104,853,445	-	-
රජය සහ රජයේ ඒකක සමග ශේෂ	3,088,659	2,252,713	835,946	-	-	-
ශ්‍රී.ල.ම.බැ. විසින් නිකුත් කරන ලද						
දේශීය සුරැකුම්පත්	95,054,891	-	-	95,054,891	-	-
ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් ගිවිසුම් මත						
විකුණු සුරැකුම්පත්	18,400,000	-	-	18,400,000	-	-
සේවක ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමයන්හි ශේෂයන්	977,154	-	-	-	-	977,154
අනෙකුත් ගෙවිය යුතු මුදල්	27,779,723	8,148	1,175,758	182,000	-	26,443,810
මුළු දේශීය මූල්‍ය බැරකම්	250,153,872	2,260,861	2,011,704	218,490,336	-	27,390,970
මුළු මූල්‍ය බැරකම්	598,760,442	2,260,861	2,011,704	220,373,527	343,984,149	30,130,202
අනිකුත් බැරකම්						
සංසරණයේ ඇති මුදල්	255,662,217	-	255,652,217	-	-	-
විලම්භිත ප්‍රදානයන්	4,605	-	-	-	-	4,605
විශ්‍රාම වැටුප් හා අනෙකුත්						
පශ්චාත් සේවා ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රම	-	-	-	-	-	-
විවිධ බැරකම් සමග උපවිනයන්	74,381	8,943	-	-	-	65,439
මුළු අනිකුත් බැරකම්	255,731,203	-8,943	255,652,217	-	-	70,044
මුළු බැරකම්	854,491,646	2,269,804	257,663,921	220,373,527	343,984,149	30,200,245

39. අවදානම් කළමනාකරණය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව එහි මුදල් මණ්ඩලය හා එක්ව එහි ව්‍යවස්ථාපිත අරමුණු දෙකක් වන මිල ස්ථායීතාවය හා මූල්‍ය ක්‍රමයේ ස්ථායීතාවය වෙනුවෙන් කටයුතු කරනු ලබයි. එමෙන්ම ආර්ථික හා මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කර එහි අරමුණු සුරක්ෂිත කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව හා මුදල් මණ්ඩලය වෙන් පුළුල් වූ ව්‍යවස්ථාපිත බලතල පැවරී ඇත.

එම නිසා බැංකුවේ අවදානම් කළමනාකරණයෙහි සඵලතාවය හා කාර්ය සාධනය, එහි ලාභයෙන් මැනිය නොහැක. මන්දයත් බැංකුව වෙත ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමේ බලතල මගින් මුදල් මූලිකය කර මූල්‍ය වත්කම් අත්පත් කරගැනීමටත්, පොලී අනුපාත, විනිමය අනුපාතය හා ණය සඳහා බලපෑම් කිරීමටත් හැකියාව ඇති බැවිනි.

එබැවින්, බැංකුවේ ලාභය හෝ අලාභය, එහි කාර්යයන්ගේ මධ්‍යස්ථ ප්‍රතිඵලයක් වන අතර, එහි මෙහෙයුම් හෝ ප්‍රතිපත්තින් ලාභය අරමුණු කර නොගනී.

එසේ වුවත්, බැංකුව එහි කටයුතු පවත්වාගෙන යාමේදී, ප්‍රකීර්තිය පිළිබඳව වූ අවදානම, මූල්‍ය අවදානම හා මෙහෙයුම්

අවදානම යන අවදානම් වලට මුහුණ දෙනු ලැබේ. බැංකුවේ කළමනාකාරිත්වය, මෙම අවදානම් අනාවරණයන් තක්සේරු කිරීම, මෙහෙයවීම හා කළමනාකරණය සඳහා දැඩි හා ඵලදායී අවදානම් කළමනාකරණ හා පාලන ක්‍රමයන් තහවුරු කිරීමට කටයුතු කරනු ලබයි.

මුදල් මණ්ඩලය, අවදානම් හඳුනාගැනීම හා පාලනය කිරීමට මූලික වශයෙන් වගකියනු ලබයි. මණ්ඩලය, අවදානම් පාලනය හා ඵලදායී කළමනාකරණය තහවුරු කිරීම සඳහා කමිටු කිහිපයකට, සහ අංශ/දෙපාර්තමේන්තුවලට මෙම කටයුතු පවරා තිබේ.

ප්‍රධාන දෙපාර්තමේන්තුවල ප්‍රධානීන්, සියළු සහකාර අධිපතිවරුන්, නියෝජ්‍ය අධිපතිවරුන්ගෙන් සමන්විත, අධිපතිතුමා සභාපතිත්වය උසුලන අවදානම් කළමනාකරණ කමිටුව, අවදානම් කළමනාකරණයට හා අදාළ කටයුතුවලට සම්බන්ධ වේ. අවදානම් උපක්‍රම සංවර්ධනය, මූලධර්ම, රාමු, ප්‍රතිපත්ති හා සීමා ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධ සමස්ත වගකීම මෙම කමිටුව සතු වේ. වියහැකි අවදානම් හඳුනා ගැනීම හා එම අවදානම් ආවරණය කිරීම සඳහා, අදාළ වන ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා සහ යාන්ත්‍රණ ඇති කිරීම සඳහා එය වගකියනු

ලබයි. බැංකුව විසින් පරිහරණය කරනු ලබන තත්කාලීන දළ පියවුම් පද්ධතිය, නිර්ලේඛන සුරැකුම්පත් නිරවුල් කිරීමේ පද්ධතිය, පොදු ලෙජර පද්ධතිය හා භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් කළමනාකරණ පද්ධතිය යන ස්වයංක්‍රීය පද්ධතීන් සම්බන්ධව අවදානම් පාලනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන සියළු අභ්‍යන්තර පාලන ක්‍රම පිළිබඳව කමිටුව සොයා බලයි.

ප්‍රකීර්තිය පිළිබඳ වූ අවධානම ප්‍රධාන වශයෙන්ම පැන නගිනුයේ බැංකුව මගින් සම්පාදනය කරනු ලබන ප්‍රතිපත්ති රටේ ආර්ථිකයට හෝ පොදු ජනතාවට වාසි උත්පාදනය කිරීමට තරම් කාර්යක්ෂම නොවන අවස්ථාවලදීය. උදාහරණයක් ලෙස ඉහළ උද්ධමනයක් පවතින විටදී හෝ බැංකුවේ රෙගුලාසි වලට යටත්වන මූල්‍ය ආයතනවල කඩාවැටීම් වලදී ප්‍රකීර්තිය පිළිබඳ වූ අවධානම ඉහළ අගයක් ගනී. එබැවින් බැංකුව විසින් ක්‍රියාවට නංවන ආර්ථික හා මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති වල කාර්යක්ෂමතාව මෙන්ම එම ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් සන්නිවේදනයක් ලබාදීම තහවුරු කිරීම සඳහා මෙම කාර්ය සඳහා වගකියන දෙපාර්තමේන්තු වලට අවශ්‍ය මානව හා අනෙකුත් සම්පත් බැංකුව මගින් ලබාදේ.

මහ බැංකුව මුහුණදෙනු ලබන ප්‍රධාන මූල්‍යමය අවදානම් වන්නේ ණය අවදානම, විදේශ විනිමය අවදානම හා පොලී අනුපාත අවදානම වේ. මෙම අවදානම්වලින් වැදගත් කොටසක් බැංකුවේ විදේශ සංචිත කළමනාකරණය තුළින් පැනනගී. බැංකුවේ ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව, විදේශ වත්කම් කළඹ කළමනාකරණය කරයි. බැංකුවේ මූල්‍ය අවදානම් කළමනාකරණ රාමුව නඩත්තු කිරීම හා මෙහෙයවීමේ වගකීම ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ මධ්‍ය කාර්යාලය (middle office) සතු වේ.

මුදල් මණ්ඩලය විසින් පත් කරනු ලබන විදේශ සංචිත කළමනාකරණ කමිටුව, විදේශ සංචිත කළමනාකරණ කාර්යය ඵලදායී සහ කාර්යක්ෂමව ඉටු කිරීම සඳහා වගකියනු ලබයි. අවදානම් කළමනාකරණය සම්බන්ධ කරුණු ඇතුළත්ව සියළු ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ කමිටුව විසින් සලකා බලනු ලබන අතර, ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මුදල් මණ්ඩලයට නිර්දේශ කරනු ලබයි. අවදානම් ආවරණය සඳහා වූ ප්‍රතිපත්ති ඇතුළත් විස්තීර්ණ මඟපෙන්වීම්, සංචිත කළමනාකරණ කාර්යයන්වලට සම්බන්ධ කාර්ය මණ්ඩලය වෙත නිකුත් කර ඇත.

ආයෝජනවල ණය අනුපාත හා විදේශ ගනුදෙනුකරුවන් පදනම් කරගත් විදේශ වත්කම් කළඹ සම්බන්ධ ණය අවදානම පාලනය කිරීම සඳහා ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව විදේශ ගනුදෙනුකරුවන් සම්බන්ධ ණය අවදානම් කළමනාකරණ පද්ධතිය යොදා ගනු ලබයි. පොලී අනුපාත අවදානම හෙවත් පොලී අනුපාත වලනයන්ට බැංකුවේ විදේශ වත්කම් කළඹෙහි ආවරණයවීම්, ආයෝජන කළඹෙහි කාල පරාසය නිසි පරිදි ගැලපීම මගින් පාලනය කෙරේ. විදේශ විනිමය අවදානම හෙවත් විදේශ විනිමය අනුපාතවල වෙනස්වීම් හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රාග්ධන පාඩු ප්‍රධාන වශයෙන් ආයෝජන විනිමයන් විවිධාංගීකරණය තුළින් පාලනය කරනු ලැබේ. විදේශ සංචිත කළමනාකරණයේ දී, ඵලදායී විදේශ විනිමය මැදිහත්වීම්

හැකියාවන් පවත්වාගැනීම සඳහා ද්‍රවශීලතා අවදානම අවම කිරීම කෙරෙහි මූලික අවධානය යොමු කෙරේ. ණය, පොලී අනුපාතය, විදේශ විනිමය හා ද්‍රවශීලතා අවදානම පාලනය කිරීම සඳහා වූ ප්‍රතිපත්ති පිළිවෙලින් 39.1, 39.2, 39.3 හා 39.4 යන සටහන් වලින් විස්තර කෙරේ.

අභ්‍යන්තර පාලන සහ අවදානම් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලීන්, බැංකුවේ කළමනාකරණ විගණන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වාර්ෂිකව විගණනය කෙරේ. මෙම දෙපාර්තමේන්තුව එම ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රමාණාත්මකතාවය හා එම ක්‍රියා මාර්ග කෙරෙහි බැංකුවේ අනුකූලතාවය පරීක්ෂා කරනු ලබයි. කළමනාකරණ විගණන දෙපාර්තමේන්තුව සෘජුව අධිපතිවරයා වෙත වාර්තා කරන අතර, එහි සොයා ගැනීම් හා නිර්දේශයන් විගණන කමිටුව වෙත වාර්තා කරනු ලැබේ.

මුදල් මණ්ඩල සාමාජිකයෙකු සහාපතිත්වය දරන විගණන කමිටුව, කළමනාකාරිත්ව විගණන දෙපාර්තමේන්තුව හා බාහිර විගණකවරුන්ගේ කටයුතු අභිප්‍රේක්ෂණය කරනු ලැබේ. මෙම කමිටුව බාහිර විගණකට සෘජුව පරීක්ෂණ කළ හැකි අභ්‍යන්තර විගණන කාර්යයන් පුනරීක්ෂණය කරනු ඇත. ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රමයක් මගින් නිවැරදි යෝග්‍ය හා කාලීන තොරතුරු මහජනයාට ලබාදීමට, මුදල් මණ්ඩලයට උපදෙස් හා සහාය ලබාදීම විගණන කමිටුවේ ප්‍රාථමික කාර්යය වන්නේය. කමිටුව එහි ක්‍රියාකාරකම් සම්බන්ධව මුදල් මණ්ඩලයට කාලීනව වාර්තා කරයි.

මුදල් නීති පනතේ 42 හා 43 වගන්ති ප්‍රකාරව, බැංකුව විගණකාධිපතිවරයා විසින් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකිරීමේ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව ජාත්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ විගණන කටයුතු කරගෙන යාම සඳහා වරළත් ගණකාධිකාරී සමාගමක් වන ආර්නස්ට් ඇන්ඩ් යංග් හි සහායද ලබාගෙන ඇත.

39.1 ණය අවදානම

(අ) බැංකුවේ වර්ෂය අවසානයේ දී වැදගත් ණය සංකේන්ද්‍රණයන් භූගෝලීය ප්‍රදේශ අනුව (ආයතනයේ අයිතිකාරත්ව රටවල් පදනම් කරගෙන) පහත දැක්වේ.

	2011 රු. 000	2010 රු. 000
ශ්‍රී ලංකාව	288,634,753	107,853,799
ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය	260,181,072	199,079,811
ජපානය	52,747,385	36,511,236
බ්‍රිතාන්‍යය	108,201,703	117,963,666
යුරෝපය	183,441,677	129,946,840
අධි ජාතික මූල්‍ය ආයතන	122,497,146	138,080,144
වෙනත්	48,369,072	180,369,145
මුළු මූල්‍ය වත්කම්	1,064,072,808	909,804,641

(ආ) ආයතනය අනුව ණය සංකේන්ද්‍රණය වීම			(ඇ) ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම මගින් ණය අවදානම මැනීම				
බැංකුවේ වර්ෂය අවසානයට වන සැලකිය යුතු ණය සංකේන්ද්‍රණය වීම ආයතන වර්ගයන් අනුව පහත දැක්වේ.			ස්ටැන්ඩර්ඩ් ඇන්ඩ් පුර්වස්, ෆිච් රේටිං සමාගම සහ මුඩ්ස් පදනමට අනුව ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම සිදුකළ බැංකුවේ මූල්‍ය වත්කම් හෝ මූල්‍ය වත්කම් නිකුත්කරුවන් පහත වගුවෙන් දැක්වේ. ස්ටැන්ඩර්ඩ් සහ පුර්වස් සහ ෆිච් රේටිං සමාගමේ ශ්‍රේණිගත කිරීම් අනුව AAA සංකේතය ඉතා ඉහළම ශ්‍රේණිගත කිරීම වන අතර, යම්කිසි ආයතනයකට පොලිය සහ මුදල් මුදල් ගෙවීමට හැකි ශක්තියක් තත්වයක් තිබෙන බව දක්වයි. AA සංකේතයෙන් ඉතා ඉහළ ශ්‍රේණිගත කිරීමක් දැක්වෙන අතර, ශක්තියක් තත්වයක් දක්වයි. A සංකේතයෙන් ඉහළ මධ්‍යම ශ්‍රේණියක් දක්වන අතර ශක්තියක් තත්වයක් හා ණය අවදානමේ පහළ තත්වයක් දක්වයි. BBB සංකේතයෙන් පහළ ම ආයෝජන ශ්‍රේණි කිරීමක් හා පහළ මට්ටමේ ණය අවදානමක් පවතින බව දක්වන අතර, ප්‍රමාණවත් ආරක්ෂක පරාමිති පෙන්නුම් කරයි. AAA සංකේතයට පහළ ශ්‍රේණි ප්‍රධාන ප්‍රභේදයන් අතර පවත්නා තත්වය දැක්වීම පිණිස + හෝ - ලකුණු මගින් කාණ්ඩකරණය කළ හැකිය. ස්ටැන්ඩර්ඩ් ඇන්ඩ් පුර්වස් හෝ මුඩ්ස් විසින් ණය ශ්‍රේණිගත නොකළ බව NR සංකේතයෙන් දැක්වේ.				
	2011	2010	2011		2010		
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	%	රු. 000	%	
ශ්‍රී ලංකා රජය	578,677,316	523,876,520					
අධි ජාතික මූල්‍ය ආයතන	122,497,146	138,080,144					
විදේශීය බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන	356,785,479	240,710,970					
ශ්‍රී ලංකා බැංකු හා මූල්‍ය ආයතන	31,490	-					
අනිකුත්	6,081,377	7,137,007					
මුළු මූල්‍ය වත්කම්	1,064,072,808	909,804,641					
ණය ශ්‍රේණිගත කිරීම මගින් ණය අවදානම මැනීම							
			ණය ශ්‍රේණිය				
මුදල් හා මුදල් සමානයන්							
ගෙඩරල් රිසිච් බැන්ක් - ඇ.එ.ජ./ රිසිච් බැන්ක්							
ඔෆ් ඕස්ට්‍රේලියා/බැන්ක් ෆෝ ඉන්ටර්නැෂනල් සෙට්ලිමන්ට්ස්/බැන්ක් ඔෆ් ජැපාන්							
			AAA	2,267,476	0.21%	28,293,015	3.11%
			AA+	-	-	8,558,590	0.94%
			AA	-	-	39,473,242	4.34%
			AA-	75,192	0.01%	51,998,269	5.72%
			A+	5,324,713	0.50%	-	-
			A-	25,921	0.00%	-	-
			A	10,977	0.00%	-	-
			A-1+	-	-	5,870,267	0.65%
			A-1	-	-	617,323	0.07%
			NR	77,934,778	7.32%	410,480	0.05%
				303,538,372	28.53%	189,664,726	20.85%
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ							
බැන්ක් ෆෝ ඉන්ටර්නැෂනල් සෙට්ලිමන්ට්ස්/ ගෙඩරල් රිසිච් බැන්ක්/රිසිච් බැන්ක් ඔෆ් ඕස්ට්‍රේලියා/ බැන්ක් ඔෆ් ජැපාන්							
				136,504	0.01%	-	-
			AA-	837,196	0.08%	-	-
			A+	395,695	0.04%	-	-
			A	1,315,922	0.12%	-	-
			A-	40,134	0.00%	-	-
			NR	41,643	0.00%	-	-
දේශීය ශ්‍රේණිගත කිරීම			AA+	22,850	0.00%	-	-
			AA-	2,025	0.00%	-	-
			A	2,365	0.00%	-	-
				2,794,334	0.26%	-	-
විදේශ විනිමය විකිණීම/විකිණීම සඳහා ඇති සුදාකුම්පත්							
ගෙඩරල් රිසිච් බැන්ක් ඇ. එ. ජ./රිසිච් බැන්ක් ඔෆ් ඕස්ට්‍රේලියා/ බැන්ක් ෆෝ ඉන්ටර්නැෂනල් සෙට්ලිමන්ට්ස්/ බැන්ක් ඔෆ් ජැපාන්							
			AAA	243,614,704	22.89%	332,931,959	36.59%
			AA+	88,610,553	8.33%	2,759,132	0.30%
			AA	-	-	6,211,982	0.68%
			AA-	25,859,634	2.43%	10,075,211	1.11%
			A+	-	-	3,106,073	0.34%
			A-	-	-	8,243,605	0.91%
			CC	557,522	0.05%	-	-
			NR	4,878,554	0.46%	167,337,454	18.39%
				363,520,967	34.16%	530,665,416	58.33%
රන්වලින් දක්වා ඇති සුදාකුම්පත්			A+	13,150,196	1.24%	1,886,602	0.21%
				13,150,196	1.24%	1,886,602	0.21%
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්			AAA	73,090,516	6.87%	71,199,269	7.83%
				73,090,516	6.87%	71,199,269	7.83%

අනෙකුත් විදේශීය ලැබීම්					
ෆෙඩරල් රිසර්ව් බැන්ක් - ඇ.එ.ජ./ රිසර්ව් බැන්ක්		10,548	0.00%	8,450	0.00%
ඔෆ් ශීප්ට්‍රේලියා/බැන්ක් ෆෝ ඉන්ටර්නැෂනල් සෙට්ලිමන්ට්ස්/බැන්ක් ඔෆ් ජැපාන්					
	AAA	17,528,808	1.65%	3,038,586	0.33%
	AA+	1,280,421	0.12%	257	0.00%
	AA	-	-	8,835	0.00%
	AA-	-	-	3,938	0.00%
	A	552,775	0.05%	-	-
	NR	2,609	0.00%	5,474,762	0.60%
		19,375,161	1.82%	8,534,828	0.94%
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		775,469,546	72.88%	801,950,842	88.15%
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්					
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්	B+	183,885,564	17.28%	20,497,816	1.93%
රජයට දෙනු ලැබූ අත්තිකාරම්	B+	94,743,013	8.90%	77,878,823	7.32%
අනෙකුත් ආයතනවලට දෙන ලද ණය	NR	2,313,533	0.22%	2,459,846	0.23%
අනෙකුත් දේශීය ලැබිය යුතු මුදල්	B+	2,399,849	0.23%	2,842,228	0.27%
	NR	524,179	0.05%	432,664	0.04%
මූල්‍ය හා අනෙකුත් ආයතනවල ආයෝජන	NR	41,211	0.00%	41,236	0.00%
අනෙකුත් වත්කම්	NR	3,202,868	0.30%	2,428,565	0.23%
	B+	1,493,045	0.14%	1,272,621	0.12%
මුළු දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		288,603,262	27.12%	107,853,799	10.14%
මුළු මූල්‍ය වත්කම්		1,064,072,808	100.00%	909,804,641	100.00%
(ඇ) ප්‍රධාන ණය ශ්‍රේණිවල සාරාංශය					
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්					
ෆෙඩරල් රිසර්ව් බැන්ක් - ඇ.එ.ජ./ රිසර්ව් බැන්ක්		218,046,368	20.49%	54,451,990	5.99%
ඔෆ් ශීප්ට්‍රේලියා/බැන්ක් ෆෝ ඉන්ටර්නැෂනල් සෙට්ලිමන්ට්ස්/බැන්ක් ඔෆ් ජැපාන්					
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්		73,090,517	6.87%	71,199,269	7.83%
	AAA	263,410,988	24.75%	364,263,560	40.04%
	AA+/-	116,662,996	10.96%	119,089,455	13.09%
	A+/-	20,816,333	1.96%	13,236,280	1.45%
	A-1+/-	-	-	6,487,590	0.71%
	CC	557,522	0.05%	-	-
	NR	82,857,582	7.79%	173,222,698	19.04%
දේශීය ශ්‍රේණිගත කිරීම	AA+	22,850	0.00%	-	-
	AA-	2,025	0.00%	-	-

	A	2,365	0.00%	-	-
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		775,469,546	72.88%	801,950,842	88.15%
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්					
	B+/-	282,521,471	26.55%	100,114,231	11.00%
	N/R	6,081,791	0.57%	7,739,568	0.85%
මුළු දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		288,603,262	27.12%	107,853,799	11.85%
මුළු මූල්‍ය වත්කම්		1,064,072,808	100.00%	909,804,641	100.00%

39.2 පොලී අනුපාතික අවදානම

(අ) විදේශීය මුදල් පොලී අනුපාත සංවේදීතාවය

පොලී අනුපාත අවදානම යනු පොලී අනුපාතයේ වෙනස්වීම නිසා ඇතිවන පාඩු විදීමේ අවදානමයි.

ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත් ආයෝජන කළඹේ පොලී අනුපාත සංවේදීතාවය, පදනම් අංක 10 ක වෙනස්වීම මත ඇති විය හැකි පාඩුව මගින් මනිනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පොලී අනුපාත සංවේදීතාවය මැන දැක්වීම සඳහා බණ්ඩනය කරන ලද ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත් ආයෝජන කළඹ පහත දැක්වේ.

බණ්ඩනය කරන ලද ආයෝජන කළඹ	විය හැකි පාඩුව (ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන)	
	2011	2010
වෙළෙඳ ආයෝජන	5.52	10.41
විකිණීම සඳහා ඇති ආයෝජන	9.94	13.59
එකතුව	15.46	24.00

ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යාලය (middle office) විසින් විදේශ වත්කම් ආයෝජන කළඹෙහි පොලී අනුපාත අවදානම කළමනාකරණය කිරීම සඳහා පහත දැක්වෙන උපාය මාර්ගයන් අනුගමනය කරනු ලැබේ.

(i) පොලී අනුපාත වෙනස්වීම මත විදේශ වත්කම් ආයෝජන කළඹට ඇතිවන බලපෑම පොලී අනුපාත සංවේදීතාවය මගින් මනිනු ලබන අතරම, පොලී අනුපාත අවදානම මැනීම සඳහා යොදාගන්නා මිනුමක් ලෙස පොලී අනුපාතය සහ ආයෝජනයේ කාල සීමාව සැලකිල්ලට ගනු ලබන විකර්ත සඵල කාලච්ඡේදය මගින් ඉහළ අවදානමක් පෙන්නුම් කරනු ලැබේ. එහෙයින්, මූල්‍ය වෙළෙඳපොළවල් තුළ ඇතිවන සංවර්ධනයන්, ආයෝජන කළඹේ ඇති සංලක්ෂණයන් සහ අවදානම දැරීමට බැංකුව ඇති සුදානම යන කරුණු සලකා බැලීමෙන් අනතුරුව මහ බැංකුව විසින් ප්‍රමාණවත් විකර්ත සඵල කාලච්ඡේදයන් කලින් කලට

සකස් කරනු ලැබේ. සාමාන්‍යයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විදේශ විනිමය රැඳවුම් සඳහා ඉහළ සීමාව වශයෙන් 2.5 ක සීමාවක් දක්වා ඇති අතර වෙළෙඳපොළෙහි දෘෂ්ඨිය සහ මහ බැංකු අවදානම දැරීමට ඇති සුදානම මත මෙම සීමාව පහළට දැමීමට හැකිය. මහ බැංකුව විසින් විකර්ත සඵල කාලච්ඡේදයන් සඳහා ඉහළ සීමාවක් සකස් කිරීම තුළින් විදේශ වත්කම් කළඹේ පොලී අනුපාත අවදානම සහ සඵල කාලච්ඡේදයේ අවදානම (Duration) පාලනය කරනු ලැබේ. විදේශ වත්කම් ආයෝජන කළඹේ විකර්ත සඵල කාලච්ඡේදය ඉහළ සීමාවන් සමග සංසන්දනය කරන වගුව පහතින් දැක්වේ.

විකර්ත සඵල කාලච්ඡේදය

ආයෝජන බණ්ඩය	විකර්ත සඵල කාලච්ඡේදය	
	2011	2010
මුදල් වෙළෙඳපොළ (ස්ථිර හා ඉල්ලුම් තැන්පතු)	0.01	0.01
ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළ (ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත්)	4.66	4.96
සමස්තය	2.70	3.72

(ii) විශාල වශයෙන් මිල වෙනස්වීමක දී විකර්ත සඵල කාලච්ඡේදය මගින් ගණනය නොවන නිසා, විදේශ සංචිත ආයෝජන කළඹේ පොලී අනුපාත අවදානම මැනීම සඳහා භාවිතා කරන තවත් මිනුමක් ලෙස උත්තලතාවය දැක්විය හැකිය. උත්තලතාවය මගින් කියනු ලබන්නේ බැඳුම්කර මිල පලදා වකුයේ වෙනස්වීම කාල පරිච්ඡේදයට අනුව සරල රේඛාවක් මගින් පිලිබිඹු කරන බවයි. මෙමගින් ස්ථාවර සුරැකුම්පත් පොලී අනුපාතයට දක්වන සංවේදීතාවය තවදුරටත් නියමිත අගයට ආසන්න කිරීමට ඉඩකඩ ලබාදේ. කාලච්ඡේදයේ වෙනස සඳහා

එලදා අනුපාතයේ වෙනස උත්තලතාවයයි. එය විකර්ත සඵල කාලච්ඡේදයේ පුරෝකථනය කළ දෝෂය මනිනු ලබයි. වෙනත් වචනයෙන් කිවහොත් එලදා අනුපාතය සම්බන්ධයෙන් සුරැකුම්පත්වල මිලයන්හි දෙවන ව්‍යුත්පන්නය, සුරැකුම්හි මිලෙන් බෙදනු ලබන අගයයි. එලදා අනුපාතය ඉහළ යාමකට සිදුවන මිලෙහි අඩුවීමකට වඩා මිල යටිකරු ලෙස එලදා අනුපාතය සමඟ ඉහළ යෑම සුරැකුම්පතක ධනාත්මක උත්තලතාවය පෙන්නුම් කරයි.

බණ්ඩනය කරන ලද ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත් ආයෝජන කළඹේ උත්තලතාවය

ආයෝජන බණ්ඩය	2011	2010
වෙළෙඳ ආයෝජන	0.45	0.51
විකිණීම සඳහා ඇති ආයෝජන	0.31	0.31a
එකතුව	0.35	0.38

(iii) අවදානම් වටිනාකම (Value at Risk)

සාමාන්‍ය වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන් යටතේ මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ වලනයන් මගින් ආයෝජන කළඹක අයහපත් දිසාවට අවදානම තනි අගයකට සාරාංශ කිරීමක් අවදානම් වටිනාකමක් සිදුකරයි. එම නිසා අවදානම් වටිනාකම ඉලක්ක සීමා පුරාවට වන උපරිම අලාභය වන අතර එහි දී සත්‍ය අලාභය ඉහළ වීමේ සම්භාවිතාව පහළ හා කලින් සඳහන් මට්ටමේ විය හැක.

අලාභය : අවදානම් වටිනාකම මගින්, අවදානම සහ තත්ත්වය හරහා සමාහාරය කළ හැකි මුදලින් ප්‍රකාශ කරනු ලබන සංඛ්‍යාවක් අපට ලබා දේ.

සම්භාවිතාව : සත්‍ය අලාභය, අවදානම් වටිනාකමට වඩා ඉහළ වීමේ සම්භාවිතාව 5% වේ නම් අලාභය අවදානම් වටිනාකම වඩා වැඩිවන්නේ සාමාන්‍ය ව්‍යාපාරික දින 100 කින් 5 ප්‍රමාණයක් පමණි. මින් අදහස් වනුයේ එම දින 5 තුළ සිදු විය හැකි අවම අලාභය අවදානම් වටිනාකමය යන්නයි. එය සිදුවිය හැකි දරුණුම අලාභය මිණුම් කිරීමක් සිදු නොකරයි. එයට හේතුව නම් එය ගණනය කළ හැකි ඉලක්කයක් නොවන බැවිනි.

ඉලක්ක සීමා : ආයෝජන කළඹෙහි ක්‍රමික අවසානය සඳහා අවශ්‍යවන දීර්ඝකාල කාලසීමාව අනුරූප විය යුතුය. එසේ ආයෝජන කළඹ ඉලක්ක සීමාව සඳහා සීමා වේ. අවදානම් වටිනාකම ගණනය කිරීම සඳහා ඇති විවිධ ක්‍රම අතුරින් මොනට්ටිකාලෝ සමාකරණ ක්‍රමය බැංකු විසින් අවදානම් වටිනාකම ගණනය සඳහා භාවිත කරයි. එහිදී අවදානම් වටිනාකම සති 2 කාලයක් සඳහා සියයට අනුනමයක විශ්‍රම්භ

ප්‍රාන්ත අතර ගණනය කරයි. මෙම උපක්‍රමය බැංකුව විසින් 2011 මාර්තු මස සිට ක්‍රියාවේ නංවන ලදී.

ආයෝජන බණ්ඩය	අවදානම් වටිනාකම (ඇ.ඩො.මි.)
	2011
වෙළෙඳ ආයෝජන	21.48
විකිණීම සඳහා ඇති ආයෝජන	34.39
එකතුව	55.87

(iv) වෙළෙඳ හා විවෘත තත්ත්වයන් (Open Positions) හි සීමා විදේශ සංචිත පාලන කමිටු නිර්දේශයන්ට අනුව ගනුදෙනු අධිකාරිය වශයෙන් බැංකුව විසින් අන්තර් දින කටයුතු සඳහා නිශ්චිත ගනුදෙනුකරු සීමා (Specific Dealer Limit) ද එකරාත්‍රී තත්ත්ව සීමා (Overnight Position Limit) තනිපුද්ගල ගනුදෙනුකරුවන් සඳහා ද පනවනු ලබයි.

(ආ) දේශීය මුදල් පොලී අනුපාත සංවේදීතාවය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශයේ දේශීය භාණ්ඩාගාර බිල්පත් කළඹ, ශ්‍රී ලංකා රජයට ලබාදුන් ණය ප්‍රමාණය නියෝජනය කරන නිසා එය ක්‍රමක්‍ෂය අගයට වාර්තා කරනු ලබයි. බැංකුව පොලී ආදායම ඉපයීම අරමුණු කර නොගෙන භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීම සිදු කරන හෙයින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත් කළඹ, ආයෝජන කළඹක් ලෙස නොසැලකේ. බැංකුවේ මූලික අරමුණුවලින් එකක් වන එනම්, ආර්ථික හා මිල ස්ථායීතාවය රැකීම සම්බන්ධ මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා දේශීය වෙළෙඳපොළට ද්‍රවශීලතාවය විදීමට හෝ දේශීය වෙළෙඳපොළින් ද්‍රවශීලතාවය උකහා ගැනීමට බැංකුව භාණ්ඩාගාර බිල්පත් විකිණීම හෝ මිලදී ගැනීම සිදු කරනු ලබයි. එහෙයින් බැංකු ආයෝජන කළඹෙහි භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල ප්‍රමාණය, එහි මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය විසින් තීරණය කරනු ලැබේ. ඊට අමතරව, රුපියල් වෙළෙඳපොළේ මූලික පොලී අනුපාත එනම්, ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ අනුපාතය හා ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාත, මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා, බැංකුව විසින් තීරණය කරනු ලබයි. වැඩිදුරටත්, රුපියල් ද්‍රවශීලතාවය විදීම හා වෙළෙඳපොළින් රුපියල් ද්‍රවශීලතාවය උකහා ගැනීම සඳහා වූ බැංකුවේ ක්‍රියාමාර්ග පොදු රුපියල් වෙළෙඳපොළේ පොලී අනුපාතයන් කෙරෙහි බලපානු ලබයි. ඒ අනුව භාණ්ඩාගාර බිල්පත් කළඹ මගින් උද්ගත වන පොලී ආදායමේ වෙනස්වීම් කෙරෙහි ආයෝජන තීරණවලට වඩා බැංකුවෙහි භාණ්ඩාගාර බිල්පත් කළඹෙහි ප්‍රමාණය මෙන් ම මූලික වශයෙන් බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස පොලී අනුපාත වෙනස්වීම බලපානු ලබයි. එම නිසා බැංකුව දේශීය මූල්‍ය වත්කම්වල පොලියේ වන සංවේදීතාවය ගැන නොසලකනු ලැබේ.

(ඇ) වත්කම් සහ වගකීම් කල් පිරීම හෝ ප්‍රතිමිල කිරීම පහත සඳහන් කාලරිච්ඡේදවලදී සිදුවේ.

විදේශ මුදල් පොලී අනුපාත සංවේදීතා අන්තරය:	හරිත සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතය %	2011 ජනවාරි 01 සිට 2011 ජනවාරි 01 දක්වා රු. 000	හය මසක් හෝ අඩු රු. 000	මාස 6 සිට 12 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 1 සිට 2 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 2 සිට 5 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 5 ට වැඩි රු. 000
පොලී සංවේදී විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්							
මුදල් හා මුදල් සමානයන්	0.11	303,538,372	303,538,372	-	-	-	-
විදේශ මුදලින් ඇති වෙළෙඳ / විකිණීම්							
සඳහා ඇති සුරැකුම්පත්	1.90	363,520,966	35,005,726	23,817,947	18,919,909	104,958,567	180,818,817
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	0.11	8,870,519	8,870,519	-	-	-	-
මුළු පොලී සංවේදී විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		675,929,857	347,414,617	23,817,947	18,919,909	104,958,567	180,818,817
පොලී සංවේදී නොවන විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්							
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්		64,219,998	-	-	-	-	64,219,998
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ		2,794,334	2,794,334	-	-	-	-
ලැබිය යුතු දෑ		19,375,161	19,375,161	-	-	-	-
බෙදා වෙන් නොකරන ලද රන් ගේෂය		13,150,196	13,150,196	-	-	-	-
මුළු පොලී සංවේදී නොවන විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		99,539,689	35,319,691	-	-	-	64,219,998
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		775,469,546	382,734,308	23,817,947	18,919,909	104,958,567	245,038,815
පොලී සංවේදී විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්							
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වගකීම්	0.01	195,693,187	972,534	5,490,711	52,178,549	137,051,393	-
ආසියානු නිශ්කාණ සංගමයට							
ගෙවිය යුතු මුදල්	0.02	90,032,085	90,032,085	-	-	-	-
මුළු පොලී සංවේදී විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්		285,725,272	91,004,619	5,490,711	52,178,549	137,051,393	-
පොලී සංවේදී නොවන විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්							
ගෙවිය යුතු දෑ		937,712	937,712	-	-	-	-
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ		1,041,597	1,041,597	-	-	-	-
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වගකීම්		133,079,232	-	-	-	-	133,079,232
විදේශීය මුදලින් ඇති වාණිජ බැංකුවල ප්‍රාග්ධනය							
		1,995,232	-	-	-	-	1,995,232
අනෙකුත් විදේශීය බැරකම්		56,626,532	56,626,532	-	-	-	-
මුළු පොලී සංවේදී නොවන විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්		193,680,305	58,605,841	-	-	-	135,074,464
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්		479,405,577	149,610,460	5,490,711	52,178,549	137,051,393	135,074,464
විදේශීය මුදල් පොලී අනුපාත සංවේදීතා අන්තරය							
		390,204,585	256,409,998	18,327,236	(33,258,640)	(32,092,826)	180,818,817

විදේශ මුදල් පොලී අනුපාත සංවේදීතා අන්තරය:	හරිත	2011	හය	මාස 6	වර්ෂ	වර්ෂ	වර්ෂ
	සාමාන්‍ය	එකතුව	මසක්	සිට 12	1 සිට	2 සිට	5 ට
	පොලී		හෝ අඩු	දක්වා	2 දක්වා	5 දක්වා	වැඩි
	අනුපාතය						
	%	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
පොලී සංවේදී දේශීය මූල්‍ය වත්කම්							
ආයෝජන කළඹ -							
ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්	7.56	164,421,565	143,326,695	21,094,870	-	-	-
භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා බැඳුම්කර							
ප්‍රතිමිලදී ගැනීම	8.30	19,464,000	19,464,000	-	-	-	-
අනිකුත් ආයතනවලට දෙන ලද ණය	7.01	2,313,532	331,456	481,804	938,048	562,224	-
අනිකුත් වත්කම් - සේවක ණය	3.77	3,202,868	73,252	74,397	152,314	486,686	2,416,219
අනෙකුත්	8.19	1493,045	72,094	-	124,017	1,296,934	-
මුළු පොලී සංවේදී දේශීය මූල්‍ය වත්කම්							
පොලී සංවේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		190,895,010	163,267,497	21,651,071	1,214,379	2,345,844	2,416,219
රජයට දෙන ලද අත්තිකාරම්		94,743,013	94,743,013	-	-	-	-
ලැබිය යුතු මුදල්		2,924,028	2,923,630	-	-	-	398
මූල්‍ය හා වෙනත් ආයතනවල ආයෝජන		41,211	-	-	-	-	41,211
මුළු පොලී සංවේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		97,708,252	97,666,643	-	-	-	41,609
මුළු දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		288,603,262	260,934,140	21,651,071	1,214,379	2,345,844	41,609
පොලී සංවේදී දේශීය මූල්‍ය වගකීම්							
ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් ගිවිසුම් යටතේ විකුණන ලද සුරැකුම්පත්							
	7.00	14,089,000	14,089,000	-	-	-	-
මුළු පොලී සංවේදී දේශීය මූල්‍ය වගකීම්		14,089,000	14,089,000	-	-	-	-
පොලී සංවේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වගකීම්							
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතනවල තැන්පතු		146,269,185	146,269,185	-	-	-	-
රජය සහ රජයේ ඒකක සමග ශේෂ		1,799,030	1,799,030	-	-	-	-
සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම් සමග ශේෂ		904,478	904,478	-	-	-	-
අනිකුත් වගකීම්		28,041,215	28,041,215	-	-	-	-
මුළු පොලී සංවේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වගකීම්		177,013,908	177,013,908	-	-	-	-
මුළු දේශීය මූල්‍ය වගකීම්		191,102,908	191,102,908	-	-	-	-
දේශීය මුදල් පොලී අනුපාත සංවේදීතා අන්තරය		176,806,010	149,178,497	21,651,071	1,214,379	2,345,844	2,416,219

2010 දෙසැම්බර් 31 දිනට සන්සන්දනාත්මක සංඛ්‍යා පහත සඳහන් පරිදි විය.

විදේශ මුදල් පොලී අනුපාත සංවේදීතා අන්තරය:	හරිත සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතය %	2010 ඵකතුව රු. 000	හය මසක් හෝ අඩු රු. 000	මාස 6 සිට 12 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 1 සිට 2 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 2 සිට 5 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 5 ට වැඩි රු. 000
පොලී සංවේදී විදේශීය මූල්‍ය වත්කම් මුදල් හා මුදල් සමානයන් වටිනාකමට ඇති සහ අලෙවි කළ හැකි සුරැකුම්පත්	0.25	189,664,726	189,664,726	-	-	-	-
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	2.86	530,665,416	21,235,923	39,281,454	56,457,478	127,798,550	285,892,011
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	0.32	273,070	273,070	-	-	-	-
මුළු පොලී සංවේදී විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		720,603,212	211,173,720	39,281,454	56,457,478	127,798,550	285,892,011
පොලී සංවේදී නොවන විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්							
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්		70,926,199	-	-	-	-	70,926,199
ලැබිය යුතු දෑ		8,534,829	8,534,828	-	-	-	-
බෙදා වෙන් නොකරන ලද රන් ශේෂය		1,886,602	1,886,602	-	-	-	-
පොලී සංවේදී නොවන විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		81,347,630	10,421,430	-	-	-	70,926,199
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්		801,950,842	221,595,150	39,281,454	56,457,478	127,798,550	356,818,210
පොලී සංවේදී විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්							
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වගකීම්	0.02	145,410,048	655,843	655,843	6,314,221	137,784,141	-
ආසියානු නිශ්කාෂණ සංගමයට ගෙවිය යුතු මුදල්	0.21	65,044,407	65,044,407	-	-	-	-
මුළු පොලී සංවේදී විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්		210,454,455	65,700,250	655,843	6,314,221	137,784,141	-
පොලී සංවේදී නොවන විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්							
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වගකීම්		130,384,184	373,395	-	-	-	130,010,789
විදේශීය මුදලින් ඇති වාණිජ බැංකු ප්‍රාග්ධනය		1,883,191	-	-	-	-	1,883,191
වෙනත් විදේශීය බැරකම්		5,884,741	5,884,741	-	-	-	-
මුළු පොලී සංවේදී නොවන විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්		138,152,116	6,258,136	-	-	-	131,893,980
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්		348,606,571	71,958,386	655,843	6,314,221	137,784,141	131,893,980
විදේශීය මුදල් පොලී අනුපාත සංවේදීතා අන්තරය		510,148,758	145,473,470	38,625,610	50,143,257	(9,985,590)	285,892,011

විදේශ මුදල් පොලී අනුපාත සංවේදීතා අන්තරය:	හරිත සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතය %	2010 ඵකකුව රු. 000	හය මසක් හෝ අඩු රු. 000	මාස 6 සිට 12 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 1 සිට 2 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 2 සිට 5 දක්වා රු. 000	වර්ෂ 5 ට වැඩි රු. 000
දේශීය මුදල් පොලී අනුපාත සංවේදීතා අන්තරය:							
පොලී සංවේදී දේශීය මූල්‍ය වත්කම්							
ආයෝජන කළඹ - ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්	7.28	20,497,816	7,113,152	13,384,664	-	-	-
අනිකුත් ආයතනවලට දෙන ලද ණය	6.49	2,459,846	280,955	168,590	255,725	1,754,576	-
අනිකුත් වත්කම් - සේවක ණය	3.70	2,428,565	53,352	54,151	110,756	352,992	1,857,314
අනෙකුත්	7.59	1,272,621	340,938	716,936	83,666	131,081	-
මුළු පොලී සංවේදී දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		26,658,848	7,788,396	14,324,340	450,148	2,238,649	1,857,314
පොලී සංවේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වත්කම්							
රජයට දෙන ලද අත්තිකාරම්		77,878,823	77,878,823	-	-	-	-
ලැබිය යුතු මුදල්		3,274,892	2,809,921	-	-	-	464,971
ආයෝජන සුරැකුම්පත් විකිණීමට රඳවාගත්		41,236	-	-	-	-	41,236
මුළු පොලී සංවේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		81,194,951	80,688,744	-	-	-	506,207
මුළු දේශීය මූල්‍ය වත්කම්		107,853,799	88,477,140	14,324,340	-	2,238,649	2,363,521
පොලී සංවේදී දේශීය මූල්‍ය වගකීම්							
ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් ගිවිසුම් යටතේ විකුණන ලද සුරැකුම්පත්	7.25	18,400,000	18,400,000	-	-	-	-
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලද දේශීය සුරැකුම්පත්	7.25	95,054,891	95,054,891	-	-	-	-
මුළු පොලී සංවේදී දේශීය මූල්‍ය වගකීම්		113,454,891	113,454,891	-	-	-	-
පොලී සංවේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වගකීම්							
බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතනවල ශේෂ		104,853,445	104,853,445	-	-	-	-
රජය සහ රජයේ ඒකක සමඟ ශේෂ		3,088,658	3,088,658	-	-	-	-
සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම් සමඟ ශේෂ		977,154	107,454	-	869,700	-	-
අනිකුත් බැරකම්		27,779,723	27,779,723	-	-	-	-
මුළු පොලී සංවේදී නොවන දේශීය මූල්‍ය වගකීම්		136,698,980	135,829,280	-	869,700	-	-
මුළු දේශීය මූල්‍ය වගකීම්		250,153,871	249,284,171	-	869,700	-	-
දේශීය මුදල් පොලී අනුපාත සංවේදීතා අන්තරය		(86,796,043)	(105,666,494)	14,324,340	450,148	2,238,649	1,857,314

39.3 විදේශීය මුදල් අවදානම

විදේශීය මුදල් අවදානම යනු විනිමය අනුපාතිකයේ ඇතිවන වෙනස්වීම් නිසා අලාභ ලැබීමට ඇති අවදානම වේ.

බැංකුවේ විදේශීය සංචිත කළමනාකරණ කාර්යය යටතේ දරන්නා වූ විදේශීය වත්කම් මාර්ගයෙන් විදේශ මුදල් ක්‍රියාකාරකම් උද්ගත වේ. විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළේ වෙනස්වීම් හේතුවෙන් බැංකුව, විනිමය අවදානමට විවෘතවීමට ඉඩ තිබේ. මුදල් මණ්ඩලය සහ විදේශ සංචිත කළමනාකරණ කමිටුව විසින් බැංකුවේ ජාත්‍යන්තර සංචිතයෙහි විවිධ මුදල් වර්ගවලින් දැරිය යුතු ප්‍රතිශත ප්‍රමාණයක් නියම කර තිබේ. මුදල් වෙන්කිරීම් පිළිබඳව තීරණය කිරීමේ දී රාජ්‍ය ණය ආපසු ගෙවීමේ අවශ්‍යතාවයන් සහ මුදල් මත ප්‍රතිලාභ අනුපාතයන් කෙරෙහි නිසි සැලකිල්ලක් දක්වනු ලැබේ. එබැවින් බැංකුව විසින් ප්‍රධාන මුදල් වර්ග බොහොමයක්, එනම් ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද ඩොලර්, ස්ටර්ලිං පවුම්, ජපන් යෙන්, යුරෝ, ඕස්ට්‍රේලියන් ඩොලර් හා නවසීලන්ත ඩොලර් වලින් දරනු ලබයි. විදේශීය මුදල් තත්ත්වය මත පනවා ඇති සීමාවන්ට අනුකූලවීම සුපරීක්ෂණයට භාජනය වේ.

2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රධාන මුදල්වලට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ අවදානම් නිරාවරණය පහත සඳහන් විය.

	මුදල් වර්ගය							
	ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද ඩොලර් රු. 000	යුරෝ රු. 000	ජපන් යෙන් රු. 000	ස්ටර්ලිං පවුම් රු. 000	විගැහි රු. 000	ඕස්ට්‍රේලියානු ඩොලර් රු. 000	අනිකුත් මුදල් රු. 000	සියළු මුදල් වර්ගවල එකතුව රු. 000
2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට								
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්								
මුදල් හා මුදල් සමානයන්	(73,517,331)	81,376,905	36,671,484	142,982,620	-	66,723,350	49,301,344	303,538,372
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	73,132	-	-	290,393	-	2,430,809	-	2,794,334
ලාභ/අලාභ මත සාධාරණ වටිනාකමට ඇති සුරැකුම්පත් හා අලෙවි කළ හැකි සුරැකුම්පත් හා බෙදා වෙන් නොකරන ලද රන් ශේෂය	118,675,872	57,067,777	16,560,479	103,296,118	-	56,614,482	11,306,238	363,520,966
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	-	-	-	13,150,196	-	-	-	13,150,196
අනිකුත් විදේශීය ලැබිය යුතු මුදල්	543,111	9,174,356	93	7,318,149	73,090,517	2,435	193	73,090,517
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්	45,774,784	147,619,038	53,232,056	267,037,476	73,092,952	128,105,465	60,607,775	775,469,546
සමානුපාතය	6%	19%	7%	34%	9%	17%	8%	100%
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්								
බැංකු හා මූල්‍ය ආයතනවලට ගෙවිය යුතු මුදල්	138,621	-	-	-	411,840	387,251	-	937,712
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	212,575	-	-	374,384	-	454,638	-	1,041,597
ආසියානු නිශ්කාෂණ සංගමයට ගෙවිය යුතු මුදල්	90,133,003	(100,918)	-	-	-	-	-	90,032,085
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ බැරකම්	-	-	-	-	328,772,419	-	-	328,772,419
අනෙකුත් විදේශීය වගකීම්	58,621,764	-	-	-	-	-	-	58,621,764
මුළු විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්	149,105,963	(100,918)	-	374,384	329,184,259	841,889	-	479,405,577
සමානුපාතය	31%	0%	-	0%	69%	0%	-	100%
ශුද්ධ විදේශීය මුදල් නිරාවරණය	(103,331,179)	147,719,956	53,232,056	266,663,092	(256,091,307)	127,263,576	60,607,775	296,063,969

2010 දෙසැම්බර් 31 දිනට සංසදනාත්මක සංඛ්‍යා පහත පරිදි විය.

	මුදල් වර්ගය							
	ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද ඩොලර් රු. 000	යුරෝ රු. 000	ජපන් යෙන් රු. 000	ස්ටර්ලිං පවුම් රු. 000	විගැහි රු. 000	ඕස්ට්‍රේලියානු ඩොලර් රු. 000	අනිකුත් මුදල් රු. 000	සියළු මුදල් වර්ගවල එකතුව රු. 000
2010 දෙසැම්බර් 31 දිනට								
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්								
මුදල් හා මුදල් සමානයන්	110,943,443	18,181,304	27,168,738	31,237,633	-	1,283,105	850,504	189,664,726
ලාභ අලාභ මත සාධාරණ වටිනාකමට ඇති සුරැකුම්පත් හා අලෙවි කළ හැකි සුරැකුම්පත්	227,595,072	84,105,234	8,223,203	116,674,396	-	92,352,204	1,715,307	530,665,416
බෙදා වෙන් නොකරන ලද රන් ශේෂය	-	-	-	1,886,602	-	-	-	1,886,602
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	-	-	-	-	71,199,269	-	-	71,199,269

අනිකුත් විදේශීය ලැබිය යුතු මුදල්	14,963	6,831,798	1,643,522	952	2,119	41,474	-	8,534,829
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්	338,553,478	109,118,335	37,035,463	149,799,583	71,201,388	93,676,783	2,565,811	801,950,842
සමානුපාතය	42%	14%	5%	18%	9%	12%	0%	100%
විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්								
බැංකු හා මූල්‍ය ආයතනවලට ගෙවිය යුතු මුදල්	153,115	1,504,401	1,094,297	340	373,395	1,588	-	3,127,136
ආසියානු නිශ්කාණ සංගමයට ගෙවිය යුතු මුදල්	66,151,121	(1,106,714)	-	-	-	-	-	65,044,407
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ බැරකම්	-	-	-	-	275,420,837	-	-	275,420,837
වාණිජ බැංකු විදේශීය මුදලින් වූ ප්‍රාග්ධන තැන්පතු	5,014,191	-	-	-	-	-	-	5,014,191
මුළු විදේශීය මූල්‍ය බැරකම්	71,318,427	397,687	1,094,297	340	275,794,232	1,588	-	348,606,570
සමානුපාතය	20%	0%	0%	0%	79%	0%	-	100%
ශුද්ධ විදේශීය මුදල් නිරාවරණය	267,235,051	108,720,649	35,941,166	149,799,243	(204,592,843)	93,675,195	2,565,811	453,344,272

39.4 ද්‍රවශීලතා අවදානම

මූල්‍ය ලියවිලි ආශ්‍රිත බැඳීම් සපුරාලීමට අවශ්‍යවන අරමුදල් කෙටි දැනුම්දීමක දී සපයා ගැනීමේ දී ඒකකයක් විසින් මුහුණපානු ලබන දුෂ්කරතා ද්‍රවශීලතා අවදානම වේ. ඒකකයකට තම මූල්‍ය වත්කම් ඉක්මණින්, සාධාරණ අගයට වඩා අඩු මිලකට විකිණීමට සිදුවීම ද ද්‍රවශීලතා අවදානමකි.

(අ) බැංකුවේ විදේශීය මුදල් සංයුතිය නිශ්චය කිරීමේ දී ද ප්‍රධාන වශයෙන් සැලකිලිමත් වන්නේ ද්‍රවශීලතාවය සම්බන්ධයෙනි. අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හි දී මැදිහත්වීමේ කාර්යයන් ද රාජ්‍ය ණය සහ ජා.මු.අ. ණය ආපසු ගෙවීම වැනි වූ බැඳීම් බේරුම් කිරීම සඳහා විදේශීය සංචිත ඇවර කිරීමේ දී මෙය විභව අවශ්‍යතාවයකි. අරමුදල්වලට ඉක්මණින් ප්‍රවේශවීම තහවුරු කර ගැනීම සඳහා බැංකුව පහත සඳහන් පියවර යොදා ගනී.

- රඳවාගෙන ඇති සුරැකුම්පත්වල ද්‍රවශීලතා ලක්ෂණයන් පදනම් කළ ද්‍රවශීලතා වත්කම් අනුපාත.
- එක් එක් මුදල් වර්ගයෙන් සහ එක් එක් ප්‍රතිපාර්ශ්වය සමග රඳවා ගත හැකි සංචිතවල අවම හා උපරිම සංකලනය වන සීමාවන්.

සාධාරණ අගයන් සහ ධාරණ අගයන්

	2011 රු. 000	2010 රු. 000	2011 රු. 000	2010 රු. 000
විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්				
මුදල් හා මුදල් සමානයන්	303,538,372	189,664,726	303,538,372	189,664,726
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	2,794,334	-	2,794,334	-
විදේශීය විනිමය විකුණුම්				
/විකිණීම සඳහා ඇති සුරැකුම්පත්	363,520,966	530,665,416	363,520,966	530,665,416
ජා.මු.අ. සම්බන්ධ වත්කම්	73,090,517	71,199,269	73,090,517	71,199,269
බෙදා වෙන් නොකරන ලද රන් යෙදුම	13,150,196	1,886,602	13,150,196	1,886,602
වෙනත් විදේශීය ලැබිය යුතු දේ	19,375,161	8,534,829	19,375,161	8,534,829
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වත්කම්	775,469,546	801,950,842	775,469,546	801,950,842
දේශීය මූල්‍ය වත්කම්				
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්	183,885,564	20,497,816	183,885,564	20,497,816
රජයට දෙනු ලැබූ අත්තිකාරම්	94,743,013	77,878,823	94,743,013	77,878,823
අනිකුත් ආයතනවලට දෙනු ලැබූ ණය	2,313,533	2,459,846	2,313,533	2,459,846
අනිකුත් දේශීය ලැබිය යුතු දේ	2,924,028	3,274,892	2,924,028	3,274,892
මූල්‍ය හා අනෙක් ආයතනවල ආයෝජන	41,211	41,236	41,211	41,236
අනිකුත් වත්කම්	4,695,913	3,701,186	4,695,913	3,701,186
මුළු දේශීය මූල්‍ය වත්කම්	288,603,262	107,853,799	288,603,262	107,853,799
මුළු මූල්‍ය වත්කම්	1,064,072,808	909,804,641	1,064,072,808	909,804,641

මූල්‍ය නොවන විදේශ වත්කම්

රත්වලින් කරන ලද ආයෝජන	43,819,156	52,120,605	43,819,156	52,120,605
විදේශීය මූල්‍ය නොවන වත්කම්	43,819,156	52,120,605	43,819,156	52,120,605
විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්				
බැංකු හා මූල්‍ය ආයතනවලට ගෙවිය යුතු දේ	937,712	3,127,136	937,712	3,127,136
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	1,041,597	-	1,041,597	-
ජා. මු. අ. සම්බන්ධ වගකීම්	328,772,419	275,420,837	328,772,419	275,420,837
ආසියානු නිශ්කාණ සංගමයට	90,032,085	65,044,407	90,032,085	65,044,407
ගෙවිය යුතු මුදල				
වෙනත් විදේශීය ගෙවිය යුතු දේ	58,621,764	5,014,191	58,621,764	5,014,191
මුළු විදේශීය මූල්‍ය වගකීම්	479,405,577	348,606,571	479,405,577	348,606,571
දේශීය මූල්‍ය වගකීම්				
වාණිජ බැංකු හා අනිකුත් මූල්‍ය ආයතන	146,269,185	104,853,445	146,269,185	104,853,445
රජය හා රජයේ ඒකක සමග ශේෂයන්	1,799,030	3,088,659	1,799,030	3,088,659
ප්‍රතිමිලදී ගැනීම ගිවිසුම යටතේ විකුණන ලද සුරැකුම්පත්	14,089,000	113,454,891	14,089,000	113,454,891
සේවක ප්‍රතිලාභ සැලසුම් සමග ශේෂය	904,478	977,154	904,478	977,154
අනෙකුත් බැරකම්	28,041,215	27,779,723	28,041,215	27,779,723
මුළු දේශීය මූල්‍ය වගකීම්	191,102,908	250,153,872	191,102,908	250,153,872
මුළු මූල්‍ය වගකීම්	670,508,485	598,760,493	670,508,485	598,760,443

(ආ) විවට වෙළෙඳ කටයුතු වැනි දේශීය මූල්‍ය ඒකකයන් භාවිතා කරමින් කරන කටයුතුවල දී වන අවදානම අඩු කිරීම සඳහා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා බැඳුම්කර සුරැකුමක් ලෙස භාවිතා කර ඇත. ඒ මගින් දේශීය මූල්‍ය වෙළෙඳපොළේ දිනපතා ද්‍රවශීලතාවය, අරමුදල් යෙදවීම හා පාලනය කිරීමට භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා මහබැංකු සුරැකුම්පත් ප්‍රතිමිලදී ගැනීම/විකිණීම හා අමෙරිකානු එක්සත් ජනපද ඩොලර් මත ශ්‍රී ලංකා රුපියල් හුවමාරුකරණය යොදාගෙන ඇත.

40. විශ්‍රාම වැටුප් සහ අනිකුත් පශ්චාත් සේවා ප්‍රතිලාභ සැලසුම්

සියළුම සුදුසුකම්ලත් සේවකයින් ආවරණයවන නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ සැලසුම් පහක් බැංකුව විසින් මෙහෙයවනු ලැබේ. සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය යටතේ, 1998 ජනවාරි 01 දිනට පෙර බැංකුවට බැඳුණු සේවකයින්, වර්ෂ 10 ක සේවා කාලයක් නිම කිරීමෙන් අනතුරුව එයට සුදුසුකම් ලබති. සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය දායක මුදල් නොගෙවන විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමයක් වන අතර, එහි ප්‍රතිලාභ

පිරිවැය සම්පූර්ණයෙන්ම බැංකුව විසින් දරනු ලැබේ. පිරිමි සේවකයන් සඳහා වූ වැන්දඹු සහ අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය ගැනුණු සේවිකාවන් සඳහා වූ වැන්දඹු පුරුෂ සහ අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමය, 1998 ජනවාරි 01 දිනට පෙර බැංකුවේ සේවයට බැඳුණු සේවකයින්ට විවෘතය. මෙම සැලසුම්වලට 1994.08.01 දිනට පෙර බඳවා ගත් සේවකයින් මාසික මූලික වැටුපෙන් 5% ක ප්‍රමාණයකින් දායක වන අතර, 1994.08.01 දින හෝ ඊට පසු බඳවාගත් සේවකයින් මාසික මූලික වැටුපෙන් 10% කින් දායක වෙයි.

අවුරුදු 5 ක සේවා කාලයක් සම්පූර්ණ කළ සේවක වැටුප් විශ්‍රාම ක්‍රමය යටතේ විශ්‍රාම වැටුපකට හිමිකම් නොලබන සේවකයන් සඳහා පාරිතෝෂික ප්‍රතිලාභ ද බැංකුව විසින් සලසනු ලැබේ. මෙම බැරකම පියවීම සඳහා ආයුගණන අගය කිරීමට අනුකූලව ගණනය කළ බැරකම සඳහා මූල්‍ය තක්සිය පිළිබඳ ප්‍රකාශයේ ප්‍රතිපාදනයන් ඉදිරියට ගෙනයනු ලැබේ.

පශ්චාත් වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය යටතේ විශ්‍රාමලත් බැංකු සේවකයන් හට තමා හා තම කාලක්‍රයන් සහ වැන්දඹුවන්/වැන්දඹු පුරුෂයන් වෙනුවෙන් දරන ලද සමහර වෛද්‍ය වියදම් ප්‍රතිපූර්ණය කරගත හැක.

සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, වැන්දඹු සහ අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, වැන්දඹු පුරුෂ සහ අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යන යෝජනා ක්‍රමවලට නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ බැඳීම් වර්තන වියදම් සඳහා ආයුගණන ඇගයීම් නැවත තක්සේරු කිරීම සඳහා වර්ෂය තුළ ස්වාධීන ආයුගණකයෙකු වශයෙන්

කන්සල්ටන්ට් ඇන්ඩ් ඇක්ටුවර් (බොම්බාය) හි කේ. ඒ. පණ්ඩිත් මහතාගේ සේවය ලබාගෙන ඇත.

සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය, වැන්දඹු පුරුෂ සහ අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමයන්හි අරමුදල් වෙන්ව කළමනාකරණය කරන අතර, වෙන් වූ පොත් පවත්වාගෙන යනු ලබයි. කෙසේ හෝ පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය සහ වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යන යෝජනා ක්‍රම බැංකුවේ ගිණුම් පොත්වලින් වෙන්ව පවත්වාගෙන යනු නොලැබේ. තවදුරටත්, ආයෝජන හා ආයෝජන ආදායම්, බැංකු පොත්වල මෙම අරමුදල්වලට පරිබාහිරව වාර්තා කරනු ලැබේ. තවද, ආයෝජන ආදායම් නැවත මෙම අරමුදල්වලට මාරු කරන අතර බෙදාහැරීමකින් තොරව නැවත ආයෝජනය කරනු ලැබේ.

අදාළ සැලසුම් සඳහා, ආයුගණන ඇගයීම් ප්‍රකාර වර්තමාන සේවා පිරිවැය, පොලී වියදම්, සැලසුම් වත්කම්වල ශුද්ධ අපේක්ෂිත ඉපැයීම්, ආයුගණන ලාභ/(අලාභ) සහ අන්තර් ගැලපීම් සහ නිශ්චිත ප්‍රතිලාභ බැඳීම් පහත සඳහන් වගුවෙන් සම්පිණ්ඩනය කර ඇත.

සියළු ප්‍රතිලාභ බැඳීම්වල වර්තමාන අගය රුපියල් මිලියන 25,537.339 (2010 - රුපියල් මිලියන 23,795.334) අතර එහි අගය රුපියල් මිලියන 1,020.925 කින් ඉක්මවූ රුපියල් මිලියන 26,558.264 (2010 - රුපියල් මිලියන 26,012.196) සියළු සැලසුම්වල සාධාරණ වටිනාකමක් වර්ෂය අවසානයේ දී වාර්තා විය. එය පෙර වර්ෂයේ දී රුපියල් මිලියන 2,216.862 ක් විය.

2011

	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වැන්දඹු පුරුෂ සහ අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය	එකතුව
	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000	රු. 000
ප්‍රතිලාභ බැරකම / (වත්කම)						
ප්‍රතිලාභ බැඳීම්වල ප්‍රවර්තන වටිනාකම	20,911,869	2,708,432	547,074	89,655	1,280,309	25,537,339
සැලසුම් වත්කම්වල සාධාරණ වටිනාකම	(19,281,669)	(4,724,335)	(1,320,757)	(54,417)	(1,177,086)	(26,558,264)
හඳුනා නොගත් ශුද්ධ ආයුගණන (ලාභය) / පාඩුව	(1,230,859)	1,070,435	420,301	(1,851)	(228,672)	29,354
ප්‍රවර්තන නොවන ප්‍රතිලාභ බැරකම්	399,341	(945,468)	(353,382)	33,387	(125,449)	(991,571)
ප්‍රතිලාභ බැරකම්වල වලනය						
2011 ජනවාරි 01 දිනට	483,248	(905,324)	(342,465)	19,025	(124,184)	(869,700)
ප්‍රතිලාභ වියදම්	240,264	(393,534)	(182,291)	14,362	(1,265)	(322,464)
දායක ගෙවීම්	(324,171)	353,390	(171,374)	-	-	200,593
2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට -						
ප්‍රවර්තන නොවන ප්‍රතිලාභ වියදම්	399,341	(945,468)	(353,382)	33,387	(125,449)	(991,571)
ප්‍රතිලාභ බැඳීම් මත පොලී පිරිවැය	1,953,600	266,551	50,057	6,178	103,147	2,379,533
සැලසුම් වත්කම් මත අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභය	(1,850,152)	(479,339)	(144,437)	(5,133)	(122,160)	(2,601,221)
වර්ෂය තුළ හඳුනාගත් ශුද්ධ ආයු ගණන (ලාභය) / පාඩුව	-	(180,746)	(87,911)	(171)	-	(268,828)
ශුද්ධ ප්‍රවර්තන සේවා පිරිවැය	136,816	-	-	13,488	17,748	168,052
විශ්‍රාම පිරිවැය අධි / (ලාභ) වෙන්කිරීම්	-	-	-	-	-	-
ශුද්ධ ප්‍රතිලාභ වියදම	240,264	(393,534)	(182,291)	14,362	(1,265)	(322,464)

සැලසුම් වත්කම් මත සත්‍ය ප්‍රතිලාභය	1,371,971	468,378	60,634	8,154	56,087	1,965,224
සැලසුම් වත්කම්වල සාධාරණ අගයෙහි වලනය වර්ෂය ආරම්භයේ දී සැලසුම්						
වත්කම්වල සාධාරණ අගය	18,501,515	4,793,392	1,444,366	51,325	1,221,598	26,012,196
සැලසුම් වත්කම්වල සත්‍ය ප්‍රතිලාභය	1,371,971	468,378	60,634	8,154	56,087	1,965,224
දායක ලැබීම්	324,171	(353,390)	(171,374)	-	-	(200,593)
ප්‍රතිලාභ ගෙවීම්	(915,988)	(184,045)	(12,869)	(5,062)	(100,599)	(1,218,563)
වර්ෂය අවසානයේ සැලසුම් වත්කම්වල සාධාරණ අගය	19,281,669	4,724,335	1,320,757	54,417	1,177,086	26,558,264
2010	සේවක විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය රු. 000	වැන්දඹු හා අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය රු. 000	වැන්දඹු පුරුෂ සහ අනන්දරු විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය රු. 000	පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප් යෝජනා ක්‍රමය රු. 000	වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ යෝජනා ක්‍රමය රු. 000	එකතුව 2010 රු. 000
ප්‍රතිලාභ බැරකම / (වත්කම)						
ප්‍රතිලාභ බැඳීම්වල ප්‍රවර්තන වටිනාකම	19,536,003	2,665,510	500,571	61,781	1,031,469	23,795,334
සැලසුම් වත්කම්වල සාධාරණ වටිනාකම	(18,501,515)	(4,793,392)	(1,444,366)	(51,325)	(1,221,598)	(26,012,196)
හඳුනා නොගත් ශුද්ධ ආයුගණන ලාභය / (පාඩුව)	(551,240)	1,222,558	601,330	8,569	65,945	1,347,162
ප්‍රතිලාභ බැරකම / (වත්කම) ප්‍රවර්තන නොවන	483,248	(905,324)	(342,465)	19,025	(124,184)	(869,700)
ප්‍රතිලාභ බැරකම / (වත්කම) වලනය						
2010 ජනවාරි 01 දිනට	482,363	(512,892)	(154,316)	6,618	(115,250)	(293,477)
ප්‍රතිලාභ වියදම්	324,168	(372,329)	(179,327)	12,407	(8,934)	(224,015)
දායක ගෙවීම්	(323,283)	(20,103)	(8,822)	-	-	(352,208)
2010 දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රවර්තන නොවන	483,248	(905,324)	(342,465)	19,025	(124,184)	(869,700)
ප්‍රතිලාභ වියදම						
ප්‍රතිලාභ බැඳීම් මත පොලී පිරිවැය	1,851,102	252,315	47,391	4,851	92,814	2,248,473
සැලසුම් වත්කම්වල අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභ වර්ෂය තුළ හඳුනාගත් ශුද්ධ ආයු ගණන (ලැබීම්)/පාඩුව	(1,658,096)	(427,438)	(127,246)	(4,567)	(115,810)	(2,333,157)
ශුද්ධ ප්‍රවර්තන සේවා පිරිවැය	-	(197,206)	(99,472)	-	(2,738)	(299,416)
ශුද්ධ ප්‍රතිලාභ වියදම	131,162	-	-	12,123	16,800	160,085
ශුද්ධ ප්‍රතිලාභ වියදම	324,168	(372,329)	(179,327)	12,407	(8,934)	(224,015)
සැලසුම් වත්කම්වල සත්‍ය ප්‍රතිලාභය	2,492,358	667,371	175,787	9,112	164,987	3,509,615
සැලසුම් වත්කම්වල සාධාරණ අගයෙහි වලනය						
වර්ෂය ආරම්භයේ දී සැලසුම්						
වත්කම්වල සාධාරණ අගය	16,580,964	4,274,380	1,272,456	45,669	1,158,099	23,331,568
සැලසුම් වත්කම්වල සත්‍ය අගය	2,492,358	667,371	175,787	9,112	164,987	3,509,615
දායක ලැබීම්	323,283	20,103	8,822	-	-	352,208
ප්‍රතිලාභ ගෙවීම්	(895,090)	(168,462)	(12,699)	(3,456)	(101,488)	(1,181,195)
වර්ෂය අග සැලසුම් වත්කම්වල සාධාරණ අගය	18,501,515	4,793,392	1,444,366	51,325	1,221,598	26,012,196

සියළුම සේවක ප්‍රතිලාභ බැඳීම් නිශ්චය කිරීමේ දී යොදාගන්නා ලද ප්‍රධාන උපකල්පනයන් පහත දැක්වේ.

	2011 රු. 000	2010 රු. 000
වට්ටම් අනුපාතිකය	10.0%	10.00%
වත්කම් මත අපේක්ෂිත		
ප්‍රතිලාභ අනුපාතිකය	10.0%	10.00%
අනාගත වැටුප් වැඩිවීම	8.5%	8.50%
අනාගත විශ්‍රාම වැටුප් වැඩිවීම	7.5%	7.50%
ඉතිරි සාමාන්‍ය සේවා කාලය		
ශ්‍රී ලං.ම.බැ. විශ්‍රාම වැටුප්	අවුරුදු 2	අවුරුදු 2
වැන්දඹු හා අනන්දරු	අවුරුදු 4	අවුරුදු 4
වැන්දඹු පුරුෂ හා අනන්දරු	අවුරුදු 5	අවුරුදු 5
පාරිතෝෂික විශ්‍රාම වැටුප්	අවුරුදු 14	අවුරුදු 14
වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ	අවුරුදු 8	අවුරුදු 8
විශ්‍රාමික වයස	අවුරුදු 60	අවුරුදු 60

41. මූල්‍ය ලියවිලි

මූල්‍ය ලියවිලිවල සාධාරණ වටිනාකම

මූල්‍ය ලියවිලි වල සාධාරණ අගය වන්නේ අවබෝධය සහ කැමැත්ත ඇති පාර්ශවයන් අතර, සිදුවන සමීප ගනුදෙනුවක දී වත්කමක් හුවමාරු කිරීමට හෝ බැරකමක් බේරුම් කිරීමට

2011 දෙසැම්බර් 31

	පළමුවන මට්ටම රු. 000	දෙවන මට්ටම රු. 000
මූල්‍ය වත්කම්		
ව්‍යුත්පන්න මූල්‍ය උපකරණ	-	2,794,334
ලාභ හෝ අලාභ මත සාධාරණ		
වටිනාකමට ඇති සුරැකුම්පත්	92,856,165	-
විකුණුම් සඳහා වන ආයෝජන	270,664,801	-
බෙදා වෙන් නොකරන ලද රන් ශේෂය	13,150,196	-
	<u>376,671,162</u>	<u>2,794,334</u>
මූල්‍ය වගකීම්		
ව්‍යුත්පන්න උපකරණ	-	1,041,597
	<u>-</u>	<u>1,041,597</u>

2010 දෙසැම්බර් 31

	පළමුවන මට්ටම රු. 000	දෙවන මට්ටම රු. 000	තෙවන මට්ටම රු. 000	එකතුව රු. 000
මූල්‍ය වත්කම්				
ලාභ හෝ අලාභ මත සාධාරණ				
වටිනාකමට ඇති සුරැකුම්පත්	183,729,813	-	-	183,729,813
විකුණුම් සඳහා වන ආයෝජන	346,935,603	-	-	346,935,603
බෙදා වෙන් නොකරන ලද රන් ශේෂය	1,886,602	-	-	1,886,602
	<u>532,552,018</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>532,552,018</u>

ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් ගිවිසුම්

ගිවිසුම්වල කෙටිකාලීන ස්වභාවය නිසා, ආසන්න සාධාරණ අගයක් ලබා ගැනීමට ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් ගනුදෙනුවල වාර්තා කළ අගය සලකා බලනු ලැබේ. 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් යටතේ පවතින ශ්‍රී ලංකා

අදාළ වන මුදල් ප්‍රමාණයන් වේ. මූල්‍ය ලියවිල්ලක් විකුණන්නාට එරෙහිව මිල වලනයක් සිදු නොවන පරිදි සැලකිය යුතු ගනුදෙනුවක්, ග්‍රහණය කරගත හැකි ලෙස සංවිධාන වූ සහ ද්‍රවශීලතාවය ඇති වෙළෙඳපොළක මූල්‍ය ලියවිල්ලක් විකිණීම කළ විට එහි ප්‍රකාශිත මිල සාධාරණ අගය වේ.

සාධාරණ අගය නිශ්චය හා සාධාරණ අගය දැරුවලිය

ඇගයුම් ක්‍රමයන්ට වන මූල්‍ය මෙවලම් වල සාධාරණ අගය නිශ්චය කිරීමට සහ අනාවරණය කිරීමට බැංකුව විසින් පහත දැක්වූ ප්‍රධාන උපයෝගී කරගනු ලැබේ.

පළමුවන මට්ටම : අනන්‍ය වත්කම හා වගකීම් සඳහා ක්‍රියාකාරී වෙළඳපල තුළ හිමි ප්‍රකාශිත (නොසැකසූ) මිල ගණන්.

දෙවන මට්ටම : වාර්තා කරන ලද සාධාරණ අගය කෙරෙහි ප්‍රමාණාත්මක බලපෑමක් කළ හැකි සියළුම යෙදවුම් සඳහා සෘජුව හෝ වක්‍රාකාරයෙන් නිරීක්ෂණය කලහැකි යෙදවුම් භාවිතා කරන අනෙකුත් ක්‍රම.

තෙවන මට්ටම : වාර්තා කරන ලද සාධාරණ අගය කෙරෙහි ප්‍රමාණාත්මක බලපෑමක් කළ හැකි යෙදවුම්, නිරීක්ෂණය කළ හැකි වෙළඳපල දත්ත මත පදනම් නොවූ යෙදවුම් භාවිතා කරනු ලබන ක්‍රම.

පහත දැක්වෙන වගුව මගින් සාධාරණ අගය දැරුවලිය අනුව වාර්තා කරන ලද මූල්‍ය උපකරණයන්හි විශ්ලේෂණයක් පෙන්වුම් කරයි.

රජයේ සුරැකුම්පත්වල ධාරණ වටිනාකම රුපියල් මිලියන 14,089 ක් විය (2010 දී එය රුපියල් මිලියන 18,400) ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. සුරැකුම්පත් අගය රුපියල් ගුණයකි. (2010 - රුපියල් මිලියන 95,054.891) 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රතිවිකුණුම් ගිවිසුම් යටතේ පවතින ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්වල ධාරණ වටිනාකම රුපියල් මිලියන 19,464 (2010 ගුණය).

සංසරණයේ ඇති මුදල්		2011	2010
සංසරණයේ ඇති මුදල්වල සාධාරණ අගය, ශේෂ පත්‍රයෙහි වාර්තාකර ඇති පරිදි ඒවායේ මුහුණත වටිනාකමය.		රු. 000	රු. 000
තැන්පතු වටිනාකම	වර්තමාන ඉදිරිපත් කිරීම		
ඉල්ලු විටෙක දී ගෙවිය යුතු බැවින් තැන්පතුවල ධාරණ අගය ආසන්න සාධාරණ අගය ලෙස සලකනු ලැබේ	විදේශ මුදල් මූල්‍ය වත්කම්		
	(අ) බෙදා වෙන් නොකරන ලද රන් ශේෂය	13,150,196	1,886,602
42. සන්සන්දනාත්මක තොරතුරු	විදේශ මුදල් මූල්‍ය නොවන වත්කම්		
	(අ) රන්වලින් දක්වා ඇති සුරැකුම්පත්	43,819,156	52,120,605
පොතුව ඉදිරිපත් කළ ආකාරයට		56,969,352	54,007,207
විදේශ මුදල් මූල්‍ය නොවන වත්කම්	දේශීය මුදල් මූල්‍ය වත්කම්		
රන්වලින් දක්වා ඇති සුරැකුම්පත් (අ)	අනෙකුත් වත්කම් (ආ)	54,007,207	4,695,913
දේශීය මුදල් මූල්‍ය වත්කම්	දේශීය මුදල් මූල්‍ය නොවන වත්කම්		
අනෙකුත් වත්කම් (ආ)	විවිධ වත්කම් (ආ)	1,272,621	1,980,518
දේශීය මුදල් මූල්‍ය නොවන වත්කම්		4,170,077	1,741,512
විවිධ වත්කම් (ආ)		5,442,698	5,442,698
		6,676,431	6,676,431

ඉදිරිපත්කිරීමේ හා වර්ගීකරණයේ වෙනස් වීමට හේතු :

වඩා සාර්ථක ආකාරයෙන් මූල්‍ය තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමක් සඳහා ඉහත සඳහන් කරන ලද වර්ගීකරණයෙන්, මූල්‍ය වාර්තා තුළ සිදු කරන ලදී.

43. සම්බන්ධිත පාර්ශවයන්

43.1 රජය සහ රජය විසින් පාලනය කරනු ලබන ආයතන සමග ගනුදෙනු

බැංකුව විසින් සාමාන්‍ය මෙහෙයුම් කටයුතු කරගෙන යාමේ දී, සම්බන්ධිත පාර්ශවයන් සමඟ ගනුදෙනුවලට පිවිසෙනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා රජය (ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. පරම අයිතිකරු වශයෙන්) විවිධ රජයේ දෙපාර්තමේන්තු, රජය මගින් පාලනය කෙරෙන ආයතන ද සම්බන්ධිත පාර්ශවයන්ට ඇතුළත් වේ. අන්තර්ජාතික ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 24 (සංශෝධිත) සම්බන්ධිත පාර්ශවයන් පිළිබඳ හෙළිදරව් කිරීමේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතියට අනුව තනිව ගත් කළ සැලකිය යුතු මට්ටමේ වන හා අනෙකුත් ගනුදෙනුවලදී එකී ගනුදෙනු තනි වශයෙන් නොව සාමූහිකව සැලකිය යුතු මට්ටමේ වන රජය සහ රජය මගින් පාලනය කෙරෙන ආයතන සමඟ එළැඹී ගනුදෙනු සහ විධිවිධානයන් පහත සඳහන් පරිදි වේ.

	2011	2010
	රු. 000	රු. 000
ගනුදෙනු		
ශ්‍රී ලං.ම.බැ. විසින් දරන ලද		
ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත් ආයෝජන කළම (අ)	164,421,564	20,497,816
එක්වර විකිණූ ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්	-	3,450,000
ප්‍රතිවිකිණීමේ හා මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් යටතේ මිලදී ගත්		
ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. සහ ශ්‍රී ලංකා රජයේ සුරැකුම්පත්	7,792,273,174	6,175,811,262
දෙසැම්බර් 31 දිනට මුදල් නෝට්ටු මුද්‍රණය කිරීමේ පිරිවැය (ඇ)	1,222,901	692,036
දෙසැම්බර් 31 දිනට ශ්‍රී ලං.ම.බැ. විසින් සපයන ලද ඇපවීම් (සටහන 44.2)	2,152,831	1,691,623
දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා භාණ්ඩ හා සේවා සඳහා ගෙවූ ගාස්තු සහ බදු (ඉ)	400,057	371,626
වර්ෂය තුළ දී අතිරික්තය රජයට ගෙවීම (සටහන 27)	22,000,000	15,000,000
රජයට දෙන ලද අත්තිකාරම් (සටහන 8)	94,743,013	77,878,823
නිශ්චිත අරමුණු සඳහා රඳවාගත් රජයේ සුරැකුම්පත්	1,232,281	1,209,345
වර්ෂය තුළ දළ විදේශ විනිමය ගනුදෙනු (උ)		

- විකුණුම්	347,065,137	135,934,558
- මිලට ගැනීම්	30,734,653	30,697,765
- ශ්‍රී ලංකා රුපියල් / ඇ.එ.ජ. ඩොලර් ගැනුම් විකිණුම්	11,593,125	115,551,442
ප්‍රතිමූල්‍ය පහසුකම් (එ)	4,506,581	3,425,470
සුසහන අදියර 1 හා 2 හා පළාත් සංවර්ධන යෝජනා ක්‍රම යටතේ දෙන ලද ණය	2,052,734	2,053,518
නැඟෙනහිර මිසුරුවල් ඇමුරුවන්ස් ගොඩනැගිල්ල ලබා ගැනීම සඳහා සහෝගය වෙනුවෙන් කරන ලද අත්තිකාරම	-	175,000
බාහිර නෛතික වියදම් (ඔ) (සටහන 32)	324,371	-
වර්ෂය තුළදී අත්හල දේපළ වෙනුවෙන් ලද අරමුදල්	-	494,705
ශේෂයන්		
බැංකු හා මූල්‍ය ආයතනවල තත්කාලීන දළ පියවුම් ක්‍රමයේ (RTGS) ශේෂයන්	75,130,539	58,100,065
භාණ්ඩාගාරයෙන් හා අනෙකුත් අමාත්‍යාංශ වලින් ලැබිය යුතු දෑ	2,399,849	2,377,257
ලංකා බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාවෙන් ලැබිය යුතු ශේෂය (ඔ)	480,814	221,293
මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශයට කළ යුතු ගෙවීම් (සටහන 17)	53,359,431	-
දෙසැම්බර් 31 දිනට රජයේ හා රජයේ ආයතනවල ජංගම ගිණුම් ශේෂයන්	1,643,525	2,987,422
අනෙකුත් ගණුදෙනු හා ශේෂයන් (ක)	937,270	793,684
(අ) දේශීය මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව, 1949 අංක 58 දරන මුදල් නීති සංශෝධිත පනතේ 90-92 වගන්ති ප්‍රකාර, බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීමේ කාර්යයන් ලෙස විවෘත වෙළෙඳපොළ මෙහෙයුම් කටයුතුවල නියැලීම, මුදල් නීති පනතේ 93-98 වගන්ති ප්‍රකාර, නෛතික සංවිත පවත්වා ගැනීමේ අවශ්‍යතාව බලාත්මක කිරීම හා රජයේ කොටස් හිමිකම් ඇති වාණිජ බැංකුවල හා අනෙකුත් සමහරක් මූල්‍ය ආයතන හා රාජ්‍ය ආයතනවල බැංකුකරු ලෙස කටයුතු කරයි. 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට මෙම කාර්ය කිරීමේ දී උද්ගත වූ මුළු ශේෂය සටහන් 18 හා 19 හි දැක්වා ඇත. ආයෝජන කළඹ මත උපයාගත් පොලිය 28 සටහනෙහි දැක්වේ.	නියෝජිතයා ලෙස, රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අයවැය අවශ්‍යතා, දේශීය හා විදේශීය ණය සේවා සපුරා ගැනීම සඳහා දේශීය වෙළෙඳපොළට සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම කරනු ලැබේ. රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය හා ණය වෙළෙඳපොළ සංවර්ධනය කිරීම කරනු ලබයි. රජයේ අවශ්‍යතා හා එහි පියවීම් බැරකම් සපුරාලීම සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය ණය පරිපාලනය කිරීම මෙම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කරනු ලැබේ.	
(ආ) මුදල් නීති පනතේ 28-33 වගන්ති අනුව පැවරෙන ලද බලය ප්‍රකාර ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ, බැංකු අධිකෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් මණ්ඩලයේ බලපත්‍රලාභී බැංකුවල කටයුතු විධිමත් කිරීම හා සුපරීක්ෂණ කටයුතු කරගෙන යනු ලබයි. වාර්තා කිරීමේ කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී රජය මගින් අරමුදල් සැපයූ හෝ රජයේ වැදගත් බලපෑමක් ඇති බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු 8 ක් මෙම දෙපාර්තමේන්තුවේ සුපරීක්ෂණයට භාජනය කර ඇත.	(ආ) මුදල් නීති පනතේ 49 වගන්තිය ප්‍රකාර, මුදල් නිකුත් කිරීමේ තනි අයිතිය හා බලතල බැංකුව සතු වේ. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, නෛතික ව්‍යවහාර මුදල් නිකුත් කිරීමේ තනි බලධාරියා ලෙස කටයුතු කරයි. මුදල් නෝට්ටු මුද්‍රණය කිරීමේ කාර්යය සී ලා රු ලංකා කරන්සි ඇන්ඩ් සෙකියුරිටි ප්‍රින්ට් (පුද්ගලික) සමාගම විසින් කරගෙන යනු ලැබේ. මෙහි කොටස් හිමිකමෙන් 40% දරන්නේ රජයයි.	
ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධිකෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම්වල විධිමත්භාවය සහ සුපරීක්ෂණ කටයුතු කරගෙන යනු ලබයි. ඒ අනුව රජය විසින් පාලනය කරනු ලබන හෝ අරමුදල් සපයා ඇති බැංකුවලට සම්බන්ධිත ආයතන සහ බැංකු නොවන මූල්‍ය සමාගම් මෙම දෙපාර්තමේන්තුවේ සුපරීක්ෂණය යටතට පැවරේ.	(ඉ) බැංකුව සාමාන්‍යයෙන් මෙහෙයුම් කටයුතු කරගෙන යාමේ දී, විවිධ භාණ්ඩ හා සේවා ලබා ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය ආයතන හෝ රජයේ වැදගත් බලපෑමක් හෝ පාලනයක් ඇති ආයතන සමඟ ගනුදෙනුවලට එළඹෙනු ලැබේ.	
(ඇ) මුදල් නීති පනතේ 113 වගන්තිය ප්‍රකාර රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය කිරීමේ ක්‍රියාපටිපාටිය, මුදල් මණ්ඩලය හා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතු වේ. ඒ අනුව, රජයේ	(ඊ) බැංකුව භාරකරුවන් සහ අන් විශ්වාසනා තත්වයන්හි කටයුතු කිරීම මගින් 45 සටහනේ පැහැදිලි කර ඇති පරිදි රජය, භාරයන්, විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ සැලසුම් සහ අනිකුත් ආයතන වෙනුවෙන් වත්කම් සහ බැරකම් දැරීම හෝ ස්ථාපනය කිරීම සාමාන්‍යයෙන් සිදුකරනු ලැබේ.	
	(උ) බැංකුවේ ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දේශීය විදේශීය විනිමය වෙළෙඳපොළෙහි සංවර්ධනය	

හා වාණිජ බැංකුවල ඉකුත් රාත්‍රී විවෘත විදේශ විනිමය තත්වය සුපරීක්ෂණය කරනු ලැබේ. දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ සංවර්ධනය සුපරීක්ෂණයේ දී ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ විනිමය අනුපාතය දැඩි ලෙස වෙනස්වීම ලිහිල් කිරීමේ අරමුණින් බැංකුව වෙළෙඳපොළෙහි අංශ දෙකෙහි ම නියැලෙන්නේය. විදේශ විනිමය මිලට ගැනීම් සහ විකුණුම් ප්‍රමාණයන් එම සුපරීක්ෂණයේ ප්‍රතිඵල නියෝජනය කෙරේ.

(ඌ) රජයේ පාලනයට යටත් එක් බැංකුවක භාරකාරත්ව විධිවිධානවල බැංකුව නියැලුන අතර, ඒ සඳහා ගාස්තුවක් අය නොකෙරුණි.

(එ) සටහන් අංක 44.2 දක්වා ඇති පරිදි ණය ඇප වශයෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අරමුදල් සැපයූ ප්‍රතිමූල්‍යකරණ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් මිලියන 4,506.581 (2010 රුපියල් මිලියන 3,425.47) ක් වන අතර රජය මූල්‍යකරණය කළ ප්‍රමාණය රුපියල් මිලියන 2,974.412 (2010 - රුපියල් මිලියන 2,751.978) ක් වේ.

(ඒ) බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ විසින් නිකුත් කරන ලද වකුලේඛයට අනුව, කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා අවම අත්තිකාරම් සීමාව වූ 10% පවත්වාගෙන යනු නොලබන බැංකු විසින්, එම හිඟ මුදල ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක ප්‍රතිමූල්‍ය අරමුදලට දායක කළ යුතුය. ඒ අනුව වර්ෂය තුළ SMIB බැංකුව විසින් රුපියල් මිලියන 352.57 ක මුදලක් ප්‍රේෂණය කර තිබූ අතර, මේ යටතේ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මහජන බැංකුව (රු. මි. 217.337), ලංකා බැංකුව (රු. මි. 28.66), ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුව (රු. මි. 93.638) හා ලංකාපුත්‍ර බැංකුව (රු. මි. 8.08) හරහා රු. මි. 347.715 ණය ප්‍රතිමූල්‍ය කර ඇත. එමගින් රු. මි. 3.73 පොළියක් උපයා ඇත.

(ඔ) ලංකා බනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාව වෙනුවෙන් පෙනී සිටින විදේශ නීතිඥයන් සඳහා ගරු නීතිපතිතුමන්ගේ ඉල්ලීම මත ශ්‍රී. ල. මහ බැංකුව විසින් නීතිඥ ගාස්තු ගෙවනු ලැබේ. එම නීතිඥ ගාස්තු වූ රු. මිලියන 480.814 මුදල ලංකා බනිජතෙල් නීතිගත සංස්ථාවෙන් ලැබිය යුතු මුදල් ලෙස සලකන ලදී.

තවද ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයට එරෙහිව Deutsche Bank AG විසින් පවරන ලද ඉදිරි රැකුම් නඩුව (Hedging Case) වෙනුවෙන් එය බේරුම්කරණ ක්‍රියාපටිපාටිය සඳහා පෙනී සිටින විදේශ නීතිඥයන් සඳහා වර්ෂය තුළ රු. මිලියන 324.370 මුදලක් නීතිඥ ගාස්තු වශයෙන් ශ්‍රී. ල. මහ බැංකුව ගෙවන ලදී. (සටහන් 32)

(ඕ) රජයේ භාණ්ඩාගාරයේ ඉල්ලීම පරිදි 2011 ජූලි මස සිදු කරන ලද ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව තුළින් ලද මුදලින් ඇ. ඩො. මිලියන 500ක මුදලක් බැංකුවෙහි විශේෂ ගිණුමක රඳවා ගන්නා ලදී. මෙම ගිණුමේ පවතින මුදලින් 2011 වර්ෂයේ ඔක්තෝම්බර් හා

නොවැම්බර් මස තුළදී භාණ්ඩාගාරය විසින් ගෙවීමට ඇති ණය සේවා වගකීම් නිදහස් කිරීම සඳහා යොදා ගන්නා ලදී. එහිදී ඇ. ඩො. මිලියන 181.141 මුදලක් විදේශ ණය ප්‍රාග්ධන හා පොළී ගෙවීම සඳහා ද සේ. අ. අ., සේ. හා. අ. හා ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුව හැර අනෙකුත් ආයෝජකයන්ගේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මිලදී ගැනීම වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු පොළී හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර හා රුපියල් ණය මිලදී ගන්නා ලද ආයෝජකයන් සඳහා ගෙවිය යුතු වූ ප්‍රාග්ධන ආපසු ගෙවීම හා පොළී සහ කපන් පොළී ගෙවීම සඳහා ඇ. ඩො. මිලියන 256.563 ප්‍රමාණයක් එම මුදලත් භාවිතයට ගන්නා ලදී. එසේ ගෙවීමෙන් අනතුරුව ගිණුමේ ඉතිරි වූ ශේෂය වූ ඇ. ඩො. මිලියන 62.296 සමාන රුපියල් ප්‍රමාණයක් භාණ්ඩාගාර නියෝජ්‍ය ලේකම් ගේ ගිණුම වූ 4201 ගිණුමට 2011 නොවැම්බර් 30 දින මාරු කරන ලදී.

(ක) රජය හා රජයේ දෙපාර්තමේන්තු, රජය මගින් පාලනය කෙරෙන ආයතන සමග සිදුකල තනිව ගත්කල සැළකිය යුතු මට්ටමේ නොවන ගනුදෙනු හා ශේෂයන්, අනෙකුත් ගනුදෙනු හා ශේෂයන් තුළ අන්තර්ගත වේ. ශ්‍රී. ල. ම. බැ. විසින් සපයන ලද ඇපවිම රු. මි. 120.607 (2010 රු. මි. 103.827) ද විනිමය පාලන කටයුතු සඳහා රැස්කළ අරමුදල් ලෙස රු. මි. 25.031 (2010 රු. මි. 8.942) ද නිශ්චිත අරමුණු සඳහා රඳවාගත් රජයේ සුදුසුමිපත් රු. මි. 69.535 (2010 - රු. මි. 63.276) ද ජාතික ඉතිරිකිරීමේ බැංකුවේ අරමුදල් කළමනාකරණ ආයතනයේ තත්කාලීන දළ පියවුම් පද්ධති ශේෂය වන රු. මි. 0.117 (2010 රු. මි. 0.368) ද සුසහන අදියර 1 හා 2 හා පළාත් සංවර්ධන ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ලබා දුන් ණය රු. මි. 120.481 (2010 රු. මි. 218.547) ද දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා භාණ්ඩ සේවා සඳහා ගෙවූ ගාස්තු හා බදු රු. මි. 334.437 (2010 රු. මි. 228.058) ද රජයේ හා රජයේ ආයතනවල ජංගම ගිණුම් ශේෂ ලෙස රු. මි. 155.505 (2010 රු. මි. 101.236) හා අන්තල දේපල වෙනුවෙන් ලද අරමුදල් රු. මි. 74.076 (2010 රු. මි. 69.429) අනෙකුත් ගනුදෙනු හා ශේෂයන් තුළ ඇතුළත් වේ.

43.2 බැංකුව සතු අනෙකුත් සැලකිය යුතු ආයෝජන ඇති අනෙකුත් ඒකක සමඟ වූ ගනුදෙනු

සටහන් අංක 10 හි විස්තර කර ඇති පරිදි බැංකුවේ ආයෝජන ඇති ආශ්‍රිත ආයතනවලින් එකතුව රුපියල් මිලියන 11.851 ක් වූ (2010 දී රුපියල් මිලියන 6.944) ලාභාංශ ආදායමක් ලැබී තිබුණි.

43.3 ප්‍රධාන කළමනාකරණ කාර්යය මණ්ඩලය සමඟ ගනුදෙනු

අධිපති, නියෝජ්‍ය අධිපතිවරුන්, සහකාර අධිපතිවරුන් හා කළමනාකරණ විගණන අංශයේ අධ්‍යක්ෂක ඇතුළත්ව මුදල් මණ්ඩලයේ සාමාජිකවරුන් ප්‍රධාන කළමනාකරණ මණ්ඩලයට ඇතුළත් වේ (මෙම තනතුරු සඳහා අධ්‍යක්ෂ නිලධාරීන්, සේවක හෝ කිසිදු බැංකු ආයතනයක් කොටස් හිමියා ලෙස හැඳින්වීම මුදල් නීති පනතේ සීමා කර තිබේ).

ප්‍රධාන කළමනාකරණ කාර්යය මණ්ඩලයට ගෙවීම් :

	2011 රු. 000	2010 රු. 000
කෙටිකාලීන සේවක ප්‍රතිලාභ	44,012	73,833

මෙයට අමතරව ප්‍රධාන කළමනාකරණ කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා ඔවුන්ගේ සේවා ගිවිසුම් යටතේ මූල්‍ය නොවන ප්‍රතිලාභ ද සපයනු ලැබේ.

43.4 ප්‍රධාන කළමනාකරණ කාර්යය මණ්ඩලයේ සාමාජිකයන් සමග වූ වෙනත් ගනුදෙනු

	2011 රු. 000	2010 රු. 000
කළමනාකරණ කාර්ය මණ්ඩලයේ සාමාජිකයන්ට දුන් ණය	29,835	27,123

ණය වර්ගය සියයට 2 සිට සියයට 19 දක්වා ණය පොලී පරාසයන්හි වන අතර, මාසිකව ගෙවනු ලබන එම සියළු ණය ප්‍රමාණවත් පරිදි ආරක්ෂිත කොට ඇත.

43.5 පස්වත් සේවා ප්‍රතිලාභ සැලසුම් සමග ගනුදෙනු

	2011 රු. 000	2010 රු. 000
ගෙවන ලද සහ ගෙවිය යුතු ආයතන	23,288	26,949

සටහන් 40 හි දක්වා ඇති පරිදි බැංකුව විසින් විශ්‍රාම වැටුප් සහ අනිකුත් පස්වත් සේවා විශ්‍රාම සැලසුම්වලට විවිධ මුදල් ප්‍රමාණයන් ආයතන විය. මෙම 2011 වර්ෂයේ දී පොලී සහනාධාර ලෙස සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට ආයතනවයක් නොවූ අතර අතිරික්ත ප්‍රතිලාභයක් වාර්තා කරන ලදී.

සාමාන්‍ය ව්‍යාපාරික කටයුතු වලදී බැංකුව විසින් ස්වකීය පස්වත් සේවා සැලසුම් වලට බැංකු සහ මූල්‍ය සේවා සපයනු ලබයි. එවැනි සැලසුම් වල ශේෂයන් 21 සටහනෙහි දක්වා ඇත.

44. අසම්භාව්‍ය වගකීම් සහ ප්‍රාග්ධන බැඳීම්

44.1 මූල්‍ය ඇප කොන්ත්‍රාත්

රජයේ හෝ එහි නියෝජිතයන්ගේ සහ ආයතනවල නියෝජිත ලෙස ක්‍රියාකරමින්, මහා භාණ්ඩාගාරය විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත නිකුත් කරනු ලබන ප්‍රති ඇප මත විවිධ පාර්ශ්වයන්ට ඇප සපයනු ලැබේ. 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට පරිශේෂ එවැනි ඇප කිසිවක් නොවීය.

44.2 ණය ඇප

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ (ප්‍රා.සං.දෙ.) කාර්ය වත්තේ පිටස්තර ණය මාර්ග කුලීන් ලැබෙන මුදල් සහභාගි වන ණය දෙන ආයතන මගින් ප්‍රතිමූල්‍යකරණ ණය ලෙස සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයින්ට ලබාදීම, එම ව්‍යවසායකයින් සඳහා ණය ඇපවිම් නිකුත්කිරීම, ඇප

වාරික රැස්කිරීම, ණය පැහැරහැරීම් මගහැරවීම සඳහා හා එම ණය නිසිපරිදි යෙදවෙන බවට සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා ණය ඇපකරු අරමුදල් පරිපාලනය, පශ්චාත් ණය සුපරීක්ෂණය ඇතුළත් වේ. මෙම වැඩපිළිවෙල යටතේ ලබාදුන් ණය සම්බන්ධයෙන් සහභාගි මූල්‍ය ආයතනවලට එරෙහිව විය හැකි පාඩු ආවරණය සැපයීම සඳහා ප්‍රතිමූල්‍ය පහසුකම් සැපයීම ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ දී අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. මෙය, ණය පැහැර හැරීම මත ආවරණයන් නොවූ පාඩු සඳහා සහභාගි වන ණය දෙන ආයතනවලට ඇතිවන්නා වූ අලාභ සඳහා කරනු ලබන ආවරණයකි. ණය අයකර ගැනීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමෙන් අනතුරුව සිදුවිය හැකි පාඩු පිළිබඳව සහභාගි මූල්‍ය ආයතන විසින් කරනු ලබන ඉල්ලීම් පමණක් සලකා බැලීම මෙහි අර්ථය වේ. මෙම වැඩපිළිවෙල මගින් උද්ගත වන අසම්භාව්‍ය බැරකම් පහත දැක්වේ.

දේශීය වාණිජ බැංකු - ණය ඇප සඳහා :

ණය ඇප	නොසියවා පැවැති ඇප ප්‍රමාණය	
	2011 රු. 000	2010 රු. 000
සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්		
ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. යෝජනාක්‍රම	490,556	717,273
ශ්‍රී.ලං. රජයේ යෝජනා ක්‍රම	1,782,882	1,078,177
අනිකුත්		
ශ්‍රී.ලං.ම.බැ. යෝජනාක්‍රම	410,629	557,552
ශ්‍රී.ලං. රජයේ යෝජනා ක්‍රම	576,177	287,211
මුළු ණය ඇප ප්‍රමාණය	3,260,244	2,640,213

44.3 විශ්වස්ත ක්‍රියාකාරකම්

මුදල් නීති පනත අනුව බැංකුව විසින් විශ්වස්ත ක්‍රියාකාරකම් කරගෙන යනු ලබයි. ඒ අනුව ක්‍රියාකිරීමේ දී විවිධ පාර්ශ්වයන් සඳහා වත්කම් දැරීම හෝ ස්ථාපනය කිරීම ද කරනු ලැබේ. කෙසේ වුවද එසේ කිරීමෙන් කිසියම් බැරකමක් ඇතිවේ යැයි බැංකුව අපේක්ෂා කරනු නොලැබේ.

44.4 නෛතික ගිණිකම්

අදාළ ආයතනවල අයිතීන් දරන්නන් විසින් නෛතික පොලිය ද සමග රුපියල් මිලියන 37 ක් සඳහා ගිණිකම්පාමින් නීති කෘත්‍යයන් 4 ක් බැංකුව විත්තිකරු ලෙස ගොනු කර ඇත. මෙම නීති කෘත්‍යයන්ට එරෙහිව බැංකුව අභියෝග කරන බැවින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ප්‍රතිපාදන සලසා නොමැත. මෙම නීති කෘත්‍යයන් අතරින් නීති කෘත්‍යයන් දෙකක් හානි ප්‍රතිපූර්ණය සඳහා ශ්‍රී ලංකා රක්ෂණ සංස්ථාව වෙත පවරා දී ඇත. එසේම නෛතික පොලියද සමග රු. මි. 12.069 සඳහා ගිණිකම් පාමින් නීති කෘත්‍යයන් 4ක් වෙනුවෙන් බැංකුව පැමිණිලිකරු ලෙස ඉදිරිපත් වී ඇත. තවද බැංකුවට එරෙහිව නීති කෘත්‍යයන් ගණනාවක් 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට පරිශේෂව තිබුණි. මේ සම්බන්ධයෙන් සැලකිය යුතු පාඩුවක් බැංකුවට ඇති නොවේය යනු බැංකුවේ මතය බැවින් ඒ සඳහා ප්‍රතිපාදන සලසා නොමැත.

44.5 බැඳීම්

(අ.) 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට දේපළ, පිරිසහ හා උපකරණ අත්පත් කර ගැනීම වෙනුවෙන් රුපියල් මිලියන 128.907 හා යුරෝ මි. 0.195 ක (2010 රුපියල් මිලියන 54.134 ක්) ප්‍රාග්ධන බැඳීමක් බැංකුව විසින් ඇති කර ගෙන තිබේ.

(ආ) 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට කැපීපෙනෙන ඉදිරි හුවමාරු ගනුදෙනු මෙසේය.

	2011 000	2010 000
ඉදිරි විනිමය කොන්ත්‍රාත්තු		
ඉදිරි විනිමය විකුණුම් - ඕස්ට්‍රේලියානු ඩොලරය	265,000.00	-
එක්සත් රාජධානි පවුම	170,000.00	-
ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද ඩොලරය	213,000.00	-
ඉදිරි විනිමය මිලදී ගැනීම් - ඕස්ට්‍රේලියානු ඩොලරය	567,800.00	-
එක්සත් රාජධානි පවුම	766,500.00	-
ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද ඩොලරය	25,000.00	-
ශ්‍රී ලංකා රුපියල	23,142,000.00	-

44.6 වත්කම් ඔඩපන කිරීම

සුරැකුම්පත් බෙරුම් ක්‍රියාවලිය පහසුකරලීම සඳහා ඕස්ට්‍රේලියානු ඩොලර් මිලියන 55 (ධාරණ අගය - ඕස්ට්‍රේලියානු ඩොලර් මිලියන 55.176 හා (2010 - ඕස්ට්‍රේලියානු ඩොලර් මිලියන 39 ක් හා එක්සත් රාජධානි පවුම මිලියන 10 ක් - ධාරණ අගය ඕස්ට්‍රේලියානු ඩොලර් මිලියන 21.096 හා එක්සත් රාජධානි පවුම මිලියන 10.051) බැංකුව විසින් යුරෝ ක්ලියර් බැංකුවේ ඔඩපන කර ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 35 (2010 ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 35) ණය පහසුකම් ලබා ගෙන ඇත. එම ඔඩපන කරන ලද සුරැකුම්පත් යුරෝ ක්ලියර්හි වෙත ම ගිණුමක රඳවා ඇත.

එම සුරැකුම්පත් මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය තුළ 'විකිණීම සඳහා වූ මූල්‍ය වත්කම්' ලෙස ඉදිරිපත් කර තිබේ. "Collateral Agreement Governing Secured Borrowings by participants in the Euroclear System" හා "General Conditions Governing Extensions of credit to participants in the Euroclear System" යන මාර්ග නිර්දේශයන් මත පදනම් වී එකී ගනුදෙනු බැංකුව විසින් හසුරුවනු ලැබේ.

44.7 සවරන් රෙසිඩන්සි සඳහා වූ අසම්භාව්‍ය වගකීම

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූල්‍ය මණ්ඩලය හා එස්.ඩබ්.ආර්.ඩී. බණ්ඩාරනායක ජාතික අනුස්මරණ පදනම විසින් සවරන් රෙසිඩන්සි පාලනය කිරීම සඳහා වූ බදු කුලී ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණු අතර එහි දී බදු ගැනුම්කරු විසින් කරනු ලබන ආයෝජන/වැඩිදියුණුකිරීම් දෙපාර්ශවයම විසින් සටහන් කළ යුතු බවට එකඟ වී ඇත. ඒ ගිවිසුම අනුව යම් හෙයකින් ශ්‍රී ලංකා මහබැංකුව එම බදු ගිවිසුමෙන් ඉවත් වුවහොත් එම ආයෝජනය සඳහා එම පවත්නා වර්ෂයේ එකඟ වූ අනුපාතිකයන්ට වූ ගෙවීමක් බදු ගැනුම්කරුට ගෙවිය යුතුය. ඒ අනුව 2011 වර්ෂයේ දී තෙවන මෙහෙයුම් වර්ෂය සඳහා සියයට 40ක් වූ රුපියල් මිලියන 17.546 (2010 - රුපියල් මිලියන 21.932) අසම්භාව්‍ය වගකීමක් ඇස්තමේන්තු කර ඇත.

45. භාර සහ භාරකාරත්ව ක්‍රියාකාරකම්

බැංකුව සාමාන්‍යයෙන් භාරකරුවන් ලෙස සහ අත් විශ්වසනා තත්වයන්හි කටයුතු කිරීම මගින්, රජය, භාරයන්, විශ්‍රාම ප්‍රතිලාභ සැලසුම් සහ අනිකුත් ආයතන වෙනුවෙන් වත්කම් සහ බැරකම් දැරීම හෝ ස්ථාපනය කිරීම සිදු කරනු ලැබේ. බැංකුව විසින් ඉටු කරනු ලබන සැලකිය යුතු භාර ක්‍රියාකාරකම් පහත සඳහන් පරිදි වේ.

(අ) ශ්‍රී ලංකා රජය (ශ්‍රී.ලං.ර) වෙනුවෙන් විවිධ විදේශීය ණය, විදේශ අරමුදල් යොදන සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සහ ණය යෝජනා ක්‍රම සඳහා වැය පියවීම් සහ ආපසු ගෙවීම් බැංකුව විසින් කරනු ලැබේ. තවද ශ්‍රී ලංකා රජය වෙනුවෙන් විවිධ විදේශීය ණය සහ ප්‍රදානයන් යටතේ ප්‍රතිරූපක අරමුදල් රැස්කර ප්‍රදානය කරන නියෝජිත ආයතනයන්ගේ ඉල්ලීම පරිදි එම අරමුදල් භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල ආයෝජනය කරනු ලැබේ.

(ආ) බැංකුව සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ (සේ.අ.අ) භාරකාරත්වය උසුලයි. පනතේ විධි විධාන ප්‍රකාර දායක මුදල්, අධිභාර, ආයෝජනවලින් ආදායම ලබා ගැනීම, සේ.අ. අරමුදලේ ලියාපදිංචි සාමාජිකයන්ගේ ගිණුම් පැවැත්වීම, අතිරික්ත මුදල් ආයෝජනය සහ සාමාජිකයින්ට ප්‍රතිලාභ ගෙවීම මුදල් මණ්ඩලයේ කාර්යයන්ට ඇතුළත් වන්නේය.

(ඇ) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ බලපත්‍ර ලත් බැංකු ආයතන සහ 1972 අංක 5 දරන සමුපකාර සමිති පනත යටතේ ලියාපදිංචි, බැංකු ව්‍යාපාරයෙහි යෙදී සිටින සමුපකාර සමිතිවලට විවෘතව ඇති ස්වේච්ඡා තැන්පත් රක්ෂණය යෝජනා ක්‍රමයක් වන තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය බැංකුව විසින් පරිපාලනය කරනු ලැබේ. 2010 ඔක්තෝබර් 01 දා සිට එම අරමුදල්, 2010 සැප්තැම්බර් 28 දානම, ගැසට් අංක 1673/11 යටතේ පිහිට වූ ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයට පවරා ඇත.

(ඈ) ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම් විධිමත් කිරීම හා සුපරීක්ෂණ කිරීම බැංකුව විසින් කරගෙන යනු ලබයි. එහිදී මුදල් මණ්ඩලය විසින් නියෝජනය කරන ලද බලතල ප්‍රකාර, අදාළ විෂය කරුණුවලට සම්බන්ධව සොයා බලනු ලැබේ. එසේ ක්‍රියාකිරීමේ දී ආරක්ෂිත ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස එම ස්වදේශිකතාවයන් නොමැති හා බුන්වත් වූ මූල්‍ය සමාගම්වල වගකිවයුතු පුද්ගලයන් ගේ වත්කම් මුදල් මණ්ඩලය වෙත පවරාගැනීම ද කරනු ලබයි.

(ඉ) 2010 සැප්තැම්බර් 28 දානම වූ 1673/11 අංක දරන ගැසට් පත්‍රය අනුව 2010 ඔක්තෝබර් 01 දා සිට බැංකුව විසින් ශ්‍රී ලංකා තැන්පතු රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය නමින් පාලිත තැන්පතු රක්ෂණ ක්‍රමයක් පිහිටුවා ඇත.

සියලුම බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු හා ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම් මෙම යෝජනා ක්‍රමයේ සාමාජිකයන් වේ. ගැසට් පත්‍රයේ 5.2 වගන්තිය අනුව විශේෂිත අනුගැරිම් සේ රක්ෂණය කර ඇති සියලුම ණය හැර සමාජන ආයතනයන්හි ඉල්ලුම් තැන්පතු, කාලීන තැන්පතු සහ ඉතිරිකිරීමේ තැන්පතු වගකීම් රක්ෂණය කෙරේ.

රුපියල් මිලියන 331.653 ක් වූ ස්වේච්ඡා තැන්පත් රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමයෙහි ආයෝජන හා රුපියල් මිලියන 282.337 ක් වූ වාණිජ බැංකුවල අත්හල දේපළ තුළින් කරන ලද ආයෝජන පැවරීමෙන් මෙම තැන්පතු රක්ෂණ අරමුදල නිමවා ඇත. තැන්පතු වටිනාකම රුපියල් මිලියන 0.2 ඉක්මවුවත්, තැන්පතු හිමියෙකුට ගෙවන වන්දි මුදල රුපියල් මිලියන 0.2 හෝ විදේශ විනිමය තැන්පතු සඳහා ඊට සමාන මුදලකි.

වන්දි ගෙවීම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ හෝ මුදල් මණ්ඩලයේ වගකීමක් නොවන අතර, පවතින අරමුදල් ප්‍රමාණයට වන්දි මුදල සීමාවේ. නැතහොත් අවසරලත් ණය ගැනීම් හා ලැබුණු දායක මුදල්වලින් තැන්පතු රක්ෂණ අරමුදල ඉහළ දැමිය හැකිය. අරමුදලේ බැරට ඇති මුදල් ප්‍රමාණය ඉක්මවා යන කිසිදු වගකීමකට මුදල් මණ්ඩලය හා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වගකියනු නොලැබේ.

යෝජනා ක්‍රමයේ මෙහෙයුම් හා කළමනාකරණ කටයුතු, බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ පිහිටුවා ඇති ඒකකය මගින් සිදුකරන අතර, බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් වෙන්වූ පොත් හා ගිණුම් පවත්වාගෙන යනු ලැබේ. විගණනය භාරව විගණකාධිපති කටයුතු කරයි.

(ඊ) බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ විසින් නිකුත් කරන ලද චක්‍රලේඛනය අනුව, කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා මුළු අත්තිකාරම්වලින් 10% ක අවමය පවත්වාගෙන නොමැති බැංකු එම හිඟ මුදල ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව (ප්‍රා.සං.දෙ.) විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන ප්‍රතිමූල්‍ය අරමුදලට දායක කළ යුතු වේ. ඒ අනුව වර්ෂය තුළදී SMIB බැංකුව විසින් රු. මි. 352.57 ප්‍රදානය කරන ලදී. ප්‍රා.සං.දෙ. එසේ එකතු කළ මුදල් ලංකා බැංකුව හා මහජන බැංකුව තුළින් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා “විස්කම්” ප්‍රතිමූල්‍ය ක්‍රමය යටතේ ප්‍රතිමූල්‍ය පහසුකම් සපයනු ලැබේ. 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට එසේ රැස්කළ මුළු මුදල රුපියල් මිලියන 1,111.574 (2010 - 732) කි. වර්ෂය අවසන් දින ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපා. විසින් රු. මි. 347.715 මුදලක ණය ලබා දී ඇති අතර එමගින් රු. මි. 3.730 පොළී ආදායමක් උපයන ලදී. වර්ෂය අවසන් දිනට ප්‍රා.සං.දෙ. ප්‍රතිමූල්‍ය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ අත්තිකාරම් සපයා නොමැති අතර, රුපියල් මිලියන 879.5 (2010 - 780.268) ක රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය කර ඇත. තවද රුපියල් මිලියන 12.966 (2010 රු.මි. 48.942) ක් එම ආයෝජනවල ආදායම ලෙස උපයා ඇත.

(උ) ඇ. ඩො. මිලියන 500 ණය පහසුකමක් ලබා ගැනීම සඳහා 2011 මාර්තු 31 දින ශ්‍රී. ල. රජය හා චීන සංවර්ධන බැංකුව අතර පහසුකම් එකඟතාවක් සඳහා අත්සන් තබන ලදී. එම එකඟතාව අනුව ලැබෙන ණය මුදල තැන්පත් කිරීමේ හුදු පරමාර්ථය ඇතුව එස්කෝරු නියෝජිතයා වශයෙන් කටයුතු කරන ශ්‍රී.ල. මහ බැංකුවේ, එස්කෝරු ගිණුමක් විවෘත කරන ලදී. එකී ගිවිසුම ප්‍රකාරව ණයහිමියා හා ණය ගැණුම්කරු යන දෙපාර්ශවයම එම එස්කෝරු ගිණුම හවුලේ බලපවත්වනු ලැබේ.

රට තුළ සියලු අංශ සඳහා නිමකර අවසන් ව්‍යාපෘති

ව්‍යාපෘතියේ නම	මුළු අරමුදල් වෙන් කිරීම (මිලියන)	ණය මුදලේ අරමුණ	සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන සඳහා ප්‍රතිමූල්‍ය ප්‍රතිපාදන (රුපියල් මිලියන)	වැදගත් ලක්ෂණ	වගකීම් හා සහතික වීම්	පොදු කොන්දේසි	විශේෂ කොන්දේසි
තේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	ඇ. ඩොලර් 24.50	කුඩා පරිමාණ තේ වතු හිමියන්ගේ ආදායම වැඩිකිරීම හා ව්‍යාපෘතිය අවට ස්වභාවික පරිසරය සංවර්ධනය	2,550.90	නියමිත දිනයට සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන වලින් ප්‍රතිමූල්‍ය එක් රැස් කිරීම සහ අවසානයේදී නියෝජ්‍ය භාණ්ඩාගාර ලේකම් වෙත මාරු කිරීම.	වගකීම් හෝ සහතික වීම් නැත.	අවසාන ගිණුම් බාහිර විගණකයින් විසින් විගණනය කළ යුතුය.	අදාළ සියලු පාර්ශවයන්ගේ එකඟතාව නොමැතිව ගිවිසුමේ සඳහන් අයිතිවාසිකම් හා බැඳීම්, පැවරීම්, සංශෝධනය, අහෝසි කිරීම හෝ අතහැර දැමීම සිදු කරනු නොලැබේ.
බහු වාර්ෂික හෝඟ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය (අදියර 2)	වි. ගැ. හි. 11.56	බහු වාර්ෂික හෝඟ ආයතන වාණිජකරණය, නිෂ්පාදන වැඩි දියුණු කිරීම, තවත් සංවර්ධනය, පසු අස්වනු පාලනය, සැකසීම හා අලෙවිකරණය	1,453.11				
වැවිලි අංශය ප්‍රතිසංස්කරණ ව්‍යාපෘතිය	ඇ. ඩොලර් 40.00	ශ්‍රී ලංකාවේ තේ හෝඟ කර්මාන්තයේ තේ හෝඟ අනු අංශ වල ප්‍රතිපත්ති හා ආයතනමය ප්‍රතිසංස්කරණ වලට සහාය දීම, නිෂ්පාදනය හා ලාභදායීත්වය වැඩිදියුණු කිරීම, තරගකාරී වාසිය පවත්වා ගැනීම.	5,200.00	සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන මගින් අයකර ගන්නා අරමුදල් මූල්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවට මාරු කළ යුතුය.	වගකීම් හෝ සහතික වීම් නැත.	අවසාන ගිණුම් බාහිර විගණකයින් විසින් විගණනය කළ යුතුය.	අදාළ සියලු පාර්ශවයන්ගේ එකඟතාව නොමැතිව ගිවිසුමේ සඳහන් අයිතිවාසිකම් හා බැඳීම්, පැවරීම්, සංශෝධනය, අහෝසි කිරීම හෝ අතහැර දැමීම සිදු කරනු නොලැබේ.
සුසහන ණය යෝජනා ක්‍රමය	රුපියල් 30,000.00	සුනාමියෙන් බලපෑමට ලක්වූ ව්‍යාපාර නැවත ආරම්භ කිරීම.	2,750.00				
සුසහන මූල්‍ය හා කල්බදු සමාගම	රුපියල් 352.69	සුනාමියේ බලපෑමට ලක්වූ ව්‍යාපාර නැවත ආරම්භ කිරීම.	351.06	නියමිත දින සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන වලින් ප්‍රතිමූල්‍ය එක් රැස් කිරීම සහ අවසානයේදී නියෝජ්‍ය භාණ්ඩාගාර ලේකම් වෙත මාරු කිරීම.	වගකීම් හෝ සහතික වීම් නැත.	අවසාන ගිණුම් බාහිර විගණකයින් විසින් විගණනය කළ යුතුය.	අදාළ සියලු පාර්ශවයන්ගේ එකඟතාව නොමැතිව ගිවිසුමේ සඳහන් අයිතිවාසිකම් හා බැඳීම්, පැවරීම්, සංශෝධනය, අහෝසි කිරීම හෝ අතහැර දැමීම සිදු කරනු නොලැබේ.
කුඩා ව්‍යාපාර නගා සිටුවීමේ වැඩසටහන	රුපියල් 2,656.00	සුනාමියෙන් බලපෑමට ලක්වූ කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාරිකයින් නැවත නගා සිටුවීම	2,663.40				
කුඩා ව්‍යාපාර නගා සිටුවීමේ වැඩසටහන නගා සිටුවීමේ වක්‍රීය අරමුදල	රුපියල් 150.00	සුනාමිය මගින් බලපෑමට ලක් වූ කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාරිකයන් නැවත ආරම්භ කිරීම	122.72	නියමිත දින සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන වලින් ප්‍රතිමූල්‍ය එක් රැස් කිරීම සහ අවසානයේදී නියෝජ්‍ය භාණ්ඩාගාර ලේකම් වෙත මාරු කිරීම.	වගකීම් හෝ සහතික වීම් නැත.	අවසාන ගිණුම් බාහිර විගණකයින් විසින් විගණනය කළ යුතුය.	අදාළ සියලු පාර්ශවයන්ගේ එකඟතාව නොමැතිව ගිවිසුමේ සඳහන් අයිතිවාසිකම් හා බැඳීම්, පැවරීම්, සංශෝධනය, අහෝසි කිරීම හෝ අතහැර දැමීම සිදු කරනු නොලැබේ.
හැකියා සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	රුපියල් 94.31	ගුණාත්මයෙන් අනුන ග්‍රම බලකායක් සහ කථන හැකියා පුහුණු වැඩසටහන් වැඩිදියුණු කිරීම.	94.59				
නාගරික පාරිසරික යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	ඇ. ඩොලර් 4.00	හැකියා පුහුණු වැඩසටහන්වල ගුණාත්මය හා අදාළත්වය වර්ධනය කිරීම හා එමගින් ගුණාත්මයෙන් අනුන කාර්ය බලකායක් ගොඩනැගීම හා කථන හැකියා වර්ධනය.	369.15	නියමිත දින සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන වලින් ප්‍රතිමූල්‍ය එක් රැස් කිරීම සහ අවසානයේදී නියෝජ්‍ය භාණ්ඩාගාර ලේකම් වෙත මාරු කිරීම.	වගකීම් හෝ සහතික වීම් නැත.	අවසාන ගිණුම් බාහිර විගණකයින් විසින් විගණනය කළ යුතුය.	අදාළ සියලු පාර්ශවයන්ගේ එකඟතාව නොමැතිව ගිවිසුමේ සඳහන් අයිතිවාසිකම් හා බැඳීම්, පැවරීම්, සංශෝධනය, අහෝසි කිරීම හෝ අතහැර දැමීම සිදු කරනු නොලැබේ.

ව්‍යාපෘතියේ නම	මුළු අරමුදල් වෙන් කිරීම (මිලියන)		ණය මුදලේ අරමුණ	සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන සඳහා ප්‍රතිමූල්‍ය ප්‍රතිපාදන (රුපියල් මිලියන)	වැදගත් ලක්ෂණ	වගකීම් හා සහතික වීම්	පොදු කොන්දේසි	විශේෂ කොන්දේසි
නිවාස ණය ඇපකර අඩු ආදායම් නිවාස ආවරණ ව්‍යාපෘතිය	ඇ. ඩොලර්	25.00	රටේ අඩු ආදායම්ලාභී ජනතාවට ආධාර කිරීමට නිවාස ගොඩනැගීම, අලුත්වැඩියාව සහ ඔවුන්ගේ පදිංචිය ව්‍යාප්ත කිරීම.	1,362.00	නියමිත දිනයට සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන වලින් ප්‍රතිමූල්‍ය එක් රැස් කිරීම සහ අවසානයේදී නියෝජ්‍ය භාණ්ඩාගාර ලේකම් වෙත මාරු කිරීම.	වගකීම් හෝ සහතික වීම් නැත.	අවසාන ගිණුම් බාහිර විශේෂකයින් විසින් විගණනය කල යුතුය.	අදාළ සියලු පාර්ශවයන්ගේ එකඟතාව නොමැතිව ගිවිසුමේ සඳහන් අයිතිවාසිකම් හා බැඳීම්, පැවරීම්, සංශෝධනය, අහෝසි කිරීම හෝ අනහැර දැමීම සිදු කරනු නොලැබේ.
නාගරික සංවර්ධන අඩු ආදායම් නිවාස ව්‍යාපෘතිය	වි. ගැ. හි.	15.10	අඩු ආදායම් කුටුම්භ වල නිවාස සංවර්ධනයට ආධාර කිරීමක් වශයෙන් ප්‍රාග්ධනය සපයාදීම	1,915.76				
වයඹ පළාත් ජල සම්පත් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	ඇ. ඩොලර්	1.80	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක ප්‍රදේශවල මිනිසුන්ගේ ආර්ථික, සාමාජීය හා පෝෂණ ශුභ සාධනය වැඩි දියුණු කිරීම.	102.76				
මාතලේ ප්‍රාදේශීය ආර්ථිකය වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	වි. ගැ. හි.	2.00	කුඩා පරිමාණ ව්‍යවසායකයින්ගේ ආදායම් ස්ථාවරව නගා සිටුවීම සහ ස්ථාපිත කිරීම.	249.06				
රට මැද බහුවාර්ගික හෝග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	වි. ගැ. හි.	11.56	රට මැද බහුවාර්ගික හෝග නිෂ්පාදනය නගා සිටුවීම.	642.00				
කෘෂිකාර්මික පුනරුත්ථාපන ව්‍යාපෘතිය	වි. ගැ. හි	17.05	සිවිල් අර්බුද වල බලපෑමට ලක්වූ උතුරු, නැගෙනහිර පළාත් සහ මායිම් දිස්ත්‍රික්ක පහ තුල පවතින මිනිස් ජීවිත හා දේපල නැවත නගා සිටුවීම	843.00				
කුඩා තේවතු ගිමියන් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	ඇ. ඩොලර්	12.60	කුඩා පරිමාණ තේ අයිතිකරුවන් සවංචිතය සහ තේවතු පහසුකම් නගා සිටුවීම.	645.93				
දිළිඳු බව පිටු දැකීමේ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ව්‍යාපෘතිය	ජපන් යෙන්	1,368.00	ආදායම් උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා විධිමත් ලෙස ණය යොමු කිරීමට ඵලදායී ණය බෙදාහැරීමේ යාන්ත්‍රණයක් ඇති කිරීම.	1,402.45				
ඉඩම් අහිමි කුඩා පරිමාණ ගොවි ණය ව්‍යාපෘතිය	ඇ. ඩොලර්	17.40	අඩු ආදායම් ලබන්නන් සඳහා රැකියා උත්පාදනය කිරීමටත්, ඉතිරිකිරීමේ පුරුදු වර්ධනයටත්, පිරිවැය ඵලදායී සහ ශක්තිමත් ක්ෂුද්‍ර ණය බෙදාහැරීමේ ක්‍රමයක් ස්ථාපිත කිරීම.	345.69				
කැගල්ල, සමෝධාන ග්‍රාමීය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	වි. ගැ. හි.	1.50	ආදායම් උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා අනුග්‍රහය ලබාදීම මගින් ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක ප්‍රදේශවල මිනිසුන්ගේ ජීවන තත්වය නගා සිටුවීම.	148.00				
දකුණු පළාත් ග්‍රාමීය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	වි. ගැ. හි.	27.90	දකුණු පළාත් මිනිසුන්ගේ ජීවන තත්වය උසස් කිරීම.	564.00				
මාතලේ ප්‍රාදේශීය ආර්ථිකය වැඩිදියුණු කිරීමේ ව්‍යාපෘති වක්‍රීය අරමුදල	රුපියල්	77.00	ග්‍රාමීය හා ගොවි පවුල් වල ආදායම් ඉහල නැංවීම හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයන් සඳහා අරමුදල් සම්පාදනය	65.42				
සුසහන II	රුපියල්	500,000	සුනාමියෙන් හානි වූ කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපෘති ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම සඳහා ණය පහසුකම් ප්‍රතිපාදනය	105.54	අරමුදල් මූල්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව වෙත මාරු කළ යුතුය.			
කෘෂි නාවෝදය	රුපියල්	3,000.00	කෘෂිකර්මය පදනම් කරගත් ආදායම් උත්පාදන මාර්ග වැඩි දියුණු කිරීමට ප්‍රාග්ධනය වෙන් කිරීම	2,334.85	සහනාධාර ක්‍රමය (රජය මගින් ස.මු.ආ. සඳහා ගෙවූ සහනාධාර			

ව්‍යාපෘතියේ නම	මුළු අරමුදල් වෙන් කිරීම මිලියන		ණය මුදලේ අරමුණ	සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන සඳහා ප්‍රතිමූල්‍ය ප්‍රතිපාදන (රුපියල් මිලියන)	වැදගත් ලක්ෂණ	වගකීම් හා සහතික වීම්	පොදු කොන්දේසි	විශේෂ කොන්දේසි
	රුපියල්	1,111.00						
“විස්කම්” ජන යෝජනා ක්‍රමය	රුපියල්	1,111.00	ආයෝජන සඳහා ණය පැවැතීම තහවුරුකර ගැනීම, විවිධාංගීකරණය සහ වාණිජ කෘෂි ව්‍යාපාර ක්‍රියාකාරකම් වැඩි දියුණු කිරීම. (වාණිජ කෘෂි ව්‍යාපාර ක්‍රියාකාරකම් සංවර්ධනය)	356.03	ව්‍යාපෘතිය අවසානයේදී අධ්‍යක්ෂ / බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තු විසින් දෙන ලද උපදෙස් අනුව, සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන වලට අරමුදල් මාරු කළ යුතුය.	වගකීම් හෝ සහතික වීම් නැත.	අවසාන ගිණුම් බාහිර විගණකයින් විසින් විගණනය කළ යුතුය.	අදාළ සියලු පාර්ශවයන්ගේ එකඟතාව නොමැතිව ගිවිසුමේ සඳහන් අයිතිවාසිකම් හා බැඳීම්, පැවරීම්, සංශෝධනය, අහෝසි කිරීම හෝ අතහැර දැමීම සිදු කරනු නොලැබේ.
පසු සුනාමි වෙරළබඩ පුනරුත්ථාපන සමීපත් කළමනාකරණ ව්‍යාපෘතිය	වි. ගැ. හි.	2.09	සුනාමියේ බලපෑමට ලක්වූ ආදායම් උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සෘජුව හා වක්‍රව සහාය දීම.	12.79	නියමිත දිනට ස.මු.ආ. වලින් ප්‍රතිමූල්‍ය එකතු කිරීම සහ නියෝජ්‍ය භාණ්ඩාගාර ලේකම්ට මාරු කිරීම.			
අභිවෘද්ධි ණයයෝජනා ක්‍රමය.	රුපියල්	5,000.00	දෛනික ගොවිතැන, කිරි සැකසුම් කර්මාන්ත, කෘෂිකාර්මික හෝග සැකසුම් කර්මාන්ත, ශීත ගබඩා සහ අයිස් කුට්ටි නිෂ්පාදන පිරිසහ සහ කුකුල් කර්මාන්තය සංවර්ධනය කිරීම.	1,927.40	සහනාධාර ක්‍රමය (රජය මගින් ස.මු.ආ. සඳහා ගෙවූ සහනාධාර)			
සෞභාග්‍ය ණය යෝජනා ක්‍රමය	රුපියල්	2,919.00	සුනාමියෙන් හානි වූ කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර ආරම්භ කිරීම, ව්‍යාප්ත කිරීම හෝ ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම.	1,994.40	නියමිත දිනට ස.මු.ආ. වලින් ප්‍රතිමූල්‍ය එකතු කිරීම හා ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපා. අදාළ ගිණුම් වලට මාරු කිරීම			
ස්වයං රැකියා ප්‍රවර්ධන මූලික ණය යෝජනා ක්‍රමය	රුපියල්	73.00	රට තුළ පිළිගත් වෘත්තීය පුහුණු ආයතන වලින් සමත් පුහුණු තරුණ, තරුණියන්ට ඔවුන්ගේ ස්වයං රැකියා ව්‍යාපෘති ගොඩනගා ගැනීමට මූල්‍ය සහනාධාර සැපයීම.	66.85				
කුඩා පරිමාණ වැවිලි ව්‍යවසායකයින් සංවර්ධනය කිරීමේ ණය යෝජනා ක්‍රමය	වි. ගැ. හි.	1.75	නුවරඑළිය, මහනුවර, කෑගල්ල, මොණරාගල, දිස්ත්‍රික්කවල අඩු ආදායම් ලාභීන්ගේ ජීවන තත්ත්වය උසස් කිරීම.	25.56	නියමිත දිනයට ස.මු. ආ. වලින් ප්‍රතිමූල්‍ය			
සබරගමු පළාත් ග්‍රාමීය සමෝධානික සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය (අදියර I)	රුපියල්	100.00	සබරගමු පළාතේ නව ආදායම් උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම් ආරම්භ කිරීම හා වැඩි දියුණු කිරීම.	38.47	එක්රැස් කිරීම සහ අවසානයේදී ප්‍රා. සං. දෙපා. අදාළ ගිණුම් වලට මාරු කිරීම.			
සබරගමු පළාත් ග්‍රාමීය සමෝධානික සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය (අදියර II)	රුපියල්	70.00	සබරගමු පළාතේ නව ආදායම් ක්‍රියාකාරකම් ආරම්භ කිරීම හා වැඩි දියුණු කිරීම.	95.64				
නේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය වක්‍රීය අරමුදල	රුපියල්	1,100.00	රට තුළ නේ කර්මාන්ත අංශය සංවර්ධනය කිරීම.	725.37				
දෙවන බහුවාර්ෂික හෝග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය වක්‍රීය අරමුදල	රුපියල්	1,000.00	රට තුළ බහු වාර්ෂික හෝග අංශයට ණය පහසුකම් සපයා දීම.	1,023.62				

ව්‍යාපෘතියේ නම	මුළු අරමුදල් වෙන් කිරීම (මිලියන)		ණය මුදලේ අරමුණ	සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන සඳහා ප්‍රතිමූල්‍ය ප්‍රතිපාදන (රුපියල් මිලියන)	වැදගත් ලක්ෂණ	වගකීම් හා සහතික වීම්	පොදු කොන්දේසි	විශේෂ කොන්දේසි
HIB ගිවිසුම B ජන යෝජනා ක්‍රමය	යුරෝ	10.00	සුනාමියෙන් මගින් සෘජු බලපෑමට ලක් වූ කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයන් නැවත නගා සිටුවීම.	1,553.27		වගකීම් හෝ සහතික වීම් නැත.	අවසාන ගිණුම් බාහිර විගණකයින් විසින් විගණනය කළ යුතුය.	අදාළ සියලු පාර්ශවයන්ගේ එකඟතාව නොමැතිව ගිවිසුමේ සඳහන් අයිතිවාසිකම් හා බැඳීම්, පැවරීම්, සංශෝධනය, අහෝසි කිරීම හෝ අනහරු දැමීම සිදු කරනු නොලැබේ.
ඉදිකිරීම් අංශය සංවර්ධනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය	යුරෝ	9.00	පසු සුනාමි ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු වලදී ඉදිකිරීමේ හා රජයේ කටයුතු සඳහා සක්‍රීයව සහභාගී වීම සඳහා දේශීය පෞද්. ව්‍යාපාරවල මූල්‍ය හා තාක්ෂණික ශක්තිය ශක්තිමත් කිරීම.	1,372.73				
පිබිඳෙන උතුර	රුපියල්	2,000.00	උතුරු පළාතේ පිහිටි ක්ෂුද්‍ර සහ කුඩා ව්‍යාපාර සංවර්ධනය කිරීම.	2,000.00	නියමිත දිනයට ස. මු. ආ. වලින් ප්‍රතිමූල්‍ය එක්රැස් කිරීම හා ප්‍රා. සං. දෙපා. අදාළ ගිණුමවලට මාරුකිරීම.			
නැගෙනහිර පළාත් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	රුපියල්	1,000.00	නැගෙනහිර පළාතේ පිහිටි ක්ෂුද්‍ර සහ කුඩා ව්‍යාපාර සංවර්ධනය කිරීම.	1,000.00				
කලාපීය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය	රුපියල්	2,900.00	රට තුළ කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශයේ මධ්‍ය හා දිගු කාලීන ව්‍යාපෘතිය සඳහා ප්‍රාග්ධනය වෙන් කිරීම.	2,394.71	අරමුදල් මූල්‍ය දෙපා. මාරු කළ යුතුය.			
සුළු ගොවියන් හා ඉඩම් අහිමි වූවන් සඳහා වන ණය ව්‍යාපෘතිය II වකුසිය අරමුදල	රුපියල්	310.17	සුළු ගොවියන් කෘෂිභාණ්ඩ සැපයීම වේගවත් කිරීමට අනුබල දීම හා කුඩා පරිමාණ ග්‍රාමීය කෘෂි නොවන ව්‍යාපාර ඇති කිරීම	596.58	නියමිත දිනයට සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන වලින් ප්‍රතිමූල්‍ය එක් රැස් කිරීම හා අවසානයේ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව වෙත මාරු කිරීම.			
දිළිඳුකම පිටු දැකීමේ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ව්‍යාපෘතිය I - වකුසිය අරමුදල	රුපියල්	600.00	අඩු ආදායම්ලාභී පවුල් වල ආර්ථික අවශ්‍යතා ශක්තිමත් කිරීම	1,407.19				
වියළි කලාපීය ජීවන වියන සහයෝගීතා හා හවුල්කාර වැඩසටහන	රුපියල්	200.00	ආදායම් ජනිත කිරීමේ කටයුතු සඳහා පහසුකම් සැලසීම .	168.77				
දිළිඳුකම පිටු දැකීමේ ක්‍ෂුද්‍ර මූල්‍ය ව්‍යාපෘතිය II (ප්‍රබෝධනී)	ජපන් යෙන්	2,575.00	ව්‍යාපෘති ප්‍රදේශයේ සිටින මාසික ආදායම රු. 15,000 වඩා අඩු පවුල්වල ජීවන තත්වය වර්ධනය කිරීම.	2,027.19	නියමිත දිනයට සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන වලින් ප්‍රතිමූල්‍ය එක්රැස් කිරීම හා අවසානයේ නියෝජ්‍ය භාණ්ඩාගාර ලේකම් වෙත මාරු කිරීම			
ජාතික කෘෂිව්‍යාපාර සංවර්ධන වැඩසටහන	රුපියල්	9.90	වෙළෙඳපල තුළ/වටිනාකම් දාම සංවර්ධනය තුළ සිට ප්‍රයෝජනලාභීන්ගේ ආදායම් ඉහළ නැංවීම මගින් සුළු ඉඩම් හිමි නිෂ්පාදකයින් හා ඉඩම් අහිමිවූවන් විශේෂයෙන් යොවනයන්ට සහාය දීම හා ආදායම් ඉහළ නැංවීම සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍ය යෙදවීම් හා සේවා නියුක්ති පුහුණු පහසුකම් විශේෂයෙන් යොවන පරපුරේ සිටින ඉඩම් අහිමිවූවන් සඳහා ලබාදීම.					

46. ශේෂ පත්‍ර දිනට පසුව එළඹෙන සිදු වීම්

මූල්‍ය තත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශනයන්හි හෙළිදරව් කිරීමට අවශ්‍ය වන ආකාරයේ ද්‍රව්‍යාත්මක සිදුවීම් කිසිවක් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි දිනට පසු උද්ගත වී නොමැත.

2. බැංකු අධීක්ෂණ

මුදල් මණ්ඩලයේ අවසරලත් බැංකුවල නියාමන කටයුතු හා අධීක්ෂණ කටයුතු බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සිදු කරනු ලබයි. බැංකු අධීක්ෂණය සඳහා පදනම් වී ඇත්තේ, බාසල් කමිටුව මගින් සම්පාදිත අන්තර්ජාතිකව පිළිගත් බැංකු අධීක්ෂණ ප්‍රමිතයන්ය. බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ විවක්ෂණශීලී නියාමනයන් සම්පාදනය කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම තුළින් සහ බැංකුවල සැබෑ තත්ත්වයන් නිශ්චය කර ගැනීමට අධිකාරී අධීක්ෂණය කිරීම සහ කාලීනව පරීක්ෂා කිරීම තුළින් බැංකු පද්ධතියේ ශක්තිමත්භාවය වැඩි දියුණු කිරීමය. බැංකු අධීක්ෂණයන් තුළින් බැංකුවල අවපාලනයන්, බැංකු කඩා වැටීම් සහ බැංකු පද්ධතිය කෙරෙහි ඇති මහජන විශ්වාසය බිඳවැටීම් වැළැක්වීමට හැකියාව ලැබීමෙන් පොදු මහජනතාව සුරක්ෂිත කිරීමට උපකාරී වේ. එමෙන්ම, බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව අනිවාර්ය තැන්පතු රක්ෂණ ක්‍රමය පරිපාලනය කිරීමේ වගකීමද දරයි. 2011 වසර අවසාන වන විට, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු 24 කින් සහ බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු 9 කින් බැංකු පද්ධතිය සමන්විත වේ. මෙම බැංකුවල නම් ලැයිස්තුව ඇමුණුම II -1 හි සඳහන් කර ඇත. 2011 වසර තුළදී, බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කරනු ලැබූ ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම් පහත සාරාංශ කොට ඇත.

2.1 විවක්ෂණ අවශ්‍යතාවයන් සහ අනෙකුත් නියාමනයන් නිකුත් කිරීම

බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බලපත්‍රලාභී බැංකු සඳහා නව විවක්ෂණ විධිවිධාන සහ පැවති විධිවිධාන කිහිපයක් සඳහා සංශෝධන 2011 වසර තුළදී හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම විවක්ෂණ විධිවිධාන විස්තරාත්මකව මෙම වාර්තාවේ තුන්වන කොටසෙහි අන්තර්ගත වන අතර, ප්‍රධාන විවක්ෂණ නියාමනයන්වල සාරාංශයක් පහත දැක්වේ.

(අ) කොටස් වෙළෙඳපොළ හා සම්බන්ධ ගනුදෙනු සඳහා පහසුකම් සැලසීම පිළිබඳ අවදානම් කළමනාකරණ ප්‍රමිතයන්: බැංකුවේ ඇති අවදානම් කළමනාකරණ රාමුවලට අනුකූලව සහ බැංකුවට දරාගත හැකි අවදානම් මට්ටම්ද සැලකිල්ලට ගෙන බැංකුවල අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල විසින් කොටස් වෙළෙඳපොළ හා සම්බන්ධ ගනුදෙනු සඳහා පහසුකම් සැලසීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර සීමාවන් නියම කිරීමත් සහ ආන්තික කොටස් වෙළෙඳාම සඳහා සපයා ඇති මුළු පහසුකම්, එම සීමාවන්ට යටත්ව පවත්වා ගැනීමත් කළ යුතුය.

(ආ) ඒකාබද්ධ අවදානම් කළමනාකරණ රාමුව: නියාමන සහ අධීක්ෂණ ක්‍රියාපටිපාටි සහ වෙළෙඳපොළ ප්‍රශස්ත භාවිතයන් මගින් බැංකුවලට නියම කර ඇති බැංකුවල අවදානම් කළමනාකරණය සඳහා යොදා ගත යුතු කළමනාකරණ මූලධර්ම සහ නීතීන්ට අමතරව අවදානම් හඳුනා ගැනීමට, පාලනය කිරීමට සහ අවම කිරීමට බැංකු, ඒකාබද්ධ අවදානම් කළමනාකරණ රාමුව සඳහා නිකුත් කළ මෙම විධානයන්ට අනුගත විය යුතුය.

(ඇ) සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයින්ගේ සමස්ත පහසුකම් හඳුනා ගැනීම: බැංකුවල ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මක අනුපාතය ගණනය කිරීමේදී සුළු සහ මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයින්ගේ සමස්ත පහසුකම් හඳුනා ගැනීම සහ සම්බන්ධ සුදුසුකම් ලබන උපමානයන් වන උපරිම ණය සීමාව රුපියල් මිලියන 200 දක්වාද, වාර්ෂික ආදායම රුපියල් මිලියන 600 නොඉක්මවන ලෙසද ප්‍රසාරණය කිරීමත් සහ ණය පහසුකම් රුපියල් මිලියන 50 ට අඩු නම් එම ඒකකවල වර්තමාන විගණන ගිණුම් ලබා නොගැනීමටත් කටයුතු කරන ලදී.

(ඈ) ගනුදෙනුකරුවන්ගේ ප්‍රඥප්තිය: බැංකු සේවා පිළිබඳව ගනුදෙනුකරුවන් දැනුවත් කිරීම, බැංකු සේවාවල නියමයන් සහ කොන්දේසි තේරුම් කර දීම, බැංකුවක් සිය සේවාවන් අවලංගු කිරීමේදී ගනුදෙනුකරුවන්ට වන්දි ගෙවීම, බැංකුවල නියෝජිතයන්ගෙන් ගනුදෙනුකරු ආරක්ෂා කිරීම, පැමිණිලි පිළිබඳ කටයුතු කිරීම, සහන ලබාදීම් සහ බැංකුව කෙරෙහි ගනුදෙනුකරුවන්ට ඇති බැඳීම් යනාදිය අන්තර්ගත කොට ගනුදෙනුකරුවන්ගේ ප්‍රඥප්තියක් නිකුත් කරන ලදී. සියලුම බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් මෙම ප්‍රඥප්තියට අනුකූලව ආචාර ධර්ම සංග්‍රහයක් සකස් කළ යුතුය.

(ඉ) "රෙන්මින්බි" පිළිගත් විදේශ මුදල් ඒකකයක් ලෙස නම් කිරීම: මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ අනුමැතිය ඇතිව, රෙන්මින්බි (චීනයේ ව්‍යවහාර මුදල් ඒකකය) බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල අක්වෙරළ බැංකු ඒකකයන්හි සහ දේශීය බැංකු ඒකකවල විදේශ විනිමය ගනුදෙනුවලදී පිළිගත් විදේශ මුදල් ඒකකයන් ලෙස නම් කරන ලදී.

(ඊ) වාර්ෂික බලපත්‍ර ගාස්තුව ඉහළ නැංවීම: පෙර වසර අවසානයට ඇති බැංකුවේ මුළු වත්කම් පදනම් කර ගෙන වාර්ෂික බලපත්‍ර ගාස්තුව පහත දැක්වෙන වගුව පරිදි ඉහළ නංවන ලදී. මේ අනුව 2012 වර්ෂයේදී රුපියල් මිලියන 252 වාර්ෂික බලපත්‍ර ගාස්තුවක් ලබා ගැනීමට අපේක්ෂිතය.

පෙර වර්ෂයේ අවසාන දිනට පැවති මුළු වත්කම්	වාර්ෂික බලපත්‍ර ගාස්තුව (රුපියල් මිලියන)
රුපියල් බිලියන 200 ට වැඩි	20
රුපියල් බිලියන 125 සිට 200 දක්වා	15
රුපියල් බිලියන 75 සිට 125 දක්වා	10
රුපියල් බිලියන 25 සිට 75 දක්වා	5
රුපියල් බිලියන 25 ට අඩු	2

(උ) තොරතුරු ප්‍රදර්ශනය කිරීම: සියලුම බැංකු ශාඛා, අනෙකුත් බැංකු සේවා ස්ථාන සහ බැංකු වෙබ් පිටු මගින් ප්‍රදර්ශනය කළ යුතු තැන්පතු සහ ණය පහසුකම් සඳහා වන පොලිය සහ විදේශ විනිමය අනුපාත යනාදියට

අමතරව බැංකු අය කරන ගාස්තු, වට්ටම් සහ අනෙකුත් සේවා අය කිරීම් ද ඇතුළත් වන පරිදි විස්තරාත්මක තොරතුරු ප්‍රදර්ශනය කළ යුතුය.

2.2 බැංකු, බැංකු ශාඛා සහ වෙනත් බැංකු සේවා ස්ථාන සඳහා අවසර දීම

(අ) 2011 වසර අවසන් වන විට, නව ශාඛා 169 ක් සඳහාද, ව්‍යාප්ති කාර්යාල 145 ක් සඳහාද, ශිෂ්‍ය ඉතිරි කිරීමේ ඒකක 252 ක් පිහිටුවීම සඳහාද, බැංකු ශාඛා 49 ක් සහ ව්‍යාප්ති කාර්යාල 25 ක් ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීම සඳහාද, ව්‍යාප්ති කාර්යාල 36 ක් බැංකු ශාඛා බවට උසස් කිරීම සඳහාද, ශාඛා වලින් පරිබාහිරව පිහිටුවන්නා වූ ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර 129 ක් සඳහාද අවසර දෙන ලදී. ඒ අනුව, 2011 වසර අවසාන වන විට බැංකු ශාඛා 2,091 ක්ද, වෙනත් බැංකු සේවා ස්ථාන 4,030 ක්ද, ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර 2,237 ක්ද ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතිනි.

(ආ) ඉස්ලාමීය බැංකු මූලධර්ම මත ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වන පළමු වාණිජ බැංකුව වශයෙන් කටයුතු කිරීමට, 2011 ජනවාරි මාසයේදී “සීමාසහිත අමානා බැංකුව” වෙත ද, ශ්‍රී ලංකාව තුළ ශාඛාවක් ස්ථාපිත කිරීමට, 2011 ඔක්තෝබර් මාසයේදී ඉන්දියාවේ “සීමාසහිත ඇක්සිස් බැංකුව” වෙතද බැංකු බලපත්‍ර දෙකක් නිකුත් කරන ලදී. වාණිජ බැංකුවක් සහ විශේෂිත බැංකුවක් ස්ථාපිත කිරීමට, පිළිවෙලින් “කාර්ගිල්ස් ඇග්‍රිකල්චර් ඇන්ඩ් කොමර්ෂල් බැංකුව” වෙත 2011 සැප්තැම්බර් මාසයේදීද, “සීමාසහිත මර්චන්ට් බැංකුව් ඔෆ් සිලෝන්” වෙත 2011 අප්‍රේල් මාසයේදී ද අවසර ලිපි දෙකක්ද නිකුත් කරන ලදී.

2.3 බැංකු අඛණ්ඩව අධීක්ෂණය කිරීම

අහිතකර තත්ත්වයන් හා අවශ්‍ය නිවැරදි කරන ක්‍රියාමාර්ග කලින් හඳුනා ගැනීම සඳහා බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බැංකු අඛණ්ඩව අධීක්ෂණය කිරීම සිදු කරනු ලැබේ. ව්‍යවස්ථාපිත වාර්තාකරණ පද්ධතිය, එතැන් පරීක්ෂණ සහ අනෙකුත් විශ්වාස කටයුතු මූලාශ්‍ර වලින් රැස්කළ තොරතුරු මේ සඳහා යෙදවුම් ලෙස යොදා ගන්නා ලදී. තවද, නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග යුහුසුළුව ගැනීමට හැකි වන පරිදි අභ්‍යන්තර අධීක්ෂක ශ්‍රේණිගත කිරීමේ පද්ධතියක් ද පිහිටුවන ලදී. අධීක්ෂණයේදී හඳුනා ගත් ගැටළු නිවැරදි කිරීම සිදු වන බව තහවුරු කර ගැනීම සඳහා බැංකු අධ්‍යක්ෂවරු, ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකරුවන් හා බාහිර විගණකවරුන් සමග රැස්වීම් ගණනාවක් පවත්වන ලදී.

2.4 බැංකු පරීක්ෂණ සිදු කිරීම

පෙර වසර වලදී ආරම්භ කෙරුණු බැංකු 17 ක පරීක්ෂණ පවත්වා ගෙන ගිය අතර, 2011 වර්ෂයේදී තවත් බැංකු පරීක්ෂණ 17 ක් ආරම්භ කරන ලදී. ඒ අනුව, 2011 වර්ෂයේදී ඒ ඒ බැංකුවල කළමනාකාරීත්වය සමග විධිමත් සාකච්ඡා පවත්වමින් හා අදාළ වාර්තා මුදල් මණ්ඩලයට යොමු කිරීම මගින් බැංකු 20 ක ව්‍යවස්ථාපිත පරීක්ෂණ අවසන් කරන

ලද අතර, තවත් බැංකු 14 ක පරීක්ෂණ අවසන් වෙමින් පවතී. මෙම පරීක්ෂණවලදී ණය අවදානම් කළමනාකරණය, භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම්, මෙහෙයුම් අවදානම් කළමනාකරණය සහ ව්‍යවස්ථාපිත නියමයන් කඩ කිරීම් යනාදිය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන ලදී. මීට අමතරව කාලානුරූපීව පැන නැගී කරුණු සම්බන්ධයෙන් සීමිත විෂය පථයකින් යුත් පරීක්ෂණ කිහිපයක් ද පවත්වන ලදී. හඳුනාගත් ප්‍රධාන ගැටළු එකඟ වූ පරිදි නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත්දැයි තහවුරු කිරීම සඳහා කාර්තුමය පදනමක් මත ප්‍රගතිය විමසා බලන ලදී.

2.5 බැංකු ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන්ගේ රැස්වීම්

මහ බැංකු අධිපතිතුමා සහ බලපත්‍රලාභී බැංකුවල ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන් අතර පැවැත්වෙන මාසික රැස්වීම්වල ලේකම් කටයුතු බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉටු කරයි. මහ බැංකුව සහ බැංකු පද්ධතිය අතර අදහස් හුවමාරු කර ගැනීමේ වේදිකාවක් ලෙස මෙය ක්‍රියා කරයි. තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය පහසු කිරීම සඳහා බැංකු පද්ධතියේ කාර්යසාධනය හා ආර්ථික සහ මූල්‍ය අංශවල සංවර්ධනයන් පිළිබඳව මෙම රැස්වීම්වලදී ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීවරුන් දැනුවත් කරන ලදී. නව මුදල් නෝට්ටු කාණ්ඩයන් නිකුත් කිරීම, අඩු කළ බදු ප්‍රතිගත අනුව ලැබෙන ඉතිරි මුදල් උපයෝගී කර ගනිමින් ආයෝජන අරමුදල් ගිණුම් නිර්මාණය කිරීම සහ මෙහෙයවීම, බාහිර පාර්ශවයන්ගෙන් සේවා ලබා ගැනීම, කොටස් වෙළෙඳපොළට වන අනාවරණය, පාරිභෝගික ප්‍රඥප්තිය, ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු ගෙවීම් පද්ධතිය සම්බන්ධ ගැටළු, තොරතුරු ප්‍රදර්ශනය කිරීම, චිනයේ මුදල් ඒකකය වන “රෙන්මින්බි” බැංකු ගනුදෙනු සඳහා පිළිගැනීම, ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත LKAS 32, 39 සහ SLFRS 7 ක්‍රියාත්මක කිරීම, අත්හළ දේපල පිළිබඳ ගැටළු, බැංකු සේවකයන්ගේ පුහුණුවීම් විදේශ විනිමය නෝට්ටු ආනයනය සඳහා අවසර ලබාදීම සහ බැංකු ඒකක තුළින් විදේශීය විනිමය පරිවර්තන ක්‍රියාවලියට සහයෝගය ලබාදීම යනාදිය ඉහත රැස්වීම්වලදී සාකච්ඡාවලට බඳුන් වූ කරුණු කිහිපයකි.

2.6 අනෙකුත් ක්‍රියාකාරකම්

(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත LKAS 32, 39 සහ SLFRS 7 සමග බැංකු අනුකූලවීම සඳහා පහසුකම් සැලසීම

අන්තර්ජාතික ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත IAS 32, 39 සහ IFRS 7 වලට අනුරූප පිළිවෙලින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත LKAS 32, 39 සහ SLFRS 7 බැංකු විසින් 2012 ජනවාරි මස 01 දින සිට අනුගමනය කළ යුතුය. 2011 වසර තුළදී මෙම ප්‍රමිත අනුගමනය කිරීම පහසු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පහත සඳහන් ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී.:

(i) ශ්‍රී ලංකා බැංකුකරුවන්ගේ ආයතනය, ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනය හා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව යන ආයතනවල නියෝජනයන්ගෙන් සමන්විත විශේෂ කමිටුවක් මගින් 2012 වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සංසන්දනාත්මක මූල්‍ය තොරතුරු වාර්තා කිරීම සඳහා මාර්ගෝපදේශයන් සකස් කරන ලදී.

- (ii) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට අවශ්‍ය ව්‍යවස්ථාපිත වාර්තා පිළියෙල කළ යුතු ආකාරයට අදාළ කෙටුම්පත් කළ මාර්ගෝපදේශයන් නිකුත් කරන ලදී.
- (iii) මෙම ප්‍රමිත ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී පැන නගින ගැටළු පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකා බැංකුකරුවන්ගේ ආයතනය සහ බැංකු සමග දිගින් දිගටම සාකච්ඡාවන් සිදු කරන ලදී.
- (iv) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත LKAS 32, 39 සහ SLFRS 7 ක්‍රියාත්මක කිරීමේ බැංකුවල සුදානම කලින් කලට විමසා බලන ලදී.

(ආ) තහනම් යෝජනා ක්‍රම පිළිබඳව ගත් ක්‍රියාමාර්ග සහ නඩු කටයුතු

බැංකු පනතේ 83ආ වගන්තියට අනුකූලව තහනම් යෝජනා ක්‍රම පිළිබඳ පරීක්ෂණයන් පවත්වා ගෙන යන ලදී. තහනම් යෝජනා ක්‍රමයන් සම්බන්ධයෙන් අනුරාධපුර, බලපිටිය, මහව, පන්විල, කුරුණෑගල, අත්තනගල්ල සහ මිනුවන්ගොඩ යන මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණයන්හි ගොනු කළ නඩු 9 ක් නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුවේ සහ නෛතික බල අධිකාරීන්ගේ සහයෝගීත්වයෙන්, බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් හසුරුවන ලදී.

(ඇ) වෙනත් නඩු කටයුතු

මෙයට අමතරව, යහපාලනය පිළිබඳව නිකුත් කරන ලද නියමයන්, පැහැර හරින ලද ප්‍රමුඛ ඩිව්ලොප්මන්ට් ඇන්ඩ් සේවින්ග්ස් බැන්ක් ලිමිටඩ් හා සම්බන්ධ කාර්යයන් විනිමය පාලනය හා සම්බන්ධ කාර්යයන්, විධායක කටයුතුවල නිරත නිලධාරීන්ගේ යථා යෝග්‍යතාවය තහවුරු කර ගැනීම සහ බලපත්‍රලාභී බැංකුවල කොටස් අයිතිය සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය, අභියාචනාධිකරණය, දිසා අධිකරණය සහ කම්කරු විනිශ්චය සභාව යන ආයතනවල ගොනු කරන ලද නඩු 11 ක් සම්බන්ධයෙන් බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව 2011 වසර තුළ දී තවදුරටත් නඩු කටයුතු හසුරුවන ලදී. මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළදී, විවාදගත තෙල් ඉදිරි රැකුම් ගනුදෙනුව සම්බන්ධයෙන් පවරන ලද අන්තර්ජාතික නඩු කටයුතු හැසිරවීමෙහිලා නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුව වෙත බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සහාය දක්වන ලදී.

(ඈ) බැංකු පනත සඳහා යෝජිත සංශෝධනයන්

බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ආරම්භ කළ සහ බැංකු ප්‍රජාව සමග සාකච්ඡා කරන ලද සංශෝධනයන් අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලදී. මෙම සංශෝධිත පනත දැනට නීති කෙටුම්පත් දෙපාර්තමේන්තුවේ කෙටුම්පත් වෙමින් පවතී.

(ඉ) අන්තර් නියාමන ආයතනික සභාව (අ.නි.ආ.ස.)

අන්තර් නියාමන ආයතනික සභා රැස්වීම්වලට පහසුකම් සපයන ලද්දේ බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවයි. මූල්‍ය අංශයෙහි ක්‍රමවත් සංවර්ධනයක් ඇති කිරීමට යෝග්‍ය වන්නා වූ ප්‍රතිපත්තිමය නියෝගයන් ස්ථාපිතව ඇති බව තහවුරු කිරීමත්, පුළුල් මට්ටමේ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සඳහා සියලුම නියාමන ආයතනයන් සහයෝගීතාවයෙන්

යුතුව තොරතුරු හුවමාරු කර ගන්නා බව තහවුරු කිරීමත් අන්තර් නියාමන ආයතනික සභාවේ ප්‍රධාන වගකීම් වේ. “මූල්‍ය අංශයේ නියාමකයන් අතර තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීම” පිළිබඳ පනත් කෙටුම්පත සම්බන්ධයෙන් සභාව දිගින් දිගටම සාකච්ඡා පවත්වන ලදී. කොටස් තැරැව්කාර සමාගම් සඳහා වන අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවය, මූල්‍ය සමාගම් කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළෙහි ලැයිස්තුගත කිරීම සහ සංස්ථාපිත ණය වෙළෙඳපොළ සංවර්ධනය යනාදිය සභාව විසින් සාකච්ඡාවට බඳුන් කරන ලද වෙනත් විෂයයන් වේ.

(ඊ) දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්

බැංකු අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ වගකීම හා බැංකු ක්ෂේත්‍රයේ සහ නියාමන පරිසරයෙහි නව්‍ය සංවර්ධනයන් පිළිබඳ ඔවුන්ගේ දැනුම ඉහළ නැංවීමේ අරමුණින් යුතුව “අභියෝගාත්මක පසුබිමක් තුළ වර්ධනය සහ ස්ථායීතාව ලබා කර ගැනීම” යන මෑයෙන් බැංකු අධ්‍යක්ෂවරුන් සඳහා වූ සිව්වන සම්මන්ත්‍රණය 2011 නොවැම්බර් 02 දින බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පවත්වන ලදී. බැංකු සහ වෙනත් මූල්‍ය ආයතන සමග ගනුදෙනු කිරීමේදී ප්‍රවේශම් වීම පිළිබඳ මහජනතාව දැනුවත් කිරීමට මහජනතාවගෙන් තැත්පතු ලබා ගැනීමට බලය ලත් ආයතනවල ලැයිස්තුව හා පිරමීඩාකාරයේ තහනම් යෝජනා ක්‍රම පිළිබඳ සිංහල, දෙමළ සහ ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයන්ගෙන් විද්‍යුත් හා මුද්‍රිත දැන්වීම් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. එමෙන්ම, නියාමන පද්ධතියේ වන වෙනස්වීම් පිළිබඳ තොරතුරු බෙදා හැරීම සඳහා බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පුවත්පත් නිවේදන ගණනාවක් ද නිකුත් කරන ලදී.

(උ) ආයෝජන අරමුදල් ගිණුම (ආ.අ.ගි.)

2011 අයවැයෙන් යෝජනා වූ පරිදි, බැංකු වලින් අය කළ බදු අඩු වීම මත ඇති වන ඉතුරුම් උපයෝගී කර ගැනීමේ අරමුණින් ආයෝජන අරමුදල් ගිණුම පිහිටුවීම සහ මෙහෙයවීම සම්බන්ධ මාර්ගෝපදේශයන් බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බලපත්‍රලාභී බැංකු වෙත නිකුත් කරන ලදී. 2011 ජනවාරි 1 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි මූල්‍ය සේවා සම්බන්ධ එකතු කළ අගය මත බදු (වැට්) ගෙවීම සඳහා ගණනය කළ ලාභ වලින් සියයට 8 ක් සහ ආදායම් බදු ගෙවීම සඳහා ගණනය කළ බදු ගෙවීමට පෙර ලාභ වලින් සියයට 5 ක් ලෙස බදු අඩු වීම මත ඇති වන ඉතුරුම්, ආයෝජන අරමුදල් ගිණුමට මාරු කිරීමටත්, එම මුදල් දිගුකාලීන රජයේ බැඳුම්කරවල සහ පස් අවුරුදු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ආදායම් අනුපාතයට සියයට 2 ක් එක් කළ ආන්තිකයන් නොඉක්මවන පොලී අනුපාතයක් මත සහ වසර 5 කට නොඅඩු කල්පිරීමකට යටත්ව ණය දීම් සඳහා ආයෝජනය කිරීමටත් බැංකුවලට නියම කරන ලදී. ණය දීම ප්‍රධාන වශයෙන් කෘෂිකර්මාන්තය, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය, යටිතල පහසුකම්, හෝටල්, අධ්‍යාපන සහ තොරතුරු තාක්ෂණය යන අංශ සඳහා විය හැකිය. 2011 දෙසැම්බර් 31 වන විට බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් මෙම ආ.අ.ගි. ට මාරු කරන ලද මුදල රුපියල් බිලියන 12 කි.

(ඌ) බලපත්‍රලාභී බැංකු කොටස් වෙළෙඳපොළෙහි ලැයිස්තුගත කිරීම

2010 වසර අවසාන වන විට, දේශීය පෞද්ගලික බැංකු 8 ක් කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළෙහි ලැයිස්තුගත කර තිබිණි. වඩා විනිවිද භාවයකින් යුතුව අමතර ප්‍රාග්ධනය රැස්කිරීමට බැංකුවලට ඇති හැකියාව වැඩි කිරීමත් සහ වෙළෙඳපොළ විනය තුළින් යහපාලනය ඉහළ නැංවීමත් අරමුණු කර ගනිමින් අනෙකුත් සියලුම දේශීය පෞද්ගලික බැංකු ද 2011 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළෙහි ලැයිස්තුගත කරන ලෙස නියම කරන ලදී. එක් බැංකුවක් කොළඹ කොටස් වෙළෙඳපොළේ ලැයිස්තුගත කරන ලද අතර, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකුවක පාලිත සමාගම් වන තවත් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවකට එහි ණයකර ලැයිස්තුගත කිරීමට අවසර දෙන ලදී. විශේෂිත තත්වයන් සැලකිල්ලට ගනිමින්, බැංකු 2 ක් සඳහා ලැයිස්තුගත වීමට නියමිත කාලසීමාව 2012 මැයි සහ 2013 දෙසැම්බර් වශයෙන් දීර්ඝ කරන ලදී.

අරමුණුම II-1	
බලපත්‍රලාභී බැංකු ලැයිස්තුව	
බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු	
1.	අමානා බැංකු ලිමිටඩ්
2.	අයිසීඅයිසීඅයි බැංකු ලිමිටඩ්
3.	ඇක්සිස් බැංකු ලිමිටඩ්
4.	ඉන්දියන් ඕවර්සීස් බැංකුව
5.	ඉන්දියන් බැංකුව
6.	එම්සීබී බැංකු ලිමිටඩ්
7.	කොමර්ෂල් බැංකු ඔෆ් සිලෝන් පීඑල්සී
8.	ඩීඑෆ්සීසී වර්ධන බැංකු ලිමිටඩ්
9.	ඩොයිෂ් බැංකු ඒජ්
10.	ද හොංකොං ඇන්ඩ් ෂැංහයි බැංකු කෝපරේෂන් ලිමිටඩ්
11.	නැෂනල් ඩිවලොප්මන්ට් බැංකු පීඑල්සී
12.	නේෂන්ස් ට්‍රස්ට් බැංකු පීඑල්සී
13.	පබ්ලික් බැංකු බර්හාඩ්
14.	පැන් ඒෂියා බැංකු කෝපරේෂන් පීඑල්සී
15.	මහජන බැංකුව
16.	යුනියන් බැංකු ඔෆ් කලම්බු පීඑල්සී
17.	ලංකා බැංකුව
18.	සම්පත් බැංකු පීඑල්සී
19.	ස්ටැන්ඩර්ඩ් චාර්ටර්ඩ් බැංකුව
20.	ස්ටේට් බැංකු ඔෆ් ඉන්දියා

21.	සීබීබැංකු, එන් ඒ
22.	සෙලාන් බැංකු පීඑල්සී
23.	හබීබී බැංකු ලිමිටඩ්
24.	හැටන් නැෂනල් බැංකු පීඑල්සී
බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු	
25.	එම්බීඑස්එල් සේවින්ග්ස් බැංකු ලිමිටඩ්
26.	ජාතික ඉතිරි කිරීමේ බැංකුව
27.	ඩීඑෆ්සීසී බැංකුව
28.	ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුව
29.	රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුව
30.	සණස ඩිවලොප්මන්ට් බැංකු ලිමිටඩ්
31.	ලංකාපුත්‍ර ඩිවලොප්මන්ට් බැංකු ලිමිටඩ්
32.	ශ්‍රී ලංකා නිවාස සංවර්ධන මූල්‍ය සංස්ථා බැංකුව
33.	ශ්‍රී ලංකා සේවින්ස් බැංකු ලිමිටඩ්

3. බැංකු විදු පියෙස (බැංකු කටයුතු අධ්‍යයන කේන්ද්‍රය)

බැංකු විදු පියෙස 2011 වසර තුළදී ද එහි ප්‍රධාන කාර්යභාරය වූ දැනුම බෙදාහැරීම සහ මානව ප්‍රාග්ධන සංවර්ධනයෙහිලා අඛණ්ඩව නිරත විය. 2011 වසර තුළ මෙහෙයවන ලද දේශීය සහ විදේශීය වැඩමුළු, සමුළු, සම්මන්ත්‍රණ සහ දැනුම බෙදා හැරෙන වෙනත් වැඩසටහන් සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ හා ආසියාතික කලාපයේ මූල්‍ය හා මූර්ත අංශය නියෝජනය කරන ආයතනවල පුහුණුවන්නන්ගෙන්, තෘතීය අධ්‍යාපනය හදාරන්නන්ගෙන් සහ සාමාන්‍ය මහජනතාවගේ සහභාගිත්වය තුළින් ඉමහත් අනුග්‍රහයක් ලැබිණි.

බැංකු විදු පියෙස විසින් සංවිධානය කරන ලද සම්මන්ත්‍රණ, වැඩමුළු සහ සමුළු මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති, මුදල් වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරිත්වය හා මූල්‍ය ස්ථායීතාව වැනි විෂය කේන්ද්‍රවලට යොමු වූ හා න්‍යායාත්මක සහ ප්‍රයෝගික දෘෂ්ටිකෝණවලින් යුතුව මූල්‍ය අංශයට අවශ්‍ය කරන නව දැනුම් සම්භාරය බිහිකිරීම සඳහා යොමු විය. වසර තුළ පූර්ව සැලසුම් කළ වැඩසටහන් 72 කින්ද, විවිධ ආයතනවල ඉල්ලුම මත විශේෂයෙන් සැලසුම් කළ වැඩසටහන් 46 කින් සහ ජාත්‍යන්තර වැඩසටහන් 13 කින් සමන්විත වූ පුහුණු වැඩසටහන් 131 ක් මෙහෙයවීමට බැංකු විදු පියෙසට හැකි විය. මෙම වැඩසටහන් සඳහා දේශීය හා විදේශීය වශයෙන් සහභාගිත්වයෙන් 4,930 කගේ සහභාගිත්වය දක්නට ලැබුණි. බහුවිධ විෂය ධාරාවන්ගෙන් යුක්ත ප්‍රවේශයක් දිස්වන අයුරින් සහ මූල්‍ය අංශයේ සීමා මායිම්වලින් ඔබ්බට ගිය වැඩසටහන් සැලසුම් කිරීමට හැකිවීම 2011 වසර තුළදී දිස්වන විශේෂ කරුණක් විය.

අර්ථ ශාස්ත්‍රය, බැංකු කටයුතු හා මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රවල තත්කාලීන මහජන අවධානය යොමුවන අංශවල දැනුම බෙදා හැරීමේ

අදිටනින් යුතුව මහජනතාව සඳහා මෙම මහජන දේශන සංවිධානය කරන ලද අතර, ඒ සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ මෙන්ම විදේශීය රටවල කීර්තිමත් සම්පත්ආයතනවලට ආරාධනා කරන ලදී. මෙම දේශන මාලාව මෙන්ම බැංකු විදු පියෙස 2010 න් ඇරඹුණු ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 60 වන සංවත්සර දේශනමාලාව ද පවත්වනලදී. මහ බැංකු කටයුතු, අර්ථ ශාස්ත්‍රය හා මූල්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ ප්‍රායෝගික අංශයන්ට අදාළ දැනුම බෙදා ගැනීම සඳහා විශ්ව විද්‍යාල විද්‍යාර්ථීන් හා ශිෂ්‍යයන්, පාසැල් සිසුන් සහ ගුරුවරුන් වෙනුවෙන්ද විශේෂ අධ්‍යාපන වැඩසටහන් ගණනාවක් පවත්වන ලදී. මෙම වැඩසටහන්වලට අමතරව ශ්‍රී ලංකාවේ පහළ ආදායම් ස්ථරවල ග්‍රාමීය ජනතාවගේ මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය හා ව්‍යවසායකත්ව කුසලතා ඔප් නැංවීමේ අරමුණින් යුතුව මූල්‍ය සාක්ෂරතාව, මූල්‍ය අන්තර්ග්‍රහණය හා ව්‍යවසායකත්ව සංවර්ධනයට අදාළ වැඩසටහන් 14 ක් ද දිවයිනේ විවිධ ප්‍රදේශවල දියත් කරන ලදී.

දැනුම උත්පාදනය හා බෙදා හැරීම වෙනුවෙන් 2010 දී බැංකු විදු පියෙස විසින් අරඹන ලද “CBS Journal of Multidisciplinary Studies” නම් වූ පර්යේෂණ සඟරාවේ දෙවැනි නිකුතුවේ ප්‍රකාශන කටයුතු මේ වනවිට සිදුවෙමින් පවතින අතර, කලාපයේ දැනුම උත්පාදනය හා බෙදා හැරීමෙහි අති විශිෂ්ඨ මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස යන ගමන් මගෙහි සිය කැපවීම හුවා දක්වමින් ආරම්භ කරන ලද මෙම පර්යේෂණ සඟරාවෙහි දෙවැනි නිකුතුව ප්‍රකාශයට පත්වීමට නියමිතය. බැංකු විදු පියෙස තුළ වඩා හොඳ ඉගෙනුම් පරිසරයක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා 2011 වසර තුළදී ඉගෙනුම් පහසුකම් තවදුරටත් වැඩි දියුණු කිරීමේ කටයුතුවල බැංකු විදු පියෙස නියැලුණි.

4. සංනිවේදන

සංනිවේදන කාර්යභාරය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අනාගතෝචිත තොරතුරු සේවා වුවමනාවන්ට සරිලන සේ කටයුතු සම්පාදනය කිරීම උදෙසා සංනිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව ගවුණු 2011 වසර වෙන් කළේය. මෙම වසර තුළ මහ බැංකුව සිය තොරතුරු විසුරුවා හැරීම සඳහා සමාජ ජාල වෙබ් අඩවිවල නියෝජනයට මුල පිරීමත් පාසල් දරු දැරියන් අතර මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය වැඩි දියුණු කිරීම අරමුණු කරගත් “ආර්ථිකය සහ මූල්‍යය” පිළිබඳ නව කටයුතු පොත් පෙළෙහි පළමු පොත එළි දැකීමත් සනිටුහන් කරන ලදී. මහ බැංකුවේ පැවති නොයෙක් උත්සව සහ අනෙකුත් කටයුතුවලදී අවස්ථාවට සුදුසු පසුබිම සහ වාතාරවණය සකස් කර දෙමින් දෙපාර්තමේන්තුව ආයතනය තුළ සිය කාර්යභාරය ඉටු කරන ලදී. ආර්ථිකයේ කොටස්කරුවන් අතර එලදායී ආකාරයේ සංනිවේදනය සහ සහයෝගීතාව ඇති කරලීම සහ තහවුරු කරලීම කරා මූල්‍ය පද්ධති මෙහෙයවීමේදී සංනිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රමුඛ කාර්යභාරයක් ඉටු කරන ලදී.

4.1 බාහිර සංනිවේදන කටයුතු

අනෙකුත් ආයතන සහ පුද්ගලයන් වෙත බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති සහ උපාය මාර්ගයන් සංනිවේදනය කිරීම සඳහා වූ මෙහෙය සාක්ෂාත් කර ගැනීමට සුදුසු වන අයුරින් සිය ප්‍රමුඛතම සංනිවේදන මෙවලම වන ත්‍රෛභාෂික වෙබ් අඩවිය වැඩි දියුණු කිරීමට සහ පවත්වා ගෙනයාමට දෙපාර්තමේන්තුව තවදුරටත් කටයුතු කරන ලදී.

බැංකුවේ කාර්යයන් සම්බන්ධව තොරතුරු පොදු මහජනතාව අතරට ගෙනයන ජනප්‍රිය මූලාශ්‍රයන් බවට එහි වෙබ් අඩවිය පත් කිරීම සහ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දරන ලද ප්‍රයත්නයේ සාර්ථකත්වය විදහා පාමින් වෙබ් අඩවියේ පිවිසුම් සංඛ්‍යාව පසුගිය වසරේ වාර්තා වූ මිලියන 59 ට වඩා සියයට 20 ක වැඩිවීමක් එනම් මිලියන 71 ක් වාර්තා කළේය. නව ගෝලීය ප්‍රවණතාවයන් හා එක්ව යමින් 2011 ඔක්තෝබර් මාසයේ ෆේස් බුක්, ටිවිටර් සහ යූ ටියුබ් සමාජ ජාලයන්ට සාර්ථක අයුරින් මහ බැංකුව හඳුන්වා දීමත් සමග අන්තර් ජාලය තුළ බැංකුවේ නියෝජනය වඩාත් පුළුල් විය. එතැන් සිට ෆේස් බුක් සහ ටිවිටර් අඩවි හරහා මහ බැංකුව පිළිබඳ පුවත් 339 ක් පළ කර ඇති අතර යූ ටියුබ් අඩවියට විඩියෝ ක්ලිප් 19 ක් එක් කර ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ මුදල් ලෝකය පුරා නාණකශාස්ත්‍රඥයන් වෙත ගෙන යාමේ දී වෙබ් අඩවියේ සාර්ථකත්වය සනිටුහන් කරමින් මංගන නෝට්ටු අලෙවිය සහ කාසි අලෙවිය ද කැපි පෙනෙන වර්ධනයක් අත්කර ගත්තේය.

සංනිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වසර තුළ දී මුද්‍රිත සහ ඉලෙක්ට්‍රොනික මාධ්‍යයන්හි දැන්වීම් 342 ක් පළ කරන ලද අතර, පුවත්පත් නිවේදන 1,758 ක්ද ගැසට් නිවේදන 16 ක්ද නිකුත් කරන ලදී. මෙම පුවත්පත් නිවේදන 1,758 අතුරින් 1,248 ක් තෙල් මිල ගණන්, විනිමය අනුපාත, ශ්‍රී ලංකා අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාත (Sri Lanka Inter Bank Offer Rates - SLIBOR), විවට වෙළෙඳපොළ කටයුතු, ඒක්ෂණ මුදල් සහ සතියේ ආර්ථික දර්ශක යනාදී නිත්‍ය මාතෘකා සම්බන්ධ වූ අතර ඉතිරි නිවේදන අර්ථ සාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, බැංකු සුපරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව සහ ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව වැනි බැංකුවේ ප්‍රධාන දෙපාර්තමේන්තුවලට අදාළ විවිධ කරුණු සම්බන්ධ වූ ඒවා විය. මුදල් මණ්ඩලයේ අදහස් මහජනතාව වෙත සංනිවේදනය කිරීම සඳහා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පුවත්පත් සාකච්ඡා සහ සම්මුඛ සාකච්ඡා 63 ක් සංවිධානය කරන ලදී. මෙයට අතිරේකව දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මහ බැංකුවේත් බැංකු විදු පියෙසේත් පැවැති වැඩසටහන් සඳහා මාධ්‍ය ආවරණය සලසා දෙන ලදී. බ්‍රන්තල දැයට කිරුළ ප්‍රදර්ශන භූමියේ දී පැවැත්වුණු නව මුදල් නෝට්ටු කාණ්ඩය දොරට වැඩිමේ උත්සවය, වේයන්ගොඩ සහල් පිටි සැකසීමේ කම්හල විවෘත කිරීමේ උත්සවය, යාපනය, මුලතිව්, ගිරාදුරුකෝට්ටේ, වවුනියාව, සහ මැදිරිගිරිය වැනි ප්‍රදේශයන්හි පැවැති සංවර්ධන වැඩමුළු යනාදී දුර බැහැර ප්‍රදේශයන්හි පැවැත්වුණ උත්සව සහ අනෙකුත් අවස්ථාවන් සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පසුගිය වසර තුළ දරන ලද දායකත්වය ඉමහත්ය.

4.2 අභ්‍යන්තර සංවිකේදන කටයුතු

මහ බැංකු කාර්ය මණ්ඩලයේ දැනුම වැඩිදියුණු කරලීම සඳහා වූ සිය උපායමාර්ගික අරමුණ ඉටු කර ගැනීමේ මාර්ගයක් වශයෙන් සංවිකේදන දෙපාර්තමේන්තුව “CBSL Daily” සම්පත් පූර්ණ අභ්‍යන්තර වෙබ් අඩවියක් ලෙස පවත්වාගෙන ගිය අතර 2011 වසර තුළ එයට දේශීය සහ විදේශීය පුවත් 292 ක් එක් කරන ලදී. වසර තුළ වෙබ් අඩවියේ පිවිසුම් සංඛ්‍යාව සැලකිය යුතු මට්ටමින් ඉහළ ගියේය. ආර්ථික දර්ශක, ඉදිරිපත්කිරීම්, නිවේදන සහ දැන්වීම් ආදියේ සිට අභ්‍යන්තර දුරකථන නාමාවලිය දක්වා වූ විශාල පරාසයක තොරතුරු සමූහයක් මෙම අඩවිය විසින් කාර්ය මණ්ඩලය වෙත සපයා දෙන ලදී. බැංකුවේ නිල අභ්‍යන්තර පුවත්හසුන වූ “කවුච්ට” ත්‍රිමාසික සඟරාවෙහි කලාප 4 ක් ඡායාරූප සහ ලිපි සහිත විවිද්‍රවත් පිටු වැඩි ගණනකින් සමන්විතව 2011 වසර තුළ එළි දක්වන ලදී.

ආර්ථිකය සම්බන්ධව මහජනයා විසින් දක්වන මතිමතාන්තර ද බැංකුවට අදාළ වෙනත් කරුණු ද සම්බන්ධයෙන් ඉහළ කළමනාකාරිත්වය දැනුවත් කරනු පිණිස දෙපාර්තමේන්තුවේ මාධ්‍ය නිරීක්ෂණ අංශය විසින් භාෂා තුනෙන් පළවන පුවත්පත් 15 කින් රැස් කරන ලද පුවත්, ලිපි සහ මහජන අදහස් 1,698 ක් කළමනාකාරිත්වයට යොමු කරන ලදී.

4.3 මහජනයා දැනුවත් කිරීම

මහජනයා දැනුවත් කිරීම වඩාත් සාර්ථකව සහ පාසල් දරු දැරියන් සහ තරුණ පරපුර කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් සහිතව සිදු කිරීමට සංවිකේදන දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කරන ලදී. මෙම කාර්යයේ කොටසක් ලෙස, තරුණ පරපුරට වඩාත් සමීප මාධ්‍යයක් උපයෝගී කරගත් “උද්ධමනයේ කතාව” කාටූන් පොත එළි දැක්විණ.

දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිෂ්පාදනය කරනු ලැබූ “පනින්තට පෙර” ඒකාංගික ටෙලි වෘත්තාන්තය 2011 වසරේදී රූපවාහිනී නාලිකා ගණනාවක විකාශය කරන ලදී. මෑත කාලයේ දී මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායීතාවය සම්බන්ධයෙන් බරපතල ආන්දෝලනයක් ඇති කළ ව්‍යාජ මූල්‍ය ආයතන පිළිබඳව සහ එවැනි බලය නොලත් ආයතනයන්හි මුදල් ආයෝජනය කිරීමෙහි ප්‍රතිවිපාක පිළිබඳව මහජනතාව තුළ අවබෝධය ඉහළ නැංවීම මෙම ටෙලි වෘත්තාන්තය විකාශය කිරීමේ අරමුණ විය. මුලින් සිංහල බසින් නිෂ්පාදනය කරනු ලැබූ නාට්‍යය පසුව දෙමළ බසින් හඬකවනු ලැබ දෙමළ රූපවාහිනී නාලිකාවන්ගේ ද විකාශය කරන ලදී. නාට්‍යයට ප්‍රේක්ෂකයන්ගේ ද විචාරකයන්ගේ ද නොමඳ පැසසුම් හිමි විය.

2011 වසරේ දී සංවිකේදන දෙපාර්තමේන්තුව මහ බැංකුව නියෝජනය කරමින් ප්‍රදර්ශන 03 කට සහභාගි වූ අතර, ඒවායේ දී මහජනතාවට මහ බැංකුව හා සමග සම්බන්ධ වන්නටත් මහ බැංකු ප්‍රකාශන සහ මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරනු ලැබූ සමරු කාසි මිලට ගන්නටත් අවස්ථාව හිමි විය. බුත්තල දී පැවැති දැයට කිරුළ ජාතික ප්‍රදර්ශනය, කින්නියා හි පැවැති පළාත් ප්‍රදර්ශනය සහ බණ්ඩාරනායක අනුස්මරණ ජාත්‍යන්තර

සම්මන්ත්‍රණ ශාලාවේ පැවැති ජාත්‍යන්තර පොත් ප්‍රදර්ශනය යන අවස්ථාවන්හි ඉහළම ජනප්‍රියත්වයක් ලැබූ ප්‍රදර්ශන කුටි අතර මහ බැංකු ප්‍රදර්ශන කුටිය ද විය. නව මුදල් නෝට්ටු කාණ්ඩය දොරට වැඩීම වෙනුවෙන් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දැයට කිරුළ ප්‍රදර්ශන භූමියෙහි සංවිධානය කළ උත්සවයට ලැබුණ පැසසුම් පිළිබඳ මෙහිදී විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුතුය.

සාර්ථකත්වය ගැන සංඛ්‍යාවන්ගෙන් ප්‍රකාශ කරන්නේ නම් 2011 වසරෙහි මහ බැංකු ප්‍රකාශන විකිණීමෙන් ලත් ආදායම රුපියල් මිලියන 5.23 ක් වූ අතර එයට වැඩි වශයෙන් හේතු වූයේ “ශ්‍රී ලංකාව තුළ ව්‍යාපාරයන්හි යෙදීම - පියවරෙන් පියවරට මඟපෙන්වීමක්”, “මුදල් ගනුදෙනු, බැංකු සහ ආර්ථිකය” වැනි නව ප්‍රකාශන ලැබූ ජනප්‍රියතාවයි. රජයේ ආයතනයන්ගෙන්, විශේෂයෙන් උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත්වල රාජ්‍ය ආයතනයන්ගෙන් ලැබුණු ඉහළ ඉල්ලුම හේතුකොටගෙන මහජනයා දැනුවත් කිරීමේ වැඩ මුළුමනින් නොමිලේ බෙදා දුන් ප්‍රකාශනයන් ප්‍රමාණය ද සියයට 10 කින් පසුගිය වසර තුළ වැඩි විය.

අ.පො.ස. උසස් පෙළ සිසුන්, පාසල් ගුරුවරුන්, සන්නද්ධ හමුදාවන්හි පුහුණුවන්නන්, විදේශ සේවයේ සහ වාණිජ බැංකුවල නිලධාරීන් ඉලක්ක කරගෙන මහජන දැනුවත් කිරීම/අධ්‍යාපනික වැඩ මුළු 38 ක් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2011 වසර තුළ සංවිධානය කරන ලදී. මේවායින් 11 ක් පවත්වන ලද්දේ ත්‍රිකුණාමලය, මාතලේ, හම්බන්තොට, දෙහිඅත්තකණ්ඩිය, නොවිටියාගම, කුරුණෑගල සහ මහනුවර වැනි කොළඹින් දුර බැහැර පළාත්වල ය. මේ වැඩමුළුවලට සහභාගිවූවන්ගේ සංඛ්‍යාව 5,262 ක් වූ අතර, එය කලින් වසර හා සසඳන විට සියයට 8 ක වැඩි වීමකි.

4.4 පරිවර්තන සේවය

කලින් අවුරුදුවලදී මෙන්ම මේ වසරේදීත් දෙපාර්තමේන්තුවේ දෙමළ පරිවර්තන අංශය මහ බැංකුවේ දෙමළ භාෂා පරිවර්තන අවශ්‍යතාවයන් ඉටුකර දීම සඳහා එහි මා හැඟි සේවය සලසා දෙනලදී. පරිවර්තන අංශය විසින් 2011 වසර තුළ පරිවර්තන කාර්යයන් 357 ක් සම්පූර්ණ කරන ලද අතර ඒ යටතේ පරිවර්තිත මුළු පිටු සංඛ්‍යාව 2,271 ක් විය.

4.5 මුද්‍රණාලය

වර්ෂ එකේ සිට පහ දක්වා පරාසයක වූ මුද්‍රණ කාර්යයන් 251 ක් සම්පූර්ණ කරමින් මහ බැංකු මුද්‍රණාලය ද සිය සේවාව මේ වසරේදීත් නොවෙනස්ව උසස් තත්ත්වයෙන් යුතුව සලසා දෙන ලදී. මෙම මුද්‍රණ කාර්යයන් අතර මහ බැංකුවේ උපාය මාර්ගික සැලැස්ම, ණය තොරතුරු බුලට්තය, ශ්‍රී ලංකාව තුළ ව්‍යාපාරයන්හි යෙදීම - පියවරෙන් පියවරට මඟපෙන්වීමක්, 2012 මාර්ග සිතියම, කාර්ය මණ්ඩල පත්‍රිකා, ආචාර්ය එච්.එස්.එන්.කරුණාතිලක අභිනන්දන වෙළුම, මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා වාර්තාව, ආර්ථික සහ සමාජ දත්ත, සටහන, පුවත් සමාලෝචනය, බැංකු විදු පියසේ වැඩ සටහන් දින දර්ශනය, බැංකු විදු පියසේ ජර්නලය, මහ බැංකු අත්පොත

සහ මාසික බුලටිනය ද විය. ඉහත දක්වන ලද ප්‍රකාශනයන්ට අමතරව මහ බැංකුවේ අවශ්‍යතාවයන් සම්පූර්ණ කිරීම පිණිස පෝස්ටර, සහතිකපත්‍ර, ආකෘති පත්‍ර, ආරාධනා පත්‍ර, ලිපිගොනු කවර, පත්‍රිකා සහ පොත් පිංච ද මුද්‍රණය කරන ලදී. එසේම, මහ බැංකුවේ 60 වැනි සමරු කලාපය ද, මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයේ වාර්ෂික වාර්තාව ද පිටු සැකසීම සහ සැලසුම් කිරීම මුද්‍රණාලය විසින් සිදු කරනු ලැබීය. මහජනතාව දැනුවත් කිරීම සඳහා වූ සංනිවේදන දෙපාර්තමේන්තුවේ උපාය මාර්ගික අරමුණ ඉටු කර ගැනීමට සහාය වෙමින්, මුදල් ගනුදෙනු, බැංකු සහ ආර්ථිකය, මූල්‍ය ආර්ථික විද්‍යා මූලධර්ම විග්‍රහය සහ උද්ධමනයේ කතාව යන කෘති මුද්‍රණය කර සංනිවේදන දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රකාශන අයිතිය යටතේ ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.

4.6 මහ බැංකුවේ වැදගත් අවස්ථාවන් සේයාරූගත කිරීම

සංනිවේදන දෙපාර්තමේන්තුවේ ඡායාරූප අංශයට 2011 ඉතා කාර්ය බහුල වසරක් විය. ජාත්‍යන්තර සම්මන්ත්‍රණ, නව නෝට්ටු කාණ්ඩය දොරට වැඩීම සහ මහ බැංකුව විසින් සංවිධානය කරන ලද සංවර්ධන කාර්යයන් යනාදී විවිධ අවස්ථාවන් ආවරණය කරමින් ඒවායේ සියළුම ඡායාරූප අවශ්‍යතාවයන් ඉටු කිරීමත් ඒවායේ ඇල්බම, සංගත තැටි ආදිය සැකසීමත් ඡායාරූප රාමු කර සැකසීමත් මෙම අංශය විසින් ඉටු කරන ලදී.

4.7 පුස්තකාලය සහ තොරතුරු කේන්ද්‍රය

ගුණාත්මකවත් ප්‍රමාණාත්මකවත් වර්ධනය වූ පුස්තකාලය සහ තොරතුරු කේන්ද්‍රයෙහි වසර අවසාන වන විට පැවති එකතුව පොත් 25,667 ක්, වාර්තා 17,592 ක්, සංගතතැටි 1,085 ක් සහ බදින ලද වෙළුම් 148 ක් විය. පුස්තකාලය සහ තොරතුරු කේන්ද්‍රය බැංකුවේ කාර්ය මණ්ඩලයට මෙන්ම බාහිර පුද්ගලයන් විසින් ඉල්ලීමක් කරනු ලැබුවහොත් ඔවුන්ට ද සේවාව සපයයි. බැංකු විදු පියසේ පුස්තකාලයෙහි පොත් සංඛ්‍යාවද 5,777 සිට 5,968 දක්වා වැඩි විය.

ආර්ථික විද්‍යාව, ආර්ථිකමිතිය සහ මූල්‍යය යන විෂයයන් පිළිබඳව වූ සඟරා 100 කටත් වඩා වැඩි සංඛ්‍යාවකට මංගන පිවිසුම සලසන “සයන්ස් බ්රොක්ඩ්” දත්ත මූල්‍ය භාවිතයට ගැනීමද මෙම කාල සීමාව තුළ වැඩි වී ඇත. පුස්තකාලය, දේශීය සහ විදේශීය සඟරා සංඛ්‍යාව පිළිවෙලින් 119 කට සහ 62 කට දායකත්වය දරන ලදී. එසේම “අළුතින් එක් වූ පොත්”, “වර්තමාන තොරතුරු”, “පුවත් විපරම” වැනි තොරතුරු සංග්‍රහයන් සකස් කර අභ්‍යන්තර වෙබ් අඩවියෙහි පළ කරන ලදී. තෝරාගත් තොරතුරු බෙදා හැරීමේ සේවාවක් ද ක්‍රියාත්මක විය.

කාර්ය මණ්ඩල සාමාජිකයන් තුළ කියවීමේ පුරුද්ද වැඩි දියුණු කිරීම අරමුණු කර ගනිමින් ආරම්භ කරන ලද පොත් හඳුන්වා දීමේ වැඩ පිළිවෙලෙහි සැසි, විවිධ විෂයයන්ට අදාළ තෝරාගත් පොත් 5 ක් තේමා කර ගනිමින් මේ වසර තුළද පවත්වන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික විද්‍යාව සහ බැංකු කටයුතු පිළිබඳ පුස්තකාල ජාලය (Economics and Banking Library

Net work of Sri Lanka - EbanklibnetSL) පවත්වාගෙන යාමද සිදු කෙරුණ අතර, ඉ-නැපැල් මගින් තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීම තුළින් එහි සාමාජික පුස්තකාල 24 ට විශාල මෙහෙයක් සැලසිණි. පුස්තකාලය සහ තොරතුරු කේන්ද්‍රය විසින් 2011 ජනවාරි මාසයේ බැංකුවේ කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා පොත් ප්‍රදර්ශනයක් සංවිධානය කරනු ලැබූ අතර එහිදී පුස්තකාලයට අළුතින් එක් වූ පොත් 350 ක් ප්‍රදර්ශනය කරනු ලැබීය. එසේම දිවයිනේ නමගිය පොත් වෙළෙඳ ආයතන 7 ක සහභාගීත්වය ඇතිව 2011 දෙසැම්බර් මාසයේදී පොත් සල්පිලක් ද සංවිධානය කෙරුණි. පොත් ප්‍රදර්ශනයට සහ පොත් සල්පිලට කාර්යමණ්ඩලයෙන් ඉතා ඉහළ ප්‍රතිචාරයක් හිමි විය.

බැංකුවේ කාර්ය මණ්ඩලයට බැංකුවේ අභ්‍යන්තර පරිගණක ජාලය ඔස්සේ පිවිසුම සලසා දෙමින් ඩිජිටල් පුස්තකාල සේවයක් ආරම්භ කරන ලදී. ජාතික කියවීමේ මාසය වෙනුවෙන් ඉ-නැපැල් මගින් පවත්වන ලද පොත් විචාර තරඟය කාර්ය මණ්ඩල සාමාජිකයන් අතර ඉහළ ජනප්‍රියත්වයක් හිමි කර ගත්තේය. තවද, පුස්තකාලයේ විමර්ශන අංශයේ ස්වාපිත ස්වයං පිවිසුම් භාෂා විද්‍යාගාරය මහ බැංකු සේවකයන් වෙනුවෙන් විවෘතව තබනු ලැබුණි.

2008 වසරේදී පුස්තකාලයට ප්‍රදානය කරනු ලැබූ ISO 9001:2000 ප්‍රමිති තත්ත්වයට අනුකූල වන පරිදි පුස්තකාල සේවාවන් පවත්වාගෙන යාමට 2011 වසරේ ද කටයුතු කරන ලදී.

5. ව්‍යවහාර මුදල්

මුදල් නීති පනත මගින් ව්‍යවහාර මුදල් නිකුතුව හා කළමනාකරණය සම්බන්ධව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට ලබා දී ඇති විධිවිධාන යටතේ ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව තම කාර්යයන් ඉටුකරනු ලබයි. මෙම විධිවිධාන ඉටු කිරීම සඳහා ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව 2011 වසර තුළදී පහත ක්‍රියාකාරකම් සිදුකරනු ලැබීය.

5.1 ව්‍යවහාර මුදල් (වලංගු මුදල්) නිකුත් කිරීම

ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු හරහා නව සහ සේවා නිසි (නැවත පාවිච්චි කළ හැකි තත්ත්වයේ) නෝට්ටු හා කාසි ආර්ථිකයට නිකුත් කරනු ලැබේ. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙත 2011 වසරේ දී නිකුත් කරන ලද නව හා සේවා නිසි මුදල් නෝට්ටුවල වටිනාකම පිළිවෙලින් බිලියන 106.1 ක් සහ බිලියන 229.0 ක් විය. “සංවර්ධනය, සෞභාග්‍යය හා ශ්‍රී ලංකාවේ නැටුම් ශිල්පීන්” යන තේමාව යටතේ 11 වන ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු කාණ්ඩය 2011 පෙබරවාරි මස නිකුත් කරන ලදී. මෙම නෝට්ටු කාණ්ඩය රුපියල් 20, 50, 100, 500, 1000 හා 5000 යන නෝට්ටුවලින් සමන්විතය. මෙම නෝට්ටු කාණ්ඩය නිල වශයෙන් එළි දැක්වීම 2011 පෙබරවාරි 04 දිනට යෙදුණු ජාතික නිදහස් දිනයේ දී සිදුකරනු ලැබීය. 2011 ඔක්තෝබර් මස සිංගප්පූරුවේ පැවති ව්‍යවහාර මුදල් කටයුතු සම්බන්ධ ජාත්‍යන්තර සමුළුවේ දී වසරේ විශිෂ්ඨතම නව මුදල් නෝට්ටු

කාණ්ඩය සඳහා වූ අනුගුරුවාසය මෙම නව නෝට්ටු කාණ්ඩයට හිමි විය. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සඳහා නිකුත් කරන ලද නව හා සේවා නිසි කාසිවල වටිනාකම පිළිවෙලින් රුපියල් මිලියන 458.9 ක් හා රුපියල් මිලියන 13.5 ක් විය. ඒ අනුව, 2011.12.31 දිනට සංසරණයේ පැවති ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටු හා කාසිවල වටිනාකම රුපියල් බිලියන 293.2 ක් වූ අතර, එය 2010.12.31 පැවති සංසරණයට සාපේක්ෂව සියයට 14.7 ක වාර්ෂික වර්ධනයකි.

5.2 ව්‍යවහාර මුදල් තැන්පතු බාර ගැනීම

ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙතින් සේවා නිසි හා සේවා අනිසි ව්‍යවහාර මුදල්, තැන්පතු ලෙස බාරගැනීම සිදු කරයි. සේවා නිසි ව්‍යවහාර මුදල් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙත නැවත නිකුත් කෙරෙන අතර සේවා අනිසි ව්‍යවහාර මුදල් සංසරණයෙන් ඉවත් කෙරෙයි. තැන්පතු වශයෙන් ලැබුණු සේවා නිසි සහ සේවා අනිසි නෝට්ටුවල වටිනාකම පිළිවෙලින් රුපියල් බිලියන 258.2 ක් හා රුපියල් බිලියන 39.7 ක් වූ අතර කාසි තැන්පතුවල වටිනාකම රුපියල් මිලියන 13.8 ක් විය. ඒ අනුව, නෝට්ටු හා කාසි නිකුත්වූ මුළු ශුද්ධ වටිනාකම පිළිවෙලින් රුපියල් බිලියන 37.2 ක් හා රුපියල් මිලියන 472.3 ක් විය.

5.3 සමරු කාසි හා නෝට්ටු නිකුත් කිරීම

මුදල් නීති පනතේ විධි විධාන ප්‍රකාරව, පුද්ගලයන් හා විශේෂ අවස්ථා සැමරීම වෙනුවෙන් සමරු කාසි හා නෝට්ටු නිකුත් කිරීමේ බලය මුදල් මණ්ඩලයට පැවරී ඇත.

මුදල් මණ්ඩලය මගින් අනුමත කරන ලද ප්‍රතිපත්තියට අනුව, ශ්‍රී ලාංකික සමාජයේ සමස්ත අභිවෘද්ධිය වෙනුවෙන් වැදගත් මෙහෙයක් ඉටුකළ පුද්ගලයන් හෝ ශ්‍රී ලාංකික සමාජයේ වැදගත් සංධිස්ථානයක් සනිටුහන් කරන අවස්ථාවක් (ජාතික හෝ අන්තර් ජාතික) හෝ, ශ්‍රී ලාංකික සමාජයේ අභිවෘද්ධිය වෙනුවෙන් සැලකිය යුතු බලපෑමක් සනිටුහන් කළ හැකි සුවිශේෂී මූලාරම්භයක් වෙනුවෙන් මෙම සමරු කාසි නිකුත් කරනු ලබයි. 2011 වසරේ දී වගුවේ සඳහන් කර ඇති පරිදි පහත විස්තර කෙරෙන සමරු කාසි 5 ක් නිකුත් කෙරිණ. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මෙතෙක් නිකුත් කරන ලද සමරු කාසි ගණන 53 දක්වා වැඩි විය.

5.4 ව්‍යාජ මුදල් හඳුනා ගැනීම

වලංගු මුදල් පිළිබඳ මහජන විශ්වාසය පවත්වාගැනීම සඳහා ව්‍යාජ මුදල් සංසරණය වැළැක්වීමට ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව විවිධ ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත. ව්‍යාජ මුදල් සැකසීම වඩාත් අපහසු කිරීම සඳහා 2011 වසරේ දී නිකුත් කරන ලද 11 වන කාණ්ඩයේ මුදල් නෝට්ටු සඳහා නව ආරක්ෂණ සලකුණු හඳුන්වා දෙන ලදී. ව්‍යාජ මුදල් සැකසීමේ ප්‍රයත්නවලට අදාළව පොලිසියේ අපරාධ පරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ,

ව්‍යාජ මුදල් විමර්ශන කාර්යාංශය හා නීති ක්‍රියාත්මක කරන බලධාරීන් සමග සමීප සම්බන්ධය තවදුරටත් පවත්වා ගන්නා ලදී. ව්‍යාජ නෝට්ටුවක් අනුකරණය පිළිබඳ අධිකරණ කටයුතු සඳහා නිසැක සාක්ෂියක් වශයෙන් අධිපතිතුමාගේ අත්සන සහිත සහතික 209 ක් නිකුත් කෙරිණ. තවදුරටත්, ව්‍යාජ මුදල් සැකසීම පිළිබඳ නඩුවල සාක්ෂිකරුවන් වශයෙන් ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් අධිකරණයේ නඩු විභාග 20 ක් සඳහා පෙනී සිටිනු ලැබීය. 2011 වසරේ දී, අපරාධ පරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත සහතික ලබාගැනීම සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද ව්‍යාජ නෝට්ටු ප්‍රමාණය, සංසරණයේ පවතින අව්‍යාජ නෝට්ටු මිලියනයකට ව්‍යාජ නෝට්ටු 6 ක් දක්වා ඉතා සුළු ප්‍රමාණයකින් ඉහළ ගියද එය තවමත් වෙනත් බොහෝ රටවල්වල ව්‍යාජ මුදල් සම්බන්ධ සිද්ධීන් හා සැසඳීමේ දී ඉතා අඩු මට්ටමකි.

5.5 මහජනතාව දැනුවත් කිරීම

ව්‍යවහාර මුදල් නෝට්ටුවල අන්තර්ගත ආරක්ෂණ සලකුණු හා උසස් ප්‍රමිතියකින් යුත් නෝට්ටු භාවිතය පිළිබඳ මහජන අවබෝධය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව පහත සඳහන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් දියත් කරන ලදී.

- අ) නව මුදල් නෝට්ටු කාණ්ඩය නිකුත් කිරීම, නෝට්ටුවල අන්තර්ගත ආරක්ෂණ සලකුණු හඳුනා ගැනීම හා ව්‍යාජ මුදල් හඳුනා ගැනීම මෙන්ම මුදල් නෝට්ටු හා කාසි භාවිතයේ දී ඇති කරගත යුතු යහපත් පුරුදු යන මාතෘකා ආවරණය වන පරිදි සම්මන්ත්‍රණ සහ වැඩමුළු 58 ක් පැවැත්වීම, ගුවන් විදුලි වැඩසටහන් 24 ක් සහ රූපවාහිනී සාකච්ඡාවක් සංවිධානය කිරීම හා මුද්‍රිත මාධ්‍ය ඔස්සේ ප්‍රචාරක දැන්වීම් ගණනාවක් පළකිරීම. බැංකු නිලධාරීන්, මුදල් අයකැමිවරුන්, පොලිස් නිලධාරීන්, පාසල් සිසුන්, රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික අංශ සේවකයන් හා මහජනතාව වෙනුවෙන් මෙම වැඩසටහන් පැවැත්විණ.
- ආ) අධ්‍යාපනික වශයෙන්, මිහිරි ළමා පුවත් පතේ ලිපි 28 ක් ද, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රකාශයට පත් කෙරුණු සටහන විශේෂ සඟරාවේ “ව්‍යවහාර මුදල්” පිළිබඳ ලිපි 08 ක් ද පළ කිරීම.
- ඇ) 2011 පෙබරවාරි 4 දින සිට 10 දින දක්වා බුත්තල පැවති දැයට කිරුළ - 2011 ජාතික සංවර්ධන ප්‍රදර්ශනය සඳහා ජංගම කෞතුකාගාරය ලබාදීමෙන් දායකත්වය සැපයීම.
- ඈ) නරඹන්නන් 9,219 ක් සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් කෞතුකාගාර නැරඹීමේ පහසුකම් සැපයීම.
- ඉ) නෝට්ටු හා කාසි එකතු කරන්නන් සඳහා අන්තර්ජාලය හා මුදල් කෞතුකාගාර හරහා අයිතමයන් 11,825 ක් අලෙවි කිරීම.
- ඊ) තත්ත්වයෙන් උසස් නෝට්ටු සංසරණයේ පවත්වාගෙන යාම, නෝට්ටුවල ආයු කාලය දීර්ඝ කිරීම, ව්‍යවහාර මුදල් නිකුත් කිරීමේ පිරිවැය අවම කිරීම හා විදේශිකයන් අතර ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ ආකල්පය වැඩිදියුණු කිරීම යනාදී විවිධ

විස්තරය	මුහුණත වටිනාකම (රු.)	ලෝභය	විෂ්කම්භය (මි.මී.)	බර (ග්‍රෑම්)	කාසි වර්ගය
ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදාවේ 60 වන සංවත්සරය	2	නිකල් ආලේපිත වානේ	28.50	7.00	සාමාන්‍ය සංසරණය සඳහා
2600 වන සම්බුද්ධ ජයන්ති සංවත්සරය	1000	රිදී	38.61	28.28	සංසරණයට නොයොදන විශේෂ
2600 වන සම්බුද්ධ ජයන්ති සංවත්සරය	10	නිකල් ආලේපිත වානේ	26.40	8.35	සාමාන්‍ය සංසරණය සඳහා
මහජන බැංකුවේ 50 වන සංවත්සරය	1000	රිදී (කොටසක් රන් ආලේපිත)	38.61	28.28	සංසරණයට නොයොදන විශේෂ
කොළඹ ආනන්ද විද්‍යාලයේ 125 වන සංවත්සරය	2000	රිදී	38.61	28.28	සංසරණයට නොයොදන විශේෂ

ප්‍රතිලාභ පෙරදැරිකර ගෙන පිරිසිදු නෝට්ටු සංසරණය ප්‍රවලිත කිරීම සඳහා වැඩසටහන් දියත් කිරීම.

- උ) විශේෂ වැඩසටහන් තුළින් බැංකු හරහා සේවා අනිසි නෝට්ටු එක්රැස් කිරීම සඳහා වැඩපිළිවෙළක් 2012 වසරේදී ආරම්භ කිරීමට සැලසුම් කිරීම.

6. දේශීය කටයුතු

දේශීය කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව ප්‍රධාන වශයෙන් විවට වෙළෙඳ කටයුතුවල නියැලීමත්, ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාවය බලාත්මක කිරීමත්, වාණිජ බැංකුවල සහ රජයේ බැංකු කරුවා ලෙස කටයුතු කිරීමත් යන කාර්යයන්හි නිරත වේ.

මෙම ප්‍රධාන කාර්යයන්ට අමතරව, කාර්යක්ෂම සහ ඵලදායී දේශීය විද්‍යුත් ගෙවීම් හා පියවීම් පද්ධතියෙහි පැවැත්ම තහවුරු කිරීම පිණිස, තත්කාලීන දළ පියවුම් පද්ධතියෙහි සුමට ක්‍රියාකාරිත්වය තුළින් ගනුදෙනු පියවීම පහසුකරමින්, දෙපාර්තමේන්තුව විසින්, වාණිජ බැංකුවලට සහ ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන්ට දිනය ඇතුළත ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතාවයන් සැපයීමද කරන ලදී.

6.1 මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම

ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් යනුවෙන් පිහිටුවාගත් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාත කොර්ටෝව තුළ අපේක්ෂිත මට්ටමක කෙටිකාලීන පොලී අනුපාත පවත්වාගෙන යමින් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය මෙහෙයවීය. අන්තර් බැංකු වෙළෙඳපොළ තුළ ප්‍රමාණවත් තරම් ද්‍රවශීලතාවයක් පැවතීම ඒක්ෂණ ණය වෙළෙඳපොළේ කෙටිකාලීන පොලී අනුපාත අපේක්ෂිත මට්ටමේ ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීමට රුකුලක් විය.

මූල්‍ය වෙළෙඳපොළේ විශාල අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවයක් සමඟ 2011 වසර උදාවූයේ, එම අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවය ස්ථිර පදනමක් මත අවශෝෂණය කර ගැනීමට උවමනා උපකරණ

සොයාගැනීම පිළිබඳ අභියෝගය මහ බැංකුව වෙත භාරකරමිනි. එසේ වුවද, වසර ආරම්භයේදීම, පැවති අභියෝගවලට ප්‍රතිචාර දක්වමින්, දේශීය ආර්ථිකයේ ඉදිරි වර්ධනයට පිටුවහලක්ව පැවතුණු යහපත් උද්ධමන මට්ටම සහ පුරෝකථන උද්ධමන තත්වයන් හා අනුව යමින් ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාත පහත දමා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය තවදුරටත් ලිහිල් කළේය. මේ අනුව, 2011 ජනවාරි මස, ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් හා ප්‍රති විකුණුම් අනුපාත පිළිවෙලින් සියයට 7 ක් සහ සියයට 8.50 ක් දක්වා පිළිවෙලින් පාදක අංක 25 කින් සහ 50 කින් පහත දමන ලදී. මෙම වාතාවරණය, පෞද්ගලික අංශය වෙත ගලාගිය ණය වැඩිවීමට සැලකිය යුතු දායකත්වයක් සැපයූ අතර, ආර්ථික කටයුතු කඩිනම් කිරීමට අවශ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපාදනවල වර්ධනයටද හේතුවක් විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2011 වසරේ මුල් කාර්තුව තුලදී ආර්ථිකයේ මූල්‍ය සමස්ථයන්හි තරමක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය.

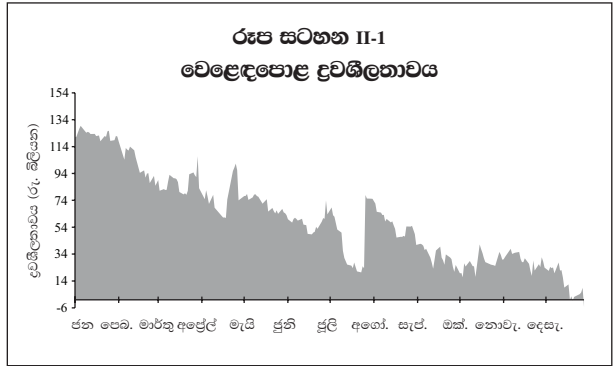
දේශීය මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ තුළ සැලකිය යුතු තරම් වූ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවය, මූල්‍ය සමස්ථයන් කෙරෙහි එතරම් බලපෑමක් නොකළද, අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා ඉහළ උද්ධමන තත්වයන් පෙන්නුම්කළ බැවින් මහ බැංකුව 2011 මුල් කාර්තුව තුලදී මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති උපකරණ ප්‍රතිශෝධනය කිරීමට තීරණය කරන ලදී. ඒ අනුව 2011 අප්‍රේල් මස 29 දිනෙන් ආරම්භ වූ සතියේ සිට බලපැවැත්වෙන පරිදි වාණිජ බැංකුවල පවත්වාගෙන යන රුපියල් තැන්පතු වගකීම් වලට අදාළ ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතා අනුපාතය පාදක අංක 100 කින් සියයට 8 ක් දක්වා ඉහළ දමන ලදී. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, දේශීය බැංකු පද්ධතිය තුළ පැවති අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවයෙන් රුපියල් බිලියන 18 ක් පමණ ස්ථිරවම අවශෝෂණය කරගත හැකි විය.

එයට අමතරව, මහ බැංකුව විසින් මුදල් වෙළෙඳපොළේ විදේශ විනිමය අලෙවිකිරීමත්, රජයේ විදේශ ණය පියවීමට භාවිතා කිරීම මෙන්ම වාණිජ බැංකු මඟින් සපයන ලද ණය ප්‍රමාණයෙහි වැඩිවීමත් නිසා, මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ තුළ පැවති අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවය තවදුරටත් අඩු විය. මේ අනුව අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවය ක්‍රමක්‍රමයෙන් අඩු වූ අතර, 2011 වසරේ දෙවන

කාර්තුව වන විට ජනවාරි මාසයේ මුල් සතියේදී වාර්තා වූ උපරිම ද්‍රවශීලතා මට්ටමෙන්, පහෙන් එක් පංගුවක් දක්වා අඩුකර ගැනීමට හැකි විය. කෙසේ වුවද, 2011 ජූලි මස අවසානයේදී, රජය විසින් නිකුත් කරන ලද, මුළු වටිනාකම ඇ.එ.ජ. ඩොලර් බිලියනයක් වූ (රුපියල් බිලියන 109 ක්) හතරවන ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර වලින් කොටසක්, වාණිජ බැංකුවලට පියවීමට තිබූ රජයේ ණය අයිතවත් පියවීම සඳහා යොදාගැනීමත් සමඟ පහළ බැස තිබූ ද්‍රවශීලතා මට්ටම නැවතත් වැඩිවිය.

සමස්ත වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාවය අතිරික්තයක්ව පැවති කාලපරිච්ඡේදය තුළ, එම අතිරික්තයෙන් වැඩි කොටසක් එක් දින නිත්‍ය පහසුකම් තුළින් තාවකාලිකව අවශෝෂණය කරගැනුණි. එක් දින ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් වෙන්දේසි, 2010 ඔක්තෝම්බර් මාසයේදී තාවකාලිකව අත්හිටවූ නිසා, එම වෙන්දේසි, තුළින් සහ විදේශ විනිමය ගනුදෙනු තුළින් දිගුකාලීන පදනම මත අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවය අවශෝෂණය කර ගැනීම ඉතා අවම මට්ටමක පැවතුණි. 2011 මුල් කාර්තු තුන තුළදී, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සතුව ප්‍රමාණවත් තරම් රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් නොතිබිණි.

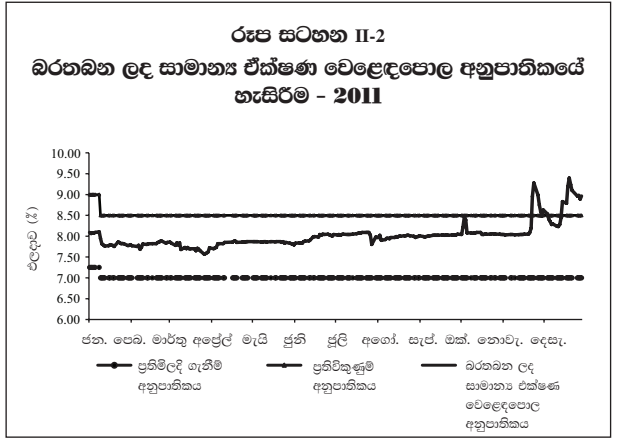
එම නිසා ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් ගනුදෙනුවල සුරැකුම් ලෙස බොහෝ විට යොදාගනු ලැබූයේ, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් රජයේ සුරැකුම්පත් ණයට ගැනීමේ වැඩපිළිවෙළ යටතේ ගත් බැඳුම්කරය. මෙම වැඩපිළිවෙළ යටතේ මහ බැංකුව විසින් රුපියල් බිලියන 110 ක උපරිමයක් දක්වා වටිනාකමක් සහිත බැඳුම්කර සේවක අර්ථසාධක අරමුදලෙන් ණයට ගෙන තිබූ අතර, ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් ගනුදෙනුවල සුරැකුම් ලෙස ඒවා භාවිතා කරන ලදී. මෙම ක්‍රමය යටතේ ණයට ගත් සුරැකුම්පත් නිසා, එම කාලය තුළ දී ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් සඳහා කරන පොලී ගෙවීම්වලින් රුපියල් මිලියන 188 ක් පමණ ඉතිරිකර ගත හැකි විය. එමෙන්ම, මෙම ණයට ගත් බැඳුම්කරවල හිමිකරුවන්ට ද, ඒවා කල්පිරෙන තෙක් අමතර ආදායමක් උපයා ගැනීමට අවස්ථාව ලැබුණි.

වසරේ මුල් කාර්තු 03 තුළ පැවති අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවය ක්‍රමයෙන් පහව ගොස් වසර අවසාන වන විට ද්‍රවශීලතා හිඟයක් පෙන්වුම් කෙරුණි. ඉහළ ගිය ආනයන වියදම් පියවීම සඳහා මහ බැංකුව සතු විදේශ විනිමය, වෙළෙඳපොළෙහි අලෙවිකිරීම නිසා, රුපියල් බිලියන 343 ක ද්‍රවශීලතා ප්‍රමාණයක් බැංකු පද්ධතිය තුළින් ස්ථිරවම අවශෝෂණය කරගෙන තිබුණි. ඊට අමතරව, විදේශ ණය ගැනීම් හරහා

රුපියල් බිලියන 83 ක් බැංකු පද්ධතියට මුදාහැරිය ද, විදේශීය ණය පියවීමේ දී රුපියල් බිලියන 138 ක පමණ ද්‍රවශීලතා ප්‍රමාණයක් අවශෝෂණය කරගත් නිසා, ශුද්ධ අවශෝෂණය රුපියල් බිලියන 55 ක් ලෙස වාර්තා විය.

එක් දින අන්තර් බැංකු පොලී අනුපාත, පොලී අනුපාත කොරිඩෝව තුළ පවත්වා ගනිමින්, ඉලක්කගත මූල්‍ය සමස්තයන් ළඟාකර ගැනීමට පහසුවන ලෙස සක්‍රීය මෙන්ම අකර්මණය උපකරණ භාවිතාකරමින්, දෙපාර්තමේන්තුව කාර්යක්ෂම ලෙස වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාවය කළමනාකරණය කිරීමෙහිලා නියැලුණි. නොවැම්බර් මස අවසාන වන විට ඒක්ෂණ වෙළෙඳපොළේ එක් දින ණය පොලී අනුපාත, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාත කොරිඩෝවේ ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතයට ඉහළින් පැවතුණු අතර, එම තත්වය දෙසැම්බර් මස අවසානය දක්වාම පැවතුණි. කෙසේ වුවද, ඒක්ෂණ වෙළෙඳපොළේ බදු ගැලපූ පසු බර තබන ලද එක්දින සාමාන්‍ය පොලී අනුපාතය, ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතයට පහළින් ඒ ආසන්නයේම පැවතුණි. සමස්ත වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාවය අතිරික්ත මෙන්ම හිඟ ද්‍රවශීලතා තත්වයන් අතර නිරන්තරයෙන් දෝලනය වූ අතර, අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවයක් සහිත බැංකුවල පැවති ව්‍යුහාත්මක ගැටලු ඒක්ෂණ වෙළෙඳපොළ තුළ ණය සැපයීමෙහිලා බාධාවක් විය. තවද, හිඟ ද්‍රවශීලතාවයක් පැවති බැංකුවලින් බොහොමයකට ප්‍රමාණවත් තරම් රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් නොතිබීම හේතුවෙන් අන්තර් බැංකු ප්‍රතිමිලදී ගැනුම්වලින් හෝ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රතිවිකුණුම් පහසුකම් යටතේ අරමුදල් සපයා ගැනීමට නොහැකි වීම නිසා ඒක්ෂණ වෙළෙඳපොළෙන් ඉහළ පොලියකට ණය ලබාගැනීමට හේතු විය.

සහභාගිත්ව ආයතන මූල්‍ය වෙළෙඳපොළෙහි කෙටිකාලීන ආයෝජන මත දැක්වූ අඛණ්ඩ වරණය නිසා කෙටිකාලීන භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල එලදායීතා අනුපාතය, ඒක්ෂණ වෙළෙඳපොළෙහි එක්දින පොලී අනුපාතයට වඩා පහළින් නොකඩවා පැවති අතර, දේශීය මූල්‍ය වෙළෙඳපොළෙහි කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතයන්හි විෂමතාවයක් දක්නට ලැබුණි. කෙසේ වෙතත්, වසර තුළ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් සඳහා දායකවීම ක්‍රමයෙන් ඉහළයාමත් සමගම, 2011 වසර අවසානයේ දී මහ බැංකුව සතුව පැවති රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්වල වටිනාකම රුපියල් බිලියන 168.8 ක් විය. තවද, වසර අවසාන වන විට දේශීය වෙළෙඳපොළෙහි රුපියල්

ද්‍රවශීලතාවය ක්ෂයවීම සහ ද්‍රවශීලතාවය බෙදීයාමේදී දක්නට ලැබුණු කුටිලතාවය මූල්‍ය වෙළෙඳපොළේ පොලී අනුපාත කෙරෙහි දැඩි පීඩනයක් එල්ල කළ අතර, ඒ නිසා කෙටිකාලීන පොලී අනුපාතවල ඉහළ සංවලතාවයක් දක්නට ලැබුණි.

තවද, කෙටිකාලීන පොලී අනුපාත ස්ථාවරව පවත්වාගෙන යාම සඳහා ඇතැම් අවස්ථාවලදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සාමාන්‍ය සම්ප්‍රදායෙන් ඔබ්බට යමින්, මූල්‍ය වෙළෙඳපොළේ සැලකිය යුතු අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවයක් පවතින අවස්ථාවන්හි දී පවා ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි පවත්වන ලදී.

6.1.1 විවට වෙළෙඳ කටයුතු

අ. එක්දින ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් ගනුදෙනු

2010 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී තාවකාලිකව අන්තිටු එක්දින ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් වෙන්දේසි , 2011 සැප්තැම්බර් මස 19 වෙනි දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි නැවත ආරම්භ කරන ලදී. මෙම ක්‍රියාවලිය, දෛනික පදනම මත අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවය අවශෝෂණය කර ගැනීම උදෙසා යොදාගත් අතර, සමස්ත වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාවයෙන් සියයට 86 ක් පමණ නියෝජනය වන පරිදි සාමාන්‍යයෙන් දිනකට රුපියල් බිලියන 28 ක් පමණ, වෙන්දේසි සඳහා පිරිනමන ලදී. එම වෙන්දේසි නැවත ආරම්භ කළ දිනයේ දී සියයට 7.08 ක් වූ එක්දින ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් වෙන්දේසිවල බරතබන ලද සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතය 2011 නොවැම්බර් අග වන විට සියයට 7.58 ක් දක්වා වැඩි විය. වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයෙහි ඇති වූ වෙනස්කම් සමග සත්‍ය වශයෙන්ම ඇති වූ හිඟය නිසා නොවැම්බර් මස සිට එක්දින ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් වෙන්දේසිවල අවශ්‍යතාවයක් ඇති නොවීය.

ආ. එක්දින ප්‍රතිවිකුණුම් ගනුදෙනු

ව්‍යුහාත්මක නොගැලපුම් මධ්‍යයේ දේශීය වෙළෙඳපොළේ අතිරික්ත රුපියල් ද්‍රවශීලතාවය ක්‍රමයෙන් සංකෝචනය වත්ම එක්දින පොලී අනුපාත ඉහළයාමේ පීඩනයක් ඇති විය. ඒ අනුව, අන්තර් බැංකු මුදල් වෙළෙඳපොළ පොලී අනුපාත මත ඇති වූ පීඩනය සමනය කිරීම සඳහා ඔක්තෝබර් මස පළමු සතියේ දී ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි ආරම්භ කරන ලදී. පොලී අනුපාත මත ඇති වූ පීඩනය සමනය වීමත් සමග ඔක්තෝබර් මස තෙවන සතියේ සිට එවැනි වෙන්දේසි අන්තිටු නමුත්, වෙළෙඳපොළ ද්‍රවශීලතාවයෙහි පහළයාම සැලකිල්ලට ගෙන දෙසැම්බර් මැදභාගයේ සිට නැවතත් එම වෙන්දේසි ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. 2011 දෙසැම්බර් 16 වෙනි දින සිට 30 දින දක්වා පවත්වන ලද එම වෙන්දේසි සඳහා සාමාන්‍යයෙන් දිනකට රුපියල් බිලියන 11 ක් පමණ ඉදිරිපත් කරන ලදී.

6.1.2 විදේශ විනිමය හුවමාරු ගනුදෙනු

අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවය අවශෝෂණය කර ගැනීමේ උපකරණයක් ලෙස ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2011 වසරේ පළමු කාර්තුව තුළ දී විදේශ විනිමය හුවමාරු ගනුදෙනු සඳහා වෙන්දේසි (විකුණුම් - මිලදී ගැනුම්) තුනක් පවත්වන ලදී. වසර තුළ දී පැවැත්වූ විදේශ විනිමය හුවමාරු ගනුදෙනු සඳහා වන වෙන්දේසිවල දී අවශෝෂණය කර ගන්නා ලද මුළු

ද්‍රවශීලතා ප්‍රමාණයේ වටිනාකම රුපියල් මිලියන 6,434 කි. (ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 58) විදේශ විනිමය හුවමාරු ගනුදෙනු සඳහා වන වෙන්දේසිවලට අතිරේකව වසර තුළ දී නිත්‍ය පහසුකම් යටතේ කරන ලද විදේශ විනිමය හුවමාරු ගනුදෙනුවල වටිනාකම රුපියල් මිලියන 4,444 (ඇ.එ.ජ. ඩොලර්.මිලියන 40) කි.

6.1.3 නිත්‍ය පහසුකම්

අන්තර් බැංකු මුදල් වෙළෙඳපොළ සහ විවට වෙළෙඳ කටයුතු යටතේ දෛනික වෙන්දේසි තුළින් සිය කෙටිකාලීන මූල්‍ය අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට නොහැකි වූ සහභාගිත්ව ආයතන සඳහා මහ බැංකු ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් හා ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතික යටතේ නිත්‍ය පහසුකම් සැපයීම දේශීය කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නොකඩවාම ක්‍රියාත්මක කරගෙන යනු ලැබීය.

අ. ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් ගනුදෙනු

විවට වෙළෙඳ කටයුතු යටතේ කරනු ලබන ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් වෙන්දේසි තාවකාලිකව නතර කිරීමත් සමග, වසරේ මුල් කාර්තු තුන තුළ දී නිත්‍ය පහසුකම් යටතේ ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් ගනුදෙනු අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවය අවශෝෂණය කර ගැනීමේ ප්‍රධානම උපකරණය බවට පත්විය. 2011 වසරේ සැප්තැම්බර් මැදභාගය වන තුරු සහභාගිත්ව ආයතන සිය මුළු අතිරික්ත ද්‍රවශීලතා ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් අනුපාතිකය යටතේ එක් දින පදනම මත තැන්පත් කරනු ලැබිණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, වසරේ මුල් මාස 8 තුළ දී සහභාගිත්ව ආයතන මෙම නිත්‍ය පහසුකම යටතේ තැන්පත් කරන ලද ද්‍රවශීලතා ප්‍රමාණය දිනකට සාමාන්‍යයෙන් රුපියල් බිලියන 77 ක් එනම්, සම්පූර්ණ වෙළෙඳපොළ අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවයෙන් සියයට 100 කට සමාන විය. සැප්තැම්බර් මැදභාගයේ දී නැවත එක් දින පදනම යටතේ වෙන්දේසි ආරම්භ කිරීමෙන් පසු, එම දෛනික වෙන්දේසිවල දී සිය ලංසු ප්‍රතික්ෂේප වූ හෝ දවසේ ගනුදෙනු අවසානයේ ද්‍රවශීලතාවයේ අතිරික්තයක් සහිත සහභාගිත්ව ආයතනවලට ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතය යටතේ නිත්‍ය පහසුකම් සපයන ලදී. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2011 වසර තුළ දී නිත්‍ය පහසුකම් යටතේ සිදු කරන ලද ප්‍රතිමිලදී ගැනුම් ගනුදෙනු සාමාන්‍යයෙන් දිනකට රුපියල් බිලියන 57 ක් පමණ විය.

ආ. ප්‍රතිවිකුණුම් ගනුදෙනු

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රතිවිකුණුම් පහසුකම් සැපයීමේ අරමුණ වන්නේ, සහභාගිත්ව ආයතනයකට අනෙකුත් මූලාශ්‍රයන්ගෙන් ලබාගැනීමට නොහැකි අවස්ථාවල දී ඔවුන්ගේ හදිසි ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතාවයන් සපුරාදීම සඳහා කටයුතු කිරීමයි. ද්‍රවශීලතාවය මත දිගින් දිගටම ඇති වූ පීඩනය මෙන්ම එහි අසමාන බෙදීයාමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2011 වසර අගභාගයේ දී මහ බැංකු ප්‍රතිවිකුණුම් අනුපාතිකය යටතේ වෙළෙඳපොළ අරමුදල් අවශ්‍යතා ලබාදීම සඳහා නිත්‍ය පහසුකම් උපයෝගී කරගනු ලැබීය. 2011 වසර තුළදී සහභාගිත්ව ආයතන නිත්‍ය පහසුකම් යටතේ රුපියල් බිලියන 27 ක් ලබාගන්නා ලදී.

6.1.4 ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාවය

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ රෙගුලාසිවලට අනුකූලව සෑම වාණිජ බැංකුවක්ම තම තැන්පතු වගකීම් පදනම් කරගෙන මහ බැංකුවේ දේශීය කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව සමග පවත්වාගෙන යායුතු සංචිත ගිණුමේ රඳවා තැබිය යුතු අවම සංචිත ප්‍රමාණය ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාවය ලෙස හඳුන්වයි. මූල්‍ය ප්‍රසාරණය තුළින් ඉහළ ගිය දේශීය අතිරික්ත ද්‍රවශීලතාවය අඩු කිරීම සඳහා 2011 අප්‍රේල් මස 29 වන දින සිට අදාළ ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාවය එක් එක් වාණිජ බැංකුව සතු තැන්පතු වගකීම්වලින් සියයට 7 සිට සියයට 8 දක්වා වැඩි කරනු ලැබීය.

6.1.5 බැංකු අනුපාතිකය

මුදල් නීති පනතේ 87 වන වගන්තිය යටතේ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවලට සපයනු ලබන කෙටිකාලීන අත්තිකාරම් මත වූ මහ බැංකු පොලී අනුපාතිකය සියයට 15 ක් ලෙස නොවෙනස්ව පැවතුණි. කෙසේ වුවද, මෙම පොලී අනුපාතිකය යටතේ වාණිජ බැංකු විසින් මහ බැංකුවෙන් ණය ලබාගැනීමේ අවශ්‍යතාවයක් මෙම වසර තුළ ඇති නොවුණු නිසා මෙම බැංකු අනුපාතිකය අධ්‍යයන කරුණක් වශයෙන් පමණක් වැදගත් විය.

6.2 වාණිජ බැංකුවල හා රජයේ බැංකුකරු වශයෙන් මහ බැංකුවේ කාර්යභාරය

6.2.1 මූල්‍ය ආයතනවල ගිණුම්

වාණිජ බැංකුවල බැංකුකරු ලෙස, මහ බැංකුව විසින් වාණිජ බැංකුවලට ඉටුකරන කාර්යභාරයේ කොටසක් ලෙස, අන්තර් බැංකු ගෙවීම් හා පියවීම් පද්ධතියේ පහසුකම් සැලසීම පිණිස දේශීය කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව වාණිජ බැංකු හා ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන් වෙත ජංගම ගිණුම් පහසුකම් සැපයීමෙහි නිරත විය. 2011 වසර අවසාන වන විට, මහ බැංකුව මගින් වාණිජ බැංකු සඳහා ගිණුම් 24 ක් ද, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල ද ඇතුළත්ව ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් සඳහා ගිණුම් 9 ක් ද පවත්වාගෙන යන ලදී. මෙම ගිණුම් මහ බැංකුවේ ස්වයංක්‍රීය පොදු ලෙජර් පද්ධතිය තුළ තත්කාලීන දළ පියවුම් පදනමක් මත ක්‍රියාත්මක විය.

6.2.2 රජයේ ගිණුම්

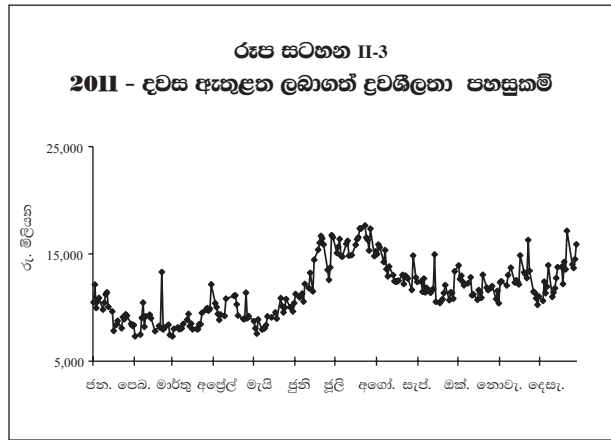
මහ බැංකුවට රජයේ බැංකුකරු වශයෙන් කටයුතු කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම් ලබාදෙමින්, දේශීය කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින්, රජයේ දෙපාර්තමේන්තු, රජයේ නියෝජිත ආයතන සහ ඇතැම් ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩල සඳහා අවශ්‍ය බැංකු පහසුකම් සැපයීම සඳහා අවශ්‍ය ගිණුම් පවත්වාගෙන යන ලදී. 2011 වසර අවසන් වන විට ඉහත කී ආයතන සඳහා පවත්වාගෙන යන ලද මුළු ගිණුම් සංඛ්‍යාව 57 ක් විය. මුදල් නීති පනතේ 89 වන වගන්තියට අනුව මහ බැංකුව විසින් රජයට පොලී රහිතව

කෙටිකාලීන අත්තිකාරම් ලබාදුන් අතර, මෙකී අත්තිකාරම් රජයේ ඉදිරි වර්ෂයේ ඇස්තමේන්තුගත ආදායමෙන් සියයට 10 ක් නොඉක්මවිය යුතුය. රජයේ ඇස්තමේන්තුගත ආදායම ඉහළ යාම හේතුවෙන්, 2011 වසර තුළ රජයට සපයන ලද අත්තිකාරම්වල වටිනාකම රුපියල් බිලියන 14.6 කින් ඉහළ ගිය අතර ඒ අනුව මේ දක්වා සපයා ඇති මුළු අත්තිකාරම්වල වටිනාකම රුපියල් බිලියන 98.9 ක් විය.

6.3 දිනය තුළ ද්‍රවශීලතා පහසුකම් සැපයීම

තත්කාලීන දළ පියවුම් පද්ධතිය තුළ මෙහෙයුම් කටයුතු සුමටව හා කාර්යක්ෂමව සිදුකිරීම සහතික කිරීමට සහභාගිත්ව ආයතන වෙත දවස ඇතුළත ද්‍රවශීලතා පහසුකම් සැපයීමේ කාර්යයෙහි දෙපාර්තමේන්තුව තවදුරටත් නිරත විය. රජයේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා බැඳුම්කර සුරැකුම් ලෙස තබාගනිමින් දවස ඇතුළත ද්‍රවශීලතා පහසුකම් සැපයීම ගාස්තුවකින් තොරව සිදුකරනු ලැබීය. සුරැකුම්පත්වල වටිනාකම ඒවායේ වර්තමාන මිල ගණන් අනුව ගණනය කරනු ලබන අතර, එම දිනය තුළ ඇති විය හැකි මිල උච්චාවචනයන් ආවරණය කර ගත හැකි වන පරිදි ප්‍රමාණවත් ගැලපීමක් කරනු ලැබිණි.

වසර තුළ ලබාගත් එක් දින ද්‍රවශීලතා පහසුකම් ප්‍රමාණය සහ දෛනික වටිනාකමේ සාමාන්‍යය පිළිවෙළින් රුපියල් බිලියන 2,779 ක් සහ රුපියල් බිලියන 11.6 ක් විය. පසුගිය වසරේ මෙම අගයන් පිළිවෙළින් රුපියල් බිලියන 2,747 ක් සහ රුපියල් බිලියන 11 ක් වූ අතර, මේ වසරේ එක්දින ද්‍රවශීලතා පහසුකම් ප්‍රයෝජනයට ගැනීම පසුගිය වසරට වඩා ආන්තික වශයෙන් වර්ධනයක් පෙන්නුම් කෙරුණි. මහ බැංකු පොලී අනුපාතිකය මත පදනම් වූ දඩ පොලියක් නියම කිරීම සහ නැවත නැවතත් ආපසු ගෙවීම් පැහැර හරිනු ලබන අවස්ථාවක දී මෙම පහසුකම අත්හිටුවීම වැනි දැඩි පියවර ගෙන තිබීම නිසා ලංකා සෙට්ලිහි ව්‍යාපාරික කටයුතු අවසන් කිරීමට පෙර එක්දින ද්‍රවශීලතා පහසුකම් නිසි පරිදි ආපසු ගෙවා ඇත. මේ අනුව 2011 වසර තුළ දී එක්දින ද්‍රවශීලතා පහසුකම් ගෙවීම් පැහැරහැරීමක් සිදු නොවීය.

7. ආර්ථික පර්යේෂණ

මහ බැංකුවේ ප්‍රධානතම අරමුණක් වන ආර්ථික හා මිල ස්ථායීතාවය පවත්වා ගැනීම සඳහා ඵලදායී ලෙස හා කාලීනව මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීම සඳහා පහසුකම් සැපයීමට, මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුවට, කළමනාකරණයට සහ මුදල් මණ්ඩලයට නිරතුරුවම දත්ත සහ තොරතුරු සැපයීම මෙන්ම ආර්ථිකමය කරුණු සම්බන්ධයෙන් වඩාත් පුළුල් වූ විග්‍රහයක් ලබාදීම මගින් ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිය වගකීම නොපිරිහෙලා ඉටු කරන ලදී. අඛණ්ඩව පර්යේෂණ සිදු කිරීම මගින් හා දේශීය හා ගෝලීය සංවර්ධනයන් පිළිබඳව සුපරීක්ෂාකාරීව අධීක්ෂණය කිරීම මගින් ආර්ථිකයේ මතු වූ ගැටළු හඳුනාගැනීමට හැකි වූ අතර, එම ගැටළුවලට මුහුණ දීමට හැකිවන ලෙස ගතයුතු ක්‍රියා මාර්ග සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයට නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලදී. මහ බැංකුව රජයේ ආර්ථික උපදේශකයා ලෙස සිදුකළ යුතු කාර්යය ඉටු කිරීමට සහාය දැක්වීමට, ආර්ථිකයේ ඇතිවන ගැටළු සම්බන්ධයෙන් සහ සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාවය පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍යයෙන්ම ගතයුතු රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් සුදුසු නිර්දේශ අඛණ්ඩව කළමනාකරණයට ඉදිරිපත් කරන ලදී. එසේම දැනට අනුගමනය කරනු ලබන රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ආර්ථිකයේ විවිධ අංශවලට බලපාන්නේ කෙසේද යන්න පිළිබඳවත් කළමනාකරණය දැනුවත් කරන ලදී. ඵලදායී ලෙස තොරතුරු හෙළි දැක්වීමේ කාර්යය සම්පූර්ණ කරමින් ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිරතුරුවම මුදල් ප්‍රතිපත්ති හා අනෙකුත් ආර්ථික තොරතුරු මහජනතාවට ලබාදෙන ලදී. ඒ අනුව, සියලුම ව්‍යවස්ථාපිත හා අනෙකුත් වාර්තා ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සම්බන්ධීකරණය කිරීම ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලද අතර, පුවත්පත් දැන්වීම් නිකුත් කිරීම සහ මහ බැංකු අන්තර්ජාලය හරහා යාවත්කාලීන දත්ත ප්‍රකාශයට පත් කිරීම ද සිදුකරන ලදී. ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් විසින් රජය හා රජයේ නියෝජිතායතන මගින් පිහිටුවන ලද ප්‍රතිපත්ති උපදේශක කමිටුවලට සහභාගි වූ අතර, ආර්ථිකය සම්බන්ධයෙන් ගනු ලබන විවිධ ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් උපදෙස් සපයන ලදී. එසේම විවිධ රජයේ ආයතන මෙන්ම මහ බැංකුවේ අනෙකුත් දෙපාර්තමේන්තුවලින් යොමුකරන ලද විවිධ ගැටලු සම්බන්ධයෙන් නිරීක්ෂණයන් ඉදිරිපත් කිරීම ද සිදු කරන ලදී.

7.1 මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහාය වන පර්යේෂණ සිදුකිරීම

මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුවට සහ මුදල් මණ්ඩලයට මුදල් ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ විවක්ෂණශීලී තීරණ ගැනීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා සවිස්තරාත්මක ආර්ථික සහ මුදල් විශ්ලේෂණයන් සකස් කිරීම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. මුදල් මණ්ඩලයට මුදල් ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ නිර්දේශ කිරීමට උපකාරීවීම පිණිස ගෝලීය ආර්ථික ප්‍රවණතා මගින් දේශීය ආර්ථිකයට කෙරෙන බලපෑම, මූලික සාර්ව ආර්ථික සහ මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ සංවර්ධනයන් හා ගැටළු සහ උද්ධමන

පුරෝකථන වැනි කරුණු පිළිබඳව විග්‍රහ කරමින් ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකය පිළිබඳව වාර්තා සපයන ලදී. උද්ධමනය පුරෝකථනය කිරීම සඳහා ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සකස් කරන ලද ආර්ථිකමිතික ආදර්ශය (Econometric Model), දිගු කාලයක් සඳහා වන කාලගුණික දත්ත සහ පුළුල් පරාසයක විචල්‍යයන් භාවිතා කරමින් දිගුකාලීන උද්ධමන ප්‍රවණතාව පුරෝකථනය කිරීම සඳහා තවදුරටත් වැඩි දියුණු කරන ලදී. මෙම අධ්‍යයනයන් මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේදී අත්‍යවශ්‍ය වන වඩා නිවැරදි උද්ධමන පුරෝකථනයන් කිරීමට උපකාරී විය. 2011 ජූනි මාසයේ සිට ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද නව මූලික උද්ධමන දර්ශකය සකස් කිරීම සඳහා ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ජන ලේඛන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුවට සහාය දක්වන ලදී. වාණිජ බැංකු මගින් පෞද්ගලික අංශය සඳහා ලබාදෙන සියළුම ණය සඳහා පවතින පොළී අනුපාතික විචලනයන් පෙන්නුම් කරන සාමාන්‍ය බර්න ණය අනුපාතිකය (AWLR), කාර්තුමය පදනම යටතේ ගණනය කිරීම වෙනුවට මාසික පදනමක් යටතේ ගණනය කිරීම 2011 වසරේ සිට ආරම්භ කරන ලදී. එමගින් වඩාත් වැඩි තොරතුරු මත පදනම්ව ප්‍රතිපත්ති නිර්දේශ කිරීමට මුදල් ප්‍රතිපත්ති කමිටුවට හැකි වූ අතර, ඒ මගින් මහජනතාව වෙත ද නිරතුරුවම තොරතුරු ලබාදීමට හැකිවේ.

ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව අඛණ්ඩව, සිව්වන වසරටත්, සිය ජාත්‍යන්තර පර්යේෂණ සම්මන්ත්‍රණය 2011 වසරේදී ද සාර්ථකව නිම කළ අතර, මෙමගින් කලාපීය මහ බැංකු නිලධාරීන්ට, ඔවුන්ගේ මෑතකාලීන පර්යේෂණ සොයාගැනීම් ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා මෙන්ම පර්යේෂකයන් අතර අදහස් හුවමාරු කර ගැනීමට මහඟු අවස්ථාවක් ලබා දුණි. ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ පහත සඳහන් නිලධාරීන් විසින් මෙම සම්මන්ත්‍රණය සඳහා සිය පර්යේෂණ ඉදිරිපත් කරන ලදී.

- (අ) “මුදල් සම්ප්‍රේෂණ යාන්ත්‍රණය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ බැංකු ණය හැසිරීම: ආනුභවික විමර්ශනය”: ඩබ්ලිව්.ඒ. දිල්රුක්ෂිති මිය
- (ආ) “මහ බැංකුවේ මූල්‍ය ශක්තිය සහ එය ආර්ථිකයේ ක්‍රියාකාරීත්වය කෙරෙහි බලපාන ආකාරය”: ආර්.ඒ.අනිල් පෙරේරා මහතා
- (ඇ) “ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය ණය තිරසාරභාවය තක්සේරු කිරීම”: ඩී.ජී.ඩී.අයි.ඒකනායක මිය

ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී වැදගත්විය හැකි පර්යේෂණ කිරීමේ අවශ්‍යතාවය හඳුනා ගනිමින් ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් විසින් අගනිදිග ආසියානු මහ බැංකු පර්යේෂණ හා පුහුණු මධ්‍යස්ථානය (SEACEN) වැනි ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සමඟ ඒකාබද්ධව ආර්ථික පර්යේෂණ කටයුතු සිදු කිරීම අඛණ්ඩව සිදුකරන ලදී.

දෙපාර්තමේන්තුව තුළ පර්යේෂණ කටයුතු තවදුරටත් දිරිමත් කිරීම සහ ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් අතර දැනුම හුවමාරු කර ගැනීමට අවස්ථාව සලසාදීම සඳහා වසර තුළදී සතිපතා සම්මන්ත්‍රණ 25 ක් පවත්වන ලදී. දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් විසින්

සිදුකරන ලද පර්යේෂණවල සොයා ගැනීම් මෙන්ම දේශීය සහ ගෝලීය ආර්ථිකය හා සම්බන්ධ විශේෂ ගැටලු පිළිබඳව මෙහිදී සාකච්ඡා කරන ලදී. තවද ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විවිධ ක්ෂේත්‍රවල නියුතු වෘත්තිකයන්ට ආරාධනා කර ඔවුන්ගේ දැනුම සහ අත්දැකීම් බැංකු නිලධාරීන් සමඟ හුවමාරු කර ගැනීම සඳහා විශේෂ දේශන ගණනාවක් සංවිධානය කළේය.

ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කාර්මික අංශයේ පැන නගින උපනතීන් හඳුනාගැනීම සඳහා නියැදි ආවරණය පුළුල් කිරීමෙන් හා දත්ත එකතු කිරීම වර්ධනය කිරීමෙන් මාසික, අර්ධ වාර්ෂික සහ වාර්ෂික වශයෙන් සිදු කරනු ලබන කාර්මික නිෂ්පාදන පිළිබඳ සමීක්ෂණය 2011 වසරේදී ද තවදුරටත් වැඩිදියුණු කරන ලදී. තවද එතෙක් පැවති කාර්මික වර්ගීකරණය පිළිබඳ අන්තර්ජාතික ප්‍රමිතිකරණ සංශෝධන II සිට කාර්මික අංශයේ ව්‍යුහාත්මක වෙනස්වීම් සම්පූර්ණයෙන් ආවරණය කර ගැනීම සැලකිල්ලට ගනිමින් වඩාත් සවිස්තරාත්මක අන්තර්ජාතික ප්‍රමිතිකරණ සංශෝධන IV අනුව සංශෝධිත මාසික කාර්මික නිෂ්පාදන ප්‍රමාණ දර්ශකය සැකසීම ද වසර තුළදී නිම කරන ලදී. පෙර වසරවලදී මෙන්ම නිවාස අනුමැතිය පිළිබඳ දර්ශකය සකස් කිරීම සඳහා මහ කොළඹ ප්‍රදේශයේ නිවාස සඳහා අනුමැතිය ලබාදීම පිළිබඳ සමීක්ෂණය සිදු කරන ලදී. 2011 දී ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අර්ධ වාර්ෂිකව හා වාර්ෂිකව ගෙවුම් තුලන සමීක්ෂණ අඛණ්ඩව සිදුකළ අතර, ගෙවුම් තුලන දත්ත සැකසීම සිදු කරන ලදී. තවද, අන්තර්ජාතික ආයෝජන තත්වය (IIP) පිළිබඳ වාර්ෂික සමීක්ෂණය ද 2011 වසරේදී සිදු කරන ලදී. ජාතික ආනයන තීරු බදු අත්පොත - 2010 අනුව විදේශ වෙළෙඳාම පිළිබඳ නව දත්ත වර්ගීකරණයක් හඳුන්වා දුන් අතර, 2010 පදනම් වසර මත නව වෙළෙඳ දර්ශකය සකස් කිරීම වසර තුළදී සම්පූර්ණ කරන ලදී. ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ගණනය කරනු ලබන කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන දර්ශකය කෘෂිකාර්මික අංශයේ මෑතකාලීන වෙනස්කම් නිරූපණය වන පරිදි නව පදනම් වසරක් යටතේ සැකසීම මගින් වැඩි දියුණු කරන ලදී.

පෞද්ගලික අංශයේ අදහස් ලබා ගැනීම තුළින් මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ස්ථාපනය කරන ලද මුදල් ප්‍රතිපත්ති උපදේශක කමිටුවට, කාලීන ගැටලු හා ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් එලදායි සාකච්ඡා පැවැත්වීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීම ද ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදුකරන ලදී. 2011 වසරේදී මුදල් ප්‍රතිපත්ති උපදේශක කමිටුව, මහේන් දයානන්ද මහතා (සභාපති), සෝලි කැප්ටන් මහතා, අර්.එම්.බී.සේනානායක මහතා, එම්.පී. ජයවර්ධන මහතා, කබී විජේතුංග මහතා, අමල් කබිරාල් මහතා, සුජීව රාජපක්ෂ මහතා සහ එන්.එස්.එම්.සමරතුංග මහත්මිය යන සාමාජිකයන්ගෙන් සමන්විත විය.

7.2 ව්‍යවස්ථාපිත වාර්තා සහ අනෙකුත් වාර්තා / ප්‍රකාශන සකස් කිරීම

මුදල් නීති පනතේ අවශ්‍යතා අනුව ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අනෙකුත් දෙපාර්තමේන්තුවලද

සහාය ඇතිව 2010 වසර සඳහා මහ බැංකු වාර්තාව සකස් කරන ලද අතර, නියමිත කාලය තුළ දී එය මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යවරයා වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී. මෑතකාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා - 2011 සුවිශේෂ සිදුවීම් සහ 2012 අපේක්ෂාවන් සහ මාසික විවරණිකාව යන අනෙකුත් වාර්තා ද සම්බන්ධීකරණය කර ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. මුදල් නීති පනතේ අංක 116 (1) වගන්තිය යටතේ 2011 වසරේ පළමු මාසවල ආර්ථිකයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව සහ 2011 වසරේ ආර්ථිකය කෙබඳු විය හැකිද යන විග්‍රහයක් මෙන්ම මහ බැංකුවට සිය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිවලින් වන බලපෑම සහ 2012 වසරේ ජාතික අයවැය සකස් කිරීම සඳහා උපයෝගී කරගැනීමට හැකිවන පරිදි ප්‍රතිපත්ති යෝජනා මාලාවක් ද ඇතුළත් කරමින් සකසන ලද රහස්‍ය වාර්තාවක් මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යවරයා වෙත ඉදිරිපත් කරන ලදී.

මහ බැංකුවේ කටයුතුවල විනිවිදභාවය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා මෙන්ම ආර්ථික කරුණු සම්බන්ධයෙන් මහජනතාව දැනුවත් කිරීම සඳහා ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මුදල් ප්‍රතිපත්තිය, ගෙවුම් ශේෂය සහ ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාම සහ අනෙකුත් ආර්ථික කරුණු පිළිබඳව ප්‍රතිපත්ති තීරණ සහ දත්ත නිරතුරුවම පුවත්පත් නිවේදන මගින් ප්‍රසිද්ධ කරන ලදී. පෙර වසරවලදී මෙන්ම, මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනය වන “2011 වසර සහ ඉදිරිය සඳහා මුදල් සහ මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රතිපත්ති පෙර දැක්ම” අනෙකුත් දෙපාර්තමේන්තුවලද සහයෝගය ඇතිව ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සකස්කරන ලද අතර, 2011 ජනවාරි 04 වන දින එය ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. ප්‍රතිපත්ති පෙර දැක්ම ප්‍රකාශයට පත් කිරීමේ අරමුණ වන්නේ ඉදිරි කාලපරිච්ඡේදය සඳහා පාර්ශ්වකරුවන්ට නව සැලසුම් සහ උපායමාර්ග වඩාත් හොඳින් සකස් කිරීමට උපකාරී වන අයුරින් මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති පුරෝකථන ලබාදීම හරහා විනිවිදභාවය වැඩි දියුණු කිරීමයි. වසර අවසානයේදී, 2012 වසර සහ ඉදිරිය සඳහා එවැනිම ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයක් සකස් කරන ලද අතර, එය 2012 ජනවාරි 03 වන දින ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී.

2011 වසරේ දී පෙර වසර වලදී මෙන්ම ආර්ථික හා මුදල් අංශවලට වැදගත් වන අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකා 90 ක් සම්බන්ධයෙන් ස්වාධීන මත සහ නිර්දේශ ඉදිරිපත් කරන ලදී. රජය විසින් ලබා ගන්නා විදේශ ණය පිළිබඳව ඇගයීම ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අඛණ්ඩව සිදුකරන ලද අතර, මුදල් මණ්ඩලයට නිර්දේශ ලබාදෙන ලදී. රජයේ ආයතන සහ අනෙකුත් දෙපාර්තමේන්තුවලින් ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව වෙත යොමු කරන ලද විවිධ කරුණු පිළිබඳව අදහස් හා නිරීක්ෂණ ලබාදීම ද සිදුකරන ලදී.

7.3 දැනුම වර්ධනය කිරීම සඳහා දායක වීම සහ විශේෂඥ දැනුම ලබාදීම

මහ බැංකුව තුළ සහ ඉන් පිටත ආර්ථික විද්‍යාව පිළිබඳ දැනුම වර්ධනය කිරීම පිණිස දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන්ගේ විශේෂඥ දැනුම සැපයීම නොකඩවා සිදුකරන ලදී. ආර්ථික සංවර්ධනය සඳහා මහ බැංකුව අනුගමනය කරන ප්‍රතිපත්ති

සහ ඊට පාදක වූ හේතුවන් සන්නිවේදනයට ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් විසින් බැංකු අධ්‍යයන කේන්ද්‍රය, ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන පරිපාලන ආයතනය, විශ්ව විද්‍යාල, පාසැල් සහ රජයේ හා පෞද්ගලික අංශයන්හි විවිධ ආයතන විසින් සංවිධානය කරන ලද අධ්‍යාපනික වැඩසටහන්වල සම්පත් දායකයන් ලෙස කටයුතු කරන ලදී. තවද, බැංකු අධ්‍යයන කේන්ද්‍රය මගින් සංවිධානය කරන ලද රූපවාහිනී අධ්‍යාපන වැඩ සටහන්හි සම්පත් දායකයන් ලෙස ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ බොහෝ නිලධාරීන් සහභාගි වූහ. මහ බැංකුවට පැමිණෙන දේශීය සහ විදේශීය දූත මණ්ඩල සඳහා මහ බැංකුකරණය සහ සාර්ව ආර්ථික විද්‍යාව සම්බන්ධ දේශන පැවැත්වීම නිලධාරීන් විසින් අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. මීට අමතරව දෙපාර්තමේන්තුවේ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් විසින් මහ බැංකුවේ පශ්චාත් උපාධි අපේක්ෂකයන් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද පර්යේෂණ පත්‍රිකා ඇගයීම මෙන්ම ඔවුන්ගේ පර්යේෂණ යෝජනා හා පර්යේෂණ පත්‍රිකා පිළියෙල කිරීමටත් නිරතුරුව සහාය වන ලදී.

බැංකුවේ සහ බැංකුවෙන් පිටත විවිධ කමිටු සහ මණ්ඩල සඳහා දෙපාර්තමේන්තුවේ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන්ගේ සේවය ලබාදෙන ලදී. වසර තුළදී, කළු ගඟ නිමනයේ ජල සම්පත් සංවර්ධනය සහ ගංවතුර පාලනය පිළිබඳ ව්‍යාපෘති කමිටුව, මන්නාරම් ද්‍රෝණියේ අක්වෙරළ තෙල් ගවේෂණය පිළිබඳ පාරිසරික ඇගයීම් කමිටුව සඳහා පත්කළ තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුව, ග්‍රාමීය නිවාස වෙත විදුලි සම්බන්ධතා ලබාදීමේ නිරසාර විදුලිබල පද්ධතියට ආධාරක මෙහෙයුම් කමිටුව සඳහා තාක්ෂණික සහාය, ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය, රජය මගින් බලාපොරොත්තුවන ආර්ථික කේන්ද්‍රස්ථාන 5 (ඇනුම, වෙළෙඳ, නාවුක, ගුවන්, බලශක්ති) ගොඩනැංවීමේ හා ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා පත්කළ කණ්ඩායම, ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යාමේ දර්ශකය සම්බන්ධව පවතින ගැටළු අධ්‍යයනය කිරීමට පත් කරන ලද ක්‍රියාකාරී කමිටුව, ශ්‍රී ලංකා කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ කවුන්සිලයේ සමාජ ආර්ථික හා ප්‍රතිපත්ති පර්යේෂණ ජාතික කමිටුව, 2011 වසරේ ශ්‍රී ලංකාවේ කම්කරු හා සමාජ නැඹුරුව විශ්ලේෂණය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර කම්කරු සංවිධාන කමිටුව, සෞඛ්‍ය සේවා මූල්‍යනය පිළිබඳ නියාමන කමිටුව, සෞඛ්‍ය ගිණුම් පිළිබඳ නියාමන කමිටුව, සහ මහා භාණ්ඩාගාරයේ මූල්‍ය අංශය නියාමන කමිටුව යන කමිටු සහ මණ්ඩල මෙසේ සේවය කරන ලද කමිටුවලට ඇතුළත් විය. මීට අමතරව, ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් විසින් මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය ඇතුළු විවිධ අමාත්‍යාංශ නිලධාරීන් විසින් සංවිධානය කරන ලද සමුළු සඳහා බැංකුව නියෝජනය කරන ලදී.

7.4 ජාත්‍යන්තර සබඳතා

ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ රජය වෙනුවෙන් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල, ලෝක බැංකුව, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව, “සියැසන්” සංවිධානය, “සාක් ෆයිනෑන්ස්” සහ “සියැන්සා” සංවිධානය වැනි බහු පාර්ශ්වීය සංවිධාන සමඟ සම්බන්ධීකරණ කටයුතු අඛණ්ඩව සිදුකරන ලදී. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙන් ලබාගත් සම්පස්ථ ණය පහසුකම යටතේ සමාලෝචන කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා ලංකාවට පැමිණි ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ දූත මණ්ඩල

සමඟ සම්පව කටයුතු කරන ලද අතර, එම ණය පහසුකම යටතේ නිරතුරුවම දත්ත වාර්තා කිරීමේ වගකීම ද ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිසි ලෙස ඉටු කරන ලදී. සම්පස්ථ ණය පහසුකම යටතේ වන කාර්යසාධන නිර්ණායක ඉතාමත් සම්පව නිරීක්ෂණය කිරීම ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සිදුකළ අතර, එම ඉලක්ක සපුරා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු කිරීමට හැකිවන ලෙස ගතයුතු ක්‍රියාමාර්ග කළමනාකරණයට මෙන්ම මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශයට යෝජනා කරන ලදී. ෆිච් රේටින්ස් (Fitch Ratings), එස් ඇන්ඩ් පී රේටින්ස් (S & P Ratings) සහ මුඩ්ස් රේටින්ස් (Moody's Ratings) යන අන්තර්ජාතික ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ නියෝජිත ආයතන තුනක් සහ ණය නිකුතු උපදේශක ආයතන සමඟ සම්පව කටයුතු කරන ලදී. තවද, ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව, සාර්ථකව නිම කිරීම සඳහා ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අවශ්‍ය සහයෝගය ලබාදෙන ලදී.

ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් විසින් පෙබරවාරි මස පවත්වන ලද සියැසන් මහ බැංකු අධිපතිවරුන්ගේ 46 වැනි සමුළුව, උසස් මට්ටමේ සම්මන්ත්‍රණය හා SEACEN අධිපති මණ්ඩලයෙහි 30 වෙනි සමුළුවට අදාළ කටයුතුවල ද නිරතවන ලදී. තවද, 2012 ජනවාරි මස පවත්වන ලද සියැසන් සංසඳ කාරක සභා රැස්වීමට අදාළ කටයුතු ද වසර තුළ දී සිදු කරන ලදී. මීට අමතරව, සියැසන් හා ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල විසින් පවත්වන ලද විදේශ අංශයේ ගැටලු සියලුම සියැසන් රටවල නිලධාරීන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් යන පුහුණු පාඨමාලාව බැංකු අධ්‍යයන කේන්ද්‍රයේ සහාය ඇති ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සංවිධානය කරන ලදී.

8. සේවක අර්ථසාධක අරමුදල

1958 අංක 15 දරණ සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ පනතට අනුව 2011 වසර තුළදීත් සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ (සේ.අ.අ.) දෙපාර්තමේන්තුව සේවක අර්ථසාධක අරමුදල කළමනාකරණය කරන ලදී. සාමාජික දායක මුදල් සහ අධිභාර රැස්කිරීම, සාමාජික ගිණුම් පවත්වාගෙනයාම, අනිරීක්ෂ මුදල් ආයෝජනය කිරීම, සාමාජිකයින්ට හා ඔවුන්ගේ නීතිමය ගිම්කරුවන්ට ප්‍රතිලාභ ආපසු ගෙවීම සහ පනත මගින් මුදල් මණ්ඩලය හා කම්කරු කොමසාරිස්වරයා වෙත පවරා ඇති කාර්යභාරයන් ඉටු කිරීමේදී දරන පිරිවැය අරමුදලේ ආදායමෙන් අයකර ගැනීම යනාදිය සේ.අ.අ. දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වසර තුළදී ඉටු කරන ලද කාර්යයන් වේ. එම කාර්යයන් ඉටු කිරීමේ දී සේ.අ.අ. දෙපාර්තමේන්තුව කම්කරු කොමසාරිස්වරයා සමඟ සම්ප සම්බන්ධීකරණයක් පවත්වාගෙන යන ලදී.

8.1 සාමාජිකත්වය, සාමාජික ගිණුම් ශේෂ සහ ප්‍රතිලාභ ගෙවීම්

අරමුදලේ සමස්ත සාමාජික ගිණුම් සංඛ්‍යාව 2011 වසර අවසානයේ දී මිලියන 13.6 ක් වූ අතර, එය 2010 වසර අවසානයේ වූ මිලියන 13.4 හා සසඳන විට සියයට 1.5 ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි (සංඛ්‍යා සටහන II-1).

2010 වසරේ දායක මුදල් එවනු ලැබූ සාමාජික ගිණුම් සංඛ්‍යාව මිලියන 2.1 ක් ද, 2011 වසරේදී එය සියයට 9.5 කින් වර්ධනය වී මිලියන 2.3 ක් අතර දායක මුදල් එවනු ලබන සාමාජික ගිණුම් සංඛ්‍යාව, 2011 වසර අවසන් වන විට මිලියන 2.3 ක් දක්වා වර්ධනය වූ අතර, දායක මුදල් එවනු නොලබන සාමාජික ගිණුම් සංඛ්‍යාව මිලියන 11.3 ක් විය. එමෙන්ම දායක මුදල් එවනු ලබන සේව්‍යෝජකයින් සංඛ්‍යාව 2010 වසරේ පැවති 62,295 සිට 2011 වසර අවසානය වනවිට 66,350 දක්වා වර්ධනය විය.

2011 වසර අවසානයේ දී සේ.අ. අරමුදලෙහි මුළු වටිනාකම රුපියල් ත්‍රිලියනයක් ඉක්මවමින් රුපියල් බිලියන 1,020 ක් වූ අතර, එය 2010 වසරේ දී වූ රුපියල් බිලියන 899.7 හා සසඳන විට සියයට 13.4 ක ශුද්ධ වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි. වසර තුළ දී අරමුදල විවක්ෂණශීලී ලෙස කළමනාකරණය කිරීම මගින් ඉපයූ ඉහළ ආදායම අරමුදලේ වර්ධනයට හේතු විය. 2010 වසරේ රුපියල් බිලියන 869.2 ක් ව පැවති සාමාජිකයින් වෙත වූ අරමුදලෙහි මුළු වගකීම 2011 වසර අග වනවිට රුපියල් බිලියන 986 ක් දක්වා සියයට 13.4 කින් වර්ධනය විය. සාමාජික ගිණුම් වෙත 2011 වසර අවසානයේ බැර කරන ලද පොලී ගෙවීම් ද මෙයට ඇතුළත්වේ.

වසර තුළ දී එකතු වූ සමස්ත දායක මුදල් ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 61.9 ක් විය. එය 2010 වසරේ දී ලද රුපියල් බිලියන 54.8 සමග සැසඳීමේ දී සියයට 12.9 ක වර්ධනයකි. වසර තුළ දී අරමුදලේ සාමාජිකයින්ට සහ ඔවුන්ගේ නෛතික උරුමකරුවන් වෙත ප්‍රතිලාභ ලෙස රුපියල් බිලියන 47.3 ක මුදලක් ගෙවන ලදී. එය පෙර වසරේ ගෙවන ලද මුදල වූ රුපියල් බිලියන 34.9 හා සසඳන විට සියයට 35.5 ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි. 2011 වසර තුළ දී ප්‍රතිලාභ ගෙවන ලද අයදුම්පත් සංඛ්‍යාව පෙර වසරට සාපේක්ෂව සියයට 15.1 ක වැඩි වීමක් පෙන්නුම් කරයි.

**සංඛ්‍යා සටහන II-1
අරමුදල පිළිබඳ මූලික දත්ත**

අයිතමය	2010	2011 (අ)	ප්‍රතිශත වෙනස්වීම (%)
සමස්ත සාමාජික ගිණුම් සංඛ්‍යාව (මිලියන)	13.4	13.6	1.5
වර්තමානයේදී දායක මුදල් එවනු ලබන ගිණුම් (මිලියන)	2.1	2.3	9.5
වර්තමානයේ දී දායක මුදල් එවනු නොලබන ගිණුම් (මිලියන)	11.3	11.3	-
දායක මුදල් එවනු ලබන සේව්‍යෝජකයින්	62,295	66,350	6.5
මුළු දායක මුදල් ලැබීම් (රුපියල් බිලියන)	54.8	61.9	12.9
ප්‍රතිලාභ ගෙවීම් (රුපියල් බිලියන)	34.9	47.3	35.5
ප්‍රතිලාභ ගෙවීම් සංඛ්‍යාව	104,528	120,301	15.1
සාමාජිකයන් වෙත වූ සමස්ත වගකීම (රුපියල් බිලියන)	869.2	986.0	13.4
අරමුදලේ සමස්ත වටිනාකම (රුපියල් බිලියන)	899.7	1,020.1	13.4

(අ) තාවකාලික මූලය : සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

8.2 අරමුදල් ආයෝජනය හා ප්‍රතිලාභ

(i) ආයෝජන කළඹ :

2011 වසර අවසානයේ දී අරමුදලේ සමස්ත ආයෝජන කළඹෙහි වටිනාකම රුපියල් බිලියන 988 ක් (පොත් අගය) ලෙස වාර්තා වූ අතර, එය 2010 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 867.1 ට සාපේක්ෂව සියයට 13.9 ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරයි (සංඛ්‍යා සටහන II-2). අරමුදලේ සුරක්ෂිතභාවය ආරක්ෂා කරගනිමින්, ප්‍රතිලාභ ගෙවීම් සිදුකිරීමට ප්‍රමාණවත් පරිදි ද්‍රවශීලතාවයක් පවත්වා ගනිමින් අරමුදලේ සාමාජිකයන් වෙත දිගුකාලීන ධන මූර්ත ප්‍රතිලාභයක් ලබාදීම ඉලක්ක කොට ගත් අරමුදලේ ආයෝජන ප්‍රතිපත්තිය 2011 වසර තුළ දී ද අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ඒ අනුව, 2011 වසර අවසාන වනවිට අරමුදලේ සමස්ත ආයෝජනයන්ගෙන් සියයට 90.8 ක් රජයේ සුරැකුම්පත්හි ආයෝජනය කර තිබූ අතර, ව්‍යාපාර කොටස් සහ සාංගමික ණයකරයන්හි පිළිවෙලින් සියයට 7.9 ක් සහ සියයට 1.0 ක් ආයෝජනය කර තිබුණි. ඉතිරි සියයට 0.3 අරමුදලේ දෛනික ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතාවයන් සඳහා ප්‍රති විකිණීමේ ගිවිසුම් (Reverse Repo) වැනි ද්‍රවශීල වත්කම්වල ආයෝජනය කොට තිබුණි.

**සංඛ්‍යා සටහන II-2
ආයෝජන කළඹ**

ආයෝජන වර්ගය	2010		2011	
	රු.බිලියන	අයකත්වය (%)	රු.බිලියන	අයකත්වය (%)
භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර සහ බිල්පත්	774.8	89.4	874.6	88.5
රජයේ රුපියල් ණය	40.9	4.7	23.1	2.3
සාංගමික ණයකර	6.3	0.7	9.2	1.0
සමාගම් කොටස්	43.7	5.0	78.3	7.9
ප්‍රතිමිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම්	1.4	0.2	2.8	0.3
එකතුව	867.1	100.0	988.0	100.0

මූලය : සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(ii) ආයෝජන ආදායම :

අරමුදලේ සමස්ත ආයෝජන ආදායම 2011 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 116 ක් ලෙස සටහන් වූ අතර, එය 2010 වසරේ උපයන ලද සමස්ත ආයෝජන ආදායම වූ රුපියල් බිලියන 121.3 හා සැසඳීමේ දී සියයට 4.3 ක අඩු වීමක් පෙන්නුම් කරන ලදී. (සංඛ්‍යා සටහන II-3). මේ සඳහා වෙළෙඳපොළ පොළී අනුපාතිකයන්ගේ පහත වැටීම හේතුවිය. පසුගිය වසර වලදී මෙන්ම ක්‍රමක්ෂය ලාභ ඇතුළු පොලී ආදායම අරමුදලේ ප්‍රධාන ආදායම් ප්‍රභවය විය. එය ආදායමින් සියයට 97.7 කි. 2011 වසරේ දී මෙම මූලාශ්‍රයන් දෙකෙන් ඉපයූ ආදායම රුපියල් බිලියන 113.4 ක් වන අතර, එය 2010 වසරේ පැවති රුපියල් බිලියන 118.2 සමග සැසඳීමේ දී රුපියල් බිලියන 4.8 ක අඩු වීමක් පෙන්නුම් කරයි. ව්‍යාපාර කොටස් වල ආයෝජනය කිරීම තුළින් ප්‍රාග්ධන ලාභ හා ලාභාංශ

ලෙස 2011 වසර තුළ දී රුපියල් මිලියන 2,678 ක් උපයන ලද අතර, 2010 වසරේ දී එම ආදායම රුපියල් මිලියන 1,664 ක් විය. සමාගම් විසින් වැඩි ලාභාංශයක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම හේතුවෙන් උපයාගත් ප්‍රතිලාභ මෙම වර්ධනයට හේතු විය. සමස්තයක් වශයෙන් 2010 වසරේ දී සියයට 15 ක් වූ ආයෝජන කළමි මත වූ ප්‍රතිලාභ අනුපාතිකය, 2011 වසරේ දී සියයට 12 ක් දක්වා පහත වැටුණි. 2011 වසර තුළ රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා වූ පහළ ඵලදායීතා අනුපාතික මෙම තත්ත්වයට හේතු විය. සේ.අ. අරමුදලෙහි රජයේ සුරැකුම්පත් ආයෝජන කළමිහි කල්පිරීමේ ව්‍යුහය සංඛ්‍යා සටහන II-4 හි දැක්වේ.

සංඛ්‍යා සටහන II-3
ආයෝජන මගින් ලද ආදායම්

ආදායම් මූලාශ්‍රය	2010		2011	
	රු. මිලියන	දායකත්වය (%)	රු. මිලියන	දායකත්වය (%)
පොලී	89,165	73.5	84,673	73.0
ක්‍රමිකය ලාභ	29,061	24.0	28,727	24.7
ප්‍රාග්ධන ලාභ - රජයේ සුරැකුම්පත්	874	0.7	10	..
ප්‍රාග්ධන ලාභ - ව්‍යාපාර කොටස්	1,054	0.9	715	0.6
වෙළෙඳපොළ මිලට	106	0.1	(267)	(0.2)
අහය කිරීමේ ලාභ/(පාඩු)				
ලාභාංශ	610	0.5	1,963	1.7
වෙනත්	386	0.3	222	0.2
එකතුව	121,256	100.0	116,043	100.0

මූලය : සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සංඛ්‍යා සටහන II-4

2011-12-31 දිනට රජයේ සුරැකුම්පත් ආයෝජන කළමිහි කල්පිරීමේ ව්‍යුහය

කල්පිරීම	වටිනාකම රු. මිලියන	දායකත්වය (%)
වසරට වඩා අඩු	177,064	18.6
වසර 1-2	202,673	21.3
වසර 2-4	247,582	26.1
වසර 4 ට වැඩි	323,154	34.0
එකතුව	950,473	100.0

මූලය : සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

(iii) වියදම් :

2011 වසරේ අරමුදලේ සමස්ත මෙහෙයුම් වියදම රුපියල් මිලියන 785.7 ක් වූ අතර, එය පෙර වසරේ සමස්ත වියදම වූ රුපියල් මිලියන 824.0 හා සසඳන විට සියයට 4.6 ක අඩු වීමක් පෙන්නුම් කරන ලදී (සංඛ්‍යා සටහන II-5). 2010 වසරේදී මෙන්ම 2011 වසරේදීද අරමුදලේ සමස්ත මෙහෙයුම් වියදම අරමුදලේ දළ ආදායමින් සියයට 0.68 ක් ලෙස පවත්වාගෙන යාමට හැකිවිය. අරමුදලේ සමස්ත මෙහෙයුම් වියදම එහි දළ ආදායමින් සියයට 1 කට වඩා පහළ මට්ටමක පවත්වා ගැනීමට හැකිවීම වසර ගණනාවක් පුරාම අරමුදලේ කැපී පෙනෙනු විශේෂ ලක්ෂණයක් විය.

සංඛ්‍යා සටහන II-5

මෙහෙයුම් වියදම්

අයිතමය	2010 රු.මිලියන	2011 රු.මිලියන	ප්‍රතිශත වෙනස (%)
සේවක පිරිවැය	414.3	417.0	0.7
පරිපාලන වියදම්	368.1	334.7	(9.1)
වෙනත් වියදම්	41.6	34.0	(18.3)
එකතුව	824.0	785.7	(4.6)
මුළු පිරිවැය දළ ආදායමේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස	0.68	0.68	-

මූලය : සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

8.3 සාමාජික ගිණුම් ශේෂ සඳහා පොලිය ගෙවීම

වසර තුළ දී නිදහස් කළ ප්‍රතිලාභ සඳහා වූ පොලිය ගෙවීමෙන් පසු අරමුදලේ සාමාජිකයන් වෙත බෙදා හැරීමට වෙන් කරන ලද මුදල රුපියල් බිලියන 105.2 ක් (සංඛ්‍යා සටහන II-6). ඒ අනුව, අරමුදලේ සාමාජිකයන් වෙත 2011 වසර සඳහා සියයට 11.5 ක පොලී අනුපාතයක් ගෙවීමට අරමුදල සමත් වූ අතර, වසර තුළ ආර්ථිකයේ පැවති පොලී අනුපාත ව්‍යුහය හා සසඳන විට එය ඉහළ ප්‍රතිලාභ අනුපාතයකි. 2000 වසරේ සිට සේ.අ. අරමුදල විසින් සාමාජික ගිණුම් ශේෂ මත ගෙවන ලද පොලී අනුපාතික සංඛ්‍යා සටහන II-7 හි දැක්වේ.

සංඛ්‍යා සටහන II-6

සාමාජිකයන්ට ගෙවන ලද පොලී

අයිතමය	2010 රු. මිලියන	2011 රු. මිලියන	ප්‍රතිශත වෙනස (%)
දළ ආදායම	121,256	116,043	(4.3)
මුළු මෙහෙයුම් වියදම්	(824)	(786)	(4.6)
ආදායම් බදු	(8,987)	(8,055)	(10.4)
ආදායම් ප්‍රකාශයේ ඉදිරියට ගෙන එන ලද ශේෂය	18	294	1,553.3
සාමාජිකයන්ට බෙදාහැරීම සඳහා ඇති ශුද්ධ ආදායම	111,463	107,496	(3.6)
වසර තුළ දී සිදුකළ ප්‍රතිලාභ ගෙවීම් මත ගෙවන ලද පොලිය	(1,901)	(2,343)	23.3
සාමාජිකයන් වෙත බෙදාහැරීමට ඇති ශුද්ධ ආදායම (වසර තුළ දී ප්‍රතිලාභ ගෙවීම් මත ගෙවන ලද පොලිය අඩු කළ පසු)	109,562	105,153	(4.0)
සංචිත වලින් / (සංචිත වලට) මාරු කිරීම	(13,000)	(3,500)	(73.1)
සංචිත වලින් / (සංචිත වලට) මාරු කිරීමෙන් පසු සාමාජිකයන්ට බෙදාහැරීමට ඇති ශුද්ධ ආදායම	96,562	101,653	5.3
සාමාජික ශේෂ සඳහා පොලිය	96,268	101,284	5.2
ඉදිරියට ගෙන යන ලද ශේෂය	294	369	25.5
සාමාජික ශේෂ සඳහා ගෙවන ලද පොලී අනුපාතය	12.50	11.50(අ)	(1.0)

(අ) තාවකාලික

මූලය : සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සංඛ්‍යා සටහන II-7

සාමාජික ගිණුම් ශේෂ මහ ගෙවන ලද පොලී අනුපාතික

වසර	ගෙවන ලද පොලී අනුපාතිකය (%)	සඵල පොලී අනුපාතිකය ¹ (%)
2000	11.50	11.69
2001	11.50	11.69
2002	12.10	12.26
2003	12.00	12.07
2004	9.50	9.59
2005	9.00	9.13
2006	10.10	10.30
2007	11.20	11.40
2008	13.20	13.44
2009	13.75	13.92
2010	12.50	12.65
2011 (අ)	11.50	12.27

(අ) තාවකාලික මූලය : සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සඵල පොලී අනුපාතිකය¹ = සාමාජිකයන්ට ලබා දෙන ලද පොලිය / [(වසර ආරම්භයේ සාමාජික ගිණුම් ශේෂය + වසර අවසානයේ සාමාජික ගිණුම් ශේෂය) / 2]

8.4 සාමාජික ගිණුම් ප්‍රකාශන

2011 වසරේ පළමු අර්ධ වාර්ෂික සාමාජික ගිණුම් ප්‍රකාශන සේවාවේ ප්‍රතිඵලයන් මගින් 2012 වසරේ මාර්තු මාසය තුළ දී සාමාජිකයන් වෙත නිකුත් කිරීමට නියමිතය. 2011 වසරේ දෙවන අර්ධ වසරට අදාළ ගිණුම් ප්‍රකාශන 2012 වසරේ අගෝස්තු මස අවසානය වනවිට නිකුත් කොට අවසන් කිරීමට ද කටයුතු පිළියෙල කර ඇත.

8.5 සාමාජිකයින් සඳහා වූ නිවාස ණය පහසුකම

අරමුදලේ සාමාජිකයන් හට සිය සේ.අ.අ. ගිණුමේ ශේෂය ඇපයට තබා නිවාස ණය ලබා ගැනීමේ යෝජනා ක්‍රමය 1998 වසරේ දී හඳුන්වා දුන් අතර, එම ණය ලංකා බැංකුව, මහජන බැංකුව, රාජ්‍ය උකස් සහ ආයෝජන බැංකුව, නිවාස සංවර්ධන සහ මූල්‍ය සංස්ථාව, සමුපකාර ග්‍රාමීය බැංකු සහ ජාතික නිවාස සංවර්ධන අධිකාරිය යන සහභාගිත්ව ණය දෙන ආයතන මගින් 2011 වසර තුළ දී ද ලබා දීමට හැකි විය. එම යෝජනා ක්‍රමය යටතේ අරමුදලේ සාමාජිකයන් වෙනුවෙන් ශේෂ සහතික නිකුත් කිරීමේ කාර්යය 2011 වසර තුළ දී ද ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වසර තුළ දී මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ ශේෂ සහතික 20,041 ක් අදාළ ආයතන වෙත නිකුත් කරන ලද අතර, අනුමත කරන ලද සමස්ත නිවාස ණය ප්‍රමාණය රුපියල් මිලියන 6,355 කි (සංඛ්‍යා සටහන II-8). තවද, වසර තුළදී මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ 2010 වසරේ දී පැහැර හැරි ණය වෙනුවෙන්, අරමුදල විසින් රුපියල් මිලියන 1,896 කට ආසන්න මුදල් ප්‍රමාණයක් සාමාජික ගිණුම් වලින් අඩුකර සහභාගිත්ව ණය දෙන ආයතන වෙත ප්‍රේෂණය කරන ලදී.

සංඛ්‍යා සටහන II-8

නිවාස ණය සේවාව

වසර	නිකුත් කළ සහතිකපත් සංඛ්‍යාව	අනුමත කළ ණය ප්‍රමාණය රු.මිලියන	අනුමත ණය දෙන ආයතන වෙත මුද්‍රාහළ මුදල, රු.මිලියන
2000	12,938	1,648	262
2001	16,066	2,091	381
2002	19,502	2,673	541
2003	18,689	2,792	670
2004	14,307	2,452	735
2005	14,600	2,766	900
2006	15,136	3,049	1,078
2007	12,969	2,872	1,240
2008	12,519	3,008	1,192
2009	10,383	2,680	1,552
2010	13,848	4,512	2,093
2011 (අ)	20,041	6,355	1,896
එකතුව	180,998	36,898	12,540

(අ) තාවකාලික මූලය : සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

8.6 මහජනතාව දැනුවත් කිරීම

සම්බන්ධතාවයන් මගින් අරමුදල සම්බන්ධව මහජනතාව දැනුවත් කිරීම සේ.අ.අ. දෙපාර්තමේන්තුවේ එක් උපායමාර්ගික අරමුණකි. සේ.අ. අරමුදලේ ක්‍රියාපටිපාටි පිළිබඳව සේ.අ.අ. සාමාජිකයන් දැනුවත් කිරීමේ පරමාර්ථයෙන්, ජංගම සේවාවන් දොළහක් 2011 වසර තුළ පවත්වන ලදී.

මෙම ජංගම සේවාවන් සංවිධානය කරන ලද්දේ කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව, පුද්ගලයින් ලියාපදිංචි කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුව, රෙජිස්ට්‍රාර් ජෙනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව හා පොලිස් දෙපාර්තමේන්තුව යන අදාළ වෙනත් පාර්ශවයන්හි සහභාගිත්වයෙනි. ඒ අනුව, ජංගම සේවාවන් මගින් සපයනු ලැබූ සේවාවන් පහත පරිදිය.

- i. සාමාජිකයන්ට සේ.අ.අ. ගිණුම් ශේෂ ප්‍රකාශන නිකුත් කිරීම.
- ii. සාමාජික නම් හා ජාතික හැඳුනුම්පත් අංක සංශෝධනය කිරීම.
- iii. පුද්ගලයින් ලියාපදිංචි කිරීමේ දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් විසින් නව ජාතික හැඳුනුම්පත් නිකුත් කිරීම සඳහා සේ.අ.අ. සාමාජිකයන්ගෙන් ලැබෙන අයදුම්පත් භාර ගැනීම.
- iv. රෙජිස්ට්‍රාර් ජෙනරාල් දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් විසින් උප්පැන්න සහතික හා අනුමාන වයස් සහතික නිකුත් කිරීම සඳහා සේ.අ.අ. සාමාජිකයන්ගෙන් ලැබෙන අයදුම්පත් භාර ගැනීම.
- v. කෙටි පණිවුඩ සේවාව හා අන්තර් ජාල පහසුකම් ලබා ගැනීම සඳහා ලියාපදිංචි වීමට සාමාජිකයන් දිරි ගැන්වීම.
- vi. සාමාජිකයන්ට අරමුදල සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය උපදේශනයන් ලබාදීම.

ඉහත සඳහන් ජංගම සේවාවන්ට අමරතව, වැවිලි සමාගම්වල මානව සම්පත් නිලධාරීන් සඳහා දැනුවත් කිරීමේ වැඩ සටහන් දෙකක් ද පවත්වන ලදී. එක් වැඩ සටහනක් වැවිලි කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශයේ ද අනෙක් වැඩ සටහන වටවල වැවිලි සමාගමේ නිලධාරීන් සඳහා ද පැවැත්විණි. තවද දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සේ.අ.අ. කාර්යයන් පිළිබඳව මහජනතාව දැනුවත් කිරීම සඳහා පෝසටර 2 ක් නිර්මාණය කර බෙදා හරින ලදී.

8.7 පද්ධති සංවර්ධනය

අරමුදලෙහි දැනට පවත්නා තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධතිය මැදිකාලීනව ස්වයංක්‍රීය බැංකු ආකෘතියකට වෙනස් කිරීමෙන් සේ.අ.අ. සාමාජිකයන්ට හා සේව්‍යෝජකයන්ට සපයනු ලබන සේවාවන්ගේ කාර්යක්ෂමතාවය හා සඵලතාවය වර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් සේ.අ.අ. දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ සහයෝගය ඇතිව තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධතිය වැඩිදියුණු කිරීමේ පියවර කිහිපයක් 2011 වසරේ දී ද ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. නව ලෙජර පද්ධතියේ සජීවී ක්‍රියාකාරීත්වය 2011 ජනවාරි මාසයේ සිට ආරම්භ කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සේ.අ.අ. පද්ධතියේ ක්‍රියාවලිය ඉහළ මට්ටමකින් ඒකාබද්ධ කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම් සපයමින් නව ලෙජර පද්ධතිය තුළ සියළුම ගනුදෙනු කේන්ද්‍රීයව වාර්තාගත වෙයි. මානව මැදිහත් වීම අවම වීම හේතුවෙන් මෙමගින් මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාව සහ දත්ත නිරවද්‍යතාවය ඉහළ මට්ටමකින් පවත්වා ගත හැකිවේ. එමෙන්ම සාමාජිකයා ඔහුගේ ජාතික හැඳුනුම්පත් අංකය මගින් හඳුනා ගැනීමේ පහසුකම ද නව පද්ධතිය මගින් සපයනු ලැබේ.

8.8 සාමාජිකයින් නැවත ලියාපදිංචි කිරීම

සාමාජිකයින් නැවත ලියාපදිංචි කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සේ.අ.අ. දෙපාර්තමේන්තුව හා කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව සම්බන්ධවීමෙන් සිදුකළ ප්‍රධාන ව්‍යාපෘති අතරින් එකකි. එහිදී සේ.අ.අ. සාමාජිකයන් ඔවුන්ගේ ජාතික හැඳුනුම්පතෙහි (ජා.හැ.ප.) නම සඳහන්ව ඇති ආකාරයට නැවත ලියාපදිංචි කරන අතර, ජා.හැ.ප. අංකය සාමාජිකයාගේ ඒකීය හඳුනා ගැනීමේ අංකය ලෙස භාවිතා කිරීම සිදු වේ. මෙම දත්ත ගබඩාව වැඩිදියුණු කිරීමේ ඉතා වැදගත් ලක්ෂණයක් වනුයේ ආයතන දෙකටම සේ.අ.අ. සාමාජික ගිණුම් පවත්වාගෙන යාම සඳහා පොදු දත්ත ගබඩාවක් ලෙස මෙය භාවිතා කළ හැකි වීමයි. ඒ අනුව, මෙතෙක් පැවැති සේව්‍යෝජකයා කේන්ද්‍රීය දත්ත ගබඩාව, සාමාජික කේන්ද්‍රීය දත්ත ගබඩාවක් බවට පරිවර්තනය වනු ඇත. මෙම ව්‍යාපෘතිය පියවර 4 ක් යටතේ ක්‍රියාත්මක වේ.

පළමු පියවර : 2011 වසර අවසානය වන විට මිලියන 1.1 කට ආසන්න ජා.හැ.ප. තොරතුරු ප්‍රමාණයක් රැස්කර ගනිමින්, අරමුදලේ සක්‍රීය (වර්තමානයේ දායක මුදල ගෙවනු ලබන) සාමාජිකයින් නැවත ලියාපදිංචි කිරීම මේ වනවිට අවසන් වෙමින් පවතී. ඒ අතරින් සියයට 67 ක් පමණ වූ සාමාජික ප්‍රතිශතයකට ඒකීය හඳුනා ගැනීමේ අංක ලබා දී ඇති අතර, ඉදිරිපත් කර ඇති තොරතුරුවල පවතින යම් යම් ගැටළු නිසා

රැස්කරන ලද ඉතිරි තොරතුරු අදාළ සේව්‍යෝජකයන් මගින් නැවත තහවුරු කිරීම් ලබා ගැනීමෙන් පසුව නැවත ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා යොමු කරනු ලැබේ.

දෙවන පියවර : 2010 නොවැම්බර් මස 01 දිනෙන් පසුව සේ.අ.අ.අරමුදලට සම්බන්ධවන සාමාජිකයින් තත්කාලීනව ලියාපදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය 2011 වසරේ දී ද ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ඒ අනුව, නව සාමාජිකයන් 30,000 ක් පමණ ව්‍යාපෘතිය යටතේ නැවත ලියාපදිංචි වී ඇති අතර, එම තොරතුරුවලට අනුව නව සාමාජික තොරතුරු ගොනුව යාවත්කාලීන කිරීම මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළ සිදුකර ඇත. පළමු වරට දායක මුදල් ලැබෙන සාමාජිකයින්ගේ ජා.හැ.ප. තොරතුරු මාසික පදනමින් රැස්කර ගැනීම මගින් මෙම නව සාමාජිකයින් නැවත ලියාපදිංචි කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ඉදිරියටත් පවත්වාගෙන යාමට නියමිතය.

තෙවන පියවර : සාමාජිකයින්ගේ පූර්ව සේවා නියුක්ත සාමාජික ගිණුම් ඒකීය හඳුනා ගැනීමේ අංකයට සම්බන්ධ කිරීම, 2011 වසරේ නොවැම්බර් මාසයේ දී ඇරඹිණි. මෙමගින් අන්තර්ජාලය හා කෙටි පණිවුඩ සේවාව හරහා ජා.හැ.ප. අංකය ඉදිරිපත් කිරීමෙන් පමණක්, සාමාජිකයන්ට තමන්ට හිමි සියලුම සාමාජික ගිණුම් පිළිබඳ තොරතුරු විමසීමට හැකියාව ලැබේ.

සිව්වන පියවර : 2011 වසර අග භාගයේදී කම්කරු කොමසාරිස්වරයා සමඟ කරන ලද මූලික සාකච්ඡාවලින් අනතුරුව අරමුදලේ අක්‍රීය (වර්තමානයේ දායක මුදල් ගෙවනු නොලබන) සාමාජිකයින් නැවත ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා පියවර ගෙන ඇත.

8.9 විද්‍යුත් මාධ්‍ය මගින් සේ.අ.අ. දායක මුදල් රැස්කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය

“සී” වාර්තා සහ “සී3” වාර්තා මගින් සාමාජික දායක මුදල් ගෙවීම් සඳහා වූ තොරතුරු ලබා ගැනීමේ ක්‍රියාවලියට ආදේශකයක් ලෙස අදාළ තොරතුරු විද්‍යුත් මාධ්‍යයෙන් (E- returns) ලබා ගැනීමේ ක්‍රමයක් සේ.අ.අ. දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දැනට ආරම්භ කර ඇත. ලේඛන ඉදිරිපත් කිරීමෙන් තොරව විද්‍යුත් මාධ්‍ය භාවිතයෙන් තොරතුරු දීමේ මෙම නව ක්‍රමය මගින් අරමුදල හා සේව්‍යෝජකයින් දැනට මුහුණපාන ගැටළු අවම කර ගැනීමට හැකියාව ලැබෙනු ඇත.

මෙම ක්‍රමවේදය යටතේ, සේව්‍යෝජකයන් කළ යුත්තේ සේ.අ.අ. දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ලබා දී ඇති උපදෙස්වලට අනුකූලව පරිඝණකය මගින් සකසන ලද සරල ලිපි ගොනු (simple text files) දෙකක තම සේව්‍යෝජකයන්ගේ දායක මුදල් විස්තර ඇතුළත් කර මාසිකව සේ.අ.අ. වෙත ඉදිරිපත් කිරීම පමණි. තවද, මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා සම්බන්ධ වන සේව්‍යෝජකයින්ට අරමුදල වෙත කරනු ලබන ගෙවීම් සිය බැංකුව හරහා කරනු ලබන සෘජු හර කිරීමක් මගින් මාසිකව සේ.අ.අ. දෙපාර්තමේන්තුවේ බැංකු ගිණුමට සෘජුවම ජේෂණය කිරීම් පහසුකම සලසා ඇත.

සේ.අ.අ. දෙපාර්තමේන්තුව 2011 වසර තුළ දී මෙම ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳව සේව්‍යෝජකයන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩමුළු 14 ක් පවත්වන ලදී. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2010 වසරේ දී මෙම ව්‍යාපෘතිය යටතේ ලියාපදිංචි වී ඇති සේව්‍යෝජකයන් සංඛ්‍යාව 888 ක් වූ අතර 2011 වසර තුළ දී, එය 1,098 දක්වා වර්ධනය වී ඇත.

විද්‍යුත් මාධ්‍යය මගින් ආයතන මුදල් රැස්කිරීමේ නියෝජිතයන් ලෙස වාණිජ බැංකු පත් කිරීම මගින් ඔවුන්ගේ සේවය ලබා ගැනීම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ගන්නා ලද තවත් පියවරකි. ඒ අනුව, 2011 ඔක්තෝබර් මස සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි කොමර්ෂල් බැංකුව සිය "Paymaster" ගෙවීම් පද්ධතිය යටතේ සේ.අ.අ. අරමුදලට තම සේවය ලබාදීමට පියවර ගන්නා ලදී. 2011 වසරේ අවසන් මාස දෙක තුළ මෙම "Paymaster" ගෙවීම් පද්ධතිය යටතේ සේව්‍යෝජකයන් 51 දෙනෙකු තම ආයතන මුදල් ගෙවීම සිදුකර ඇත. තවද, ඒ හා සමාන ආයතන මුදල් රැස් කිරීමේ සේවාවක් අරමුදල වෙත ලබාදීම උදෙසා අවශ්‍ය තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධතියක් සකසා ගැනීම සඳහා ලංකා බැංකුව, මහජන බැංකුව හා හැටන් නැෂනල් බැංකුව මේ වනවිට කටයුතු කරමින් පවතියි.

8.10 ඡායාස්ථගත පිටපත් ලබා ගැනීමේ ව්‍යාපෘතිය (Image Scanning Project)

සේ.අ.අ. හි ප්‍රධානතම මැදිකාලීන අරමුණක් වන බැංකුමය ආකෘතියක් බවට අරමුදල පත් කිරීමේ පරමාර්ථයෙන්, ලේඛන මගින් තොරතුරු රැස්කර තබා ගැනීම වෙනුවට විද්‍යුත් මාධ්‍යයෙන් තොරතුරු ගබඩා කර තබා ගැනීම සඳහා ඒවායේ ඡායාස්ථගත පිටපත් තබා ගැනීමේ ක්‍රමවේදයක් කරා එළඹීමේ වැදගත්කම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් හඳුනාගන්නා ලදී. මෙම අරමුණ ඇතිව ලිපි ලේඛනයන්හි ඡායාස්ථගත පිටපත් ලබාගැනීමේ ව්‍යාපෘතියක් ස්ථාපනය කිරීමට සේ.අ.අ. විසින් මූලික පියවරගෙන ඇත.

මෙම ව්‍යාපෘතියෙන් සිදු කිරීමට අපේක්ෂිත දෑ පහත පරිදි වේ.

- (I) "සී", "සී3" පෝර්ම (ප්‍රධාන ලිපිගොනු වාර්තා), "ඩී" පෝර්ම හා නැවත ලියාපදිංචි කිරීමේ පෝරම ඡායාස්ථගත ලේඛනාගාරයක් ඇති කිරීම.
- (II) රැස්කරන අවස්ථාවේදීම "සී" පෝර්මය හා අනෙකුත් වාර්තා ඡායාස්ථගත කිරීමේ තත්කාලීන වැඩ පිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- (III) දැනට පවත්නා වාර්තා කළමනාකරණ අංශය ප්‍රතිස්ථාපනය කරමින් විද්‍යුත් ලේඛනාගාරයක් පිහිටුවීම.

මෙමගින් දත්ත ගබඩා කිරීම සඳහා ව්‍යවහාර පිරිවැය, කාලය, අවකාශය සහ මානව සම්පත් ප්‍රමාණය අවම වී දෙපාර්තමේන්තුවේ මෙහෙයුම් කටයුතුවල කාර්යක්ෂමතාවය වර්ධනය වන අතර, ක්‍රියාත්මක කර ඇති ව්‍යාපෘතිවල අරමුණු කරා ළඟාවීම ද පහසු කරවයි.

2011 වසර තුළ දී මෙම ව්‍යාපෘතියට අදාළ දෘඩාංග, මෘදුකාංග ඇතුළු අනෙකුත් තොරතුරු තාක්ෂණික උපාංග සම්පාදනය

කර ගැනීම සඳහා ටෙන්ඩර් මණ්ඩලයක් හා තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුවක් පිහිටුවන ලදී. ඒ අනුව, ලේඛන ඡායාස්ථගත කිරීමේ වැඩ පිළිවෙල සඳහා දෙපාර්තමේන්තුවෙන් පරිබාහිර ආයතනයක සේවය ලබා ගැනීමට අදාළ ටෙන්ඩර් ලියවිලි මේ වනවිට සකස් කරමින් පවතී.

9. විනිමය පාලන

1953 අංක 24 දරන විනිමය පාලන පනත යටතේ විනිමය පාලන දෙපාර්තමේන්තුවට පැවරී ඇති වගකීම්, 2011 මාර්ග සටහනෙහි දක්වන ලද ඉලක්කයන් සපුරා ගැනීම සඳහා වැඩි අවධානයක් යොමු කරමින් කරගෙන යන ලදී.

වර්ධන සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයන් සමඟ, විදේශ ආයෝජනයන් හා සම්බන්ධ විනිමය පාලන රෙගුලාසි තවදුරටත් ලිහිල් කිරීමටත් ජංගම ගනුදෙනු මත පනවන ලද ඇතැම් සීමාවන් ඉවත් කිරීමටත් අවශ්‍ය පියවරයන් විනිමය පාලන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ගන්නා ලදී.

මීට අමතරව, වසර තුළ විනිමය පාලන දෙපාර්තමේන්තුවේ දෛනික රාජකාරී කටයුතුවලට අදාළව බලයලත් වෙළෙඳුන් සහ විදේශ විනිමය ගනුදෙනුවල නිරත වන්නන් වෙත විධානයන් / මෙහෙයුම් උපදෙස් නිකුත් කිරීම, විදේශ විනිමය ගනුදෙනු සඳහා අනුමැතීන් ප්‍රදානය කිරීම, විදේශ විනිමය ගනුදෙනු සුපරීක්ෂණය සහ විනිමය පාලන පනතේ විධි විධානයන් උල්ලංඝනය කිරීම සම්බන්ධව විමර්ශන කටයුතු සිදු කරන ලදී.

9.1 නව විධානයන්/මෙහෙයුම් උපදෙස් නිකුත් කිරීම.

2011 වසරේදී විනිමය පාලන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් බලයලත් වෙළෙඳුන් (බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු) සහ විදේශ විනිමය ගනුදෙනුවල නිරතවන්නන් වෙත නව විධානයන්/මෙහෙයුම් උපදෙස් කිහිපයක්ම නිකුත් කරන ලදී.

එසේ නිකුත් කරන ලද විධානයන්/මෙහෙයුම් උපදෙස්වල සාරාංශයක් පහත දැක්වේ. (මෙම විධානයන්/මෙහෙයුම් උපදෙස්වල විස්තර මෙම වාර්ෂික වාර්තාවේ III කොටසින් දැක් වේ.)

අ) සේවා අපනයනකරුවන් හට දේශීය බැංකුවලින් විදේශ විනිමය ණයට ලබාගැනීම සඳහා අවසරය:

ප්‍රමාණවත් විදේශ විනිමය ඉපැයුම් සහිත සේවා අපනයනකරුවන්ට, ඔවුන්ගේ ස්ථාවර සහ කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට දේශීය බැංකු ඒකක මගින් විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් ණය ලබාදීම සඳහා බලයලත් වෙළෙඳුන් වෙත අවසර ලබාදෙන ලදී.

ආ) ප්‍රතිමුඛ ආයෝජන ගිණුම (OIA):

ගරු මුදල් අමාත්‍යතුමා සහ විනිමය පාලකතුමා විසින් 2011 ජනවාරි 01 දිනැති අංක 1686/50 සහ 1686/52 දරන රජයේ ගැසට් නිවේදනයන්හි පල කරන ලද අවසරයන් ප්‍රකාරව විදේශ ආයෝජනයන් සිදු කිරීමේ අරමුණ සඳහා නේවාසික

ආයෝජකයන්ගේ නමින් ප්‍රතිමුඛ ආයෝජන ගිණුම් (OIA) නමින් ගිණුම් විවෘත කිරීමට, පවත්වාගෙන යාමට සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමට බලයලත් වෙළෙඳුන් වෙත අවසර ලබා දෙන ලදී.

අ) ප්‍රතිරක්ෂණය කිරීමට අදාළ ප්‍රේෂණයන් සඳහා බලය පැවරීම:

2007 දෙසැම්බර් 19 දිනැති අංක 1528/20 දරන රජයේ ගැසට් නිවේදනය මගින් පනවන ලද ප්‍රතිරක්ෂණ අවශ්‍යතාවය සම්බන්ධයෙන් රක්ෂණ සමාගම් දක්වන අනුකූලතාවය පිළිබඳව ජාතික රක්ෂණ භාර අරමුදලේ (NITF) තහවුරුවක් ලබා ගැනීමට යටත්ව, ප්‍රතිරක්ෂණයට අදාළව විදේශ විනිමය මුදා හැරීමට බලයලත් වෙළෙඳුන් වෙත අවසර ලබා දෙන ලදී.

අ) චීන රෙන්මින්බී නම් කිරීම:

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකුවල විදේශ විනිමය ගනුදෙනු සඳහා “චීන රෙන්මින්බී” භාවිත කිරීමට අනුමත කිරීම පිළිබඳව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු මුදල් මණ්ඩලයේ තීරණය බලයලත් වෙළෙඳුන් වෙත දැනුම් දෙනු ලැබූ අතර, චීන රෙන්මින්බී වලින් අනේවාසික විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ගිණුම් විවෘත කිරීමට ද අවසර ලබා දෙන ලදී.

ඉ) අනේවාසික ආවෘත ගිණුම් විවෘත කිරීම:

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ජනනය වන ලද විකුණුම් ආදායම් ද ඇතුළුව අනේවාසිකයන්ගේ දේශීය ආදායම් ලැබීම සඳහා විනිමය පාලන දෙපාර්තමේන්තුවට යොමු කිරීමට තොරව අනේවාසික ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ නමින් “අනේවාසික ආවෘත ගිණුම්” විවෘත කිරීමට සහ පවත්වාගෙන යාමට බලයලත් වෙළෙඳුන් වෙත අවසරය ලබා දෙන ලදී. තවද, අනේවාසික ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ දැනට පවතින රුපියල් ගිණුම් “අනේවාසික ආවෘත ගිණුම්” ලෙස නැවත නම් කිරීමට ද අවසර ලබා දෙන ලදී.

ඊ) නේවාසික විජාතික විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් (RNNFC) ගිණුම්:

ශ්‍රී ලංකාව තුළ රැකියාවේ නියුතු විජාතිකයන්හට රුපියල්වලින් ගෙවනු ලබන මාසික වේතන හා අනෙකුත් සේවා නියුක්ත ප්‍රතිලාභ, විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් බවට පරිවර්තනය කරන ලදුව “අනේවාසික විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ගිණුම්” වලට බැර කිරීමටත්, එවන් සේවකයන්ගේ සේවා යෝජකයන් විසින් අක්වෙරළ බැංකු ඒකකවල පවත්වාගෙන යනු ලබන ගිණුම්වලින් අරමුදල් මාරු කිරීමටත් බලයලත් වෙළෙඳුන්හට අවසර ලබා දී ඇත.

උ) සුරැකුම්පත් ආයෝජන ගිණුම් (SIA):

භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර මත සිදු කරන්නා වූ විදේශීය ආයෝජන සම්බන්ධයෙන් දැනට පවත්නා සීමාව, පවත්නා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර තොගයෙන් සියයට 10 ක් වූ අගය සියයට 12.5 දක්වා වැඩි කරන ලදී.

9.2 රජයේ නිවේදන නිකුත් කිරීම

අ) විදේශ සමාගම්වල ස්කන්ධ ප්‍රාග්ධනයේ ආයෝජනය කිරීමට සහ විදේශ රජයන් විසින් නිකුත් කරනු ලබන ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර අත්පත් කර ගැනීමට නේවාසික ශ්‍රී ලාංකිකයන් හට අවසර ලබාදීම (2011 ජනවාරි 01 දිනැති ගැසට් පත්‍ර අංක. 1686/50):

රටේ වර්ධනය වූ සාර්ව ආර්ථික පරිසරය සැලකිල්ලට ගනිමින් විදේශ සමාගම්වල ස්කන්ධ ප්‍රාග්ධනයෙහි ආයෝජනය කිරීමට සහ විදේශ රජයන් විසින් නිකුත් කරනු ලබන ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර අත්පත් කර ගැනීමට නේවාසිකයන්හට අවසර ලබා දෙන ලදී. දේශීය ආයෝජකයින් ජාත්‍යන්තර ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළවල් සමග ඒකාබද්ධ කිරීමටත්, දේශීය ආයතනවල යහපාලන භාවිතයන් සහ අවදානම් කළමනාකරණ හැකියාවන් වැඩි දියුණු කිරීමටත් මෙම ක්‍රියා මාර්ගයන් උපකාරී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

විනිමය පාලක තුමා විසින් විනිමය පාලන පනතේ 7 වගන්තිය ප්‍රකාරව ඉහත ආයෝජනයන්ට අදාළව ගෙවීම් සිදු කිරීම සඳහා අවසර ලබා දී ඇත.

ආ) ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත ව්‍යාපාරික ස්ථාන පිහිටුවීම සඳහා ගෙවීම් සිදු කිරීමට අවසරය (2011 ජනවාරි 01 දිනැති ගැසට් පත්‍ර අංක. 1686/52):

2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනත යටතේ ලියාපදිංචි ඕනෑම සමාගමකට හෝ ශ්‍රී ලංකාව තුළ ලියාපදිංචි වී ඇති ඕනෑම හවුල් ව්‍යාපාරයකට යම් ශාඛා කාර්යාලයක්, සම්බන්ධීකරණ කාර්යාලයක්, අලෙවිකරණ කාර්යාලයක්, ඒජන්සියක්, ව්‍යාපෘතියක්, නියෝජිත ආයතනයක් හෝ වෙනත් ඊට සමාන කාර්යාලයක් පිහිටුවීමේ සහ නඩත්තු කිරීමේ කාර්යය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත නේවාසික පුද්ගලයන් වෙත ගෙවීම් සිදු කිරීම සඳහා විනිමය පාලන පනතේ 3 වගන්තිය සමග කියවිය යුතු 7 වගන්තිය යටතේ විනිමය පාලකතුමා විසින් අවසර ලබා දී ඇත.

ඇ) ඒකක භාරයන්හි ඒකක විදේශිකයන්ට නිකුත් කිරීම සඳහා වන අවසරය (2011 අගෝස්තු 18 දිනැති ගැසට් පත්‍ර අංක. 1719/22):

සංශෝධිත 1987 අංක 36 දරන ශ්‍රී ලංකා සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභා පනත යටතේ නිකුත් කරන ලද බලපත්‍රයක් මත ක්‍රියාත්මක වන ඒකක භාරයක ඒකක විදේශික ආයතනික ආයෝජකයන්ට, ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත සංස්ථාපිත සමාගම්වලට සහ අනේවාසික පුද්ගලයන්ට නිකුත් කිරීමට සහ පැවරීමටත්, එවැනි ඒකක නිකුත් කිරීමක් හෝ පැවරීමක් සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාවෙන් පිටත වාසික පුද්ගලයෙකුට ගෙවීමක් හෝ බැර කිරීමක් සිදු කිරීමටත් විනිමය පාලකතුමා විසින් විනිමය පාලන පනත යටතේ අවසර ලබා දී ඇත.

ඈ) අධ්‍යාපනික අරමුණු සඳහා විදේශ රටවල ආයතනයන්ගෙන් ණය ගැනීම සහ එවැනි ණය මුදල් ආපසු ගෙවීම සඳහා අවසරය (2011 අගෝස්තු 18 දිනැති ගැසට්පත්‍ර අංක. 1719/23):

අධ්‍යාපන කටයුතු සඳහා විදේශගත වී සිටින ශ්‍රී ලාංකික පුරවැසියන්ට එම විදේශ රටවල බැංකු, මූල්‍ය ආයතන,

විශ්ව විද්‍යාල හෝ අධ්‍යාපනික ආයතන වෙතින් ණය ලබා ගැනීමට සහ ශ්‍රී ලංකාවේ බලයලත් වෙළෙඳුන් මගින් මුදල් ප්‍රේෂණය කිරීමෙන් එම ණය ආපසු ගෙවීමට පොදු අවසරයක් ලබා දෙන ලදී.

ඉ) අනේවාසික ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ පිහිටි දේපල මිලදී ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ පුද්ගලයන් විසින් එවැනි අනේවාසික ශ්‍රී ලාංකිකයන්ට ගෙවීම් සිදු කිරීම සඳහා අවසරය (2011 අගෝස්තු 18 දිනැති ගැසට්පත්‍ර අංක. 1719/24):

අනේවාසික ශ්‍රී ලාංකිකයන්ට හිමි, ශ්‍රී ලංකාව තුළ පිහිටි දේපල මිලදී ගැනීමේදී එම ප්‍රතිඡාදා ශ්‍රී ලංකා මුදලින් අනේවාසික ශ්‍රී ලාංකිකයන්ට ගෙවීමක් හෝ බැර කිරීමක් ශ්‍රී ලංකාවේදී කිරීමට ශ්‍රී ලංකාවේ සිටින පුද්ගලයන්හට පොදු අවසරයක් ලබා දී ඇත.

ඊ) දේශීය සමාගම් විසින් නිකුත් කරන ලද රුපියල් වලින් නියම කර ඇති ණයකරවල ආයෝජනය කිරීමට විදේශිකයන්ට දී තිබූ අවසරයේ සංශෝධනයන් (2011 නොවැම්බර් 22 දිනැති ගැසට් පත්‍ර අංක. 1733/19):

ණයකර මත වන විදේශ ආයෝජනයන් දිරිගන්වමින් ණයකර නිදහස් කිරීමේ හෝ පරිවර්තනය කිරීමේ කාලය වසර 5 සිට වසර 2 ක් දක්වා අඩු කරන ලද අතර, නිදන් අරමුදලක් පවත්වාගෙන යාමේ අවශ්‍යතාවය හා පොලී ගෙවීම මත පනවා තිබූ ඉහළ සීමාව ඉවත් කරන ලදී.

උ) ආන්තික සැපයීමේ ව්‍යාපාරයේ නිරත සමාගම්වල ආයෝජනය කිරීමට විදේශිකයන්ට අවසරය (2011 දෙසැම්බර් 20 දිනැති ගැසට් පත්‍ර අංක. 1737/9):

1981 අංක 36 දරන සුරැකුම්පත් හා විනිමය කොමිෂන් සභා පනතේ 19(A) වගන්තියට අනුකූලව ලියාපදිංචි වූ, ආයෝජකයන්ට ආන්තික සැපයීමේ ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යන දේශීය සමාගම්වල විදේශ ආයෝජනයන්ට ඉඩදෙමින්, දේශීය සමාගමිනි කොටස්වල සිදු කරනු ලබන විදේශ ආයෝජනයන් සඳහා අදාල පොදු අවසරය සංශෝධනය කරන ලදී.

9.3 විදේශයන්හි ආයෝජනය හා විදේශයන්ගෙන් ණය ලබා ගැනීම සඳහා අනුමැතිය

විදේශ ආයෝජන හා විදේශීය ණය ලබාගැනීම සඳහා අනුමැතිය ලබා ගැනීම පිණිස අයදුම්පත් 93 ක් ඉදිරිපත් වී තිබූ අතර, විනිමය පාලන පනතේ අදාල විධිවිධානයන් ප්‍රකාරව එම අයදුම්පත් අතරින් අයදුම්පත් 47 ක් සඳහා විනිමය පාලන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අනුමැතිය ලබාදෙන ලදී. නේවාසික සමාගම් 17 කට ප්‍රධාන වශයෙන් ආයෝජන බැංකු, වෙළෙඳ, සිල්ලර වෙළෙඳ කටයුතු, හෝටල් සහ විවේකායතන, බල ශක්ති උත්පාදන සහ සේවක මනාප කොටස් යෝජනා ක්‍රම යන ක්ෂේත්‍රයන්හි විදේශයන්හි ආයෝජනය සඳහා අවසර ලබා දී ඇති අතර, එම ආයෝජනවල සම්පූර්ණ වටිනාකම ඇමරිකානු එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 113.43 කි. නේවාසික සමාගම් 30 සඳහා දළ වශයෙන් ඇමරිකානු එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 212.07 ක ප්‍රමාණයක විදේශීය ණය මුදල් ලබා ගැනීම සඳහා අවසර

දෙන ලදී. ඒ අතර, ප්‍රතිමුඛ ආයෝජන ගිණුම (OIA) හරහා විදේශීය ආයෝජනයන් සඳහා නේවාසික ආයෝජකයින් විසින් ඇමරිකානු එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 0.45 ක් බාහිර ප්‍රේෂණයන් සිදු කර ඇත.

9.4 විනිමය පාලන පනතේ නියමයන් උල්ලංඝනය කිරීම පිළිබඳ විමර්ශනයන්

විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළේ සහභාගිවන්නන්ගේ වැරදි හා විෂමාවාරයන් වැළැක්වීමේ සහ විනිමය පාලන පනතේ රෙගුලාසි සම්බන්ධයෙන් වන අනුකූලතාවය සනාථ කර ගැනීමේ අදහසින් 2011 වසර තුළ විමර්ශනයන් 71 ක් කරන ලදී. එබඳු උල්ලංඝනය කිරීම් වෙනුවෙන් දඩ මුදල් වශයෙන් රුපියල් 25,031,236.69 ක මුදලක් රැස් කරන ලදී.

දඩ මුදල් පැනවීම හැරුණුකොට, දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලද එතැන් පරීක්ෂාවන්හිදී හෙලි වූ විනිමය පාලන රෙගුලාසිවලට විදේශ විනිමය වෙළෙඳුන් අනුකූලතාව නොදැක්වීම සම්බන්ධයෙන් ඔවුන්ට අනතුරු ඇඟවීමේ ලිපි හා විධානයන් නිකුත් කරන ලදී. දැනට අවසන් කර ඇති හා සිදු කරමින් පවතින විමර්ශනයන්ගෙන් බොහොමයක් නේවාසිකයන් විසින් අනේවාසිකයන්ට කරන ලද අනවසර ගෙවීම්, සීමිත විදේශ විනිමය වෙළෙඳුන් විසින් බලපත්‍රයන්හි කොන්දේසි උල්ලංඝනය කිරීම් සහ විනිමය පාලක විසින් ප්‍රදානය කරන ලද පොදු අවසරයන්හි දක්වා ඇති පටිපාටිය උල්ලංඝනය කරමින් සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම හා පැවරීම හා සම්බන්ධ වේ. නීති බලාත්මක කිරීමේ අධිකාරීන්වල දැනුවත් භාවය ඉහළ නැංවීම පිණිස විනිමය පාලන රෙගුලාසි පිළිබඳ නීතිමය උපදෙස් හා පොලිස් දෙපාර්තමේන්තුව සමග එක්ව විමර්ශනයන් සිදු කිරීම සඳහා සහයෝගය ලබාදෙන ලදී.

9.5 භාණ්ඩ නැව්ගත කරන්නන්, විදේශ විනිමය හුවමාරු කරන්නන් සහ සීමිත බලයලත් වෙළෙඳුන්ට අවසරපත්‍ර/බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම

පහත දැක්වෙන පරිදි විදේශ විනිමය හුවමාරු කරන්නන්, භාණ්ඩ නැව්ගත කරන්නන් සහ සීමිත බලයලත් වෙළෙඳුන්ට බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම විනිමය පාලන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී.

(අ) විනිමය පාලන රෙගුලාසි තවදුරටත් ලිහිල් කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම් (RFC's), විශේෂිත කල්බදු ආයතන (SLE's), බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු හා තෝරාගත් සුපිරි වෙළෙඳසැල්වලට විදේශ විනිමය හුවමාරු කිරීමේ ව්‍යාපාරය පවත්වාගෙන යාම සඳහා අනුමැතිය ලබා දී ඇත. ඒ අනුව ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම් 8 ක්, විශේෂිත කල්බදු ආයතන 1 ක්, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු 1 ක් සහ සුපිරි වෙළෙඳසැල් 02 ක් සඳහා විදේශ විනිමය හුවමාරු කිරීම සඳහා නව බලපත්‍ර නිකුත් කර ඇත. තවද, පවත්නා යෝග්‍යතා නිර්ණායකයන් සපුරා තිබූ සීමිත සමාගම් 11 කට මුදල් හුවමාරු කිරීමේ ව්‍යාපාරයේ නියැලීමට අවසර ලබා දී ඇත. 2011 වසර තුළ නව විදේශ විනිමය හුවමාරු කිරීමේ බලපත්‍ර 23 ක් නිකුත් කර ඇති අතර, විදේශ විනිමය හුවමාරු කරන්නන් සංඛ්‍යාව 82 ක් විය.

වාර්ෂිකව ඇමරිකානු එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 4 ඉක්මවා විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීමට සමත් වූ විදේශ විනිමය හුවමාරු කරන්නන් 6 දෙනෙකුට විදේශ විනිමය විකිණීම සඳහා අවසර ලබා දෙන ලදී.

(ආ) නව සමාගම් 84 ක් භාණ්ඩ නැව්ගත කරන්නන් ලෙස ලියාපදිංචි වූ අතර, ඒ අනුව 2011 වසර අවසාන වන විට භාණ්ඩ නැව්ගත කරන්නන් ලෙස ලියාපදිංචි වූ සමාගම්වල එකතුව 429 ක් විය.

(ඇ) තීරු බදු රහිත වෙළෙඳසැල්, සංචාරක හෝටල්/අවන්හල්, මැණික් හා ස්වර්ණාභරණ වෙළෙඳසැල්, සංචාරක නියෝජිතවරුන්ගෙන් සමන්විත වූ සීමිත බලයලත් විදේශ විනිමය වෙළෙඳුන් සඳහා නව බලපත්‍ර 46 ක් 2011 වසර තුළ නිකුත් කර ඇත. කෙසේවෙතත් බලපත්‍රයේ සඳහන් නියමයන් සහ කොන්දේසි සමග අනුගත වීමට අපොහොසත් වීම සහ ව්‍යාපාරයෙන් ඉවත්වීම හේතුවෙන් බලපත්‍ර 30 ක් අහෝසි කරන ලදී. ඒ අනුව සීමිත බලයලත් වෙළෙඳුන්ගේ මුළු සංඛ්‍යාව 802 ක් විය.

9.6 වෙනත් ක්‍රියාකාරකම්

විදේශයන්හි සේවා නියුක්තිකයන් විසින් බැංකු මාර්ග හරහා සිදු කරන ප්‍රේෂණයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ ප්‍රයත්නයන් අඛණ්ඩව සිදු කරමින් එකී අරමුණ සඳහා වඩාත් පහසු, කාර්යක්ෂම සහ අවම පිරිවැයක් යටතේ වන යාන්ත්‍රණයක් ඇති කිරීමට බලයලත් වෙළෙඳුන් ධෛර්යමත් කිරීම පිණිස වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. විනිමය පාලන රෙගුලාසි ලිහිල් කිරීම සම්බන්ධයෙන් මහජන දැනුවත්භාවය වැඩි දියුණු කරන ලදී. එසේම එවැනි ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ගයන් පිළිබඳව බලයලත් වෙළෙඳුන් ද දැනුවත් කරන ලදී.

10. මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය

2006 අංක 6 දරණ මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පනත යටතේ, මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයෙහි ප්‍රධාන කාර්යයවලට මුදල් විශුද්ධිකරණය හා ත්‍රස්තවාදී කටයුතුවලට සම්බන්ධ විය හැකි අවස්ථාවන් අනාවරණය කරගැනීම පිණිස මුදල් ගනුදෙනුවලට අදාළ තොරතුරු එක් රැස්කිරීම, තොරතුරු ලබාගැනීම, සැක කටයුතු මුදල් ගනුදෙනුවලට අදාළ විමර්ශන සිදු කිරීම, තෛතික බලාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ස්ථාපිත කිරීම සඳහා අදාළ නියාමන හා නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන ආයතනවලට විමර්ශන සම්බන්ධ තොරතුරු හා විස්තර ලබාදීම ඇතුළත් වේ. 2011 වසර තුළ මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයෙහි ප්‍රධාන කාර්යයන්හි සාරාංශයක් පහත දැක්වේ.

10.1 තොරතුරු එක්රැස් කිරීම හා විමර්ශනය

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු, ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම්, කොටස් තැරැව්කාර සමාගම් හා රක්ෂණ සමාගම් විසින් මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය මගින් පනවන ලද අවශ්‍යතාවයන්ට අනුකූලව එනම් රුපියල් මිලියනය හා ඊට වැඩි හෝ විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් ඊට සමාන මුදල්

ප්‍රමාණයක් වන මුදල් ගනුදෙනු සහ විද්‍යුත් මුදල් ප්‍රේෂණ වාර්තා (දේශීය හා විදේශීය), මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය සතු මාර්ගගත දත්ත කළමනාකරණ පද්ධතිය වන ලංකාෆින් (LankaFIN) හරහා වාර්තා කරන ලදී. ඒ අනුව පසුගිය වසර තුළ දී මිලියන 3.4 ට වැඩි මුදල් ගනුදෙනු සහ විද්‍යුත් මුදල් ප්‍රේෂණ වාර්තා සංඛ්‍යාවක් වාර්තා වූ අතර සැකකටයුතු වාර්තා 539 ක් වාර්තා විය. මූලික පරීක්ෂණවලින් අනතුරුව සැකකටයුතු ගනුදෙනු වාර්තා 65 ක් වැඩිදුර විමර්ශනය සඳහා නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන ආයතනවලට හා නියාමන අධිකාරීන්ට යොමුකරන ලදී. 2011.12.31 දින වන විට අපරාධ පරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව (CID) විසින් සිදුකරන ලද පරීක්ෂණයන් පදනම් කරගෙන නීතිපති දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මුදල් විශුද්ධිකරණය සම්බන්ධව අධිචෝදනා පත්‍ර 3 ක් ද ත්‍රස්තවාදයට අරමුදල් සැපයීමේ වරද සම්බන්ධව අධිචෝදනා පත්‍ර 3 ක් ද ගොනුකරන ලදී.

10.2 නියාමන රාමුවේ ප්‍රවර්ධනය

අන්තර්ජාතික ප්‍රමිතීන්ට සමගාමීව, පවතින නීතිමය රාමුව තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමේ අදිටනින්, මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය නීති සම්පාදන අධිකාරීන් සමග එක්ව පනත් දෙකක් සංශෝධනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කරන ලදී. ඒ අනුව, 2011 අංක 40 දරණ මුදල් විශුද්ධිකරණය වැළැක්වීමේ (සංශෝධන) පනත සහ 2011 අංක 41 දරණ ත්‍රස්තවාදයට අරමුදල් සැපයීම වැළැක්වීමේ සම්මුති (සංශෝධන) පනත, 2011 ඔක්තෝබර් 6 වන දින සිට බලපවත්නා වන පරිදි පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කරන ලදී. නීතිමය රාමුවෙහි සිදුවූ සුවිශේෂී වෙනස්කම් පහත පරිදි වේ.

2011 අංක 41 දරණ ත්‍රස්තවාදයට අරමුදල් සැපයීම වැළැක්වීමේ සම්මුති (සංශෝධන) පනත

- ශ්‍රී ලංකා පුරවැසින් සහ ශ්‍රී ලංකාව තුළ දී ශ්‍රී ලාංකික පුරවැසියන් නොවන පුද්ගලයන් ඇතුළත් වන පරිදි ත්‍රස්තවාදයට අරමුදල් සැපයීමට අදාළ නීතිය පුළුල් කිරීම.
- “අරමුදල්” යන්න නිර්වචනයේ දී ශ්‍රී ලංකාව තුළ හෝ පිටත තබාගනු ලබන ස්ථාවර හා වංචල වත්කම් මෙන්ම ස්පාශ්‍ය හා අස්පාශ්‍ය වත්කම් ඇතුළත් කිරීම.
- “ත්‍රස්තවාදයට අරමුදල් සැපයීමේ වරද” යන්නට එක් ත්‍රස්තවාදියෙකු සඳහා මුදල් සැපයීම සහ/හෝ ඕනෑම ත්‍රස්තවාදී ක්‍රියාවකට අරමුදල් සැපයීම ඇතුළත් කිරීම.
- ත්‍රස්තවාදයට අරමුදල් සැපයීම සම්බන්ධ හෝ ත්‍රස්තවාදී ක්‍රියාවන්ට සම්බන්ධ, අරමුදල් සහ දේපළ, අධිචෝදනා ගොනුකිරීමට ප්‍රථම අත්හිටුවීමේ බලය පොලීසිය වෙත ලබාදීම.

2011 අංක 40 දරණ මුදල් විශුද්ධිකරණය වැළැක්වීමේ (සංශෝධන) පනත

- ශ්‍රී ලංකාව තුළ දී මුදල් විශුද්ධිකරණ වරදක් සිදුකිරීම සම්බන්ධව ඕනෑම පුද්ගලයකු ඇතුළත් වන පරිදි නීතිය වෙනස් කිරීම.

- මුදල් විශුද්ධීකරණ ක්‍රියාවලිය තුළින් ඉපයූ දේපළ බැහැර කර ඇති අවස්ථාවේ දී ඒ හා සමාන වෙනත් දේපළක් හරහා වටිනාකම අයකර ගැනීමේ හැකියාව සැලැස්වීම.
- වසර 5 ක් හෝ ඊට වැඩි කාලයක් බන්ධනාගාරගත කළ හැකි වැරදි ඇතුළත් කිරීමෙන් අනීතික ක්‍රියා යන්නෙන්හි ආචරණය පුළුල් කිරීම.
- අනීතික ක්‍රියා යන්නට විදේශයක් තුළ කරන ලද පූර්ව නිශ්චිත වැරදි ඇතුළත් කිරීම.

මුදල් විශුද්ධීකරණය වැළැක්වීම සහ ත්‍රස්තවාදයට අරමුදල් සැපයීම වැළැක්වීම පිළිබඳ ජගත් ප්‍රමිතීන් සැලසුම් කරනු ලබන ආයතන වන මූල්‍ය කටයුතු කාර්යසාධන බලකාය (Financial Action Task Force) මගින් නිකුත් කරන ලබන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සිදුකරන ලද මෙම සංශෝධනයන් අදාළ නීතිමය හා නියාමන පද්ධතීන් වර්ධනය කිරීම සඳහා ඉලක්ක කරගනු ලැබිණි. තවද මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයෙහි ක්‍රියාකාරීත්වය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා 2006 අංක 06 දරණ මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පනත සංශෝධනය කිරීමේ කටයුතු සිදුකෙරෙමින් පවතී. මූල්‍ය ආයතනයන් විසින් ගනුදෙනුකරු හඳුනාගැනීම (Know Your Customer) සහ ගනුදෙනුකරු සම්බන්ධ සුපරීක්ෂාකාරීවීමට (Customer Due Diligence) අදාළ රෙගුලාසි 2011 මාර්තු 28 වන දින ගැසට් කරන ලදී.

10.3 වෙනත් කටයුතු

- 1) අවබෝධතා ගිවිසුම් අත්සන් කිරීම.

සැක කටයුතු ගනුදෙනුවලට අදාළ විමර්ශන කටයුතු සහ වෝදනා ගොනුකිරීම උදෙසා තොරතුරු හුවමාරු කරගැනීමේ ක්‍රියාවලිය පහසුකර ගැනීමට මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය 2011 වසරේ දී කැනඩාවෙහි මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා හා විශ්ලේෂණ මධ්‍යස්ථානය (Financial Transaction and Report Analysis Centre of Canada), ස්ලෝවේනියාවෙහි මුදල් විශුද්ධීකරණය මැඩපැවැත්වීමේ කාර්යාලය (The Office for Money Laundering Prevention of Slovenia), ෆීජි සහ දකුණු අප්‍රිකානු මූල්‍ය බුද්ධි ඒකක සමග අවබෝධතා ගිවිසුම් 4 ක් අත්සන් කරන ලදී. ඒ අනුව, 2011 වසර අවසාන වන විට අත්සන් කර ඇති මුළු අවබෝධතා ගිවිසුම් සංඛ්‍යාව 16 දක්වා ඉහළ යන ලදී.
- 2) ආයතනික හැකියාවන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්.

බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු, ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම්, පොලිස් දෙපාර්තමේන්තුව, අධ්‍යාපන සහ රාජ්‍ය ආයතන නියෝජනය කරමින් 2300 කට වැඩි පිරිසකගේ සහභාගිත්වයෙන් පුහුණු කිරීමේ හා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් 28 ක් පවත්වන ලදී. මෙවැනි වැඩමුළු 5 ක් සඳහා ඕස්ට්‍රේලියානු මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයේ (AUSTRAC) සහාය ලබාදුනි. මෙම වැඩසටහන් මගින් මුදල් විශුද්ධීකරණයට සහ ත්‍රස්තවාදයට අරමුදල් සැපයීමට අදාළ ගනුදෙනු හඳුනාගැනීම විශ්ලේෂණය කිරීම හා වාර්තා කිරීම

සම්බන්ධයෙන් දැනුවත් කරන ලදී. තවද මහාධිකරණ විනිශ්චයකාරවරුන්ගේ සංගමයේ (High Court Judges Association) සහයෝගය සහිතව මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය මගින් 2011 වසරේ දී අධිකරණ විනිසුරුවන් සඳහා විශේෂ වැඩමුළුවක් පවත්වන ලදී.

3) ජාත්‍යන්තර සම්බන්ධතා.

(අ) එග්මොන්ට් කණ්ඩායම (EGMONT Group)

2011 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය සහ එග්මොන්ට් කණ්ඩායමේ (මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකවල සංවිධානය) සාමාජික විදේශීය මූල්‍ය බුද්ධි ඒකක විමර්ශන කටයුතුවලදී අන්‍යෝන්‍ය සහයෝගයෙන් කටයුතු කළ අතර විමර්ශනවලට අදාළ තොරතුරු හුවමාරු කිරීම 29 ක් සිදුකරන ලදී.

(ආ) ආසියානු ශාන්තිකර කලාපීය මුදල් විශුද්ධීකරණය පිළිබඳ කණ්ඩායම (Asia Pacific Group on Money Laundering)

ආසියානු ශාන්තිකර කලාපීය මුදල් විශුද්ධීකරණය පිළිබඳ කණ්ඩායමෙහි ආරම්භක සාමාජික රටක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව, 2011 වසරේ දී ඉන්දියාවේ දී පැවැත් වූ 14 වන වාර්ෂික සමුළුවට ද දකුණු කොරියාවේ පැවති මුදල් විශුද්ධීකරණ උපායමාර්ග පිළිබඳ පිළිබඳ 14 වන වාර්ෂික වැඩමුළුවට ද සහභාගි විය.

4) විමර්ශන පැවැත්වීම

ගනුදෙනු වාර්තාකරන ආයතන මුදල් විශුද්ධීකරණ ක්‍රියාවලියට සහ ත්‍රස්තවාදයට අරමුදල් සැපයීමේ කටයුතුවලට පාත්‍රවීමේ අවදානම සොයාබැලීම සහ මුදල් ගනුදෙනු වාර්තා කිරීමේ පනතට සහ මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය විසින් ප්‍රකාශිත නියාමනවලට අනුකූලව කරන්නේද යන්න සොයා බැලීම සඳහා මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකය මගින් 2011 වසර තුළ දී විමර්ශන 4 ක් පවත්වන ලදී.

II. මූල්‍ය ස්ථායීතා අධ්‍යයන

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන අරමුණුවලින් එකක් වූ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව පවත්වාගෙන යාම සඳහා, 2007 වර්ෂයේ දී මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා දෙපාර්තමේන්තුව පිහිටුවන ලදී. එහි අරමුණු, මූල්‍ය ස්ථායීතාව සම්බන්ධයෙන් වන අධ්‍යයනයන් සහ පර්යේෂණයන් වෙත වඩාත් යොමු කරවීම පිණිස, මෙම දෙපාර්තමේන්තුව 2011 වසරේ නොවැම්බර් මස 15 වන දින සිට 'මූල්‍ය ස්ථායීතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව' වශයෙන් නැවත නම් කරන ලදී. මූල්‍ය ස්ථායීතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රධාන කාර්යයන් වනුයේ, සාර්ව විචක්ෂණ අවේක්ෂණ පැවැත්වීම, වාර්ෂික මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා විමසුම සකස් කිරීම සහ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා කමිටුවේ හා මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා උපදේශක කමිටුවේ වැඩ කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීම ආදිය වේ. 2011 වසරේ දී දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කරන ලද ප්‍රධාන කාර්යයන් පිළිබඳ ලුහුඬු විස්තරයක් පහත දක්වා ඇත.

11.1 සාර්ව විවේචන අවස්ථා

(අ) මූල්‍ය අංශය කෙරෙහි ඇති පද්ධතිමය අවදානම් හඳුනා ගැනීම සහ එම අවදානම් සඳහා මුහුණ දීමට එම අංශයට ඇති හැකියාව තක්සේරු කිරීම සඳහා සාර්ව විවේචන අවස්ථා පැවැත්වීම මූල්‍ය ස්ථායීතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සිදු කරනු ලැබේ. ගෝලීය හා දේශීය සාර්ව ආර්ථික සහ මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ අංශවල වර්ධනයන් විශ්ලේෂණය සහ බැංකු අංශය, අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතන හා මූල්‍ය නොවන ආයතන ආදියේ අවදානම් අනාවරණය විශ්ලේෂණය කිරීම මේ සඳහා ඇතුළත් වේ. ප්‍රධාන මූල්‍ය ආයතන සහ මූල්‍ය නොවන ආයතනයන්හි ශක්තිමත් බව සලකා බැලීම සඳහා, කාලීන පදනමකට අදාළව විස්තීර්ණ මූල්‍ය ශක්තිමත්භාව දර්ශක සම්පාදනය කරන ලදී. මූල්‍ය ස්ථායීතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා කමිටුව සඳහා මූල්‍ය අංශයේ අවදානම තක්සේරු කරන වාර්තා ද පිළියෙල කරන ලදී.

(ආ) විවිධ මූල්‍ය වෙළෙඳපොළවල් සහ බැංකු අංශයේ පවත්නා වර්තමාන ආතති මට්ටම පරීක්ෂා කිරීම සඳහා වූ සංයුක්ත දර්ශකයක් වන 'මූල්‍ය ආතති දර්ශකයක්' මූල්‍ය ස්ථායීතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකාව සඳහා පිළියෙල කරන ලදී. මූල්‍ය ආතති දර්ශකය මාසික පදනම මත පිළියෙල කරනු ලැබේ.

(ඇ) බැංකු අංශයේ ශක්තිමත් බව සහ ස්ථායීතාව පිළිබඳ කරන සමාහාර දර්ශකයක් වන, බැංකු ශක්තිමත්භාව දර්ශකය ද මූල්‍ය ස්ථායීතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කාර්තුමය පදනම මත පිළියෙල කෙරේ. තවද, බැංකු අංශයේ ණය අවදානම, වෙළෙඳපොළ අවදානම හා ද්‍රවශීලතා අවදානම් වැනි විවිධ අවදානම් සඳහා උද්ගතවන කම්පනයන්ට බැංකු අංශයේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව නිශ්චය කිරීම සඳහා සංවේදීතා විශ්ලේෂණයක් මත පදනම් වූ කාර්තුමය ආතති පරීක්ෂාවන් ද පවත්වනු ලැබේ. බැංකු අංශයේ වත්කම්වල ගුණාත්මක බව මත සමහරක් සාර්ව ආර්ථික විචල්‍යයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑම අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා වන ණය අවදානම් ආකෘතියක් වර්ධනය කිරීම තුළින් සාර්ව මූල්‍ය ආතති පරීක්ෂාවන් සිදු කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු ද ආරම්භ කර ඇත.

(ඈ) කොළඹ කොටස් හුවමාරුවේ ලැයිස්තුගත සමාගම්වල ණය පැහැර හැරීමේ සම්භාවිතාව තක්සේරු කිරීම මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්ථාපිත අංශයේ ණය ආපසු ගෙවීමේ ශක්‍යතාව විශ්ලේෂණය කිරීම උදෙසා සංස්ථාපිත අංශය සඳහා වූ ණය ආපසු ගෙවීමේ යෝග්‍යතා දර්ශකයක් නිර්මාණය කරන ලදී. ලාභදායීත්වය සහ තෝරනය පිළිබඳ කරන මූල්‍ය දර්ශකයන්, මෙම ආකෘතිය තුළ වැදගත් වූ ස්ථායීතා විචල්‍යයන් වේ.

11.2 ප්‍රකාශන

2010 වසරට අදාළ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා විමසුම 2011 ජනවාරි මාසයේ දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. 2011 සඳහා වන මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා විමසුම, 2011 වසරේ අවසාන කාර්තුවේ දී පිළියෙල කරනු ලැබූ අතර, එය 2012 වසරේ පළමු කාර්තුවේ දී ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට නියමිතය. එය, මූල්‍ය පද්ධතියේ සමස්ත අවදානම සහ ස්ථායීතාව ඇගයීම, ගෝලීය හා දේශීය සාර්ව

ආර්ථික සහ මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ ප්‍රධාන වර්ධනයන්, බැංකු අංශයේ සහ අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතනයන්හි කාර්යසාධනය සහ අවදානම්, ප්‍රධාන ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතියේ කාර්යයන් සහ මූල්‍ය අංශය හසුරුවන නියාමන රාමුවේ කාර්යයන් යනාදිය ආවරණය කරන පරිච්ඡේද හයකින් සහ විශේෂ සටහන් හතකින් සමන්විත වේ. මූල්‍ය ස්ථායීතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව 2010 මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාවේ 'මූල්‍ය අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය සහ පද්ධති ස්ථායීතාව' යන පරිච්ඡේදය ද, මෑතකාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා 2011 වාර්තාවේ 'මූල්‍ය අංශයේ ප්‍රවණතා සහ ස්ථායීතාව' යන පරිච්ඡේදය ද සකස් කිරීමේ කටයුතු වලට දායකත්වය ලබාදෙමින් සම්බන්ධීකරණ කටයුතුවල නියැලුණේය.

11.3 මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාවට අදාළ කමිටුවල කටයුතු සම්බන්ධීකරණය

මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා කමිටුවේ සහ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා උපදේශක කමිටුවේ ලේකම් කාර්යාලය වශයෙන් 2011 වර්ෂයේ දී ද මූල්‍ය ස්ථායීතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුව නොකඩවා කටයුතු පවත්වාගෙන යන ලදී.

(අ) මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව භාරව කටයුතු කරන නියෝජ්‍ය අධිපතිතුමා මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා කමිටුවේ සභාපතිත්වය දරන අතර, මූල්‍ය ස්ථායීතා කටයුතු හා සම්බන්ධිත දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන්ගෙන් මෙම කමිටුව සමන්විත වේ. මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා කමිටුව යනු මූල්‍ය අංශය කෙරෙහි බලපාන අවදානම් හඳුනා ගැනීම, එම අවදානම් අවම කිරීමට ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග සාකච්ඡා කිරීම සහ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව වැඩි දියුණු කිරීමේ උත්සාහයන් සම්බන්ධීකරණය සඳහා වූ අන්තර් දෙපාර්තමේන්තු සාකච්ඡා වටයකි. 2011 වසරේ දී මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා කමිටුව රැස්වීම් වාර අටක් පවත්වා ඇත.

(ආ) මූල්‍ය අංශයෙහි ගැටළු පිළිබඳ අදහස් සහ උපදෙස් මහ බැංකුව වෙත ලබාදීම සඳහා මුදල් මණ්ඩලය විසින් පිහිටුවනු ලැබූ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතා උපදේශක කමිටුව පෞද්ගලික අංශයේ පළපුරුදු නිලධාරීන්ගෙන් සමන්විත වේ. කමිටුවෙහි වර්තමාන සාමාජික සංඛ්‍යාව දහයක් වන අතර, වසර තුළ දී රැස්වීම් වාර දහයක් පවත්වනු ලැබීය.

12. අධිපති ලේකම්

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මෙහෙවර සාර්ථක කරගැනීම සඳහා අධිපතිතුමාට අවශ්‍ය කෙරෙන මෙහෙයුම් හා තාක්ෂණික සහායන් ලබාදෙමින් මෙම වසර තුළදී ද අධිපති ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව සිය කාර්යභාරයන් ඉටුකරගෙන යන ලදී. ඒ අනුව, ඉහළ මට්ටමේ ලේකම් සේවාවන්, පරිපාලන සහායන් හා සන්ධාන සේවාවන් සැපයීමට අධිපති ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව ක්‍රියා කළේය.

අධිපතිතුමා හමුවීමට නියමිත නිලධාරීන් හා අමුත්තන් සම්බන්ධීකරණය කරමින් අධිපතිතුමා මුණගැසීම සඳහා කාලවේලාවන් වඩාත් නිවැරදිව දින පොත් ගත කිරීම කරනු ලැබූ අතර පසුගිය වසර තුළදී මෙන්ම මෙම වසර තුළදී ද

රැස්වීම් රාශියක් අධිපති ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සංවිධානය කරන ලදී. රජයේ ඉහළ නිලධාරීන්, බැංකුවල හා අනෙකුත් මූල්‍ය ආයතනවල ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන්, ව්‍යාපාරික ප්‍රජාවල නියමුවන්, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල, ලෝක බැංකුව වැනි ආයතනවල නියෝජිතයින් හා විදේශීය ආයෝජකයින් සමග වූ රැස්වීම් ඒ අතර විය. එවැනි සියළුම රැස්වීම් හා හමුවීම් විධිමත් කාල කළමනාකරණයකට යටත්ව අධිපතිතුමාගේ කාලය උපරිම ලෙස ප්‍රයෝජනයට ගතහැකි වන ලෙස සම්බන්ධීකරණය කරමින් ද, ඒවාට අදාළව පසුව පැන නැගුණු කරුණු අදාළ පාර්ශ්වයන්ට සන්නිවේදනය කරමින් ද අධිපති ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව සිය කටයුතු සිදු කරන ලදී. ඉදිරිපත් කිරීම් හා දේශන සඳහා අවශ්‍ය කෙටුම්පත් සකස් කිරීම හා ඒවා මුද්‍රණය කර සපයාදීම ආදී ලේකම් සේවාවන් අධිපතිතුමා වෙත ලබාදීමට ද කටයුතු කරන ලදී.

එලෙසම, අධිපති ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ලැබෙන හා අධිපති ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ගනුලබන දුරකථන ඇමතුම් විශාල ප්‍රමාණයක් ඉතාමත් ඉහළ ආවාරශීලීත්වයකින් යුතුව හසුරුවන ලදී. බැංකු හා ආර්ථිකයේ අනෙකුත් අංශවල කටයුතු සම්බන්ධයෙන් අධිපතිතුමා වෙත ලැබෙන මහජන විමසීම් හා යෝජනා ආදියට නිසි ප්‍රතිචාර දැක්වීමට හා අවශ්‍ය අවස්ථාවන්හිදී ඒවා යුහුසුළුව අධිපතිතුමා වෙත යොමු කිරීමට ද අධිපති ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව සහාය විය. එයට අමතරව, මහ බැංකු අධිපතිතුමා ආමන්ත්‍රිත හා අධිපතිතුමා විසින් යවනු ලැබූ සාමාන්‍ය තැපැල්, විද්‍යුත් තැපැල් හා අනෙකුත් ලියකියවිලිවලට අදාළ ලේකම් කටයුතු සපයනු ලැබූ අතර, අධිපතිතුමා වෙත යොමුකර තිබූ එවැනි දෑ සුදුසු ලෙසට සංයුක්ත කොට අධිපතිතුමා වෙත ඉදිරිපත් කිරීමද සිදුකරන ලදී. එලෙසම, අධිපති ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අධිපතිතුමාට අවශ්‍ය කරන දත්ත හා තොරතුරු සැපයීමේ කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කරනු ලැබූ අතර, අධිපතිතුමා රටෙන් බැහැරව සිටින අවස්ථාවලදී වුවද, ප්‍රතිපත්ති තීරණ අවශ්‍ය වේලාවට ගතහැකි වන පරිද්දෙන් මුදල් වෙළෙඳපොළ හා විදේශීය විනිමය වෙළෙඳපොළ පිළිබඳ තොරතුරු සහ දත්ත මෙන්ම ආර්ථිකය තුළ වන අනෙකුත් වැදගත් සිදුවීම් නිසි වේලාවට අධිපතිතුමා වෙත වාර්තා කිරීම ද අධිපති ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලදී.

බැංකුවේ ඉහළ කළමනාකරණය, අනෙකුත් දෙපාර්තමේන්තු සහ අදාළ බාහිර ආයතන සමග ඉතා සමීප සම්බන්ධතාවයන් පවත්වා ගැනීමට අධිපති ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කළ අතර, අධිපතිතුමා විසින් අනෙකුත් දෙපාර්තමේන්තු වෙත නිකුත් කරනු ලැබූ උපදෙස් නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක වන්නේ ද යන්න ඉතා සමීප ලෙස පසු විපරම් කරන ලදී. වැඩිමනත්ව, විදේශීය ආයෝජකයින් සමග මනා සම්බන්ධතාවයක් පවත්වා ගැනීමටත්, ඔවුන් සඳහා අවශ්‍ය කෙරෙන ආර්ථිකය පිළිබඳව වූ කාලීන තොරතුරු සහ පැහැදිලි කිරීම් සැපයීමටත් අධිපති ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව පියවර ගන්නා ලදී. දේශීය හා විදේශීය පුවත්පත් හා මාධ්‍ය සාකච්ඡා ගණනාවකට අධිපතිතුමා සහභාගි වූ අතර, ඒ සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සංවිධානය කරමින් එම කාර්යයන් සාර්ථකව ඉටු කිරීමට අවශ්‍ය කෙරෙන ක්‍රියාමාර්ග අධිපති ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ගන්නා ලදී. එමෙන්ම, මෙම වසර තුළ දී, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ

හැටවන සංවත්සරය සැමරීම සඳහා වූ උත්සව සංවිධානය කිරීමට ද අධිපති ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව සහභාගි වූ අතර ජාතික වැදගත්කමක් ඇති රැස්වීම් රැසක් සංවිධානය කිරීමට ද අධිපති ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කරන ලදී.

අධිපතිතුමාට, නියෝජ්‍ය අධිපතිවරුන්ට, අධිපතිතුමාගේ විශේෂිත අමුත්තන්ට මෙන්ම බැංකුවේ විශේෂ ආරාධිත අමුත්තන්ට අවශ්‍ය කෙරෙන සියළුම සන්ධාන සේවාවන් ලබාදීමටද අධිපති ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව අවශ්‍ය පියවර ගන්නා ලදී. අධිපතිතුමාගේ දේශීය මෙන්ම විදේශීය නිල සංචාරයන්ට අදාළ සියළුම කටයුතු ද සංවිධානය කරනු ලැබීය. රටෙහි ආර්ථික වශයෙන් වඩාත් වැදගත්කමක් ඇති ස්ථාන වෙත ක්ෂේත්‍ර වාරිකා සඳහාද, උතුරු හා නැගෙනහිර ඇතුළු අනෙකුත් පළාත්වල නව බැංකු ශාඛා හා මූල්‍ය ආයතන විවෘත කිරීම් සඳහා ද අධිපතිතුමා සහභාගි වූ අතර එවැනි කාර්යයන් හා සම්බන්ධ සන්ධාන කටයුතු හා සම්බන්ධීකරණ කටයුතු ඉටුකිරීම ද අධිපති ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කරන ලදී. එයට අමතරව, ශ්‍රී ලංකාව තුළ පැවැත්වූ සම්මන්ත්‍රණ රාශියකට අධිපතිතුමා සහභාගි වූ අතර, ඒ සඳහා අවශ්‍ය සියළුම සන්ධාන පහසුකම් සැපයීම ද අධිපති ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ඉටුකරන ලදී.

ඉහළ පෙළේ ජාත්‍යන්තර රැස්වීම් හා සම්මන්ත්‍රණ, විදේශ ආයෝජන ප්‍රවර්ධන රැස්වීම් හා අනෙකුත් නිල රැස්වීම් මෙන්ම රාජ්‍ය නිල සංචාරවලටද අධිපතිතුමා සහභාගි විය. මෙම විදේශීය නිල සංචාර සංවිධානය කිරීමත් එම රැස්වීම්වල සාර්ථකභාවය සඳහා අවශ්‍ය කෙරෙන ඉදිරිපත් කිරීම්, දත්ත හා තොරතුරු ලබාදීමත් අධිපති ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදුකරන ලදී. නියෝජ්‍ය අධිපතිවරුන්ගේ නිල විදේශ ගමන් සංවිධානය කිරීම ද අධිපති ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදුකරන ලද අතර, අධිපතිතුමා හා නියෝජ්‍ය අධිපතිවරුන් සන්කාරකත්වය දැරූ සියළුම නිල උත්සව සංවිධානය කිරීම ද අධිපති ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදුකරන ලදී.

13. මානව සම්පත් කළමනාකරණය

පසුගිය වසරවල දී මෙන්ම 2011 වසර තුළ දී ද මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව, බැංකු නිලධාරීන් සඳහා උසස් අධ්‍යාපන අවස්ථාවන් ලබාදීම සහ කුසලතාවයන් වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා ස්වයං අධ්‍යයන කටයුතු කෙරෙහි දිරිමත් කිරීම තුළින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මානව ප්‍රාග්ධනයෙහි ගුණත්වය හා ඵලදායිතාවය තවදුරටත් වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා වූ සිය ප්‍රයත්නය අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මේ සම්බන්ධයෙන් ඉටු කරන ලද මූලික කාර්යයන් අතර, බැංකුවේ උපායමාර්ගික සැලැස්ම තුළ හඳුනාගත් මානව සම්පත් අවශ්‍යතාවයන් හා අනුගත වන පරිදි පුහුණුවීම් ලබාදීම හා සංවර්ධනය කිරීම, අභිප්‍රේරණය, කාර්යසාධන කළමනාකරණය, සේවකයන් දෙපාර්තමේන්තු අතර ස්ථානගත කිරීම, අනුප්‍රාප්ති සැලසුම්කරණය සහ බැංකුවේ සියලු පාර්ශ්වයන් සමග සමීප සංවාදයක් පවත්වා ගෙන යාම ආදිය වේ.

13.1 මානව සම්පත් ව්‍යුහය

2011 දෙසැම්බර් මස අවසානය වන විට මහ බැංකු සේවයේ යෙදී සිටි සමස්ත සේවක සංඛ්‍යාව 1,441 ක් වූ අතර, මෙම සේවක මණ්ඩලය, මාණ්ඩලික පංතියේ නිලධාරීන් 629 ගෙන් ද, මාණ්ඩලික නොවන පංතියේ නිලධාරීන් 646 ගෙන් ද, සුළු සේවකයන් 162 ගෙන් හා ස්ථාවර කාලීන කොන්ත්‍රාත් පදනම මත බඳවාගත් නිලධාරීන් 04 දෙනෙකු ගෙන් ද සමන්විත විය. 2011 දෙසැම්බර් මස 31 දින වන විට මහ බැංකු කාර්ය මණ්ඩලයේ සාමාන්‍ය වයස් ප්‍රමාණය අවුරුදු 41 ක් විය. මාණ්ඩලික පන්තියේ නිලධාරීන්ගෙන් ආසන්න වශයෙන් සියයට 83 ක් පමණ ප්‍රථම උපාධි සුදුසුකමක්, පස්වැන් උපාධියක් හෝ අනුමත වෘත්තීය සුදුසුකමක් සපුරා තිබිණි. 2011 වසර තුළ දී මාණ්ඩලික නිලධාරීන් 23 ක්, මාණ්ඩලික නොවන නිලධාරීන් 17 ක් සහ සුළු සේවකයන් 02 ක් බැංකු සේවාවෙන් විශ්‍රාම ගත් අතර තවත් සේවකයන් 10 දෙනෙකු බැංකු සේවයෙන් ඉල්ලා අස්වන ලදී.

13.2 බඳවා ගැනීම්

මහ බැංකුවේ සාංගමික සේවා අංශය සඳහා වූ විශේෂිත වෘත්තීය සේවා අවශ්‍යතාවයන් සැලකිල්ලට ගනිමින් බැංකුවේ පාර්ශ්වික බඳවා ගැනීම් ප්‍රතිපත්තිය යටතේ 2011 වසර තුළ දී විදුලි ඉංජිනේරුවරයෙක් බැංකු සේවාවට බඳවා ගන්නා ලදී. එමෙන්ම බැංකු වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානය සඳහා වෛද්‍ය නිලධාරියෙකුගේ හා හෙද නිලධාරිනියකගේ සේවය සහ කාය වර්ධන මධ්‍යස්ථානය සඳහා උපදේශකවරයෙකුගේ සේවය බාහිර සේවා සැපයුම්කරුවන් වෙතින් ලබා ගැනීමට කටයුතු කරන ලදී. මෙයට අමතරව සන්නිවේදන දෙපාර්තමේන්තුව සඳහා ලිතෝ යන්ත්‍ර ක්‍රියාකරුවකුගේ සේවය සහ අකුරු ඇමුණුම්කරු/පිටු සැකසුම් ශිල්පී (සිංහල) සේවය ද ආරක්ෂක සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ සහ භෝජනාගාර සේවයේ ඇතැම් සේවාවන්ට අවශ්‍ය සේවකයන් ද බාහිර සේවා සැපයුම්කරුවන් වෙතින් ලබා ගැනීමට මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව ක්‍රියා කරන ලදී.

ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන දිළිඳුකම පිටුදැකීම සඳහා වන සුළු පරිමාණ ව්‍යාපෘතියේ II වන අදියර සඳහා අවශ්‍ය සේවකයන් බඳවා ගැනීම සඳහා ද මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව පහසුකම් සලසා දෙන ලදී. ඒ අනුව 2011 වසර තුළ දී, ප්‍රාදේශීය ව්‍යාපෘති කළමනාකරු, ප්‍රාදේශීය ණය සම්බන්ධීකාරක සහ මෙහෙයුම් සම්බන්ධීකාරක, ප්‍රාදේශීය පුහුණු සම්බන්ධීකාරක, ප්‍රාදේශීය අලෙවි සම්බන්ධීකාරක, ගණකාධිකාරී, තොරතුරු තාක්ෂණ සහ මෙහෙයුම් හා විශ්ලේෂක නිලධාරී, කණ්ණාඩි විධායක නිලධාරී, යතුරුලේඛක, දත්ත පිවිසුම් ක්‍රියාකරු සහ රියදුරු යන තනතුරු සඳහා සුදුසු සේවකයන් තෝරා ගැනීම සඳහා මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව සිය සහයෝගය දක්වන ලදී.

13.3 කාර්යසාධන කළමනාකරණ ක්‍රමය

සිය කාර්ය මණ්ඩලයේ කාර්යක්ෂමතාව හා ඵලදායීතාව වැඩි දියුණු කිරීමේ අරමුණින් යුක්තව කාර්යසාධන කළමනාකරණ ක්‍රමවේදයක් වාර්ෂිකව බැංකුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. මෙම ක්‍රමවේදය යටතේ, මහ බැංකුවේ සමස්ත මෙහෙවර හා දැක්ම ළඟා කර ගැනීම උදෙසා ලබා දෙන දායකත්වය සැලකිල්ලට ගනිමින් එක් එක් සේවකයාගේ කාර්යසාධන මට්ටම ඇගයීමට ලක් කරනු ලැබේ. ඒ අනුව සෑම වසරක් ආරම්භයේදීම සේවකයන් තම අධීක්ෂණ නිලධාරීන් සමග සාකච්ඡා කර, අදාළ දෙපාර්තමේන්තුවේ උපාය මාර්ගික සැලැස්ම සමග අනුරූප වන පරිදි සුදුසු බර තැබීමකින් යුක්තව තම ඉලක්ක සකස් කිරීම මගින් කාර්යසාධන ඇගයීම් ක්‍රමය ආරම්භ කරනු ලබයි. සේවකයන් විසින් එක් එක් ඉලක්කය සඳහා කාර්යසාධන මට්ටම් ඉදිරිපත් කරමින් කාර්යසාධන ඇගයීමේ පත්‍රිකාවේ ස්වයං ඇගයීමේ කොටස සම්පූර්ණ කිරීම සෑම වසරක් අවසානයේදීම සිදු කරනු ලබන අතර, ඉන් අනතුරුව කාර්යසාධන මට්ටම් පිළිබඳව අවසාන තීරණයකට එළඹීම සඳහා අදාළ සේවකයා හා අධීක්ෂණ නිලධාරියා අතර සාකච්ඡාවක් පවත්වනු ලබයි. මෙයට අමතරව සේවකයන් විසින් සිය අධ්‍යයන, පුහුණු හා වෘත්තීය සංවර්ධන සැලසුම් ද, කාර්යසාධන ඇගයීම් පත්‍රිකාව සමග අධීක්ෂණ නිලධාරීන්ගේ ඇගයීම් සඳහා ඉදිරිපත් කරනු ලබයි. උසස්වීම් ලබා දීමේ දී සැලකිල්ලට ගනු ලබන නිර්ණායකයන් අතර, එක් නිර්ණායකයක් ලෙස අවසන් කාර්යසාධන ඇගයීම් මට්ටම් භාවිතා කරනු ලබයි.

ඒ අනුව, සියලුම බැංකු සේවකයන් සඳහා වූ 2010 වසරේ කාර්යසාධන ඇගයීම්, 2011 - 2015 සඳහා වූ මානව සම්පත් උපාය මාර්ගික සැලැස්මෙහි සැලසුම් කළ කාලවිච්ඡේදය තුළදීම සම්පූර්ණ කරන ලදී. වසර ආරම්භයේ දී, උපාය මාර්ගික සැලැස්මෙහි තුළ ඉලක්කගත කළ කාලසීමාවන් තුළ සේවකයන්ගේ සහ දෙපාර්තමේන්තුවල 2011 වසර සඳහා වූ ඉලක්ක සකස් කිරීම ද සිදු කරන ලදී.

13.4 උසස් කිරීම්

බැංකුවේ ඉහළ තනතුරු සියල්ල සඳහා සුදුස්සන් පත් කිරීමට සහ 2011 වසර තුළ දී පන්ති හා ශ්‍රේණි උසස්වීම් සඳහා සුදුසුකම් ලැබූ නිලධාරීන්ට සිය උසස්වීම් ලබාදීමට මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව පියවර ගන්නා ලදී. ඒ අනුව සහකාර අධිපතිවරුන් තිදෙනෙකු, නියෝජ්‍ය අධිපති ධුරයන්ට සහ නියෝජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන් 17 දෙනෙකු දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානි/අතිරේක දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානි තනතුරු සඳහා ද උසස් කිරීමට කටයුතු කරන ලදී. එමෙන්ම එම වසර තුළ දී එක් මාණ්ඩලික පංතියේ III ශ්‍රේණියේ නිලධාරියෙකු නියෝජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානී ධුරයට උසස් කරනු ලැබූ අතර, මාණ්ඩලික නොවන පංතියේ IV හා V ශ්‍රේණිවලට අයත් පෞද්ගලික සහකාරවරයන් 11 දෙනෙකු මාණ්ඩලික පංතියේ I ශ්‍රේණියේ පෞද්ගලික ලේකම්වරයන් ලෙස උසස් කිරීමට ද කටයුතු සලසන ලදී. 2011 වසර තුළ දී සේවකයන් 85 දෙනෙකුට ශ්‍රේණි උසස්වීම් ලබා දීම ද මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලදී.

13.5 පුහුණු කටයුතු හා සංවර්ධනය

මහ බැංකුවේ දෛනික කටයුතුවල දී ඉහළ කාර්යසාධනයක් අත්පත් කරගැනීමෙහිලා පුහුණුවීම්වල වැදගත්කම හඳුනා ගනිමින්, මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව බැංකු කාර්ය මණ්ඩලයේ පුහුණු කටයුතු හා සංවර්ධනය සඳහා, දේශීය හා විදේශීය පුහුණු ආයතන මගින් පවත්වන ලද පුහුණු පාඨමාලා, වැඩමුළු, සම්මන්ත්‍රණ හා අර්ධකාලීන පාඨමාලා අවස්ථාවන්වලට සහභාගිවීමට අවශ්‍ය පහසුකම් අඛණ්ඩව සලසන ලදී. 2010 වසර තුළ දී ලබාදුන් පුහුණු අවස්ථා 1,641 ට සාපේක්ෂව 2011 වසර තුළ දී මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව දේශීය හා විදේශීය පුහුණු අවස්ථා 2,048 ක් ලබා දී ඇති අතර, ඒවා ආර්ථික විද්‍යාව, මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව, අවදානම් කළමනාකරණය, බැංකු අධීක්ෂණය, සංවින කළමනාකරණය සහ මානව සම්පත් කළමනාකරණය යන ක්ෂේත්‍ර ආවරණය කරන ලදී.

2011 වසර තුළ දී විදේශීය හා දේශීය පුහුණුවීම් සඳහා සහභාගි වූ නිලධාරීන් සංඛ්‍යාව පිළිවෙලින් 204 ක් හා 1,844 ක් විය.

(අ) විදේශීය පුහුණු කටයුතු

2011 වසර තුළ දී ලබාදුන් විදේශ පුහුණු අවස්ථා සංඛ්‍යාව 204 ක් වූ අතර, එය 2010 වසරේ දී ලබාදුන් විදේශ පුහුණු අවස්ථා සංඛ්‍යාව වූ 190 ට සාපේක්ෂව සියයට 7 ක වර්ධනයක් විය. මෙම නිලධාරීන් පිළිගත් විදේශීය පුහුණු ආයතන මගින් පවත්වනු ලැබූ පුළුල් පරාසයක විහිදුණු පුහුණු පාඨමාලා, සම්මන්ත්‍රණ, වැඩමුළු හා සමුළු සඳහා සහභාගි වන ලදී.

**සංඛ්‍යා සටහන II - 9
කෙටිකාලීන විදේශ පුහුණු අවස්ථා - 2011**

ක්ෂේත්‍රය	සහභාගි වූ සංඛ්‍යාව
ආර්ථික විද්‍යාව හා ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති	43
මූල්‍ය රෙගුලාසි හා පද්ධති ස්ථායීතාව	29
අවදානම් කළමනාකරණය	49
මූල්‍යය	17
තොරතුරු තාක්ෂණය හා ගෙවීම් පද්ධති	14
රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය	5
මහ බැංකු කටයුතු	11
මානව සම්පත් කළමනාකරණය	7
වෙනත්	29
එකතුව	204

පුහුණු වැඩසටහන් තුළින් ලබාගත් දැනුම ඵලදායී ලෙස යොදා ගැනීම තහවුරු කිරීමේ අරමුණින් මෙම වැඩසටහන්වලට සහභාගිවීම තුළින් ලබාගත් දැනුම පදනම් කරගෙන විශේෂ පැවරුම් සම්පූර්ණ කිරීමට, නව ක්‍රියාකාරකම් ආරම්භ කිරීමට හෝ දැනට බැංකුවේ පවත්නා ක්‍රියාකාරකම් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා දායක වන ලෙස මෙම වැඩසටහන්වලට සහභාගි වූ නිලධාරීන්ට උපදෙස් දෙන ලදී. මෙම අරමුණ ඉටු කර ගැනීම

සඳහා ස්ථාපිත කර ඇති පුහුණු කටයුතු පිළිබඳ උප කමිටුව 2011 වසර තුළ දී විදේශ පුහුණු පාඨමාලා සඳහා සහභාගි වූ නිලධාරීන් සමග පෙර හා පසු පුහුණු සාකච්ඡා 19 ක් පවත්වා ඇත.

(ආ) පශ්චාත් උපාධි අධ්‍යයන කටයුතු

දේශීය හා විදේශීය පුහුණු වැඩසටහන් තුළින් සේවකයන් සංවර්ධනය කිරීමේ උපාය මාර්ගික යොමුවට අමතරව බැංකු කාර්ය මණ්ඩලයේ බුද්ධිමය හැකියාව ඉහළ නැංවීම අරමුණු කොටගත් ශිෂ්‍යත්ව වැඩසටහන බැංකුව විසින් අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන යන ලදී. මේ යටතේ 2011 වසර තුළ දී එක්සත් රාජධානිය, ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය හා ඕස්ට්‍රේලියාව යන රටවල පිළිගත් විශ්ව විද්‍යාලවල විද්‍යාපති හා ශාස්ත්‍රපති උපාධි අධ්‍යයන කටයුතු ආරම්භ කළ නිලධාරීන් සංඛ්‍යාව 17 ක් වූ අතර නිලධාරීන් තිදෙනෙකු ආචාර්ය උපාධිය සඳහා වූ සිය අධ්‍යයන කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී. විද්‍යාපති හා ශාස්ත්‍රපති උපාධි අධ්‍යයන කටයුතු අවසන් කළ නිලධාරීන් 8 දෙනෙකු සහ ආචාර්ය උපාධි අධ්‍යයන කටයුතු අවසන් කළ නිලධාරීන් දෙදෙනෙකු 2011 වසර තුළ දී බැංකු සේවයට වාර්තා කරන ලදී.

(ඇ) දේශීය පුහුණු කටයුතු

2011 වසර තුළ දී දේශීය පුහුණු අවස්ථා 1,844 ක් ලබාදුන් අතර එය 2010 වසර තුළ දී ලබාදුන් දේශීය පුහුණු අවස්ථා 1,451 ට සාපේක්ෂව සියයට 27 ක වර්ධනයක් විය. මේ අතරින් වැඩිමහන් නිලධාරීන් සංඛ්‍යාවක් බැංකු විදු පියෙස මගින් පවත්වන ලද පුහුණු පාඨමාලා සඳහා සහභාගි වන ලදී. බැංකු විදු පියෙස හා වෙනත් පිළිගත් දේශීය පුහුණු ආයතන මගින් පවත්වන ලද පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා සහභාගි වූ නිලධාරීන් සංඛ්‍යාව පිළිවෙලින් 1,380 ක් හා 464 ක් විය. දේශීය පුහුණු වැඩසටහන් මගින්, තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ, මූල්‍ය හා ප්‍රාග්ධන වෙළෙඳපොළ, බැංකු අධීක්ෂණ, සාර්ව ආර්ථික විශ්ලේෂණ, අභ්‍යන්තර විගණන, කළමනාකරණ ආදී ක්ෂේත්‍ර සඳහා පුහුණු අවස්ථාවන් ලබාදීමට ප්‍රමුඛතාවය ලබාදෙන ලදී.

බැංකු කාර්ය මණ්ඩලයේ නායකත්ව කුසලතා, අභිප්‍රේරණය, ධනාත්මක චින්තනය, කණ්ඩායම් හැඟීම හා ලිඛිත හැකියාවන් වර්ධනය කිරීම සඳහා විශේෂයෙන් ඉලක්ක කරන ලද කළමනාකාරිත්ව වැඩමුළු 8 ක් 2011 වසර තුළ සංවිධානය කළ අතර, එම වැඩමුළු මාණ්ඩලික නිලධාරීන්ගේ සිට සුළු සේවකයන් දක්වා පරාසයක විහිදුණු ඒවා විය.

2011 වසරේ දී ලබා දුන් දේශීය පුහුණු පාඨමාලාවලට අමතරව රාජ්‍ය සේවයේ ඵලදායීතාවය වර්ධනය කිරීම උදෙසා රාජ්‍ය භාෂා ප්‍රවීණතාවය ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම වෙනුවෙන් 2007 වසරේ දී රජය විසින් ගන්නා ලද පියවරයන්ට සමගාමීව ද්‍රවිඩ භාෂා ප්‍රවීණතාවය වර්ධනය කිරීමේ අරමුණින් යුක්තව මහ බැංකුව, ද්‍රවිඩ භාෂා පාඨමාලා ලබාදීම ද සිදු කරන ලදී.

13.6 ස්ථාන මාරුකිරීම්

බහුවිධ කුසලතාවයන්ගෙන් පිරිපුන් සේවක පිරිසක් බිහිකර ගැනීමේ හා බැංකුවේ සමස්ත ඵලදායීතාවය ඉහළ නංවා

ගැනීමේ අරමුණින් යුක්තව මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව වාර්ෂිකව සේවකයන් දෙපාර්තමේන්තු අතර ස්ථානගත කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. මෙම ක්‍රමය යටතේ එක් දෙපාර්තමේන්තුවක වසර 5 කට වඩා සේවය කළ සේවකයින් මේ සඳහා සුදුසුකම් ලබයි. 2011 වසරේ දී ස්ථාන මාරුවීම් සඳහා සුදුසුකම් ලැබූ 53 දෙනෙකුට ඔවුන්ගේ නිපුණතා මට්ටම් හා විවිධ දෙපාර්තමේන්තුවල පවතින නිපුණතා අවශ්‍යතාවයන් සැලකිල්ලට ගනිමින් දෙපාර්තමේන්තු 18 ක් හා පළාත් කාර්යාල 3 ක් අතර ස්ථාන මාරුවීම් ලබාදෙන ලදී.

13.7 සේවය - සේවක සම්බන්ධතා

2011 වසර තුළ දී ද වෘත්තීය සමිති හා කළමනාකාරිත්වය අතර සමීප සංවාදයක් පවත්වාගෙන යාම සඳහා මානව සම්පත් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අඛණ්ඩව පහසුකම් සලසන ලදී. අවශ්‍ය අවස්ථාවල දී වෘත්තීය සමිතිවලට කළමනාකාරිත්වය හමු වී සාකච්ඡා කිරීමේ අවස්ථාවන් ද සලසා දෙන ලද අතර, ඒ අනුව එවැනි සාකච්ඡා වාර 6 ක් වසර තුළ දී පවත්වන ලදී. මෙම සංවාදයන් තුළින් බැංකු කළමනාකාරිත්වයට නව බඳවා ගැනීම්, උසස් කිරීම්, පුහුණු කටයුතු, සුභසාධන හා බැංකුවේ සාමාන්‍ය පරිපාලනය ආදී කටයුතු සම්බන්ධව

සංඛ්‍යා සටහන II - 10
2011.12.31 දිනට මානව සම්පත් ව්‍යුහය

සේවක පංතිය	සේවක සංඛ්‍යාව			සාමාන්‍ය වයස (අවුරුදු)	අධ්‍යාපන/වෘත්තීය සුදුසුකම්					
	පිරිමි	ගැහැණු	මුළු සංඛ්‍යාව		පශ්චාත් උපාධි, ප්‍රථම උපාධිය හා වෘත්තීය සුදුසුකම්	පශ්චාත් උපාධිය හා ප්‍රථම උපාධිය	පශ්චාත් උපාධිය හා වෘත්තීය සුදුසුකම්	ප්‍රථම උපාධිය හා වෘත්තීය සුදුසුකම්	ප්‍රථම උපාධිය	වෘත්තීය සුදුසුකම්
1 මාණ්ඩලික පංතිය										
(i) IV ශ්‍රේණිය සහ ඉහළ ශ්‍රේණි	57	19	76	52	14	50	03	04	05	0
(ii) III ශ්‍රේණිය	61	20	81	51	05	38	01	02	32	0
(iii) II ශ්‍රේණිය	86	87	173	43	09	23	03	32	78	05
(iv) I ශ්‍රේණිය	111	188	299	40	04	13	01	42	133	23
2 මාණ්ඩලික නොවන පංතිය										
(i) V ශ්‍රේණිය	30	45	75	55	0	0	0	0	20	02
(ii) IV ශ්‍රේණිය	89	40	129	49	0	0	0	0	11	01
(iii) III ශ්‍රේණිය	55	12	67	52	0	0	01	0	01	02
(iv) II ශ්‍රේණිය	104	79	183	33	0	0	0	01	13	04
(v) I ශ්‍රේණිය	96	06	102	45	0	0	0	0	0	0
(vi) බැංකු සහායක	38	52	90	24	0	0	0	01	12	04
3 සුළු සේවක පංතිය										
(i) I, II සහ III ශ්‍රේණි	149	13	162	31	0	0	0	0	0	0
4 ස්ථාවර කාලීන කොන්ත්‍රාත් පදනම යටතේ බඳවාගත් නිලධාරීන්										
(i) සියලුම කාණ්ඩයන්	03	01	04	51	0	02	0	0	0	01
මුළු සංඛ්‍යාව	879	562	1441	41	32	126	09	82	305	42

පැවති ගැටලුකාරී තත්වයන් මගහරවා ගැනීමට හැකියාව ලැබුණු අතර, 2011 වසර තුළ දී බැංකුව තුළ කිසිදු කාර්මික ආරවුලක් ඇති නොවිණ.

අධිපතිතුමා සහභාගි වූ රැස්වීම්

1. පෙබරවාරි මාසයේ දී පැවති Enterprising India 2011 ආයෝජන සමුළුව.
2. මාර්තු මාසයේ දී බෙල්ජියමේ රාජ්‍ය නිලධාරීන් සමග පැවැත් වූ සාකච්ඡා, ආසියානු අධ්‍යයන පිළිබඳ යුරෝපීය ආයතනයේ දී පැවති සාකච්ඡා සහ ආයෝජකයන් සමග පැවති සාකච්ඡා.
3. අප්‍රේල් මාසයේ දී එක්සත් රාජධානියේ දී එංගලන්ත මහ බැංකු අධිපතිතුමා සමග පැවැත්වූ සාකච්ඡා, මාධ්‍ය සාකච්ඡා සහ පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලීය ක්‍රීඩා සම්මේලන සැසිය.
4. මැයි මාසයේ දී පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලීය ක්‍රීඩා සම්මේලනයේ 2018 ලංසු ඉදිරිපත් කිරීමේ උළෙල සඳහා සහභාගිවීම සහ මලයාසියාවේ සියැසන් (SEACEN) මධ්‍යස්ථානයේ සංචාරය.
5. ජූනි මාසයේ දී එක්සත් රාජධානියේ ආයෝජකයන් සමග පැවති රැස්වීම්, ආසියානු නිෂ්කාශන සංගමයේ අධිපතිවරුන්ගේ මණ්ඩලයේ රැස්වීම, ඉන්දියාවේ දී පැවති සාක් (SAARC) අධිපතිවරුන්ගේ සම්මන්ත්‍රණය හා රුසියාවේ දී පැවති ශාන්ත පීටර්ස්බර්ග් ජාත්‍යන්තර ආර්ථික විද්‍යා සමුළුව.
6. ජූලි මාසයේ දී සිංගප්පූරුව, හොංකොං, එක්සත් රාජධානිය හා ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය යන රටවල දී පැවැත්වූ ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව පිළිබඳ රැස්වීම්.
7. සැප්තැම්බර් මාසයේ දී ඕස්ට්‍රේලියාවේ දී පැවති ආසියා හා ශාන්තිකර ගණකාධිකාරීවරුන්ගේ සංගමයේ (CAPA) ප්‍රධාන දේශනය පැවැත්වීම හා ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ දී පැවති එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා සභාවේ 66 වන සැසි වාරය සඳහා, ශ්‍රී ලංකා නියෝජිත පිරිසේ සාමාජිකයෙකු වශයෙන් සහභාගි වීම.
8. ඔක්තෝබර් මාසයේ දී තායිලන්තයේ දී පැවති UN ESCAP හි G 20 ඉහළ පෙළ උපදේශක සමුළුවේ “ගෝලීය අවදානම් තුළ තිරසාර වර්ධනය හා සංවර්ධනය” යන සැසි වාරයේ සහාපතිත්වය දැරීම, මලයාසියාවේ දී පැවති ආයෝජන රැස්වීම්, නවසීලන්තයේ දී ව්‍යාපාරික හා දේශපාලන නායකයන් සමග පැවති සාකච්ඡා, පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය රාජ්‍ය නායකයින්ගේ සම්මේලනය (CHOGM) සඳහා ශ්‍රී ලංකා නියෝජිත පිරිසේ සාමාජිකයෙක් ලෙස සහභාගි වීම හා පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලීය ව්‍යාපාරික සමුළුව සඳහා සහභාගි වීම, ඕස්ට්‍රේලියාවේ දී පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලීය රාජ්‍ය නායකයන්ගේ සම්මේලනයේ (CHOGM) ක්‍රීඩා පිළිබඳ සාකච්ඡාව සඳහා සහභාගිවීම සහ බෲනායි හි මූල්‍ය අධිකාරිය සමග සාකච්ඡා පැවැත්වීම.

9. නොවැම්බර් මාසයේ දී පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලීය ක්‍රීඩා සම්මේලනයේ මහා සභා වාරය සඳහා සහභාගි වෙමින්, ශාන්ත කිට්ස් හා නෙවිස් හිදී නැගෙනහිර කැරිබියානු මහ බැංකුවේ නිලධාරීන් ඇමතිම, 5 වන සියැසන් (SEACEN) නායකත්ව පාඨමාලාවේ ප්‍රධාන දේශනය පැවැත්වීම, මලයාසියාවේ දී පැවති ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන සමුළුවේ ප්‍රධාන දේශනය පැවැත්වීම, සිංගප්පූරු මූල්‍ය අධිකාරියේ 40 වන සංවත්සර සැමරුම් සඳහා සහභාගිවීම හා සිංගප්පූරුවේ දී පැවති ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන සමුළුවේ ප්‍රධාන දේශනය පැවැත්වීම.
10. දෙසැම්බර් මාසයේ දී තායිලන්තයේ දී පැවති “සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය, දිළිඳුකම අවම කිරීම සහ සර්වසහභාගි සංවර්ධනය” පිළිබඳ UN ESCAP රැස්වීමේ දී ප්‍රධාන දේශනය පැවැත්වීම සහ ඉන්දුනීසියාවේ දී පැවති 4 වන බාලි ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමුළුව සඳහා සහභාගිවීම.

උසස් කිරීම්/ පත්කිරීම්

1. පහත සඳහන් උසස් කිරීම් හා පත්කිරීම් 2011 වසර තුළ ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.
  - i. බී.ඩී.බී.ඒ. සිල්වා මහතා 2011 සැප්තැම්බර් 27 දින සිට නියෝජ්‍ය අධිපතිවරයෙකු වශයෙන් පත් කරන ලදී.
  - ii. ආචාර්ය පී.එන්. විරසිංහ මහතා 2011 සැප්තැම්බර් 27 දින සිට නියෝජ්‍ය අධිපතිවරයෙකු වශයෙන් පත් කරන ලදී.
  - iii. සී.ප්‍රේමරත්න මහත්මිය 2012 ජනවාරි 01 දින සිට නියෝජ්‍ය අධිපතිවරයකු වශයෙන් පත් කරන ලදී.
  - iv. ටී.ඩබ්. ආරියරත්න මහතා මාණ්ඩලික පංතියේ IV ශ්‍රේණියට උසස් කර 2011 ජූනි 13 දින සිට සුභසාධන දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන අතිරේක අධ්‍යක්ෂ වශයෙන් පත් කරන ලදී.
  - v. ටී. බාස්කරන් මහතා මාණ්ඩලික පංතියේ IV ශ්‍රේණියට උසස් කර 2011 ජූනි 13 දින සිට ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන අතිරේක අධ්‍යක්ෂ වශයෙන් පත් කරන ලදී.
  - vi. එස්.එච්. ගුණවර්ධන මෙහෙවිය මාණ්ඩලික පංතියේ IV ශ්‍රේණියට උසස් කර 2011 ජූනි 13 දින සිට ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන අතිරේක අධිකාරී වශයෙන් පත් කරන ලදී.
  - vii. එස්.ජේ. හපුආරච්චි මහතා මාණ්ඩලික පංතියේ IV ශ්‍රේණියට උසස් කර 2011 ජූනි 13 දින සිට විනිමය පාලන දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන අතිරේක විනිමය පාලක වශයෙන් පත් කරන ලදී.
  - viii. ආචාර්ය වයි.එම්. ඉන්ද්‍රරත්න මහත්මිය මාණ්ඩලික පංතියේ IV ශ්‍රේණියට උසස් කර 2011 ජූනි 13

දින සිට ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන අතිරේක අධ්‍යක්ෂ වශයෙන් පත් කරන ලදී.

- ix. ආර්.ආර්. ජයරත්න මහතා මාණ්ඩලික පංතියේ IV ශ්‍රේණියට උසස් කර 2011 ජුනි 13 දින සිට විනිමය පාලන දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන අතිරේක විනිමය පාලක වශයෙන් පත් කරන ලදී.
- x. බී.ඩබ්. ජනසේන මහතා මාණ්ඩලික පංතියේ IV ශ්‍රේණියට උසස් කර 2011 ජුනි 13 දින සිට ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන අතිරේක ලේකම් වශයෙන් පත් කරන ලදී.
- xi. ඩී. කුමාරතුංග මහතා මාණ්ඩලික පංතියේ IV ශ්‍රේණියට උසස් කර 2011 ජුනි 13 දින සිට ආර්ථික පර්යේෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන අතිරේක අධ්‍යක්ෂ වශයෙන් පත් කරන ලදී.
- xii. යූ.එල්. මුතුගල මහත්මිය මාණ්ඩලික පංතියේ IV ශ්‍රේණියට උසස් කර 2011 ජුනි 13 දින සිට ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන අතිරේක අධ්‍යක්ෂ වශයෙන් පත් කරන ලදී.
- xiii. එම්.එල්.එම්. නිසාර් මහතා මාණ්ඩලික පංතියේ IV ශ්‍රේණියට උසස් කර 2011 ජුනි 13 දින සිට තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන අතිරේක අධ්‍යක්ෂ වශයෙන් පත් කරන ලදී.
- xiv. පී.එල්.එස්.කේ. පෙරේරා මහතා මාණ්ඩලික පංතියේ IV ශ්‍රේණියට උසස් කර 2011 ජුනි 13 දින සිට විනිමය පාලන දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන අතිරේක විනිමය පාලක වශයෙන් පත් කරන ලදී.
- xv. එල්.ඩී.ඩී.වයි. පෙරේරා මහතා මාණ්ඩලික පංතියේ IV ශ්‍රේණියට උසස් කර 2011 ජුනි 13 දින සිට සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන අතිරේක අධිකාරී වශයෙන් පත් කරන ලදී.
- xvi. ඒ.ජේ.එල්. පීරිස් මහතා මාණ්ඩලික පංතියේ IV ශ්‍රේණියට උසස් කර 2011 ජුනි 13 දින සිට ගෙවීම් හා පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන අතිරේක අධ්‍යක්ෂ වශයෙන් පත් කරන ලදී.
- xvii. එස්.කේ. රණසිංහ මහතා මාණ්ඩලික පංතියේ IV ශ්‍රේණියට උසස් කර 2011 ජුනි 13 දින සිට මූල්‍ය බුද්ධි ඒකකයේ වැඩ බලන අතිරේක අධ්‍යක්ෂ වශයෙන් පත් කරන ලදී.
- xviii. එච්.පී.ඒ.එස්. රත්නසිරි මහතා මාණ්ඩලික පංතියේ IV ශ්‍රේණියට උසස් කර 2011 ජුනි 13 දින සිට මූල්‍ය ස්ථායීතා අධ්‍යයන දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන අතිරේක අධ්‍යක්ෂ වශයෙන් පත් කරන ලදී.

xix. ටී.එච්.බී. සරත්චන්ද්‍ර මහතා මාණ්ඩලික පංතියේ IV ශ්‍රේණියට උසස් කර 2011 ජුනි 13 දින සිට රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන අතිරේක අධිකාරී වශයෙන් පත් කරන ලදී. අනතුරුව 2011 නොවැම්බර් 15 දින සිට සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන අතිරේක අධ්‍යක්ෂ වශයෙන් පත් කරන ලදී.

xx එච්. ශ්‍රියරත්න මහතා මාණ්ඩලික පංතියේ IV ශ්‍රේණියට උසස් කර 2011 ජුනි 13 දින සිට පරිශ්‍ර දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන අතිරේක අධ්‍යක්ෂ වශයෙන් පත් කරන ලදී.

- 2. විනිමය පාලන දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක විනිමය පාලක ඒ.එම්.ආර්.කේ. අත්තනායක මහතා 2011 ජනවාරි 03 දින සිට ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක අධ්‍යක්ෂ වශයෙන් පත් කරන ලදී.
- 3. බැංකුනොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක අධ්‍යක්ෂ ජේ.පී.ආර්. කරුණාරත්න මහතා 2011 මැයි 09 දින සිට රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක අධිකාරී වශයෙන් පත් කරන ලදී.
- 4. පළාත් කාර්යාල මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක අධ්‍යක්ෂ එස්.එම්.ඒ. සිරිවර්ධන මහතා 2011 ඔක්තෝබර් 04 දින සිට එම දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන අධ්‍යක්ෂ වශයෙන් පත් කරන ලදී.
- 5. සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ඩී. වසන්ත මහතා 2011 නොවැම්බර් 02 දින සිට ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන හා නිරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ වශයෙන් පත් කරන ලදී.
- 6. ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන හා නිරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ එම්.ජේ.එස්. අබේසිංහ මහතා 2011 නොවැම්බර් 02 දින සිට ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ වශයෙන් පත් කරන ලදී.
- 7. ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ ඊ.ඒ. හෙට්ටිආරච්චි මහතා 2011 නොවැම්බර් මස 02 දින සිට සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ වශයෙන් පත් කරන ලදී.
- 8. කළමනාකාරිත්ව විගණන දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක අධ්‍යක්ෂ එච්. අමරතුංග මහතා 2011 නොවැම්බර් 02 දින සිට පළාත් කාර්යාල මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක අධ්‍යක්ෂ වශයෙන් පත් කරන ලදී.
- 9. සුභසාධන දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක අධ්‍යක්ෂ කේ.පී.එන්.එස්. කරුණාගොඩ මහතා 2011 දෙසැම්බර් 07 දින සිට එම දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන අධ්‍යක්ෂ වශයෙන් පත් කරන ලදී.

විශ්‍රාම ගැනීම්

- 1. නියෝජ්‍ය අධිපති පී.ඩී.ජේ. ප්‍රනාන්දු මහතා 2011 සැප්තැම්බර් 27 දින සිට බැංකු සේවාවෙන් විශ්‍රාම ගන්නා ලදී.

2. නියෝජ්‍ය අධිපති කේ.ජී.ඩී.ඩී. ධීරසිංහ මහතා 2011 දෙසැම්බර් 15 දින සිට බැංකු සේවාවෙන් විශ්‍රාම ගන්නා ලදී.
3. සහකාර අධිපති වයි.ඒ. ද සිල්වා මහතා 2011 සැප්තැම්බර් 28 දින සිට බැංකු සේවාවෙන් විශ්‍රාම ගන්නා ලදී.
4. පළාත් කාර්යාල මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ එච්.සී.එස්. මෙන්ඩිස් මහතා 2011 ඔක්තෝබර් 04 දින සිට බැංකු සේවාවෙන් විශ්‍රාම ගන්නා ලදී.
5. සුභසාධන දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂ එස්.එන්. පෙරේරා මහත්මිය 2011 දෙසැම්බර් 07 දින සිට බැංකු සේවාවෙන් විශ්‍රාම ගන්නා ලදී.
6. පරිශ්‍ර දෙපාර්තමේන්තුවේ අතිරේක අධ්‍යක්ෂ කේ.එල්.එල්. ප්‍රනාන්දු මහතා 2011 දෙසැම්බර් 11 දින සිට බැංකු සේවාවෙන් විශ්‍රාම ගන්නා ලදී.
7. විනිමය පාලන දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන විනිමය පාලක පී.එල්.එස්.කේ. පෙරේරා මහතා 2011 නොවැම්බර් 07 දින සිට බැංකු සේවාවෙන් විශ්‍රාම ගන්නා ලදී.
8. විනිමය පාලන දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩ බලන විනිමය පාලක එස්.ජේ. හපුආරච්චි මහතා 2011 දෙසැම්බර් 28 දින සිට බැංකු සේවාවෙන් විශ්‍රාම ගන්නා ලදී.

මුදහරනු ලැබ සිටි නිලධාරීන් :

1. නියෝජ්‍ය අධිපති ආචාර්ය පී.එන්. චීරසිංහ මහතා විකල්ප විධායක අධ්‍යක්ෂ වශයෙන් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල වෙත.
2. මාණ්ඩලික පංතියේ IV ශ්‍රේණියේ එස්.ආර්. ආටිගල මහතා මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය වෙත.
3. මාණ්ඩලික පංතියේ IV ශ්‍රේණියේ කේ.එම්.එම්. සිරිවර්ධන මහතා මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය වෙත.
4. මාණ්ඩලික පංතියේ IV ශ්‍රේණියේ සී.එන්. විජයසේකර මහතා මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය වෙත.
5. මාණ්ඩලික පංතියේ II ශ්‍රේණියේ යූ.වී. පෙරේරා මහතා මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය වෙත.
6. මාණ්ඩලික පංතියේ II ශ්‍රේණියේ එම්.මහින්ද සාලිය මහතා මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය වෙත.
7. මාණ්ඩලික පංතියේ II ශ්‍රේණියේ එච්.පී.ඒ. ප්‍රියශාන්ති මහත්මිය මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය වෙත.
8. මාණ්ඩලික පංතියේ II ශ්‍රේණියේ එන්.ඩී.වයි.සී. චීරසිංහ මහතා මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය වෙත.
9. මාණ්ඩලික පංතියේ II ශ්‍රේණියේ ඩී.එම්. වන්තිනායක මහතා රාජ්‍ය ආරක්ෂක හා නාගරික සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය වෙත.
10. මාණ්ඩලික පංතියේ II ශ්‍රේණියේ ඩබ්.එච්.එම්. කුමාර මහතා රාජ්‍ය ආරක්ෂක හා නාගරික සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය වෙත.

11. මාණ්ඩලික පංතියේ II ශ්‍රේණියේ එච්.එම්.එන්. දර්ශන මහතා රාජ්‍ය ආරක්ෂක හා නාගරික සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය වෙත.
12. මාණ්ඩලික පංතියේ I ශ්‍රේණියේ ජේ.ඒ.ඒ. ප්‍රියන්ත මහතා ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාලය වෙත.
13. මාණ්ඩලික පංතියේ I ශ්‍රේණියේ ඒ.සී. අබේසිංහ මහත්මිය ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල වෙත.
14. කොන්ත්‍රාත් පදනම මත බඳවා ගනු ලැබූ නීති නිලධාරීන් එච්.එම්.එන්.එස්. ගුණවර්ධන මහත්මිය මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශය වෙත.

14. තොරතුරු තාක්ෂණ

තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, උපාය මාර්ගික ව්‍යාපාරික කටයුතු බලගන්වන්නා ලෙස ස්වකීය කාර්යභාරය ඉටු කරමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූලික අරමුණු සපුරාගැනීම සඳහා අවශ්‍ය ඒකාබද්ධ සහ නවීන තාක්ෂණික විසඳුම් සපයමින් මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරී විශිෂ්ඨත්වය වැඩි කිරීමට කටයුතු කරන ලදී. වසර තුළ තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව සිය අරමුණු සපුරාගැනීම සඳහා ප්‍රධාන ක්‍ෂේත්‍ර හතරක් ඔස්සේ ක්‍රියාත්මක විය.

එනම්,

- (අ) නව ව්‍යාපාරික පද්ධති නිර්මාණය
- (ආ) පවතින ව්‍යාපාරික පද්ධති තවදුරටත් වැඩි දියුණු කිරීම
- (ඇ) ක්‍රියාකාරී විශිෂ්ඨත්වය පවත්වා ගැනීම
- (ඈ) අගය එකතු කල තොරතුරු තාක්ෂණ සේවා සැපයීම

මෙම ප්‍රධාන ක්‍ෂේත්‍රවලින් ආවරණය වූ කටයුතු වල විස්තර පහත දැක්වේ.

(අ) නව ව්‍යාපාරික පද්ධති නිර්මාණය

2011 වසරේ මහ බැංකුවේ තේමාව වූ “ඉහළ ඉමකට තබමු පියවර” යන්නට සමගාමීව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විවිධ ව්‍යාපාරික අවශ්‍යතා ඉටු කිරීම සඳහා ඉහළ තාක්ෂණික මට්ටමේ, නවීන තොරතුරු තාක්ෂණ විසඳුම් සැපයීමට තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව උත්සුක විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ඒ ඒ පර්යේෂණීය අවශ්‍යතා ඉටු කිරීමෙහිලා නිර්මාණය කරන ලද ප්‍රධාන ව්‍යාපාරික විසඳුම් පහත දැක්වේ.

- එලදායී මානව සම්පත් කළමනාකරණය සඳහා, තොරතුරු මත පදනම් වූ තීරණ ගැනීමට පහසුකම් සපයමින්, ඒකාබද්ධ මානව සම්පත් කළමනාකරණ පද්ධතිය (e-HRNet) ක් ක්‍රියාත්මක කිරීම. මෙය සියලුම මානව සම්පත් සම්බන්ධ තීරණ ගැනීම් සඳහා භාවිතා කළ හැකි පොදු තොරතුරු පදනමක් වනු ඇත.

- සමස්ත මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සඳහා දායක වන ආරක්‍ෂණ ආවරණයක් වූ තැන්පතු රක්‍ෂණ යෝජනා ක්‍රමය සඳහා ස්වයංක්‍රීය විසඳුමක් ලබාදීම. මෙම පද්ධතිය මගින්, බැංකු අධීක්‍ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවට අන්තර් ජාතික මූල්‍ය වාර්තා ප්‍රමිතීන්ට (IFR) අනුව මූල්‍ය ගිණුම්කරණ කටයුතු සිදුකිරීමටත්, අරමුදල් ආයෝජනය සඳහාත් පහසුකම් සැලසේ.
- අදාළ දෙපාර්තමේන්තුවල කාර්යභාරයන් අතර ඉහළ කළමනාකාරිත්වයේ පිරිවැය බෙදාහැරීම සඳහා අවශ්‍යවූ ක්‍රියාවන් මත පදනම් වූ පිරිවැය පද්ධතියක් මූල්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව සඳහා හඳුන්වා දීම.
- මහ බැංකු සේවකයන්ගේ වෛද්‍ය වාර්තා සහ ඖෂධ තොග ලේඛණ මනාව පවත්වා ගැනීම සඳහා මෘදුකාංග පද්ධතියක් සහ සාධන දෙපාර්තමේන්තුව සඳහා ස්ථාපනය කිරීම.
- යෝග්‍ය අභ්‍යන්තර පාලන ක්‍රම සහිතව ගබඩා අයිතමයන් සඳහා වන ඉල්ලීම් වාර්තා කිරීම සඳහා පුළුල් වූ තොග කළමනාකරණ විසඳුමක් (e-store) ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව සඳහා ලබාදීම.
- තෛතික අධිකාරීන් විසින් වාර්තා කරනු ලබන ව්‍යාජ මුදල් නෝට්ටු පිළිබඳ තොරතුරු වාර්තා කිරීම හා නිරීක්‍ෂණය සඳහා අවශ්‍ය පරිගණක පද්ධතියක් ව්‍යවහාර මුදල් දෙපාර්තමේන්තුව සඳහා සපයන ලදී. එමගින් ව්‍යාජ මුදල් කටයුතු පිළිබඳ ප්‍රස්තාරමය අර්ථ කථනයක්/විවරණයක් ලබා දෙන ලදී.
- අනෙකුත් උප පද්ධති සමග මනා ඒකාග්‍රතාවක් පවත්වා ගනිමින්, සාමාජික අරමුදල් ආපසු ගෙවීම් කටයුතු කාර්යක්‍ෂම කිරීම සහ ආයෝජන සඳහා මනා පරිසරයක් ගොඩ නැගීමේ අරමුණින් සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල ප්‍රති-නිර්මාණය කරන ලදී. මෙහිදී පරිවර්තක නියෝජිතයා ලෙස කටයුතු කරමින්, පද්ධතියේ ක්‍රියාකාරී කාර්යසාධනය අධීක්‍ෂණයට ලක් කරමින්, පරිශීලකයන් දැනුවත් කිරීමේ සැසිවාරයන් සහ අවශ්‍ය පද්ධති සංශෝධනයන් නිමා කිරීම තුළින් නව පරිගණක පරිසරය තුළ තොරතුරු තාක්‍ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු පහසු කරනු ලැබීය.

(ආ) පවතින ව්‍යාපාරික පද්ධති තවදුරටත් වැඩි දියුණු කිරීම

ව්‍යාපාරික කටයුතුවල කාර්යක්‍ෂමතාව සහ ඵලදායීතාව අඛණ්ඩව වර්ධනය කිරීම සඳහා තොරතුරු තාක්‍ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව දැනට භාවිතයේ පවත්නා පහත සඳහන් මෘදුකාංග පද්ධතීන් තවදුරටත් නවීකරණය කරන ලදී.

- විශේෂිත කල්බදු සමාගම් වලින් කාලීන නියාමක තොරතුරු රැස් කිරීම සඳහා වූ මධ්‍යගත දත්ත ගබඩා පද්ධතිය (FinNet) තවදුරටත් වැඩි දියුණු කරන ලදී. මේ යටතේ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු සහ ලියාපදිංචි මූල්‍ය සමාගම් විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන සමහර මූල්‍ය වාර්තාවන් අන්තර් ජාතික මූල්‍ය වාර්තා ප්‍රමිතීන්ට (IFRS) අනුකූලව

නවීකරණය කරන ලදී. මෙම නවීකරණය කරන ලද පද්ධතිය මහ බැංකුවේ දුරස්ථ අධීක්‍ෂණ කටයුතු සඳහා ඉමහත් පිටිවහලක් වනු ඇත.

- අන්තර් ජාතික කටයුතු කළමනාකරණ පද්ධතිය (IOMS) නවීකරණය තුළින් බනිජ තෙල් ආනයන බිල්පත්, ණය සහ ඒවායේ පියවීම් සිදුකිරීමත්, දේශීය විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් ගිණුම් පවත්වාගෙන යාමටත් අවශ්‍ය පහසුකම් පුළුල් කරන ලදී.
- විදේශ විනිමය විකුණුම්, මිලදී ගැනුම්, ආයෝජන, සංක්‍රමණිකයන්ට අදාළ වන විදේශ විනිමය ගනුදෙනු සහ බාහිර ආයෝජන ගිණුම් (OIA) අධීක්‍ෂණ කටයුතු තවදුරටත් වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා විනිමය පාලන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දැනට භාවිතා කරනු ලබන 'ForexNet' පද්ධතිය සංශෝධනය කරන ලදී.

(ඇ) ක්‍රියාකාරී විශිෂ්ටත්වය පවත්වා ගැනීම

මහ බැංකුවේ මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරීත්වය වැඩි දියුණු කිරීමෙහිලා ස්වකීය වගකීම ඉටු කරමින් මෘදුකාංග යෙදවුම් හා සේවාවන්හි ක්‍රියාකාරීත්වය ඉහළ නැංවීම සඳහා තොරතුරු තාක්‍ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කරන ලදී.

මූල්‍ය අංශයේ ස්ථායීතාවය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා වඩා කාර්යක්‍ෂම සහ විශ්වාසී දේශීය ගෙවීම් හා පියවීම් පද්ධතියක අවශ්‍යතාවය වටහා ගනිමින්, අපේක්‍ෂිත ගනුදෙනු පරිමාවෙහි වර්ධනයට ගැලපෙන පරිදි LankaSettle පද්ධතිය සඳහා භාවිතා කරන ලද දෘඩාංග ප්‍රතිස්ථාපනය කරන ලදී. LankaSettle පද්ධතිය සහ පොදු ලෙජර පද්ධතීන්හි ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සහ සැපයුම්කරුවන් අතර වූ ගිවිසුම් ඉදිරි කාල පරිච්ඡේදයක් සඳහා වාසිදායක අයුරින් තවදුරටත් දීර්ඝ කරන ලදී. තාක්‍ෂණික යල් පැනීම වැළැක්වීමත්, පරිශීලක අවශ්‍යතා ඉටු කිරීම සඳහාත් දැනට පවත්නා පොදු ලෙජර පද්ධතිය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියා මාර්ග සැලසුම් කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි තොරතුරු තාක්‍ෂණ සම්පත් කාර්යක්‍ෂම ලෙස භාවිතය තහවුරු කරමින් ඉලෙක්ට්‍රොනික පණිවිඩ, ලේඛණ කළමනාකරණය, තොරතුරු තාක්‍ෂණ වත්කම් කළමනාකරණය සහ උපස්ථ කළමනාකරණ පද්ධති සඳහා පරිශීලක මිත්‍රශීලී සහ විශේෂාංග වලින් හෙබි නව පද්ධතියක් හඳුන්වාදීම සඳහා ටෙන්ඩර් පටිපාටිය අනුගමනය කරමින් නව මෘදුකාංග පද්ධතියක් මිලදී ගනු ලැබීය.

ලොයිඩ්ස් ගොඩනැගිල්ලේ පවත්වා ගෙන යනු ලබන සේවක අර්ථ සාධක අරමුදලේ ව්‍යාපාරික කටයුතු අඛණ්ඩව සිදු කිරීමට ප්‍රධාන කාර්යාලය හා සම්බන්ධ කරමින් ලොයිඩ්ස් ගොඩනැගිල්ලෙහි ස්ථානීය ප්‍රදේශ ජාලයක් (LAN) ස්ථාපනය කිරීම, සම්බන්ධීකරණය හා අධීක්‍ෂණය කරන ලදී. නිශ්කාෂණ දත්ත නිවැරදිව LankaSettle පද්ධතිය තුළ පියවීම තහවුරු කරමින් ලංකාකේලියර් පුද්ගලික සමාගම සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අතර සුරක්‍ෂිත අතරා පෞද්ගලික ජාලයක් (Virtual Private Network) ස්ථාපනය කරන ලදී.

අමතර වියදමකින් තොරව සේවා සපයන්නා සමග පවත්නා අන්තර්ජාල සහයෝගිතාව උපයෝගී කරගනිමින්, ප්‍රධාන අන්තර්ජාල මාර්ගයේ රැහැන් ධාරිතාව 10 Mbps සිට 14 Mbps දක්වා ඉහළ නංවන ලදී. මෙමගින් බැංකුවේ පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා ඇති වූ වැඩි ඉල්ලුම වැඩිවීමට සරිලන ලෙස අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසෙන අතර ව්‍යවස්ථාපිත අවශ්‍යතාවයන් සඳහා යොදවා ඇති වෙබ් මෘදුකාංග යෙදවුම් පද්ධති සඳහා වඩාත් කාර්යක්ෂම ලෙස අවශ්‍ය වන්නාවූ පහසුකම් සැලසිණ.

තොරතුරු තාක්ෂණ උපකාරක සේවා අධීක්ෂණ සැපයීමේ අරමුණින්, තොරතුරු තාක්ෂණ උපකාරක සේවාවන් වැඩ කරන දිනවල පැය 0700 සිට පැය 2000 දක්වා පවත්වා ගනු ලැබීය. අභ්‍යන්තර වශයෙන් නිර්මාණය කරන ලද සියළු පරිගණක පද්ධතීන්හි නඩත්තු කටයුතු නොකඩවා සිදු කරනු ලබන අතර, පිටතින් මිලදී ගන්නා ලද තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධති අදාළ සේවා කොන්දේසිවලට අනුකූලව නඩත්තු කරන බව තහවුරු කිරීමට කටයුතු කරන ලදී.

පද්ධතිමය වැදගත්කමකින් යුතු ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතීන් (SIPSS) සියයට 99.86 ක උපයෝජ්‍යතාවයකින් පවත්වා ගැනීමටත්, අනෙකුත් තොරතුරු තාක්ෂණ පද්ධතීන්හි සියයට 100 ක්‍රියාකාරී උපයෝජ්‍යතාවයක් පවත්වා ගැනීමටත් තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව සමත් විය.

(ඇ) අගය එකතු කල තොරතුරු තාක්ෂණ සේවා සැපයීම

මහ බැංකුව සහ මූල්‍ය අංශය අතර උපාය මාර්ගික සහසම්බන්ධතාවය පවත්වා ගැනීම කෙරෙහි මූලික අවධානය යොමු කරමින්, ජංගම ගනුදෙනුවල (mobile payment) සුරක්ෂිතතාව තහවුරු කිරීම සඳහා, තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව ජංගම ගෙවීම් සඳහා තාක්ෂණික උපදෙස් මාලාවක් සකස් කරන ලදී. පාරිභෝගිකයන්හට අන්තර්ජාලය තුළින් අලෙවි කරන නිෂ්පාදන සඳහා වන ගනුදෙනු සුරක්ෂිත කිරීමට අන්තර්ජාල බැංකු කටයුතු උපදෙස් මාලාවක් කෙටුම්පත් කරන ලදී. අවදානම අවම කිරීමේ වැඩ පිළිවෙලක් ලෙස මූල්‍ය අංශය සඳහා පරිගණක ආරක්ෂණ සිද්ධීන් සඳහා ප්‍රතිචාර කණ්ඩායමක් (BankCSIRT) පිහිටුවීමට අවශ්‍ය කටයුතු කරන ලදී.

ලංකා මූල්‍ය සේවා කාර්යාංශයට සහ දේශීය SWIFT පරිශීලක කණ්ඩායමට SWIFT Alliance Acces මෘදුකාංගයේ 6 වන අනුවාදයේ සිට 7 වන අනුවාදය දක්වා සංක්‍රමණය වීමට අවශ්‍ය තාක්ෂණික උපදෙස්, තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සපයනු ලැබීය. ජාතික ගෙවීම් කවුන්සලයේ ප්‍රධාන ඉලක්කය සපුරා ගැනීම සඳහා සහය වෙමින් තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව ලංකා ක්ලියර් පුද්ගලික සමාගමට, සියළුම දේශීය හර, බැර සහ ස්වයංක්‍රීය ටෙලර් යන්ත්‍ර කාඩ්පත් පදනම් කරගත් ගනුදෙනු සඳහා ජාතික ස්විචයක් ලෙස කටයුතු කරන, 'පොදු කාඩ්පත් සහ ගෙවීම් ස්විචයක්' ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය තාක්ෂණික ප්‍රවීණතාව ලබා දෙන ලදී.

ව්‍යාපාර අධීක්ෂණ සැලසුම් (BCP) හි ඇති වැදගත්කම හඳුනා ගනිමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ව්‍යාපාර අධීක්ෂණ සැලසුම ක්‍රමිකව විමර්ශනයට ලක් කිරීම සහ යාවත්කාලීන

කිරීම සිදු කරන ලද අතර මහ බැංකු කාර්ය මණ්ඩලය සහ වාණිජ බැංකු, ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන්, ලංකා ක්ලියර් පුද්ගලික සමාගම වැනි බාහිර මූල්‍ය ආයතනයන්හි සහභාගිත්වයෙන් වසර තුළදී ආපදා ප්‍රතිසාධන අඩවියේ (DRS) සිට ව්‍යාපාර අධීක්ෂණ සැලසුම් පුහුණුවීම් සැසි සිදුකරන ලදී.

පද්ධතිමය වැදගත්කමකින් යුත් ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතීන්හි ක්‍රියාකාරී අවදානම අවම කිරීමට LankaSettle සහභාගිත්වකරුවන්ගේ ආපදා ප්‍රතිසාධන අඩවියන්හි ක්‍රියාකාරී විශ්වාසනීයත්වය විමර්ශනයට ලක් කිරීමට මෙන්ම අළුතින් ස්ථාපනය කරන ලද බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු මහ බැංකුව සමග මනා ක්‍රියාකාරීත්වයක් තහවුරු කිරීමට සහාය වීමටත් අවශ්‍ය තාක්ෂණික දැනුම තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ලබා දෙන ලදී.

මහ බැංකුවේහි ක්‍රියාත්මක වන තොරතුරු තාක්ෂණ විසඳුම්වල අභ්‍යන්තර පාලන උපක්‍රමයන්හි තිබිය හැකි දුර්වලතා තක්සේරු කිරීම සඳහා වසර තුළදී තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අභ්‍යන්තර හා බාහිර තොරතුරු පද්ධති විගණන කටයුතු සඳහා පහසුකම් සපයන ලදී.

15. ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේහි ජාත්‍යන්තර සංචිත කළමනාකරණය කිරීමේ කාර්ය, ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු (ජා.මෙ.ක) දෙපාර්තමේන්තුවට පැවරී ඇත. 2011 වසරේදී ද ජා.මෙ.ක දෙපාර්තමේන්තුව විවක්ෂණශීලී අයුරින් විදේශ සංචිත කළමනාකරණය සිදුකරන ලද අතර, පවත්නා ලෝක ණය අර්බුදය හමුවේ වුවද, සිය සංචිතයන්හි ආරක්ෂාව සහ ද්‍රවශීලතාවය සහතික කරමින් ආයෝජන සඳහා ප්‍රශංසනීය මට්ටමක ඉහළ ඵලදායී අනුපාතයක් අත්කර ගනු ලැබීය. දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ අධීක්ෂණයෙහි වගකීම ද ජා.මෙ.ක. දෙපාර්තමේන්තුවට පැවරී ඇති බැවින් සලකා බලනු ලබන කාලය තුළදී දේශීය වෙළෙඳපොළ ක්‍රියාකාරීත්වයෙහි සුමට බව තහවුරු කිරීම සඳහා නිසි ක්‍රියාමාර්ගයන් ද ගන්නා ලදී.

15.1 ජාත්‍යන්තර සංචිත කළමනාකරණය

කලක් තිස්සේ පවතින ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අර්බුදය, ජාත්‍යන්තර සංචිත කළමනාකරණය කෙරෙහි අභියෝගයන් රැසක් ඇති කරනු ලැබීය. මුළු ලෝකය පුරාම පැතිරී ගිය යුරෝ ණය අර්බුදය සහ වසර තුළදී ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සිය උපරිම ණය නිකුතු සීමාවට ළගාවීමද හේතුවෙන් ප්‍රධාන මුදල් වර්ගවල සහ බැඳුම්කර ඵලදා අනුපාතිකයන්හි සැලකිය යුතු විචලනයක් ඇති විය. ලෝක මූල්‍ය අර්බුදයට අමතරව, 2011 වසර මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ අස්ථාවරත්වයට දායක වූ ඕස්ට්‍රේලියානු ගං වතුර තර්ජනය, ජපානයේ ඇති වූ සුනාමිය සහ මැදපෙරදිග රටවල්වල ඇති වූ නොසන්සුන්තාවය වැනි ස්වභාවික ව්‍යසන සහ දේශපාලනික ව්‍යාකූලතාවයන් ලොව පුරා පැතිර ගිය වසරක් විය. මෙම පසුබිම යටතේ අවදානම අවම කර ගනිමින් හා ඵලදායීතාව උපරිම කරගනිමින් විවක්ෂණශීලීව ජාත්‍යන්තර සංචිත කළමනාකරණය කිරීමේ

අභියෝගාත්මක වගකීම ඉටුකිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට සිදුවිය. ජා.මෙ.ක. දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ගන්නා ලද කාලෝචිත ක්‍රියාමාර්ග, විවික්ෂණශීලී අවදානම් කළමනාකරණ කටයුතු සහ විවිධාංගීකරණ ක්‍රමවේදයන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විදේශ ආයෝජනයන්හි අගය ආරක්ෂා කර ගැනීමට දායක විය.

සලකා බලන කාලය තුළ, ජාත්‍යන්තර සංචිත ආයෝජනය, මුදල් මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද විදේශ විනිමය කළමනාකරණ මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුකූලව සහ විදේශ සංචිත කළමනාකරණ කමිටුවේ අධීක්ෂණයට යටත්ව සිදුකරන ලදී. ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද (ඇ.එ.ජ.) ඩොලර්, යුරෝ, ස්ටර්ලින් පවුම්, ඕස්ට්‍රේලියානු ඩොලර් ආදී විදේශ මුදල්වලින් සමන්විත ජාත්‍යන්තර සංචිත ප්‍රධාන වශයෙන් ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම් සහ රත්නද ඇතුළත් මුදල් වෙළෙඳපොළ උපකරණ යන වත්කම් කාණ්ඩ දෙවර්ගයෙහිම ආයෝජනය කරන ලදී. බැංකුවෙහි ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත් ආයෝජනයන් ඉහළ ඇගයුමකින් යුතු රාජ්‍යයන් විසින් නිකුතු සුරැකුම්පත්, රාජ්‍ය ඇපවිමක් සහිත සුරැකුම්පත්, රාජ්‍ය නියෝජිත ආයතන සහ ප්‍රමුඛ ජාත්‍යන්තර ආයතන මගින් නිකුත් කළ සුරැකුම්පත්වලින් සමන්විතය. ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත් හා මුදල් වෙළෙඳපොළ උපකරණ යන දෙවර්ග යටම අදාළ ආයෝජනයන් අදාළ වත්කම්වල සුරක්ෂිතභාවය, ද්‍රවශීලතාවය හා ප්‍රතිලාභ සම්බන්ධ නිසි අවධානය යොමු කරමින් කළමනාකාරිත්වය විසින් අනුමත කළ ඉහළ වර්ගීකරණයකින් යුත් වාණිජ බැංකු, මහ බැංකු, ආයෝජන ආයතන වැනි ගනුදෙනුකාර පාර්ශ්වයන් සමග පමණක් සිදුකරන ලදී. විදේශ සංචිත ආයෝජනය කළයුතු වත්කම් සහ මුදල් වර්ග සංයුතිය තීරණය කිරීමේදී බැංකුවේ ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතාවයන්, විදේශ ණය ආපසු ගෙවීම්, අවදානම් කළමනාකරණ නිර්ණයන්, ආදායම් ඉපයීමේ හැකියාවන් සහ මුදල් මණ්ඩලයේ විශේෂිත නියමයන් මූලික වශයෙන් සැලකිල්ලට ගන්නා ලදී.

බැංකුවේ සමස්ත සංචිත කළමනාකරණ මෙහෙයුම්වලින් ඇ.එ.ජ.ඩොලර් මිලියන 430 ක (දළ වශයෙන් රුපියල් බිලියන 48 ක්) ශුද්ධ විදේශ විනිමය ආදායමක් 2011 වසර තුළ දී උපයන ලදී. සාපේක්ෂව අඩු පොලී මට්ටමක පැවති වෙළෙඳපොළ පරිසරයක් තුළ, වෙළෙඳපොළ උච්චාවචනයන්ගෙන් උපරිම ලෙස ප්‍රයෝජන ගනිමින් විදේශ විනිමය ගනුදෙනු සිදු කිරීම මගින් හා ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනයෙන් ලද ප්‍රාග්ධන ප්‍රතිලාභ මගින් සුවිශේෂී ආදායම් ඉපයීමෙන් අභියෝගාත්මක පරිසරයක් තුළ වුවද සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් අත්කර ගන්නා ලදී. මෙයට අමතරව මුළු විනිමය ආදායම ඉහළයාම සඳහා, වෙළෙඳ ද්‍රව්‍ය වෙළෙඳපොළෙහි සුවිශේෂී මිල උච්චාවචන හේතුවෙන් ජාත්‍යන්තර රන් වෙළෙඳපොළෙහි ගනුදෙනු මගින් උපයන ලද ඉහළ මට්ටමක ප්‍රතිලාභ විශාල ලෙස දායක විය.

විදේශ සංචිතයන්හි වර්ධනයත් සමග, විදේශ සංචිත කළමනාකරණ කටයුතුවල විෂය පථය හා පරිමාව වැඩිකර

ජා.මෙ.ක. දෙපාර්තමේන්තුවේ මෙහෙයුම් ඉහළ දැමීමට තීරණය කරන ලදී. මේ යටතේ කාර්ය මණ්ඩලය වැඩි කිරීම, භෞතික පරිසරය නවීකරණය කිරීම, බහු වැඩ මුර ඇති කිරීම සහ ආයෝජන අවකාශය වෙනස් කිරීම යනාදිය සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව සලකා බලන කාලය තුළ දී, ජා.මෙ.ක. දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විවිධ කාල පරාසයන් ආවරණය කිරීම සඳහා, වැඩිකරන ලද විනිමය ගනුදෙනුකරන කාර්ය මණ්ඩලය වැඩි කිරීම සමග වැඩකරන සේවා කාලය පෙ.ව.7.00 සිට ප.ව.10.00 දක්වා වැඩි කිරීම සහ අවදානම් ප්‍රතිලාභ විශ්ලේෂණ කෙරෙහි සමීපස්ථ නිරීක්ෂණයන් සහිතව ආයෝජනයන් වන අක්වෙරළ බැඳුම්කර වෙළෙඳපොළ වැනි ආසියා පැසිපික් කලාපීය ආයෝජන වෙත විවිධාංගීකරණය කිරීම සිදුකරන ලදී. මෙම කටයුතුවලින් අධික ලෙස උච්චාවචනයට ලක්වන සහ අවිනිශ්චිත ලෝක වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන් තුළ ඵලදායී ලෙස විදේශ සංචිත කළමනාකරණය කිරීමට සහාය වීම අපේක්ෂා කෙරේ.

15.2 අවදානම් කළමනාකරණය

ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවේ මැදි කාර්යාලය, සලකා බලනු ලබන වසර මුළුල්ලේම ජාත්‍යන්තර සංචිත ආයෝජනය හා බැඳුන අවදානම මැනීමෙහි හා අධීක්ෂණයෙහි නිරත විය. විදේශ මුදල් වත්කම්වලට ඇති ඉල්ලුමට හා සැපයුමට බලපාන ගතික බලවේග යන්ගේ බලපෑම නිසා විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ, මිල සහ ප්‍රමාණයන්ගේ උච්චාවචනයන්ට ලක් විය. එබැවින්, ගනුදෙනුවල කාර්යසාධනය මෙන්ම අවදානම් ප්‍රතිවිපාක ද ඇගයීමේ අවශ්‍යතාවය මතු විය. ජාත්‍යන්තර සංචිත ආයෝජනය විවිධ ආකාරයේ අවදානම්වලට නිරාවරණය වූ අතර විනිමය අනුපාත අවදානම, පොලී අනුපාත අවදානම, ණය අවදානම, ද්‍රවශීලතා අවදානම සහ මෙහෙයුම් අවදානම යනාදිය මෙහි ප්‍රධාන අංග ලෙස සැලකේ.

- විදේශ විනිමය අනුපාත අවදානම හෙවත් විදේශ මුදල්වල අගය වෙනස්වීමෙන් වන අවදානම, විදේශ ආයෝජන විවිධාංගීකරණය කිරීම මගින් හා ගනුදෙනු රටා ඇතුළු මුදල් වෙළෙඳපොළ හැසිරීම පිළිබඳ පුරෝකථන විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් සහ විදේශ මුදල් වගකීම් ඉලක්ක කොටගත් උපායශීලී විදේශ මුදල් සංයෝජනය මගින් ඵලදායීව කළමනාකරණය කරන ලදී. විදේශ විනිමය සංචිත ආයෝජන කළඹෙහි අවදානම තක්සේරු කිරීමේ දී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වැදගත් මිණුම් දණ්ඩක් ලෙස අවදානම් වටිනාකම (Value at Risk - VaR) යොදාගනු ලබන අතර, එමගින් ස්ථාවර ආදායම් සුරැකුම්පත් ආයෝජන කළඹෙහි අගය කෙටි කාලීනව සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් අඩු නොවන බව දක්වන ලදී. විදේශ විනිමය අනුපාත අවදානම කළමනාකරණය කිරීම සඳහා සහ ගනුදෙනුවලදී ඇති වන අලාභ කළමනාකරණය කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස ජා.මෙ.ක. දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පාඩු නැවැත්වීමේ විධාන ද (Stop loss orders) යොදා ගන්නා ලදී.

- ස්ථාවර ආදායම් සහ මුදල් වෙළෙඳපොළ ආයෝජනයන්හි සඵල ආයෝජන කාලය (Duration) වෙනස් කිරීමෙන් සහ ආයෝජන කළම විවිධ පරිණත කාල අතර විතැන් කිරීම මගින් පොලී අනුපාත අවදානම සාර්ථකව අඩු කෙරිණි. පොලී අනුපාත අවදානම අඩු කිරීම සඳහා කාලීන ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට සහ අවදානමට නිරාවරණය වී ඇති ප්‍රමාණය ගණනය කිරීම සඳහා සංවේදීතා විශ්ලේෂණය ද (Sensitivity Analysis) යොදාගන්නා ලදී.
- ජා.මෙ.ක. දෙපාර්තමේන්තුව, එහි ගනුදෙනුවලට සම්බන්ධිත පාර්ශ්වයන්ට අදාළ ණය අවදානම් කළමනාකරණය සඳහා වෙළෙඳපොළ අවදානම, ණය ඇගයීම් හා මූල්‍ය සංරචක පදනම් කරගත් විස්තරාත්මක ඇගයීම් කිරීමට පහසුකම් සලසන, අභ්‍යන්තරිකව සංවර්ධනය කරන ලද පාර්ශ්වකාර ණය අවදානම් කළමනාකරණ පද්ධතිය යොදාගන්නා ලදී. යුරෝපීය කලාපය තුළ පවතින ණය අර්බුදය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි ගනුදෙනුකාර පාර්ශ්වකරුවන් වෙත සෘජු සාණාත්මක බලපෑමක් ඇති කළ අතර, එමගින් ගනුදෙනුවලට වන බලපෑම අවම කරලීම සඳහා ජා.මෙ.ක. දෙපාර්තමේන්තුව විවිධ පාලන මිණුම් දඩු යොදා ගන්නා ලදී.
- මුදල් ප්‍රවාහ පුරෝකථනය සහ වත්කම් සහ වගකීම්වල පරිණත කාලයන් විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් මෙන්ම අදාළ මුදල් වර්ගවලින් ප්‍රමාණවත් වත්කම් ප්‍රමාණයක් අධි ද්‍රවශීල වත්කම් ලෙස පවත්වා ගැනීමෙන් ද්‍රවශීලතා අවදානම සාර්ථකව කළමනාකරණය කරන ලදී. ඒ අනුව සලකා බලන කාලය තුළ සියළුම ගෙවීම් කිසිදු පැහැර හැරීමකින් තොරව කාලීනව සිදුකරන ලදී.
- කාර්යයන්හි නියුතු පුද්ගලයින්, පද්ධතීන් සහ අනෙකුත් ක්‍රියාවලීන් තුළින් මතු වන මෙහෙයුම් අවදානම, ආයෝජන මාර්ගෝපදේශ යාවත්කාලීන කිරීම, ගනුදෙනු කරන පද්ධතීන් වැඩිදියුණු කිරීම හා නිරවද්‍යතාවය පරීක්ෂා කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ශක්තිමත් කිරීම තුළින් කළමනාකරණය කරන ලදී. ජා.මෙ.ක.දෙපාර්තමේන්තුව විසින් විය හැකි ව්‍යාසනයකින් වහා ප්‍රකෘති තත්ත්වයට පත්වීම සඳහා වන අහඹු සැලැස්ම (Disaster recovery contingency plan) සාර්ථකව අත්හදා බලන ලද අතර මෙහෙයුම් මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුකූලවීම් දැඩිව විමර්ශනයට යොමුකරන ලදී.

15.3 දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ ප්‍රගතිය

ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ විදේශ විනිමය අනුපාතිකය ක්‍රමවත්ව පවත්වා ගැනීම තහවුරු කිරීමත්, දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ මනා ක්‍රියාකාරීත්වයකින් පවත්වාගැනීම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහාත්, ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ කටයුතු, එහි ගනුදෙනු සහ එක් එක් වාණිජ බැංකු දෛනිකව පවත්වා ගන්නා විදේශ විනිමය ප්‍රමාණයන් සමීපව අධීක්ෂණය කිරීම 2011 වසරේ ද අඛණ්ඩව සිදුකරන ලදී.

2011 වසරේ මුල් මාස 10 තුළ, එක්සත් ජනපද ඩොලරයට එරෙහිව ශ්‍රී ලංකා රුපියල සුළු වශයෙන් ප්‍රතිප්‍රමාණය විය. මෙම කාලය තුළදී, රට තුළට පැමිණි විදේශ මුදල් ප්‍රවාහයන් සඳහා ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ සමීපස්ථ ණය, විදේශ ආයෝජන, ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර නිකුතුව, පෞද්ගලික ප්‍රේෂණ හා වෙළෙඳ ගනුදෙනු සම්බන්ධ ලැබීම් ධායක විය. නමුත් වසර අගභාගයේ දී ඉන්ධන, රත්‍රන් හා වාහන ආනයනය සම්බන්ධව විදේශ විනිමය ගලායාම් ඇති වීම හේතුවෙන් විනිමය අනුපාතය අවප්‍රමාණය වීමට පීඩනයක් ඇති විය. ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ විනිමය අනුපාතයෙහි අධික විචලනයන් සමනය කිරීම සඳහා, 2011 වසර තුළදී ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ක්‍රියාකාරී මෙහෙයක නිරත විය. 2011 වසර තුළදී එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 3,183 ක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළට මුදාහරින ලද අතර එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 343 ක් දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළෙන් අවශෝෂණය කරගන්නා ලදී. ඒ අනුව 2011 වසර තුළදී දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළ වෙත මුදාහරින ලද ශුද්ධ විදේශ විනිමය ප්‍රමාණය එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 2,840 ක් විය.

2011 වසර තුළදී ශ්‍රී ලංකා රුපියල ඇමෙරිකානු එක්සත් ජනපද ඩොලරයට සාපේක්ෂව සියයට 2.59 කින් අවප්‍රමාණය විය. 2010 වසර අවසානයේ දී රුපියලේ 110.95 ක් වූ ඇමෙරිකානු එක්සත් ජනපද ඩොලරය, 2011 වසර අවසාන වන විට රුපියලේ 113.90 දක්වා වැඩි විය. 2010 වසරේ ඇමෙරිකානු එක්සත් ජනපද ඩොලර් බිලියන 11.06 ක් වූ අන්තර් බැංකු විදේශ විනිමය ගනුදෙනු ප්‍රමාණය 2011 වසරේ දී සියයට 49 කින් වැඩි වෙමින් ඇමෙරිකානු එක්සත් ජනපද ඩොලර් බිලියන 16.44 ක් දක්වා ඉහළ නැඟුණි. වෙනත් වසර තුළදී මෙන්ම ශ්‍රී ලංකා රුපියලට එරෙහිව අනෙකුත් විදේශ මුදල් සඳහා වූ විනිමය අනුපාත සම්බන්ධ තොරතුරු රජයේ දෙපාර්තමේන්තුවලට, සංස්ථාවලට, දේශීය හා විදේශීය නියෝජිත ආයතන සහ වෙනත් පාර්ශ්වයන්ට සැපයීම ද අඛණ්ඩව සිදුකරන ලදී.

සංඛ්‍යා සටහන II-11
අන්තර් බැංකු විදේශ විනිමය ගනුදෙනු පරමාව - 2011

ඇ.එ.ජ.ඩොලර් මිලියන

මාසය	එතැන්	පසුදින	එදින	ඉදිරි	එකතුව
ජනවාරි	477.35	113.85	96.50	459.35	1,147.05
පෙබරවාරි	362.25	71.95	118.05	212.26	764.51
මාර්තු	658.10	116.10	119.50	416.46	1,310.16
අප්‍රේල්	538.40	135.00	149.20	393.25	1,215.85
මැයි	531.55	203.95	206.00	514.93	1,456.43
ජූනි	573.80	243.95	264.70	694.41	1,776.86
ජූලි	408.40	211.45	194.80	402.16	1,216.8
අගෝස්තු	622.33	195.05	226.10	557.35	1,600.83
සැප්තැම්බර්	652.40	138.85	159.25	445.01	1,395.51
ඔක්තෝබර්	653.53	145.60	135.20	546.95	1,481.28
නොවැම්බර්	741.15	196.95	134.60	553.95	1,626.65
දෙසැම්බර්	702.23	137.29	151.90	459.09	1,450.51
එකතුව	6,921.49	1,909.99	1,955.80	5,655.17	16,442.45

මූලය : ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සංඛ්‍යා සටහන II-12

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව මගින් විදේශ විනිමය මිලට ගැනීම් සහ විකුණුම් - 2011

ඇ.එ.ජ.ඩොලර් මිලියන

මාසය	මිලට ගැනීම්	විකුණුම්	ශුද්ධ මිලට ගැනීම්
ජනවාරි	30.50		30.50
පෙබරවාරි		170.75	(170.75)
මාර්තු	117.65	7.00	110.65
අප්‍රේල්		127.55	(127.55)
මැයි		130.15	(130.15)
ජූනි	100.29	7.70	92.59
ජූලි		416.99	(416.99)
අගෝස්තු		197.60	(197.60)
සැප්තැම්බර්		514.05	(514.05)
ඔක්තෝබර්		431.58	(431.58)
නොවැම්බර්	30.00	594.15	(564.15)
දෙසැම්බර්	65.00	586.18	(521.18)
එකතුව	343.44	3,183.69	(2,840.25)

මූලාශ්‍රය : ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

16. කළමනාකාරිත්ව විගණන

කළමනාකාරිත්ව විගණන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මෙහෙයුම් සහ පාලන පද්ධතීන්වලට වටිනාකම් එකතු කිරීම සහ වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය තහවුරු කිරීමේ සහ උපදේශාත්මක සේවාවන් සැපයීම 2011 වසර තුළදී ද සිදුකරන ලදී. ඒ අනුව බැංකුවේ මෙහෙයුම් පද්ධතීන්ට අදාළ අවදානම් කළමනාකරණ, අභ්‍යන්තර පාලන සහ යහපාලන ක්‍රමවේදයන්ගේ ස්පඵලායිතාවය ඇගයීමකට භාජනය කළ අතර අවශ්‍ය අවස්ථාවලදී ඒවායෙහි වැඩි දියුණුව සඳහා නිර්දේශ ඉදිරිපත් කරන ලදී.

තහවුරු කිරීමේ සහ උපදේශාත්මක සේවාවන් සැපයීම සඳහා වැදගත් වන පූර්ව අවශ්‍යතාවයන් වන්නේ, ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් ප්‍රමිතීන්ට සහ මනා පරිචයන්ට අනුකූලව විගණන කටයුතු කිරීම සහ ඒ අනුව විගණන ක්‍රියාකාරකම්වල ගුණාත්මකභාවය ඉහළ මට්ටමක පවත්වා ගැනීමයි. ඒ සම්බන්ධව බාහිර පාර්ශවයක් විසින් සකස් කරන ලද විගණන කටයුතුවල ගුණාත්මකභාවය ඇගයීම පිළිබඳ වාර්තාවේ සඳහන් නිර්දේශයන් තවත් බාහිර වෘත්තීයවේදී කණ්ඩායමකගේද සහයෝගය ඇතිව, දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්ය මණ්ඩලය විසින් ක්‍රියාවට නංවන ලදී. එම පදනම මත විගණන අත්පොත සැකසීම, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විගණනය කළයුතු කටයුතු හඳුනාගැනීම සහ ඒ අනුව අවදානම් පදනම් කරගත් උපායමාර්ගික විගණන සැලැස්ම සහ වාර්ෂික මෙහෙයුම් විගණන සැලැස්ම සැකසීම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වසර තුළදී සිදුකරන ලදී.

තවද, විගණන ප්‍රතිඵල සන්නිවේදනය කිරීමේ නව ආකෘති පත්‍රයක් ඇතුළුව විගණන ආකෘති පත්‍ර කට්ටලයක්

හඳුන්වාදීමෙන් විගණන කටයුතු ලේඛනගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය තවදුරටත් වැඩි දියුණු කරන ලදී. මතු සඳහන් කරුණුවලට අමතරව විගණන නිරීක්ෂණයන් වාර්තා කිරීම සඳහා අදියර හතරකින් සමන්විත වූ ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වාදීම සිදුකරන ලදී. එනම්, විගණන කටයුතු අවසානයේදී අදාළ පාර්ශවයන් සමග සමාලෝචන රැස්වීම් පැවැත්වීම, ලිඛිතව විගණන නිරීක්ෂණයන් සන්නිවේදනය කිරීම, නිරීක්ෂණ සඳහා අදාළ දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රතිචාර ලැබීමෙන් පසු කෙටුම්පත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම සහ ඉන්පසු අවසාන විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම වේ.

ඉහත සඳහන් කාර්යයන්ට අමතරව, 2011 වසර තුළ ද විගණන කාර්ය මණ්ඩලයේ නිපුණතා වර්ධනය කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී. ඒ අනුව, විගණනය, අවදානම් කළමනාකරණය, අභ්‍යන්තර පාලනය, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිතීන්, සංචිත කළමනාකරණය සහ ද්‍රවශීලතා කළමනාකරණය පිළිබඳ දේශීය හා විදේශීය පුහුණුවීම් සඳහා විගණන කාර්ය මණ්ඩලයට අවස්ථාවන් ලබාදෙන ලදී. තවද, ජාත්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිතීන්, ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන් සහ විගණනයට අදාළ අනෙකුත් විෂයයන් පිළිබඳව විගණන කාර්ය මණ්ඩලය දැනුවත් කිරීමේ සැසි දෙපාර්තමේන්තුව තුළ පවත්වන ලදී.

මීට අමතරව, තොරතුරු පද්ධති විගණන කාර්ය මණ්ඩලයේ නිපුණතා මට්ටම වර්ධනය කිරීම උදෙසා එම කාර්ය මණ්ඩලයට දේශීය හා විදේශීය පුහුණු අවස්ථා ලබාදෙන ලදී. විගණන කටයුතු ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී Audit Command Language මෘදුකාංගය යොදා ගනිමින් දත්ත උකහා ගැනීම සහ විශ්ලේෂණය කිරීම පිළිබඳව විගණන කාර්ය මණ්ඩලය දැනුවත් කිරීමේ සැසි ද පවත්වන ලදී.

ඉහත සඳහන් පරිදි විගණන කටයුතුවල ගුණාත්මකභාවය සහ විගණන කාර්ය මණ්ඩලයේ නිපුණතාවය ඉහළ නංවා ගැනීමට කටයුතු කළ අතරතුර ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා මෙහෙයුම් හා පාලන පද්ධතීන්වලට වටිනාකම් එකතු කරන හා ඒවා වැඩි දියුණු කිරීමට අදාළ තහවුරු කිරීමේ සහ උපදේශාත්මක සේවාවන් සැපයීම ද දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වසර තුළදී සිදුකරන ලදී. ඒ සම්බන්ධයෙන් ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල සඳහා වාර්තා කරනු ලබන ශුද්ධ ජාත්‍යන්තර සංචිත සහ සංචිත මූල්‍ය දත්තවල නිරවද්‍යතාවය තහවුරු කිරීම සඳහා කරන ලද විගණනය ප්‍රධාන වේ. ගනුදෙනු පාර්ශවකරුවන් තෝරාගැනීම සහ ණය අවදානම් කළමනාකරණය, අභ්‍යන්තර හා බාහිර පාර්ශවයන්ගේ ජංගම ගිණුම් නඩත්තුව, ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් අධීක්ෂණය, කාර්ය මණ්ඩල හඳුනාගැනීමේ කළමනාකරණ පද්ධතිය සහ ගිනි ආරක්ෂණය වැනි ක්‍රියාවලීන්හි විමර්ශන කටයුතු කිරීම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද අනෙකුත් ප්‍රධාන විගණනයන් වේ. තවද, ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු, ගෙවීම් හා පියවීම්, දේශීය කටයුතු, රාජ්‍ය ණය සහ ව්‍යවහාර මුදල් යන දෙපාර්තමේන්තුවල කටයුතු අධීක්ෂණ විමර්ශනයන්ට භාජනය කරන ලදී.

අවදානම් පදනම් කරගත් විගණන ක්‍රමවේදය හඳුන්වාදීමත් සමගම තොරතුරු පද්ධති විගණන කටයුතු ද සැලකිය යුතු මට්ටමකින් පුළුල් කරන ලදී. ඒ අනුව, ප්‍රධාන පරිගණකගත තොරතුරු පද්ධතීන් වන විවට වෙළෙඳපොළ විද්‍යුත් ලංසු තැබීමේ පද්ධතිය, තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය, නිර්ලේඛනගත සුරැකුම්පත් පියවීම් පද්ධතිය සහ භාණ්ඩාගාර මෙහෙයුම් කළමනාකරණ පද්ධතිය වැනි පද්ධතීන්හි විගණන කටයුතු මෙම වසරේදී සිදුකරන ලදී. තවද, ව්‍යාපාර අඛණ්ඩතා සැලසුම් කමිටුව විසින් ව්‍යාපාර අඛණ්ඩතා සැලසුම්වල සඵලදායීතාවය තහවුරු කර ගැනීම සඳහා පවත්වන ලද වැඩමුළු වල කටයුතු නිරීක්ෂණය කිරීම හා ඇගයීම ද සිදුකරන ලදී.

විගණනයන් අවසානයේදී විගණන නිරීක්ෂණයන් හා නිර්දේශයන් අදාළ ක්‍රියාවලි හිමියන්ට දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සන්නිවේදනය කරන ලදී. විගණන කටයුතුවල ප්‍රගතිය අධීක්ෂණයට, මුදල් මණ්ඩල උපදේශන විගණන කමිටුවට සහ මුදල් මණ්ඩලය වෙත නියමිත කාලවකවානු වලදී වාර්තා කරන ලදී. තවද, විගණන කටයුතු පිළිබඳ වාර්තා විගණකාධිපතිතුමාට ද අර්ධ වාර්ෂිකව ඉදිරිපත් කරන ලදී.

17. ගෙවීම් සහ පියවීම්

ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සුරක්ෂිත, ශක්තිමත් සහ කාර්යක්ෂම ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධති ප්‍රවර්ධනය පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීම තවදුරටත් සිදු කරන ලදී. 2011 වසර තුළදී මෙම කාර්යය ඉටුකර ගැනීම සඳහා ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියෙහි මෙහෙයුම් කටයුතු පවත්වාගෙන යෑමත්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි විදේශ සංචිත කළමනාකරණය හා සම්බන්ධ ගෙවීම් සහ පියවීම් උපදෙස් සැකසීම සහ ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ විවට වෙළෙඳ කටයුතු පිළිබඳ මෙහෙයුම් කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා පසු මෙහෙයුම් කාර්යාල පහසුකම් සැලසීමත්, ස්විෆ්ට් සන්නිවේදන කටයුතු කළමනාකරණය කිරීමත් සහ ආසියානු නිෂ්කාශන සංගමය හරහා මුදල් ගනුදෙනු පියවීමත් සිදු කරන ලදී. ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතියේ නිසි ක්‍රියාකාරීත්වය පවත්වා ගැනීමත්, ගෙවීම් පද්ධතිවල ස්ථායීතාවයට බලපෑ හැකි අවදානම් අවම කිරීමත් සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීම සහ අවේක්ෂණ කටයුතු ද ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලදී. එමෙන්ම ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සාක් ගෙවීම් කවුන්සිලයෙහි සාක් ගෙවීම් ප්‍රවේශ ලේකම් කාර්යාල කටයුතු ඉටු කිරීම ද නොකඩවා සිදු කරන ලදී.

17.1 තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය මෙහෙයවීම

ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව, තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියෙහි මෙහෙයුම්කරු ලෙස සහභාගීත්ව ආයතන අතර මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ තුළ සිදුවන ගනුදෙනු පියවීම මෙන්ම ඔවුන්ගේ ගනුදෙනුකරුවන්ගේ ගෙවීම් තත්කාලීන දළ පදනම මත පියවීමත් තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියෙහි මෙහෙයුම් කාලය තුළදී සහභාගිකරුවන් සඳහා උපකාරක සේවා සැපයීමත් නොකඩවා සිදු කරන ලදී. 2011 වසර තුළදී

තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය මගින් පියවන ලද මුළු ගනුදෙනු සංඛ්‍යාව 267,289 ක් වූ අතර එම ගනුදෙනුවල මූල්‍යමය වටිනාකම රුපියල් බිලියන 57,790 ක් විය. 2011 වසර තුළදී තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය තුළ එක් දිනක දී වාර්තා කළ වැඩිම ගනුදෙනු සංඛ්‍යාව 1,515 ක්ද, වැඩිම මූල්‍යමය වටිනාකම රුපියල් බිලියන 490 ක්ද විය. වසර තුළ සිදුකළ ගනුදෙනු සංඛ්‍යාවේ සහ මූල්‍ය වටිනාකමවල දෛනික සාමාන්‍යයන් පිළිවෙලින් 1,114 ක් සහ රුපියල් බිලියන 241 ක් විය. ලංකාසෙට්ල් පද්ධතියෙහි සුමට ක්‍රියාකාරීත්වය පවත්වා ගැනීම සඳහා දෛනිකව ලබාදෙන ද්‍රවශීලතා පහසුකම ඉල්ලා සිටි සහභාගිකරුවන් වෙත දෛනිකව රුපියල් බිලියන 11.6 ක පමණ මුදලක් නිදහස් කිරීම හා ඒවා නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා ද ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පහසුකම් සලසන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු 24ක්, බැංකු නොවන ප්‍රාථමික වෙළෙඳුන් 7 ක්, සේවක අර්ථසාධක අරමුදල සහ කොළඹ කොටස් හුවමාරුවේ මධ්‍යම තැන්පතු පද්ධතිය තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියෙහි සහභාගිකරුවන් විය. පසුගිය වසර තුළදී බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු දෙකක් වන අමානා බැංකු ලිමිටඩ් හා ඇක්සිස් බැංකු ලිමිටඩ් සහ ප්‍රාථමික වෙළෙන්දෙකු වන වෙල්න්ට්ස්ට් සෙකුරුවිස් ලිමිටඩ් යන ආයතනවලට තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියෙහි සාමාජිකත්වය ලබාදීම නිසා 2011 වසර අවසානය වන විට සහභාගිකරුවන් සංඛ්‍යාව 34 ක් දක්වා වැඩි විය. කාර්යසාධන දර්ශකයක් ලෙස ගත් විට තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතියෙහි ක්‍රියාකාරී පැවැත්ම 2011 වසර තුළදී සියයට 99.86 ක් ලෙස පවත්වා ගැනීමට හැකි විය. හදිසි අවස්ථාවකදී පද්ධතියෙහි ක්‍රියාකාරී පැවැත්ම සේවා බිඳ වැටීමකින් තොරව පවත්වා ගත හැකි බව තහවුරු කර ගැනීම සඳහා ආපදා ප්‍රතිසාධන වැඩ බිමෙහි සිට සජීවී මෙහෙයුම් සැසියක් සාර්ථකව වසර තුළදී සිදුකරන ලදී. 2003 වසරේදී ලොජිකා යූ.කේ (Logica uk) ආයතනය සමඟ අත්සන් කරන ලද ලංකාසෙට්ල් පද්ධතියෙහි නඩත්තු ගිවිසුම (Maintenance Agreement) 2011 සැප්තැම්බර් මාසයේදී අවසන් විය. එහෙයින් එම සමාගම සමඟම වසර 5 ක් සඳහා නව ගිවිසුමක් අත්සන් කිරීම සඳහා ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කරන ලදී.

17.2 විදේශ විනිමය ගනුදෙනු පියවීම

2011 වසර තුළදී ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව, ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ආරම්භ කරනු ලැබූ රන් සහ ස්ථාවර අය සුරැකුම්පත් (Fixed income securities) ගනුදෙනු ඇතුළු විදේශ විනිමය ගනුදෙනු සඳහා පසු මෙහෙයුම් කාර්යාල කටයුතු තවදුරටත් පවත්වාගෙන යන ලදී. 2010 වසර සමඟ සැසඳීමේදී පසු මෙහෙයුම් කාර්යාලය විසින් 2011 දී පියවන ලද මුළු විදේශ විනිමය ගනුදෙනු සංඛ්‍යාව සියයට 27.5 කින් වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරමින් 24,263 ක් දක්වා වැඩි විය. පෙර වසර සමඟ සැසඳීමේදී, මුළු ගනුදෙනුවල මූල්‍යමය වටිනාකම සියයට 53.4 ක සැලකිය යුතු වර්ධනයක් පෙන්නුම් කරමින් ඩොලර් බිලියන 214 ක් දක්වා වැඩි විය.

විදේශ විනිමය, රන් සහ ස්ථාවර අය සුරැකුම්පත් ගනුදෙනු ප්‍රමාණයෙහි සහ මූල්‍යමය වටිනාකමෙහි වැඩිවීම හේතුකොටගෙන ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව සිය මෙහෙයුම් කාලය රාත්‍රී 10.00 දක්වා දීර්ඝ කරන ලදී. ඒ අනුව වැඩි වූ ගනුදෙනු ප්‍රමාණය පියවීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා 2011 වසර අවසාන භාගයෙහි දී ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව ද වැඩ මුර ක්‍රමය අනුගමනය කරමින් වැඩ කරන කාලය රාත්‍රී 8.00 දක්වා දීර්ඝ කිරීම ආරම්භ කරන ලදී.

17.3 විවට වෙළෙඳ කටයුතු පිළිබඳ ගනුදෙනු පියවීම

ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ලංකාසෙට්ල් පද්ධතියෙහි සහභාගිකරුවන්ගේ ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් සහ ප්‍රතිවිකුණුම් කටයුතු මත පදනම්ව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි සුරැකුම්පත් කළමනාකරණ සුරැකුම්පත් වෙන්කර දීම මගින්, දේශීය මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුවෙහි විවට වෙළෙඳ කටයුතු පිළිබඳ ගනුදෙනු සඳහා පසු මෙහෙයුම් කාර්යාල පහසුකම් සැපයීම සිදු කරන ලදී. ඒ අනුව පසුගිය වසර තුළදී ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව මගින් වටිනාකම රුපියල් බිලියන 14,490 ක් වූ ප්‍රතිමිලදී ගැනීම් ගනුදෙනු 7,708 ක් ද වටිනාකම රුපියල් බිලියන 141 ක් වූ ප්‍රතිවිකුණුම් ගනුදෙනු 233 ක් ද සඳහා ද පියවීම් කටයුතු සිදු කරන ලදී. ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සහභාගිකරුවන් වෙත දෛනිකව ලබාදෙන ද්‍රවශීලතා පහසුකම ලබාදීමත්, එම ද්‍රවශීලතා පහසුකම පියවනු ලබන ආකාරය නිරීක්ෂණය කිරීමත් සිදුකරන ලදී. 2011 වසර තුළදී දෛනිකව ලබාදෙන ද්‍රවශීලතා පහසුකම යටතේ වටිනාකම රුපියල් බිලියන 2,778.5 ක් වූ ගනුදෙනු 10,253 ක් පියවන ලදී.

17.4 ස්විෆ්ට් සන්නිවේදන කටයුතු

ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව, තම මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා මෙන්ම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙහි අනෙකුත් අංශවල මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා ද ස්විෆ්ට් සන්නිවේදන පද්ධතිය භාවිතා කරයි. මනා සම්බන්ධතාවයක් පවත්වා ගැනීමත් භාවිතා කරන්නන් සඳහා අඩු පිරිවැය සේවාවක් සැපයීමත් සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ස්විෆ්ට්නෙට් (SWIFTNet) සෘජු සම්බන්ධතාවය වෙනුවට ලංකා ෆයින්ෂියල් සර්විසස් බියුරෝ ආයතනය (Lanka Financial Services Bureau) හරහා 2011 නොවැම්බර් මාසයේදී වකු සම්බන්ධතාවයක් ලබා ගන්නා ලදී.

ජාත්‍යන්තර මෙහෙයුම් දෙපාර්තමේන්තුවෙහි වැඩ මුර ක්‍රමය ආරම්භ කිරීම ඇතුළු අනෙකුත් හේතු නිසා වැඩිවූ විදේශ විනිමය ගනුදෙනු සිදු කිරීම සඳහා ස්විෆ්ට් සන්නිවේදන අංශයෙහි මෙහෙයුම් කටයුතු ද පුළුල් කරන ලදී. 2011 වසර තුළදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විසින් යවන ලද සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට ලැබුණු ස්විෆ්ට් පණිවුඩ සංඛ්‍යාව පිළිවෙලින් 1,425,944 ක් සහ 844,514 ක් විය. ලැබුණු මුළු පණිවුඩ සංඛ්‍යාවෙන් 229,073 ක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ගනුදෙනුවලට අදාළ ඒවා වූ අතර, ඉතිරිය තත්කාලීන දළ පියවීම් පද්ධතිය සහ සුරැකුම්පත් ආශ්‍රිත ගනුදෙනු හා සම්බන්ධ පණිවුඩ විය.

17.5 ආසියානු නිෂ්කාශන සංගමයේ (ආ.නි.සං.) ගනුදෙනු

ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව ආ.නි.සං යාන්ත්‍රණය හරහා සාමාජික රටවල කලාපීය ගනුදෙනුවලට අදාළ ගෙවීම් සඳහා පහසුකම් සලසන ලදී. ශ්‍රී ලංකාව ආ.නි.සං. යාන්ත්‍රණය හරහා කරන ලද මුළු ගනුදෙනුවල වටිනාකම 2011 වසරේදී රුපියල් බිලියන 488.5 ක් දක්වා සියයට 58 ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළේය. එයට ප්‍රධාන හේතුව වූයේ ඉරානයෙන් සහ ඉන්දියාවෙන් තෙල් ආනයනය කිරීම ඉහළ යාමයි. එසේ නමුත්, 2011 වසර තුළදී ආ.නි.සං. යාන්ත්‍රණය හරහා කරන ලද ගනුදෙනුවල ප්‍රමාණය වර්ධනය වූයේ සියයට 4 කින් පමණි. ඉරානය සහ පකිස්තානය සමඟ සිදු කෙරුණු ගනුදෙනු ප්‍රමාණයෙහි අඩුවීමක් සිදු වූවත් තේපාලය සහ ඉන්දියාව සමඟ සිදුවූ ගනුදෙනුවල වැඩිවීම තුළින් එම අඩුවීම නිශේධනය විය. ආ.නි.සං. යාන්ත්‍රණය හරහා කරන ලද ශුද්ධ පියවීම්වල රුපියල් වටිනාකම 2010 වසරේදී බිලියන 265.2 සිට 2011 වසරේ 411.7 දක්වා වර්ධනය විය.

2011 ජූනි මාසයෙහි දී ඉන්දියාවේ පවත්වන ලද 40 වන ආ.නි. සං. අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීමේදී වැඩි වශයෙන් අවධානය යොමු කරන ලද්දේ ආ.නි.සං. තාක්ෂණික කමිටුව මගින් දෙන ලද නිර්දේශයන් කෙරෙහිය. එනම් සාමාජික රටවල් විසින් පණිවුඩ යැවීම, ගිණුම්කරණය සහ ගිණුම් සැසඳීම සඳහා අන්තර්ජාලය පදනම් කරගත් ක්‍රමවේදයක් භාවිතා කිරීම සහ ශුද්ධ පියවීම් සඳහා වැඩ කරන දින ගණන ගණනය කිරීමේදී අදාළ සාමාජික රටවල නිවාඩු දින ඉවත්කර වඩාත් ප්‍රායෝගික ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කිරීමත් කෙරෙහිය.

17.6 ගෙවීම් පද්ධති පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ අවේක්ෂණය

2011 වසරේදී ගෙවීම් පද්ධති පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ අවේක්ෂණය පිළිබඳ ක්‍රියාවලියේදී සම්මත අවේක්ෂණ කටයුතු නොකඩවා සිදු කරන ලද අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් අවධානය යොමු කරන ලද්දේ විද්‍යුත් මගින් කෙරෙන සුළු පරිමාණ ගෙවීම් පද්ධතිවල අවදානම අඩු කිරීම කෙරෙහිය. 2009 අංක 1 දරණ ගෙවීම් කාඩ්පත් සේවා සැපයුම්කරුවන් සඳහා වූ නියෝග යටතේ ගෙවීම් කාඩ්පත් සේවා සැපයුම්කරුවන් 17 දෙනෙකුගේ බලපත්‍ර අළුත් කරන ලද අතර, හර කාඩ්පත් නිකුත් කිරීමට අපේක්ෂා කරන ලද සේවා සැපයුම්කරුවන් දෙදෙනෙකු විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද අයදුම්පත්වල ඇගයීම් කටයුතු සිදුකරන ලදී. 2010 වසරේ නිකුත් කරන ලද ණය කාඩ්පත් මෙහෙයුම් මාර්ගෝපදේශවල සඳහන් කොන්දේසිවලට අනුව ගෙවීම් කාඩ්පත් නිකුත් කරන්නන් කටයුතු කරන බවට සහතික කිරීම සඳහා ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඔවුන්ගේ කටයුතු අධීක්ෂණය කරන ලදී. ණය කාඩ්පත් මෙහෙයුම් මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුව ණය කාඩ්පත් නිකුත් කරන්නන් විසින් පිළියෙල කරන ලද ස්වයං ඇගයීම් වාර්තාවන් ඇගයීම් කරන ලද අතර, වෙබ් අඩවි මගින් කරුණු අනාවරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවයට අනුකූල වීම සහතික කිරීම සඳහා ණය කාඩ්පත් නිකුත් කරන්නන්ගේ වෙබ් අඩවි පරීක්ෂාවට ලක් කරන ලදී. තවද, 2011 වසරේදී මාර්ගෝපදේශවලට අනුකූලවීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ගෙවීම්

කාඩ්පත් කර්මාන්තයෙහි නියුතුවුවන්ගේ සංගමය මගින් පිළියෙල කරන ලද ණය කාඩ්පත් නිකුත්කරන්නන් සඳහා වූ වර්ගාධර්ම පද්ධතිය සඳහා අනුමැතිය ලබාදෙන ලද අතර, සේවා සපයන්නන් තම ගනුදෙනුකරුවන් සඳහා සේවා සැපයීමේදී එම වර්ගාධර්මවලට අනුව කටයුතු කිරීමට යොමුකරවන ලදී.

රට තුළ සුරක්ෂිත සහ ආරක්ෂාකාරී ගෙවීම් කාඩ්පත් මෙහෙයුම් ක්‍රමයක් පවත්වාගැනීමේ වැදගත්කම පිළිබඳ සැලකිල්ලට ගනිමින් ජාතික ගෙවීම් කවුන්සිලය මගින් මූල්‍ය අත්පත්කරුවන් විසින් දත්ත සංකේතන තාක්ෂණය (line encryption technology) අනුගමනය කළයුතු බවට නිර්දේශ කරන ලදී. ඒ අනුව ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් යෝජිත ආරක්ෂක ක්‍රමවේදය අනුගමනය කරන ලෙසට මූල්‍ය අත්පත්කරුවන් වෙත උපදෙස් දෙන ලදී. 2011 වසර අවසානයේදී සියළු මූල්‍ය අත්පත්කරුවන් විසින් දත්ත සංකේතන තාක්ෂණය යොදා ගැනීමේ කටයුතු ආරම්භ කරන ලද අතර 2012 වසරේදී දත්ත සංකේතන තාක්ෂණය ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්පූර්ණ කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ.

ජංගම දුරකථන ආශ්‍රිත ගෙවීම් සේවා සංවර්ධනය කිරීමට පහසුකම් සැලසීමත් එම ගෙවීම් ක්‍රමවේදයන්හි සුරක්ෂිත බව, කාර්යක්ෂම බව සහ විශ්වසනීයත්වය වර්ධනය කිරීමත් යන අදහස ඇතිව ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ජංගම දුරකථන ආශ්‍රිත ගෙවීම් සේවා සපයන්නන් නියාමනය කිරීම සඳහා ජංගම දුරකථන ආශ්‍රිත ගෙවීම් සේවා සඳහා මාර්ගෝපදේශ දෙකක් නිකුත් කරන ලදී. බැංකු මූලික ජංගම දුරකථන ආශ්‍රිත ගෙවීම් සේවා නියාමනය සඳහා 2011 අංක 1 දරණ ජංගම දුරකථන ආශ්‍රිත ගෙවීම් ක්‍රම සඳහා වූ මාර්ගෝපදේශයත් භාරකාර ගිණුම් පදනම් කරගත් ගෙවීම් සේවා නියාමනය සඳහා 2011 අංක 2 දරණ ජංගම දුරකථන ආශ්‍රිත ගෙවීම් ක්‍රම සඳහා වූ මාර්ගෝපදේශයත් නිකුත් කරන ලදී. මෙම මාර්ගෝපදේශ මගින් ප්‍රධාන වශයෙන් අවධානය යොමු කරන ලද්දේ ජංගම දුරකථන ආශ්‍රිත ගෙවීම් ක්‍රමවල නිර්නාමිකත්වය (ගෙවීමක් සිදු කිරීමේදී ගනුදෙනුකරු හඳුනාගැනීමේ අපහසුව), දුරවබෝධය (ජංගම දුරකථන ආශ්‍රිත ගනුදෙනුවල අගය, මූලාශ්‍රය සැඟවීමේ හැකියාව), වේගය (නිති විරෝධී ගනුදෙනුවක් සිදු විය හැකි වේගය) දුරස්ථබව (remoteness) සහ ව්‍යාපාරයට සම්බන්ධ නියෝජිතවරුන්ගේ පුළුල් පැතිරීම වැනි අවදානම් අවම කිරීම කෙරෙහිය.

ලංකාකේෂ්‍යර් පුද්ගලික සමාගම විසින් මෙහෙයවනු ලබන වැඩි දියුණු කරන ලද ශ්‍රී ලංකා අන්තර්බැංකු ගෙවීම් පද්ධතියෙහි සුමට ක්‍රියාකාරිත්වය සහතික කිරීම සඳහා ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2011 වසරේදී ශ්‍රී ලංකා අන්තර්බැංකු ගෙවීම් පද්ධතියෙහි මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා වූ 2011 අංක 1 දරණ පොදු විධිවිධානය නිකුත් කරන ලදී. ඡායාගත වෙක්පත් පිළිබඳ නිෂ්කාශන පද්ධතිය තුළින් විශාල වටිනාකමින් යුතු ගෙවීම් සිදු කිරීම නිසා ඇති විය හැකි පද්ධතිමය සහ පියවීම් අවදානම පිළිබඳව අවධානය යොමු කරමින් එවැනි විශාල වටිනාකමින් යුතු වෙක්පත් ඡායාගත වෙක්පත් පිළිබඳ නිෂ්කාශන පද්ධතිය මගින් නිෂ්කාශනය වීම අඩු කිරීම සඳහා ගෙවීම් හා පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අවශ්‍ය පියවර ගන්නා ලදී. එසේම විශාල වටිනාකමින් යුතු වෙක්පත් වැඩි වශයෙන්

නිකුත් කරනු ලබන්නේ රජයේ දෙපාර්තමේන්තු බැවින් වැඩි වටිනාකමින් යුතු ගෙවීම් සිදු කිරීමේදී, ඒ සඳහා වූ විද්‍යුත් පද්ධති භාවිතා කරන ලෙස අදාළ ආයතනවලට දැනුම්දෙන මෙන් මුදල් අමාත්‍යාංශයට උපදෙස් දෙන ලදී.

2010 සහ 2011 වසර වලදී තම ප්‍රතිප්‍රාප්ති වැඩබිම්වල සිට සජීවී පරීක්ෂණ වාර පවත්වන ලෙසට ලංකාසෙට්ල් පද්ධතියෙහි සහභාගිකරුවන් උනන්දු කරන ලදී. එම පරීක්ෂණ වාරවල ප්‍රතිඵලවලට අනුව අදාළ සහභාගිකරුවන් වෙත ඔවුන්ගේ හදිසි අවස්ථා සැලසුම් වැඩි දියුණු කිරීම පිළිබඳ නිර්දේශ ලබාදෙන ලදී.

ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධති පිළිබඳ තොරතුරු ප්‍රචාරණය කිරීම සඳහා නිකුත් කරනු ලබන කාර්තුමය ගෙවීම් සඟරාව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වෙබ් අඩවියෙහි පළ කිරීම 2011 වසර තුළදී ද සිදුකරන ලදී. තවද කාඩ්පත් හිමියන් සහ අනාගතයේදී කාඩ්පත් භාවිතා කිරීමට අපේක්ෂා කරන්නන් දැනුවත් කිරීම සඳහා “ණය කාඩ්පත් බුද්ධිමත් ලෙස භාවිතා කරන්නේ කෙසේද” යන මැයිත් අත් පත්‍රිකාවක් මුද්‍රණය කර බෙදා හරින ලදී. එයට අමතරව, ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සාමාන්‍ය ජනතාව සහ වාණිජ බැංකු කාර්යමණ්ඩල, ගෙවීම් පද්ධති සහ අනෙකුත් අදාළ කරුණු පිළිබඳව දැනුම්වත් කිරීම සඳහා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

17.7 සාක් ගෙවීම් ප්‍රවේශය සහ සාක් ගෙවීම් කවුන්සිලය

ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව සාක් සාමාජික රටවල් වෙනුවෙන් සාක් ගෙවීම් ප්‍රවේශයෙහි ලේකම් කාර්යාල කටයුතු 2011 වසරේදී තුන්වන වසරටත් නොකඩවා සිදු කරන ලදී. සාක් ගෙවීම් කවුන්සිලයෙහි සහ සාක් ගෙවීම් ප්‍රවේශයෙහි ප්‍රගතිය පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් කරමින් සාක් ගෙවීම් ප්‍රවේශයේ වෙබ් අඩවිය යාවත්කාලීන කිරීම හා පවත්වාගෙන යාම සිදු කරන ලදී. 2011 වසර තුළදී සාක් ගෙවීම් විවරණිකාවේ 6 වන සහ 7 වන වෙළුම ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. ගෙවීම් සහ පියවීම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2011 මැයි මස මාලදිවයිනෙහි දී පැවැත්වුණු 9 වන සාක් ගෙවීම් කවුන්සිල රැස්වීම සංවිධානය කිරීම සඳහා පහසුකම් සලසන ලද අතර, 10 වන සාක් ගෙවීම් කවුන්සිල රැස්වීම 2011 නොවැම්බර් මාසයේදී ශ්‍රී ලංකාවේ දී පවත්වන ලදී.

2008 වසරේදී සාක් ගෙවීම් කවුන්සිලය ආරම්භයේ සිට සාමාජික රටවල් විසින් විශාල වටිනාකමින් යුත් ගෙවීම් පද්ධති සහ ගෙවීම් සහ පියවීම් පද්ධතිවල සංස්ථාපිත විධිවිධාන පිළිබඳව ලබාගත් ප්‍රගතීන් සැලකිල්ලට ගනිමින්, 2010 වසරේදී සාක් ගෙවීම් කවුන්සිලය විසින් සිය අවධානය ඉලෙක්ට්‍රොනික සුළු පරිමාණ ගෙවීම් පද්ධති සංවර්ධය කිරීම සඳහා ද අවදානම් හඳුනාගැනීම මෙන්ම එම අවදානම් අවම කර ගැනීම සඳහා අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රමවේද කෙරෙහි ද යොමු කරන ලදී. ඒ අනුව 9 වන සාක් ගෙවීම් කවුන්සිල රැස්වීමේදී සකසන ලද එහි දැක්ම සහ මෙහෙවර පිළිබඳ ප්‍රකාශයන් මත පදනම්ව සාක් ගෙවීම් කවුන්සිලයෙහි අරමුණු සංශෝධනය කිරීම ද 10 වන රැස්වීමේදී සිදු කෙරිණි.

18. ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන සහ නිරීක්ෂණ

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අනුගමනය කරන ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ සමාලෝචන සහ අධ්‍යයනයන් කිරීම, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ උපාය මාර්ගික සැලසුම් ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධීකරණය කිරීම සහ උපාය මාර්ගික සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රගතිය නිරීක්ෂණය කිරීම, යනාදිය සම්බන්ධ වගකීම ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන සහ නිරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවට පැවරී තිබේ. එසේම, අදාළ කාලපරිච්ඡේදය තුළදී මහ බැංකුව විසින් නිකුත් කරන ලද ප්‍රතිපත්ති හා සම්බන්ධිත ලේඛන විද්‍යුත් ආකාරයෙන් යාවත්කාලීන කිරීම සහ තැන්පත් කිරීම ද දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අඛණ්ඩව වසර තුළදී සිදු කරන ලදී.

(1) ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචනයන් කිරීම

වසර තුළදී ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන සහ නිරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව “බැංකු අංශයේ අර්බුදය විසඳීම පිළිබඳ සිද්ධි අධ්‍යයනයක්” සහ “ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කාර්ය මණ්ඩල නිවාස ණය ක්‍රමය යටතේ නිවාස ණය මුදාහැරීමේ කාර්යක්ෂමතාවය” පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් ද සිදුකරන ලදී. මෙම අධ්‍යයන පදනම් කරගෙන ප්‍රතිපත්ති නිර්දේශ සමඟ අදාළ විස්තරාත්මක තොරතුරු අවස්ථා දෙකක දී කළමනාකරණයට ඉදිරිපත් කරන ලදී. “සංසරණයේ පවතින මුදල්වල ඉහළ යෑමේ නැඹුරුව” පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් සහ “බැංකු නොවන මූල්‍ය අංශයේ අර්බුදය විසඳීම” පිළිබඳ සිද්ධි අධ්‍යයනයක් ද වසර තුළදී සිදුකරමින් පැවතිණි. ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ වූ විද්‍යුත් ප්‍රස්තකාලය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ දෙපාර්තමේන්තු විසින් නිකුත් කරන ලද ප්‍රතිපත්ති හා සම්බන්ධිත විධානයන්, උපදෙස් මාලා සහ ප්‍රකාශනයන් සමඟින් වසර තුළදී අඛණ්ඩව යාවත්කාලීන කරන ලදී. භාවිතා කිරීම පහසුකිරීමේ අරමුණෙන් විද්‍යුත් ප්‍රස්තකාලය දියුණු කිරීම සඳහා වූ යෝජනාවලියක් තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවට භාරදීමද වසර තුළදී සිදු කෙරිණි.

(2) 2011 - 2015 උපාය මාර්ගික සැලසුම ක්‍රියාවට නැංවීම

2007 වසරේ සිට ආරම්භ වූ උපාය මාර්ගික සැලසුම් ක්‍රියාවලිය අඛණ්ඩව ගෙනයමින් 2011-2015 සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පස්වන උපාය මාර්ගික සැලැස්ම “නව යුගය සමඟින් පෙළ ගැසෙමු අලුතින්” යන තේමා පාඨය යටතේ 2011 වසර තුළදී සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක විණි. 2011 - 2015 කාලය සඳහා වූ උපාය මාර්ගික සැලැස්ම වඩාත් ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කරනු වස්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු නිලධාරීන්ට ඔවුන්ගේ කාර්යයන් හා වගකීම් පිළිබඳ මනා අවබෝධයක් ලබාදීමට දෙදින වැඩමුළුවක් 2011 ජනවාරි මස මුල් සතියේ දී පැවැත්විණි. වැඩමුළුවේ සැසිවාර, පර්ෂද මට්ටමින් සංවිධානය කරන ලද අතර එහි එක් අංගයක් ලෙස පවත්වන ලද සමීක්ෂණයට අනුව, මහ බැංකු කාර්ය මණ්ඩලයට උපාය මාර්ගික සැලසුම් ක්‍රියාවලියේ ප්‍රධාන කාරණා පිළිබඳව සතුටුදායී මට්ටමක දැනුමක් ඇති බව අනාවරණය විය.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ දෙපාර්තමේන්තු සහ පළාත් කාර්යාල එක්ව 2011 වසරේදී ඉටු කිරීමට අපේක්ෂා

කල කාර්යභාරයෙන් සියයට 93 ඉක්ම වූ සාමාන්‍ය කාර්යසාධනයක් වාර්තා කරන ලදී. 2011-2015 සඳහා වූ උපාය මාර්ගික සැලැස්ම යටතේ එකී කාර්යසාධන මට්ටම ඇගයීමටත්, උපාය මාර්ගික සැලැස්ම සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීමට බාධාකාරී වන කරුණු හඳුනාගැනීමටත්, ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන හා නිරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ත්‍රෛමාසිකව සියලුම දෙපාර්තමේන්තු සහ ප්‍රාදේශීය කාර්යාල සමඟ ප්‍රගති සමාලෝචන රැස්වීම් පවත්වන ලදී. එකී කාර්යසාධන ඇගයීමේ ප්‍රතිඵල, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අධිපතිතුමාගේ සභාපතිත්වයෙන් සහ ඉහළ කළමනාකාරිත්වයේ සාමාජිකත්වයෙන් සැදුම්ලත් උපාය මාර්ගික සැලසුම් නිරීක්ෂණ කමිටුව වෙත වාර්තා කරන ලදී. මෙම වාර්තාව පදනම් කරගනිමින්, ප්‍රගති සමාලෝචන මගින් හඳුනාගන්නා ලද පසුබැසීම් හා අඩුපාඩු සඳහා නිසි පිළියම් යෙදීමට අවශ්‍ය වන්නා වූ පියවරයන් කළමනාකාරිත්වය විසින් ගනු ලැබිණි. උපාය මාර්ගික සැලසුම් නිරීක්ෂණ කමිටුව මගින් ගන්නා ලද තීරණයන් අදාළ දෙපාර්තමේන්තු සහ පළාත් කාර්යාලවලට දන්වා යවනු ලැබූ අතර, ඊට අදාළ පසු විපරම්ද සිදුකරන ලදී.

(3) උපාය මාර්ගික සැලසුම් ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධීකරණය කිරීම

“ඉහළ ඉමකට තබමු පියවර” යන තේමා පාඨය යටතේ ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන සහ නිරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව තෙදින කතිකාවතක්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ඉහළ කළමනාකාරිත්වය, දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානීන් සහ අනෙකුත් නියෝජිතයින්ගේ සහභාගිත්වයෙන් 2011 සැප්තැම්බර් 30 සිට 2011 ඔක්තෝබර් 2 දක්වා, මහනුවර අර්ල්ස් රිජන්සි හිදී සංවිධානය කරන ලදී. මෙම තේමාව තෝරාගනු ලැබුවේ, 2016 වනවිට අපගේ ඒක පුද්ගල ආදායම දෙගුණයක් කිරීමට යන ගමනේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ඵලදායීතාවය, කාර්යක්ෂමතාවය සහ සේවාවන්හි ගුණාත්මකභාවය, අඛණ්ඩව වර්ධනය කිරීමට ඇති අවශ්‍යතාවයන්, ව්‍යවස්ථාපිත කාර්යභාරයන් ඉටු කිරීමේ දී අපගේ සේවා ප්‍රතිමානයන් ඉහළ අන්තර්ජාතික ප්‍රමිතීන්ට සමගාමීව ගෙන ඒමට ඇති අවශ්‍යතාවයන්, පිළිබිඹු කිරීමටය. භයවන වතාවට පවත්වන ලද උපාය මාර්ගික සැලසුම් කතිකාවතේ අභිප්‍රාය වූයේ, වර්තමාන උපාය මාර්ගික සැලසුම යටතේ අත්පත් කර ගත් ප්‍රගතිය විමර්ශනය කිරීමෙන්, බාහිර පාර්ශවවලින් සහ අපේක්ෂිත නව ආර්ථික වර්ධන මාවතේ දී එල්ල විය හැකි අභියෝගවලට මුහුණ දිය හැකි වන පරිදි, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මෙහෙයුම් කාර්යක්ෂමතාවය සහ ඵලදායීතාවය ඉහළ නැංවීමෙන්, අරමුණු ඇතිව, 2012 - 2016 වර්ෂ 5 සඳහා වූ උපාය මාර්ගික සැලසුම යාවත්කාලීන කිරීමය. තෝරාගත් උපාය මාර්ගික සැලසුම් තේමාව, නිසි පරිදි දෙපාර්තමේන්තු උපාය මාර්ගික සැලසුම්වලින් පිළිබිඹු වේ දැයි සහතික කරගැනීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන හා නිරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, උපාය මාර්ගික කටයුතු වෙත පෙර සියලුම දෙපාර්තමේන්තු සහ පළාත් කාර්යාල සමඟ පූර්ව කතිකාවත් රැස්වීම් පවත්වන ලදී.

19. පරිශ්‍ර

මහ බැංකුවේ අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා සේවයේ යෙදීමට කාර්ය මණ්ඩලයට සතුටුදායක සහ පහසු වාතාවරණයක් පවත්වාගෙන යාමට සහ සියලුම වැදගත් සේවාවන් බාධාවකින් තොරව පවත්වාගෙන යාමේ කටයුතු අඛණ්ඩව සිදු කිරීමට 2011 වසර තුළදී ද පරිශ්‍ර දෙපාර්තමේන්තුව පියවර ගන්නා ලදී. එසේම දෙපාර්තමේන්තුව තම කාර්ය පරාසය සාම්ප්‍රදායික ක්‍රියාකාරකම්වලින් ඉක්මවා පහසුකම් කළමනාකරණයට පරිවර්තනය කරන ලදී.

2011 වසරේ උපාය මාර්ගික සැලැස්මට අනුකූලව ප්‍රවර්ධන සේවා, විදුලිය, වායු සමීකරණ, ජල සැපයුම, ප්‍රවාහන සහ සන්නිවේදන වැනි ඉතා වැදගත් සේවාවන් ඉහළ තත්ත්වයේ මෙහෙයුම් විශ්වාසනීය මට්ටමකින් යුතුව පවත්වාගෙන යාම සහ බැංකු පරිශ්‍රය නඩත්තු කිරීම ඇතුළුව දෙපාර්තමේන්තුවේ අභිමතාර්ථයන් සපුරා ගැනීම අරමුණු කරගත් මූලික ක්‍රියාකාරකම් පරිශ්‍ර දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පවත්වාගෙන යන ලදී. බැංකුවේ ව්‍යාපාරික අඛණ්ඩතාවය සහතික කිරීමට දායක වන මෙම පහසුකම් සැපයීම 100% විශ්වාසනීය මට්ටමකින් පවත්වාගෙන යාමට දෙපාර්තමේන්තුවට හැකි විය.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ දේපළ වටිනාකම සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් වර්ධනය කිරීමට හේතු වූ ලොයිඩ් ගොඩනැගිල්ලේ ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු 2011 වසරේ මැයි මාසයේ දී නිමකර, විවෘත කරන ලද ගොඩනැගිල්ලේ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව ස්ථාපනය කරන ලදී. මෙම ඓතිහාසික ගොඩනැගිල්ලේ ස්වරූපය, ඉහළ ගුණාත්මක බවින් සපිරි ඉදිකිරීමේ ප්‍රමිතියකින් යුතු වූ මුල් අලංකාරත්වයට ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම පරිශ්‍ර දෙපාර්තමේන්තුවේ වෘත්තීය කාර්ය මණ්ඩලය ඇතුළු බාහිර පාර්ශ්වයන්ගේ සාමූහික උත්සාහයක සහ මහ බැංකුවේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකරණයේ මඟ පෙන්වීමේ මහඟු ප්‍රතිඵලයක් වේ. මෙයට අමතරව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු ගොඩනැගිල්ල ඉදිරිපිට පිහිටා ඇති සහ මහ බැංකුව විසින් අයිති කරගත් පළමුව නැගෙන ලීයුදුවල් ඇඹුවරන්ස් ගොඩනැගිල්ල ලෙස හැඳින්වූ වසර සියක් පමණ පැරණි සෙන්ට්‍රල් පොයින්ට් ගොඩනැගිල්ලේ ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු 2011 වසරේ දී ආරම්භ කරන ලදී.

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 14 වන මහලේ පිහිටා ඇති සම්මන්ත්‍රණ ශාලා අංක 3 (C3) ශ්‍රව්‍ය අනුරූප අභ්‍යන්තර සැලසුම් සහිතව නවීන බහු මාධ්‍ය සහ ශ්‍රව්‍ය දෘෂ්‍ය සම්මන්ත්‍රණ ශාලාවක් බවට පරිවර්තනය කිරීමේ කාර්යය පරිශ්‍ර දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සාර්ථකව නිම කරන ලදී. ගුණාත්මක භාවය වැඩිදියුණු කර එහි තත්ත්වය උසස් ප්‍රමිතියක සම්මන්ත්‍රණ ශාලාවක් දක්වා ඉහළ නැංවීම සඳහා නවීන තාක්ෂණික වැඩිදියුණු කිරීම් සහ උපාංග සවි කරන ලදී. මහ බැංකුවේ සන්ථාගාරයද නවීකරණය කරන ලද අතර නවීන තාක්ෂණික උපාංග සවි කිරීම මගින් එහි පෙනුම සහ වාතාවරණය වැඩි දියුණු කරන ලදී.

නුවරඑළිය සහ කතරගම යන ස්ථානවල ඇති නිවාඩු නිකේතනවල පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීමේ කටයුතු සහ ප්‍රතිසංස්කරණ කටයුතු 2011 වසරේ දී නිමකරන ලදී. උතුරුමැද පළාත් කාර්යාලයේ පිහිටා ඇති අවුරුදු 25 කට වඩා පැරණි

ශ්‍රවණාගාරය නවීන පෙනුමක් සහ තාක්ෂණික වැඩිදියුණු කිරීම් සහිතව අළුත්වැඩියා කිරීමේ කාර්යය බොහෝ දුරට නිම කරන ලදී. එසේම ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නැගෙනහිර පළාත් කාර්යාලයෙන් සිදුකරන සංවර්ධන කටයුතු තවදුරටත් පුළුල් කිරීමට සහ පොදු ජනතාවට සපයන ප්‍රවර්ධන සේවා වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ත්‍රිකුණාමලයේ වඩාත් ඉඩ පහසුකම් සහිත පරිශ්‍රයක් නැගෙනහිර පළාත් කාර්යාලයට ලබාදීමේ දී ප්‍රධාන භූමිකාවක් පරිශ්‍ර දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඉටු කරන ලදී. රාජගිරියේ පිහිටා ඇති බැංකු විදුපියසේ විදුලි සහ නඩත්තු කටයුතු කාලීනව සිදු කළ අතර අඛණ්ඩ විදුලි සැපයුමක් සහතික කිරීම සඳහා එහි 400 KVA විදුලි ජනක යන්ත්‍රයක් ස්ථාපනය කරන ලදී. එසේම 2012 වසරේ මුල් කාර්තුවේ ඉදිකිරීම් කටයුතු ආරම්භ කිරීමේ අරමුණු සහිතව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන ගොඩනැගිල්ලට යාබදව රථ ගාලක් ඉදිකිරීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු 2011 වසරේ දී සම්පාදනය කරන ලදී.

2011 වසරේ දී අළුතින් වාහන මිලට ගැනීම සහ පවත්නා වාහනවල තත්ත්වය උසස් කිරීම මගින් පරිශ්‍ර දෙපාර්තමේන්තුව සිය රථ ගොනුව ශක්තිමත් කර ගන්නා ලදී. බැංකුවේ සාමාන්‍ය කටයුතු සඳහා ප්‍රවාහන සේවා සැපයීමට අමතරව, බැංකුව විසින් පවත්වන ලද අන්තර් ජාතික සම්මන්ත්‍රණ ගණනාවකට අඛණ්ඩ ප්‍රවාහන සේවා සැපයීමට පරිශ්‍ර දෙපාර්තමේන්තුව සමත් විය. තවද, ආගමික කාර්යයන් සහ ජාතික වැදගත්කමකින් යුතු කාර්යයන්ටද ප්‍රවාහන පහසුකම් සපයන ලදී.

තවද, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට සේවා සපයන පිටස්තර පාර්ශව සමග පරිශ්‍ර දෙපාර්තමේන්තුව සුභද සහ එලදායි සම්බන්ධතා පවත්වා ගන්නා ලදී.

20. පළාත් කාර්යාල මෙහෙයුම් කටයුතු

පළාත් කාර්යාල මෙහෙයුම් කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව (ප.මෙ.දෙ.) 2011 වසර තුළදී මාතර, අනුරාධපුර, මාතලේ, යාපනය හා ත්‍රිකුණාමලය යන නගරවල පිහිටුවා ඇති පළාත් කාර්යාලවල කටයුතු වඩාත් සමීප ලෙස මෙහෙයවීම සඳහා සිය කටයුතු තවදුරටත් පුළුල් කරනු ලැබීය.

අ) පළාත් කාර්යාලවල කටයුතු මෙහෙයවීම

පළාත් කාර්යාල සිය කාර්යයන් උපාය මාර්ගික අරමුණුවලට අනුකූලව සිදුකරන්නේද යන්න තහවුරු කර ගැනීම සඳහා ප.මෙ.දෙ. එතැන් හා දුරස්ථ අධීක්ෂණ ක්‍රම මගින් සිය මෙහෙයුම් කාර්යය කරගෙන යන ලදී. ඒ අනුව, 2011 වසර තුළදී පළාත් කළමනාකරුවන් සමග රැස්වීම් වාර 06 ක් පවත්වනු ලැබූ අතර, ප.මෙ.දෙ. නිලධාරීන් විසින් ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂණ 20 ක්ද සිදුකරන ලදී. එමෙන්ම, පළාත් කාර්යාල මගින් සතිපතා හා මාසිකව ඉදිරිපත් කරනු ලබන වාර්තා පදනම් කරගෙන ඒවායේ කාර්යසාධනය පිළිබඳ සමාලෝචනයන්ද සිදුකරනු ලැබීය. 2011 වසර තුළදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අනෙකුත් දෙපාර්තමේන්තු විසින් පළාත්බදව ඉටුකරනු ලබන සමහර කාර්යයන්, පළාත් කාර්යාලවලට

පැවරීම තවදුරටත් පුළුල් කරන ලදී. පළාත් කාර්යාලවල කටයුතු ක්‍රමිකව සිදු කිරීම සඳහා 2012 වසර තුළදී පළාත් කාර්යාල වැඩි වශයෙන් මහ බැංකු කටයුතුවල නියැලවීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන ලදී. ඒ අනුව පළාත් කාර්යාල විසින් මහ බැංකුවේ අනෙකුත් දෙපාර්තමේන්තු වෙනුවෙන් පළාත්බදව පැවැත්විය හැකි දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් සම්බන්ධව පළාත් කාර්යාලවල සේවකයන් පුහුණු කිරීම සඳහා වූ වැඩමුළුවක් 2011 දෙසැම්බර් මාසය තුළ පවත්වනු ලැබීය.

ආ) පළාත් කාර්යාලවල කාර්යයන්

(i) සංවර්ධන කටයුතු

2011 වසර තුළදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන කාර්යයන්ට සම්බන්ධ ඇතැම් කටයුතු පුළුල් අයුරින් පළාත්බදව ක්‍රියාත්මක කිරීම කෙරෙහි පළාත් කාර්යාලවල මූලික අවධානය යොමුකරනු ලැබීය. ඒ අනුව, සියළුම පළාත් කාර්යාල, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය, ස්වයං රැකියා ප්‍රවර්ධන ණය යෝජනා ක්‍රමය, කෘෂි භෝග හා දියර කිරි නිෂ්පාදන ප්‍රවර්ධන ණය යෝජනා ක්‍රමය, සෞභාග්‍යා ණය යෝජනා ක්‍රමය සහ දිළිඳුකම පිටුදැකීමේ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ව්‍යාපෘතිය (PAMP II) ආදී ණය යෝජනා ක්‍රම හරහා ආර්ථික වශයෙන් ඵලදායී ආයෝජනයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීමට වැඩි වශයෙන් සම්බන්ධ විය. මේ අතර 2010 වසර තුළ උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්වල පිහිටුවන ලද පළාත් කාර්යාල 2011 වසර තුළදී එම ප්‍රදේශ තුළ බැංකු කටයුතු ව්‍යාප්ත කිරීමට සහ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර නගා සිටුවීමට අදාළව ඉහළ ප්‍රගතියක් පෙන්වන ලදී.

(ii) දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් හා නිපුණතා සංවර්ධන වැඩසටහන්

2011 වසර තුළදී පළාත් කාර්යාල විසින් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් 798 ක් හා නිපුණතා සංවර්ධන වැඩසටහන් 124 ක් පවත්වනු ලැබූ අතර, ඒ සඳහා පිළිවෙලින් පුද්ගලයින් 30,006 දෙනෙකු හා 5,662 දෙනෙකු සහභාගි වී ඇත. දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් මගින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් හඳුන්වා දී ඇති ණය යෝජනා ක්‍රම, ඉදිරි වෙළෙඳ ගිවිසුම් ක්‍රමය සහ බැංකු හා මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයට සම්බන්ධ මාතෘකා වන රජයේ සුරැකුම්පත්වල ආයෝජනය කිරීම, ඉතිරිකිරීමේ පුරුදු ප්‍රවේශන කිරීම, ව්‍යාජ මුදල් නෝට්ටු හඳුනාගැනීම හා පිරිසිදු මුදල් නෝට්ටු භාවිතයේ ඇති වැදගත්කම, අනවසර මූල්‍ය ආයතනවල මුදල් ආයෝජනය කිරීමෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රතිවිපාක යනාදිය පිළිබඳව සාමාන්‍ය මහජනතාව මෙන්ම, ඒ සම්බන්ධව උනන්දුවක් දක්වන අනෙකුත් පාර්ශ්වයන් වෙත අවශ්‍ය අවබෝධය ලබාදීමට කටයුතු කරන ලදී. විද්‍යාත්මක කෘෂිකාර්මික ක්‍රම, පසු අස්වනු තාක්ෂණය, අධි තාක්ෂණ කෘෂිකර්මය, ගෙවතු වගාව, බිම්මල් වගාව, කොහු හා ඒ ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන, මීමැසි පාලනය, උද්‍යාන අලංකරණය ඇතුළු තවත් විවිධ විෂය පථයන් ආවරණය වන පරිදි පළාත් කාර්යාල මගින් නිපුණතා සංවර්ධන වැඩසටහන් පවත්වන ලද අතර, ඒ සඳහා ප්‍රදේශයේ අනෙකුත් අදාළ ආයතනයන්හි සහයෝගය ද ලබාගන්නා ලදී.

පළාත් කාර්යාල විසින් 2011 වසර තුළ පවත්වන ලද වැඩසටහන් පිළිබඳ විස්තර අංක II-13 දරන සංඛ්‍යා සටහනෙහි දක්වා ඇත.

**සංඛ්‍යා සටහන II-13
2011 වර්ෂය තුළදී පළාත් කාර්යාල විසින් පවත්වන ලද වැඩසටහන්**

පළාත් කාර්යාලය	දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්		නිපුණතා සංවර්ධන වැඩසටහන්	
	වැඩසටහන් සංඛ්‍යාව	සහභාගී වූ සංඛ්‍යාව	වැඩසටහන් සංඛ්‍යාව	සහභාගී වූ සංඛ්‍යාව
දකුණු පළාත	154	5,113	24	1,355
උතුරු මැද පළාත	109	4,477	32	1,767
මධ්‍යම පළාත	205	6,734	39	1,294
උතුරු පළාත	159	7,135	15	563
නැගෙනහිර පළාත	171	6,547	14	683
එකතුව	798	30,006	124	5,662

ආ) අනෙකුත් කාර්යයන්

මහ බැංකුවේ අනෙකුත් දෙපාර්තමේන්තුවල අවශ්‍යතාවය මත, පළාත්බදව කෙරෙන සමීක්ෂණ කටයුතු, සම්මන්ත්‍රණ, වැඩමුළු සහ ප්‍රදර්ශන සංවිධානය කිරීම ආදිය සඳහා තම කාර්ය මණ්ඩලය යෙදවීමට පළාත් කාර්යාල විසින් කටයුතු කරන ලදී.

එමෙන්ම, සේවක අර්ථ සාධක අරමුදලේ සාමාජිකයන්ගේ විමසුම් විශාල සංඛ්‍යාවක් පිළිබඳව සොයාබැලීම, මහ බැංකු ප්‍රකාශන හා සමරු කාසි අලෙවි කිරීම ආදිය පළාත් කාර්යාල මගින් සිදුකරනු ලැබූ තවත් කාර්යයන්ය. තවද, පළාත් කාර්යාලවල සේවකයින් සිය පළාත්වල විශේෂයෙන්ම සංවර්ධනයට අදාළ කරුණු සාකච්ඡා කිරීම සඳහා පවත්වනු ලැබූ විවිධ රැස්වීම්වලට මහ බැංකුව නියෝජනය කරමින් සහභාගි වීම ද 2011 වසර තුළ සිදුවිය.

21. රාජ්‍ය ණය

රාජ්‍ය මූල්‍ය පිළිබඳ රජයේ නියෝජිතයා වන ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව වෙත රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණය පැවරී ඇත. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව මගින් මෙම කටයුතු කරනු ලැබේ. මෙලෙස පැවරී ඇති වගකීම ඉටු කරනු වස් රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් රජය වෙනුවෙන් දේශීය වශයෙන් රාජ්‍ය ණය නිකුත් කිරීම, ණය සේවාකරණය කිරීම, ණය කළමනාකරණය කිරීම සහ විදේශ ණය සේවාකරණය කිරීම පිළිබඳ කටයුතුවල 2011 වසරේ දී ද අඛණ්ඩව නියැලිණි. එකී කටයුතුවලට අනුව රජයට අවම පිරිවැයක් ඇතිවන ආකාරයෙන් මෙන්ම රජයේ ණය සාධන පත්‍රයන්හි ආයෝජනය කරන්නන්ගේ විශ්වාසය ද වැඩිදියුණු කරමින් භාණ්ඩාගාර බිල්පත්, භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර, රුපියල් ණය සහ එ.ජ. ඩොලර්වලින් යුත් ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර

සහ ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරවලින් සමන්විත වූ විවිධ රජයේ සුරැකුම්පත් නිකුත්කිරීම හා ණය සේවාකරණය කිරීම සිදු කරන ලදී. රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2011 වසර අවසාන වන විට කළමනාකරණය කරන ලද රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 5,134 ක් වූ අතර එය රුපියල් බිලියන 2,804 ක් වූ දේශීය ණය හා රුපියල් බිලියන 2,330 ක් වූ විදේශ ණයවලින් සමන්විත විය.

2011 රාජ්‍ය අයවැයෙහි දක්වා ඇති රජයේ ණය ගැනීමේ අවශ්‍යතාවන්ට අනුකූලව මුදල් මණ්ඩලය විසින් සම්මත කළ රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ උපාය මාර්ගයන්ට අනුව රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ කටයුතු තවදුරටත් කාර්යක්ෂම හා ඵලදායී අන්දමින් කරනු වස් රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2011 වසරේ දී පියවර රාශියක් ගන්නා ලදී. එම ක්‍රියාමාර්ගයන්ගේ ප්‍රධාන අරමුණු අතර දේශීය ණය කළමනාකරණ කල්පිටිමේ විෂමතාවයන් අවම කිරීම, මුළු දේශීය ණය ප්‍රමාණය තුළ කෙටිකාලීන දේශීය ණය ප්‍රමාණයේ දායකත්වය අඩු කිරීම, මුළු ණය ප්‍රමාණයේ අන්තර්ගත විදේශ මුදලින් ගෙවිය යුතු ණය ප්‍රමාණයේ දායකත්වය අඩු කිරීම, විවිධ කල්පිටිමේ යටතේ ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළේ ඵලදා අනුපාත දැක්වෙන ඵලදා වක්‍රය (Yield curve) දීර්ඝ කිරීම සඳහා පාදක කර ගැනීමට හැකි වන සේ දිගුකාලීන රජයේ සුරැකුම්පත් නිකුත් කිරීම මෙන්ම 2014 වසර අවසාන වන විට ශ්‍රී ලංකාවේ ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිය, ආයෝජන ශ්‍රේණියේ BBB- හෝ ඉහළ අගයක් ළඟා කර ගැනීම අරමුණු කරගත් ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිත කිරීමේ මැදිකාලීන උපාය මාර්ගයන්ට අනුකූල වන පරිදි රටෙහි ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිය වැඩිදියුණු කරවීමට දායක වීම ඇතුළත්ය. තවද සමස්ත රාජ්‍ය ණය ප්‍රමාණය හා අනුබද්ධිත අවදානම් මට්ටම් විවික්ෂණ ආකාරයෙන් පවත්වා ගනිමින් දේශීය හා විදේශීය වශයෙන් රාජ්‍ය ණය සාධන පත්‍රයන් වඩාත් කාර්යක්ෂම ආකාරයෙන් නිකුත් කිරීම, දේශීය හා විදේශීය ණය සේවාකරණ ගෙවීම් නියමිත පරිදි සිදුකිරීම ද රාජ්‍ය ණය සාධන පත්‍ර හා සම්බන්ධිත ආයෝජක පදනම පුළුල් කිරීම හා විවිධාංගීකරණය කිරීම ද, ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ සඳහා බලාත්මක නියාමන රාමුව තවදුරටත් වැඩිදියුණු කිරීම සහ වෙළෙඳපොළ වෙත නිකුත් කෙරෙන රජයේ සුරැකුම්පත් නිසි අන්දමින් මධ්‍යම තැන්පතු ක්‍රමයෙහි ඇතුළත් කිරීම ද අඩුකිරීම සිදුකරන ලදී. රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2011 වසරේ සිදු කළ කටයුතුවල සාරාංශයක් පහත දැක්වේ.

(අ) ණය රැස්කිරීමේ ඉලක්ක සහ ක්‍රමෝපාය

2011 අයවැයට අනුව, අනපේක්ෂිත හදිසි තත්ත්වයන් සඳහා වෙන් කළ ප්‍රතිපාදන හැර, 2011 වසර සඳහා වූ රජයේ මුළු දළ ණය ගැනීමේ සීමාව (පොත් අගය) රුපියල් බිලියන 997.0 ක් විය. මෙය 2010 වසර සමග සැසඳීමේ දී රුපියල් බිලියන 17 ක වැඩිවීමකි. මෙයින් රුපියල් බිලියන 338.9 ක් විදේශ මූල්‍ය වලින් ද, ඉතිරිය වූ රුපියල් බිලියන 658.1 දේශීය මූල්‍යවලින් ද රැස් කිරීමට අපේක්ෂා කරන ලදී. කෙසේ වුවද, මධ්‍යකාලීන රාජ්‍ය ණය කළමනාකරණ ක්‍රමෝපායයන්ට අනුකූලව, මුළු ණය තොගයෙහි අන්තර්ගත විදේශ මුදලින් ගෙවිය යුතු වන ණය ප්‍රමාණයේ දායකත්වය තවදුරටත් අඩු කිරීමේ අරමුණින් 2011 වසර තුළ දී විදේශ මූල්‍යවලින් ණය රැස්කිරීම

රුපියල් බිලියන 322.8 ක් දක්වා අඩු කොට දේශීය මූල්‍ය මගින් රැස්කළ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 671.3 දක්වා වැඩි කරන ලදී. 2011 වසරේ රුපියල් බිලියන 994.1 ක් වූ මුළු දළ ණය රැස්කිරීම, එකී වසර සඳහා වූ ණය රැස්කිරීම් අනුමත සීමාව තුළ සිදු කරන ලදී.

විදේශ ආයෝජකයන්ට භාණ්ඩාගාර බිල්පත් හා භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල ආයෝජන සම්බන්ධයෙන් එතෙක් පහවා තිබූ උපරිම සීමාව වූ එම උපකරණවල නොපියවූ ණය තොගයෙන් සියයට 10 යේ සිට 2011 දෙසැම්බර් මාසයේදී සියයට 12.5 දක්වා වැඩි කරන ලදී. දේශීය වෙළෙඳපොළ කෙරෙහි විදේශ ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසයේ ඉහළයාමත් සමග, රජයේ සුරැකුම්පත් සඳහා ඔවුන්ගේ ඉල්ලුමේ වර්ධනයට ප්‍රතිචාර වශයෙන් අදාළ සීමාව වැඩි කරන ලදී. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, රුපියල්වලින් වූ රජයේ සුරැකුම්පත්වල (භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර) වූ විදේශිකයන්ගේ ආයෝජන වටිනාකම වසර තුළ දී රුපියල් බිලියන 28.7 ක එනම් සියයට 12 ක ඉහළයාමක් වාර්තා කරන ලද අතර 2011 අවසානයේ දී නොපියවූ සමස්ත විදේශ ආයෝජන ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 269.6 ක් (මුහුණත් අගය) විය.

වැඩි දියුණු වූ ආයෝජක විශ්වාසය සහ ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කර සඳහා වන ඵලදා වක්‍රයක් ගොඩනැගීම සඳහා වූ රජයේ මැදිහත් වීම මත වසර 10 කින් කල්පිරෙන අන්දමින් එක්සත් ජනපද ඩොලර් බිලියන 1 ක් වූ සිව්වන ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය 2011 ජූලි මාසයේ දී නිකුත් කරන ලදී. එම ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරයෙන් රැස්කරගත් මුදල්වලින් කොටසක් උපයෝගී කර ගනිමින් සියයට 18.6 සහ සියයට 19.0 අතර අධික පොලියක් යටතේ ලබාගෙන තිබූ රුපියල් බිලියන 20.3 ක රුපියල් ණය ඒවා කල්පිරීමට පෙර ගෙවා දැමීම තුළින් රාජ්‍ය ණය තොගය ප්‍රතිව්‍යුහගත කරන ලදී. සහනදායී ණයවලින් ලබාගත් ණය මුදල් ද ඇතුළත්ව 2011 වසර තුළ දී රැස් කළ අනෙකුත් විදේශ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 177.8 ක් විය.

භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල කල්පිරීම් ඒකරාශී වීම තුළින් ඒවා විශාල ප්‍රමාණයන්ගෙන් නැවත නිකුත් කිරීමේ අවදානම අවම කිරීම සඳහා, 2011 වසරේ දී කල්පිරුණ කෙටිකාලීන භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වෙනුවට මැදි හා දිගුකාලීන භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුත් කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී. ඒ අනුව, වසර 2 කට වඩා අඩු කාලයක් තුළ කල්පිරෙන භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල වටිනාකම 2011 වසර අග වන විට වූ මුළු භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් සියයට 12 ක් දක්වා අඩු කිරීමට හැකි වූ අතර 2010 වසරේ දී එම අගය සියයට 25 ක් විය. එමෙන්ම 2010 වසරේ දී මුළු භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර නිකුතුවෙන් සියයට 17 ක් වූ වසර 6 ට වැඩි කල්පිරීමේ කාලයක් සහිත වූ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර වටිනාකම 2011 වසරේ දී සියයට 43 ක් දක්වා සැලකිය යුතු ලෙස වර්ධනය විය.

මධ්‍යකාලීන ණය කළමනාකරණ ඉලක්කයන් අනුව තවදුරටත් හිතකර ගතිකයන් දක්වමින්, 2010 වසරේ සියයට 81.9 ක් වූ සමස්ත රාජ්‍ය ණය සහ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය අතර අනුපාතය,

2011 වසරේ දී සියයට 78.5 ක් දක්වා තවදුරටත් අඩු විය. පසුගිය වසර හා සැසඳීමේ දී අනෙකුත් ප්‍රධාන ණය දර්ශකයන් ද 2011 වසර තුළ දී සැලකිය යුතු වර්ධනයක් දැක්වීය. වසර 2 සහ 15 අතර පරාසයේ නව භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර කාණ්ඩ 8 ක් නිකුත් කිරීම හේතුවෙන්, 2010 වසරේ දී සියයට 26.4 ක්ව පැවති දේශීය කෙටිකාලීන ණය සහ මුළු දේශීය රාජ්‍ය ණය අතර අනුපාතය 2011 වසරේ දී සියයට 28.0 ක් දක්වා ඉහළ ගිය අතර, 2010 වසරේ දී සියයට 2.10 ක් ලෙස පැවති දේශීය ණයෙහි සාමාන්‍ය කල්පිරීමේ කාලසීමාව 2011 අවසානයේ සියයට 2.35 දක්වා හිතකර ලෙස ඉහළ ගියේය.

(අ) ණය උපකරණ නිකුත් කිරීම

2011 වසරේ දී දළ ණය අවශ්‍යතාවය වන රුපියල් බිලියන 994.1 ක් රැස්කර ගැනීම සඳහා රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් වෙළෙඳපොළ පැවැති තත්ත්වයන්ට අනුකූලව, විවිධ ණය උපකරණ භාවිතා කරන ලදී. පෙර වසරවල මෙන්ම ප්‍රාථමික වෙන්දේසි සහ සෘජු වෙන්කිරීම් යන මාර්ග ඔස්සේ අරමුදල් රැස්කිරීමේ දී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් සහ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කර ප්‍රධාන උපකරණ ලෙස තවදුරටත් යොදා ගන්නා ලදී.

මුහුණත වටිනාකමින් රුපියල් බිලියන 1,165 ක් වූ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් 2011 වසරේ දී නිකුත් කරන ලදී. මෙම මුළු අගයෙන් රුපියල් බිලියන 1,075 ක් වටිනා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නැවත නිකුත් කිරීම වූ අතර ඉතිරි රුපියල් බිලියන 89 නව නිකුත් කිරීම් විය. 2011 වසර තුළ සතිපතා භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රාථමික වෙන්දේසි 52 ක් මගින් රුපියල් බිලියන 489 ක් රැස්කළ අතර ඉතිරි රුපියල් බිලියන 676 නිකුත් කළ අවස්ථාව වන විට පැවති අවසාන ප්‍රාථමික වෙන්දේසියේ බර තැබූ සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකයන් යටතේ සෘජු නිකුතු මගින් රැස්කරන ලදී. 2010 වසර අවසානයේ භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වලට ලැබුණු ශුද්ධ විදේශික දායකත්වය වූ රුපියල් බිලියන 17 හා සැසඳීමේ දී 2011 වසර අවසානයේ දී සමස්ත විදේශීය දායකත්වය රුපියල් බිලියන 70 ක් විය.

ප්‍රාථමික වෙන්දේසි සහ සෘජු නිකුතු මගින් 2011 වසරේ දී නිකුත් කළ භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවල මුහුණත වටිනාකම රුපියල් බිලියන 603 ක් විය. භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරවලට විදේශ ආයෝජකයින්ගෙන් වූ දැඩි ඉල්ලුමක් සමග, ඒ සඳහා විදේශිකයින්ගේ දායකත්වය 2011 අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 199 ක් දක්වා වැඩි වූ අතර එය 2010 වසරේ දී රුපියල් බිලියන 38 ක් විය.

ශ්‍රී ලංකා සංවර්ධන බැඳුම්කර ප්‍රාථමික වෙන්දේසි සහ සෘජු නිකුතු මගින් එක්සත් ජනපද ඩොලර් මිලියන 547 ක් රැස්කර ගන්නා ලදී. මෙම බැඳුම්කර, වසර 3 - 5 දක්වා වූ පරිණත කාලයන්ගෙන් හා මාස 6 ක් සඳහා වූ ලන්ඩන් අන්තර් බැංකු අර්පණ අනුපාතිකයට (LIBOR) සහ පාදකාංක 365 - 390 දක්වා පරාසයකින් බර තබන ලද ආන්තිකයක් සහිතව නිකුත් කරන ලදී.

පවත්නා වාසිදායක ණය ගතිකයන් සහ අනෙකුත් ධනාත්මක සාර්ව ආර්ථික වර්ධනයන් සැලකිල්ලට ගත් ජාත්‍යන්තර ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතන තුනක් විසින් ඔවුන්ගේ වාර්ෂික ඇගයීම් අවසානයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වෛරීත්ව ණය

ශ්‍රේණිගත කිරීම් 2011 ජුනි මාසයේ දී ඉහළ දමන ලදී. ඒ අනුව ස්ටැන්ඩර්ඩ් ඇන්ඩ් පුවර්ස් ණය ශ්‍රේණිගත කිරීමේ ආයතනය ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වෛරීත්ව ණය ශ්‍රේණිය B+ සමග “ධනාත්මක” ඉදිරි දැක්මක මට්ටමට උසස් කළ අතර ෆිච් ශ්‍රේණිගත කිරීම BB- ලෙස සහතික කළ අතර ඉදිරි දැක්ම “ස්ථාවර මට්ටමක්” ලෙස උසස් කරන ලදී. මුඩ්ස් ඉන්වෙස්ටර්ස් ආයතනය ශ්‍රී ලංකාවට B 1 ශ්‍රේණිය ලබා දුන් අතර ඉදිරි දැක්ම “ධනාත්මක” මට්ටමකට ඉහළ දමන ලදී. ආයෝජකයින්ගේ විශ්වාසයේ දියුණු වීම හා ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළේ පැවති අඩු පොලී අනුපාතිකයන් රටේ වාසිදායක තත්ත්වයට හරවා ගැනීම වස්, එක්සත් ජනපද ඩොලර් බිලියන 1.0 ක වටිනාකමකින් යුත් අවුරුදු 10 ක කල්පිරීමේ කාලයකින් යුත් හතරවන ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය 2011 ජූලි මාසයේ දී නිකුත් කරන ලදී. අවාසි සහගත ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයක් තිබියදී වුවද මෙම ජාත්‍යන්තර ස්වෛරීත්ව බැඳුම්කරය එක්සත් ජනපද ඩොලර් බිලියන 7.5 ක ලංසු ආකර්ෂණය කර ගනිමින් අධි දායකත්වයක් ලබා ගැනීමට සමත් විය. මෙම නිකුතුව මිල කිරීමේ දී සියයට 6.25 ක ස්ථාවර ඵලදා අනුපාතිකයට මිල නියම වූ අතර එය අවුරුදු 10 එක්සත් ජනපද බැඳුම්කර ඵලදා අනුපාතිකය සමග සැසඳීමේ දී පාදකාංක 332 ක වැඩිවීමකි.

(ආ) ණය සේවාකරණ ගෙවීම්

රජයේ ණය ගෙවීම් පැහැර නොහැරීමේ අඛණ්ඩ වාර්තාව තවදුරටත් සුරකිමින්, නිසි ප්‍රතිපාර්ශ්වයන් වෙත නියමිත වේලාවට නියමිත වටිනාකමින් යුතුව රාජ්‍ය ණය සේවාකරණ ගෙවීම් සිදුකිරීම රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් මෙම වසර තුළදීත් අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. ණය සේවාකරණ වෙනුවෙන් 2011 වසරේ දී රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් රුපියල් බිලියන 895 ක් ගෙවන ලදී. මෙම ණය සේවා පිරිවැයෙන් රුපියල් බිලියන 538 ක් ණය වාරික ආපසු ගෙවීම් වූ අතර රුපියල් බිලියන 357 ක් ණය පොලී ගෙවීම් සඳහා විය. 2011 වසරේ සමස්ත ණය සේවා පිරිවැයෙන් පිළිවෙලින් රුපියල් බිලියන 728 ක් හා රුපියල් බිලියන 167 ක් දේශීය ණය සේවාකරණය හා විදේශීය ණය සේවාකරණය සඳහා විය.

(ඇ) පාදක ඵලදා අනුපාතිකයන්

2011 වසර තුළ දී, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පැවති ස්ථාවර මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය සහ සාර්ව ආර්ථික පරිසරයේ දියුණුවීම හේතුවෙන් ගෙන ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළේ දින 91, දින 182 සහ දින 364 භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල පිළිවෙලින් සියයට 7.24 ක්, සියයට 7.33 ක් සහ සියයට 7.55 ක් ලෙස වසර මුළු පැවති බරිත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකයන් 2011 සැප්තැම්බර් මස අවසාන වන විට පිළිවෙලින් සියයට 7.15 ක්, සියයට 7.23 ක් සහ සියයට 7.31 ක් දක්වා පහත වැටුණි. එනමුත් 2011 වසරේ හතරවන කාර්තුව මුල් භාගයේ දී ප්‍රධාන වශයෙන් දේශීය මුදල් වෙළෙඳපොළේ රුපියල් ද්‍රවශීලතාවය ශීඝ්‍ර ලෙස පහත වැටීම හේතුවෙන් ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළේ ඵලදා අනුපාතිකයන් ක්‍රමයෙන් ඉහළ නැගීම ආරම්භ විය. ඒ අනුව 2011 වසර අවසානයේ දී ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළේ දින 91, දින 182 සහ දින 364 භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල ඵලදා අනුපාතිකයන් පිළිවෙලින් සියයට 8.68 ක් දක්වා පදනම් අංක 153 කින්ද,

සියයට 8.71 ක් දක්වා පදනම් අංක 148 කින් ද, සියයට 9.31 ක් දක්වා පදනම් අංක 200 කින් ද ඉහළ යන ලදී. 2011 වසර අවසානයේ දී භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල ඵලදා අනුපාතිකයන්ගේ ඉහළ යාමේ පීඩනයක් පැවතිය ද වාර්ෂික (annualized) බරිත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකය 2010 වසර අවසානයේ සිට 2011 වසර අවසානය වන විට සියයට 8.32 සිට සියයට 7.31 දක්වා පදනම් අංක 101 කින් පහත වැටුණි. කල්පිරීමේ කාලයට අනුව 2008 වසරේ සිට 2011 වසර දක්වා භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල බරිත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකයන් සහ වාර්ෂික බරිත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකයන් පහත දැක්වෙන 1 වන සංඛ්‍යා සටහනින් දක්වා ඇත.

සංඛ්‍යා සටහන II-14

භාණ්ඩාගාර බිල්පත්වල බරිත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකයන් 2008 - 2011

වසර	පරිණත කාලය			වාර්ෂික බරිත සාමාන්‍ය ඵලදා අනුපාතිකය
	දින 91	දින 182	දින 364	
2008	18.54	11.45	18.89	18.59
2009	11.43	12.18	12.76	12.25
2010	7.86	8.42	8.43	8.32
2011	7.28	7.21	7.41	7.31

මූලාශ්‍රය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

පළමු මාස 9 තුළ පහත වැටෙමින් තිබුණු ඵලදා අනුපාතිකයන් සැලකිල්ලට ගනිමින් වසර 15 ක පරිණත කාලයකින් යුත් භාණ්ඩාගාර බැඳුම්කරයක් සියයට 9.30 ඵලදා අනුපාතිකයකට නිකුත් කිරීමෙන්, රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ඵලදා වක්‍රය වසර 15 ක් දක්වා දීර්ඝ කර ගැනීමට හැකි විය.

(ඉ) ලංකාසෙකුසු කාර්ය සාධනය - නිර්ලේඛන සුරැකුම්පත් පියවුම් පද්ධති (SSSS) සහ මධ්‍යම තැන්පතු පද්ධතිය (CDS)

රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව 2011 වසරේ දී ලංකාසෙකුසු ලෙස හඳුන්වන, මධ්‍යම තැන්පතු පද්ධතිය සහ නිර්ලේඛන සුරැකුම්පත් පද්ධතියෙහි මනා ක්‍රියාකාරිත්වය තවදුරටත් පවත්වා ගනිමින් රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළෙඳපොළෙහි ඵලදායීතාවය සහ කාර්යක්ෂමතාවය අඛණ්ඩව ඉහළ නංවන ලදී. බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවකු වන වෙල්ත් ට්‍රස්ට් සෙකියුරිටීස් ලිමිටඩ් සහ නව බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු දෙකක් වන අමානා බැන්ක් ලිමිටඩ් සහ ඇක්සිස් බැන්ක් ලිමිටඩ් හි එක්වීමත් සමග, 2010 වසරේ දී 30 ක් වූ ලංකාසෙකුසු සහභාගීකරුවන් සංඛ්‍යාව 2011 වසරේ දී 33 ක් දක්වා ඉහළ යන ලදී. තවද, මධ්‍යම තැන්පතු පද්ධතියෙහි පවත්වාගෙන යන ලද ගිණුම් සංඛ්‍යාව 2010 වසර අවසානයේ වූ 73,396 සමග සසඳා බලන විට 2011 වසර අවසානය වන විට ගිණුම් සංඛ්‍යාව 76,286 දක්වා සියයට 3.9 කින් ඉහළ ගියේය. ලංකාසෙකුසු විසින් රජයේ සුරැකුම්පත් ආයෝජකයින්හට මාසික ගනුදෙනු සාරාංශය, ගනුදෙනු පිළිබඳ ගෙවීම් ප්‍රකාශන සහ අර්ධ වාර්ෂික ශේෂ ප්‍රකාශන නිකුත් කිරීම 2011 වසර තුළ දී ද අඛණ්ඩව

සිදුකරන ලදී. ලංකාසෙකුසුහි වාර්තාගත වූ නිර්ලේඛන සුරැකුම්පත්හි වටිනාකම 2011 වසර අවසානයේ දී රුපියල් බිලියන 2,684 ක් දක්වා සියයට 12 කින් ඉහළ ගියේය.

(ඊ) ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් අධීක්ෂණය කිරීම

රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ කටයුතු දුරස්ථ පරීක්ෂාවන් සහ අවදානම් තක්සේරු කිරීම පදනම් කරගත් එතැන් පරීක්ෂාවන් හරහා අධීක්ෂණය කිරීම 2011 වසරේදී ද අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. දුරස්ථ පරීක්ෂාවන් යනු රාජ්‍ය ණය අධිකාරී වෙත කාලීනව වාර්තා කරනු ලබන ලේඛනයන්ගේ තොරතුරු මත පදනම්ව එක් එක් ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ ක්‍රියාකාරකම් අඛණ්ඩව අධීක්ෂණය කිරීමේ යාන්ත්‍රණයකි. ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ ක්‍රියාකාරකම් සීමාකිරීම හෝ වැඩිදුර පරීක්ෂාවන් සිදු කිරීම ද ඇතුළුව නිසි වේලාවට නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ පූර්ව නිගමනවලට එළැඹීමේ අරමුණින් එක් එක් ප්‍රාථමික අලෙවිකරුගේ මෙන්ම ප්‍රාථමික අලෙවිකරු පද්ධතියේ නුබුන්වත් බව, ද්‍රවශීලතාවය සහ ලාභදායීත්වය යන කරුණුවලට අදාළව ඇති විය හැකි අහිතකර වර්ධනයන් සම්බන්ධයෙන් පූර්ව අනතුරු හැඟවීමේ සංඥා පද්ධතියක් ලෙස මෙම දුරස්ථ පරීක්ෂාවන් ප්‍රයෝජනයට ගැනිණි. ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් සඳහා සිදුකරන දුරස්ථ පරීක්ෂාවන් යටතේ, වෙළෙඳපොළ අවදානම සහ ද්‍රවශීලතා අවදානම පදනම් කර ගනිමින් එක් එක් ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවකු විසින් සපයනු ලබන ලේඛනයන් විශ්ලේෂණය කිරීම සහ ඒ සම්බන්ධ නිශ්චිත වූ නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම, එතැන් පරීක්ෂා වාර්තාවන්හි නිර්දේශ කරන ලද නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියා මාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් අඛණ්ඩව සොයා බැලීම සහ ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ ඉහළ කළමනාකරණය සමග රැස්වීම් පැවැත්වීම ආදී කටයුතු අඛණ්ඩව 2011 වසරේ දී සිදු කරන ලදී. ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් වෙළෙඳපොළ, ද්‍රවශීලතා, මෙහෙයුම්, නෛතික සහ කීර්ති නාමය ආදී විවිධ අවදානම් විශ්ලේෂණය කිරීම, එවැනි අවදානම් කළමනාකරණය සඳහා පවතින ආයතනික රාමුවේ ප්‍රමාණවත් බව සහ කාර්යසාධකත්වය සහ ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ අවදානම් අවම කිරීම සඳහා පවතින ඉපයීම්, ප්‍රාග්ධනය සහ කළමනාකරණය වැනි සම්පත්වල ප්‍රමාණවත් බව විශ්ලේෂණය කිරීම එතැන් පරීක්ෂාවන් යටතේ සිදු කරනු ලබයි. 2011 වසර තුළ දී රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එතැන් පරීක්ෂාවන් 8 ක් සහ එක් විශේෂ එතැන් පරීක්ෂාවක් සිදු කරන ලදී. එසේම නියාමනයේ දී සැලකිල්ලට භාජනය වූ කරුණු නිවැරදි කිරීම සඳහා කාල රාමුවක් සහිතව ක්‍රියාමාර්ග ගන්නා ලදී.

(උ) රජයේ සුරැකුම්පත් වෙළෙඳපොළ සංවර්ධනය

රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව 2011 වසර තුළ දී උතුරු පළාත ද ඇතුළුව පළාත් 6 ක් ආවරණය කරමින් ආයෝජකයන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් 17 ක් පැවැත්වූ අතර ප්‍රදර්ශන 2 ක් සඳහා ද සහභාගි විය. මහජනතාව අතර රාජ්‍ය ණය සුරැකුම්පත් ප්‍රකට කිරීමට මෙන්ම 2011 දී ආයෝජක පදනම පුළුල් කිරීමට ද එවැනි දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් උපකාරී විය.

ද්විතීයික වෙළෙඳපොළේ රාජ්‍ය සුරැකුම්පත්හි ක්‍රියාකාරීත්වය තවදුරටත් පුළුල් කිරීම සඳහා ස්වයංක්‍රීය මිල අනාවරණ යාන්ත්‍රණයක් හඳුන්වා දීමේ අරමුණින් රාජ්‍ය ණය දෙපාර්තමේන්තුව රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් විද්‍යුත් හුවමාරු පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීමට මූලික ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත. රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් විද්‍යුත් හුවමාරු පද්ධතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය එකඟතාවයන්, යටිතල පහසුකම් හා තාක්ෂණ දැනුම ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන් වෙත ලබා දීම ද 2011 වසරේ සිදු විය.

22. ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන

2011 වසරේදීත් ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ අරමුණ වූයේ සහභාගීත්ව මූල්‍ය ආයතන හරහා කෘෂිකාර්මික, සත්ව පාලන සහ ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය අංශවල අවශ්‍යතාවයන් ඇති පුද්ගලයන් සඳහා ඵලදායී ණය යෝජනා ක්‍රම සහ අනෙකුත් ණය අතිරේකකරණ සේවාවන් සම්බන්ධීකරණය, පහසුකම් සැලසීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය ප්‍රවර්ධනය කිරීමයි. මෙම ණය වැඩසටහන් සහ අනෙක් ණය අතිරේකකරණ සේවාවන් සඳහා ශ්‍රී ලංකා රජය, විදේශීය ආයතන ආයතන, සහභාගීත්ව මූල්‍ය ආයතන සහ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අරමුදල් සපයන ලදී. ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ණය වැඩසටහන්වල උපායමාර්ගික අරමුණු පහත පරිදි වේ.

- (අ) ණය සහ අනෙකුත් සේවාවන් ලබා ගැනීමට ඉඩ සැලසීම මගින් ප්‍රාදේශීයව ආර්ථික වර්ධනය ඉහළ නැංවීම.
- (ආ) ප්‍රාදේශීයව වෙසෙන අඩු ආදායම්ලාභී ජනතාව විධිමත් මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයට ඇතුළත් කර ගැනීමට අනුබල දීම තුළින් දිළිඳුකම අඩු කිරීම.
- (ඇ) රැකියා විරහිත උගත් තරුණ පිරිස්, කාන්තාවන් හා ස්වයං රැකියාවන්හි නියුතු අයට විධිමත් මූල්‍ය අංශය තුළින් මූල්‍ය පහසුකම් ලබා ගැනීමටත් ඔවුන්ගේ හැකියාවන් වර්ධනය පිණිස සැකසූ වැඩසටහන් මගින් දැනුම සහ තාක්ෂණික කුසලතා ලබා ගැනීමටත් පහසුකම් සැලසීමෙන් ආදායම් ඉපැයීමේ කටයුතු සහ රැකියා අවස්ථා ඇති කිරීම.
- (ඈ) ගැටුම් සහ ස්වාභාවික ආපදාවන්හි බලපෑමට ලක් වූ ප්‍රදේශවල ව්‍යාපාර සහ ආර්ථික කටයුතු නැවත ආරම්භ කිරීම.
- (ඉ) ජනතාවගේ ආහාර සුරක්ෂිතභාවය තහවුරු කිරීම සඳහා අත්‍යවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍ය නිෂ්පාදනය ඉහළ නැංවීම.

2011 වසර තුළදී සහභාගීත්ව මූල්‍ය ආයතනවලට ණය අතිරේකකරණ සේවා සමග ප්‍රතිමූල්‍ය හෝ පොලී සහනාධාර සැපයීම මගින් ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සංඛ්‍යා සටහන II-15 හි සඳහන් ණය යෝජනා ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

22.1 කෘෂිකාර්මික හා සත්ව පාලන අංශය

2011 වසරේදී කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව ක්‍රියාත්මක කළ ණය යෝජනා ක්‍රම කීපයක් යටතේ සහභාගීත්ව මූල්‍ය ආයතන රුපියල් මිලියන 7,538 ක් වටිනා ණය මුදල් මුදා හැර ඇත. මෙය පසුගිය වසරට වඩා සියයට 83 ක වැඩිවීමකි. ණය මුදා හැරීමේ මෙම වැඩිවීම දේශීය වෙළෙඳපොළෙහි කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනය ඉහළ යාමට උපකාරී වූ අතර, එය 2011 වසර තුළ ආහාර මිල ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීමට උපකාරී විය.

සුළු ගොවීන්ට කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සපයන නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය 2010/11 මහ කන්නයේදී, ගොවීන් 58,844 දෙනෙකුට රුපියල් මිලියන 3,495 ක් ප්‍රදානය කර ඇත. පසුගිය වසරේ අනුරූප කන්නයට වඩා ණය වටිනාකමෙහි සියයට 73 ක සහ ණය සංඛ්‍යාවෙහි සියයට 40 ක වර්ධනයක් මෙමගින් පෙන්වයි. 2011 යල කන්නයේදී නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ප්‍රදානය කළ ණය ප්‍රමාණය රුපියල් මිලියන 2,924 ක් වූ අතර එය පසුගිය වසරේ යල කන්නයට වඩා සියයට 88 ක වැඩිවීමකි. පසුගිය යල කන්නයේ ගොවීන් 30,041 හා සසඳන විට ප්‍රතිලාභ ලැබූ ගොවීන් සංඛ්‍යාව 39,749 කි. වැඩි ණය ප්‍රමාණයක් ලබාදීම නිසා වී සහ අනෙකුත් බෝග වැඩි භූමි ප්‍රමාණයක වගා කරන ලදී. වී, නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ සපයන ලද ණය වලින් සියයට 64 ක් නියෝජනය කළ අතර එැණු සියයට 19 ක් නියෝජනය කරුණි. ඉතිරිය අර්තාපල්, බඩ ඉරිඟු, මිරිස්, ඵලවළු සහ අනෙක් ආහාර බෝග සඳහා විය. නව සපිරි ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ඉහළම ණය ප්‍රමාණයක් ලද්දේ යාපනය දිස්ත්‍රික්කයයි. ඊට පිටුපසින් පොළොන්නරුව, අනුරාධපුරය සහ කිලිනොච්චි දිස්ත්‍රික්ක අනුගාමීව වාර්තා විය.

රට තුළ දියර කිරි නිෂ්පාදනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා හඳුන්වා දෙනු ලැබූ කෘෂි සත්ව පාලන ණය යෝජනා ක්‍රමය, පෞද්ගලික අංශයේ මධ්‍ය පරිමාණ ආයෝජකයින්ට දියර කිරි සැකසුම් කර්මාන්තවල ගබඩා/කර්මාන්තශාලා ආදිය ඉදි කිරීම සහ යන්ත්‍ර/උපකරණ මිලට ගැනීම, සත්ව පාලනය සහ කෘෂි සැකසුම් කර්මාන්ත සඳහා මූල්‍ය පහසුකම් සපයයි. 2011 වසරේදී, පසුගිය වසරට වඩා සියයට 48 ක වැඩිවීමක් වාර්තා කරමින් සහභාගීත්ව මූල්‍ය ආයතන විසින් කෘෂි සත්ව පාලන ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ සුදුසුකම් ඇති ප්‍රතිලාභීන් වෙත රුපියල් මිලියන 647 ක් වූ ප්‍රමාණයක ණය ලබා දී ඇත. මින් සියයට 89 ක් ලබා දී ඇත්තේ දියර කිරි නිෂ්පාදනය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට වන අතර කිරි කර්මාන්තය වඩාත් ප්‍රවලිත ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම වන නැගෙනහිර පළාතට දියර කිරි නිෂ්පාදනය යටතේ ඉහළම ණය ප්‍රමාණයක් (සියයට 27) ලැබිණි. ගොවීන්ට කිරි ගවදෙනුන් මිලට ගැනීමට හා විකිණීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා 2011 වසරේදී කැප්පිටගල, මැල්සිරිපුර, ගිරාදුරුකෝට්ටේ, මොණරාගල, හැටන්, ගල්වෙල සහ මැදිරිගිරිය ප්‍රදේශවල කිරි ගව සම්පත් මධ්‍යස්ථාන හතක්

විවෘත කරන ලදී. තවද, ප්‍රතිපත්ති උත්තේජ අරමුදල මගින් සත්ව සංවර්ධන නිලධාරීන් 108 දෙනෙකු සඳහා 2010 වසරේදී ඔවුන්ගේ කාර්යසාධනය වෙනුවෙන් රුපියල් මිලියන 4 ක් වූ දිරි දීමනා ප්‍රදානය කරන ලදී.

තවද, 2011 දී ආරම්භ කරන ලද “විස්කම්” ණය යෝජනා ක්‍රමය දිවයින පුරා කෘෂිකාර්මික සහ සත්ව පාලන කටයුතු සඳහා රුපියල් මිලියන 356 ක ණය ලබා දී ඇත. මෙම ව්‍යාපෘතියේ නව්‍යතාවය වන්නේ එය කෘෂි සහ කිරි පදනම් කර ගත් ව්‍යාපාර, දියර කිරි ව්‍යාපෘති, අභිජනන ගොවිපල, ප්‍රදර්ශන ගොවිපල, නවෝත්පාදන ව්‍යාපෘති ආදී අගය එක් කළ ව්‍යාපාර සඳහා ගොවීන් වෙත වැඩි වටිනාකමින් යුත් ණය ලබා දීමෙන් කෘෂි ව්‍යාපාර සංකල්පය ප්‍රවර්ධනය කිරීමයි. ඒ හැර දෙවන බහු වාර්ෂික බෝග සංවර්ධන (චක්‍රීය අරමුදල) ණය ව්‍යාපෘතිය බහු වාර්ෂික බෝග සංවර්ධනය සඳහා සුදුසුකම් ඇති ණයකරුවන් වෙත රුපියල් මිලියන 110 ක් ලබා දුන් අතර තේ සංවර්ධන (චක්‍රීය අරමුදල) ණය ව්‍යාපෘතිය යටතේ රුපියල් මිලියන 7 ක ණය ලබාදී ඇත.

22.2 සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය මූල්‍යකරණය හා සේවා හි යුක්තිය ප්‍රවර්ධනය

2011 වසර තුළදී ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව ණය යෝජනා ක්‍රම කීපයක් යටතේ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායයන්ට සහාය දැක්වීය. 2010 වසරේදී ආරම්භ කරන ලද සෞභාග්‍යා ණය යෝජනා ක්‍රමය ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායයන්ට ණය පහසුකම් ලබාදේ. මුළු දිවයිනම ආවරණය කරන මෙම යෝජනා ක්‍රමය මගින් අළුතින් ආරම්භ කරන ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායයන්ට රුපියල් මිලියන 25 ක උපරිමයකට යටත්ව ණය සපයයි. මෙම යෝජනා ක්‍රමය යටතේ 2011 වසරේදී 3,509 දෙනෙකුට රුපියල් මිලියන 1,531 ක ණය මුදා හැර ඇත. සෞභාග්‍යා ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ලබා දෙන ලද සුළු පරිමාණ ණය වලින් බහුතරය ගෘහ ව්‍යාපාර, සුළු ව්‍යාපාර සහ ගඩොල් හා උළු නිෂ්පාදනය සඳහා විය. මහා පරිමාණ ණය ලබා දී ඇත්තේ කෙඳි සැකසීම, ආපනශාලා නවීකරණය සහ ඇඟළුම් උපාංග නිෂ්පාදනය සඳහාය.

සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය අංශය තුළ මධ්‍ය හා දිගුකාලීන ව්‍යාපෘති සඳහා ප්‍රාග්ධනය සැපයීමේ අරමුණ ඇතිව 2010 වසරේදීම හඳුන්වා දෙනු ලැබූ පළාත් සංවර්ධන ණය යෝජනා ක්‍රමය සුදුසුකම් සපුරාලූ ව්‍යාපෘති සඳහා රුපියල් මිලියන 486 ක ණය මුදා හැර ඇත.

එසේම රට තුළ පිළිගත් වෘත්තීය පුහුණු ආයතනවල පුහුණුව ලැබූ තරුණ පිරිස් සඳහා ස්වයං රැකියා ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය අරමුදල් සැපයීම සඳහා සහායවීම අරමුණු කරගත් ස්වයං රැකියා උත්පාදන ණය යෝජනා ක්‍රමය 2011 වසරේදී රුපියල් මිලියන 57 ක ණය ලබා දී ඇත.

2011 වසර තුළදී ක්‍රියාත්මක කරන ලද සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය ප්‍රවලිත කිරීම සහ රැකියා බිහි කිරීම අරමුණු කරගත්

ණය යෝජනා ක්‍රමයන් වූයේ යුරෝපා ආයෝජන බැංකුවේ පශ්චාත් සුනාමි ණය (ගිවිසුම බී) යෝජනා ක්‍රමය, ඉදිකිරීම් අංශයේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සහ සබරගමුව පළාත් ඒකාබද්ධ ග්‍රාමීය සංවර්ධන (චක්‍රීය අරමුදල්) ණය ව්‍යාපෘතියයි.

22.3 ගැටුම්වලින් හානියට පත් ප්‍රදේශ සංවර්ධනය

විමර්ශනයට ලක්වන වසර තුළදී ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්වල ආර්ථික සංවර්ධනය ඉහළ නැංවීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන ලදී. ගැටුම් නිමවීමත් සමඟම මෙම පළාත්වල ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වයන් සංවර්ධනය කිරීම සහ අභ්‍යන්තරිකව අවතැන් වූවන්ට සහායවීම පෙරදැරි කරගෙන පිබිඳෙන උතුරු සහ නැගෙනහිර පළාත තුළ ආර්ථික කටයුතු නැවත ආරම්භ කිරීම සඳහා වන ණය යෝජනා ක්‍රමය යන ණය යෝජනා ක්‍රම දෙක හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම ණය යෝජනා ක්‍රම දෙක එම පළාත් තුළ කෘෂි ආර්ථික කටයුතු, සත්ව පාලන, ධීවර, ක්ෂුද්‍ර හා සුළු ව්‍යවසාය, වෙළෙඳ සහ අනෙකුත් ස්වයං රැකියා ව්‍යාපෘති නැවත ආරම්භ කිරීම සඳහා මූල්‍ය සහාය සපයන ලදී. පිබිඳෙන උතුරු ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන විසින් රුපියල් මිලියන 722 ක ණය මුදලක් 4,724 දෙනෙකුට ලබා දී ඇති අතර, නැගෙනහිර පළාත තුළ ආර්ථික කටයුතු නැවත ආරම්භ කිරීම සඳහා වන ණය යෝජනා ක්‍රමය යටතේ ප්‍රතිලාභීන් 1,720 දෙනෙකු වෙත රුපියල් මිලියන 256 ක ණය ප්‍රමාණයක් ලබා දී ඇත. සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන විසින් 2011 වසරේදී මෙම ණය යෝජනා ක්‍රම දෙක යටතේ පැවති අරමුදල් සම්පූර්ණයෙන්ම භාවිතා කර ඇත.

වසර තුළ පැවති සාමකාමී වාතාවරණය යටතේ සෙසු සංවර්ධන ණය යෝජනා ක්‍රමයන් ද මෙම පළාත් දෙක තුළ සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක විය. පළාත් සංවර්ධනය කිරීමේ ණය යෝජනා ක්‍රමය එහි වැඩිම අරමුදල් ප්‍රමාණය, එනම් රුපියල් මිලියන 900 ක් උතුරු පළාත සඳහා වෙන් කළ අතර 2011 වසර තුළ ලබා දුන් මුළු ණය ප්‍රමාණයෙන් සියයට 32 ක් උතුරු පළාතට ලැබිණි. සෞභාග්‍යා ණය යෝජනා ක්‍රමය උතුරු පළාත තුළ රුපියල් මිලියන 115 ක් සහ නැගෙනහිර පළාත තුළ රුපියල් මිලියන 54 ක් ණය මුදා හැර ඇති අතර සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායන් සඳහා වන ණය යෝජනා ක්‍රම ද මෙම පළාත් දෙකට සැලකිය යුතු ණය ප්‍රමාණයක් ලබා දී ඇත. ඒ අතරින් කෘෂිකාර්මික ණය යෝජනා ක්‍රමවල ක්‍රියාකාරිත්වය විශේෂයෙන් කැපී පෙනේ. ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතනවලද සහාය ඇතිව වසර තුළ දී දිළිඳුකම පිටුදැකීම සඳහා වන කෙටි හා මධ්‍යකාලීන සුළු පරිමාණ ණය යෝජනා ක්‍රමය - II යටතේ මෙම පළාත් දෙකෙහි දිළිඳු පවුල් වෙත යාමට කටයුතු කරන ලදී. දිළිඳුකම පිටු දැකීම සඳහා වන කෙටි හා මධ්‍යකාලීන සුළු පරිමාණ ණය යෝජනා ක්‍රමය - II යටතේ 2011 වසරේදී නැගෙනහිර පළාතෙන් වාර්තා වූ ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව 14,358 කි. එයින් ප්‍රතිලාභීන් 8,434 දෙනෙකු සඳහා රුපියල් මිලියන 400 ක් වටිනා ක්ෂුද්‍ර ණය ලබා දී ඇත. 2011 වසර තුළදී උතුරු පළාත තුළ දිළිඳුකම පිටුදැකීම සඳහා වන කෙටි හා මධ්‍යකාලීන සුළු පරිමාණ ණය යෝජනා ක්‍රමය - II යටතේ

සංඛ්‍යා සටහන II-15

ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන ණය යෝජනා ක්‍රම

	ණය යෝජනා ක්‍රමයේ නම	අරමුදල් සපයන ලද ආයතනය	සුළු අරමුණ	අරමුදල් යෙදවීම (රු. මිලියන)	2011 වසරේදී මුදාහල අරමුදල් (රු. මිලියන)	ණයකරුවන් ගෙවිය යුතු පොලී අනුපාතිකය
1.	කෘෂිකාර්මික හා සත්ව පාලන අංශය					
1.1	දෙවන බහුවාර්ෂික බෝග සංවර්ධන (වක්‍රීය අරමුදල්) ණය ව්‍යාපෘතිය (SPCDP-RF)	ශ්‍රී ලංකා රජය	බහුවාර්ෂික බෝග අංශයේ වාණිජකරණය කිරීම, නිෂ්පාදනය දියුණු කිරීම, පැළ තවත් දැමීම, පසු අස්වනු මෙහෙයුම් කටයුතු, නිෂ්පාදන සැකසීම හා වෙළඳපොළ පහසුකම් ලබාදීම.	1,200	110	9%
1.2	තේ සංවර්ධන (වක්‍රීය අරමුදල්) ණය ව්‍යාපෘතිය (TDP-RF)	ශ්‍රී ලංකා රජය	කුඩා හෝ වතු හිමියන්ගේ ආදායම තිරසාර ලෙස ඉහළ දැමීම සහ අපනයන වෙළෙඳපොළ සඳහා අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම මගින් HACCP සහතිකය ලබා ගැනීම සඳහා හෝ කර්මාන්තශාලා නවීකරණය කිරීමට අවශ්‍ය මූල්‍ය පහසුකම් සැපයීම	1,100	7	9%
1.3	නව සවිඊ ග්‍රාමීය ණය යෝජනා ක්‍රමය (NCRCS)	සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන සතු අරමුදල් සහ රජයේ පොලී සහනාධාර පහසුකම්	වී සහ කෙටි කාලීන බෝග වගාවන්හි නියුතු ක්ෂුද්‍ර හා සුළු පරිමාණ ගොවීන්ගේ සමාජ ආර්ථික තත්ත්වයන් ඉහළ නැංවීම.	අරමුදල් සඳහා වන ඉල්ලුම මත	6,419	8%
1.4	වාණිජකරණය වූ කෘෂි ව්‍යාපාර සංවර්ධනය සඳහා වන "විස්කම්" ණය යෝජනා ක්‍රමය	ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව	කෘෂි ව්‍යාපාර කටයුතුවල විවිධාංගීකරණය හා අනෙකුත් ප්‍රවර්ධනය කිරීම මගින් වාණිජකරණය වූ කෘෂි ව්‍යාපාර සංවර්ධනය කිරීම	1,100	356	8%
1.5	කෘෂි සත්ව පාලන ණය යෝජනා ක්‍රමය (ALDL)	සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතන සතු අරමුදල් සහ රජයේ පොලී සහනාධාර පහසුකම්	විද්‍යානුකූලව කිරී ගව ගොවිපලවල් පිහිටුවීම සහ ඒ හා සම්බන්ධ කටයුතු	5,000	647	කුඩා කිරී ව්‍යාපෘති සඳහා 8% කිරී සහ කෘෂි බෝග සැකසීම සඳහා 12%
2.	ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය අංශය					
2.1	මාතලේ ප්‍රාදේශීය ආර්ථික ප්‍රවර්ධන (වක්‍රීය අරමුදල්) ව්‍යාපෘතිය (MREAP-RF)	කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර අරමුදල (IFAD)	සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා ආධාර සැපයීමෙන් දියුණුකරණය ග්‍රාමීය ගොවි පවුල් වල ආදායම ඉහළ නැංවීම	77		10%
2.2	සබරගමු පළාත් ඒකාබද්ධ ග්‍රාමීය සංවර්ධන (වක්‍රීය අරමුදල්) ණය ව්‍යාපෘතිය (SPIRDP-RF)	ශ්‍රී ලංකා රජය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රදේශය තුළ ජනතාවගේ ආදායම් උත්පාදන කටයුතු ප්‍රවර්ධනය කිරීම.	100	3	10%
2.3	සබරගමු පළාත් ඒකාබද්ධ ග්‍රාමීය සංවර්ධන ණය ව්‍යාපෘතිය (අදියර II) (SPIRDP-II)	ශ්‍රී ලංකා රජය	ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රදේශය තුළ ජනතාවගේ ආදායම් උත්පාදන කටයුතු ප්‍රවර්ධනය කිරීම.	70	18	12%

2.4	යුරෝපා ආයෝජන බැංකුවේ පශ්චාත් සුනාමි ණය යෝජනා ක්‍රමය (ගිවිසුම B)	යුරෝපා ආයෝජන බැංකුව (EIB)	සුනාමි ව්‍යසනයට ගොදුරු වූ ප්‍රදේශ තුළ සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර යළි නගා සිටුවීම සඳහා සහාය වීම.	1,574	77	9%
2.5	පශ්චාත් සුනාමි වෙරළබඩ පුනරුත්ථාපන සහ සම්පත් කළමනාකරණ වැඩසටහන (PTCRRMP) (සටහන 1)	කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර අරමුදල (IFAD)	සුනාමි ව්‍යසනයෙන් හානියට පත් ප්‍රජාවන්ගේ වත්කම් නැවත ඇති කිරීම සහ ඔවුන්ගේ සාමාන්‍ය ක්‍රියාකාරකම්වල පදනම නැවත පිහිටුවීම සඳහා සහාය වීම.	148	13	8%-10%
2.6	ඉදිකිරීම් අංශයේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය (CSDP)	ප්‍රංශ සංවර්ධන නියෝජන ආයතනය (AFD)	පශ්චාත් සුනාමි ඉදිකිරීම් කටයුතුවල යෙදෙන, ඉදිකිරීම්, වාණිජ හා සංවර්ධන ආයතනය විසින් අනුමත සමාගම් වෙත යන්ත්‍රෝපකරණ මිලදී ගැනීම සඳහා සහාය වීම	1,400	33	9%
2.7	“පිබිඳෙන උතුර” ණය යෝජනා ක්‍රමය	ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව	අභ්‍යන්තර අවතැන් වුවත් සහ අනෙක් පුද්ගලයන් පළාත් තුළ පදිංචි කරවීමට සහ ඔවුන්ගේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් නැවත ආරම්භ කිරීමට සහාය වීම	2,000	722	9%
2.8	නැගෙනහිර පළාත තුළ ආර්ථික කටයුතු නැවත ආරම්භ කිරීම සඳහා වන ණය යෝජනා ක්‍රමය	ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව	දැනට සිදු කෙරෙන සහ නව ආදායම් උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා මූල්‍ය පහසුකම් සැපයීම මගින් නැගෙනහිර පළාත තුළ ජීවත්වන ප්‍රජාවගේ ජීවන තත්ත්වය නගා සිටුවීම	1,000	256	9%
2.9	සෞභාග්‍යා ණය යෝජනා ක්‍රමය	ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව	ව්‍යසනවලින් හානියට පත් ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපෘති හෝ වෙනත් ක්ෂුද්‍ර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපෘති ඇරඹීම හෝ වැඩි දියුණු කිරීම	2,900	1,531	9%-10%
2.10	ස්වයං රැකියා ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ ණය යෝජනා ක්‍රමය (SEPI)	ශ්‍රී ලංකා රජය	පිළිගත් වෘත්තීය පුහුණු ආයතනවලින් පුහුණුව ලැබූ තරුණ පිරිස් සඳහා මූල්‍ය සහාය සැපයීම.	100	57	10%
2.11	පළාත් සංවර්ධන ණය යෝජනා ක්‍රමය	ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව	කෘෂිකාර්මික, සත්ව පාලන, ධීවර, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසාය, වෙළෙඳ සහ ප්‍රවාහන අංශවල මධ්‍ය හා මහා පරිමාණ ව්‍යාපෘතීන්හි ආදායම් උත්පාදන කටයුතු සඳහා සහාය වීම.	2,900	486	12%
3	ක්ෂුද්‍රමූල්‍ය අංශය					
3.1	වියළි කලාපීය ජීවනෝපායයන් සඳහා සහායවීමේ හා හදුන්වීමේ වැඩසටහන	කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර අරමුදල (IFAD)	මොණරාගල, කුරුණෑගල, බදුල්ල හා අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්ක වල දිළිඳු ගොවීන්ගේ ආදායම් උත්පාදන කටයුතු සඳහා සහාය වීම සහ දිළිඳුකම පිටුදැකීම	247	90	10%
3.2	කුඩා වතු ව්‍යවසාය සංවර්ධන වැඩසටහන (SPEndP) (සටහන 1)	කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා වූ ජාත්‍යන්තර අරමුදල (IFAD) සහ ජාත්‍යන්තර සංවර්ධනය සඳහා වන එක්සත් ජනපද නියෝජිත ආයතනය (USAID)	මැදරට ප්‍රදේශයේ නේ සහ බහු වාර්ෂික බෝග වගාකරන කුඩා වතු හිමියන්ගේ සහ මොණරාගල ප්‍රදේශයේ අන්තර් කලාපීය ප්‍රදේශයන්හි උස්බිම්වල ආහාර බෝග වගාකරන රබර් වගාව සඳහා යොමුවීමට කැමති ගොවීන්ගේ ජීවන තත්ත්වයන් නංවාලීම.	295	23	9%

3.3	සුළු ගොවීන් හා ඉඩම් නොමැති අය සඳහා වන සුළු පරිමාණ ණය ව්‍යාපෘති (වක්‍රීය අරමුදල්) යෝජනා ක්‍රමය (SFLCP-RF)	ශ්‍රී ලංකා රජය	ප්‍රතිලාභ ලබන්නන්ගේ සුභසාධනය සහ ආර්ථික තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීම පිණිස ග්‍රාමීය දිළිඳු ජනතාවගේ ආදායම් ඉපයීමේ කටයුතු වෙනුවෙන් විධිමත් ණය සැපයීම	328	115	14%
3.4	දිළිඳුකම පිටු දැකීම සඳහා වන කෙටි හා මධ්‍යකාලීන සුළු පරිමාණ (වක්‍රීය අරමුදල්) ණය යෝජනා ක්‍රමය (PAMP-RF)	ශ්‍රී ලංකා රජය	ආදායම් උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය සහ සංවිධිත බැංකු අංශය හා සම්බන්ධ වීම සඳහා අඩු ආදායම්ලාභී කණ්ඩායම් සංවිධානය කිරීම මගින් දිළිඳු බව පිටුදැකීම.	1,031	168	12%
3.5	දිළිඳුකම පිටුදැකීම සඳහා වන කෙටි හා මධ්‍යකාලීන සුළු පරිමාණ ණය යෝජනා ක්‍රමය - II (PAMP II) (සටහන 1)	ශ්‍රී ලංකා රජය ජපන් අන්තර්ජාතික සහයෝගීතා සංවිධානය	ආදායම් උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය සහ සංවිධිත බැංකු අංශය හා සම්බන්ධ වීම සඳහා අඩු ආදායම්ලාභී කණ්ඩායම් සංවිධානය කිරීම මගින් දිළිඳු බව පිටුදැකීම.	2,104	1,024	12% - 15.5%

සටහන 1

2.5, 3.2 සහ 3.5 හි සඳහන් ණය මුදල් පිළිවෙලින් විශේෂ හර ගැණුම් ඒකක මිලියන 1.02, විශේෂ හර ගැණුම් ඒකක මිලියන 1.75 සහ ජපන් යෙන් මිලියන 2,100 වශයෙන් වන අතර රුපියල් බවට හැරවීමේදී ණය ගිවිසුම අත්සන් කළ දිනයට අදාළ විනිමය අනුපාතිකය යොදා ගෙන ඇත.

ලියාපදිංචි වූ අයදුම්කරුවන් සංඛ්‍යාව 12,206 වන අතර, ඉන් ප්‍රතිලාභීන් 5,341 දෙනෙකු වෙත රුපියල් මිලියන 302 ක වටිනාකමින් යුත් ණය ලබා දෙන ලදී.

22.4 දිළිඳුකම පිටු දැකීම සහ සේවාගිණුම් අති කිරීම

ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුවේ දිළිඳුකම පිටු දැකීම සඳහා වන ක්‍රමෝපාය, විධිමත් මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයෙන් බැහැර වී ඇති ජනතාව වෙත ළඟාවීම, ඔවුන්ට මූල්‍ය කළමනාකරණය පිළිබඳ සාක්ෂරතාවය ලබාදීම මෙන්ම ආදායම් ඉපයීමේ ක්‍රියාකාරකම් ආරම්භ කිරීම සඳහා ඔවුන්ට ණය පහසුකම් සැලසීම යන දෑ කේන්ද්‍ර කර ගත්තකි. මෙම ව්‍යායාමයේදී ප්‍රදේශ තුළ ස්ථිරසාර ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ජාලයන් ගොඩනැංවීමට ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව බලාපොරොත්තු වේ.

ජපන් අන්තර්ජාතික සහයෝගීතා සංවිධානය මගින් අරමුදල් සපයනු ලබන දිළිඳුකම පිටු දැකීම සඳහා වන කෙටි හා මධ්‍යකාලීන සුළු පරිමාණ ණය යෝජනා ක්‍රමය - II දිස්ත්‍රික්ක 14 ක් තුළ ක්‍රියාත්මක විය. මේ යටතේ වසර තුළ ලියාපදිංචි වූ ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව 38,160 ක් වූ අතර ඉන් ප්‍රතිලාභීන් 20,656 දෙනෙකුට ආදායම් ඉපයීමේ ක්‍රියාකාරකම් ඇරඹීම සඳහා රුපියල් මිලියන 1,024 ක් වූ ණය ලබාදෙන ලදී. මෙය පසුගිය වසරට වඩා සියයට 57 ක වැඩිවීමකි. මින් සියයට 39 ක් වෙළඳ සහ වෙනත් සේවාවන් සඳහා ද ඉතිරිය සත්ව පාලනය (සියයට 21) කෘෂිකර්මාන්තය (සියයට 19) සහ සුළු කර්මාන්ත (සියයට 15) සඳහා වේ.

එමෙන්ම 2011 වසර තුළදී ග්‍රාමීය දිළිඳු ජනතාවගේ ආර්ථික සමෘද්ධිය සහ පොදු සුභ සාධනය වැඩි දියුණු කිරීමේ අදහසින් සුළු ගොවීන් සහ ඉඩම් නොමැති අය සඳහා වන සුළු පරිමාණ

ණය ව්‍යාපෘති යෝජනා ක්‍රමය ද ප්‍රතිලාභීන් 4,697 දෙනෙකුට රුපියල් මිලියන 115 ක් වූ ණය ලබාදී ඇත. වියළි කලාපීය ජීවනෝපාය සඳහා සහායවීමේ හා හවුල්වීමේ වැඩසටහන මගින් අනුරාධපුර, බදුල්ල, මොණරාගල සහ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කවල ප්‍රතිලාභීන් 1,538 දෙනෙකුට රුපියල් මිලියන 90 ක ණය මුදා හැර ඇත.

22.5 අගය දාම සංවර්ධනය

ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සංවර්ධනයට සහාය දැක්වීම පිණිස කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා වන ජාත්‍යන්තර අරමුදල මගින් අරමුදල් සපයනු ලබන ජාතික කෘෂි ව්‍යාපාර සංවර්ධන වැඩසටහන 2011 වසරේදී ආරම්භ කරන ලදී.

හොඳ ගොවිපල මිල ගණන් ලබාගැනීම, ඉහළ ගොවිපල ඵලදායීතාවය සහ සැකසුම් කිරීමේදී අගය එක් කිරීමට සහභාගී වීම මගින් අගය දාම සංවර්ධනයට එක්වන ප්‍රතිලාභීන්ගේ ආදායම 30% කින් ඉහළ නැංවීම තුළින් ඉඩම් හිමි සුළු ගොවීන්ට සහායවීම ජාතික කෘෂි ව්‍යාපාර සංවර්ධන වැඩසටහනෙහි අරමුණයි. අගය දාම සංවර්ධනය ගොවි පවුල් 40,000 ක් ඉලක්ක කර ගනිමින් පෞද්ගලික අංශය සහ ප්‍රජා මූල සංවිධාන නායකත්වය සපයන අලෙවිකරණ දාම සංවර්ධන ප්‍රවේශ දෙකකින් සමන්විත වේ. ආයෝජක සමාගම/ප්‍රජා මූල සංවිධානය, ප්‍රතිලාභීන් සහ ජාතික කෘෂි ව්‍යාපාර සංවර්ධන වැඩ සටහන යන ත්‍රේ පාර්ශ්වවල කොටස් දායකත්වයෙන් පොදු සමාගම් ගොඩ නැගීම සඳහා ජාතික කෘෂි ව්‍යාපාර සංවර්ධන වැඩසටහන පෞද්ගලික අංශයේ කෘෂි ව්‍යාපාර සමාගම් සහ ප්‍රජා මූල සංවිධානවලට සහාය ලබාදෙනු ඇත.

2011 වසරේදී ජාතික කෘෂි ව්‍යාපාර සංවර්ධන වැඩසටහන, පිළිගත් කෘෂි ව්‍යාපාර සමාගම් සහ ප්‍රජා මූල සංවිධානවලින් කැමැත්ත ප්‍රකාශ කිරීම් කැඳ වූ අතර ඉන් යෝග්‍ය ව්‍යාපාර සැලසුම් ලෙස දියුණු කළ හැකි කැමැත්ත ප්‍රකාශ කිරීම් එවූ පාර්ශ්වවලට ව්‍යාපාර සැලසුම් සැකසීම පිළිබඳ වැඩමුළු සඳහා ආරාධනා කරන ලදී. මෙම වැඩමුළුවලට සහභාගි වීමෙන් පසු කෘෂි ව්‍යාපාර සමාගම් 14 ක් සහ ප්‍රජා මූල සමාගම් 11 ක් ඉදිරිපත් කළ ව්‍යාපාර සැලසුම් ඇගයීමට ලක් කරන ලද අතර තෝරා ගත් ව්‍යාපෘතීන්හි ක්‍රියාකාරකම් 2012 වසරේදී ආරම්භ කෙරෙනු ඇත.

22.6 මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයට ඇතුළත් කර ගැනීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම

විධිමත් මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයට ඇතුළත් කර ගැනීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය පිළිබඳ වැඩසටහන් 123 ක් පවත්වන ලදී. සහභාගිත්ව මූල්‍ය ආයතනවලද සහයෝගය ඇතිව මෙම වැඩසටහන් දිවයින පුරා පවත්වන ලදී.

23. ලේකම්

ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව 2011 වසරේ දී කලට වේලාවට භාණ්ඩ හා සේවාවන් සැපයීමෙන් ද, මෙහෙයුම් ක්‍රමවේදයන් සහ ක්‍රියාපිළිවෙත් නිරන්තර ඇගයීමකට ලක් කිරීමෙන් සහ වැඩිදියුණු කිරීමෙන් ද, නිවාඩු, විශ්‍රාම වැටුප් අරමුදල් සහ දේශීය හා විදේශීය ගමන් සම්බන්ධ නීති හා නියෝග ක්‍රියාවට නගමින් ද, බැංකුවේ කාර්යයන් කාර්යක්ෂමව ඉටු කිරීම සඳහා දායක විය.

වසර තුළ දෙපාර්තමේන්තුව ප්‍රධාන වශයෙන්ම ටෙන්ඩර් පටිපාටිය මූලික කර ගනිමින් රුපියල් දශ ලක්ෂ 160.36 ක වටිනාකමින් යුත් ප්‍රාග්ධන හා ප්‍රාග්ධන නොවන භාණ්ඩ හා සේවාවන් ගුණාත්මක භාවයෙන් යුතුව තරගකාරී මිල ගණන් යටතේ කලට වේලාවට සපයන ලදී. පෙර වර්ෂවල දී මෙන්ම මහ බැංකුවේ මිල දී ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය අධීක්ෂණය කිරීම තුළින් දෙපාර්තමේන්තුවල භාණ්ඩ හා සේවා අවශ්‍යතා කලට වේලාවට සැපයීම කඩිනම් කිරීමේ අරමුණින් මිලදී ගැනුම් සැලසුම් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය තවදුරටත් ක්‍රියාවට නගනු ලැබිණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වසර සඳහා සැලසුම් කළ මහ බැංකුවේ සමස්ථ මිලදී ගැනීමේ අවශ්‍යතාවලින් සියයට 93 ක ප්‍රමාණයක් ඉතා සාර්ථක ලෙස අවසන් කිරීමට ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුවට හැකි විය. මීට අමතරව, බැංකුවේ සියළුම දේපල සඳහා සඵල විස්තීර්ණ රක්ෂණ ආවරණයක් ලබා ගන්නා ලදී. මහ බැංකු විශ්‍රාම යෝජනා ක්‍රමය, වැන්දඹු සහ අනන්දරු අරමුදල සහ වැන්දඹු පුරුෂ සහ අනන්දරු අරමුදලේ පාලන කටයුතු ද, ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කරගෙන යන ලදී. මෙම යෝජනා ක්‍රමයන් යටතේ 2011 වසර අවසාන වන විට ලියාපදිංචි විශ්‍රාමිකයන් සංඛ්‍යාව 2,016 දෙනෙකු විය.

වසර තුළදී ලේකම් දෙපාර්තමේන්තුව, බැංකුව සඳහා අවශ්‍ය නීතිමය සේවාවන් අඛණ්ඩව සපයා දීමෙහි නිරත විය. බැංකුවේ කටයුතු උත්ප්‍රේරණය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සුපුරුදු නීතිමය කටයුතුවල සිට ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් කිරීම දක්වා වූ පුළුල් පරාසයක් තුළ මෙකී සේවාවන් සපයන ලදී.

අධිකරණමය කටයුතු මෙහෙයවීමේ දී පූර්ව ක්‍රියාකාරී පියවර අනුගමනය කිරීම තුළින් බැංකුවේ අයිතිවාසිකම් තහවුරු කිරීම හා රැකබලා ගැනීම සිදු විය. බැංකුව හමුවේ ඇති අභියෝගයන්ට සාර්ථකව මුහුණදීම සඳහා, බැංකු හා මූල්‍ය ක්ෂේත්‍රයට අදාළ නීති සහ අනුනීති සැකසීමේ දී ක්‍රියාකාරී සහයෝගය ලබා දෙන ලදී.

2011 වසර තුළදී දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දීර්ඝ සේවා තිළිණ ප්‍රදානය හා නිදහස් දින උත්සවය වැනි වාර්ෂික උත්සවයන් ද විවිධ ආගමික උත්සවයන් ද සම්බන්ධීකරණය සහ සංවිධානය කරන ලදී.

24. ආරක්ෂක සේවා

ආරක්ෂාවට සම්බන්ධ අභිතකර සිද්ධීන්ගෙන් තොරව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ කාර්යයන් ඉටු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීම ආරක්ෂක සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ වගකීම වේ. මෙම කාර්යයේදී, රජයේ ආරක්ෂක අංශ සහ පොලීසියේ සහය ඇතිව, මහ බැංකු සේවකයින්ගේ මහ බැංකු ගොඩනැගිලි හා දේපලවලට මුදල් ප්‍රවාහන කටයුතුවලත් ආරක්ෂාව ශක්තිමත් කර තහවුරු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු ආරක්ෂක සේවා දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කරන ලදී. ආරක්ෂක සේවා දෙපාර්තමේන්තුව, පැය විසිහතර පුරාම විහිදුනු සේවයක් මගින් අවසර නොලත් පුද්ගලයින් සහ ද්‍රව්‍ය මහ බැංකු පරිශ්‍රය තුළට ඇතුළුවීම සීමා කිරීමට කටයුතු කරන ලදී. ප්‍රධාන ගොඩනැගිල්ල තුළ හඳුන්වා දී ඇති අමුත්තන්ගේ තොරතුරු ඇතුළත් කිරීමේ පරිසණක වැඩසටහන 2011 වසර තුළදී තවදුරටත් වැඩිදියුණු කරන ලද අතර, එමගින් පරිශ්‍රය තුළට ගෙනෙන ද්‍රව්‍ය සහ පැමිණෙන මහජනතාවට කිසිම අපහසුතාවයකින් තොරව පරීක්ෂා කිරීමට හා අවසර දීමට ගතවන කාලය අවම කිරීමට හැකි විය. ප්‍රධාන ගොඩනැගිල්ලෙන් පිටත පිහිටා ඇති බැංකු විදු පියෙස, ලොයිඩ් ගොඩනැගිල්ල, පළාත් කාර්යාලයන් සහ නිවාඩු නිකේතනයන්හි අතිරේක කැමරා පද්ධති ස්ථාපිත කිරීම් හා ගිනි නිවීමේ මෙවලම් ප්‍රතිස්ථාපනය හා නඩත්තු කිරීම් තුළින් ආරක්ෂාව වැඩිදියුණු කිරීමට කටයුතු කරන ලදී.

ආරක්ෂක නිලධාරීන්ගේ කුසලතාවයන් වර්ධනය කිරීම පිණිස ආරක්ෂක සේවා දෙපාර්තමේන්තුව, එහි සේවකයින් අධ්‍යාපනික වැඩසටහන් කිහිපයක් සඳහා යොමු කෙරිණි. මෙම වැඩසටහන් යටතේ සියළුම ආරක්ෂක නිලධාරීන් මූලික ඉංග්‍රීසි පාඨමාලාවකට හා මහජන සම්බන්ධතාව වර්ධනය කිරීමේ පාඨමාලාවකට සහභාගි වූ අතර ආරක්ෂක නිලධාරීන් 13 දෙනෙකු දෙමළ භාෂා පාඨමාලාවක් සඳහා සහභාගි වූහ. මීට අමතරව, දේශීයව පවත්වන ලද පාඨමාලාවන්

කිහිපයක් සඳහා මාණ්ඩලික නිලධාරීන් 08 දෙනෙකුද, මාණ්ඩලික නොවන නිලධාරීන් 110 දෙනෙකු ද සහභාගි වූ අතර, එම වැඩ මුළු මගින් ආරක්ෂාව, තොරතුරු තාක්ෂණය, නායකත්වය සහ කාර්යාල කළමනාකරණය යන ක්ෂේත්‍ර ආවරණය කරන ලදී. වසර තුළදී මාණ්ඩලික නිලධාරීන් දෙදෙනෙක් සිංගප්පූරුවේ දී පවත්වන ලද පාඨමාලා දෙකක් සඳහා ද සහභාගි වූහ.

ශ්‍රී ලංකා ගුවන් හමුදාවේ, කොළඹ ගිනි නිවීමේ ඒකකයේ සහ ශාන්ත ජෝන් ගිලන් රථ සේවයේ සහයෝගය ඇතිව ගිනි ගැනීම් වැළැක්වීම, ගිනි නිවාරණය හා මූලික ප්‍රථමාධාර සහිත සවිස්තරාත්මක දේදින වැඩ මුළුවක්, මහ බැංකුවේ විවිධ දෙපාර්තමේන්තු නියෝජනය වන පරිදි තෝරාගන්නා ලද ගිනි සහායක නිලධාරීන් 95 දෙනෙකු සහ බැංකු විදු පියෙස, පළාත් කාර්යාල සහ මහ බැංකු නිවාඩු නිකේතනයන්ගෙන් තෝරාගන්නා ලද නිලධාරීන් 10 දෙනෙකු සඳහා පැවැත්වීමට ආරක්ෂක සේවා දෙපාර්තමේන්තුව කටයුතු කරන ලදී.

2011 වසර තුළදී ආරක්ෂක සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ සියළුම නිලධාරීන් සඳහා ගිනි අවි භාවිතය සහ ජීව වෙඩි තැබීම් පුහුණුවක් ශ්‍රී ලංකා යුධ හමුදාව විසින් සිදු කරන ලදී. ආරක්ෂක සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්ය මණ්ඩලය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ හදිසි අවස්ථාවන් සඳහා වූ ක්‍රම පිළිබඳ වැඩසටහන සඳහා ද සහභාගි විය. තවද, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ විවිධ දෙපාර්තමේන්තු මගින් මහ බැංකු පරිශ්‍රයෙන් පිටත පවත්වන ලද සියළු කාර්යයන් සඳහා ආරක්ෂාව සැපයීම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කරන ලදී. මේ අනුව ආරක්ෂාව සම්බන්ධ සිද්ධීන්ගෙන් තොර වූ තවත් සාර්ථක වසරක් නිම කිරීමට ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවට හැකි විය.

25. සංඛ්‍යාන

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මූලික අරමුණු හා සම්බන්ධ සාර්ව ආර්ථික තත්ත්වයන් තක්සේරු කිරීම සඳහා සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව දත්ත එක්රැස් කිරීම, සම්පාදනය කිරීම, විශ්ලේෂණය කිරීම සහ ප්‍රවණතා පුරෝකථනය කිරීම තුළින් මහ බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා පහසුකම් සැලසීම, පර්යේෂකයන්ට හා විශ්ලේෂකයන්ට සහාය වීම සහ මහජන දැනුවත්භාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා තොරතුරු බෙදාහැරීම සිදු කරයි. විනිවිදභාවය සහ මහජන විශ්වාසය ඉහළ නැංවීමේ පරමාර්ථයෙන් දෙපාර්තමේන්තුව වාර්ෂික, මාසික හා සතිපතා ප්‍රකාශන මගින් මහජනතාව වෙත සමාජ ආර්ථික තොරතුරු විධිමත්ව නිකුත් කරයි.

25.1 සංඛ්‍යාන සමීක්ෂණ

2006 වසරේ ආරම්භ කරන ලද මාසික උද්ධමන අපේක්ෂාවන් පිළිබඳ සමීක්ෂණය තවදුරටත් අඛණ්ඩව සිදු කෙරිණි. බැංකු, මූල්‍ය ආයතන සහ අනෙකුත් ආයතන 300 ක ගෙන් පමණ සමන්විත වූ නියදියක් යොදා ගනිමින් වර්තමාන උද්ධමනය පිළිබඳ හැඟීම සහ අපේක්ෂිත උද්ධමනය නිර්ණය කළ අතර, එහි ප්‍රතිඵල මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන කටයුතු

සඳහා යොදා ගැනිණි. 2006 වසරේදීම අරඹන ලද ඉඩම් මිල පිළිබඳ සමීක්ෂණය ද අඛණ්ඩව සිදු කරන ලද අතර, ඉඩම් මිල දර්ශකය අර්ධ වාර්ෂික පදනමින් ගණනය කරනු ලැබීය.

මෙයට අමතරව, සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව 2011 වසර තුළ මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනය හා මිල, සහ විවේකය හා විනෝදාස්වාදය සඳහා පහසුකම්වල සුලභතාවය සොයා බැලීම සඳහා විශේෂ සමීක්ෂණ දෙකක් පවත්වනු ලැබීය. කරදිය මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනයේ අනාගත අපේක්ෂාවන් තක්සේරු කිරීම සහ කරදිය මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනය හා වෙළෙඳපොළ වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා පවතින බාධාවන් හඳුනා ගැනීම මෙම මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනය හා මිල පිළිබඳ සමීක්ෂණයේ අරමුණ විය. අනුමු ආකාරයකින් පවත්වන ලද මෙම සමීක්ෂණයේ දී ධීවර කර්මාන්තයේ ප්‍රධාන කොටස් කරුවන්ගෙන් මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනය හා සම්බන්ධ ගුණාත්මක තොරතුරු ලබා ගැනිණි. සමීක්ෂණයේ දී හඳුනාගත් ප්‍රධාන ගැටළු සහ මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනය වැඩිකිරීම සඳහා ගතහැකි ක්‍රියාමාර්ග ඇතුළත් වාර්තාවක් ධීවර සහ ජලජ සම්පත් අමාත්‍යාංශයට ඉදිරිපත් කරන ලදී.

අමාත්‍යාංශවලට අයත් ආයතන මගින් පාලනය වන තානායම්, නිවාඩු නිකේතන සහ සංචාරක බංගලාවල පවතින විවේකය හා විනෝදාස්වාද පහසුකම් පිළිබඳව ගණනය කිරීමට සමීක්ෂණයක් පවත්වන ලදී. දේශීය සහ විදේශීය සංචාරක කර්මාන්තයේ ශිඝ්‍ර ප්‍රසාරණය තුළින් නුදුරු අනාගතයේ දී හෝටල් කාමර, විවේකය හා විනෝදාස්වාද පහසුකම් සඳහා ඇති විය හැකි සැලකිය යුතු ඉල්ලුමට සරිලන ලෙස සංචාරක කර්මාන්තයේ අනාගත සැලසුම් සම්පාදනය කිරීම සඳහා සමීක්ෂණයේ සොයා ගැනීම් ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇත. මෙම සමීක්ෂණයට අනුව රජයේ අමාත්‍යාංශ 34 ක් මගින් පාලනය වන නිවාස ඒකක 480 ක් තුළ කාමර 2,126 ක් පවතී. සමීක්ෂණ වාර්තාව ආර්ථික සංවර්ධන අමාත්‍යාංශයට ඉදිරිපත් කරන ලදී. පළාත් නවයම ආවරණය වන පරිදි 2010 දී සෞභාග්‍ය දර්ශකය සම්පාදනය කරන ලද අතර, එහි කාලානුරූපී දත්ත පළාත්වල සිදු වී ඇති සමාජ ආර්ථික දත්තයන්ගේ නැඹුරුතාවයන් අනාවරණය කරයි.

25.2 ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යාමේ පහසුව ශ්‍රේණිගත කිරීම වැඩිදියුණු කිරීම

2010 වසරේ දී ආරම්භ කරන ලද ශ්‍රී ලංකාව තුළ “ව්‍යාපාරයක් පවත්වා ගෙන යාමේ පහසුව පිළිබඳ ශ්‍රේණිගත කිරීම” වැඩිදියුණු කිරීමේ විශේෂ ව්‍යාපෘතිය දෙපාර්තමේන්තුව මගින් 2011 වසරේදී ද අඛණ්ඩව කරගෙන යනු ලැබීය. මෙම දර්ශකය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ සාපේක්ෂ ශ්‍රේණිගත කිරීමේ කවර හෝ වර්ධනයක් ව්‍යාපාරික පරිසරයේ ස්ථාවරභාවය පිළිබිඹු කරන අතර, එය විදේශික ආයෝජකයන්ගේ විශ්වාසය ඉහළ නංවනු ඇත. මෙම අභිමතාර්ථය මුදුන් පමුණුවා ගැනීම සඳහා දෙපාර්තමේන්තුව වසර තුළ දී අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරුන් සහ උසස් නිලධාරීන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් ඉහළ මට්ටමේ සම්මන්ත්‍රණයන් දෙකක් සංවිධානය කළ අතර, මෙහිදී ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රේණිගත කිරීම ඉහළ නංවා ගැනීම සඳහා උපාය මාර්ගික සැලසුම් සකස් කරනු ලැබිණි. මීට අමතරව සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව ව්‍යාපාරික පරිසරයේ සිදු වන කාලීන වර්ධනයන් සම්බන්ධව දත්ත සපයන්නන්

සඳහා සම්මන්ත්‍රණයක් පැවැත්වූ අතර, ව්‍යාපාර පවත්වා ගෙන යාමේ ප්‍රතිසංස්කරණවල කාලීන වර්ධනයන්ට අදාළව ලෝක බැංකු කණ්ඩායම සමග අදහස් හුවමාරු කර ගැනීමේ විධියේ සමුළු දෙකකටද සහභාගි විය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපාර පවත්වාගෙන යාමේ ශ්‍රේණිය 2011 දී වූ 98 ස්ථානයේ සිට 2012 දී 89 දක්වා වර්ධනය වූ අතර, ආයෝජකයන්ගේ ආරක්ෂාව යන අංශයෙන් සිදුවූ වර්ධනයන් මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් දායක විය. 2011 අයවැය යෝජනා අනුව සංශෝධනය කරන ලද “ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාපාරයක් පවත්වා ගෙන යාමට පියවරෙන් පියවර මාර්ගෝපදේශනය” (A Step by Step Guide for Doing Business in Sri Lanka) නම් වූ අත් පොත 2011 වසර තුළ දී යාවත්කාලීන කර නැවත නිකුත් කරන ලදී.

25.3 දීප ව්‍යාප්ත දත්ත රැස් කිරීමේ වැඩපිළිවෙළ

ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයන් සඳහා අවශ්‍ය වන, වෙළෙඳපොළ තොරතුරු සපයන දීප ව්‍යාප්ත දත්ත රැස් කිරීමේ වැඩපිළිවෙළ, 2011 දී වසර තිස් තුනක ක්‍රියාකාරී කාලයක් සම්පූර්ණ කළේය. දිවයින පුරා විහිදුණු රජයේ පාසල් ගුරුවරුන්ගෙන් සෑදී ජාලයක් හරහා මෙම වැඩපිළිවෙළ ක්‍රියාත්මක කෙරේ. මෙම ගුරුභවතුන් උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්වල පිහිටි දත්ත රැස් කිරීමේ මධ්‍යස්ථාන 19 ක් ඇතුළුව දිවයින පුරා ක්‍රියාත්මක වන මධ්‍යස්ථාන 102 ක් සඳහා සේවය කරයි. පාරිභෝගික භාණ්ඩවල සිල්ලර මිල ගණන්, කෘෂිකාර්මික භාණ්ඩවල නිෂ්පාදන මිල ගණන් සහ අවිධිමත් අංශයේ දෛනික වැටුප් මෙම වැඩසටහන යටතේ එක්රැස් කෙරේ. පිටකොටුව වෙළෙඳපොළ සහ මරදගහමුල සහල් වෙළෙඳපොළ, දඹුල්ල හා නාරාහේන්පිට විශේෂිත ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන වැනි අනෙකුත් මධ්‍යස්ථානවලින් ප්‍රධාන ආහාර අයිතමයන්ගේ තොග සහ සිල්ලර මිල ගණන් රැස් කිරීම හා වාර්තා කිරීම දෙපාර්තමේන්තුව මගින් පත් කළ ගුරුවරුන් නොවන සමීක්ෂකවරුන් විසින් සිදු කෙරිණි. මෙම වැඩපිළිවෙළ යටතේ එක්රැස් කරනු ලබන දත්ත, මිල දර්ශක ගණනය කිරීම, මිල විචලනයන් පිළිබඳව පුරෝකථනයන් සැකසීම, ප්‍රතිපත්ති වෙනස් කිරීම මගින් මිල මත ඇති කළ බලපෑම ඇගයීම සහ ජාතික ආදායම හා වියදම ඇස්තමේන්තු කිරීම සඳහා යොදා ගැනෙයි. සමහර භාණ්ඩ/වෙළෙඳ නාම වෙළෙඳපොළෙහි තවදුරටත් නොපැවතීම, නව නිෂ්පාදන හෝ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් හඳුන්වා දීම සහ ඒකක ප්‍රමාණය වෙනස් කිරීම ආදී කාලීන වෙළෙඳපොළ වර්ධනයන් ග්‍රහණය කර ගැනීම සඳහා දත්ත රැස් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය වැඩි දියුණු කෙරිණි.

ක්‍රමවත්ව සිදු කෙරෙන ස්ථානීය හා දුරස්ථ අධීක්ෂණයන් සහ සමීක්ෂකවරුන් විසින් එවනු ලබන දත්ත අඛණ්ඩව නිරීක්ෂණය කිරීම හරහා දත්ත රැස් කිරීමෙහි ගුණාත්මක බව සහ කාලීන බව තවදුරටත් ශක්තිමත් කෙරිණි. මීට අමතරව, සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුවේ නිලධාරීන් විසින් කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ තෝරා ගන්නා ලද වෙළෙඳපොළවලින් රැස් කරනු ලබන දත්ත සමග නැවත පරීක්ෂා කිරීම මගින් මෙම දත්තවල නිරවද්‍යතාවය වැඩිදුරටත් තහවුරු කෙරිණි. දීප ව්‍යාප්ත දත්ත රැස් කිරීමේ වැඩපිළිවෙළ තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමේ අරමුණෙන් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ පළාත් කාර්යාල ආශ්‍රිතව පිහිටි තෝරාගත්

මධ්‍යස්ථානවල අධීක්ෂණ කටයුතු අදාළ පළාත් කාර්යාල හරහා අඛණ්ඩව සිදු කෙරිණි. නව ද, දත්ත රැස් කරන්නන්ට අවශ්‍ය මග පෙන්වීම සඳහා 2011 වසරේ දී කොළඹ, මාතර, අනුරාධපුරය, මහනුවර සහ කිලිනොච්චිය යන ස්ථානයන්හි ප්‍රාදේශීය සම්මන්ත්‍රණ පහක් පැවැත්විණි. සම්මුඛ සාකච්ඡාවන්ට අමතරව විශේෂයෙන්ම, උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත්වල දෙමළ කථා කරන දත්ත සමීක්ෂක ගුරුවරුන්ගේ අත්දැකීම් බෙදා ගැනීමට සහ වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළ ගැටළු සාකච්ඡා කිරීමට මෙම සම්මන්ත්‍රණ මගින් ඉඩ ප්‍රස්තාව සැලසිණි. මෙම වැඩසටහන්වලදී, ව්‍යාපාර පවත්වා ගෙන යාමේ පහසුව පිළිබඳ ශ්‍රේණිගත කිරීමට අදාළ ස්ථානය ඉහළ නැංවීම, සංශෝධිත කොළඹ පාරිභෝගිකයන්ගේ මිල දර්ශකය හා 2010 මහ බැංකු වාර්ෂික වාර්තාවෙහි විශේෂ කරුණු වැනි කාලීන ආර්ථික ප්‍රවණතා පිළිබඳව ඔවුන් දැනුවත් කිරීම සඳහා විශේෂ සැසි ද පවත්වන ලදී. උද්ධමනය හා දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය පිළිබඳ පුරෝකථනයන් තවදුරටත් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා දීප ව්‍යාප්ත දත්ත රැස් කිරීමේ වැඩපිළිවෙළ උපයෝගී කර ගනිමින් 2011 වසරේ දී “පූර්ව අනතුරු හැඟවීමේ” වැඩසටහන හඳුන්වා දෙන ලදී.

25.4 මිල, වැටුප්, සේවානියුක්තිය හා එලඳයිතාවය

ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ගණනය කරනු ලබන කොළඹ පාරිභෝගිකයන්ගේ මිල දර්ශකය (කො.පා.මි.ද.) පදනම් කරගනිමින් පාරිභෝගික මිල ගණන්වල හැසිරීම ක්‍රමවත්ව හා සම්පූර්ණව නිරීක්ෂණය කිරීම සහ ඒ පිළිබඳ මාසික පුවත්පත් නිවේදන නිකුත් කිරීමත්, මිල වර්ධනයන් විශ්ලේෂණය කිරීමත් සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. මිල විචලනයන්හි ඉදිරි හැසිරීම දක්වන ප්‍රමුඛ දර්ශකයක් ලෙස යොදා ගැනීම සඳහා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් කෙටි හා මැදිකාලීන උද්ධමන පුරෝකථනයන් සකස් කරන ලදී. මීට අමතරව, කො.පා.මි. දර්ශකයේ විශේෂිත අයිතමයන්හි කාලීනව සිදු වන මිල වෙනස්කම් හා බදු වෙනස්කම් කෙරෙහි සංවේදී වන පරිදි පුරෝකථනයන් සැකසීම සඳහා විශ්ලේෂණාත්මක රාමුව වැඩි දියුණු කරන ලදී.

පරිභෝජන රටාවන්ගේ මෑත කාලීන වෙනස්කම් ග්‍රහණය කර ගනිමින් වඩාත් නියෝජනාත්මක මිල දර්ශකයක් සැකසීම සඳහා 2006/07 පදනම් වසර සහිතව කො.පා.මි. දර්ශකය සංශෝධනය කිරීමේ දී ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව සමග සම්පව සහයෝගයෙන් කටයුතු කරන ලදී. 2006/07 වසර තුළදී ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පවත්වන ලද කුටුම්භ ආදායම් සහ වියදම් සමීක්ෂණය මේ සඳහා පදනම් විය. මෙම සංශෝධනය යටතේ, මූලික උද්ධමන දර්ශකය ගණනය කිරීමේ පදනම ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ උපදෙස් මත වෙනස් කෙරිණි. ඒ අනුව, සමස්ත කො.පා.මි. දර්ශකයේ භාණ්ඩ පැසෙත් සියලුම ආහාර සහ බලශක්ති අයිතමයන් ඉවත් කරනු වෙනුවට, නැවුම් ආහාර, බලශක්ති, ප්‍රවාහන, සහල් සහ පොල් යන අයිතමයන් ඉවත් කොට නව මූලික උද්ධමන දර්ශකය ගණනය කරනු ලැබේ. මෙය මුදල් ප්‍රතිපත්ති සඳහා වැඩි සඵලදායීතාවයකින් යුතුව ඉලක්ක කරගත හැකි වඩාත් උචිත දර්ශකයක් ලෙස සැලකේ.

මීට අමතරව, සමස්ත මිල හැසිරීම පළාත් මට්ටමෙන් මිනුම් කිරීම සඳහා පළාත් පාරිභෝගික මිල දර්ශකයන් නවයක් ගණනය කිරීම සහ විශ්ලේෂණය කිරීම සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලදී. මෙම දර්ශක 2003/04 වසරවලදී සිදු කළ පාරිභෝගික මූල්‍ය හා සමාජ ආර්ථික සමීක්ෂණය මත පදනම් විය. මීට අමතරව, මුළු රටම ආවරණය වන පරිදි සැකසූ සංයුක්ත පාරිභෝගික මිල දර්ශකයක් ගණනය කිරීම ද දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සිදු කරන ලදී. මෙම දර්ශක ගණනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය මිල ගණන් ප්‍රධාන වශයෙන්ම දීප ව්‍යාප්ත දත්ත රැස් කිරීමේ වැඩපිළිවෙළ හරහා ලබා ගැනිණි.

කො.පා.මි. දර්ශකය කෙරෙහි ඇති විය හැකි බලපෑම තක්සේරු කිරීමේ අරමුණ සහිතව, තෝරාගත් ආහාර ද්‍රව්‍යවල මිල හැසිරීම් නිරීක්ෂණය සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නොකඩවා සිදු කරන ලදී. මෙම තොරතුරු ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගැනීම සඳහා භාවිතා කිරීමට ආර්ථික සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය වෙත සහිතව වාර්තා කිරීම ද සිදු කරන ලදී.

දීප ව්‍යාප්ත දත්ත රැස් කිරීමේ වැඩපිළිවෙළ යටතේ රැස් කරන ලද වැටුප් දත්ත පදනම් කර ගනිමින් අවිධිමත් අංශයේ වැටුප් ගණනය කිරීම ද දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සිදු කෙරිණි. මෙහිදී වී, තේ, රබර් හා පොළ වගාව, කුඩා පරිමාණ කර්මාන්ත, ඉදිකිරීම් හා සේවා යන උප අංශ ආවරණය කෙරිණි. මෙයට අමතරව, මධ්‍යම රජයේ විධායක නොවන ශ්‍රේණි හා සුළු සේවක ශ්‍රේණි සහ රජයේ පාසල් ගුරුවරුන් ආවරණය වන පරිදි රාජ්‍ය අංශය සඳහා වූ වැටුප් ප්‍රමාණ දර්ශක ගණනය කිරීම සහ විශ්ලේෂණය කිරීම ද දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලදී. කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ගණනය කරනු ලබන අවම වැටුප් ප්‍රමාණ දර්ශක පදනම් කර ගනිමින් විධිමත් පෞද්ගලික අංශයේ වැටුප් නිරීක්ෂණය සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සිදු කරන ලදී.

මේ අතර, ප්‍රාථමික වෙළෙඳපොළ මට්ටමෙහි මිල හැසිරීම් විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා තොග මිල දර්ශකය ගණනය කිරීම සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. 2010 වසරේ දී සිදු කළ අධ්‍යයනය පදනම් කර ගනිමින්, වත්මන් තොග මිල දර්ශකය සංශෝධනය කිරීම සඳහා බර තැබීම් ව්‍යුහය සකසා නිම කරන ලදී. එමෙන්ම නව තොග මිල දර්ශකය සැකසීම සඳහා අදාළ දත්ත රැස් කිරීමේ කටයුතු ද 2011 වසරේ දී සිදු කරන ලදී.

රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්තිය පිළිබඳ වාර්ෂික සහ කාර්තුමය සමීක්ෂණ 2011 වසරේ දී සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සිදු කරන ලදී. මෙම සමීක්ෂණවල අරමුණ වූයේ රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්තියෙහි මට්ටම් හා උපනති නිශ්චය කිරීම සහ රටෙහි වත්මන් සේවා නියුක්ති ප්‍රතිපත්තියෙහි ඵලදායිතාවය ඇගයීමයි. මෙය කාර්තුමය ජාතික ආදායම් ඇස්තමේන්තු පිළියෙළ කිරීම සඳහා ද උපයෝගී කර ගැනිණි. 2010 වසරේ සිදු කළ රාජ්‍ය අංශයේ සේවා නියුක්තිය පිළිබඳ

වාර්ෂික සමීක්ෂණයෙහි දී වාර්තා වූ සේවකයන් 1,000ට වැඩි සියලුම මධ්‍යම රජයේ ආයතන, පළාත් පාලන ආයතන සහ අර්ධ රාජ්‍ය ආයතන කාර්තුමය සමීක්ෂණය තුළින් ආවරණය කෙරිණි. විදේශ සේවා නියුක්තිය, කම්කරු සබඳතා හා ශ්‍රම වෙළෙඳපොළ ප්‍රතිසංස්කරණ, සහ ශ්‍රම ඵලදායිතාවය යන අංශයන් ආවරණය වන පරිදි ශ්‍රම බලකාය සහ ශ්‍රම වෙළෙඳපොළ පිළිබඳව රැස් කළ තොරතුරු විශ්ලේෂණය කිරීම ද සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් සිදු කරන ලදී.

25.5 ජාතික හා ප්‍රාදේශීය ආදායම

ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ මූර්ත අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය සුපරීක්ෂණය කිරීමත් ජාතික ආදායම පිළිබඳ අදාළ පුරෝකථනයන් සැකසීමත් සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2011 වසරේදී ද අඛණ්ඩව සිදු කරන ලදී. ප්‍රාථමික හා ද්විතියික දත්ත එක්රැස් කිරීමත්, සාර්ව ආර්ථික සංවර්ධනයන් පිළිබඳ විශ්ලේෂණය කිරීමත්, රටේ නිෂ්පාදනය, පරිභෝජනය, ඉතුරුම් හා ආයෝජන පිළිබඳ ඉදිරි ප්‍රවණතා පුරෝකථනය කිරීමත් මෙයට ඇතුළත් විය. නව විචල්‍යයන් එක් කිරීම මගින් ජාතික ආදායම් පුරෝකථන තවදුරටත් වැඩිදියුණු කරන ලදී.

දෙපාර්තමේන්තුව පළාත් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය (ප.ද.දේ.නි.) ගණනය කිරීම අඛණ්ඩව කර ගෙන යනු ලැබීය. මෙම සංඛ්‍යාති රටෙහි ද.දේ.නි. සඳහා පළාත්බඳ දායකත්වය හෙළි කරයි. මෙම ප.ද.දේ.නි. තොරතුරු පළාත්බඳ ආදායම් විෂමතාවයන් මගහරවා ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය උපායමාර්ග සකස් කිරීම සඳහා පළාත් අධිකාරීන්ට මෙන්ම මධ්‍යම රජයේ ජාතික සැලසුම්කරුවන්ට ද උපකාරී වේ. තව ද, සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව, රටේ ජාතික ආදායම් ඇස්තමේන්තු සකස් කිරීමේ නිල වගකීම දරන ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව සමග නිරන්තරයෙන් සම්බන්ධ වී කටයුතු කරමින් ආයතන දෙක අතර සුහදව තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීම සිදු කෙරුණි.

25.6 සංඛ්‍යා තොරතුරු බෙදා හැරීම

සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව එහි වාර්ෂික ප්‍රකාශනයන් වන ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික සහ සමාජ සංඛ්‍යාන 2011 (වෙළුම XXXIII) 2011 අප්‍රේල් මාසයේදී ද, ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ ආර්ථික දත්ත (වෙළුම XXXIV) 2011 ජූනි මාසයේදී ද නිකුත් කරනු ලැබීය. සංඛ්‍යාන දෙපාර්තමේන්තුව වසර තුළදී බැංකුවේ ව්‍යවස්ථාපිත සහ අනෙකුත් ප්‍රකාශන සඳහා තම අඛණ්ඩ දායකත්වය දක්වන ලදී. අවශ්‍ය අවස්ථාවලදී ජාතික ගිණුම්, උද්ධමනය, මිල, වැටුප් සහ ශ්‍රම වෙළෙඳපොළෙහි සිදුවූ වර්ධනයන් පිළිබඳ මුදල් මණ්ඩලය දැනුවත් කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වෙබ් අඩවිය, දෙපාර්තමේන්තු අභ්‍යන්තර වෙබ් අඩවිය සහ අභ්‍යන්තර ජාලය තුළ දෙපාර්තමේන්තු වෙබ් අඩවිය නිරතුරුව යාවත්කාලීන කරන ලදී.

26. බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ

බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් නියාමනය හා අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා 1988 අංක 78 දරන මුදල් සමාගම් පනත යටතේ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව ස්ථාපිත කරන ලදී. 2011.11.09 දින මුදල් සමාගම් පනත අහෝසි කර 2011 අංක 42 දරන මුදල් ව්‍යාපාර පනත ප්‍රතිස්ථාපනය කරන ලදී. මෙම නව පනත මගින් අධීක්ෂණය හා විමර්ශනය සඳහා වූ බලතල තවත් ශක්තිමත් කර ඇති අතර මුදල් ව්‍යාපාර පිළිබඳ පුළුල් අර්ථකතනයක් සපයමින් හා වැරදි සඳහා වූ දඬුවම් ද වැඩි කර ඇත. 2000 අංක 56 දරන කල්බදු මූල්‍යකරණ පනත යටතේ කල්බදු මූල්‍යකරණ ව්‍යාපාර අධීක්ෂණය හා නියාමනය ද මෙම දෙපාර්තමේන්තුවේ විෂය පථයට ඇතුළත් වේ. විවක්ෂණ අවශ්‍යතා සකස් කිරීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම, අධීක්ෂණ කටයුතු නොකඩවා පවත්වාගෙන යාම, කාලාවර්තීතව ව්‍යවස්ථාපිත විභාග කිරීම්, විශේෂ අනුමැතීන් ලබාදීම, අධීක්ෂණය යටතේ පවතින දුර්වල සමාගම් සඳහා විසර්ජන ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම, අනවසරයෙන් පවත්වාගෙන යන මුදල් ව්‍යාපාර සම්බන්ධයෙන් විමර්ශන හා නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම හා මහජනතාව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පවත්වාගෙන යාම දෙපාර්තමේන්තුවේ වගකීම්වලට ඇතුළත් වේ. මේ අනුව, 2011 වසර අවසන් වන විට, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් 39 කින් සහ බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු 13 ක්, බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු 5 ක්, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් 37 ක් හා විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් 16 කින් සමන්විත ලියාපදිංචි කල්බදු මූල්‍යකරණ ආයතන 71 ක් ක්‍රියාත්මක වෙමින් පැවතිණ. මෙම බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් හා විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් හි නාමලේඛනය ඇමුණුම II-2 හි දක්වා ඇත. කෙසේ වුවද, බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ විෂය පථය යටතට ගැනෙනුයේ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් පමණක් වන අතර, ඒවා බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන ලෙස හැඳින්වේ.

26.1 විධාන හා විවක්ෂණ අවශ්‍යතා හිකුත් කිරීම

2011 වසර තුළදී මුදල් මණ්ඩලයේ අනුමැතිය සහිතව බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන වෙත නිකුත් කරන ලද නව විවක්ෂණ අවශ්‍යතාවන්හි සාරාංශය පහත දැක් වේ. මෙහි සවිස්තරාත්මක කරුණු මෙම වාර්තාවේ III කොටසේ දක්වා ඇත.

(අ) බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සඳහා වන රෙගුලාසි

i. අවම මූලික ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවය ඉහළ නැංවීම:

ව්‍යාපාර ඉල්ලුමෙහි ඇති වර්ධනය සැලකිල්ලට ගනිමින්, ඉහළ යන අවදානම් දරා ගැනීමට සමාගම් සතු හැකියාව තහවුරු කිරීම පිණිස බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් හි ප්‍රාග්ධන පදනම ශක්තිමත් කිරීම සඳහා බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් හි අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතාවය රුපියල් මිලියන 400 දක්වා පහත දක්වා ඇති පරිදි ක්‍රමානුකූලව ඉහළ නංවා ඇත.

දැනට පවතින බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්		නව බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	
බලාත්මක වන දිනය	වටිනාකම (රු.මිලියන)	බලාත්මක වන දිනය	වටිනාකම (රු.මිලියන)
2012 දෙසැම්බර් මස අවසානය දක්වා (සංක්‍රාන්තීය කාලය)	200	2011.08.02	400
2013.01.01	300		
2015.01.01	400		

ii. වැඩි දියුණු කළ වාර්තාකරණ අවශ්‍යතා:

බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් හි මූල්‍ය කාර්යසාධනය පිළිබඳ තොරතුරු නියාමකයින් වෙත වාර්තා කිරීම අධීක්ෂණයකින් යුතුව ව්‍යාපාර කටයුතු ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යාමට ඉවහල් වේ. එබැවින්, මෙම සංශෝධනය කළ වාර්තාකරණ අවශ්‍යතා මගින් වාර්තාකරණ ආකෘති, කාල පරාසයන් මෙන්ම අනුකූල නොවීමේදී පනවනු ලබන සම්බාධක ද නියම කෙරේ.

iii. අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ හා විධායක කාර්යයන්හි නියුතු නිලධාරීන්ගේ යෝග්‍යතාවය තක්සේරු කිරීම:

බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්හි ස්ථායීතාවය ඉහළ මට්ටමක පවත්වාගෙන යාමට යහපාලනය හා අවදානම් කළමනාකරණය තහවුරු කිරීම සඳහා අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ හා විධායක කාර්යයන්හි නියුතු නිලධාරීන්ගේ යෝග්‍යතාවය ප්‍රධාන අවශ්‍යතාවයක් වේ. ඒ නිසාවෙන් අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ හා විධායක කාර්යයන්හි නියුතු නිලධාරීන්ගේ යෝග්‍යතාවය තක්සේරු කිරීම සඳහා වූ නිර්ණායක මෙම විධානයෙහි නියම කර ඇත. ඒ අනුව, අධ්‍යක්ෂවරුන් හා විධායක කාර්යයන්හි නියුතු නිලධාරීන් ඔවුන්ගේ යෝග්‍යතාව සම්බන්ධයෙන් අදාළ ආකෘතින්ට අනුව දිවුරුම් ප්‍රකාශ හා ප්‍රකාශයන් ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

iv. සියලුම බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි ලැයිස්තුගත වීම:

විනිවිදභාවයකින් හා ගිණුම් කටයුතු වගකීමකින් යුතුව පවත්වාගෙන යමින් මහජන විශ්වාසය ඉහළ නැංවීම උදෙසා, මෙතෙක් කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි ලැයිස්තුගත නොවූ සියලුම බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් 2011 ජූනි මස 30 ට පෙර ලියාපදිංචි වීම සඳහා කාලසීමාවක් නියම කර තිබිණ. මේ අනුව 2011 වසර අවසන් වන විට බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් 28 ක් ලැයිස්තුගත වී තිබිණ. මුදල් මණ්ඩලය විසින් පීඩාවට පත් මුදල් සමාගම් 5 ද ඇතුළුව සමාගම් 6 ක් සඳහා ලැයිස්තුගත වීමේ කාලසීමාව දීර්ඝ කළ අතර තවත් සමාගමක් ඒකාබද්ධ වීමක් සිදුවන තෙක් ලැයිස්තුගත වීමේ අවශ්‍යතාවයෙන් නිදහස් කර ඇත. ඉතිරි සමාගම් 4, 2012 වසර තුළ ලැයිස්තුගත වීමට නියමිතය.

(ආ) විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් සඳහා රෙගුලාසි

i. ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණත්ව අනුපාත හඳුන්වා දීම:

විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්හි අවදානම් අඩු කර ගැනීමට ප්‍රමාණවත් ලෙස ප්‍රාග්ධනීකරණය වී ඇති බව තහවුරු කරගැනීම සඳහා අවදානම් මත බර තැබූ ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණත්ව අනුපාත හඳුන්වා දෙන ලදී. ඒ අනුව, විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්හි ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණත්ව අනුපාතය හා මූලික ප්‍රාග්ධන අනුපාතය, අවදානම් මත බර තැබූ මුළු වත්කම් ප්‍රමාණයෙන් පිළිවෙලින් සියයට 10 ක් හා සියයට 5 ක් ලෙස පවත්වා ගත යුතු වේ.

ii. ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම් සඳහා අනුමැතිය:

ව්‍යාපාර විකිණීම, පාලිත සමාගම් ස්ථාපිත කිරීම, නිකුත් වූ ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණයන්ගේ වෙනස්කම් සිදුකිරීම හා වෙනත් ඕනෑම සාංගමික වෙනස්කමක් සිදු කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවෙන් පූර්ව ලිඛිත අවසරයක් ලබාගැනීමේ අවශ්‍යතාවය නියම කරමින් විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් සඳහා ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම් විධානය නිකුත් කරන ලදී.

iii. ද්‍රවශීලතා වත්කම් අවශ්‍යතාවය හඳුන්වා දීම:

විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් අරමුදල් රැස් කරනුයේ ණය උපකරණ නිකුත් කිරීම මගින් බැවින් ද්‍රවශීලතා අවදානම අවම කිරීම උදෙසා ද්‍රවශීලතා වත්කම් විධානය නිකුත් කරන ලදී. ඒ අනුව, විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් සඳහා ව්‍යවස්ථාපිත ද්‍රවශීලතා වත්කම් අවශ්‍යතාවය වනුයේ, 2012.01.01 දින සිට මුළු වගකීම් ප්‍රමාණයෙන් (කොටස්කරුවන් වෙත ඇති වගකීම අඩු කිරීමෙන් පසු) සියයට 5 ක් ද, 2013.01.01 දින සිට සියයට 10 ක් ලෙස ද වේ.

(ඇ) බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන සඳහා රෙගුලාසි

i. ණයකර නිකුතු ලැයිස්තුගත කිරීම:

වඩා හොඳ වෙළෙඳපොළ විනිවිදභාවයක් හා මූල්‍ය ශක්ෂණයක් පවත්වා ගෙන යාම උදෙසා වෙළෙඳපොළ වෙත නිකුත් කරන සියළුම ණයකර කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි ලැයිස්තුගත කරන ලෙසට සියලුම බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන වෙත උපදෙස් ලබාදෙන ලදී.

ii. ආයෝජන අරමුදල් ගිණුම මෙහෙයවීම පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ:

2011 අයවැය යෝජනා අනුව 2011.05.12 දින බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන සඳහා ආයෝජන අරමුදල් ගිණුම් පවත්වාගෙන යාම හා මෙහෙයවීම පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ නිකුත් කරන ලදී. මේ අනුව, ආයෝජන අරමුදල් ගිණුම භාවිත කළ හැක්කේ කෘෂිකර්මය, සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක, අධ්‍යාපන, නිවාස හා සංචාරක කර්මාන්තය යන අංශයන් සඳහා ණය පහසුකම් ලබාදීමටත් දීර්ඝකාලීන රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් හි ආයෝජන සඳහාත් පමණි.

26.2 බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම හා නියාමන අනුමැතීන් ලබාදීම

(අ) 2011 වසර තුළදී විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් 2 ක් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් බවට පත්වීමත් සමඟ මුළු බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සංඛ්‍යාව 37 සිට 39 දක්වා වැඩි වී ඇත. ඒ අතර නව කල්බදු මූල්‍යකරණ ආයතන 4 ක් කල්බදු මූල්‍යකරණ පනත යටතේ ලියාපදිංචි වූ අතර, ලංකා ඔරික්ස් ලීසිං කම්පැනි පීඑල්සී, කළුතොට ඉන්වෙස්ට්මන්ට් ඇන්ඩ් ලීසිං ලිමිටඩ් හා සෙලින්කෝ ලීසිං කෝපරේෂන් ලිමිටඩ් යන විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් 3 හි බලපත්‍ර අහෝසි කරන ලදී. ඒ අනුව, වසර තුළදී මුළු ලියාපදිංචි කල්බදු මූල්‍යකරණ ආයතන සංඛ්‍යාව 71 ක් දක්වා එකකින් වැඩි විය.

(ආ) වසර තුළදී බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනවල ශාඛා 136 ක් සඳහා අනුමැතිය ලබාදුන් අතර ඒවායින් 28 ක් උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත් හි ස්ථාපිත කරන ලදී.

(ඇ) තවද, පහත සඳහන් සමාගම් හි නම් වෙනස් කිරීම සඳහා අනුමැතිය ලබා දෙන ලදී. ඒ අනුව, පීපල්ස් මර්චන්ට් ෆිනැන්ස් කම්පැනි ලිමිටඩ්, කැපිටල් එලායන්ස් ෆිනැන්ස් පීඑල්සී ලෙස ද ඉන්ඩස්ට්‍රියල් ෆිනැන්ස් ලිමිටඩ්, සීටී ෆිනැන්ස් කෝපරේෂන් ලිමිටඩ් ලෙස ද, නන්දා ඉන්වෙස්ට්මන්ස් ලිමිටඩ්, නන්දා ඉන්වෙස්ට්මන්ස් ඇන්ඩ් ෆිනැන්ස් ලිමිටඩ් ලෙස ද, ග්‍රාමීන් මයික්‍රෝ ක්‍රෙඩිට් කම්පැනි ලිමිටඩ්, ප්‍රයිම් ග්‍රාමීන් මයික්‍රෝ ෆිනැන්ස් ලිමිටඩ් ලෙස ද, කැපිටල් ඊච් ක්‍රෙඩිට් ලිමිටඩ්, සොෆ්ට්ලොජික් ක්‍රෙඩිට් ලිමිටඩ් ලෙස ද, ඒෂියා කොමර්ස් ලිමිටඩ්, දිවැස ෆිනැන්ස් ලිමිටඩ් ලෙස හා පීපල්ස් මර්චන්ට් බැන්ක් පීඑල්සී, පීපල්ස් මර්චන්ට් පීඑල්සී ලෙස ද වෙනස් විය.

26.3 බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනයන්හි නිරන්තර පරීක්ෂණ

(අ) බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන මගින් කාලාවර්තිකව ඉදිරිපත් කරන වාර්තාවන්හි මූල්‍ය තොරතුරු විශ්ලේෂණය කිරීම මගින් නිරන්තර පරීක්ෂණ සිදු කරනු ලබයි. මෙම විශ්ලේෂණ මගින් අහිතකර තත්ත්ව කල්තියා හඳුනාගෙන එම සමාගම් සම්බන්ධයෙන් කළයුතු වැඩිදුර විභාග කිරීම් හා නිවැරදි කිරීම් සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට පදනම සපයයි. අවශ්‍ය වූ විටක, ඕනෑම අහිතකර තත්වයක් මගහරවා ගැනීමට අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය, ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරිත්වය හා විගණන නිලධාරීන් සමඟ රැස්වීම් පවත්වනු ලබයි.

(ආ) බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනයන්හි ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන් සමඟ අධිපතිතුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් තෙමසකට වරක් පවත්වනු ලබන රැස්වීම් මගින් මෙම අංශයේ ශක්තිමත්භාවය වැඩිදියුණු කිරීම අපේක්ෂා කරයි. කොටස් වෙළඳපළට නිරාවරණය වීමෙන් ඇතිවන අවදානම අවමකර ගැනීම, ආයතනික යහපාලන භාවිතයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම, බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි

ලැයිස්තු ගත කිරීම, උපායමාර්ගික ව්‍යාපාර සැලසුමක අවශ්‍යතාව හා නව අන්තර්ජාතික මූල්‍ය වාර්තාකරන සම්මුතීන් ක්‍රියාවට නැංවීම, මෙම රැස්වීම් හි සාකච්ඡා කළ කරුණු අතර වැදගත් තැනක් ගනී.

26.4 බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනයන්හි සිදු කරන එතැන් පරීක්ෂණ

(අ) බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතනවල ද්‍රවශීලතාවය, වත්කම්වල ගුණාත්මකභාවය, ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණත්වය, කළමනාකරන කාර්යක්ෂමතාවය, ඉපැයීම්, ලාභදායීත්වය, පද්ධති පාලන ක්‍රම හා ආයතනික යහපාලන තත්වයන් නිර්ණය කිරීම සඳහා එතැන් පරීක්ෂණ සිදු කරනු ලබයි. මෙම පරීක්ෂණ සිදු කිරීමේදී අවදානම් පදනම් කරගත් ප්‍රවේශයක් භාවිතා කරන අතර අවදානම් හඳුනාගැනීම, අවදානම් කළමනාකරනය හා අවදානම් අඩු කිරීමට අවශ්‍ය සම්පත් නිර්ණය කිරීම කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කෙරේ. 2011 වසර තුළදී බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව මගින් බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් 17 ක හා විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් 6 ක එතැන් පරීක්ෂණ සිදු කරන ලදී. හඳුනාගත් අවදානම් හා ඒවා නිවැරදි කිරීමට ගත යුතු ක්‍රියාමාර්ග දැක්වෙන නිර්දේශ සහිත පරීක්ෂණ වාර්තා අදාළ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයන් වෙත ලබා දෙන ලදී. අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලියේදී හඳුනාගත් කරුණු අතර, ආයතනික යහපාලන විධානයට අනුකූල නොවීම, වඩා හොඳ අවදානම් කළමනාකරනයකට අවශ්‍ය වැඩි දියුණු වීම් හා ආශ්‍රිත පාර්ශවයන් සමඟ ගනුදෙනු කිරීමේදී විවක්ෂණ භාවයෙහි මතුව ඇති ගැටළු, ප්‍රධාන තැනක් ගනී.

(ආ) ඊට අමතරව, සීමාකාරී විෂය පථයක් යටතේ බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් 12 ක හා විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම් 3 ක ද්‍රවශීලතාවය, ණය පරිපාලනය, වත්කම්, ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණත්වය හා පද්ධති පාලන ක්‍රම යන තීරණාත්මක සාධක අධීක්ෂණයට ලක් කරන ලදී. අධීක්ෂණයන්හිදී හඳුනාගත් සැලකිය යුතු ගැටළු නියමිත කාල රාමුවක් තුළ ඒවා නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම අදාළ සමාගම් හි අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයන් වෙත පැවරිණි.

26.5 අර්බුදයට ලක් වූ බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන යථා තත්වයට පත් කිරීම සඳහා සැලසුම්

2011 වසර තුළදී ද්‍රවශීලතා අර්බුදයට ලක්වූ එක් විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගමක්ද ඇතුළුව බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන 7 ක් යථා තත්වයට පත් කිරීම සඳහා කටයුතු කරන ලදී. මෙම සමාගම්වල කළමනාකරණය සඳහා කළමනාකරණ නියෝජිතවරුන් පත්කිරීම, තැන්පතු ප්‍රාග්ධනීකරණය කිරීම (ආසන්න වශයෙන් රුපියල් බිලියන 6 ක් පමණ) මගින් ශේෂ පත්‍රය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම හා දුරදර්ශී ක්‍රියාමාර්ගයක් ලෙස නව උපාය

මාර්ගික ආයෝජකයන් හඳුන්වාදීම (ආසන්න වශයෙන් රුපියල් බිලියන 5.3 ක් පමණ) ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ග අතර ප්‍රධාන තැනක් ගනී. අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල, ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරීත්වයන්, කළමනාකරණ නියෝජිතවරුන් හා ආයෝජකයන් සමග නිරන්තර සාකච්ඡා පැවැත්වීම මගින් බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව මෙම අර්බුදයට පත් සමාගම්වල කටයුතු සම්පව පරීක්ෂා කරන ලදී. නවදුරටත්, බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව මෙම ව්‍යාපාර යථා තත්වයට පත් කිරීමේ සැලසුම් සමාලෝචනය කිරීම සඳහා කැබිනට් මණ්ඩලය විසින් පත්කල සාමාජිකයින් 4 දෙනෙකු ගෙන් සමන්විත විශේෂිත උපදේශක මණ්ඩලයේ වෘත්තිමය සහාය ලබාගන්නා ලදී. මෙම ක්‍රියාමාර්ග යන්හි ප්‍රගතිය පහත පරිදි වේ.

- (අ) සමාගම් 4 ක් සඳහා පත්කල කළමනාකරණ නියෝජිතයන් මේ වන විට මුදා හැර ඇත.
- (ආ) සමාගම් 5 ක තැන්පතු හා ණය ප්‍රාග්ධනීකරණය කිරීම මගින් ශේෂ පත්‍ර ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම (සමාගම් 4 ක් එම ක්‍රියාවලිය නිමකර ඇති අතර එක් සමාගමක එය ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී).
- (ඇ) අර්බුදයට පත් සියළුම සමාගම් සඳහා උපාය මාර්ගික ආයෝජකයන් හඳුනාගෙන ඇති අතර ඉන් සමාගම් 6 ක් සඳහා උපායමාර්ගික ආයෝජන සම්පූර්ණ කර අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල සංයුතිය ප්‍රතිනිර්මාණය කර ඇත.
- (ඈ) සමාගම් 5 ක් සාමාන්‍ය ව්‍යාපාර කටයුතු අරඹා ඇත.
- (ඉ) අර්බුදයට ලක් වූ සියළුම සමාගම් 2012 වසරේදී ඔවුන්ගේ ව්‍යාපාර කටයුතු යථා තත්වයට පත්කර ගත යුතු අතර කොළඹ කොටස් හුවමාරුවෙහි ලැයිස්තු ගත විය යුතුය.

26.6 අනෙකුත් ක්‍රියාකාරකම්

(අ) 2011 අංක 42 දරණ මුදල් ව්‍යාපාර පනත

මුදල් ව්‍යාපාර නියාමනය කිරීම සඳහා නව පනත් කෙටුම්පතක් හඳුන්වා දීමට 2010 මැයි මස දී කැබිනට් මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලැබිණ. මෙම පනත් කෙටුම්පත පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා 2010 දෙසැම්බර් මස 29 දින කැබිනට් මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලැබුණි. ඒ අනුව, මෙම මුදල් ව්‍යාපාර පනත 2011 සැප්තැම්බර් මස පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කළ අතර 2011.11.09 දින පාර්ලිමේන්තුවේ කථානායක තුමා විසින් සහතික කිරීමෙන් මුදල් සමාගම් පනත අහෝසි කර නව මුදල් ව්‍යාපාර පනත ප්‍රතිස්ථාපනය කරන ලදී. මුදල් ව්‍යාපාර පනත මගින් මුදල් ව්‍යාපාර සඳහා පුළුල් අර්ථකථනයක් සැපයීමෙන් බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවට ඇති විමර්ශනය කිරීමේ බලතල වැඩි කර ඇති අතර වැරදි සඳහා වූ දඬුවම්ද වැඩිකර ඇත.

(ආ) යෝජිත ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය පනත

යෝජිත නියාමන ක්‍රමවේදය යටතේ ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතන නියාමනය හා අධීක්ෂණය සඳහා ස්වාධීන අධිකාරියක් පිහිටුවීමට නියමිතය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් මුදල් හා ක්‍රමසම්පාදන අමාත්‍යාංශයට යොමුකළ යෝජනාවට අනුව ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය පනත කෙටුම්පත් කිරීම සඳහා 2010 ජූලි මස දී කැබිනට් මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලැබිණ.

(ඇ) මහජනතාව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්

අනවසර මුදල් ව්‍යාපාරයන්හි මුදල් ආයෝජනය කිරීමේ ඇති අවදානම පිළිබඳව මහජනතාව දැනුවත් කිරීම, අධ්‍යාපනික වැඩසටහන් හරහා සිදුකරනු ලබයි. විශේෂයෙන්ම මෙවැනි වැඩසටහන් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල පවත්වන ලදී. මේ අනුව, මහනුවර, නුවරඑළිය, අනුරාධපුරය, පොළොන්නරුව, මාතලේ හා මාතර දිස්ත්‍රික්කවල මෙම දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්

ඇමුණුම II-2

බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් සහ ලියාපදිංචි කල්බදු මූල්‍යකරණ ආයතන (2011 වර්ෂය අවසානයට)

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අවසරලත් බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන	
බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්	ලියාපදිංචි කල්බදු මූල්‍යකරණ ආයතන
<ol style="list-style-type: none"> 1. අබාන්ස් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී 2. ආර්පිකෝ ෆිනෑන්ස් කම්පනි පීඑල්සී 3. ඇසෝසියේටඩ් මෝටර් ෆිනෑන්ස් කම්පනි පීඑල්සී 4. එදිරිසිංහ ට්‍රස්ට් ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් ලිමිටඩ් 5. එල් බී ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී 6. එලායන්ස් ෆිනෑන්ස් කම්පනි පීඑල්සී 7. ඒ එම් ඩබ්ලිව් කැපිටල් ලීසිං පීඑල්සී 8. ඒමියා ඇසෙට් ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ් 9. ඒමියන් ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ් 10. කැන්ට්ට් ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ් 11. කැපිටල් එලායන්ස් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී (පෙර, පීපල්ස් මර්චන්ට් ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ්) 12. කොමර්ෂල් ක්‍රෙඩිට් පීඑල්සී 13. කොමර්ෂල් ලීසිං ඇන්ඩ් ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ් 14. පීපල්ස් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී 15. ප්‍රයිම් ග්‍රාමීන් මයික්‍රො ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ් (පෙර, ග්‍රාමීන් මයික්‍රො ක්‍රෙඩිට් කම්පැනි ලිමිටඩ්) 16. බිම්පුන් ලංකා ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් පීඑල්සී 17. විලව් ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ් 18. ටී කේ එස් ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ් 19. ට්‍රේඩ් ෆිනෑන්ස් ඇන්ඩ් ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් පීඑල්සී 20. ද ෆිනෑන්ස් ඇන්ඩ් ගැරන්ටි කම්පනි ලිමිටඩ් 21. ද ෆිනෑන්ස් කම්පනි පීඑල්සී 22. ද ස්ටැන්ඩර්ට් ක්‍රෙඩිට් ලංකා ලිමිටඩ් 23. දිවැස ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ් (පෙර, ඒමියා කොමර්ස් ලිමිටඩ්) 24. නන්දා ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් ඇන්ඩ් ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ් (පෙර, නන්දා ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් ලිමිටඩ්) 25. බාර්වලිට් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී 26. මර්කන්ටයිල් ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් පීඑල්සී 27. මර්චන්ට් ක්‍රෙඩිට් ඔෆ් ශ්‍රී ලංකා ලිමිටඩ් 28. මල්ට් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී 29. ලංකා ඔරික්ස් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී 30. වැලිබල් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී 31. ස්වර්ණමහල් ෆිනෑන්සියල් සර්විසස් පීඑල්සී 32. සීටී ෆිනෑන්ස් කෝපරේෂන් ලිමිටඩ් (පෙර, ඉන්ඩස්ට්‍රියල් ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ්) 33. සිංගර් ෆිනෑන්ස් (ලංකා) පීඑල්සී 34. සිංහපුත්‍ර ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී 35. සීටීසන්ස් ඩිවලොප්මන්ට් බිස්නස් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී 36. සෙංකඩගල ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී 37. සෙන්ට්‍රල් ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් ඇන්ඩ් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී 38. සෙන්ට්‍රල් ෆිනෑන්ස් කම්පනි පීඑල්සී 39. සොෆ්ට්ලොපික් ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී 	<p>(අ) බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. අමානා බැංකුක් ලිමිටඩ් 2. එම් සී බී බැංකුක් ලිමිටඩ් 3. කොමර්ෂල් බැංකුක් ඔෆ් සිලෝන් පීඑල්සී 4. ඩී එෆ් සී සී වර්ධන බැංකුක් පීඑල්සී 5. නැෂනල් ඩිවලොප්මන්ට් බැංකුක් පීඑල්සී 6. නේෂන්ස් ට්‍රස්ට් බැංකුක් පීඑල්සී 7. පැන් ඒමියා බැංකුක් කෝපරේෂන් පීඑල්සී 8. මහජන බැංකුව 9. යුනියන් බැංකුක් ඔෆ් කලම්බු පීඑල්සී 10. ලංකා බැංකුව 11. සම්පත් බැංකුක් පීඑල්සී 12. සෙලාන් බැංකුක් පීඑල්සී 13. හැටන් නැෂනල් බැංකුක් පීඑල්සී <p>(ආ) බලපත්‍රලාභී විශේෂිත බැංකු</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. එම් බී එස් එල් සේවිනග්ස් බැංකුක් ලිමිටඩ් 2. ඩී එෆ් සී සී බැංකුව 3. ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන බැංකුව 4. ලංකාපුත්‍ර ඩිවලොප්මන්ට් බැංකුක් ලිමිටඩ් 5. සණස ඩිවලොප්මන්ට් බැංකුක් ලිමිටඩ් <p>(ඇ) විශේෂිත කල්බදු මූල්‍යකරණ සමාගම්</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ඇසෙට්ලයින් ලීසිං කම්පනි ලිමිටඩ් 2. ඉන්ද්‍රා ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ් 3. ඉසුරු ෆිනෑන්ස් කම්පනි ලිමිටඩ් 4. එල් ඕ එල් සී මයික්‍රෝ ක්‍රෙඩිට් ලිමිටඩ් 5. එස් එම් බී ලීසිං පීඑල්සී 6. ඔරියන්ට් ෆිනෑන්සියල් සර්විසස් කෝපරේෂන් ලිමිටඩ් 7. කොමිබා ලීසිං කම්පනි ලිමිටඩ් 8. කෝපරේටිව් ලීසිං කම්පනි ලිමිටඩ් 9. නේෂන් ලංකා ෆිනෑන්ස් පීඑල්සී 10. පීපල්ස් මර්චන්ට් පීඑල්සී (පෙර, පීපල්ස් මර්චන්ට් බැංකුක් පීඑල්සී) 11. පීපල්ස් ලීසිං කම්පැනි පීඑල්සී 12. මර්චන්ට් බැංකුක් ඔෆ් ශ්‍රී ලංකා පීඑල්සී 13. ලිස්වින් ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් ලිමිටඩ් 14. සම්පත් ලීසිං ඇන්ඩ් ෆැක්ටරින් ලිමිටඩ් 15. සීලීස් ෆිනෑන්සියල් සර්විසස් ලිමිටඩ් 16. සොෆ්ට්ලොපික් ක්‍රෙඩිට් ලිමිටඩ් (පෙර, කැපිටල් ඊච් ක්‍රෙඩිට් ලිමිටඩ්) <p>(ඈ) ප්‍රයිම් ග්‍රාමීන් මයික්‍රො ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ් හා ටී කේ එස් ෆිනෑන්ස් ලිමිටඩ් යන සමාගම් හැර ඉහත සඳහන් සියලුම බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්</p>

53 ක් සම්මන්ත්‍රණ හා ගුවන්විදුලි ප්‍රචාරණ වැඩසටහන් මගින් ආවරණය කරන ලදී. ගුවන් විදුලි ප්‍රචාරණ වැඩසටහන් ශ්‍රී ලංකා ගුවන්විදුලි සංස්ථාවත් සමඟ ඒකාබද්ධව පවත්වන ලදී. “පනින්නට පෙර” නම් කෙටි චිත්‍රපටයක් රූපවාහිනී නාලිකා 9 ක් ඔස්සේ විකාශය කෙරිණ. තවද, බලපත්‍රලාභී බැංකු හා බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම් වල නාම ලේඛනය ඇතුළත් දැන්වීම් පත්‍රිකා 8,500 ක් පමණ දිස්ත්‍රික්ක 16 ක් ආවරණය වන පරිදි, ඒවායෙහි ග්‍රාමනිලධාරීන් අතරේ බෙදා දෙනු ලැබිණ. බලපත්‍රලාභී බැංකු හා බලපත්‍රලාභී මුදල් සමාගම්හි නම් ලැයිස්තු හා තවත් වැදගත් තොරතුරු ඇතුළත් අත්පත්‍රිකා 31,000 ක් පමණ මහජනයා අතරේ බෙදා දෙනු ලැබිණ. තැන්පතු භාරගැනීමට අවසරලත් ආයතනවල නම් ලැයිස්තුවක් පුවත්පත්හි භාෂා ත්‍රිත්වයෙන්ම පළ කෙරිණ.

(ඇ) අවසරයකින් තොරව මුදල් ව්‍යාපාර පවත්වා ගෙන යාම සම්බන්ධ පරීක්ෂණ

බැංකු නොවන මූල්‍ය ආයතන අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව 2011 වසර තුළදී, මුදල් සමාගම් පනතේ 11 වන වගන්තිය යටතේ පුද්ගල/ආයතන යන් 8 ක් සම්බන්ධව පරීක්ෂණ ආරම්භ කර ඇති අතර තවත් ආයතන 66 ක පරීක්ෂණ කටයුතු සිදු කෙරෙමින් පවතී.

27. සුභසාධන

2011 වසර තුළදී ද සුභසාධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රතිලාභීන් වෙත සුභසාධන පහසුකම් කාර්යක්ෂමව සහ ඵලදායී ලෙස අඛණ්ඩව සපයන ලදී. සේවානියුක්තයන්, විශ්‍රාමිකයන්, වැන්දඹුවන්, වැන්දඹු පුරුෂයන් හා ලියාපදිංචි යැපෙන්නන්ගෙන් සමන්විත මුළු ලියාපදිංචි ප්‍රතිලාභීන් සංඛ්‍යාව 10,200 ඉක්මවා ඇත. වසර අවසාන භාගයේ දී ණය පහසුකම් තවදුරටත් වැඩි කිරීම හේතුවෙන් සහනදායී ණය ක්‍රම යටතේ වැඩි ණය ප්‍රමාණයක් ලබා දීමට සුභසාධන දෙපාර්තමේන්තුවට හැකිවිය. මෙයට අමතරව, මහ බැංකුවේ විවිධ දෙපාර්තමේන්තු මගින් සංවිධානය කරනු ලබන විශේෂ උත්සව සඳහා අවශ්‍ය ආහාරපාන පහසුකම් සැපයීමේ දී දෙපාර්තමේන්තුව කැපී පෙනෙන දායකත්වයක් දක්වන ලදී.

සේවානියුක්තයන්ගේ විවිධ මූල්‍ය අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම වෙනුවෙන් සේ.අ.අ. ණය සහ කාර්ය මණ්ඩල සුභසාධන ණය ක්‍රමය යටතේ වාහන ණය, පරිගණක ණය ඇතුළු අනෙකුත් ණය 1,397 ක් සුභසාධන දෙපාර්තමේන්තුව 2011 වසර තුළ දී ප්‍රදානය කර ඇත. අදාළ සියලුම ලියකියවිලි සහිතව ඉදිරිපත්

කරනු ලැබූ අයැදුම්පත් සඳහා වැඩ කරන දින 03 ක් ඇතුළත ණය නිකුත් කිරීමට දෙපාර්තමේන්තුවට හැකිවිය. ක්‍රමවත් ණය අධීක්ෂණ ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම මගින් වඩාත් නිවැරදිව සහ ඉතා ඉක්මණින් සේවානියුක්තයන්ට ණය ලබා දීමට හැකිවී ඇත.

මහ බැංකු ආපනශාලාව මගින් ස්වයං සේවා ක්‍රමය යටතේ බැංකු කාර්ය මණ්ඩලයට සහ බැංකු පරිශ්‍රය තුළ පිහිටි අනෙකුත් අංශවල කාර්ය මණ්ඩලයන්ට ද උදාසන සහ දිවා ආහාර සැපයීම තවදුරටත් සිදු කරන ලදී. සතියකට දින 02 ක් සවස ඔසු පැන් ලබා දීම තුළින්, සුභසාධන දෙපාර්තමේන්තුවේ තේ ලබා දීමේ සේවය විවිධාංගීකරණය කරනු ලැබීය. මෙයට අමතරව විශේෂ අවශ්‍යතා සඳහා ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරිත්වයෙන් සහ දෙපාර්තමේන්තුවලින් ලද ඇණවුම් වෙනුවෙන් ඔවුන්ගේ අභිමතයට ගැලපෙන පරිදි අවශ්‍ය ආහාරපාන සපයන ලද අතර, ඉදිරි 2012 වසර තුළ දී ආපනශාලා පහසුකම් තවත් වැඩි දියුණු කිරීමට අවශ්‍ය සියලු මූලික විධිවිධාන සකස් කරන ලදී.

සියලුම ලියාපදිංචි ප්‍රතිලාභීන් සඳහා වෛද්‍ය වියදම් ප්‍රතිපූරණය සුභසාධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නොකඩවා ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. සේවානියුක්තයන් සඳහා කාර්යාල වේලාවන් තුළ දී අවශ්‍ය වූ වෛද්‍ය පහසුකම් දෙපාර්තමේන්තුවේ වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානය වෙතින් සපයන ලද අතර, පිළිගත් ආරෝග්‍යශාලාවකින් වෛද්‍ය සේවාව ලබාගැනීම තුළින් වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානයේ ගුණාත්මක භාවය වැඩි කරන ලදී. සාධාරණ මිලට රසායනාගාර පරීක්ෂණ පහසුකම් ද වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානය මගින් සැපයිණ. වෛද්‍ය මධ්‍යස්ථානයේ කටයුතු පරිගණකගත කරන ලද අතර, නව ක්‍රමය 2011 ජනවාරි මස සිට ක්‍රියාත්මක කෙරිණ. විටින් විට අවශ්‍ය වූ වැඩි දියුණු කිරීම් දෙපාර්තමේන්තුවේ අවශ්‍යතාවයට අනුව තොරතුරු තාක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සිදු කරනු ලැබිණ. විද්‍යුත් වෛද්‍ය සේවා පද්ධතිය හරහා පෞද්ගලික වෛද්‍ය ලිපිගොනුවක් සකස් කර දීම තුළින් බැංකු විදු පියෙස සහ පළාත් කාර්යාල ඇතුළු මහ බැංකුවේ සියලුම සේවානියුක්තයන් වෙනුවෙන් විධිමත්ව තොරතුරු සටහන් කරගනු ලැබේ.

සේවානියුක්තයන්ගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා විශේෂ වෛද්‍ය සායනයක් සහ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් 5 ක් ද සුභසාධන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සංවිධානය කරන ලදී. සියලුම සේවානියුක්තයන් සහ විශ්‍රාමිකයන් වෙනුවෙන් වෛද්‍ය ප්‍රතිලාභ ක්‍රමය ප්‍රතිශෝධනය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සියලුම විධිවිධාන වසර අවසාන වන විට සම්පූර්ණ කරන ලදී.